Čisło 1. — 5. januara. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — S Barlina do Belgrada. — Natařske rozpominanja. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. S Budyschina. -- Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Nowsche ważnische powjescże.

Florenz, 2. januara. Nowe italske ministerstwo je hotowe. Ministerpschedßyda je general Lamarmora. — Nowy bajerski póßłanz, hrabja Hompesch mějesche psched kralom rycž a wupraji w mjenje ßwojeho krala sbožopschecza sa lěpsche krala Viktora Emanuela, sa jeho ßwójbu a sa italske kralestwo. Viktor Emanuel wospjetowasche tajke sbožopschecza sa bajerskeho krala a bajerske kralestwo a pschistaji, so budże stajnje k wschemu hotowy, schtož môže k temu pomhacz, so by ßo ponowjeny swjask bjes dwěmaj krajomaj wobtwjerdźił, kotrajž staj powołanaj, we pscheczelnosczi bjes ßobu žiwaj bycz. — (Bajerski kral je mjennjzy hakle nětko italske kralestwo pschipôsnał.)

Rom, 2. januara. Bamž prajesche wczera, jako jemu franzowszy wyschzy k nowemu lětu sbožo pschejachu, so jim ßo tón krócz woßebje dźakuje, dokelž budże to najskerje poßlenje lěto, w kotrymž môže jim pschi tajkej składnosczi ßwoje požohnowanje wudźělicz; pschetož po jich wotßalenju ßnadź do Roma njepscheczeljo zyrkwje a bamža pschińdu.

Paris, 2. januara. Jako běchu wczera zusy póßłanzy khěžorej Napoleonej k nowemu lětu sbožo pscheli, prajesche wón w ßwojim wotmolwjenju bjes druhim, so ßo s dotalnych nashonjenjow a wobstejenjow ßudźicz hodźi, so budże ßwět dołholětny měr wužicz móz.

London, 2. januara. S Newyorka pißaja, so je s Washingtona depesche pschischła s tej powjesczu, so franzowske wôjsko sa tsi měßazy Mexikansku wopuschczi. — Pschedßyda Johnson je Campbella sa poßłanza pschi mexikanskej republizy pomjenował, dokelž je ßo Logan sarjekł. (Amerikanska unia po tajkim niczo wo mexikanskim khěžorstwje wjedźecz nochze.)

Płaćizna žitow a produktow w Budiyšinje: 30. decembra 1865.

Dowoz: 5,569 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	5	15	—	5	5	—	5	20	—	5	10	—
Rožka . .	3	22	—	3	15	—	3	25	—	3	22	5
Jeczmjeń . .	2	27	5	2	12	5	3	2	5	2	25	—
Wowß . .	1	27	5	1	20	—	2	—	—	1	27	5
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	5	10	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	5	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	20	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	7	5	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymja .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždźan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wečzor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wečzor 6 h. 52 m.*; wečzor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 15 nßl. a 14 tl. — nßl.
pscheńza 73—74 tl., rožka 48 — 49 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 17 tl. 15 nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.)

Sakſka. Dżeń prěnjeho januara běſche na kralowſkim hrodże w Draždżanach nowolětne ſbožopſchecże a běchu ſo tam teho dla knjeża miniſtrjo, generalojo a wſchitzy woſebni ſaſtojnizy hłowneho měſta ſhromadżili. — Kaž ſo powjeda, dha ſo Jeho majeſtoſcz kral Jan w bliżſchim czaſu do Lipſka poda, ſo by tam něktore dny pſchebył. Wón chze pſchi tutej ſkładnoſczi tamniſchu univerſitu a druhe wucżene wuſtawy wopytacz.

W Neugersdorfje je 30. decembra w nozy w ſadnej khěži tkalza K. A. Herzoga woheń wudyrił a tutu, kaž tež jeho domſke do procha a popjeła pſchewobrocził. Dokelž woheń jara ſpěſchne wokoło ſo hrabaſche, mózeſche ſo wot ſmachow wobſtżedżerja a tſjoch podrożnikow jenoż mało ſurowym płomjenjam wutorhnycz. — Dżeń prjedy ſu ſo w Sommerawje domſke a pódlanſke twarjenja J. G. Benedikta wotpaliłe. Spaliło je ſo wyſche domjazeje nadoby tež 60 kórzow rożki, 35 kórzow wowża, něhdże 20 kop ſłomy a wſchelaki hoſpodarſki grat.

Jeho majeſtoſcz kral Jan je ſa woſtyrocżenych dżěczi, kotrymž ſu we Werdawje ſtarſchi na kholeru wumrjeli, k nowemu lětu tamniſchemu měſchczanoſcze (burgemeiſtrej) Fiedlerjej 100 toleŕ póſłał. — W Glauchawje je kholera tež zyle ſaſtała.

Pruſy. Pſchekupſki traktat bjes němſkim zkonſkim ſjenoczeńſtwom (zollvereinom) a italſkim kraleſtwom je 31. decembra w miniſterſtwje ſwonkomnych naležnoſczow wot Pruſkeje, Bajerſkeje, Sakſkeje a Badenſkeje ſ jeneje ſtrony a wot Italſkeje ſ druheje ſtrony podpiſany. Pſchiſtajene je, ſo kóżdy wjerch, kiž tutemu pſchekupſkemu traktatu (Handelsvertrag) pſchiſtupi, ſ tutym hnydom tež italſke kraleſtwo pſchipóſnaje. — Pruſki krajny ſejm budże najſkerje hiſchcze w tutym měżazu w Barlinje wotewrjeny.

Rakuſy. Khěžor je franzowſkemu krónprynzej, ſynej khěžora Napoleona wulki kſchiż ſchczěpanſkeho rjadu póſłał. Jako jón rakuſki póſłanz na franzowſkim dworje, wjerch Metternich, tam pſchepodawaſche, rjekny wón, ſo je rakuſkemu khěžorej na tym leżane, ſo by franzowſki krónprynz hižom ſ czaſom ſhonił, kak pſchecżelniwje je rakuſki khěžor pſchecżiwo njemu ſmyſłleny. — S zyła je dżiwno, kajka pſchecżelniwoſcz je na jedyn ras bjes rakuſkim a franzowſkim dworom naſtała, a ſda ſo, ſo chze Napoleon na rakuſku ſtronu ſtupicz, hdy by ſnadź něſkajka ſwada bjes Rakuſkej a Pruſkej wudyrika.

Dokelž krajne ſejmy nětcziſchich ſwjatych dnjow dla hiſchcze żane poſtedżenja dżerżeli njeiſu, dha njehodżi ſo tež w tajkim naſtupanju niczo wulke powjedacz. Najważniſche jednanja maja hakle pſchińcz a to na wuherſkim ſejmje, wot kotrehoż budże woſebje wotwiſowacz, hacž budże khěžor ſ krajom pſchichodnje w pſchejenoſczi abo w ſwadże.

Khěžorka, kotraž je pſchezo hiſchcze trochu khorowata, bě ſo wóndanjo do Mnichowa podała, ſo by tam ſwojeho prjedawſcheho lěkarja wo radu praſchała. Wona je ſo 30. decembra wot tam do Wina wróciła. — W Peſchczi wulke pſchihoty na wopyt khěžorki czinja, kotruż je woſebne poſelſtwo wuherſkeho ſejma do wuherſkeho hłowneho měſta pſcheproſyło. Wona ſo tam pjecża w bliżſchich dnjach poda.

Franzowſka. Pſchi ſbožopſchecżu, kotreż zuſy poſłanzy na franzowſkim dworje khěžorej Napoleonej k nowemu lětu pſchinjeſechu, běſche wón jara pſchecżelniwy w ſwojim wotmolwjenju. S zyła je Napoleon w tu khwilu jara na měr ſmyſłleny, pſchetoż dokelž budże w lěcze 1867 wulka ſwětna wuſtajeńża (Ausſtellung) w Pariſu, dha njeſmě wón hižom teje dla żanu wójnu pſchipuſchczicz. Wón teho dla tež ſ mexikanſkim khěžorom Maxom, kotremuż bě ſlubił, něhdże dżeſacz lět franzowſke wójſko k jeho ſakitanju w Mexikanſkej woſtajicz, nětko pilnje jedna, kak by ſo tuto franzowſke wójſko ſkerje lěpje domoj wróczicz móhło. Pſchetoż, hdyż wone hiſchcze dlěhe w Mexikanſkej woſtanje, dha móże Napoleon jara lohko ſ amerikanſkej uniju do ſwady pſchińcz.

W Pariſu ſo powjeda, ſo je ſakſki kral tamniſcheho ſakſkeho poſłanza Seebacha ſa hrabju powyſchił. Hacž je to wěrno, njeje nam ſnate.

Italia. W Neaplu je kholera zyle ſaſtała. — Rubjeżniſtwo w neapelſkej krajinje, hacž runje hiſchcze zyle ſaſtało njeje, je tola jara wotewſało. W lěcze 1864 bu 65 rubjeżnikow ſudniſzy ſatſělenych, 246 bu we wojowanju ſ wojakami morjenych, 212 ranjenych, 330 ſajatych a 119 běchu ſami pſched ſud pſchiſchli. W bitwach ſ nimi bě 62 wojakow morwych a 39 ranjenych. Rubjeżnizy běchu 243 człowjekow ſkónzowali, 320 ras woheń ſakożili a pſches 11 tyſaz (tawſynt) ſchtuk ſkotu rubili.

S Barlina do Belgrada.

Wot E. K.

(Pokracżowanje.)

Ja njemějach myſłe, w Praſy woſtacz, a pytach teho dla pjenjeżnika, hdżeż bych ſebi wſchě ſwoje ſlěborne pjenjeſy do rakuſkich bankowkow pſcheměnił. Jako bě ſo to ſtało, kupich ſebi něktore maliczkoſcze, jako mydło, ſchczětki a t. d. a podach ſo na dróhu, kotraž do Beneſchowa wjedże. Dokelž na tutym dnju daloko hicz nochżych a běſche ſłóncżko hižom ſaſchko, dha bě mi to jara lubo, jako bórſy jedyn hoſczeńz pſchi drózy nadeńdżech. Tam mi pſchenozowanje dowolichu a ja ſo ſ piwom a twarożkom poſylnich. Potom pſchińdże hoſczeńzaŕ ſ něſkajkimi wulkimi knihemi a żadaſche mój paſ. Ja jemu moju ſtudentiſku khartku dach, kotruż wón dołho ſ czicha wobhladowaſche, pſchetoż tajke wupokaſmo drje jemu hiſchcze do ruki pſchiſchło njebe; ale wón tola

něschto do knihow sapiża a bě spokojeny. Wulkeje spróznosćze dla běch sdrěmnyk, jako mje schrótowanje žłomy, sa moje lěhwo pschinjeżeneje, sażo wubudźi. Ja sawalich żo do mojeho plaida, lehnych żo na żłomu a spach rjenje a krażnje.

Nasajtra rano pschi prěnim żměrkanju nastupich żwój pěschi pucz do Wina a pschewinych tón żamy dźeń 9 mil. W 11 hodźinach dopołdnja běch hižom w Beneschowje, kiž je 5 mil wot Prahi sdaleny. Na tutym puczu budźich żo skoro wróćik, krajina bě tak jenostajna a morwa, so do pokhmurjazych myżlaw sapanych; tola dźěch dale, hacž żo k dolinje rěki Ssasawy pschibližich, hdźež żo mój duch sażo rosjażni. Pschi tutej drósy steja budy, w kotrychž palenz a zyrobu pschedawaja, schtož ja hewak nihdże druhdże namakał njejżym.

W Beneschowje wuswolich żebi najlěpschi hoscźeńz, so bych tam wobjedował. Tam żo se żynom hoscźeńzarja tak sesnach, so tam něhdże 6 hodźinow wostach. Wón mje nuswasche żobu do koncerta hicz, hdźež mje pschitomnym cźěskim knježim prjódkstaji a ja żo tam derje sabawich.

Něhdże w 6 hodźinach wjeczor ja Beneschow wopuschczich a połdra hodźiny sady Ssudomiriz lehnych żo do schużejoweho pschěrowa, so bych nasajtra pschi żwitanju dale schoł. Na tutym dnju marschirowach 8 mil. Pola Lomniz je żo němske wobydlerstwo do cźěskeho a morawskeho sażydliło. Cźech je ziweho waschnje, najbóle żrěnjowulkeho, ale pschi tym jara spodobneho cźěka, jeho sapschijecźe je wożebne a jeho rosżudźenje spěschne, jeho horliwy wutrobity pohlad dawa jeho wschudźom wot Němza rosesnacz. Wón żo wě se wschitkich wuskoscźow wupleścz a njeże wobcźeżnoscźe lózo, hacž tutón.

Na żelesnizy rjekny mi posdźischo jedyn rjemjeżnik s Wina: haj, tuczi Cźechojo, cźi naż we Winje skónzuja, wschón Win je hižom s nimi napjelnjeny, my njemóżemy s nimi konkurrirowacz (měru dźerżecz), my dyrbimy żwój khléb druhdże pytacz. Kak pomałkojty je pak němsko-rakuski bur, hacž runje wón wino pije! Hižom jeho wyżoki cylinderski kłobuk na to pokasuje.

Morawan (der Mährer) je s wutroby dobry, jara spokojny cźlowjek a ja żym żo pschi żwojim puczowanju psches rakuske arzywójwodstwo (Erzherzogthum) najradscho s Morawanami rosrycźował, pschetož powschitkomne Němzowstwo těż w tutej provinzy njenamakasch.

We Wittingawje hrajesche runje jene gymnastiske towarstwo, pschi kotrymż bě też jene jara rjane holcźo. Ja khwilku w hoscźeńzu pschebych, hdźež też żobustawy tuteho towarstwa pschindźechu. Woni chzychu mje, we mni zusnika spósnawschi, na wschelake waschnje annektirowacz. Ale ja jich wostajich a dźěch dale. Pucz wjedźesche mje psches wulki lěż, kotrehoż kónz dożahnycz njemóżach. Hižom dawno bě nóz pschischła, měżaczk kóżdu moju krocźel wobkedźbowasche, żwjatocźny měr bě nad semju wupschěstrjeny a dokelž mje hłód cźwilowasche, dha żo do schmrěkowiny spacz lehnych. Mi żo sda, so żenje lěpje spak njejżym, hacž tule nóz.

Nasajtra rano wuhladach psches měru wjele truskalzow, so mózach żo s nimi nażycźicz, a pschindźech po někotrym cźażu do Schwarzbacha w rakuskim arzywójwodstwje.

Ja podach żo do tamnischeje korczmiczki; korczmar bě żłowjan s Morawy (Mähren) a wón bě tak pschecźelniwy, so żo mi pola njeho sdasche, jako bych doma byk. Wón chzyshe s gwaktom, so bych jeho pschecźelstwo we Winje wopytał a poda mi teho dla jeho adreżu. Mi běchu żo hodźinki rucźischo minyke, hacž běch żebi pomyżlik. Mój żo pschecźelniwje roszohnowachmoj a pod tšélenjom s pistolijow żo wot njeho dźělich. Na tutym dnju marschirowach 6 mil a pschenozowach sady Schwarzenawa w jenym pěknym dole.

Nasajtra běch 8 mil schoł a wot tam běschtej hischcze dwě mile hacž do Stockerawa, schtož je bliżscha stazia na żelesnizy do Wina. W Cźechach běch dobre piwo namakał, a w Rakużach namakach dobre wino, wino saczěri pak staroscze, duż běch pschezo dobreje myżle. Też mějesche kraj tajki rjany napohlad, so jedyn s radoscźu po nim puczowasche. Bliżschi dźeń rano w 6 hodźinach pschindźech do Stockerawa, swotkal żo po żelesnizy do Wina podach. Ja běch mjenujzy shonik, so dyrbja handwerszy żwoje wandrowske knižki we Winje wotedacz, a sa handwerskeho budźichu mje też měli, hdy budźich pěschi do města pschischoł: schtóż pak po żelesnizy pschijědże, teho puschcza bjes wscheho sadżěwka do Wina nuts. Duż dyrbjach żo ja też wieścz. Do Wina pschijěwschi a s wosa wustupiwschi, sawołach jeneho żłużbaka, so by mi moje wězy na parokódż donjeżł. Temu dyrbjach drje 10 krajzerjow sa to sapłacźicz, ale polizajo běchu nětko pscheżwědcźěni, so ja żadyn handwerski njejżym. Jako k Donawje pschindźech, bě parokódż, s kotrejż chzych do Wuherskeje wotjěcz, hižom wujěka.

To bě jara mjersaze. Schto dyrbjach w tym wulkim khěżorskim měscze cźinicz; wokoło dundacz, to khoschtuje pjenjesy a tych bě mało pola mje.

(Pokracźowanje.)

Michał a Handrij

abo

ratarske rozpominanja.

Wulki rózk.

Boj Boha żo, dźerż jeho kasnje,
A jeho hnadze dowěr żo,
Dźerż jeho żohnowanjaważnje,
A s jeho hnadu troschtuj żo,

Tak mózeſch tudy ſboże měcz,
Też junu ſbożnje wotſal hicz.

Michał. Mój Handrijo, wjele ludźi je, kiž ßebi myßla, ſe ßamßnym roſomom wſchitko najlěpje wutrjechicz a wjedźicz, to pak ßo mi njelubi, a duž ßym ßebi ja prjódkwſak, ſ tobu te wſchelake dźěła, kiž ßo tón abo tamny měßaz cźinicz maja, najprjedy rospomnicz, a ſchtoż ty lěpje wěſch, abo ja, hdyž ßmoj ßebi radźikoj, ſ Bożej pomozu wuwjeſcz.

Handrij. To ßo mi lubi, też chzu rady, ſchtoż ja wěm, ßobudźělicz, ſ woprědka też něſchto ſpomnicz, ſchtoż mi hižom dawno myßlach tczi.

Michał. Schto dha, mój Handrijo?

Handrij. Każ ſe ſhonjenja wěmy, dha ßu tola te pſchikaſnje, kiž je Bóh ßam dał, te najmudriſche. Nětko pak je wón tym Iſraelſkim dźěczom pſchikaſał, ſo maja kóżde ßedme lěto ßwoje pola puſte leżo woſtajicz, ſo by też póda (Boden) ßwoj wotpoczink měła. Pola naß je wjele ludźi, kiž ßu ßwoje pola na tſi dźěle dźělili, a jim teho dla kóżde tſecze lěto dadża puſtym leżecz. Po tym by naſcha mudroſcz hłupa była a pola bychu nam wjazy njeßke, hdy bychmy ßo po tamnej pſchikaſni dźerżeli.

Michał. Kraj Iſraelſkich dźěczi, mój Handrijo, běſche wſchak tón najlěpſchi kraj a teho dla khwalobny mjenowany. So pak je Bóh tajku pſchikaſnju dał, je nam wuczby doſcz, ſo njetrjebamy huſczjiſcho, hacz ßedmo lěto ßwojim polam dacz njewobßytym bycz. Dokelž pak też ßo ſ zyła po naſchim ſhonjenju na polach tak dołho derje a doſcz żnjecz hodźi, hacz ßy je derje pſchedźěłał, jim dobre ßymjo dał a je we hnoju ſdźerżał, dha ßo to derje hodźi ſawjeſcz, ſo jenož kóżde ßedme lěto ßwój měr a wotpoczink maju. By drje nětk ſ zyła najlěpſche było wot teho ryczecz, ſchtoż ma ßo tón měßaz dźěłacz.

Handrij. Haj, mój Michale, ſapocz ty we Bożim mjenje.

Michał. Tón měßaz ßo ßłuſcha wotroczkam młóczicz, holzam pak pſchaſcz. Dokelž pak na naß hoſpodarjow nětk huſto ßněhßypanje pſchińdże, dha ßym ßebi tam a ßem myßlik, kak by ßo tuta próza, kiž naß kóżde lěto potrjechi, pomjeńſchicz móhła. Ssym pak wóndano widźik, ſo wjele pomha, hdyž ßo pſchi puczach mkode ſchmrěczki naßadźeja. Te ſa někotre lěta tak wulke narоſtu, ſo měſto płótu ßłuża a trjeba ßo potom tón płót jenož kóżde lěto wobrěſacz, dha te pucze żenje jara ſawěte njejßu, kerki też prózu wobrěſanja bohacze ßame płaczа. To druhe pak je, ſo dyrbja ßo pucze kuſk wyſche hacz wokolne pola położicz, tak ßu wona zyłe lěto ßuche t. r. deſchczikowa woda a ßněhi móża łohzy wotběżecz, a maſch teho dla, hdyž to dwoje ßo na kedźbu woſmje, mjenje porjedźenja a mało abo ſ zyła żane ßněhßypanje nuſne.

Handrij. To maſch prawo, to móhli cźinicz.

Michał. Hdyž je rjany cźaß, dha też ßo nětk, dokelž druheho dźěła tak wjele njeje, pucze twarja a porjedźeja, każ też ſtudnje ryja. Schtoż pucze naſtupa, dha drje je każ dotal to najlěpſche, ſpody roſklepane kamjenje abo kruchi zyhlow a ſ wjercha ſchczerk (Kieß) naßypacz, tola też pſchi tym ßo mi ſda, by lěpje było, hdy byſchtaj dwaj mużej prjedy walzy ſchkoj ſ kotrejž ßo pucz abo droha 'napoßledku pſchejědże, a tón jedyn drobny njepaleny kalk naßypował, tón druhi pak te zyhle kuſk womaczał. To by ßo derje ſapłacziło, pſchetoż tón pucz by ſ jenym, raſom tak wotwjerdnył, ſo ani próch a błóto, ani huſto porjedźenje wjazy po tym naſtało njeby.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudomne němſke nowiny powjedaja, ſo ßu katholſzy Sserbja ſa wotpalenych w Gottleubje pſches 100 tl. nawdali a jim póßłali, a ſo je to cźim khwalobniſcho, dokelž pjecza Gottleubſzy ßerbſki katholſki proceßion, hdyž pſches jich měſto dże, wußměſchuja.

S Budyſchina. Se ſliczbowanja ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa widźimy, ſo je to ßamo w ſańdźenym lěcze 1008 tl. 14 nßl. dokhodow a 895 tl. 3 nßl. 4 np. wudawkow měło. Samóżenje towarſtwa w pjenjeſach a knihach wopſchija 945 tl. 17 nßl. 7 np.

S Budyſchina, 31. decembra 1865. W pětrowſkej woßadże běſche w ſańdźenym lěcze 4603 ſpowjednych ludźi, po tajkim 100 wjazy, dyžli konſche lěto; narodźiło je ßo 304 dźěczi, 25 wjazy, dyžli lěto prjedy: bjes nimi bě 148 hólczkow a 156 holczkow, njemandźelſkich 40, to je 5 wjaz, hacz loni; pſchipowjedanych bu 147, tak 2 mjenje, hacz konſche lěto, wěrowanych bu w ſpomnjenej woßadże 87 porow; ſemrjeło je 326 woßobow, 66 wjaz, dyžli loni. Najwyſchu ſtarobu je krawſki miſchtr Neumann doßahnył, kotryž je 91 lět ſtary wumrjeł. Pſched 100 lětami je ßo w pětrowſkej woßadże 216 dźeczi narodźiło, pſchipowjedanych bu 78 a wěrowanych 57 porow, ſemrjeło bě 144 cźłowjekow, ſpowědnych pak 9846.

W michałſkej woßadże běſche w ſańdźenym lěcze 9208 ſpowjednych, po tajkim 132 wjaz, dyžli w lěczi 1864; bjes nimi 139 paczerſkich dźěczi; narodźiło je ßo 173 dźěczi, po tajkim 10 mjenje, hacz konſche lěto; bjes nimi 82 hólczkow a 91 holczkow, 28 njemandźelſkich; pſchipowjedanych bu 113 porow, 27 wjaz, dyžli loni, a wěrowanych tam 62 porow; ſemrjeło je 153 woßobow, 30 wjaz, hacz lěto prjedy. Pſched ſto lětami běſche w tutej woßadże 176 narodźenych (bjes nimi 13 njemandźelſkich), 45 porow wěrowanych, 164 ſemrjetych a 9100 ſpowjednych.

W katholſkej woßadże běſche 4011 ſpowědnych, po tajkim 343 wjaz, hacz lěto prjedy; narodźiło

bě ßo 95 dźěćźi, po tajkim 18 mjenje, dyźli łonſche lěto, 56 hólczkow a 39 holczkow, 18 njemandźelſkich; pſchipowjedanych bu 45 porow, 10 mjenje, hacź loni, 13 porow tudy wěrowanych; ſemrjeło je 82 parſchonow, 5 mjenje, hacź łonſche lěto.

Po tajkim je ßo we wſchěch tſjoch budyſkich woßadach 572 dźěćźi, mjenujźy 286 hólczkow a 286 holczkow narodźiło; 305 porow bu pſchipowjedanych a 162 wěrowanych, 561 woßobow je wumrjeło a ſpowjednych ludźi běſche 17,822 bjes nimi 207 paczerſkich dźěćźi.

S zyła bě 3 narodźenych mjenje, hacź w lěcze 1864, 4 njemandźelſkich dźěćźi mjenje, pſchipowjedanych porow 15 a wěrowanych porow 38 mjenje, ſemrjetych 91 mjenje, ale ſpowjednych 322 wjazy, hacź w lěcze prjedy.— W lěcze 1765 bě we woběmaj evangelſkimaj woßadomaj 392 narodźenych (bjes nimi 22 njemandźelſkich), 102 poraj wěrowannych, 380 ſemrjetych a 18,946 ſpowjednych.

Přilopk.

* W Pariſu, hdźež ßu ſ tamniſcheje univerſity 7 ſtudentow relegirowali (wuſanknyli), dokelž běchu na někajkim ſtudentſkim kongreßu w Lüttichu pobyli, ßo druſy ſtudentojo jara na tym rosmjerſali a hižom někotre dny ſaßobu wulku haru hnali.

* S eckartbergſkeho wokrjeßa pißaja, ſo ßu tam bjes wowzami jětra wudyriłe a činja tam wjele ſchkody, dokelž žane lěkarſtwo pſcheczinwo nim niczo njepomha.

* Hacź runje mamy wot druheho dnja hodow khěžtro ßylny wětr ſ połodnja, dha njeje wón tola ſymu wuducź ſamóhł, kotraž ſ kóždym dnjom bóle wotebjera. Hacź runje ßo prajicź njehodźi, ſo by wona jara ßurowa była, dha je pak tola tak wjele naſkutkowała, ſo lód na rěžy Sprewi hižom ſ wulkeho dźěła dźerźi.

* W Budyſchinje je pſchi 1 hacź 2 tl. ſchtrafy ſakaſane, pßy do korczmow a reſtaurazijow ßobu pſchiwjeſcź. Tež dyrbi kóždy poß, njech je zuſy abo měſchczanſki nahubnik (Maulkorb) měcź, hdyž je na haßy a naſtupa to tež pßy, kotrež cźahnu. Hewak budże ßo w Budyſchinje pſchichodne lěto pjecza wot kóždoho pßa 3 tl. dacź dyrbjecź.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Schtóž nochze woczi rosdźeracź, tón dyrbi móſcheń wotczinjecź.

Mots Tunka. To je ſtare pſchißkowo.

H. D. A po tajkim derje wěrno, kaž wóndanjo naſhonich. Mjenujźy Pimpuß bě Pampußej 10toleŕſki papjerjany pjenjes ſe ßlěbornymi pjenjeſami wuměnił, ale ßo pſchi tym pſchehrabnył a 20toleŕſki dał. Doma bě ßo potom dohladał a k Pampußej běžał a teho jara ßwarił, ſo je wón tajki pjenjes bracź móhł; a tón wbohi Pampuß njebě prjedy ani na njón pohladał. Tón ßebi tajke ßwary lubicź njedaſche a duž je ſ teho ſkórźba naſtała.

M. T. Aj aj tola.

H. D. Schto dha noweho w M. ?

M. T. Woni temu kožekupzej ſ J. prajicź dadźa, ſo ſa njeho w M. žane njegarbowane kože wjazy njejßu.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Ernst Bohuwěr, Pětra Ssymanka, wobydlerja w Budyschinje, ß. —

Michalska cyrkej: Richard Hermann, C. G. Thiemy, schtrymparja pod hrodom, ß. — Hana Marja Thekla, Jana Korle Ferdinanda Lorza, cźěßle na Židowje, dź. — Wilhelmina Ida, Marje Sauerez na Židowje, n. dź. — Jan Bohumik, Jana Bohumika Schöny, rendanta w mkynje w Makßezach, ß. — Hana Marja, Madleny Henczecz w Sskonej Borschczi n. dź.

Zemrjeta:

Dźeń 22. decembra: Bjedrich Maximilian, Bjedricha ſ Walter-Jeschki, ryczńika, konsistorialneho aßeßora a majoratskeho knjeſa nad Běczizami, ß., 17 l. 3 m. — 23., Hana rodź. Rjeliz, njebo Jana Renczja, wobydlerja na Židowje, sawostajena wudowa, 73 l. 3 m. 17 d. — Marja Madlena, Samuela Augusta Brücknarja, tkalza a khěžerja w Sskonej Borschczi, dź., 1 l. 6 m. — 26., Karl Ferdinand Hugo Steudta, ryczerkubler nad Jaßonzu, 29 l. 6 m.

Wosjewjenje etablißementa.

S tutym dowolam ßebi, najpodwolnischo wosjewicź, so ßym

cigarrowu fabriku

na ßerbskej haßy czo. 7 po 1 schodze

salożił. Tu ßamu knjesam saßopschedawarjam poruczejo, dawam to ßlubjenje, so budu jim stajnje ſ rjanej dobrej a tunjej cigarru poßłužecź.

S poczeschczowanjom

Ernst Küntzel.

Němski Phönix,

woheń sawěschcźace towarstwo w Frankfurcźe nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěschcźenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hkownym torhoschczu.

K nětczischemu lětnemu czaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany schkad

muzſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocje, židże, wołmje ꝛc. ſ prózstwu dobroczinje na to kedźbowacź, so ßu wschě drascźenja **mój ßamßuh** niz pak **barlinski fabrikat,** so ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leża. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim pkaczisnami mózu kózdu konkurrenzu pschewinyczź.

C. W. Bitzka.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy brostſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostſyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawoschczi, sazwanju, bróstowym czerpjenju, schijowej wobczeżnoschczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 ngl. a 1 tl. na pschedań:

Jenoż woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wschěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy brostſyrop ſ Wrótßławja w bleschach po 15 ngl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. R. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

Dr. Whithowa wodźiczka sa wocźi

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldźi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow pocżesczena, wopokasuje ßo bje wschitkmi dotalnymi wocźi hojazymi ßrědkami psches ßwoje sbożomne skutkowanje wschědnje jako najłahodnischa a najlěpscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móże ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrědk a jako

wěsta pomoz sa ludźi na wocżomaj bědnych

kożdemu porucżecż. Wona hoji wěscże a rucże a be wschitkich schkódnych sczěwkow, woßebje pschi sahorjenju, sczerpnjenju, ßuchocźi, ßylsowanju a běżenju wocżow, każ tež pschi ßłabosczi po bělmje a płaczi bleschka s wułożowanjom jenož 10 nßl., a dźěła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźe w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Parne kupele

pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedźelu, wutoru a schwórtk wot 1 hodźiny.

Kupjele sa knjesow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacż do 12 hodźinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy skasacż.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucża wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Dźiwocżanske ßerbske ev. luth. mißionske towarstwo směje njedźelu sa tydźeń popołdnju w 2 hodźinomaj shromadźisnu. **Pětr Młónk.**

Na pucżu wot Daliz k Knježkez brunizowym podkopkam bu psched krótkim cżaßu jedyn dybsacżny cżaßnik (Taschenuhr) namakany a móże ßo po sarunanju wułożkow we wudawarni Serb. Now. saßo dostacż.

Drjewowe aukzije

na lichańskich revirach.

Wutoru 16. januara t. l. rano wot ½10 hodźinow w Boroschczach khójnowe a brěsowe wulěßowane dołhe hromady.

Schtwórtk 18. januara t. l. rano wot ½10 hodźinow brěsowe drjewo k wurodowanju pschi lichańskich starych wowcżernjach, a potom stejaze wolschowe drjewo na sałhowskich hacżenjach.

Pjatk 19. januara t. l. rano wot 10 hodźinow khójnowe twarske a palne drjewo pschi łuhowskej hrjebji blisko Lichanja.

Wuměnjenja budźa na postajenych aukziouskich dnjach wosjewjene. **Schöna.**

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych cżaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łżizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobżernoscż, płodźi wjele mloka a sadźěwa jeho wokißnjenje. Pakcżik płacżi 4 nßl. a je k dostacżu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Na Židowje je jena nowonatwarjena khěża s khlamami, sadnej khěžu a se sahrodu, kaž tež s prawisnu scheńkowanja a s tym sjenocżenym pschedawanjom viktualiow a s inventarom, k temu ßłuschazym, dla khorowatoscże wobßedźerja hnydom na pschedań. Wot koho? to je shonicż we wudawarni Serb. Nowinow.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana spodźiwnje hojaza żałba,

kotraż je ßo najbóle kóżdy ras jako dobra wopokasała, porucża ßo w żerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowskeje haptyki** w Budyschinje.

Großowe

brostkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k polóżenju dychanja, każ tež k swarnowanju psche dybawoscż pschi sasymnjenju w symnym cżaßu.

Sa Budyschin a wokołnoscż w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóżdy cżaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Pschedżenak

abo

Protyka sa Sserbow

je dżenßa 28. oktobra

wuschła

a je nětko w knihaŕni

Smolerja a Pjecha

sa 2½ nßl. dostacż.

Schleſynſke wohenj ſawěſczaze towarſtwo we Wrótßlawju

ſ rukowazym kapitalom wot 3 millionow toler pruſk. kouranta

je mi agenturu ſa měſta a wßy ßudniſkich hamtow w Budyſchinje, Wóſworku, Lubiju, Kamjenzu Rakezach pſchepodało a poruczam ßo k wobſtaranju ſawěſczenjow pſche wóhnjowu ſchkodu ſa twjerde, po móžnoſczi tunjo poſtajene prämije.

Tuto towarſtwo ſaruna ſchkodowanja, kiž pſches wohenj abo ſ błyſkom, pſches wurumowanje a haſchenje naſtanu a poſticza pſchi wjazolětnym ſawěſczenju ważne dobytki.

Proſpekty a ſawěſczenſke formulary móža ßo kóždy cžaß darmo pola mje doſtacz a ßym ja pſchi ſawěſczenju rad hotowy, kóžde požadane wukaſanje wudžělicz.

W Maleſchezach pola Budyſchina, 1865.

Jan Wehla.

Leopoldſki meliorirowany bély broſtſyrop,

kißakoſcze próſny, ſ kczenjow najbóle hojazych alpſkich ſelow a ſ kanariſkeho zokora hotowany, pſche wobcžežnoſcze na bróſcze, ſchiji a pluzach woßebje derje ſkutkowazy ßrědk, maja w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. jenož jenicžzy woprawdzity na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirſchfeldže.
Herrmann Einert w Bjernacžizach.

Jena wołmjana czerwjenoßmuhata konjaza deka je ßo 2. januara bjes Spytezami a Zokowom ſhubika a chzyk ju ſprawny namakar ſa dobre myto na ryczerkuble w Ssulſchezach wotedacz.

Wyßokocžeſczeny knjes farar Trautmann w Porſchizach ßo ſ tutym naležnje proßy, ßwoje, w cžiſtej wěriwoſczi na nowe lěto dżerżane a wulzy natwarjaze prědowanje wotcžiſchczecz dacz, ſo bychu ßo na tym ßamym tež druſy natwaricz móhli, kotſiž ſkładnoſcz njemějachu, je ßłyſchecz.

Někſti ſ porſchiſkeje woßady.

☞ S khěž. kral. rakuſkim privilegiom a ſ kral. pruſkej miniſterialnej approbaziu. ☜

Dr. Borchardtowe aromatiſke ſelowe mydło, k porjeńſchenju a polěpſchenju wobleczowoje barby a khmane pſche wſche njecziſtoſcżje koże; (w ſaſyglowanych originalnych pakczikach po 6 nßl.)

Profeßora **Dr. Lindowa** vegetabiliſka żerdkowa pomada, powjetſcha błyſchczenje a ſhibicziwoſcz wkoßow, a je pódla khmana k jich hromadu dżerżenju; (w originalnych kruchach po 7½ nßl.)

Haptykarja **Sperati'a** italſke mjedowe mydło, wuſnamjena ßo pſches ßwoje woživjaze a dżerżowaze ſkutkowanje na ſhibiczíwoſcz a mjehkoſcz koże; (w pakczikach po 2½ a 5 nßl.)

Dr. Hartung'a chinaſkorowy wolij, k ſdżerżenju a porjeńſchenja wkoßow; (w ſaſyglowanych a w ſchkleńzy ſchſemplowanych bleſchkach po 10 nßl.)

Dr. Hartung'a ſelowa pomada, k ſaßowubudżenju a woživenju wkoßoweho roſtu; (w ſaſyglowanych a w ſchkleńzy ſchtemplowanych tygelkach po 10 nßl.)

Woprawdzite pak horejſche, pſches ßowje dopóſnatu ſolidnoſcz a khmanoſcz też w tudomnej krajinje tak rad kupowane artiklje w **Budyſchinje** kaž prjedy, tak też nětko **jenož jenicžzy** pſchedawa

W Budyſchinje.

Gustav Nicolai.

Kral. Pr. wokr. fyſikuſa

1/1 tyſka po 10 nßl.

Dr. Kocha ſelowe bonbony

½ tyſki po 5 nßl.

ßu dla ßwojich bohatych wobſtejeńſkich dżělow ſ wubjernje khmanych ſelowych a roſtlinowych brěczkow jako **probatny** domjazy ßrědk dopóſnate pſchi katarrhje, dybawoſczi, ſchkropawoſczi w ſchiji, pſchi ſažwanju a t. d. a je w **Budyſchinje** ſtajnje **jenož** pſchedawa

Guſtav Nicolai.

W knihařni Smolerja a Pjecha je doſtacz:

Swjaty poſt. Khryſtuſowe czerpenje, we wſchjech dnjach póſtneho cžaßa ſ khjerluſchemi, wopomnenemi a modlitwami ßwjecżene. Na ßerbſki pſchekożene wot M. Domaſchki, fararja w Noßacžizach. — Pſchiwdata je póſtna harfa, (to je 21 khjerluſchow), Sserbam ßerbſku podał M. Domaſchka. — Płacżiſna 10 nßl.

Bibliſki puczník ſa wſchitke dny ljeta 1866. Seſtajany wot K. B. Kaniga, fararja w Klukſchu. Płacżiſna 1 nßl.

Sserſki bramborſki zaßnik. (to ßu delnolużiſke ßerbſke nowiny). Kóždy tydżeń 1 cžißko. Zhły lětnik: **1 toler.** (Na póſcze płacži 2 tl.)

Nawożenja ſe ſchtyrjomi ſtami. Powjedancžko ſe wßy. Płacżiſna 2½ nßl.

Bohumił abo Boże rukowanje na ßyrotach. Rjane powedancžko ſ tſizecżilětneje wójny wot biblije ſa naſchich kſcheſczijanow. Wot K. Kulmana. Płacżiſna 2½ nßl.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** pſchi bohatych wrotach w Budyſchinje je doſtacz:

Sahrodka kwětkojta	po	1 nßl.
Druha ſahrodka kwětkojta	=	1 =
Cžorny kóß a dróſna I	=	1 =
Cžorny kóß a dróſna II	=	1 =
Guſtav Adolf	=	7½ =

Solarwolijowe a petrolejowe lampy we wſchitkich wulkoſczach a we zyle nowych muſtrach, **ſolarwolijowe latarnje, lampy,** kiž bjes cylindra ßwěcza, **krónſke ßwěcznjki** we wſchelakich wulkoſczach ſ 2 hacz 6 płomjeſchkami poruca pod rukowanjom jara derjeßwěczenja najtuniſcho

W Budyſchinje.

Herrmann Nachlitz, klempnar, na żitnej haßy cž. 52.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 2. — 13. januara. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — S Barlina do Belgrada. — Ratařske rozpominanja. — Ze Serbow: S Kulowa. S Radworja. S Banez. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Nowsche wažnische powjescze.

Mnichow, schtwórtk, 11. januara. S knjenju wójwodku Sofiju je ßo s zyła k lěpschemu wobroczilo. Mozy pschibjeraja. — Lěkarski bulletin rěka: Dzenßa w nozy běsche měrnischo hacž prjedy; symniza wotebjerasche a dychanje njeje wjazy tak wobczežne.

Pescht, 10. januara. Wuherski ßejm mějesche dzenßa saßo poßedzenje a buchu te pißma prjódkczitane, kiž te naležnoscze nastupaja, wo kotrež bychu sapóßłanzy najprjódzy jednacz měli. Wuradzowanje jich dla ßo sapocznje po wujednanju adreßy, kotraž ma ßo khěžorej jako wotmolwjenje na jeho rycž poßłacz, s kotrejž je wón ßejm wotewrił.

Paris, 9. januara. Schpaniski general Prim, kotryž je s dwěmaj regimentomaj jěsdnych wojakow revolnziju pschecziwo kralowej Isabelli sapoczał, je ßo, wot generala Zabale honjeny, do toledskich horow sczahnył. Marschal Concha je ßo pola Manzanaresa postajił, so by Primej pucz do Andalusije saracził. Sběžkarjo s města Avile ßu portugisiske mjesy pschekroczili.

Perpignan, 9. januara. Po pewjesczach s Barcelony (w Schpaniskej) skhadzowasche ßo tam dzeń prjedy lud a czinjesche ropot. Wón bu wot wójska rosehnany.

Bayonne, 10. januara. Po powjesczach s Madrida je Prim marschala Conchu sbił a je Serrano temu k pomozy póßłany. Arragoniski kraj je do wobleženoscze daty. W Madridze je njeměrne.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 11. januara, 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 96⅛.

Płaćizna žitow a produktow w Budiyšinje: 5. januara 1866.

Dowoz: 5,569 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	5	15	—	5	5	—	5	20	—	5	10	—
Rožka . .	3	22	—	3	15	—	3	25	—	3	22	5
Jeczmjeń . .	2	27	5	2	12	5	3	2	5	2	25	—
Wowß . .	1	27	5	1	20	—	2	—	—	1	27	5
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	5	10	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	5	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	20	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	7	5	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymja .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždžan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. weczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; weczor 6 h. 52 m.*; weczor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. 25 nßl. a 13 tl. — nßl.
pscheńza 73—74 tl., rožka 48 — 49 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 17 tl. 15 nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drózschi.)

Sakſka. Sakſka prynzeßyna Sofia, nětčžiſcha knjeni mandželſka bajerſkeho wójwody (Herzog) Korle Ludwiga, kotraž běſche wóndano džowčiczku porodźika, je pſched nětkotrymi dnjami ſtraſchnje ſkhorjeła. Duž je ßo Jeho majeſtoſcz kral Jan do Mnichowa podał a pißaja tam wot 10. januara, ſo ßo ſ knjenju wójwodku ſaßo trochu polěpſchuje.

W Lubiju bě 5. januara ßudniſke jednanje nad oekonomom Olshauſenom ſ Kiela, dokelž jemu winu dawachu, ſo je ßwojeje njedohladnoſcze dla ſ maſchinu, ſ paru mlócžazej, 13. ſeptembra konſcheho lěta w Dubrawzy woheń ſawinował, ſ kotrymž je ßo tam tehdy wjele wotpaliło. Po dléſchim ßudženju bu Olshauſen hacž na dalſche ſa njewinowateho ſpóſnaty. — Draždžanſke hołbjerſke towarſtwo budże wot 8. hacž do 12. februara na ſali ſtaromēſchczanſkeje kupnizy w Draždžanach hołbjazu wuſtajeńzu wotdžeržecz a ßmě tam k tej kóždy hółbje póßłacz a ßo teho dla w prawym czaßu na pſchekupza Heinſius'a na wilsdruffſkej haßy cžo. 43 wobroczicz, tež pſchiſpomnicz, hacž ßu pſchipóßłane hołbje na pſchedań abo niz. — Sańdženu njedželu je ßo w Draždžanach jena wudowa wot kamjeńtowuhloweho dyma ſadußyła. Hubjene, dźěrawe khachle ßu na tym wina.

Sa měſto Werdau je ßo pſchi ſkładnoſczi tam ſakhadžazeje kholery ſ zyła 20,210 tl. nawdało. S Draždžan ßu tam póßłali 5720 tl., ſ Lipſka 2603 tl., ſ Zwikkawa 1375 tl., ſ Chemnitza 990 tl., ſ Budyſchina 627 tl. a t. d. — W Ober-Pretzſchendorfje cžinjeſche jedyn 11lětny hólczez, ſo by druhe džěczi do ſtracha ſtajił, nękotry krócz ſa ßobu, jako by ßo wojbjeßnycz chzył, ale ſkónczńje jeho žort hubjenje wupany; pſchetož jako běchu džěczi czeknyli a jeho macz do jſtwy ſtupi, wißaſche tam wón morwy a njemóžachu jeho ſaßo wožiwicz, hacž runje běſche hiſchcze zyle czopły. — Schtwórtk 4. januara jědžeſche knježi pohoncz Koch ſe Žibrachczicz ſ woſom, do kotrehož běchu tſi konje ſapſchehnjene, w bliſkoſczi lubijſkeho dwórniſchcza, jako ßo konje ſpłóſchachu a Koch pſches to ſ woſa pany a ßebi ſchiju ſłama, tak ſo na měſcze morwy woſta. Wón bě nēhdże 40 lět ſtary a ſawoſtaji žonu a 1 džěczo.

W Plauenje je wóndanjo jedyn 11lětny hólczez na džiwne waſchnje wo žiwjenje pſchiſchoł. Wón mjenujzy jenemu wulkemu, do jeneho kamjeńtowuhloweho woſa ſapſchehnjenemu pßej k lubu cžinjeſche, tak ſo tón na teho hólza ſkoczi a jeho ſnak czißny. Pſchi tym ſta ßo, ſo wón ſ tym czežkim woſom pſches teho hólza pſchejědže, tak ſo tón na měſcze morwy ležo woſta. — W Döbelnje je ßo jedyn 13lětny hólczez na lodze pſchepanył a tepił. — Wot budyſkeho wokrjeßneho ßuda bu 28. ſ. m. 17lětny G. M. Stelzig ſe Židowje k 6 měßazam džěkaczerńje wotßudženy, dokelž bě jene nalutowarńiſke knižki kranył, a ſchwadlicza A. M. Jakubowa ſe Židowa doſta 4 njedžele jaſtwa, dokelž bě na tute knižki 5 tl. ſ budyſkeje nalutowarńje ſa Stelziga wobſtarała.

Hoſczeńzarjej Liebigej w Kührenje je wóndanjo 15 howjadow kónz wſako. Wón bě mjenujzy arſenik ſ wotrubami ſměſchał, ſo by ſ nimi wulkim myſcham ſawdał, ale džowka bě na nje trjechiła a je do poiecza ſměſchała a krumam dała, kiž dyrbjachu wot teho wſchitke žiwjenje ſhubicz.

Prußy. Pruſki ßejm je k 15. januara do Barlina hromadu powołany. Hacž budże wot krala ßameho wotewrjeny, to ßo hiſchcze praſcha, dokelž je tutón ſ druhej komoru mało ſpokojny.

Rakußy. Khěžor je cžěſkemu ßejmej na jeho adreßu wotmolwjenje póßłał, w kotrymž ßwoje ſpodobanje nad tej ßamej wupraja a ſ dobom lubi, ſo chze w ßwojim cžaßu do Prahi pſchijěcz a ßo tam ſa cžěſkeho krala krónowacz dacz, tak bórſy hacž budże nowoſrjadowanje rakuſkeho khěžorſtwa dokonjane.

Khěžor Napoleon je krónprynzej Rudolfej wulki kſchiž cžeßneje legije póßłał a jendželſka kralowa Viktoria rjad kholowſkeho podwjaſka.

Poßelſtwu, kotreż bě do Wina pſchijěło, ſo by khěžorku k wopytanju wuherſkeho hłowneho měſta Peſchta pſcheproßyło, je wona ßlubiła, tam pſchincz. — W Peſchcze nětko pjecza ſa khěžorku nadwoblekał, attila pomjenowany, ſchija, kotryž ßo woblecze, hdyž de Peſchta nuts pojědże. Wón budże na 4000 ſchěßnakow khoſchtowacz. Pſchi nutsczehnjenju khěžorki do Peſchta budże jeje wós něhdże 40 wuherſkich woßebnych knjenjow a knježnow wobdawacz, kotreż budża wſchitke na konju jěchacz.

Schpaniſka. S tuteho kraja pißaja, ſo ſtaj dwaj regimentaj jěſdnych pſchecziwo dotalnemu knježerſtwu poſtanyłoj a ſo je General Prim nawjedował tutych ſběžkarjow. Něhdże 400 wojakow, w Avile ſtejazych, je tež poſtanyło a marſchiruje k portugiſiſkim mjeſam. Prim je ßo, kaž ßo ſda, na pucz do Andaluſije wobrocził, a miniſter wójny ſ khětro wulkim wójſkom ſa nim cžěri, ſo by jeho doßahnył a ſajał. Wotpohladanje ſběžkarjow je pjeczu to, nětčziſchu ſchpaniſku kralowu wotßadžicz a Schpaniſku ſ Portugalom pod tamniſchim kralom ſjenoczicz.

Italia. S prěnim januarom je w italſkim kraleſtwje zwilnomandželſki ſakoń do ſkutkowanja ſtupił, tak ſo dyrbi ßo kóždy por, kiž chze do mandželſtwa ſtupicz, najprjódzy w měſtach wot měſchczanoſty abo burgemejſtra, na wßach pak wot rychtarja ſwěrowacz dacz a ßmě ßo potom hakle wot duchowneho wěrowacz.

S Barlina do Belgrada.

Wot E. K.

(Pokračowanje.)

We Winje podach so do jeneje korčmičzki, so bych tam pojědł, a dach sebi potom pschi Leopoldskim mosče sa někotre krajzarje na sjawnej hasy schórnje a drastu wučzischčiž. Potom sebi město trochu wobhladowach a džěch do pratera, so bych sebi tam městaschko k pschenozowanju wuhladał. Ale ja so bórsy dohladach, so so jow to tak njehodži, kaž w barlinskim tak mjenowanym thiergartenje. Do pratera mózesch so mjenujzy jenož na wěstych, wot polizajow wobkedzbowanych, městnach podacz, we nim njejsu žane husčziny, ale jenož kuki, haleje a schczežki, duž njebě mózno, tam skradzu nozowacz a ja dyrbjach so teho dla sasso do města wróčzicz, so bych tam něhdže psches nóz wostał.

Ja namakach skónczinje kmane městaschko pschi Radezkowskim mosče. Delka pschi wodze bě rjany mały trawnik, njewidomy tym, kiž nimo džěchu, pódla běžesche réka Wěna a hakle na druhej stronje běchu twarjenja; w tu stronu njeběchu žane a s Radezkowskeje kasserny, 300 krocžel sdaleneje, mje nichtón spósnacz njemózesche.

Na to džěch, so bych sebi billet sa wjesenje na parokódži hacž do Peschta kupił, ale k mojemu njemałemu postróženju mi prajachu, so tón 5 schěsnakow 57 krajzarjow khoschtuje, a ja njemějach wjazy w mojim samóženju, hacž 4 schěsnaki. Ja so srudny wróčzich a trjechich na někotrych džěłacžerjow, pola kotrychž so napraschowach, haž so jedyn do Peschta na zanej druhej parokódži tunischo pschewjesecz njemóže. Woni mje k jenemu druhemu kapitanej pokasachu a trjebach pola teho jenož 2 schěsnakaj sapłaczicz. Duž mějach hischcze pjenjesy wysche a mózach je, do Peschta pschijěwschi, k temu nałožicz, so bych tam mojeho wuja pytał. Wjeczor w 11 hodzinach wopuschczich spomnjenu korčmičzku a podach so k mojej nóznej hospodze pod Radezkowskim mostom. Ja tam sbožomnje dóńdžech a nichtón mje njewuhlada. Sso do plaida sawaliwschi a hłowu na waczok pokoziwschi, bórsy pod Božim sakitanjom wušnych. Nasajtra stanych jara sahe, so by mje nichtón s khěžow, tamnu stronu réki ležazych, wobkedzbowacz njemóhł, wučzischčich sebi drastu, rumy so w rězy a pschekhadzowach so po brjohu blisko parakódže, so bychu sebi ludzo myslili, so chzu s parokódzu wotjěcz, ale so sym sasso pschischoł. Wokoło 5 hodzinow kurjesche so s parokódže a w 6 hodzinach ležesche Win sady nasz.

Bórsy pschijědzechmy do wulkeje Donawy a wulke tamnische, s lěsom pokryte płoniny dyrbja po mojimi sdaczu wobras amerikanskeje pralěsoweje réki (Urwald-Fluß) podawacz. Wokolnosez Donawy wot Wina do Preßburga je nimale zyle tej wot Preßburga do Grana runa, jenož so je prěnscha w mjenischich poměrach widžicz. Žana žiwa duscha njeje widžecz, jenož schumjenje wody czischinu kasy, hacž napossledku k ranju hory wustupuja, k prawizy litawske hory (Leitha-Gebierge) a k lěwizy małe Tatra. Najposseńske němske město Heimburg, krasnje na nahłych wotnohach litawskich horow ležaze, kaž wobras psched nami nimo czehnje. Pschi saliwu Morawy do Donawy dojědzechmy wuherski kraj se słowjanskim ludom. Prěnje, schtoz wuhladachmy, su rospadanki někajkeho stareho hrodu, bóle do wocžow pada hoły, wulki preßburgski hród. Preßburg sam pschi brjohomaj mako rjaneho pokasuje, jeho krasnosczе su bole w měsce nutska.

Sady Preßburga pschijědzesch do honowuherskeje runiny a Donawa rospłunje so do njeliczimych wotnohow. Rjana, mózna selenina sywjernych (nördlichen) lěsow je so shubiła a pschiroda (natura) je so bóle blědoselenu drastu woblekła. Sady Raaba so sasso wschě wotnohi réki sjenocza a my běchmy tam blisko teho města, hdzež Waherszy w lěcze 1848 wulku bitwu dobychu. Nascha parokódz sasta, so by wuhlo nabjeraka. My wustupichmy, so bychmy prěnje wuherske wino woptali; wone derje skodzesche. Dobroczziwa skowakska korczmarka a jeje rjana domjaza dzowka pomhaschtej k temu, so so nam czaz rucze miny. Schkoda, so dyrbjachmy wot tych dobrych ludzi bórsy sasso prjecz, a do dalokeho swěta jecz. Komorno, zenje njedobyta twjerdzisna a teho dla knjezna-twjerdzisna mjenowana, so nam miny a s daloka bě Gran widžecz. Czim bóle so blizachmy, czim rjenischo so tamnischa kathedralna zyrkej we hładkich zokmach Donawy wotsnamjenjesche. Pschezo wuzscho hory réku wobdawaja, rózojty sowjer so khowazeho skónczka wjerchi pokrywa, módre njebjo so w módrischej Donawje nurja a se wsow sady horow swjaty wjeczor swonjaze swony rospschescezeraja po wschej wokolnosczi wokschewjazy měr a pokoj. Ale kaž wschitka krasnosez sandze, tat tez jow; wokolna krajina do schěrych směrkow sapaduje a hischcze bóle schěry hlada stary, rospadany hród Wyschehrad dele. W jeho murjach běsche něhdy krasne žiwjenje, jako běchu Khrowatojo a Madzarjo pschecželjo, — a kak s tym nětko steji?

Blisko Waizena je Donawa swoje puta wotbyła, skały su so sdališe, réka so bóle k połodnju wobroczi; k njebju horje stupazy błyschcz gasoweho swětka pschipowjeda bliskosez města Peschta. Wone so sahwisda a parokódz sasta w tamnischim pschistawje. Dokelz běchu ludzo, kiž na łódzi sługachu, s Peschta, dha wotpuschczichu mi, so smědzach na parokódzi pschenozowacz. A kajki bě to krasny napohlad, jako nasajtra stažech! Psches žołmy Donawy, so dale walazeje, wisasche kolossalny rjeczasowy móst, w tamnu stronu réki pschilěhasche so dalokodossahazy Budin (Ofen) k wysokim horam, nad kotrymiž kralowski hród so jako knjezeŕ posběha, w tu

ſtronu ſteji jedyn palaſt pſchi druhim na kraßnym rěčnym brjohu, k poknozy wobmjeſuja hory tutón wobras a jenoż k pokodnju je krajina wotewrjena, ſo mózeſch do njepſchemĕrneje runiny hladacz.

Tola bórſy buch ſaßo k ſemſkim ſtaroſczam dele ſtorhnjeny. Ja mějach jenoż jedyn ſchĕßnak a njeſnajach ani mjeno ani bydleſchczo mojeho wuja, wo kotrymż běchu mi nĕhdy powjedali, ſo bliſko Peſchta bydli. Jenoż to wjedżach, ſo je wón inſpektaŕ w jenej wulkej piwaŕni. Ja ßo wobhonjowach, hdże tu tajke piwaŕnje ßu a ſhonich, ſo ßu na wobĕmaj ſtronomaj Donawy dale dele bliſko ſtazijow wobeju żeleſnizow. Ja wjeſech ßo najprjedy po budinſkej żeleſnizy hacz k bliżſchej ſtaziji, ale to bĕ podarmo. Duż ßo wrócżich a podach ßo na peſchczanſke dwórniſchczo. Dokelż pak mějeſche czah hakle wjeczor wotjĕcz, dha dyrbjach tak dołho czakacz. Ja mějach nĕtko jenoż hiſchcze 30 krajzarjow. Skónczńje, jako bĕch ßo rjanoſczow Peſchta ſ hłódnym żołdkom do ßyteje wole nahladał, mózach wotjĕcz a pſchijĕwſchi na prĕnju ſtaziju, podach ßo do bliſkeje wulkeje piwarnje a ßłyſchach k mojemu njewurjeknjenemu wjeßelu, ſo tam mój wuj bydli, ſo pak je do mĕſta wujĕł a ßo hnydom wrócźi. Bjes tym nuſowachu mje jĕſcz a picz. Ja ßebi to dwójżh kaſacz njedach a ßwoju pſchißłuſchnoſcz jako hoſcz derje dopjelnich. Mojemu wujej dyrbjach potom ßlubicz, ſ najmjeńſcha tydżeń pola njeho woſtacz. (Pokracżowanje.)

Michał a Handrij

abo

ratarske rozpominanja.

Wulki rózk.

Michał. Hižom tydżenja czi ſpomnich, ſo ßo nĕtko, dokelż je ſkerje dżĕłaczerjow doſtacz, rad ſtudnje ryja. Dokelż pak huſto praſchenje naſtanje, hdże móhła woda bycz, dha mózeſch ßebi ju najlĕpje namakacz, hdyż prjedy w lĕtnim ßuchim czaßu wuſki, tola pak dokhi pſchĕrowczk wuryjeſch. Hdżeż ſemja najpoßledy wuſkhnje, tam mózeſch ſ wĕſtoſczu rycz, wſchĕ druhe khumſchty a „wünſchelruty“ ßu podarmo. Tež je wſchudżom woda, jenoż ſo hłuboko doſcz ryjeſch, a mózeſch ßebi ſaßo pſchi tym wjele pjenjes a prózy ſalutowacz, hdyż tak czíniſch, ſo ßebi najprjedy jamu wuryjeſch abo do ſkały wutſĕleſch, kiż je tak hłuboka (ſ najmjenſcha 9—12 kohczi), ſo tam pſchezo nĕſchto wody ſteji. Ssy tak hłuboko, ſo maſch wodu, ale ſo ßo bojiſch, ſo ſtudżeń wodu njewudżerżi, dha trjebaſch jeno do ſemje, hdżeż ßo najłożo czíni, ſ wulkim njeboſom dżĕru wuwjercżecz, a hdy by połſta kohczi hłubſcho było, dha ſmĕjeſch wĕſcze wody doſcz. So by pak czi ta dżĕra njeſapanyła, dha ßo wona ſ roku ſ duboweho abo wolſchoweho drjewa wußadżi. Tak ſmĕjeſch w njej tu ßamu wodu, kotruż by mĕł, hdy by tu ſtudnju w ßwojej zyłej ſchĕrokoſczi tak hłuboko wutſĕlecz abo wurycz dał. Hdy by pak też w tutej hłubokoſczi wjazy wody njebyło abo ßnadż ta ſwjeŕchna woda pſches tu roku ſaßo wotbĕżała, dha trjebaſch tule jenoż ſaſchpundowacz a ſmĕjeſch tola pſchezo tu ſwjeŕchnu a deſchczowu wodu.

Ze Serbow.

S Kulowa, 2. januara. Dżenża bu tudy cżĕło jeneho zuſeho handwerſkeho khowane. Tón ßamy bĕ ſańdżeny pjatk wjeczor ſ jenym towarſchom wot jow prjecz ſchoł a wonaj chżyſchtaj, ſo byſchtaj bliżſchi pucz k Brĕżkam mĕkoj, pſches rĕku Cżorny Halſchtrow pſcheńcz, kiż bĕſche tehdy ſamjerſnjena. Jako pak bĕ tón jedyn, kotryż bĕſche nĕſchto do prjĕdka na łód poſtupił, nĕkotre krocżele ſcżinił, dha ßo tón pſchekama a wón ßo pod łód ßuny. Hacz runje jeho towarſch hnydom po ludżi bĕżeſche, kiż bĕchu zyle bliſko a teho njeſbożomneho też ſa krótki czaß ſ wody wucżahnychu, dha tola wjaz wożiwił njeje. — Wón bĕ ſ Fürſtenwałdy w Pruſkej a jenicżki ßyn ſamożitych ſtarſchich.

* * *

S Radworja. W ſańdżenym lĕcże je ßo pola naß narodżiło 66 dżĕcżatkow, bjes nimi 1 morwoродżene. Wumrjeło je 44 woßobow, mjenujzy 26 dżĕcżi a 18 wotroſczenych. Pſchipowjedanych bu 27 porow, wot kotrychż bu tu 8 porow wĕrowanych. Spowjednych bĕ 1600, to je 300 wjaz, hacz w lĕcże 1864.

§*. W Banezach dżeń 9. januara. Dżenża rano we 8. hodżinje wudyri pſchi hródżach tudomneho kublerja Jakuba Wicżaſa woheń a pſchewobroczi, dokelż wĕtr ßylnje dujeſche, wſchitke jeho twarjenja w krótkim czaßu do popjeła.

Dokelż płómjenja ſ wulkej ſpĕſchnoſczu wokoło ßo hrabachu, dho Wicżaſezy ſ wuwſaczom ſkotu ſkoro dale niczo płomjenjam wutorhnyli njejßu. Wicżaſowa a jich ßłużomna dżówka ſtej ßo też khĕtro wopalikoj. Mobiliar bĕſche ſawĕſczeny. Kak je woheń wuſchoł, ßo hacz dotal dopokaſacz njeda.

S Lichanja. Sańdżenu ßrjedu pſchipołdnju je ßo wot tudyſcheje knjeżeje zyhelnicże na tym twarjenju, w kotrymż ßo zyhle pala, kryw wotpalił. Woheń je ſe ſnutſka wuſchoł.

S Wojcrez. Knjes kandidat duchownſtwa Ewald Stanga ſ Cżorneho Khołmza je pruhowanje wołbokmanoſeze k duchownemu ſaſtojnſtwu pſched krótkim czaßom ſ woßebnej khwalobnoſczu wobſtał.

Přilopk.

* Na kupje Rügenje je ßo 23. decembra wulki hród tamniſcheho wjeŕcha wotpalił.

* S pruſkeje Litawſkeje pißaju, ſo ßu tamniſchi ratarjo we wulkej nuſy, dokelž ßo tam ani žitne ani ßynowe žně radžiłe njejßu. Woni teho dla ßwój ſkót ſa kóždu płaczišnu pſchedawaja, tak ſo móže jedyn hiſchcze dobreho konja ſa połdra tolerja, duſchnu krowu pak ſa 8 toleŕ kupicz. — W ruſkich baltiſkich provinzach njeje wjele lěpje. Tam płaczi kórz pſcheńzy 9 toleŕ, kórz rožki 6 tl. kórz jeczmjenja 4 tl., kórz wowßa 3 tl., — ſchtož jo ſa tamniſche wobſtejenja pſches wſchu měru wyßoka płaczišna.

* Na pruſkej krajnej želeſnizy je ßo w ſańdženym lěcze bjes druhim 8140 centnarjow nowych krinolinow pſchewjeſko. Schto pak ßu te krinoliny wažiłe, kotreż ßu luboſne na želeſnizy puczowarki na ßebi wißajo měke, to njeje ſnate.

* Něhdže 17lětna pěſtonczа młynka w Althirſchſteinje wožeſche ßo 6. januara ſe 4lětnej młynkez dżowczičzku na lodże, jako ßo pſchepanyſchtej a wobej pod lód ßunyſchtej, ſwotkal buſchtej naſajtra morwej wuczehnjenej.

* W Draždżanach je tamniſchi wyſchi apellazionſki ßud wěſtu Buſez ſe Žitawy, kotraž běſche ßwoje mało dźěczo ſkónzowała, też w druhim ßudženju k ßmjerczi wotßudził.

* Jenej khudej žonje w Praſy běſche ſańdženy tydżeń nowonarodżene dźěczatka wumrjeło a wona bě jeho cžěłko na blido położiła a ſ rubom wodżeła. Dżiwnje doſcz běſche wona też jenu ſarěſanu hußyzu na to ßamo blido ſtajiła a ju ſ tym ßamym rubom ßobu pſchikryła. Wona dźěſche potom na krótki cžaß prjecz a njeběſche ſtwu ſanknyła. To bě někajki paduch wužił a dokelž niczo druhe ſa kranjenje kmane nadeſchoł njebě a ßo ßnadź dlěſcheho pytanja ſtrachował, bě wón wobej ſawodżetej wězy hrabnył a ſe ſarěſanej hußyzu a ſ — morwym dźěczatkom ßwoju ſtronu ſchoł. Hacz dotal ßo njeje radziło, dźěſczowe cžěłko ſaßo namakacz.

* Se Žarowa pißaja wot 8. januara: Knjeża mlokopſchedawaza dżowka ſe Žimorojz wěſta Hana Bulikez, bu pjatk 5. januara na dompuczu ſ Barſchcža ſaražena. Jako bě mjenujzy kóń ſ woſom ßam domoj pſchiſchoł, dźěchu ju pytacz a namakachu ju na drózy morwu ležo. Pjenjeſy běchu jej wurubjene.

* W Sakſkej je ßo w ſańdženym lěcze něhdže 40 millionow kamjeńteho wuhla nadžěkało.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. W holi dyrbi tola hiſchcžen cžoplicho bycz, dyžli pola naß w polu.

Mots Tunka. Haj lětßa mamy dżiwnu ſymu, abo wjele wjaz, my mamy mało ſymy: ale wot cžopkoty ja tola runje wjele pytnył njejßym.

H. D. Nó, někotſi holenjo wóndanjo pſchezo tak ryczachu, kaž by tam hiſchcze cžopko byko, pſchetoż woni na ſcherſchenje a pczołki ſpominachu.

M. T. Schto dha to prajachu?

H. D. Jedyn rjekny: „Scherſcheń je ßebi kſchidła pſchiſtupił a duž je jeho nětko pczołka waliła. A hewak drje wón rady pczołki kluka, dha dyrbi ßo tola nětko ſdalowacz, pſchetoż Knaphans je njeharowanu kožu na kołcz ſawrjeł."

M. T. Hm, hm, dżiwne kußy ßrjedž ſymy.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Pětrowska cyrkej: Korla Cžesczibоh Grimm, korduanař w Budyschinje, s Helenu rodź. Leschawiz swudowjenej Schusterowej.

Křćena:

Michałska cyrkej: Ida Bertha Aurelia, Rosalije Khrystiany Lórzez pod hrodom nem. dź.

Zemrjete:

Dźeń 26. decembra: Hana Margaretha rodź. Kubaschez, njebo Jana Schmidta, wobydlerja w Budyschinje, sawostajena wudowa, 85 l. — 28., Marja rodź. Ramschez, njebo Pětra Pawoła, khěžkarja w Delnej Kinje, sawostajena wudowa, 60 l. 1 m. — 30., Madléna, njebo Jana Schneidera, žiwnosczerja w Budyschinku, sawostajena wudowa, 60 l. (wumrje w Budyschinje a by do Budyschinka pohrjebana).

Němski Phönix,

woheń sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětczischemu symskemu czaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

mužskeje drasty:

jako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židźe, wołmje ꝛc. s próstwu dobroczjiwje na to kedźbowacz, so ßu wschě drasczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat,** so ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowaue leža. S dobrej tworu a s najtunischim płaczisnami móžu kóždu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy we wschitkich wulkosczach a we zyle nowych mustrach, **solarwolijowe latarnje, lampy,** kiž bjes cylindra ßwěcza, **krónske ßwěczniki** we wschelakich wulkosczach s 2 hacz 6 płomjeschkami porucza pod rukowanjom jara derjeßwěczenja najtunischo W Budyschinje.

Herrmann Nachlitz, klempnař, na žitnej haßy cž. 52.

Drjewowa aukcia.

Lětusche drjewowe aukzije na łupjanskim reviru směja ßo na ßlědowazych dnjach:

dźeń 16. januara t. l. stejaze brěsowe, kaž tež khójnowe schtomowe drjewo w hajach pola Łupjanskeje Dubrawki;

dźeń 23. januara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi schwinczich jamach;

dźeń 30. januara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi schwinczich jamach;

dźeń 6. februara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi holczim hacze.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach. — Wosjewjenje pschedawanskich wuměnjenjow stanje ßo na spomnjenych dnjach.

W Bukowzy, 10. januara 1866.

Hirsch.

Drjewowa aukcia.

Ssrjedu jako 17. januara t. l. rano wot 10 hodźinow budźe ßo na sdźarjowskich ležomnosczach zyle w bliskosczi Lehmannsdorfa dźělba brěsowych dołhich hromadow pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna w korczmje w Lehmannsdorfje.

Bjenada.

Drjewowe aukzije

na lichańskich revirach.

Wutoru 16. januara t. l. rano wot ½10 hodźinow w Boroschczach khójnowe a brěsowe wulěßowane dołhe hromady.

Schtwórtk 18. januara t. l. rano wot ½10 hodźinow brěsowe drjewo k wurodowanju pschi lichańskich starych wowczěrnjach, a potom stejaze wolschowe drjewo na sałhowskich haczenjach.

Pjatk 19. januara t. l. rano wot 10 hodźinow khójnowe twarske a palne drjewo pschi łuhowskej hrjebji blisko Lichanja.

Wuměnjenja budźa na postajenych aukzionskich dnjach wosjewjene.

Schöna.

W knihařni Smolerja a Pjecha je dostacz:

Sswjaty post. Khrystußowe czerpenje, we wschjech dnjach póstneho czaßa s khjerlnschemi, wopomnenemi a modlitwami ßweczene. Na ßerbski pschełožene wot M. Domaschki, fararja w Noßaczizach. — Pschiwdata je póstna harfa, (to je 21 khjerluschow), Sserbam ßerbsku podał M. Domaschka. — Płaczisna 10 nßl.

Bibliski pucznik sa wschitke dny ljeta 1866. Sestajany wot K. B. Kaniga, fararja w Klukschu. Płaczisna 1 nßl.

Sserski bramborski zaßnik. (to ßu delnołužiske ßerbske nowiny). Kóždy tydźeń 1 czißło. Zyły lětnik: **1 toleř.** (Na póscze płaczi 2 tl.)

Nawoženja se schtyrjomi stami. Powjedanczko se wßy. Płaczisna 2½ nßl.

Bohumił abo Bože rukowanje na ßyrotach. Rjane powedanczko s tsizeczilětneje wójny wot biblije sa naschich kscheseźijanow. Wot K. Kulmana. Płaczisna 2½ nßl.

Jenož woprawdžity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny brostsyrop nima) spodžiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sažwanju, bróstowym cžerpjenju, schijowej wobcžežnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Jenož woprawdžity maja tutôn, psches ßwoju spodžiwnu hojazu móz po wschěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wôsporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

Parne kupele

pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedželu, wutoru a schwórtk wot 1 hodžiny.

Kupjele sa knjesow: Njedželu dopołnja wot 9 hacž do 12 hodžinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodžinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodžinje prjedy skasacž.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucža wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa

---

Drjewowa aukcia.

Lětusche pschedawanje palneho drjewa w minakałskim reviru ßměje ßo na ßlědowazych dnjach:

džeń 19. jannara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi hlinjanym hacže pola Khrósta;

džeń 26. januara t. l. stejaze brěsowe a wolschowe drjewo pschi Cžernischnej pola schcžežki s Khrósta do Minakała;

džeń 1. februara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo na drobjanskich horach;

džeń 9. februara t. l. stejaze khójnowe drjewo, tołste a dołhe, pschi schcžežzy s Khrósta do Minakała.

Sapočatk rano w 9 hodžinach. — Wosjewjenje pschedawanskich wuměnjenjow stanje ßo na spomnjenych dnjach.

W Drobach, 4. jannara 1866.

Grunert.

Drjewowa aukzia.

Póndželu 22. januara budže ßo na lubochowskim a cžichonjanskim lěßowym reviru 80 drjewowych loßow, bjes nimi 62 ßylnych brěsowych ßymjeńzow, 13 brěsowych dołhich hromadow a 16 wolschowych loßow k wurodowanju na pscheßadžowanje pschedawacž. — Sapočatk rano w 9 hodžinach wysche lubochowskich khójnow a budža tam wuměnjenja wosjewjene.

Drjewowa aukzia.

Schtwórtk 18. jannara t. l. budže ßo na łuhowskim reviru 50 khójnowych hromadow wulěßowaneho drjewa, w kotrychž ßo jara rjane žerdže namakaja, na pscheßadžowanje pschedawacž. Kupzy maja ßo na pomjenowanym dnju rano w 9 hodžinach na hajnikowej łuzy w nowym hacže shromadžicž.

W Khaßowje, 10. januara 1866.

Behrens.

Illustrirter Familienkalender,

kotryž je w tutych dnjach s nowa pschischół a w knihaŕni Smolerja a Pjecha w Budyschinje sa 5 nßl. k dostaczu, je saßo s rjanymi wobrasami wupyscheny a lubi pěkne dobytki.

Saßopschedawarjo, kotsiž ßo na knihaŕnju Smolerja a Pjecha w tajkim nastupanju wobrocža a hacž do pschichodneje ßoboty ßnadž s dobom wjaz protykow skasaja, dostanu hódny rabat.

Sa pruske schule!

W knihaŕni **Smolerja a Pjecha** w Budyschinje ßu sa 7½ nßl. dostacž:

Bibliske stawisny abo bibliske historije stareho a noweho testamenta, po schulskich regulativach sprawjene, mjenujzy: se ßłowami ßwjateho pißma powjedane a se schpruchami a s khěrluschowymi schtuczkami wukładžene, **sa schule a sa domy** w hornjołužiskej ßerbskej ryczi wudate s wjazy hacž sto bibliskimi wobrasami. — Sałožk wupperthalskeho towaŕstwa k rospschesczeranju nabóžnych pißmow.

Tute bibliske stawisny ßu wot kralowskeho knježeŕstwa w Liegnizy sa pruske schule, do kotrychž ßerbske džěczi khodža, poruczene a maja ßo schulerjo a schuleŕki tajkich schulow s nimi skerje a lěpje sastaracž. Ta kniha je pěknje swasana a s wulkej ßyłu rjanych wobrasow (bildow) kraßnje wupyschena.

W knihaŕni Smolerja a Pjecha je saßo sa kroschik k dostaczu: **Spjew wo žadławym palenzpiczu** abo pokaska palenzowych płodow.

Skład präparatow ſ lěßneje wołmy

(Waldwoll-Präparate)

wot **Friedricha a Comp.** w Schwarzenbergu

pola **Heinr. Jul. Lincki** w Budiſchinje.

Jehlinowy wolij, ſpiritus, pómada, mydło, bonbony, hropa cigarry.

☞ Wſchitke präparaty ßu pſchepytane a poruczene wot wokrjeßneho lěkarja Dr. Wimmera w Schwarzenbergu.

Magdeburgſki woheń ſawěſczaze towarſtwo

ſe ſakładnym kapitalom wot pjecz millionow toler pruſk. louranta

w 5000 akzijach po 1000 tl., kotrež ßu doſpołnje wudate,

pſchijima po tunich, twjerdych prämijach ſawěſczenja pſche wohnjowu ſchkodu tak derjew měſtach kaž na wßach, na hibite pſchedmjety.

W tunjoſczi ßwojich prämijowych poſtajenjow wone niže zaneho druheho ſprawneho towarſtwa njeſteji, tež poſticza wone **pſchi ſawěſczenju na dleſchi czaß hódny dobytk.**

Pſchi ratarſkich ſawěſczenjach ßo ſawěſczenym tójſchto k lěpſchemu pſchiſwoli.

Schkodowanje pſches wuraženje gaſa ßo tak ſaruna, kaž wóhnjowe ſchkodowanje.

Sawěſczeńſke formulary, kaž tež exemplary powſchitkomnych ſawěſczeńſkich wuměnjenjow móża ßo pola podpißaneho agenta kóżdy czaß darmo doſtacz, kotryż budże pſchi napißanju ſawěſczenja ſtajnje k pomozy hotowy a budże wſchitke požadane wukoženja dawacz.

W **Budyſchinje**, na hornczerſkej haßy.

Heinr. Meiſel, ök. inſpektar,
agent magdeburgſkeho woheń ſawěſczazeho towarſtwa.

Najlěpſchi cziſty ßłódki zokorowy ſyrop
punt po 36 np.,
= **běły ßłodowy ſyrop,**
punt po 20 np.,
= **candis-ſyrop,** ſnateje dobroſcze,
punt po 18 np.,
dwójzy raff. ſalonſki ſolarwolij,
= = = **petroleum**

poruczeja najlěpje

kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy

Carl Noack

na ſwonknej lawſkej haßy.

Łužičan

je dżenża ſ prěnim czißkom ſa lěto 1866 wuſchoł a podawa ßlědowaze: „Pſchedßkowo" redaktorowe. „Sabity" wot Czěßle. „Jeno Sserbowka" wot Pětrowicza. „Tſi lěta w Ruſkej" wot M. L. Krala. „Dowěrjenje na Boha" wot Mahlmanna, pſchek. Fiedler. „Wjeczor" wot Dreßlera, pſchek. Fiedler. „Puczowanje do Warſchawy a Krakowa wot M. Hórnika. „Tyranſtwo 19. ſtotka w Delnych Łužizach" wot Slepjanſkeho. Skowjanſki roshlad. S Budyſchina a ſ Łużizy.

W knihaŕni **Smolerja a Pjecha** pſchi bohatych wrotach w Budyſchinje je doſtacz:

Sahrodka kwětkojta po 1 nßl.
Druha ſahrodka kwětkojta = 1 =
Czorny kóß a drózna I = 1 =
Czorny kóß a drózna II = 1 =
Guſtav Adolf . . . . = 7½ =

Syrop

jara rjany po dobroſczi a ßłodżenju
punt po 14 np., 18 np. a 20 np.

poruczа **Auguſt Pötſchka**
na bohatej haßy.

Jedyn wajchtaŕ, kotryż ma tež ßykanje rěſacz, móże hnydom abo jntry měſto doſtacz na knjeżim dworje we Wutokczizach.

Jedyn kij bu druhi dżeń hodow na dróſy wot Budyſchina do Budeſtez namakany a móże ßo po ſarunanju wukożka ſaßo doſtacz pola Pětra Běbracha w Kóſkach.

Großowe

broſtkaramelle

najlěpſchi ßrědk k wotſtronjenju kaſchela a k położenju dychanja, kaž tež k ſwarnowanju pſche dybawoſcz pſchi ſaſymnjenju w ſymnym czaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſcz w hrodowſkej haptyzy knjeſa M. Jäßinga kóżdy czaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Ssuche droždże

woßebneje dobroſcze poruczam czeſczenym Sserbam wſchědnje czerſtwe.

J. G. F. Nieckſch.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 3. ~ 20. januara. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. pri bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — S Barlina do Belgrada. — Ratarske rozpominanja. — Ze Serbow: S njeßwaczilskeje woßady. S Worzyna. S Banez. S Běłeje. S Ketliz. S Budyschina. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Nowsche waźnische powjesczę.

Florenz, 15. januara. Ministerstwo je wobsanknyło, krajne wudawki teho lěta wo 100 millionow schěßnakow pomjeńschicz.

Paris, 15. jan. S Madrida ßu powjesczę pschischłe, po kotrych ministerstwo měni, so budże general Prim se ßwojimi sběžkarjemi w běhu tsjoch dnjow do Portugala cžekacz dyrbjecz. — Admiral Pareja, kotryž schpanisske wójnske łódje pschecziwo Chilenam komandiruje, je ßebi ßam žiwjenje wsał. (Chilenojo ßu mjenujzy schpanisku wójnsku łódź Capodongu dobyli a na tej ßamej wschitke Parejowe pißma a t. d. namakali. To je Pareji tak k wutrobje schło, so je ßo satsělił.)

Bayonne, 16. januara. Schpanischy sběžkarjo pschebywaja hischcze pschezo w guadalupskich horach a ßu ßo na tu stronu k krajinje Badajozej wobroczili.

Madrid, 16. januara. Sběžkarjo pod generalom Primom ßu wczera rěku Guadianu pschekroczili a bliža ßo k portugisiskim mjesam.

Paris, 17. januara. S Madrida je powjescz pschischła, so ßo s Primom dale niczo podało njeje a so hischcze niczo snate njeje, so je wón portugisiske mjesy pschekrocził

London, 17. januara. Łódź „London“, kotraž bě ßo do Melbourna na pucz podała, je ßo 11. januara rosłamała. Wot 289 cžłowjekow, kiž na njej běchu, ßu jenoż 19 pschi žiwjenju wostali.

Pjenjeżna płaćizna.

W Lipsku, 18. januara, 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. 5⅝ np. 1 połnowažazy cžerwjeny złoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 96⅛.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 13. januara 1866.

Dowoz: 6,116 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nišša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl.	np.
Pschenża	5	15	—	5	5	—	5	20	—	5	15	—
Rožka	3	25	—	3	15	—	3	27	5	3	25	—
Jecźmjeń	2	27	5	2	15	—	3	—	—	2	25	—
Wowß	1	27	5	1	20	—	1	27	5	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	5	10	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	5	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	18	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 ł. 35 m.*; dopołnja 9 ł. 11 m.: pschipołnju 1 ł. 3 m.*; popołnju 3 ł. 33 m. wecžor 8 ł. 21 m.*; w nozy 2 ł. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 ł. 51 m.*; dopołnja 11 ł. 40 m.*; popołnju 3 ł. 25 m.†; wecžor 6 ł. 52 m.*; wecžor 9 ł. 18 m.; rano 1 ł.

†) Pschisanknjenje do a se Zitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Zitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. 25 nßl. a 13 tl. — nßl.

pschenża 73—74 tl., rožka 48 — 49 tl.,
(to je: sa 25 pruskich forzow.)

rěpikowy wolij (njecžisczeny) 17 tl. 5 nßl.
(Cžisczeny, kaj ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Sakſka. Dokelž ſ bajerſkej wójwodku Sofiju (prynzeßynu dźowku ſakſkeho kralowſkeho domu) ſaßo lěpje dże, je ßo Jeho majeſtoſcź kral Jan 15. januara w ½12 hodźinow wjeczor ſaßo do Draždźan wróćił. Na dwórniſchczu jeho ſwudowjena kralowa, kronprynz a kronprynzeßyna, prynz Jurij a prynzeßyna Jurjowa, prynzeßyna Amalia, miniſtrjo a druſy woßebni knjeża witachu. Knjeni kralowa hiſchcze hacź na dalſche w Mnichowje woſtanje a njeje ſnate, hdy ßo do Draždźan wróczi.

Wot budyſkeho wokrjeßneho ßuda bu 4. januara džěkačer Jan Auguſt Kruſchwiza ſ Wulkich Debßez k 18 měßačnej džěkačerni wotßudźeny, dokelž je pola Thiermannez w Hornej Hórzy kranył. Teho runja bu na tym ßamym dnju wěſty J. G. Pahlow, kotryž bě na knjeżim dworje w Delnim Hunjowje ßkužobnik był a kranył, k 10měßačnej džěkačerni wotßudźeny.

W Ebersbachu ßu ßo 10. januara Bladekez domſke wotpaliłe. — W Ullersdorfje pola Žitawy ßu jětra wudyriłe a je tam na nje něhdże 30 cźlowjekow, ſ wjetſcha dźěczi, ſkhorjeło.

Sakſka ma w tu khwilu 112 mil żeleſnizow. — Njedaloko Zeitiza pola Wurzena ſapali ßo 9. januara kólnja, w kotrejž bě něhdże 24,000 kórzow brunizy. Dokelž brunizarjo ßami woheń podußyć njemóżachu, dha pſchińdźechu ludźo ſ bliżſchich wßow k pomozy a radźi ßo ſkónczńje, woheń wot tych druhich kólnjow wotdźerżeć. — W Polenzu pola Noweho Měſta ßo 28. decembra dwaj wotroczkaj pſchi mkóczenju ſwadźiſchtaj a ßo tak roshoriſchtaj, ſo na poßledku ſ zypami do ßo bijeſchtaj. Jedyn wot njeju, ſ Wyßokeje pola Draždźan rodźeny, bu pſchi tym tak pſchebity, ſo je po 11 dnjach wumrjeł, teho druheho pak je ßudniſtwo do pſchepytanja wſako.

S Lipſka piſaja, ſo je tamniſcha nowolětna maßa hubjena była. — W Oſchatzu je ßo 11. januara wjeczor Fiſcherez pſchadownja do cźiſta wotpaliła. — W Plauenje ßu ſańdźeny tydźeń njewjedro měli a je ßo tam tež trochu deſchcza ſchło. — W Lubiju mějachu 13. januara ſměrzy (Friedensrichter) tamniſcheho hamtſkeho hetmanſtwa ſhromadźiſnu a wobſanknychu bjes druhim, ſa to ſtutkowacź, ſo by ßo tež na wßach ſa njewuſchnych pßow pßyczi dawk dawacź dyrbjał. — W Niederpfannenſtielu ßu cźorne jětra wudyriłe a je tam hižom pjecź cźlowjekow na nje wumrjeło.

Prußy. Póndźelu 15. januara pſchipołdnju ſta ßo w Barlinje wotewrjenje pruſkeho ßejma a to pſches miniſterpſchedßyndu hrabju Bismarka. Wón rjekuy bjes druhim, ſo ßu krajne pjenjeżne wobſtejenja w dobrym porjadku. Schtoż nowoſrjadowanje wójſka naſtupa, kotrehoż dla ßo knjeżerſtwo a druha komora hižom tejko lět wadźitej, dha njebudże to ßamo ßejmej wjazy k wuradźowanju prjódkpokożene, dokelž tola k żanemu wujednanju njepſchińdże. Knjeżerſtwo budże ßwoju móz na morju wſchomóżnje pſchiſporjecź pytacź a teho dla nowy mórſki ſakoń prjódpokożicź. Poměry k zuſym wjercham ßu pſcheczelniwe. Pſches to, ſo je Pruſka Schleswig ſajała, ma wěſtoſcź w rukomaj, ſo ſchlewigholſteinſka naležnoſcź bjes wužitka ſa Pruſku rosrißana njebudże. Kral je wobſanknył na wſche waſchnje ſa to ſkutkowacź a wotczakuje teho dla wot druheje komory, ſo budże twarjenje noweho ſchleswigſkeho kanala podpjeracź. Hewak, pſchiſtaji miniſterpſchedßyda, je doſcź wězow, w kotrychž móże druha komora a miniſterſtwo w dobrej pſchejenoſczi ſkutkowacź, hdyž tež w druhich naležnoſczach jeneje myßle njejſtej, a duž tež nětcziſchi prjódkſtejazy ßejm najſkerje ßwój dobry wužitk pſchinjeße.

Po ſkónczenju wotewrjazeje ryczе wunjeße dotalny pſchedßyda prěnjeje komory, hrabja Stollberg-Wernigerode, kralej tſikróczny ßkawu, kotrejž pſchitomni ſapółkanzy pſchihkoßowachu. — Popołdnju mějeſchtej wobej komorje krótke poßedźenje a teho runja tež wutoru, ale jeju ważniſche ſkutkowanje móżeſche ßo hakle nětkotre dny poſdźiſcho ſapoczecź, dokelž mějachu ßo prjedy wſchelake wubjerki wuſwolicź.

W Barlinje je 15. januara prjedawſchi miniſter ſ Auerswald wumrjeł. Krótko prjedy běſche jeho hiſchcze kralowa wopytała a kral, kotryž je w tu khwilu ßam trochu khorowaty, tak ſo dyrbi wo jſtwje woſtacź, je jeho tež nětkotry krócź wopytał. Mjenujzy kral a ſ Auerswald běſchtaj hižom ſ mkodych lět dobraj ſnataj a, móhł rjez, pſcheczelej, ale miniſterſtwo bě Auerswald tola pſchi wſchěm tym ſkożił.

Rakußy. W cźeſkim ßejmje je ſapoßłanz Dr. Rieger tón namjet ſtajił, ſo by na prażſkej univerſicze cźeſka ryczź to ßamo prawo měła, kaž němſka, to rěka, ſo bychu ßo tam wſchitke wědomnoſcze pſchichodnje tež w cźeſkej ryczi wucźiłe a wukładowałe. — Na měſto tych woßebnych němſkich ſemjanow, kotſiž běchu wóndano teho dla ſ cźeſkeho ßejma wuſtupili, dokelž tam jich němſke knjejſtwo wjazy pſchewahu njemějeſche, ßu ſchtyrjo druſy wot cźeſkeho ſemjanſtwa wuſwoleni, kotſiž nětko ſ cźeſkej ſtronu dźerża. Na wuherſkim ßejmje, kiž je ßo po ßwjatych dnjach ſaßo ſapocźał, hiſchcze tak prawje do dźěła pſchińcź njemóża. Woni tam, kaž ßo ſda, na to wotczakuja, kajke wězy khrowatſki ßejm wuradźi.

Franzowſka. Nětkotre nowiny powjedaja, ſo chze khěžor Napoleon franzowſke wójſko ſ Mexikanſkeje domoj powołacź, jeli amerikanſka unia mexikanſke khěžorſtwo pſchipóſnaje (— To unia najſkerje njeſcźini. —) — Dokelž je prynz Napoleon (ſtarſchi) po ſnatej ſwadźe ſ khěžorom pſchedßyndſtwo ſa pſchichodnu ßwětnu wuſtajeńzu w Pariſu ſkożił, a nětko po ſcźinjenym ſjednanju ſ khěžorom to ßamo tola wjaz na ßo wſacź nochze, dha je prynz Lucian Bonaparte ſa pſchedßyndu pomjenowany.

Italia. Pruski kral je italskemu kralej Viktorej Emanuelej pruski wyßoki rjad (orden) cžorneho hodlerja póßkał.

Schpanijka. Sběžk generala Prima a někotrych wojakow, kotsiž s nim dżerża, żadyn prawy pschipad namakał njeje. Pschetož hacž runje ßu w kraju s kralowej Isabellu jara njespokojni a je ßo też w tym a tamnym měsćze někajki njeměr pytnycž dał, dha ßo Primej tola dale nichtón pschisankny njeje a jeho móz je na tych wobmjesowana, kotsiž wot wscheho sapoczatka sběžka s nim dżerżachu. Wón je ßo s tymi na portugisiske mjesy sczahnył a budże, jeli ßo ta wěz hnydom hinak njewobroczi, do Portugala cžekacž dyrbjecž. — Dżiwno je, so wschitzy schpanisky generalojo, kiž sa nim cžerja, jemu tola tak blisko njeńdu, so bychu ßo s nim bicž móhli. Woni ßo najskerje teho dla tak sadżerża, dokelž k ßwojim wojakam też wjele dowěrjenja nimaja a ßo boja, so móhli czi k Primej pscheńcž, hdyž do jeho bliskosćze pschińdu.

S Barlina do Belgrada.

Wot E. K.

(Pokracžowanje.)

Ja běch mojemu wujej w Pjeschcze, kaž to tydżenja spomnich, ßlubicž dyrbjał, s najmjeńscha tydżeń pschi nim wostacž. To bě mi, kaž móże ßebi kóżdy myßlicž, jara spodobne, so bych ßo saßo trochu shrabał a też składnosćz měł, tudomny lud bliże sesnacž.

Wokolnosćz Pjeschta je s wjetscha wot Sskowjanow wobydlena, po nimi pak wot Madżarow, Němzow a Zyganow. Drasta Sskowjanow je zyle narodna. Woni khodża we wyßokich schkórnjach, w jara schěrokich, delka s zankami wobßadżanych, kholowach s płata, w lazu a jěcžzy s běłymi kuloitymi kneflemi a w schěrokim ßkowakskim kłobuzy. Madżarjowa drasta je najrjenscha bjes tamnischimi drastami, cžehoż dla ßo też Němzy rad madżarszy drascża a je to jenemu druhdy jara spodżiwne, hdyž se rta cžłowjeka, kotrehoż ßy jeho drasty dla sa pokneho Madżara dżerżał, na jedyn ras w najrjeńschim winskim hokinskim dialekcze ryczecž ßkyschisch. Němszy burja, kiž ßo do Wuherskeje pscheßydla, wostanu najbóle pschi ßwojej němskej drascze, ale jich dżěcži khodża hižom madżarszy swoblekane a hanibuja ßo też němskeje ryczе. Sskowjan ßo żenje madżarszy njewobleka, pschetož hidżenje bjes Sskowjanom a Madżarom je tak sakorjenjene, so ßo hakle sjednanje doczakacž hodżi, hdyž Madżarjo do ßwojeho knjezerskeho waschnja něschto wot teje cžuczіwosćze pschiwosmu, kotraž w ßkowjanskim waschnju leži. Zygan je wuherskeho rodu; wschudżom jedyn tychle lěnichow wuhlada. Tudy leża w horzym ßkónzu a jich koża njemóże cžornischu barbu dostacž, hacž ju hižom ma. Sswoje brune hußle pod pażu dżerżo, hlada Zygan se ßwojimaj cžornymaj wocžomaj w runej měrje na teho, kotryž se spěschnej nohu s jeho njeluboßneje bliskosćze khwata. Niczo srudnischo ßłyschecž njeje, hacž hdyž jedyn Zygan abo dwaj na hußlach hrajetaj; to je, kaž byschtaj poßłucharja nusowakoj, se żelenjom na rjane sańdżene cžaßy spominacž, kiž ßo żenje wjaz njewróczа. Hdyž jich pak wjazy w hromadże hraje, dha je jich hudżba (musika) żiwischa a posběha ßo k wyschim myßlam. Zygan żane dalsche požadanja na żiwjenje njecžini, wón pschi ßwojim niczocžinjenju pschezo někak pschelěše.

Wuherske ratarstwo je tójschto hinasche, dyžli je we Łużizach mamy. Woły abo konje żitowe sorna s kłoßow wuteptuja, sa ßyno a ßkomu żanych bróżnjow nimaja, też plahuja tudy hižom turkowsku pscheńcu a kukuruz, pscheńcżne sahony a winizy ßo wotměnjuja, a ßadowe schtomy dawaja najrjeńschi a najlěpschi ßad. Dokelž je drjewo jara żadne, dha ßo husto se ßuschenym hnojom tepi. Konje njejßu woßebne, woły ßu jara wulke a wschitke na běl barby a rózkaj jich rohow staj tak daloko wot ßebje sdalenaj, so móża tjo cžłowjekojo bjes nimaj stejecž. Wuherske wina ßu po wschěm ßwěcże wuwołane, k picžu najspodobnische je pak karlowaske.

Jako běch s Barlina 4 tolerje dostał a mój wuj hischcze jedyn dukat pschipołożił, dżěch do Peschta, so bych wot tam na parokódżi do Noweho Ssadu (Neusatz) jěł. Pschi saplacżenju billeta ßo ludżo jara nad mojimi pruskimi tolerjami dżiwachu. Na parokódżi běsche dosćz widżecž. Jow běchu ßo wojazy se wschelakich regimentow do koło slěhali a hrajachu kharty, tam spasche cžrjódżicžka Zyganow, tudy sa wulkimi wakami ßedżesche Sskawonjak, jenu bleschu wina po druhej pijo. W tamnym kucze saßo lěni, masany Rumun ßmorcži, nimo njeho Madżar kracži, kaž bacżon, a jowle pěkni Sserbja, pě..u drastu wobleczeni, cigaretty kurja. Też němskeho handwerskeho mózesch wuhladacž.

Njedaloko Baje ßo ßerbska wójwodina sapoczina. Blisko Mohacża kódżnizy wuhlo nabjerachu a ßu prěnje prawoßławne (grichiskokatholske) zyrkwje widżecž. Holczki a żony, kiž tudy ßad pschedawachu, po wobleczu a drascże runje tak wonhladachu, kaž nasche delnokużiske żónske, tak so mje móznje na naschu lubu Łużizu dopomnichu. Tola my dyrbjachmy dale. Pschi saliwu Drawy do Donawy stupichu puczowarjo, kiž běchu po Drawje pschejěli, do nascheje kódże.

Pola Wukowara ßo Sskawoniska sapoczina a wot jow hacž do wuliwa (Ausmündung) reki Tißy (Theiß) cžehnje ßo na prawym boku horojta krajina „Fruschka Gora" dele. Wona je jara płódna. Njedaloko Balcża my nozowachmy. Nasajtra rano pschijędżechmy do Noweho Ssadu s napschecża twjerdżisny Pětrowaradina. Nowy

ßad leži hišchče ſwonka Wojerſkeje Hranizy*) (Militärgränze). Ja dyrbjach tudy ſ kódje wuſtupicz, ſo bych ßo někak bjes paßa pſches Wojerſku Hranizu do Belgrada pſcheczišchczak. Jako běch w jenym hoſczeńzu moje ſmachi wotpokožik, pſchekhadźowach ßo po torhoſchczu. Tam wuhladach knihaŕnju a ßebi pomyßliwſchi, ſo ßu knihikupzy wſchudże derje ſnaczi, pſchińdże mi też do myßle, ſo móhł ßnadź tam něſchto kmane ſhonicz. Ja do teje kniharnje ſaſtupich a wupowjedach tam, ſchto je moje wotpohladanje. Woni mi radźachu, ſo bych ßo k paſcherjam pſchiſanknył, a wukaſachu mi też, na koho mam ßo wobroczicz. Paſcherjo měnjachu, ſo mam ßo najprjódzy do Mitrowiz podacz.

Do teje kniharnje ßo wróczíwſchi nadeńdżech tam jeneho knjeſa, kotryż rjekny, ſo chże mje, dokelž je pſches Mitrowizy jara daloko, do Panczowy dowjeſcz, hdźež ma pſcheczelow, kotſiž budźa mi wěſcże do Serbije pomhacz. Wón rěkny dale, ſo dyrbju teho dla ſa 3 hodźiny ſaßo do teje kniharnje pſchińcz. W dalſchim rosryczowanju niekhwaleſche wón moje wotpohladanje, prajizy, ſo ßu Serbja njedźakowni, a pſchiſtaji: Ja ßym ſ nimi też derje měnik, ale hacz runje ßym ja w Serbiji rodźeny, ßu mje tola wot tam wupokaſali a t. d.

Jako bě tón knjes woteſchoł, powjedaſche mi knihikupz, ſo ludźo do tuteho knjeſa wjele njedźerża, ale ſo maja jeho ſa rakuſkeho ſchpiona. Ja dźěch na to do hoſczeńza, ſo bych powobjedował. Tam pſchińdże poſdźiſcho wjele měſchczanow, ſo bychu tam pſchi khofeju a tobakkurjenju trochu bledźili. Ja ßo k nim ßynych a powjedach jim, ſ wotkal ßym, hdże chzu a kak je ßo mi hacz dotal w Nowym Ssadże radźiło. Mój ßußod mi praji, ſo ja wjazy do teje knihownje hicz njeßměm, a ßyny ßo k jenemu druhemu knjeſej, ſ kotrymž něſchto porycza. Potom wobaj ſtanyſchtaj a mi kiwnyſchtaj ßobu hicz. My ßo do wobydlenja teho druheho knjeſa podachmy, kiž mje ßwojemu ßynej porucźi, kotryż bě prjedy wojerſki wyſchk byk a ßo nětko jako fotograf a ratař žiwjeſche.

Hdyž běch temu wſcho roſpowjedał, bu wobſanknjene, ſo dyrbi mje jeho nan pſches Wojerſku Hranizu do Semlina dowjeſcz, wudawajo, ſo ßym ja jeho ßyn.

(Pokracźowanje.)

---

*) Tuta krajina teho dla tak rěka, dokelž ßu jeje wobydlerjo ßwoje zyke žiwjenje wojazy. Woni mějachu hacz do nowiſcheho czaßa tu pſchißkuſchnoſcz, mjeſy (hranizu) pſched nadpadami Turkow ſakitacz, a hacz runje jim hižom dawno žadyn Turka wjazy bliſko pſchiſchoł njeje, dha je jich wojerſke ſradowanje tola hiſchcze woſtało. Wojerſka Hraniza ma pſches 1 million wobydlerjow a Hraniczarjo ßu ſ wjetſcha Sserbja a Khrowatojo.

Michał a Handrij

abo

ratarske rozpominanja.

Wulki rózk.

Michał. Djenßa chzu czi prajicz: Kak maſch ßo pſchi czelenju kruwy ſadźerżecz a jej k pomozy byczz, hdyž czelo pſchińcz njemóże, dokelž w maczernym žiwocze wopaki leži.

Czaſto ßo ſtanje, ſo czelo w maczernym žiwocze wopaki leži, to rěka: ſo tak leži, ſo ma ſe ſadkom a poßlednimaj nohomaj najprjedy pſchińcz, měſto ſo dyrbjałej prědnej nózy a hkojczka najprjedy pſchińcz. Njecha a njemóże czelo pſchi tajkim wopakim pokoženju pſchińcz, dha maſch kruwje na to pſchi rodźenju k pomozy byczz. Do kruwy ßo ſ ruku nuts maßa a hraba, a tak ßo najprjedy pſchepytuje, kak czelo w maczernym žiwocze leži. Leži to ßamo nětko tak, ſo je ſadk a poßlenjej noſy prědku, prěnjej noſy a hkowa pak ſady, ſo ma czelo po tajkim ſe ſadkom pſchińcz, dha maſch ßo prózowacz, ſo ſ ruku poßlenjej noſy czeleczа namakaſch, jej ſapſchimnjeſch, a tak wuſběhnjeſch a wuczehnjeſch, ſo možetej pſchińcz. To pak czaſto žane lóhke džěło njeje, dokelž poßlenjej noſy czeleczа pſchehkuboko ležitej a ruka njedoßaha, ſo by jeju abo tola jenu wot njeju ſapſchimnyła. Je temu tak, ſo jej njemóżeſch doßahnycz a wuſběhnycz, dha wſmi wótku, kajkuž ju pſchi woranju pſchi pługu trjebaſch, k pomozy a nakoz ju, hdyž ßnano ßy ju, jeli trjeba, na jeju roßßuſchkomaj kuſk pſchirěſak a wobrěſak, kaž też, jeli pſchedołha, na druhim kónzu też kruch pſchikrótßik, takle: wſmi wótku na tym kónzu, hdźež ma roßuſchkaj a taj do ruki, pſchikoz wótku po dołhoſczi po dlu ruki k ramjenju horje, jěcz nětko ſ njej, ju w ruzy džerżo, do kruwy, pytaj tam wopuſch czeleczа — (kotruž budżeſch czim lózo namakacz, hdyž ßy ju prjedy ras ſ próznej ruku pytał a namakał, —) ſaſtaj wótku czeleczu pod wopuſch, wonkomny kónz wótki pak ßebi ßamemu na bróſt a czíſchcz nětko, ſ bróſtom do wótki ſaprjeny, czelo w maczernym žiwocze do ſady, t. r. k hkowje kruwy, pſchi czimž nětko, wótku nutſka ſ ruki puſchczíwſchi, ſ ruku wot wopuſche po plezu a bjedrje czeleczа dolje jědżeſch a tak czeleczowej ſadnej noſy abo tola ſ najmenſcha jenu doßahnjeſch, ſapſchimnjeſch a horje ſczehnjeſch, ſchtoz budże ßo tebi czim lózo czinicz, czim wěſczíſche je, ſo ßo czelo, tak do ſady czíſchczone, hižom ßamo na ßebi ſe ſadkom kuſk ſběhnje a ſadnej noſy lózo horje pſchińdżetej. A maſch potom tejle abo tola jenu, dha ßy dobył a — kruwa je wot ßmjercze wumóżena.

Ze Serbow.

§*. Snjeßwaczilſkeje woßady. Na ßwjedżenju noweho lěta ßkyſchachmy w naſchim Bożim domje „ſ klětki“ ßlědowazu rospramu: w lěcze 1865 běſche tudy ſpowjednych ludźi hromadże 5780, mjenujzy pſchi ßerbſkej 5220, pſchi němſkej 560, to je 39 wjacy hacz lěto priedy. — Narodźiło ßo jich běſche 131, jako 69hólzow w 62 holzow, 39 menje hacz ſańdżene lěto. Wěrowanych bě 30 porow, 3 wjacy hacz w lěcze 1864. Semrjetych běſche 96 woßobow jako 46 muſkich a 50 żónſkich, to by byko 34 menje hacz lěto priedy. Po tajkim je ßo jich tudy 35 wjazy narodźiło hacz wumrjeło.

S Worzyna. Tudy je pjecza pjatk pſched tydżenjom jena holczka ſ Dubrawki, kotraż na tudomnym knježim dworje ßkużeſche, ßwoje nowoporodżene, njemandżelſke dżěczatko wo żiwjenje pſchinjeßka.

§*. S Banez. K naſchej rosprawje, wo tudomnym wóhnjowym njeſbożu w 2. cżißli Serb. Now. podatej, mamy hiſchcze pſchiſpomnicz, ſo je ßo Wiczaſej wyſche wſcheho druheho tež ſpaliko: dwě ßwinjeczi, jena krowa, poß a tež tójſchto pjenjes. Bjes woßmimi ßykawami, kiż běchu k pomozy pſchijěke, běſche drje wutołczanſka najprěnſcha, ale ſaryczanſka pak najprjedy do dżěła ſtupiła.

S Běłeje. Tudy wudyri ſańdżenu ßobotu 1/2 11 hodżinow w brózni bura Rühle woheń a ßu ßo wyſche tuteho twarjenja tež hiſchcze ſchtyri burſke kubka a dwě ſahrodniſkej żiwnoſczi wotpalike. Woheń je, każ ßo ſda, najſkerje ſakożeny.

S Ketliz. Na tudomnym knježim dworje je ßo pjatk 12. januara dopołdnja w 11 hodżinach żałoßne njeſboże ſtało. Mjenujzy dżěkaczerjej Wylemej Dürlichej, 36 lět ſtaremu a nanej dweju dżěſczow, kotryż mějaſche pſchi knježej ßykanjerěſazej maſchinje dżěkacz, je ta ßama wobej ruzy wyſche dłónje cżiſcze wotrěſnyła.

S Budyſchina. Wutoru rano w ßedmej hodżinje ſta ßo tudy to njeſboże, ſo pohoncz Wagner, pola k. pſchekupza Heinr. Jul. Lincki w ßkużbje ſtejazy, w Fiſcherez papjerniku ſ jenej dżěru, ſ kotrejż ßo papjerowe waly dele puſchczeja, na delka ſtejazy wós panu a ßebi nohu ſłama, każ tež ßo na jenym wóczku a jenej ruzy ſtraſchnje wobſchkodźi.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hans Depla. Na ßwěcze je tola dźiwno!

Mots Tunka. Haj, to ßym ja tež dawno prajił: jedyn ma wjele pjenjes a druhi próſnu móſcheń.

H. D. Ach, w druhim naſtupanju je wſchak tež tak. Huſto ßkyſchiſch, ſo temu abo tamnemu ſa jeho nowonarodżene dżěczatko kmótſja pobrachuja, ale wóndanjo mi jena młoda żona ſkorżeſche, kak jej ludźo na ſchiju běhaja, ſo by jich ſa kmótrow wuproßyła.

M. T. Hm, tola!

H. D. Haj, wona měnjeſche: żony a holzy, to je wſcho jene, te ßo podtykuja a hacz do nozy pola mje ßydaja, jeno ſo bych je ſa kmotry wſała.

M. T. Nó, wěſch ty ſchto, Hanßo? Tym móże ßo pomhacz. Wopraſchej ßo tola teje żony, ſchtó wone ßu, a ja chzu jim potom někotre kmótſiſtwa pſchipokaſacz.

* * *

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Jan Kschižan, polizajski sastojnik w Budyschinje, s Madlenu Kozorez s Hownjowa.

Michalska cyrkej: Jan Bohumil Brauer, schtrympar na Židowje, s Hanu Libschiz tam. — Jan Bohuwěr Eiselt, wobydler w Hownowje, s Hanžu Bjarez s Delneje Kiny.

Podjanska cyrkej: Theodor Bernhard Pursha s Kunwakda s Katharinu Bjarschez.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Marja Madlena, Handrija Matijenza, wobydlerja w Budyschinje, dź. —

Michalska cyrkej: Korla Richard, Augusta Husaka, krawza pod hrodom, ß. —

Podjanska cyrkej: Hana Marja, Jana Wetzlicha, khěžkarja na Holzy, dź. — Marja Hana, Jana Rychtarja, khěžkarja w Nowych Bobolzach, dź. — Ernst Josef, Jakuba Pjetascha, krawza a khěžkarja w Něwßezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 4. januara: Jan Schokta, wobydler na Židowje, 70 l. 5 m. 3 d. — 5., Wilhelmina Augusta, Pětra Kobanje, khěžerja na Židowje, dź., 4 m. 3 d. — 10., Korla Richard, Augusta Husaka, krawza pod hrodom, ß., 7 d. — Marja rodź. Bjenadźiz, njebo Jana Kocha, wulkosahrodnika w Brěsowje, sawostajena wudowa, 54 l.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny brostsyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosći, sažwanju, bróstowym cźerpjenju, schijowej wobcźežnosći a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, psches ßwoju spodźiwnu hojazu móz po wschěm ßwěcźe G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

Němski Phönix,

wohenj sawěsćźace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsćźenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Parne kupele

pola

K. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedźelu, wutoru a schwórtk wot 1 hodźiny.

Kupjele sa knjesow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacź do 12 hodźinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy skasacź.

Syrop

jara rjany po dobrosći a ßłodźenju punt po 14 np., 18 np. a 20 np.

porucźa **August Pötschka**
na bohatej haßy.

Drjewowa aukcia.

Lětusche pschedawanje palneho drjewa w minakatskim reviru ßměje ßo na ßlědowazych dnjach:

dźeń 19. januara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi hlinjanym hacze pola Khrósta;

dźeń 26. januara t. l. stejaze brěsowe a wolschowe drjewo pschi Cźernischnej pola schcźežki s Khrósta do Minakała;

dźeń 1. februara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo na drobjanskich horach;

dźeń 9. februara t. l. stejaze khójnowe drjewo, tołste a dołhe, pschi schcźežży s Khrósta do Minakała.

Sapocźatk rano w 9 hodźinach. — Wosjewjenje pschedawanskich wuměnjenjow stanje ßo na spomnjenych dnjach.

W Drobach, 4. januara 1866.

Grunert.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětczischemu symskemu czasu poruczam swój wubjerne srjadowany skład

muzskeje drasty:

jako suknje s doubleskoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne suknje, kholowy, lazy w somocze, židze, wołmje ꝛc. s prósstwu dobroczinje na to kedźbowacz, so su wschě drasczenja **mój samsny** niz pak **barlinski fabrikat**, so so wone jenoz wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leza. S dobrej tworu a s najtunischim płaczisnami mózu kózdu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Hermanske wosjewjenje.

Za poruczam so czesczenym Sserbam a Sserbowkam k priódkstejazemu hermankej s mojim wulkim składom wschelakich wězow a pschedawam: woprawdźite **jendźelske schite jehły** 25 po 1 nßl., 100 w schtyrjoch numerach, **kaz kózdy chze**, po 3 nßl., **hejkojte jehły** lut po 8 np., 2 lutaj 15 np.; **saspinaze jehły** (Sicherheitsnadeln) 6 po 1 nßl., 12 po 15 np., 24 tuzentow spinkow a wuschkow po 2 nßl., **wuschiwanske jehły**, sadu po 5 nßl. 8 np., **włosojehły** (Haarnadeln), tez něschto nowe, mjenujzy tajke s polirowanymi kónczkami, **jendźelski konopjowy zwjern**, paßmo 1 nßl., **marschalski zwjern**, rołku po 1 nßl., schuhsenkele, tuzent po 1 nßl., schnürsenkele, tuzent po 2 nßl., koschlowe knesle, płatowe banty, wuzankowane lizy, pschedźeno k zejchowanju, żelesopschedźeno, tuzent po 3 nßl., 70,000 listowych kouvertow, 25 po 1 nßl., listowe papjery, knihu po 2½ nßl., kaz tez wjele stow druhich tworow po snatych tunich, ale twjerdych płaczisnach.

Moja buda steji pola gymnasija a je snacz na firmje, na kotruz czesczenych kupowarjow kedźbowacz proschu.

Böllnerka

se Shorjelza.

Hermanske wosjewjenje.

Dospołna wupschedań jeneho barlinskeho modotworoweho składa

dla horjedacza wikowanja.

Wschitke twory pschedawaja so **50%** tunischo hacz hewak płacza.

Czistowołmjane drasczenischcza wot 3 nßl. hacz do 20 nßl.	
Czorne lhonske tafty, ¾ schěroke	wot 20 sg.
Barege	wot 3 sg.
Franzowske battisty	wot 4 sg.
Kaschemir a thibety	wot 7½ sg.

Wosebje poruczamy w elegantnych genrach

bombasiny, grenadir-ombrèesy ¹⁰/₄ schèroki **tartan**, wosebje k **beduinam** kmany, **mousselliny** a t. d..

500 schawlowych rubischczow wot 1—6 tl. (kaschemir),

wołmjane khapy wot 5 nßl.

Schtóz sa 5 tl. kupi, dostanje hischcze pschihódny rabatt.

Moje stejnischczo je we rózknej budze 1. rjadu kschiwo s napschecza hłowneje straze (Hauptwache).

C. Meyer & Comp.

s Barlina.

Drjewowa aukcia.

Lětusche drjewowe aukzije na kupjanskim revíru smeja so na sledowazych dniach:

dzeń 16. januara t. l. stejaze brěsowe, kaz tez khójnowe schtomowe drjewo w hajach pola Kupjanskeje Dubrawki;

dzeń 23. januara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi schwincźich jamach;

dzeń 30. januara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi schwincźich jamach;

dzeń 6. februara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi holczim hacze.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach. — Wosjewjenje pschedawanskich wumenjenjow stanje so na spomnjenych dnjach.

W Bukowzy, 10. januara 1866. **Hirsch.**

Drjewowa aukcia.

Wutoru 23. januara t. l. budze so pschi wětrnikowej horje pola Bohowa dźělba rjanych brěsowych, kaz tez

sjrjedu 24. januara t. l. psches 200 sylnych khójnowych s dźěka s brěsami naměschanych dołhich hromadow we Lomszy pola Njeßwaczidła na pschesadźowanje pschedawacz.

Shromadźizna so směje rano ½9 hodźinow na spomnjenych městnach w tamnischich drjewnischczach a budźa wumenjenja psched sapoczatkom aukzije wosjewjene.

W Njeßwaczidle, 16. januara 1866.

B. Unger,

wyschi hajnik.

W mojich materialtworowych khlamach móże jutry t. l. jedyn ßyn sprawnych starschich jako wuczomnik sastupicz. — Snajomosez ßerbskeje ryczе je nusna.

C. A. Wehla
na mjaßowym torhoschczu.

Drjewowa aukcia.

Pondzelu 22. t. m. dopoknja wot 9 hodzinow budze ßo na hórczanskich horach (we workleczanskim leßowym reviru) wulka dzelba jadrojteho khójnoweho palneho, woßebje pak gratoweho a twarskeho drjewa na pschedawanje pschedawacz. Wumenjenja ßo w aukziji wosjewja. — Shromadzisna w hórczanskich skakach.

Knjejstwo we **Worklezach** 13. jan. 1866.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucza wulki wubjerk kaschczow s dubowego, khójnoweho a jedlowego drjewa.

Dwaj tyscherskaj warschtataj staj na pschedan, teho runja tez nëschto tyscherskeho gratu w Budyschinje w mnischej zyrkwi czo. 241/28.

175 schmrëkowych schtomow, w pscherëschku hacz do 17 zolow tolsthych, je pola kowarja Lehmanna w Hnaschezach na pschedan.

K jutram pyta ßo jedna porjadna holczka do ßkuzby. Hdze? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Dokelz chzu pschemënjenja dla moju khëzu czo. 45 w Stróži pola Wulkich Sdzarow se ßwobodneje ruki pschedacz, móza ßo ßamokupowarjo na mnje podpißaneho wobroczicz. K tej ßamej ßkuscha wulka ßadowa a trawna sahroda a placzisna je 450 tl.

Kasper, kowarski mischtr
w Schczeńzy pola Rakez.

Katholski Posoł czo. 2 je wuschoł.

M. P. Beyer

w Budyschinje na horncżerskej haßy blisko kasarny porucza ßwój derje wuhotowany skład zigarrow, rëßaneho, pakczikateho a rolkateho tobaka pod ßlubjenjom najsprawnischeho a najtynischeho poßkuzenja.

Petroleum

wodojaßny a njewonjazy a bjes dyma ßo ßwëczazy porucza najtunischo **M. P. Beyer**
na horncżerskej haßy czo. 459.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlëpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwëmaj kizomaj wschëdnje krumom abo mowzam na prënju pizu naßypany, pschisporja wobzernosez, pkodzi wjele mloka a sadzëwa jeho wokißnjenje. Pakczik placzi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Rachlowske ev. luth. mißionske towarstwo smëje 3. njedzelu po tkjoch kralach jako 21. januara popoknju mißionsku shromadzisnu pola k. rychtarja Alberta w Mjeschizach, a ßo wschitzy pschecżeljo mißionstwa na nju najpodwolnischo pscheproschuja.

Leopoldski meliorirowany bëły broßtsyrop,

kißakosce prósny, s kczenjow najbóle hojazych alpskich selow a s kanariskeho zokora hotowany, psche wobczeżnosce na bróscze, schiii a pluzach woßebje derje skutkowazy ßrëdk, maja w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. jenoż jenicżzy woprawdzity na pschedan

A. B. Pannach w Budyschinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirschfeldże.
Herrmann Einert w Bjernaczizach.

W knihárni Smolerja a Pjecha je dostacz:

Swjaty post. Khrystußowe czerpenje, we wschjech dnjach póstneho czaßa s khjerluschemi, wopomnenemi a modlitwami ßwecżene. Na ßerbski pschekożene wot M. Domaschki, fararja w Noßaczizach. — Pschiwdata je póstna harfa, (to je 21 khjerluschow), Sserbam ßerbsku podał M. Domaschka. — Placzisna 10 nßl.

Biblisti puczmik sa wschitke dny ljeta 1866. Sestajany wot K. B. Kaniga, fararja w Klukschu. Placzisna 1 nßl.

Sserski bramborski zaßnik. (to ßu delnokuzijske ßerbske nowiny). Kózdy tydzeń 1 czißko. Zyły létnik: **1 toler.** (Na póscze placzi 2 tl.)

Nawozenja se schtyrjomi stami. Powjedanczko se wßy. Placzisna 2½ nßl.

Bohumik abo Boże rukowanje na ßyrotach. Rjane powedanczko s tsizeczilétneje wójny wot biblije sa naschich kscheszijanow. Wot K. Kulmana. Placzisna 2½ nßl.

W knihárni Smolerja a Pjecha je saßo sa kroschik k dostaczu: **Spjew wo zadkawym palenzpiczu** abo pokaska palenzowych płodow.

Dżak.

Po wohnjowym njesbożu, kotrez naschu wjeß na 9. t. mëßaza sa nëkotre léta druhi ras potrjechi, a pschi kotrymz moje twarjenja kózdy krócz w strasche stejachu, praju tez tón krócz wschitkim shromadnje, kiz mi k pomozy khwatachu, woßebje pak muzstwam sarczanskeje a prëczowskeje ßykawy mój najwutrobnischi najhorzyschi dzak, s tej próstwu k Bohu: so by wón kózdeho psched tajkim njesbożom a strachom hnadnje swarnowacz chzył.

W Banezach dzeń 14. januara 1866.

Ernst Sahrodnik.

Dżak.

Schlesynskemu wohen sawëscżazemu towarstwu, kaz tez jeho agentej knjesej **J. Wehli** w Maleschezach prajimoj sa spëschne a pschecżelniwe regulirowanje wóhnjoweho schkodowanja, kotrez je naß potrjechiło, kaz tez sa spëschne wupłaczenje sarunanskich pjenjes s tuthym ßwój sjawny dzak a poruczamoj spomnjene towarstwo s połneho pschewëdczenja kózdemu k potrjebanju.

Madlenu Striezlowa a mandzelski
w Bukojnje.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 4. ~ 27. januara. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — S Barlina do Belgrada. — Ze Serbow: S Budyschina. Se Spytez. S Njebjelčzicz. S Brěsyny. S Budyschina. S Mikorasa. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Nowsche wažnische powjesčze.

S Altony, 23. januara. Dżenżnischa shromadżizna schleswigholsteinskich towarstwow bě żylnje wopytana. Požadanje, so bychu żo tamnische krajne stawy w hromadu powołałe, wulke sbobobanje namaka.

Paris, 24. januara. Powjesčz s Madrida wot wczerawscheho dnja powjeda, so schpanisti pósłanz w portugisiskim hłownym měsczu Lißabonje hischcze niczo wo tym do Madrida (hłowneho schpaniskeho města) pißał njeje, so je general Prim se żwojimi sběžkarjemi Schpanisku wopuschczicz dyrbjał a portugisiske mjesy pschekrocził.

S Lißabona pißaja, so je pśches 200 Schpaniskich czekko a żo na pucz do Schpaniskeje podało.

S Barlina, 24. januara. Na krutu rycz, s kotrejż bě pschedżyda druheje komory prěnje posedżenje wotewrił, njeje knježerstwo hacz dotal niczo wotmolwiło. Někotre nowiny nětko wudawaja, so budże druha komora tajkeje rycze dla lohko doscz rospuschczena. — Ministrjo hischcze do wuradżowanjow druheje komory pschischli njejżu.

Genua, 22. januara. Pryz Odone, tseczi żyn italskeho krala Viktora Emanuela je sańdżenu nóż wumrjeł. Wón bě wot żwojeje prěnjeje młodosczе stajnje na skrosle khory a je żwoju starobu něhdże na 20 lět pschinjeżł.

Win, 23. januara. Khěžor a khěžorka pón-dżelu do wuherskeho hłowneho města Peschta pschijědżetaj.

Pjenjeżna płaćizna.

W Lipsku, 25. januara, 1 Louisd'or 5 toler 16 nżl. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 nżl. 8 np.; winske bankowki 96⅛.

Płaćizna żitow a produktow w Budyšinje:

20. januara 1866.

Dowoz: 10,689 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nišša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nżl	np.	tl.	nżl	np.	tl.	nżl	np.	tl.	nż.	np.
Pschenża	5	15	—	5	5	—	5	20	—	5	15	—
Rožka	3	25	—	3	15	—	3	25	—	3	22	5
Jeczmjeń	2	27	5	2	12	5	2	25	—	2	17	5
Wowż	1	25	—	1	20	—	2	—	—	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	5	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	18	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopażkomy	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. żyna	1	12	5	1	7	5	—	—	—	—	—	—
Lane żymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi saksko-šlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecżor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelża: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wecżor 6 h. 52 m.*; wecżor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Zitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Zitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 5 nżl. a 13 tl. 20 nżl.
pschenża 73—74 tl., rožka 48 — 49 tl.,
(to je: sa 25 pruskich förzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 16 tl. 5 nżl.
(Czischczeny, każ żo w Budyschinje pschedaw a stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Sakska. Sandźenu sobotu bě so 54létny wulki wotroczk Gräfa na oberlichtenauskim dworje (pola Połčnizy), kotryž bě spiritus do Draždźan wjesł, wot tam pjany s konjomaj, ale bjes wosa wróćził. Hdże je wós wostał, to hischcze nětko snate njeje. Inspektar je teho dla Gräfu swarjeł a su teho nasajtra w kólni wojbjeznjeneho namakali. Wón je sebi najskerje se stracha žiwjenje wsał.

Na dwórskim balu, 22. januara w kralowskim hrodze wotdźerżanym, na kotrymž so tež Jeho majestosć kral Jan, kaž tež kralowszy prynzojo a prynzesny wobdźělichu, běsche nětkdże 600 hosći pschitomnych.

Nowy sakski bank w Draždźanach je w tychle dnjach swoje bankowki wudawać počał. Wone su 10, 20, 50 a 100 tolerske.

Na żelesnizy, hdźež wona psches niederruppersdorfske ležomnosće dże, bu 17. januara wječor 32létny tkalz E. L. Harnisch morwy namakany; lokomotiva bě jemu wobej nosy wotjěła. S jeneho lista, kotryž bě wón doma sawostajił, je spósnacz, so je sebi wón na tajke waschnje žiwjenje wsacz chcył. — W Neukirchu pola Kinsbórka je 16. januara wječor woheń wudyrił a je wschitke kublerja Gersdorfa twarjenja, kublerjomaj Kreischi a Oestreichej pak bróžni a kólni do procha a popjeła pschewobrocził. — Chemnitzsko-annabergska żelesniza budze 1. februara wotewrjena.

W Hirschfeldze pola Lengenfelda běschtaj psched hodami taj pschichodnaj nanaj W. a H. pola swojeju dźěczi na wulkej kołbasy, hdźež bu w swadźe H. wot W—a tak kóty, so bórsy potom wumrje. H. bu pohrjebany a žadyn cłowjek njewjedźesche, so je wón skónzowany. Posdźischo pschinidże ta wěz psches ludźaze rycze psched sud. Tutón da jeho cźěko wuhrjebacz a widźachu, schto je so s nim stało. W. je do jastwa sadźeny.

Sa kralowsku wobrasowu galleriju w Draždźanach su psched krótkim rjany wobras starodawneho molerja A. Dürera kupili. Wón je jenoz 8 zolow wysoki a 4 zole schěroki, płaczi pak tola 3000 tolerjow. — Pschi puczu, kotryž pola Priestewitza psches żelesnizu wjedże, je wóndanjo jedyn cłah wós a konje, kiž tam stejachu, hrabnył a jeneho konja na měsce do smjercze sajeł. — Jako 22. januara pschi twarbje noweho theatra w Lipsku murjer do pinzy dele dźěsche, wušłyscha tam stysknjwe stonanje a namaka tam jeneho młodeho cłowjeka jara wobschkodźeneho ležo. Bě to jedyn dźěłacźer, kotryž žane wobydlenje njemějesche. Wón bě w tej nowotwarbje wječor prjedy někajku hospodu pytał, pschi tym pak do pinzy dele panył. Se skamanej nohu a s jara ranjenej hłowu bě wón zyku nóz w pinzy ležecz dyrbjał, hacz běchu jeho skónčnje rano namakali.

Prusy. Hižom se wschelakich krajow su łódze s ludźimi wupósłali, so bychu cźi wušlědźili, kak po prawym na połnóznym polu (to je: na połnóznym kónčku nascheje semje) wonhlada, ale nikomu njeje so radźiło, hacz tam dojěcz, dokelž je tam skoro stajnje lód a wulka syma. Nětko chzedża to někotsi němszy wucźeni spytacz a chze jim prusli kral po jich prósstwje jenu derje wuhotowanu łódź k temu wotpuschczicz. Khósty su na 60,000 tl. wobliczene.

Ministrjo su druhej komorje wschelake należnosće k wuradźowanju prjódkpołożili. Bjes tymi je najwažnischa tak mjenowany budget (praj: budżet), w kotrymž je wuliczene, kak wjele sméje Pruska něhdże w tym lěcze dokhodow (nutspschinđženjow) a kak wjele wudawkow. Poßleńsche su na 156 millionow 973,770 tolerjow wobliczene a dokhody nimale na tu samu summu. Sa wójsko budze so 46 millionow, 859,629 tolerjow trjebacz a wysche teho tež hischcze 2 millionaj, 750,000 tolerjow sa wojerske extrawudawki. Sa wójnske łódze a schtoż k temu słuscha żada ministerstwo 3 milliony 180,313 tl.

W druhej komorje hischcze niczo wažne wuradźili njejsu, bokelž je hischcze wschitko w sapocźatkach.

Rakuska. Na wuherskim sejmje pschezo hischcze do žaneho praweho dźěkanja sastupili njejsu, na khrowatskim pak w tu khwilu wo adresu jednaja, kotruž chzedża khěžorej posłacz. W tutej adresy khrowatski sejm swoje měnjenje a swoje žadanje w nastupanju wažnischich krajnych należnosczow wupraji. Na cźěskim sejmje pschepoda w tutych dnjach sapósłanz Dr. Rieger tón namjet, so bychu so na prazskej universicze wschitke wědomnosće tež cźěski wucźiłe, a dopokasa w dlěźschej rycźi nusnotu a wužitnosć tajkeho wucźenja.

Franzowska. Póndźelu 22. januara je khěžor Napoleon franzowski sejm s dlěschej rycźu wotewrił, w kotrejž bjes druhim na to spomni, so drje budze měr wostacz. Hewak měnjesche wón tež, so s khěžorom Maxom wo to jedna, kak by franzowske wójsko skerje lěpje s Mexikanskeje wotwołacz móhł, a so budze so na to waschnje ministerstwo amerikanskeje unije smérowacz móz. (Tuto mjenujzy, kaž je snate, franzowske wójsko dlěhe w Mexikanskej czerpicz nochze a njeje tež tamnischeho khěžora pschipossnało, ale dźěła wjele wjazy na to, so by so w Mexikanskej s nowa republika sałożiła a khěžor Max wuhnał. To so tež lohko dosez stanje, tak rucze hacz tam franzowske wójsko wotenđže.)

Schpanska. Po nowischich powjescźach je general Prim se swojimi wojakami-sběžkarjemi portugisiske mjesy pschekrocźił a tam bróń složił. Wón njeje po tajkim se swojim pschecźiwjenjom pschecźiwo kralowej žadyn prawy pschipad namakał. Ale, hacz runje je wón Schpanisku wopuschcził, dha s nim tola njemér a njepokoj sobu wuschoł njeje; pschetoż w měsce Valenciji cźinjachu tež harn. S Madrida su wot jeneho regimenta kěrażirow wschitkich podwyschkow a tsjoch wyschich

ßa jenu wotležanu ßamotnu kupu póßłali, dokelž jich dwěrnosczi njewěrjachu, a dweju podofficirow wot jeneho wruheho regimenta ßu satšélili. — Na cžo ßo po pranjym tón zyły njepokoj měri, to hischcže tak prawje snate aleje, jenož to wěmy, so je pscheczíwo kralowej skoženy, něe schto ma ßo potom stacž, hdyž by ßo ßnadž tale Okak wotstroniła, wot teho nihdže niczo spósnacž njeje. kruž móża czi prawje měcž, kiž měnja, so Prim sbéžk najoweho wužitka dla sapoczał njeje, ale ßwojeho ßamßneho wužitka dla, mjenujzy, to je chzył zyłe wójsko na ßwoju stronu sczahnycž a psches to kralowu nusowacž, so by jeho sa najwysheho ministra postajiła. Tak je ßo pshed wjazorymi létami nětczíschemu ministerpshedßydže Odonellej radžiło a duž ßebi drusy myßla, so móhło ßo jim też radžicž.

Italia. Bamž Pius IX. je wóndanjo w shromadžisnje kardinalow hrabju Ledochowskeho sa arzybiskopa w Posnanju (Posen) wobtwjerdžik. — Wschelake nowiny powjedaja, so je ßo bamž na ruskeho póßłanza nowe léto roshněwał. Jako mjenujzy tehdy zusy póßłanzy bamžej sbožo pschejachu, ryczeschе potom Pius s kóždym a tak też s ruskim póßłanzom a spomni jemu, so ßo jemu to njelubi, so ruski khéžor nowowuswoleneho khołmskeho biskopa pschipósnał njeje, hacž runje je tola prjedy prajił, so chze to cžinicž. Póßłanz je potom pjecza rjeknył, so je ßo khéžor posdžisscho dohladał, so ßo spomnjeny duchowny sa tajke město njehodži, dokelž dosczí ßwérnosczе nima, a s zyła, so je w Polskej katholicismus a revoluzia jene a to ßamo. To je bamžej tola trochu wjele było a wón je skónczníe ruskemu póßłanzej ßwoju stronu hicž kasał, prajizy, so drje wón ruskeho khéžora wyßoko waži, ale so ßebi wot jeho póßłanza w ßwojej ßamßnej stwě kschiwdu cžinicž njeda. Duž budže nětko ruski póßłanz najskerje s Roma wotwołany.

S Barlina do Belgrada.

Wot E. K.

(Pokracžowanje.)

Jako běch potom w Nowym Ssadze ßwój pjerschczeń pschedał, běchu moje dźéła sa tón dzeń skónczene. Duž wuńdzech popołdnju se ßynom mojeho hospodarja, so bych twjerdzisnu Petrowaradin a Fruschku Goru, hdžež mějesche mój nowy snaty ßwoje winizy, bliže sesnał. Jako běchmoj ßo tam s kraßnym winom wokschewikoj, wróczichmoj ßo do Noweho Ssada.

W domje mojeho hospodarja pschebywachu někotsi młodži Sserbjo, kotsiž běchu teho dla, dokelž ßo wospjetowaneho bombardirowanja bojachu, s Belgrada do Noweho Ssada cžékali. Woni wupowjedachu mi wschitke nowsche belgradske podawki.

Nasajtra rano dźěch s mojim hospodarjom do Petrowaradina (Peterwardein), so bych ßebi tam jeneho wósku sa wjesenje do Semlina pytał. Dołho njetrajesche a mój běchmoj Karlowizy doßahnyłoj a wuhladachmoj wot tam ßerbske hory a horu Avalu, hdžež Belgrad leži. W jenej wßy mój s hraniczarskimi wyschkami wobjedowachmoj a pschińdzechmoj pshed wjecžorom do Semlina (abo Semuna, kaž tam praja). Mój nowoßadski hospodar mějesche w pschedměscze pscheczelow, pola kotrychž wostachmoj a pschenozowachmoj. Hischcže tón ßamy dzeń dźěchmoj do města dele, so bychmoj s jenym pascherjom jednakoj. My njemózachmy pak psches jene pschińcž; pshetož wón žadasche 6 schéßnakow a ja mějach jenož někotre bankowki.

Jako běch nasajtra s mojim snatym po měscze pokhodził, wopuschczi mje wón na jene dobo, dokelž bě dobru składnosczk domojwjesenju namakał. Duž běch ßam a wopuschczeny, ßnadž wobdaty wot wjele schpionow. Ja podach ßo do jeneje korczmy a wuhladach tam w dworje jeneho Ssrémjanow (Syrmier). Ja jim bliže stupich, wjedžech jeneho na bok a praschach ßo: kak schéroka je Sawa hodžinu wysche Belgrada? Wón wotmolwi: 90 krocželow. Ja praju: To tola mózno njeje, dha by wschak jedyn pschepkowacž móhł. — O haj, rjekne wón, jeli mózesch derje płowacž. — Haj, to ja mózu, jeli mje tam dowjedżesch, hdžež je réka tak wuska. — Derje, to ja chzu, praji wón.

Pschipołdnju wón sapschahny a jédżesche wot Semlina w dolinje réki Sawy horje; ßkónczko žałoßnje palesche. Na prawu ruku běchu hórki, na lěwu pastwischcza, tonidła a połwuskhnjene wotnohi, s réki wustupowaze. Jenu wjeß, pshed nami leżazu, wostajichmoj k prawizy, a jako bě mój wóska préki a pó dlu pojésdżił, sastachmoj w jenej wužkobinje, hdžež mi wón s woka léscz kasasche. Mój lehnjechmoj ßo do kerkow a jednachmoj wo płaczisnu. S dwěmaj schéßnokomaj bě wón s pokojom, ale wón chzysche se wschej mozu wjedżecž, schto je w mojim waczoku. Jako we tym knihi wuhlada prascheschе ßo: kajke ßu to knihi? Ja wotmolwich; ßerbske. — Schto? ßerbske! daj mi je, daj mi je! — a hnydom běchu ßo w jeho dybsaku minuke, a ja njemózach niczo pscheczíwo temu cžinicž. Na to ßamo waschnje wsa ßebi wón też moju britej, wichsu a někotre malicžkoscze, po cžimž rjekny, so dyrbju tudy hacž do wjecžora ležo wostacž, hdžež chze wón pschińcž a mje k réžy Sawje dowjescz. Derje, wotmolwich ja, pschinjeß też něschto k jédži ßobu a ja chzu tak dołho wutracž.

Ja ßwoje žiwe dny hubjeńsche popołdnje njejßym pschétracž měk, hacž tehdy. Sskónczko ßmudżesche pschе wschu měru a khłódk pod wjerbami bě, kaž by žadyn njebył. Njedaloko mje ßo sładka paßechu a jeli budzische mje žadyn poß wußlédżił, dha budżich pscheradżeny był a budżichu mje pshed wjeßny wojerski ßud dowjedli.

A pschi wschěm tym mje hischcze ta myßliczka czwilowasche, hacz budze mój Ssrěmjan ßkowo dzerzecz. Pjenjesy bě wón wsak a ja ani njewjedzach, schtó wón je. Laczność a hłód mje też pschesczehaschtej, pschetoz s wuwsaczom trochu mloka njeběch wot ranja ßem niczo wuzik. Sskónczko njechasche a njechasche ßo khowacz.

Tola skónczńje ßo poczina czmicz, jenoz hischcze khwilu poczaknycz a ja mózu krocżel dale sczinicz. Lohke dupotanje mi pschipowjeda, so ßo něchtón bliži. A schtó je to? Mój Ssrěmjan s konjom a wosom. So bychmoj pastyrjow a wojerske straże wobschudzikoj, dyrbju ßo do wulkeho ßrěmskeho mantla (płaschcza) jawobalicz a, jako běch ßo na wós ßynył, jědzechmoj pomaku k Sawje, pak psches łuhi, pak psches hustu rohozinu a sczinu. Pschi jenych dubowych kerkach kasasche mi s wosa slěsczy, po czimz schěßnak zadasche, kotryz chzyschе sa wojerske straże (wachi) měcz; pschetoz zyke turkowske mjesy ßu tak wobwachowane, so móże jena straz k druhej wscho pschewidzecz, a w tu khwilu sta ßo to czim bóle, dokelz wjele Rakuskich do Sserbije desertirowasche.

Ja jemu wotmolwich, so zaneho schěßnaka wjazy nimam a duz dyrbjesche ta wez bjes njeho hicz. Wón mi wěrjesche a jědzesche dale, ja pak bjes tym khleb a twarozk jědzich, kiz bě wón ßobu pschinjeßł. Jako bě czma wulka dosczy, wróczi ßo wón ke mni a rjekny: nětko mózesch psches Sawu; twój waczok a twój plaid po tsjoch dnach tamle dostanjesch, hdzez ßo to pkomjeschko ßwěczi. Netko běz, hacz k Sawje njeje dale, dyzli 200 krocżeli!

Wón wujědze a ja bězach k Sawje, ale kak ßo postrózich, jako tajku schěroku rěku wuhladach. Běsche mje ßnadz tón muz wobokhak? Tola ja ßo njedach wottraschicz; ja ßo wußlěkach, ale k mojemu postrózenju pytnych, so ßo se zanym rjemjenjom wobstarak njeßym. Jenoz zyle czeńku schnórku mějach, s kotrejz moje smachi k czéku pschiwjasach a do rěki skoczich. Hacz runje mje ta schnórka zakoßnje dajesche, dha tola sbozomnje hacz k prěnjej kupje (insuli) pschipkowach, njemózach pak nihdze na brjoh horje, dokelz tutón, s twjerdeje hliny wobstejazy, jara nahle dele do wody dze, a hakle po wulkim napjeranju a jako běch někotre rasy saßo snak do rěki panył, poradzi ßo mi, na brjoh wulěsczy.

Ja běch zakoßnje mucżny. Ja podach ßo psches husty lěß na druhu stronu rěki a widzu, so je kruch dale hischcze jena tajka kupa a sady teje hakle ßerbski brjoh; ale woda sda ßo mi tak schěroka bycz, ßo ßebi poczinam roskkadowacz: kak dha potom, hdyz cze mozy wopuschcza?! Tak schěroku njemóże Sawa bycz, to je wěscze Donawa a hdyz do jeje torhazeje wody pschipkowasch, dha by pschi twojej mucżnosczi shubjeny. Ně, praju ßebi, tudy ßwoje zywjenje ßamopaschnje do straca njestaju; ja chzu ßo radscho wróczicz, pschetoz wone dyrbja ßo tola hischcze druhe pucze namakacz dacz, po kotrychz móhł jedyn do Serbije pschincz. — Wossebje mje to sadzěwasche, so bě měßaczk s mróczelemi pschikryty. Hdy budzische wo dnjo byko, dha budzich pschepkowacz spytak, ale w nozy budzich ßo tola zakoßnje samolicz móhł. Duz saßo do rěki skoczich a ßo k rakuskemu brjohu wróczich.

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Psched někotrym czaßom ßu wschě te rjane lipy, kotrez mjes theatrom a snutsknym lawskim tórmom tudy w allejach stejachu, wukopali. Nětko ßo tam hromady kamenjow nawozuja. K czemu to? K temu: Město abo rada budze tam lětßa nowu měschczansku schulu twaricz, dokelz je dotalna pschi bohatych wrotach pjecza pschemaka. Tale budze ßo potom k druhim měschczanskim nalezność am nakozecz; tak ßłyschimy, so chzedza tam potom měschczansku nalutowarńju a pozczernju nuts pokozicz. W.

Se Spytez. Ssrjedu 17. januara wjeczor. je tudy woheń wudyrił a ßu ßo Klaußez dómske a t. d. wotpalike.

S Njebjelczicz. Tudy ßu ßo 22. januara twarjenja kublerja Robla, blisko nascheje wßy bydlazeho, wotpalike.

S Brěsyny. Sandzenu póndzelu wjeczor je tudy něchtón chzył na knjezim dworje woheń sakoziczy, schtoz ßo jemu pak tola poradziko njeje. Mjenujzy dokelz tehdy poß na knjezim dworje jara harowasche, dha dzěsche hospoza won hladacz, schto by na tym wina bycz móhko. A jako bě wona hacz sady hródze pschischka, wulecza tam jedyn czlowjek a czekny. A dokelz bě tez jena dzowka s hródznym woknjeschkom nětajke ßwětleschko widzała, dha tu wez potom bole pschepytachu a namakachu, so tam, swotkal bě tón muz czeknył, jedyn kij, se ßkomu wobwity, leżesche a so bě ta ßkoma wopalena. Tez nadeńdzechu tam wjele schtrychowanczkow, pok spalenych, a móże jedyn s teho wscheho ßudzicz, so je něchtón wotpahladanje měł, sakoziczy, ale so je jemu tehdomnischi wulki wětr woheń wuduł.

S Budyschina. Tudy ßu někotzi knjeża (nězduschi schulerjo tudyscheho gymnasija) do sjednoczeństwa stupili, s tym wotpohladanjom, so by ßo k lětu naléto abo hużom lětßa nasymu, hdyz ßo nowe, tudy sa gymnasij natwarjene twarjenje poßwjeczi a gymnasij ßo se staryh twarjenjow do noweho (kotrez je nětko hacz pod kryw dóschło) pschepokozi, pschi tejle skkadnosczi tsistalětny jubiläum wobstacza nascheho gymnasija ßwjeczik. Nasch budyski gymnasij je 2. oktobra 1556 wot khězora Ferdinanda I. ßwoje potwjerdzenje dostak. Jemu rěkachu tehdy „evangeliska schula," dokelz bě hużom wot 1527

wot podjanſkeje tachanſkeje ſchule džělenỳ. Po prawym budžiſche ßo po tajkim tónle jubiläum hužom w lěcze 1856 ßwjeczicz měł; tola je ßo to tehdy wſchelakich winow dla ſakomdžiło. Duž dyrbi ßo to ſakomdžene nětko narunacz. Spomnjeny wubjerk cžini nětko ßwoje pſchihoty k temu a wupoſcžeła teho dla liſty, w kotrychž něhduſchich ſchulerjow tejele wucžerńje, woßebje tajkich, kotſiž ßu ßwoje gymnaſialne ſtudije na njej wubyli, k wobdžělenju na ßwjedženju pſcheproſchuje. Pſchi tej ſkładnoſczi dyrbi ßo wot něhduſchich jeho ſchulerjow gymnaſijej nějakſi dar jako ſnamjo džakomnoſcze podaricz. Duž tež ßo wo ſkładowanje proßy. Sa pokładnika k temu je k. ryčznik Jakub tudy poſtajeny. W.

S Miloraſa pola Sslepoho. Dżeń 15. januara t. l. bě ſa naſchu ſchulſku gmejnu jedyn ßwjatoczny dżeń, pſchetož na tym ßamym bu naſch nowy wucžeŕ k. Khryſtian Honko pſches ſchulſkeho reviſora knjeſa duchomneho Welana ſe Sslepoho do ßwojeho nowcho ſaſtojnſtwa ſapokaſany. Wokoło 10 hodžinow ſhromadžichu ßo ſchulſke dżěczi, k tomu tež ſchulſzy a gmejnſzy prjódkſtejerjo a deputirczi. Sswjatoczność ßo ſapocža pſches ſpjewanje khěrluſcha: „Pſchińdź, knjeże Jeſom Khryſcze, ßam a t. d. Wucžeŕ ſpjewanje ſ běrglemi, kotrež bě ßam ſtwarił a ſchuli feſtajał, pſchewodżeſche. Na to dżerżeſche k. duchomny najprjedy němſku ryčz, dokelž pſchitomny ſaſtupowaŕ mužakowſkeho patronſtwa, polizajſki nadhladowaŕ knjes Kliem ßerbſki njeroſymi. Po němſkej ryczi bu nowemu wucžerjej vokazija pſchepodata. Nětko dżerżeſche k. duchomny rjanu natwarjazu ßerbſku ryčz a pokaſa tež na to, kak ma ßo gmejna ſa to džakowacz, ſo je ßo jej ßerbſki wucžeŕ dał, a k temu hiſchcze ſ woßady, pſchetož wucžeŕ Honko je rodżeny Sserb ſ Trjebina. K ſkónczenju ßo khěrliſch: „Ach woſtań pſchi naß ſhnadu" ſpěwaſche. Schulſka mkodżina bje ſchulu rjenje ſ wěnzami wudebiła, a to ſ dżela ſ jara rjanymi a drohimi. Gmejna je tež po dlěſchim wuradżenju knjeſej Kliemej pſchiſwoliła, ſo chze hižom naléto rjanu nowu ſchulu twaricz.

Přilopk.

* Schtwórtk 4. januara t. l. je ßo w ſchleſynſkich horach tejko ßněha naſchło, kaž tam wjele lět njepomnja. Poſt, kotraž ſ Hirſchberga do Reibnitza jědżeſche, dyrbjeſche na jenym měſcze połnych woßom hodžinow ſtejo woſtacz. (Pſchiſpomnjenje. Hacz runje to wjele nowinow powjedaſche, dha je to tala, kacz poſdżiſcho ſhonichmy, tolſta łża. Red.)

* Tſi mile wot Brodow (w Galiziji) w kopatynſkim lěßu běchu ßebi wóndanjo někotſi drjeworubarjo pódla wulkeho ſtareho duba woheń ſadżěkali. Jedyn wot nich wuhlada we wnprochnjenym dubje jenu pólſku mězu. Wón ſa nju hrabny a pytny k ßwojemu poſtróżenju, ſo wona morwu hkowu kryje a ſo jedyn morwy cžlowjek w tym dubje tczi. Dokelž jeho hinak wudobycz njemóżachu, dha bu dub puſchczeny a rosrěſany, a namakachu pſchi tym worwym pſches 1000 ſchěßnakow pjenjes, ſkoty cžaßnik a drohe pjerſchczenje, ſ cžehož ßo ßudžicz hodži, ſo je to woßebny muż byk. Najſkerje běſche wón wojowaŕ w poßlenjej pólſkej revoluziji a dyrbjeſche na nějakſe waſchnje cžekacz, tak ſo je do teho wuprósnjeneho duba ſaléſt, ſ kotrehož potom wjazy won njemóżeſche.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Na kwaßach tola druhdy tajzy, kiž hoſczo njeßu, dżiwne wězy cžinja.

Mots Tunka. Nó, jeno ſo ßu cžeßne.

H. D. Haj, hdy by to byko, dha by ßebi jedyn hiſchcze pſchezo lubicz dał; ale hdyž pſcheſtupjenja wobjeńdu, dha je to jara wopaki.

M. T. Na cžo dha pak ßo měriſch?

H. D. Hlaj, to běſche w mužakowſkich ſtronach kwaß, na kotryž běchu tež pſchihladowarjo ſ druheje wßy pſchiſchli. S tych ßo jedyn wubra a dżěſche hołbje kranycz, ale woni jeho doßahnychu.

M. T. Schto dha potom ſ nim cžinjachu?

H. D. Woni jeho do korczmy wjedżechu a tam do rózka ſa blido ßadżichu a jako bě ſchokta pſchiſchoł, jeho pſchepytachu.

M. T. Ssu dha ſchto namakali?

H. D. Haj, wyſche hołbja, kotrehož w ruzy dżerżeſche, namakachu ſa koſchlu dweju mkodeju hołbjow, a ſ tymaj jemu potom trochu bjes woczi bijachu.

M. T. Dha drje je ßebi prawje hubu ſa nimaj wobliſował.

H. D. Nó, wěſcze mało niz!

H. D.. Motßo, ßnajeſch ty Pimpußa?

H. D. Ně.

M. T Ale Pampußa tola?

M. T. Tež niz; ale na cžim mózu jeju ſpóſnacz?

H. D Pimpuß ma wulke hrody,
Pampuß pak ſchtyri cžornopißane koſy.

Jedyn hólz abo dwaj, kotrajž chzetaj jenu ſchulu abo gymnaſium w Budyſchinje wopytacz, mózetaj wot jutrow ſ wużiwanjom fortepiana tunjo wobydlenje a jědż pola klempnarja Müllera bliſko gymnaſija doſtacz.

Holczez, kotryž chze rymarſtwo nawuknycz, ßo wot podpißaneho pyta.

Heinrich Siebeck, rymar w Budyſchinje.

Dwaj ſchulerjej, kotrajž chzetaj jenu ſchulu w Budyſchinje wopytacz, mózetaj na jutry wobydlenje ſ jědżu abo bjes jědże doſtacz na kotolſkej haßy cžo. 110 pola Müßiggangoweje.

Spěwy.

Trošcht

w kšchižu a njesbožu.

Hłoß: Junu, Junu budże to a t. d.

Njepkacz, sprawna wutroba,
Njepkacz, Bóh je hischcze żiwy,
Trjechja tež cze njesboża,
Njepkacz, Bóh je dobrocziwy;
Prosch joh', wón kschiż sawěscze
Wosmje saßo wot tebje.

Hdyż nam sboże, wjeßele
Na wschěch naschich puczach kcžéje,
Dha to tola wo prawdże
Niczo jara cjeżke njeje,
Boha knjesa lubowacz
A ßo jemu dżakowacz.

Hdyż pak cjeżke njesboża
A tež wschelki kschiż naß tyschi
A ßo pschi tym hischcze sda,
So naß Bóh knjes njewußwyschi,
Dha ßo hakle pokasa,
Kajkoh' ducha cžlowjek ma.

My wschak tola sawěscji
Bohaty tak każ tón khudy
Njejßmy ßobu pschinjeßli
Żadyn niczo na ßwět tudy,
Duż wschak to, schtoż mamy tu,
Lutu Boże dary ßu.

Kohoż Bóh knjes lubo ma,
Teho wón psches cžernje wodži,
Tola Boża dobrota
S nim tež w cžernjach ßobu khodži,
Haj ta schcjeżka cžernjowa
Wjedże runje do njebja.

Tam b'dże, bratsja! wjeßele,
Tam we Bożim wěcžnym raju,
Hdżež naß Sbóżnik Jesus je
A cži wuswoleni maju
Po tym cžaßnym cžerpjenju
Wěcžnu sbóżnoscz we njebju.

Duż dha njepkacz stysknjwje,
Njepkacz, hdyż Bóh kschiż cži scjele,
Schtoż Bóh cžini, dobre je,
Wón je snaje lěpje wjele,
So tón kschiż, o wutroba!
Njeje cži bjes wużitka.

Pětr Mrónk.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Handrij Budlink, żelesolijer pod hrodom, s Amaliju Augustu Dittrichez tam. — Michał Jokuf, wobydler w Budyschinje, s Hann Krjeńzez s Delneje Hórki.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Korla Moritz, Michała Mużika, sahrodnika w Cžichońzach, ß. — Marja Augusta, Hany Ernestiny Kschižankez w Brěsowje n. dż. — Marja Helena, Jana Bohuwěra Ernsta Schołty, wobydlerja na Żidowje, dż. — Gustav Julius Pawoł, Amalije Augusty Ramienez s Lubija n. ß.

Podjanska cyrkej: Martha Marja, Michała Renczki, měschczana, khěżerja a polizaja w Budyschinje, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 10. januara: August Heczik, wobydler w Budyschinje, 49 l. 9 m. — Jan Pomhajbóh Glauch, wobydler na Żidowje, 76 l. — Jan Wiczas, wjeßny strażnik w Lubochowje, 65 l. 9 m. — 11., Ernst August, Jana Augusta Taczinka, murjerja w Budyschinje, ß., 2 m. 8 d. — 12., Hana Schokcziz, hosposa w Sajdowje, 66 l. — 13., Jan Bjedrich August Freund, Korle Rjeczki, cžeßle na Żidowje pschiwsaty ß., 3 l. 6 m.

Němski Phönix,

woheń sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětczischemu symskemu cžażu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

muzskeje drasty:

jako ßuknje s doubleskoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, żidże, wołmje ꝛc. s prósstwu dobroczinje na to kedżbowacz, so ßu wschě drascjenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenoż wo dobrych tworow dżěkaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leża. S dobrej tworu a s najtunischim płaczisnami mózu kóżdu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſažwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcźežnoſczi a jachlokaſcheln wopokaſuje, w bleſchach po 15 ußl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenoż woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcźe G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 ußl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

Kaſchežowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucža wulki wubjerk kaſchcžow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Parne kupele

pola

A. Droſchütza.

Kupjele ſa knjenje: Njedźelu, wutoru a ſchwórtk wot 1 hodźiny.

Kupjele ſa knjeſow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacž do 12 hodźinow, wutoru a ſchwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy ſkaſacź.

Drjewowa aukcia.

Na ſchcžeńcžanſkim lěßowym reviru budže ßo 5. februara t. l. něhdže 90 ßylnych brěſowych a khójnowych dołhich hromadow we Wotrowje bjes Schcžeńzu a Kołbizom ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Tſchaſcher, hajnik.

Rjane woklepje na pſchedań.

Na knježim dworje w Schcžeńzy pola Rakez je 50 hacž 100 kop rjanych woklepjow na pſchedań. Wſcho dalſche wo płacźiſnje a t. d. je pola podpißaneho ſhonicź.

Döring.

Najpodwolniſcho podpißany porucža cźeſcźenym Sſerbam ßwój ſkład jaßnjeßwěcźatych **ſolarwolijowych** a **petrolejowych lampow** po najtuniſchich płacźiſnach, ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo tajke ſtare lampy, kotrež hubjenje ßwěcźa, nanajlěpje porjedźam.

S dobom k nawjedźenju dawam, ſo móžu teho dla, dokelž ßym pſched dlěſchim cźaßom ſolarwolij, petroleum a fotogen tunjo nakupił, pſchi wotkupjenju 4—5 puntow tuniſcho pſchedawacź.

Friedrich Unger, klempnarſki miſchtr w Halſchtrowje na biſkopſkej haßy.

Illuſtrirter Familienkalender,

kotryž je w tutych dnjach ſ nowa pſchiſchół a w knihańi Smolerja a Pjecha w Budyſchinje ſa 5 ußl. k doſtaczu, je ſaßo ſ rjanymi wobraſami wupyſcheny a lubi pěkne dobytki.

Saßopſchedawarjo, kotſiž ßo na knihańnju Smolerja a Pjecha w tajkim naſtupanju wobrocža a hacž do pſchichodneje ßoboty ßnadź ſ dobom wjaz protykow ſkaſaja, doſtanu hódny rabat.

W knihańi Smolerja a Pjecha je doſtacź:

Sswjaty poſt. Khryſtußowe cźerpenje, we wſchjech dnjach póſtneho cźaßa ſ khjerluſchemi, wopomnenemi a modlitwami ßwecźene. Na ßerbſki pſchekožene wot M. Domaſchki, fararja w Noßacźizach. — Pſchiwdata je póſtna harfa, (to je 21 khjerluſchow), Sſerbam ßerbſku podał M. Domaſchka. — Płacźiſna 10 ußl.

Bibliſki pucźnik ſa wſchitke dny ljeta 1866. Seſtajany wot K. B. Kaniga, fararja w Klukſchu. Płacźiſna 1 ußl.

Sſerſki bramborſki zaßnik. (to ßu delnołužiſke ßerbſke nowiny). Kóždy tydźeń 1 cźißko. Zyły lětnik: **1 toler.** (Na póſcze płacźi 2 tl.)

Bohumił abo Boże rukowanje na ßyrotach. Rjane powedanczko ſ tſizecźilětneje wójny wot biblije ſa naſchich kſcheſcźijanow. Wot K. Kulmana. Płacźiſna 2½ ußl.

Syrop ſe ſchmrěkoweje jehliny,

ſ najzuniſchich žiwizowych a wolijowych dźělow ſchmrěka, woßebny połožazy a wokſchewjazy ßrědk, bleſcha po 7½ ußl., pola **Heinr. Jul. Lincki.**

Horka ſpomnjeny jehlinowy ſyrop je cźiſty a próſny wſchitkich ſchkódnych wobſtejeńſkich, dźělow a porucža ßo jako połožazy ßrědk a ßkodźi derje.

W Schwarzenbergu, w měrzu 1865.

Dr. Wimmer, wokrjeßny lěkar.

Ssuche droždże

woßebneje dobroſcze poručam cźeſcźenym Sſerbam wſchědnje cźerſtwe.

J. G. F. Rieckſch.

Pjeczdżeßacz toleŕ myta.

Wosjewjenje.

Wjeczor 22. t. m. bórsy po 8 hodźinach je ßo na knježim dworje w Brěsynje se sleje wole woheń sałoženje psches to wuwjescz spytało, so je jedyn dołhi, njesnaty, pschi skutku pscheßłapnjeny a czeknjeny muž, sapaleny ßłomjany wěchcz pod tsěchu kruwjazeje hródźe se strony pódlanskeje trawneje sahrody tyknył a ju sapalicz spytał.

Tón słóstnik je na měscze skutka dołhi, tołsty, na hornym kónzu wotpschimany brěsowy kij ležo wostajił, kotryž k wobhladanju na ßudnistwje hotowy leži.

Na wschitkich pak, kotsiž móža wo woßboje tuteho słóstnika někajku powjescz dacz, stawa ßo napominanje, ßwoje nashonjenja hnydom podpißanemu sastojnstwu k nawjedźenju dacz a je temu, kotryž k wußlědźenju słóstnika dopomha, myto wot 50 toleŕ —= —= wustajene.

Kralowski ßudniski hamt w Budyschinje, 25. januara 1866.

Hartenstein. Jentsch.

Sserbske lutherske knihowne towarstwo.

Czesczeni ßobustawy nascheho ßerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa chzyli tak dobri bycz a ßwój pschinoschk naschemu knihiskładnikej knesej pschekupzej Stoschej w Budyschinje abo naschemu póßelnikej Janej Krawzej w Budyschinje pscheczelniwje pschepodacz.

W Leschawje 25. wulkeho róžka 1866.

Pětr Ssmoła, pokładnik.

Poruczenje restaurazije.

Doketž ßym restauraziju, w tudomnej kotołskej haßy s napschecza restaurazije budyskeje piwaŕnje w domje knjesa Deo ležazu, wobczahnył, dha ju ßwojim prjedawschim towarscham a snatym, kaž tež hewak wschitkim na najlěpje poruczam. Moje stajne prózowanje budźe na to słožene, s dobrym a kedźbnym poßłuženjom, kaž tež s tunjej płaczisnu dowěrjenju mojich czesczenych hosczi doscz czinicz.

W Budyschinje, 25. januara 1866.

Wilhelm Stoy,
restaurateur.

Wodojaßny petroleum, punt po 55 np.,
jaßny solarwolij, punt po 38 np.
pschedawa **Th. Schulz,**
klempnarski mischtr.

Drjewowa aukcia.

Pschichodny pjatk jako 2. februara popołnju w 1 hodźinje budźe ßo na lětonjanskim reviru wulka dźělba dołhich hromadow pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi na pscheßadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna w korczmje w Lětonju.

Schpótka a Mieth.

Morwe kwětki

porucza najtunischo **P. Mickel** w Ketlizach.

Najlěpschu halsku pscheńcznu schterku
po 1 puncze 24 np.
po 6 pt. punt po 22 np.
porucza **P. Mickel** w Ketlizach.

K jutram pyta ßo jena porjadna holczka do ßłužby. Hdźe? to je shonicz we wudawaŕni Serb. Nowinow.

K 1. haperleje teho lěta ßo na forbark małobor schczanskeho ryczeŕkubła jedyn dźěłaczeŕ s familiju pyta=

Na

vokalny koncert,

kiž budźe so njedźelu 4. februara wječor w 7 hodźinach w nowej sali hosćeńca w Swinjaŕni započeć a po kotrymž so **bal** změje, přeprošuje wšitkich přećelow spěwa serbskeho

spěwanske towaŕstwo
Jednota.

Wulka

hołbjaza wustajeńza

w Draždźanach wot 3. do 12. februara w sali tamnischeje kupnizy. Loßy po 10 nßl. ma na pschedań

Schulz
klemptnaŕ na bohatej haßy.

Ratarske towarstwo

w Małym Wjelkowje

schtwórtk 1. februara popołdnju w 5 hodźinach. Pschednoschk sekcionskeho ingenieura knjesa s Wagner wo porjedźenju czežkeje pódy a wo polěpschenju czežkeho gruntow psches drainažu.

Pschedßyda.

Jena sahrodniska žiwnoscz s 24 akrami 86 kwadratnymi prutami ležomnosczow a s torfnischczom, se 147 dawkskimi jenosczemi a s nimale 11 tolerjemi renty napołožena, je se ßwobodneje ruki na pschedań. — Wscho dalsche je shonicz pola knotarja w Kamjenej pola Rakez.

Młody czlowjek, kiž chze młynstwo wuknycz, móže hnydom město dostacz. Hdźe? to je shonicz we wudawaŕni Serb. Nowinow.

Ssobotu 20. januara je jedyn měch s dźěłom w Budyschinje stejo wostał. Sprawny namakaŕ ßo proßy, jón pola pjekarja Schołty na žitnych wikach sa pschisprawne myto wotedacz.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Cišé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Cisło 5. — 3. februara. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — S Barlina do Belgrada. — Ze Serbow: S Budyschina. S Bukez. S pruskich Łužizow. S Brěsyny. S Sdźerje. S Huski. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Nowsche ważnische powjescźe.

Draždźany, 2. februara. Jeho majestoscź kral Jan je ßo wczera s Lipska wróćźił.

Pescht, 30. januara. Khěžor a khěžorka běschtaj dźenßa w theatrje a buschtaj se ßylnym ßławuwołanjom witanaj. — Na ßejmje budźe ßo bórsy wo adressu jednacź poczecź.

Sahrjeb (Agram), 30. januara. Wjetschina khrowatskeho ßejma je ßo sa to wuprajiła, so by ßo ta adressa wuradźiła a potom khěžorej pschepodała, kotruž je Dr. Raczki napißał. — (Tuta adressa je mjenujzy we dobrej patriotiskej myßli spißana a je w njej wuprajene, so ßo do khrowatskich naležnosczow ani Madźarjo ani Němzy měschecź nimaja.)

Altona, 1. februara. Prjedawsche ßobustawy schleswig-holsteinskeho ßejma, kiž běchu wóndanjo w Kielu shromadźeni, ßu wobsankli, rakuskeho gouverneura wo to proßycź, so by wón holsteinske krajne stawy k shromadźisnje powołał.

Schleswig, 1. februara. Měschczanski sastupjeŕ garbaŕ Firjan je wot pruskeho krala rjad czerwjeneho hodlerja dostał. Ale wón jón wsacź nochzysche a bě to gouverneurej Manteufflej pißał. Duž je jeho tón wotßadźił, prajizy, so tajki „republikanszy smyßleny" cźlowjek dlěhe měschczanski sastupjeŕ bycź njemóže.

Draždźany, 1. februara. Wubjerk lipsko-draždźanskeje želesnizy je dowolnoscź dostał, so ßmě wot Borsdorfa psches Grimmu, Leisnig, Döbeln, Roßwein, Nossen do Mischna želesnizu twaricź.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 2. februara, 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 97.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 27. januara 1866.

Dowoz: 10,689 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	5	20	—	5	5	—	5	25	—	5	15	—
Rožka . .	3	25	—	3	10	—	3	26	—	3	22	5
Jeczmjeń . .	2	25	5	2	12	5	2	27	—	2	15	—
Wowß . .	1	27	—	1	20	—	2	—	—	1	25	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	5	10	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	5	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	19	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	12	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymja .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždźan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wečzor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wečzor 6 h. 52 m.*; wečzor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 5 nßl. a 13 tl. 20 nßl.
pscheńza 73—74 tl., rožka 48 — 49 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecźisczeny) 16 tl. — nßl.
(Cźisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedaw a stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.)

Sakska. Wyschi appellazionski ßud w Draždžanach je 26. januara wěsteho Neumanna, kotryž bě tam 29. oktobra pschekupza Feßlera w jeho khlamach saraßył, w druhej instanzy k ßmjerczi wotßudźił. W prěnjej instanzy bě ßo to ßamo stako. — W Glauchawje je ßo 25. januara wjeczor 20 brózńjow wotpaliło.

Jeho majestosć kral Jan je ßo 28. januara do Lipska podał, so by tam někotry dny pschebył. Jako tam pschijědże, bu wón wot kralowskich a měschczańskich sastojnstwow, kaž też wot shromadzeneho luda jara pschecželniwje witany. — Nasajtra rano poda ßo wón najprjódy do tamnischeje podjanskeje zyrkwje k Božej mschi a wot tam do universitu, hdyž je kollegijam wschelakich profeßorow pschipoßkuchował a nad nimi ßwoje pokne spodobanje wuprajił. Wutoru cźinjesche wón to ßamo a wjeczor bě wón něhdże 250 woßobow (wschelakich wyschich sastojnikow, profeßorow atd.) k ßebi pschevroßył.

W Großenhainje je jedyn, na tamnischej żelesnizy w ßłużbje stejazy, billeteur czeknył. Jako jeho kaßu pschepytachu, pobrachowasche we njej 4000 tl. Hdże je wón wostał, to snate njeje. — W Mittelleutersdorfje ßu ßo 26. januara wjeczor Birnbaumez domske wotpalike.

S Draždžan pißaja, so budże tamnischa hołbjaza wustajeńza, kotraž ßo wot 8.—12. februara směje, jara wulka; pschetoż hacź dotal je hižom se wscheje Sakskeje wjele hołbjow pschipowjedźenych a bjes nimi pory po 30 hacź 50 tl., haj jedyn por po 125 tl. Hewak ßu też hołbjerjo s Hollandskeje, Belgiskeje, Franzowskeje, Pruskeje ßlubili, hołbje na wustajeńzu póßłacź, woßebje chze knjeni mandželska pruskeho prynza Korle kraßne hołbje poßłacź. Loßy, na kotrež móże jedyn hołbje dobycź, ßo też derje pschedawaja.

Prußy. Najwyschе ßudniske sastojnstwo, tak mjenowany wyschi tribunal w Barlinje, je wobsanknyło, so ßmědźa ßo też sapoßłanzy ßwojich rycźow dla, kotrež ßu na ßejmje dżerżeli, wobskorźicź. Duž budże pjecza dwěmaj sapoßłanzomaj prozeß sćinjeny. — Wubjerk druheje komory je dla Lauenburgskeje, kotraž bu loni Pruskej pschidżělena, to měnjenje wuprajił, so ßo tajke pschidżělenje tak dołho sa płaczaze spósnacź njehodźi, hacź je prěnja a druha komora k temu ßwoje pschiswolenje daka. Ta należnosć mějesche ßo w bliźschim poßedżenju druheje komory wujednacź, ale minister Bismark je prajicź dał, so ministrjo k tajkemu wujednanju njepschindu. A na praschenje, s kajkich pjenjes je Rakuska sarunanje sa Lauenburgsku dostała, je wón wotmolwił, so ßo krajne pjenjesy k temu trjebake njeißu. S teho wscheho je widźecź, so je njeluboscź bjes ministerstwom a druhej komoru dale a bóle hórscha.

Rakußy. W tutych dnjach je w Czechach sakoń wuschoł, po kotrymž dyrbi ßo tam pschichodnje we wschitkich němskich schulach cźeski wucźicź. Na tutón sakoń nětko tamnische němske nowiny jara ßwarja, jako by njeprawy był, ale jako dyrbjesche ßo we wschěch cźeskich schulach němski wucźicź, dha wone to sa jara prawe spósnachu. W Czechach ßu po tajkim Czechojo rune prawo s Němzami dostali a tak ßo też ßłuscha, pschetoż Czechow je tam wjele wjaz, hacź Němzow. Na gymnasijach a realnych schulach, kotrež ßu wot Czechow wopytane, ßo tam też hižom w cźeskej rycźi wucźi, a nětko ßu na cźeskim ßejmje tón namjet stajili, so by ßo kóżda wědomnosćz, kotruż na universicze wukkaduja, s najmjeńscha wot jeneho profeßora w cźeskej rycźi wucźiła. — (W naschich łużiskich Sserbach bychmy jara spokojni byli, hdy by ßo w ßerbskich schulach tola też ßerbska rycź a ßerbske pißanje trochu wucźiłej, ale tak daloko drje hischcze pschischło njeje, s najmjeńscha w ßerbskich schulach sakskeje Łużizy niz. A na gymnasiju je też tak mało hodźinow sa ßerbsku wucźbu postajenych, so tam niczo kmane nawuknycź njemóża, pschetoż, tak wjele hacź je nam snate, dha je lědy hdy jedyn wot tych mkodych ludźi, kiż s gymnasija na universitu du, tak wjele nawuknył, so by někotre ßerbske rynczki bjes smolkow napißacź móhł. Kiż to móża, to ßu jenoż jenotliwi a cźi to wjazy ßwojej prozy, dyżli ßerbskim hodźinam pschipißuja.) — Khěżor a khěżorka staj 29. januara do wuherskeho hłowneho města pschijěłoj a buschtaj jara pyschnje witanaj. Wonaj tam někotre njedżele wostanjetaj.

Franzowska. Khěżor Napoleon njeje w tu khwilu prawje spokojny, pschetoż mexikanska należnosć jemu wjele staroscze cźini. Mjenujzy amerikanska unia na żane waschnje wjazy cźerpicź nochze, so by franzowske wójsko dlěhe wostało, ale chze s Napoleonom wójnu sapoczecź, jeli je wón bórsy s Mexikanskeje domoj njepowoła. Tajku wójnu njeby pak Napoleon rad wjedł, ale ßwoje ßłowo, so chze mexikanskemu khěżorej 10 lět franzowske wójsko wostajicź, tola też rad słamał njeby, pschetoż to by tola wulke schibakstwo było a wulka hańba, a duž je wón tuteje należnoscze dla we wulkej wuskoscźi.

Schpanska. Schpanska revoluzia je, kaž ßo sda, kónz wsała, pschetoż Prim je po nowischich powjescźach wo prawdże do Portugala czeknycź dyrbjał a we wschelakich provinzach, hdyż bě njemërne, je ßo też wschitko s wjetscha směrowało.

S Barlina do Belgrada.

Wot C. K.

(Pokracźowanje.)

Jako běch ßożemnje k rakuskemu brjohej pschepkował a na njón won wuléśt, bězach tak rucże hacź mózach k snatym dubowym kerkam a swoblekach ßo moju motru drastu. Pschi mojim běżenju běch ßebi nosy wot

cžernjow a wóstow tak ſranik, ſo ſtej mje potom dwaj měßazaj bolekoj. Ja pytach nětko, kak bych do teje wßy pſchiſchoł, w kotrejež bliſkoſczi běch popołdnje pſchebył, dokelž ßebi ſ wěſtoſczu myßlich, ſo tam mój wóſka bydli. Tſi krócž běch nuſowany, ßo k dubowym keŕkam wróczicž, dokelž žadyn pſchekhod pſches huſtu a 5 łohczi wyßoku ßyczisnu a ſczinu njenamakach. Skónczńje trjechich na jedyn puczik, wot ſkotu wuteptany, a dokelž ßo tu ſtronu k poł nozy dżerżach, pſchindżech na poßledku tež na dróhu won; na tej ßo k ranju puſcżich a doßahnych po połhodżinje tu wjeß.

Wone bě něhdże wo połnozy. S cżicha dżěch ja do wßy nuts a ſaßłyſchach w jenym dworje ryczecż. Ja ſakłapach a po wotewrjenju ßo mje praſchachu, ſchto ja chżu a ſwotkal ßym tak poſdże pſchiſchoł. Ja rjeknych: lubi ludżo, dajcże ßo mi najprjedy wody napicż! a jako bě ßo to ſtało, powjedach jim moje podawki. Woni wobmaßachu moju draſtu a wěrjachu mi. Ja jim dale prajach, ſo dyrbi jedyn muż, kotremuż ßym moju draſtu dowěrił, wěſcze w tutej wßy bydlicż a ſo je to jara ważna wěż ſa mnje, moje ſmachi ſaßo doſtacż. Bjes tym bě jedyn muż woteſchoł a w 5 minutach ßo ſ mojim wóſku wróczi. Wón wobżarowaſche moje njeſboże a chżyſche mi wſchitko ſaßo dacż. Ja wſach jenoż pjenjeſy a wotſtajich jemu te maliczkoſcże.

Woni budżichu mje też pſches nóz wobkhowali, hdy budżiſche to tehdy jara ſtraſchne njebyło, dokelž ßu tamniſchi burjo jako wojazy też wojerſkim ſakonjam podczińjneni. Ale woni mi haßło (parolu, Losung), kotrež bě ſa tu nóz wudate, prajichu, ſo bych bjes ſadżěwka do Semlina hicż mohł. Sso ſa wſchu pſcheczelniwoſcż a dobru wolu podżakowawſchi podach ßo na pucż do Semlina. Ssylne błyſkanje mi k mojemu pucżowanju ßwěczeſche, tak ſo mózach poſkoczany tórm belgradſkeje wulkeje zyrkwje widżecż. Ja běch ßmjercż mucżny a dokelž ßo do měſta hicż ſtrachowach, dha ßo do jeneje ſkałoby ſpacż lehnych.

W Semlinje běſche tehdy wjele żiwjenja. Sserbja běchu belgradſku turkowſku twjerdżiſnu woblehnyli a dokelž je turkowſki kraj daloko wot Belgrada, dowolichu Rakußy Turkam, ſo ßmědżachu cżi zyrobu w Semlinje kupowacż. Ale niż jeno Turkojo tam běchu, ale też kſcheſczijenjo, němzy a żidźi, kiž běchu ſ Belgrada wucżěkali. Semlinſzy ßu tehdy wjele pjenjes ſaßłużili. Na torhoſchczu Turkojo najwjazy kupowachu; pſchetož turkowſzy wobydlerjo, ſ měſta Belgrada wuhnaczi, pſchebywachu w tamniſchej twjerdżiſnje, a woni podawachu ßo, hdyż bě jim zyroby trjeba, na małych cżołmach do Semlina, tak ſo Donawa żenje cżołmow próſna njebě: ſchtož też paſcherjo derje nałożichu.

Moje nowe wotpołahdanje běſche nětko tole, w nozy ßo ßam do jeneho cżołma ßynycż a w nim po Donawje dele jěcż. So pak to njewuwjedżech, na tym běchu wſchelake ſadżěwki wina. Poſdżiſcho ſhonich też, ſo w nozy rakuſke a turkowſke parołódże wokoło jěſdżachu, kotrež bychu mje wěſcze doßahnyłe. — Jako běch ßebi ſa pſchichodnu nóz měſtaſchko k ſpanju wuhladał, dżěch do Semlina nuts, hdżež ſ jeneje knihaŕnje tak němſzy ryczecż ßłyſchach, każ w połnóznych Němzach ryczja. Ja tam ſaſtupich a nadeńdżech tam jeneho Pruſkeho. Ja powjedach jemu, ſo k ßwojemu wjeßelu pucżuju a ſo bych też Belgrad rad wohladał, ale ſo tam pſchejěcż njewěm. Wón mi njedoroſymi, ſchto ja chżych, jeho pomoznik, jedyn Sserb, pak moje myßle na měſcze ſapſchija, a kiwny mi, ſo bych ſa nim pſchiſchoł. Wón dowjedże mje do dworu, hdżež bě knihiczińſchczeŕnja a poruczi mje tam jenemu młodemu cżłowjekej.

Moj potom khwilku wokoło khodżachmoj, ſo bych jemu moju wěż lěpje roſeſtajecż móhł. Pched jenym njelubośnym domom woſtachmoj ſtejo, wón do njeho ſaſtupi, ja pak wonka cżakach. Po něktorych minutach ßo wón wróczi a powjedaſche mi, ſo je ſ jenym paſcherjom teje nałeżnoſcże dla jednał a ſo chże tón 6 ſchéßnakow měcż. Ja wotmolwich jemu: pjenjes nimam, ja chżu jemu pak jenu dwójnu piſtoliju a jenu koſchlu dacż, dżi tam a praſchej ßo jeho. Tón paſcher bě ſ tym ſ pokojom. My wupichmy karan wina a dachmy też mużſtwam, na ſtraży ſtejazym, tójſchto picż. Tón muż, kiž na ſtraży ſtejeſche, běſche wſchitko ßłyſchał, ſchtož běchmy wucżinili.

Ja donjeßech ßwoje ſmachi k temu paſcherjej, kotryż bě poſtajił, ſo bychmoj popołdnju w 6 hodżinach wotjěkoj. Ale to ßo njehodżeſche. Duż mi wón poruczi, ſo bych jeho naſajtra rano bórſy po 8 hodżinach kuſk niże Semlina doczakał a to tam, hdżež żony wołmu płokaja. Ja dyrbjach teho dla hiſchcże jenu nóz w Semlinje woſtacż. Nan mojeho ſnateho ſ cżiſchczeŕnje bě mje hižom prjedy k wjecżeri pſcheproßył a, jako běch tam też pſches nóz woſtał, puſchczichu mje ſ najlěpſchimi pſchecżami wot ßo a natykachu mi dybſaki ſ zaktami. Ja jim to na żane waſchnje ſarunacż njemóżach, dokelž ßam niczo wjaz njemějach, ja pak ßym Boha proßył, ſo by jim wón wſchitko 1000 krócż ſarunał.

Mój pſchecżel pſchewodżeſche mje k tym płokarniczam a ja k nim ſtupich, każ bych k nim ßłuſchał. W 9 hodżinach wuhladach mały cżołmik po Donawje dele jěżo. W tym ßamym cżaßu jeneho żida nimo wjedżechu, kotryż běſche na to ßamo waſchnje do Belgrada pſchejěcż chżył. Ja ßebi pomyßlich: wbohi cżłowjecże! tebje ßu doßahnyli, ßnadż ßo mi ſa poł hohdżiny runje tak ſeńdże! Tym żonam bě to najſkerje wſchědne naſhonjenje, pſchetož wone ſkoro ani na mnje njepohladachu.

Bjes tym bě ßo cżołmik pſchibliżił, ja do njeho ſaſtupich a ſapſchimnych wjeßko (Ruder). Dokelž pak

bychmoj, hdyž bychmoj hižom nětko dele jěkoj, rakuſkim ſtražam (wacham) jara bliſko pſchiſchkoj, dha wjeßkowachmoj napſchecziwo wodze horje ſkoro hacž k prěnjej ſemlinſkej ſtraži a wujědžechmoj tam na koßu do Donawy, ſo bychmoj brjoh ſ napſchecza leżazeje kupy dobykoj. Pornjo tej kupje bě pěßaczny brjožk, kotryž naju czołmik tak ſakry, ſo naju ſtraże widżecz njemóżachu. Budżichu naju pak tola hiſchcże nětkat doßahnyli, dha chżych teho paſcherja ſ tej wurycżu wumoz, ſo ßym parokódż ſkomdżił a ſo mje tón młody człowjek ſa 1 ſchěßnak do Panczewa wjeſe. Ja wjeßkowach ſe wſcheje mozy a wulitw (Mündung) rěki Sawy bě pſched namaj. Żołmy ßo khětro wyßoko ſběhachu, czohoż dla naju czołmik daloko widżecz njebě. So bychmoj ſtraż, kotraż bliſko ſjednoczenja Donawy a Ssawy ſtejeſche, ſjebaloj, jědżichmoj w runej měrje na tu ſtronu k turkowſkej twjerdżiſnje w Bſgradże, ale jako běchmoj ßo jej hacž na někotre ſta troczeli pſchibliżikoj, wobroczichmoj czołmik na połoju a wjeſechmoj ßo w dobrym měrje po Donawje dele a to tak, ſo namaj ßerbſki brjoh bliſko woſta. Hodżinu niże Belgrada pod ſakitanjom jeneje ſ lěßom poroſczeneje kupy ſajědżechmoj k brjohu a wotpohladanje mojeho puczowanja bě dopjelnjene. Ja běch kraj ßwobody po wſchelakich wobczeżnoſczach doßahnył, ale wſchitke czěßnoſcze běchu ſabyte a ſ radoſczu ja tón rjany ſpěw „Naſche Serbſtwo ſ procha ſtaka" ſaujeßech. S bantom ßłowjanſkich barbow (czerwjenomodroběły) na lazu, dwójnu piſtoliju ſa paßom, czicho ale jara radoſtnje do Belgrada nuts czahnych.

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kaž bórſy ßo tudyſchi gymnaſij, na czoż pſched tydżenjom ſpomnichmy, do noweho na južnej ſtronje měſta pſchi nowej dróſy k dwórniſchczu natwarjeneho doma, kotryž je pod krym dozpił, pſcheßydli, pudże ßo ſtary gymnaſij t. r: to kulojte twarjenje, na kotrymž tórmik ſteji, ſ inquilinejom hnydom wottorhacz. S nim budże, Bohu żel! nětkotrażkuli dopomnjenka ſpadacz, kotraż bě na njón ſwjaſana! Tola czaß ßebi to tak żada; ſtare pada — nowe ſtawa! — Pſchi tak wultim ßo bliżowazym pſcheměnenju naſta ta hroſa, ſo ſ wottorhanjom ſtareho gymnaſija też wſchitke dopomnjenje na njón padnje; ſo ſe ſtarym twarjenjom těż tón mały jaßny ſwónczk padnje, pſches kotrehoż ert je alma mater pſches lětſtotetki dołho ſ luboſnym, ßlěbrojaßnym hłoßom ßwojich ßynow k ßebi do wuczernjow wołała! — Duż naſta mjes mnohimi knjeſami naſcheho měſta, kotßiż ßu ßami něhdy wuczownizy naſcheho gymnaſija byli, to żadanje, ſo by ßo tola něſchto, było-li też ßnadne, wot ſtareho gymnaſija wukhowało a na nowe twarenjo pſchenjeßko. A ſchto leżeſche w tajkim naſtupanju bliże, hacž tamny mały, luboſny ſwonczk, kotrehoż ſwuki wucho něhdyſchich ſchulerjow rady ſaßłyſchi a kiż w nich rjane dopomnjecza ſbudża je?! Ssu ßo teho dla czile knjeża ſ próſtwu na kral. miniſterium wobwroczili a wot tam nětko to pſchilubenje doſtali, ſo — ſchtoż prjedy we wotpohladanju njeběſche — ßo ſpomnjeny mały ſwonczk na nowy gymnaſialny dom pſchenjeße a tam pſchiwrawi, tak ſo budże potom też tam kaž hacž dotal a hdy prjedy ſchulerjow ßwěru do wuczernje jako do Bożeho domu wołacz. Tónle ſwonczk pak ma tole napißmo:

Anno 1686 goß mich Andreas Heroid in Dresden.
Non sine tristi omine die 7. Februar 1685.
reficior
Consule regente Dr. Matthaeo Goebelio 19. Maj.
eodem anno concremor
cum schola et magna Budissae parte 5. Juli 1686
restituor
consule regente Dr. Andr. Sommero
Rectore M. Joh. Rosenbergo eodem anno Oct.
Time deum, ingens est ejus ira
exuror, sed morte scholae nova viva resurgo item.
Gott ſchläget nieder
und hilfet wieder.

S Bukez. Wot noweho lěta je k. kandidat Kröhna ſ Wojerez tudy ſa prědarſkeho pomoznika pola naſcheho k. fararja ryczerja Móhnje.

S pruſkich Łużizow. Tudy widziſch wot někotreho czaßa ßem w kóżdej wßy maku khěżku, kaž hewak w měſtach pſched wobydlenjom wyßokich wojerſkich wyſchkow ſteji. Ta ßama je ſa wjeßneho ſtražnika poſtajena, ſo móże pſchi hroſnym wjedrje do njeje ſaſtupicz. Najbole ßu te twarjenczka wot drjewa a ſ pruſkimi barbami wobarbjene; w někotrych wßach pak, kaž w Hóſku, ßu wot zyhlow a ſ zyhlemi kryte a maja pěkny napohlad.

S Brěſyny. Hacž runje tudy wot teho dnja, jako bě tu jedyn ſtóſtnik woheń ſakożicz ſpytał, kóżdu nóz ſchtyrjo mużojo wachowachu, dha je ßo temu njetmanikej tola póndżelu rano, 29. januara, jako běchu ſtražnizy wotſtupili, ieho hroſny ſtutk poradżił. Mjenujzy na tutym dnju rano w ßedmej hodżinje wudyri na tudomnym knjeżim dworje woheń a ßu ßo wotpalkie: wſchitke twarjenja knjeżeho dwora, twarjenja potleńka Knauty (Nowaka), żiwnoſczerja a wjeßneho rychtarja Frytſche, żiwnoſczerki Hany ſwudoweneje Schuſteroweje, khěżnikoweje Marje ſwudoweneje Wojtoweje rodż. Dórżanez a dwe pódlanjſkej twarjeni khěżnika Jana Janaſcha; wſcho do hromady něhdże 19 twarjenjow. Wotpalenym ßu ßo ſ wjetſcha wſchitke mobilije a ſmachi ſpaliłe. Woheń je najſkerje ſałożeny, kaž wſchelake ſnamjenja na to pokaſuja.

Se Sdżerje, 31. janu. Wczera 30. januara wjeczor wokoło 6 hodżinow wudyri w domskich tudomneho khěžkarja Jana Schlozy woheń a w někotrych wokomiknjenjach stejachu wschě jeho twarjenja w płomjenjach. Połnózny wětr wobroczi ßo bórsy bóle k wjeczoru a tak tež ßußodam strach hrożesche. Tola s Božej pomozu a psches dżěło klukschanskeje, kupjanskeje a minakałskeje ßykawy bu dalsche njesbože wot nascheje wßy wotwobroczene. Schlóza, kotryž doma njeběsche, je wschitke ßwoje twarjenja a wschón ßwój mobiliar, smachi a hospodaŕski grat shubił; jeno skót a dwě poßleschczi hodżachu ßo wóhnjej wutorhnycz.

Ale tež drusy ßu s tutym njesbožom ßobu potrjecheni, dokelž mějachu pola Schlózy ßwoje wězy na hospodże: jenej ßłužobnej holzy spali ßo len wot dweju lět, jenemu ßußodej 6 kórzow žita, kaž tež něschto jeczmjenja a wowßa, a druhemu ßußodej něschto ßyna. Tež wumjeńkaŕ Bjarsch, tam bydlazy, je ßwoje wězy a pjenjesy we wóhnju shubił a bu khětro jara wopaleny.

Njesbože je czim wjetsche, dokelž Schlóza sawěsczene njemějesche. — Bóh chzył naß psched wóhnjom swarnowacz.

S Huski. Nascha zyrkwina naležnoscz, to rěka. ta naležnoscz wo twarbje nascheje zyrkwje je w minjenym tydżenju, hdżež je ßo jeje dla nowe jednanje pola naß wotbyło, kroczałku dale postupiła. Sa tydżeń podamy dalschu rosprawu w tajkim nastupanju.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Hońtwa to je rjane wjeßele.

Mots Tunka. Haj, hdyž móżesch pschi rjanym wjedrje na swěrinu łakacz, dha ßebi to dam lubicz, ale hdyž je hrosne mokre wjedro, dha radscho doma wostanu.

H. D. Hm, skoro tak wóndanjo jena lischka se Spar a jedyn bruk s Bobolneje tež měnjeschtaj, pschetož, dokelž bě deschczikojty czaß, dha hońtwu wopuschczischtej.

M. T. Ale, Hanßo, khodża dha tam lischki a bruki na hońtwu.

H. D. O haj, niz jenož na hońtwu, ale tež do korczmy.

M. T. To ßebi ja tola nihdy myßlił njebych!

H. D. Haj wschak haj, hdyž je jedyn dołho žiwy, dha jedyn dżiwne kuski nashoni. Hlaj, tak běschtaj lischka a bruk tehdy hrosneho wjedra dla do korczmy schłoj a ßo, dokelž běschtaj s wonka namoknyłoj, tež s nutska namoczecz pytałoj, hacz běschtaj ßo swadżiłoj, tak so bě ßo na poßledku bruk s lischku bicz poczał.

M. T. Ale, so móhł ßo bruk s lischku bicz, to ßo mi tola skoro wěricz nochze; — to je tola jara dżiwne.

H. D. Nó, haj wschak, dżiwne drje je, ale wěrne tež!

H. D. Njewěsch, bratsiko, czoho dla schparowszy hólzy tak posdże se ßłanja domoj khodża?

M. T. O haj, to chzu czi prajicz: woni dyrbja hobliczanskim holzam pschascz pomhacz.

Aukzia wužitkowneho a palneho drjewa.

Na **dubjanskim** reviru budża ßo

schtwórtk 8. februara 1866

3 klonowe wužitkowe kruchi,
1 wjasowy wužitkowy kruch,
1 bukowy teho runja,
22 hrabowe teho runja,
71 brěsowe teho runja,
19 wolschowe teho runja,
11 woßowe teho runja,
475 brěsowych žerdow k wojam atd.;

pjatk 9. februara 1866

30 kloftrow wolschoweho schczěpjaneho drjewa,
3½ „ woßoweho „ „
½ „ bukoweho „ „
11 „ duboweho schczěpjaneho a pjeńkoweho
10 brěsowych a wolschowych dołhich hromadow [drjewa
133 kop brěsowych a wolschowych walczkow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacz. Na kupjenje smyßleni chzyli ßo na woběmaj dnjomaj rano w 9 hodżinach w hosczeńzu w Dubom shromadżicz.

W **Barcze**, 31. januara 1866.

Hrabinske Lippske hajniske sarjadnistwo.

Wiedemann.

K 1. haperleje teho lěta ßo na forbark małoborschczanskeho ryczeŕkubła jedyn dżěłaczer s familiju pyta.

Natunischi

paleny khofej

punt po 10 nßl.,
3 luty sa 10 np.

zyły zokor

punt po 48 np.

porucza **Rudloph Hölzer,**
na róžku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Syrop

ßłódki a ßylny
punt po 20, 18, 16 np.

porucza **Rudolph Hölzer.**

Jednoće.

K jeje sw jedźenju.)

Luba Jednota,
Cunjo wjesoła
Prěnju khoroj nosyš Ty,
Kračiš połna lubosće
:|: Bjez Serbami łužiskimi. :|:
Sławu zawyska
Tebi Łužica
Jednota ty swěrna naša!

Kamjenjodróžski w Budyšinje.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Bjedrich August Mehlig, wobydleŕ na Židowje, ſ Marju Louiſu Rychtarjez tam. — Handrij Schrama, wobydleŕ w Budyſchinje, ſ Hanu Marju Brodźiz ſe Sajdowa. — Jan Benjamin Keller, murjeŕ na Židowje, ſ Karolinu rodź. Miethez ſwudowjenej Schpanowej ſe Židowa. — Jan Korla Raba, korbjeŕ na Židowje, ſ Hanu Haſchiz tam.

Podjanska cyrkej: Joſef Hendrich Libſcha, ſchewz w Radebergu, ſ Marju Joſefu rodź. Welſez ſwudowjenej Andretzkej. — Konſtantin Julius Herrmann, wobydleŕ w Budyſchinje, ſ Hanu Khryſtianu Mrózez.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Emilia Auguſta, Jana Korle Wiczaſa, wobydlerja pod hrodom, dź.

Podjanska cyrkej: Felix Aloyſius, Jana Bandy, fouriera 16. bataillona, ß. — Hana Madlena, Jakuba Riedela, wobydlerja w Budyſchinje, dź. — Hańža Franziſka, Jakuba Pětrjeńza, wobydlerja w Budyſchinje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 19. januara: Hana Khryſtiana, Jana Wobada, kněźkarja we Wulkim Wjelkowje, dź., 10 m. 18 d. — Auguſt Manjowka, žiwnoſczerja w Libochowje, morworodźena dź. — 22., Fanny Margaretha, njebo Korle Ferdinanda Huga Steudty, ryczerkublerja nad Jaßońzu, dź., 5 m. 3 n. 6 d. — Ernſt Rudolf Felix, Handrija Horaka, žiwnoſczerja we Wurizach, ß., 3 l. 7 m. — Katharina, njebo Joſefa Kindermanna, wowczerja w Dźěchorezach, ſawoſtajena dź. 79 l.

Němski Phönix,

wohenj ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dyhawoſczi, ſažwanju, bróſtowym czerpjenju, ſchijowej wobczežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenoż woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. R. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.

K nětcziſchemu ſymſkemu czaßu poručam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muzſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židže, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedźbowacź, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż we dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczišnami mózu kóždu konkurrenzu pſchewinyc. **C. W. Bitzka.**

Drjewowa aukcia.

Na ſchczeńczanſkim lěßowym reviru budże ßo 5. februara t. l. něhdże 90 ßylnych brěſowych a khojnowych dołhich hromadow we Wotrowje bjes Schczeńzu a Kołbizom ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Tſchacher, hajnik.

Rjane woklepje na pſchedań.

Na knježim dworje w Schczeńzy pola Rakez je 50 hacź 100 kop rjanych woklepjow na pſchedań. Wſcho dalſche wo płaczišnje a t. d. je pola podpißaneho ſhonicz.

Döring.

Krajnoſtawſki bank.

Po wuſtawkach krajnoſtawſkeho banka kralowſkeho ſakſkeho hornołużiſkeho markhrabinſtwa ßo ſ tutym k ſjawnemu nawjedźenju dawa, ſo w tu khwilu

direktorium banka

wucźinjeja

knjes krajny ſtarſchi **Heinrich Erdmann August ſ Thielau** nad Błozanami, komthur atd. jako pſchedßyda,
knjes krajny ſyndikus **Kurt Ferdinand Julius ſ Loeben,**
knjes **Julius Schilling**

a

knjes krajny ſyndikus **Otto Julius Ehrig,**

ſo je

pſchedßyda ſarjadowanſkeje rady

knjes krajny poſtajeńz a wuſk. knježerſki radźicźel **Franz Guido Hempel** nad Ohornom

a

jeho namėſtnik

knjes komornik **Egon Heinrich Guſtav** baron ſe **Schönberg-Bibran** a **Modlau,** ryczer atd. nad Luhom

a ſo jako

ſyndikaj banka

horka ſpomnjenaj

knjeſaj ſ **Loeben** a **Ehrig**

ſkutkujetaj a jako tajkaj bank we wſchėch prawiſniſkich naležnoſcźach ſaſtupujetaj a k temu žaneje woßebneje pokmocy njetrjebataj, ſo ma jako

direktar lombardſtwa

knjes **Auguſt Robert Duckart**

wukonjenje wſchitkich pſchi tym wudajomych ſaſtawnych liſtow poruczene, a ſo mataj

kontraſignaturu nalutowarnſkich knižkow

pod wſajomnym ſaſtupowanjom

knjes **Guſtav Adolph Kaiſer,** bankowy knihiwjedźer

a

knjes **Johann Guſtav Schilde,** kontroleur nalutowarnje

wot bankoweho direktorija pſchepodate.

W Budyſchinje, 23. januara 1866.

Direktorium krajnoſtawſkeho banka kralowſkeho ſakſkeho hornołużiſkeho markhrabinſtwa.

ſ Thielau. ſ Loeben.

Illuſtrirter Familienkalender,

kotryž je w tutych dnjach ſ nowa pſchiſchół a w knihaŕni Smolerja a Pjecha w Budyſchinje ſa 5 nßl. k doſtaczu, je ſaßo ſ rjanymi wobraſami wupyſcheny a lubi pėkne dobytki.

Saßopſchedawarjo, kotſiž ßo na knihaŕnju Smolerja a Pjecha w tajkim naſtupanju wobrocźa a hacž do pſchichodneje ßoboty ßnadź ſ dobom wjaz protykow ſkaſaja, doſtanu hódny rabat.

Wodojaßny petroleum, punt po 55 np.,
jaßny ſolarwolij, punt po 38 np.
pſchedawa Th. Schulz,
klempnarſki miſchtr.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucźa wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jėdloweho drjewa.

Katholſki Poſoł czo. 3 je wuſchoł.

Wulka Chołbjaza wuſtajeńza

w Draždźanach wot 3. do 12. februara w ſali tamniſcheje kupnizy.
Loßy po 10 nßl. ma na pſchedań

Schulz
klemptnaŕ na bohatej haßy.

Parne kupele

pola

A. Droſchütza.

Kupjele ſa knjenje: Njedźelu, wutoru a ſchwórtk wot 1 hodźiny.

Kupjele ſa knjeſow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacj do 12 hodźinow, wutoru a ſchwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy ſkaſacź.

Swój skład

superphosphata, w kotrymž je 18—20 prozentow puschczateho phosphoroweho kißlika, studzeneje prochaprósneje **koschziny,** w kotrejž je 19—20 prozentow phosphoroweho kißlika a 3,8—4 dußyka,

hnójneho a twarskeho kalka

porucza knjesam ratarjam k nalétnym zywam a dawa s dobom k nawjedzenju, so wón prjódkstejaze hnójne zrédki jenož pod rukowanjom wosjewjeneho wopschijecza pschedawa a so je zo wón k sawéschczenju czeschczenych kupowarjow pod wozebitu kontrolu ratarskeje spytowanskeje stazije w Pomorezach stajił.

Wo prawoczaßne skasanja proßy

H. Grieshammer,

skład na dwórnischczu njedaloko tworokubje,
komptoir tež tam a na swonknej lawskej haßy czo. 819.

Ja dowolam zebi, s tutym najpodwolnischo k nawjedzenju dacz, so zym ja wschitke

drainirowanske roły

na Margarethenhéczje kupił a proschu czeschczenych knjesow ratarjow, so bychu zo pschi potrjebje w tajkim nastupanju na mnje wobroczicz chzyli.

Tute roły leza w tu khwilu hischcze na Margarethenhéczje a zu tam pola knjesa direktarja Köhlera k dostaczu, w krótkim czaßu budza pak na mój skład na budyskim dwórnischczu pschewjesene a móza zo potom tudy dostacz.

Płaczisna je pschi

1¼	zolowej	schérokoschczi	6½	tl.	sa 1000,
1½	=	=	7½	=	= =
2	=	=	9	=	= =
3	=	=	12	=	= =

w hotowych pjenjesach.

H. Grieshammer.

Drjewowa aukcia.

Póndzelu 5. februara budze zo na hermanczanskim reviru
92 twarstich schtomow,
436 klozow,
134 rołow,
495 roskolenych drjewnow,
798 prohow sa zelesnizu,
84 kloftrow khojnoweho schczépjaneho drjewa, tójschto pjenkowych kloftrow a hromadow na pschezadowanje pschedawacz.

Shromadzisna rano w 9 hodzinach w drjewnischczu pschi pßowjansko-hermanczanskim puczu, hdzez budza tez wumènjenja wosjewjene.

W Njeßwaczidle, 30. januara 1866.

B. Unger,
wyschi hajnik.

Jena korczma je k 1. mérzu 1866 k pschenajeczu. Wscho dalsche je shonicz we Wadezach czo. 14.

Jedyn zylny bruny, k dzélu kmany kóń je na pschedań w Prěczezach czo. 14.

Lužičan cz. 2 sa tydzeń wunidze.

Jena holczka se wßow móze blizsche jutry do zkužby stupicz pola
tyscherskeho mischtra **Möchela** w Budyschinje.

Jedyn rólny pohoncz k 4 konjom zo pyta a móze hnydom do zkužby sastupicz. Hdze? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

W Maleschezach stej dwě sahrodniskej zíwnoschczi se zwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicz pola **Jurja Frytsche** tam.

Jutsje njedzelu 4. februara
reje w Jenkezach
na kotrez najpodwolscho pscheproschuje **Rostok.**

Jutsje njedzelu 4. februara
reje w Newßezach
na kotrez najpodwolnischo pscheproschuje
Schneider, hoschczenzar.

Wutrobny dzak

praju wschitkim tym s blizka a s daloka sa wulki a bohaty wopyt pschi mojej 28. junuara wotdzerzanej karpjazej hoschczinje.

W Budyschezach. **J. Gruhl,** hoschczenzar.

Nakładnikaj: Smoler a Pjech. Ciše L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 6. — 10. februara. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — List wot duchowneho J. Kiliana. — Ze Serbow: S Huski. S Radworja. S Jenkez. S Sdźerje. S Sswinarnje. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Spěwy. Nawěštnik.

Swětne podawki.

Nowsche wažnische powjescze.

S Kölna, 7. februara. Dźenßnische „kölnske nowiny" je polizia sajała a to dla jeneho protesta, kotryž je pschedßyda wyscheho appellazionskeho ßuda w Kölnje kujes s Ammon w nich pschecźiwo snatemu postajenju barlinskeho wyscheho tribunala wotcźischcźecź dał. Wón praji, so ma połne prawo k tajkemu protestej, dokelž je wón tón ßamy był, kotryž je tón wustawk pruskeje konstituzije napißał, s kotrymž ßo pruskim ßejmskim sapóßłanzam ßwobodne ßłowo rukuje, a so dyrbi wón teho dla najlěpje wjedźecź, kak ma ßo tutón wustawk wukładowacź.

Pescht, 7. februara. Khěžor a khěžorka běschtaj wcźera wjecźor na měschcźanskim balu a buschtaj se ßylnym ßławuwołanjom witanaj.

Hamburg, 7. februara. Wot wcźerawscheho wjecźora sakhadźa tu satraschnje ßylny orkan. Wjele łódźow je wón rosłamał, a je ßo tej jena wulka parołódź nuriła.

Madrid, 6. februara. Prènja komora je pschipósnacźe italskeho kralestwa, wot kraloweje wuprajene, sa dobre sposnała.

S Drużkez. Tudy je ßo schtwórtk wjecźor Janaschez žiwnoscź wotpaliła.

Aukzia skotu.

na knježim dworje w Klukschu.

Ssrjedu 14. februara rano wot 10 hodźinow budźe ßo skót, na ryczeŕkubło Brěsynu ßłuschazy, jako:

12 kruwow,
5 jałojzow,
4 wotstajenych cźelatow,
2 bykaj,
2 cźělzaj

pod wuměnjenjemi, psched aukziju wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Płacizna žitow a produktow w Budiyšinje: 3. frruara 1866

Dowoz: 10,689 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza	5	20	—	5	5	—	5	25	—	5	15	—
Rožka	3	25	—	3	10	—	3	26	—	3	22	5
Jecźmjeń	2	25	5	2	12	5	2	27	—	2	15	—
Wowß	1	27	—	1	20	—	2	—	—	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	5	10	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	5	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	12	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždźan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecźor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wecźor 6 h. 52 m.*; wecźor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 5 nßl. a 13 tl. 20 nßl.
pscheńza 73—74 tl., rožka 48 — 49 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecźisczeny) 16 tl. — nßl.
(Cźisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedaw a stajnje něhdźe 1 1/8 tl. drôžschi.)

Sakska. Psched dleschim czaßom bésche jésdny wojak Ahner wot 2. jésdneho regimenta na rytmischtra s Zezschwitz na ko waschnje nadpad sczinik, so bé s jenym ßochorom na njeho bik, tak so budzischce jeho sarasyk, hdy budzischce jeho lépje trjechik. Wojerski ßud je jeho teho dla k ßmjerczi wotßudzik; tola je mózno, so jeho kral wobhnadzi. — W Bergenu pola Falkensteina ßu 28. januara popołdnju wokoło 4 hodzinow lohke semjerzenjepytnyli. — Tam bu dzeń prjedy na zelesnizy wobkdzbowar P. wot czaha pschejédzeny. Wón bésche, se ßwojeje khézki wuschedschi, hischcze psches koliju skoczicz chzyk, jako bé czah hizom zyle blisko byk, ale lokomotiwa bé jeho doßahnyła a porasyła. Jeho zona, kotraz jeho pytacz dzésche, dokelz ßo wón njewróczi, namaka jeho morweho a rostołkaneho na semi lezo. — W Motydłu je ßo 2. februara rano w prénjej hodzinje zíwnosczer Wolf wotpalik. Woheń je w brózni wuschok a je teho dla najskerje sakozeny byk. — Chemnitzsko-annabergska zelesniza bu 1. februara ßwjedzeńszy wotewrjena a jédzesche 20, wot dweju lokomotiwow czehnjenych, wosow s Chemnitza do Annaberga.

W Biskopizach budza nétko tez kózde léto schtyri nowe skótne wiki wotdzerzane. Wone smeja ßo létßa 19. februara, 19. mérza, 9. julija a 10. septembra.

Jeho majestosczi kral Jan je pschiswolik, so ßmé profeßor Dr. Stöckhardt w Tharandze rjad ßwjateho Stanißława 2. rjadomnje, jemu wot ruskeho khézora spozczeneho, pschijecz a noßyczi.

We Werdawje pocza ßo 3. februara w Aderholdez pschadowni palicz, ale woheń bu bórsy haschcny, tak so bé schkoda maka. Tola je ßo to njesboze stako, so je ßo pschi tym jena 17létna dzékaczerka, wésta Hilbigez, spalika.

Prußy. Ministrjo ßu poczinali do poßedzenjow druheje komory khodzicz a ßu tam tez wschelake rycze dzerzeli, ale so ßu s nimi sapóßłanzow nékak na ßwoju stronu sczahnyli, to jedyn na zane waschnje prajicz njemóze. Wjele wjazy hodzi ßo rjez, so wobej stronje bóle pschecziwo ßebi dzékatej, hacz hdy prjedy, tak so bjes nétczischim ministerstwom a nétczischej druhej komoru zane sjednanje widzecz njeje. Sandzenu ßobotu jednasche ßo wo Lauenburgsku, kotraz bu, prjedy nékak se Schleswig-Holsteinom sjenoczena, sandzene léto k Pruskej pschidzélena, ale to na to waschnje, so Lauenburgszy tez dale Lauenburgszy wostanu a maja jenoz pruskeho krala sa ßwojeho wójwodu (Herzog). Tajki swjask mjenuje ßo personalna unia; hdy by ßo pak Lauenburgska zyle jako pruski kraj wobhladała, dha by wona s Pruskej do realnej nnije stupika, tak so bychu w Lauenburgskej te ßame sakonje a dawki byle, kaz w druhich pruskich krajach. Pschi personalnej uniji maja pak Lauenburgszy jenoz ßwoje lauenburgske sakonje a dawki, a pruske jich niczo ujestaraja. To pak druha komora czerpicz nochze, prajizy, so dyrbi Lauenburgska s Pruskej do realneje unije stupicz, dokelz ma Pruska Lauenburgskeje dla wschelake wudawki, a woßebje tez teho dla, dokelz pruszy kralo3o zadyn, wot nich nékak dobyty kraj, zenje sa ßebje wobkhowali njeißu, ale ßu jón kózdy ras zyle a we wschém nastupanju k Pruskej pschidzélili. Ministerstwo rycześe pak sa personalnu uniju a duz s teho zyleho jednanja wo Lauenburgsku niczo dale njebu, hacz so ßebi wobej stronje dosez hórkich ßkowow prajeschtej.

Postajenje wyscheho tribunala, so ßmédza ßo ßejmszy sapoßłanzy dla ßwojich, na ßejmje dzerzanych, rycznow wobskorzicz, je w druhej komorje wulki ropot naczinik a je wjetschina teje ßameje wobsankka, pschecziwo tajkemu postajenju protestirowacz, prajizy, so je w pruskej konstituziji wuprajene, so ßo zenje zadyn sapóßłanz dla teho wobskorzicz njemóze, schtoz je w ßejmje rycznk.

W Schleswigu, hdez pruski gouverneur Manteuffel roskasuje, ßu wschitke ludowe shromadzisny sakasane, w Holsteinje pak, hdez rakuski gouverneur Gablenz knjezi, ßu wone dowolene a ßu teho dla Holsteinszy wóndanjo wulku shromadzisnu dzerzeli a w njej bjes druhim wobsankyli, rakuskeho gouverneura wo to proßycz, so bychu ßo holsteinske krajne stawy powokali. Gablenz je pjecza tez tajku prósstwu pschijak. Na to je nétko pruske ministerstwo jara hnéwne a jeho nowiny na Gablenza jara ßwarja.

Hródkowske ßudnistwo je 100 toler myta sa teho wustajiko, kotryz móze dopokasacz, schtó je fórmana Rößela 2. novembra 1865 blisko Wulkeho Bukowa nadpanyk; dokelz bé tón czlowjek (wésty Weidner), kotrehoz béchu teho dla ßadzili a na kotrehoz Rößel pschißahak, so je jeho wón nadpanyk, njewinowaty, pschetoz Weidner je dopokasak, so je wón 2. novembra wjele mil wot Wulkeho Bukowa byk.

Rakußy. Khézor a khézorka chzetaj pjecza hacz do 20. februara w Peschcze wostacz. — W tychle dnjach budze wuherski ßejm wo adreßu jednacz poczecz, w kotrejz budze s krótka wscho wopschijate, schtoz ßebi Wuherska zada. Bjes wschelakim druhim budze tez sa to rycznne, so by Wuherska woßebne wuherske ministerstwo dostała, to réka, so by ßo dotalna realna unia do personalneje pschewobroczika.

Czésski ßejm je nowy hontski sakon a nowy czeledzinski porjad wujednak.

Jendzelska. Kralowa Viktoria je 6. februara jendzelski ßejm wotewrika. W ßwojej rycži méni wona bjes druhim, so po wschéch dotalnych snamjenjach skoty mér wostanje.

Franzowska. Mexikanski khézor je franzowskej khézorzy Eugeniji zivilnosaßłuzbnu medaillu pósßłak a to teho dla, dokelz je wona sa tajkimi hladała, kotsiz béchu na kholeru skorjeli.

Schpaniſka. Revoluzia je zyle wocžichka. General Prim, kotryž bě ju wožebje ſakožił, je ſ tymi wojakami, kiž běchu jemu pſchipanyli, do Portugala pſchestupił, na czoż ßmy tež hižom tydženja ſpomnili. Wón je do Lißabona (portugiſiſkeho hłownehо měſta) pſchijěł a chże ßo wot tam do Jendželſkeje podacž. Schto ſ tymi, wot njeho ſawjedženymi wojakami budże, njeje hiſchcże wěſte; woni ßu w tu khwilu ſ wjetſcha jako džełaczerjo pſchi twarjenju jeneje noweje żeleſnizy w Portugalu ſaſtupili.

Rußowſka. Wo njelubosnoſczi, kotruž je ruſki poßłanz nowe lěto ſ bamžom měł, niczo wjazy ßkyſcheczž njeje a ſda ßo po tajkim, ſo wſchitko pſchi ſtarym woſtanje.

W nowym ſchulſkim ſakonju, ſa pólſke kraleſtwo wudatym, je poſtajene, ſo ma ßo we wyſchich klaßach pólſkich ſchulow tež rußowſka rycž wuczicž.

Amerika. Jedyn amerikanſki regiment, ſ wjetſcha ſ murow wobſtejazy, je do Mexikanſkeje pſchestupił a tam měſtaſchko Bagdad, wot mexikanſkeho wójſka wobßadżene, dobył a wobßadżił. Prjedawſchi mexikanſki pſcheßyda Juarez je pjecža w bliſkoſczi tuteho regimenta.

Liſt*)

knjeſa duchowneho J. Kiliana
w Serbinje w Texaſu.

Serbin, 22. decembra 1865. — Płód mojeho, ſańdżeneho lěta na Waſchu Wyßokodoſtojnoſcz póßłaneho, liſta je mi pſches duchowneho E., kiž mi we ſańdżenej ſymje ſ W. pißaſche, k ſnajomoſczi pſchiſchoł. Wón mi mjenuje k nawjedżenju da, ſo je moje požadanje, ßo do Sakſkeje wróczicz, w Serbſkich Nowinach czitał, ſo pak je pſched człowſkimaj wocžomaj mało nadżije, ſo by żadyn ſakſki kandidat abo wucžer wobſankknył, na moje tudomne měſto ſtupicz. Teho dla wón mi pißaſche, ſo jedyn delnołużiſki Serb, ſ mjenom G. Lenik (Lehnigk) na praktiſkim ſeminaru w St. Louiſu (w Amerizy) ſtuduje. Ja ßo ſa nim wobhonjowach, jako běſche po ſkónczenju wójny póßłanje liſta mózno, a dóſtach to wotmołwjenje, ſo je Lenik hižom prědař w krajinje Mißouri a ſo ma khwalbu ſprawneho młodeho człowjeka. Tutón móhł ßo ßnadż ßem na moje měſto powołacz, hdyż bych ja pſche wſche wobſtejenja pſcheßwědczeny był, ſo je moje požadanje, do Sakſkeje ßo wróczicz, tež wo prawdże Boża wola. Tola ja hiſchcże njewěm, hacž by duchowny Lenik ßem pſchińcz chżył.

Wyſche teho je ßo pſches wotcziſchczenje mojeho liſta, ſo chżu ßo do Sakſkeje wróczicz, to ſtako, ſo ja ſ Hródka w Delnej Łużizy powołanje k mojim ſtarym woßadam w Pruſkej doſtach, dokelž ßu tele nětko ſaßo wopuſchczene. Prjedy dyžli pak mózu prajicz, hacž do Pruſkeje du abo niz, dyrbju wjedżecz, kajkeho měnjenja tamniſchi Lutherſzy w naſtupanju zyrkwineho regimenta ßu. So bych to ſhonił, ßym w novembru dołhi liſt do Hródka póßłał.

Hłowna pſchiczina, kotrejež dla chżych ßo do Sserbow wróczicz, je tudomny njedoſtatk wyſchich ſchulow. Mój ſtarſchi ßyn budże bližſche jutry 14 lět ſtary a dyrbjał nětko wyſchu wuczbu doſtacz. Ja jeho jara woßebje roswuczowacz njemózu, dokelž ßebi naſcha woßadna ſchula wſchón mój czaß żada. Na gymnaſium mißouriſkeje ſynody, kotryž bu w czaßu wójny ſe St. Louiſa do Fort-Wayne w kraju Indianje pſchepokoženy, njemózu mojeho ßyna poßłacz. Dalokoſcz je pſchewulka a puczowanje jara czežke. Teho dla chżych ßo do mojeje Łużizy wróczicz, ſo bych wyſchu ſchulu bliſko měł.

Ale ſkónczenje by mi tola czežko było, moju tudomnu woßadu, ſ kotrejž derje ſteju, wopuſchczicz.

Pjenježneje nuſy nimam a mózu ſ mojimi dokhodami ſ pokojom bycz. Nětcziſcha wyßoka płaczisna bawmy naſchej koloniji wjele pjenjes dawa.

Tola njeßym pokhilenje, ßo do mojeje ſtareje domowiny wróczicz, zyle ſhubił, woßebje, kaž prajach, ßwojich dżěczi dla, kotrymž lěpſche wuwuczenje pſcheju, hacž móża tudy doſtacz. Knjeſowa wola njech ßo ſtań.

Ja ſawoſtanu Waſchej dalſchej dobroczinoſczi ßo poruczejo, ſ poczeſczowanjom Waſcheje Wyßokodoſtojnoſcze najpodwolniſcho Jan Kilian, duchowny.

Woſjewjenje.

Knjes C. F. W. Walther, profeſſor pſchi duchownym Concordia-Collegu w St. Louis'u, w kraju Mißouri, pißaſche mi wóndano:

„Nětdże pſched lětom czitach nětkotre rynczki ſ jeneho liſta, kotryž ſcze do Sakſkeje pißali a kotryž ſakſki „Kirchen- und Schulblatt" ſ dżěla ßobudżěleſche. W tym wuprajeſchcze Wy ßwoju njeſpokojnoſcz ſ naſchej ſynodu a ſo ſcze teho dla wot njeje wotſtupili. Bjes druhim prajeſchcze Wy w naſtupanju naſcheje ſynody tež, ſo ſcze tak derje pſcheczivnik fanatiſkich chiliaſtow (1000lětnikarjow), kaž tež njepſcheczel antichiliaſtow (napſcheczivnikow wuczby wo 2000lětnym kraleſtwje)."

Tuto pißmo je wina, najprjedy prajicz, ſo wot ſpomnjeneje němſkeje ſynody w Mißouri, a t. d., kotrejež ßobuſtaw ja wot l. 1855 ßym, na żane waſchnje wotſtupił njeißym, ale ſo ßo na moje radżenje tež moja tudomna woßada k temu hotuje, ßo k tejlej ſynodże pſchiſanknycz.

W żanej tych amerikaſkich ſynodow, kotrež ßo lutherſke nemjenuja, mózach ßwoju zyrkwinſku domowinu pytacz a namakacz, khiba w mißouriſkej ſynodże, kotrejež

*) Tutón liſt je k jenemu tudomnemu wyßokemu duchownemu knjeſej poßłany. Red.

ſakožerjo ßu dže też Sakſojo. Tuta ſynoda je ßylny, žohnowany ßwědk wěrnoſcże w tutym dżěle ßwěta. Jeje pißma ßu moje wjeßele w mojej ßamotnoſcźi.

Jenoż to pſchenjeſcź njemóžach, ſo we wadżenju, wo nadżiji lěpſchich cżaßow na ſemi w tutej mojej ſynodże wudyrjenym, antichiliasmus jako knježaza wucżba ſynody w ſpomnjenym naſtupanju wuſtupuje. Pſchetoż tak jara hacż ßym też ſ tym pſches jene, ſo ßo po 17. artiklu augsburgſkeho wěruwuſnacza błudne wuroſtki chiliasma ſaczißnu, tak jara ßym ja tola też teho měnjenja, ſo ßo ſaßady chiliasma, kotreż maja bibliſke wuprajenja ſa ßebje, niż pſches wukładowanja, kotrymż ßo huſto cżežo dorosymi, dyżli jednorym wuraſam wěſchczenja, wotpokaſacż njehodża. Teho dla ja ſa mnje ßameho, pſchetoż moju woßadu tuto praſchenje hacż dotal hiſchcże naſtupako njeje, hacż dotal w tutym punkcże ſ mojej ſynodu hiſchcże pſches jene njejßym.

Pſchi wſchěm tym pak ßo mi njeſależi, antichiliasmus mojeje ſynody tak krucże pomjenowacż, każ je ßo ſtako, dokelż ßnadż móhło moje dopóſnacże ßwjateho pißma njedoßahaze bycź. Ja teho dla tamniſche krute pomjenowanje ſ tutym ſjawnje naſpjet bjeru.

Pſchi tutej ſkładnoſcźi ſcżeku wſchitkim ßwojim ſtarym pſchecżelam w droholubej Sakſkej ßwoje najwutrobniſche poſtrowjenje. Ja jim k nawjedżenju dawam, ſo móża ßo nětko ſaßo liſty bjes ſadżěwka do Texaſa ßłacż a ſo je moja adreßa tajkale:

Rev. John Kilian
Serbin
Bastrop Co. Texas.

Ssnadż ßo tola jedyn mojich ſtatych pſches tuto woſjewjenje nawabicź da, ſtare ſnajomnſtwo ſ jenym liſcźikom ponowicź.

W Serbinje, 22. decembra 1865.

Jan Kilian, duchowny.

Ze Serbow.

S Huſki. So budże naſcha woßada, każ je to wobſankuła, nowu zyrkej twaricź, je wucźinjena wěż. Hacż pak też na dobo ſ njej nowu wěžu? njeje hiſchcże dowujednane a wěſte. Woßada chze tu ßamu też jeno tehdy ßobu twaricź, hdyż na nju wjazy hacż dwaj tyßazaj toleř nawożicź njetrjeba, tak ſo by, ſchtoż by wona wjazy khoſchtowała, naſche kollaturſke knjeſtwo (k. hrabja Schall-Riaucour), kotreż je prjedy hużom ſa twarjenje noweje wěży 500 tol. darniwje pſchilubiło, pſchiłożiło a ßamo njeßko. Ja twarjenje noweje wěże chze po tajkim woßada 2 tyßazaj toleř ważicź, a njepſchipołożili naſch knjes hrabja, — wo cźimż ßo hiſchcże wuprajił njeje, — to, ſchtoż by nowa wěża wjazy khoſchtowacź měła, dha ma ßo wothladacź, ſtara wěża, kiż wſchak je po naſchim ſdaczu hiſchcże zyle dobra, woſtanje, woßada chze jeno nowu zyrkej ßamu twaricź. Tule pak chze wona po tym naczińſku twaricź, kotryż je k. profeſſar Schrama najpoßledy podał, ſ tym woſjewjenjom, ſo by twar zyrkwje po tymle naczińſku něhdże 16 tyßaz toleř khoſchtował. Wón budże nětko po tymle naczińſku bliżſche a drobniſche wobliczenje khóſtow zyłeho twara wuhotowacź a woßadże pſchedpołożicź.

S Radworja. Póndżelu rano 5. februara rano w ßedmej hodźinje wudyri tudy w twarjenjach żiwnoſcźerja Jakuba Ledżbora traſchny woheń, kiż w krótkim cżaßu wſchitke jeho twarjenja do popjeła pſchewobroiżi. Wyſche ſkotu bu jara mało płomjenjam wutorhnjene. Też je ßo wumjeńkarjej Mikławſchej Ledżborej mobiliar ſ wjetſcha cźiſcże ſpalił. — Wyſche naſcheje ßykawy je hiſchcże k pomozy pſchijěła: lutobeżańſka, khelnjańſka, kupjańſka a khwacżańſka.

Woheń je po ſdaczu w bróżni wuſchoł a ßußodżi ßu pſched ßudniſtwom wobßwědcżili, ſo ßu po wudyrjenju wóhnja jeneho muża pſches podła leżazu łuku prjecź běżecź widżili. Też dwě żonje, kiż tehdom na dżěło dżěſchtej, ſtej k Bronju dele jeneho muża běżecź widżałej. Hacż je nětko tón woheń wot ſtóſtnoje ruki ſakożeny abo niż, to njehodżi ßo ſ wěſtoſcźu prajicź. Tola je też móżno, ſo je tón muż ſkradżu w bróżni nozowak a traſch pſches palazu zigaru woheń ſamiſchkrił a potom cźěkał, hdyż je widżał, ſo ßo pali.

S Jenkez. Sańdżenu póndżelu 5. februara wjecźor we woßmej hodźinje wudyri tudy żakoßny woheń a wotpalichu ßo wſchitke twarjenja kublerja Běbracha, ſahrodnika Ponicha, ſahrodnika a wjeßneho rychtarja Reda, każ też khěžkarja a ſchewza Dejki. Dokelż běſche ßylny wětr, dha woheń jara ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche, tak ſo wotpaleni ſkoro niczo płomjenjam wutorhnycź njemóżachu, haj Běbrachej ßu ßo wyſche teho hiſchcże 4 krumy, 2 jałojzy, 2 ßwinjecźi a 2 koſy ſpalikej.

Kak je woheń, kotryż je po ſdaczu w jenej Běbrachez kólni wudyrił, po prawym wuſchoł, to ßo ſ wěſtoſcźu prajicź njehodżi, tola je jara k wěrje podobne, ſo je ſokożeny. Też powjeda ßo w tajkim naſtupanju, ſo je jedyn hólcźez, kiż bě pjecża wot ſchewza domoj ſchoł, pſchi tej kólni tehdy jeneho muża kleczecź widżał. To je wón, ſaſtróżeny, kajkiż je był, hnydom ßwojej maczeri powjedał, ale w tym ßamym cżaßu je ßo też hižom w tſjoch rózkach palicź počzało. — Běbrach njeje ſawěſcźeny był a je teho dla żakoßnje wjele ſchkodował.

Se Sdżerje. W nětcźiſchim cżaßu je počzało tak bycź, ſo też ryby we wodże wjazy pſched ſpalenjom wěſte njejßu a by hódne byłe, je ſawěſcźicź. Jako běſche mjenujzy ſańdżeny tydżeń pola naß woheń, bjerjechu ßykawy ſ Bartez rybjazych hadlerjow wodu, kotruż

skónčnje wschu wučeřpachu, tak so ßu ßo ryby s dźěla spaliłe, s zyła kónz wsałe a k temu tež tsi mandle rakow.

Se Sswinarnje. Spěwanske towarstwo „Jednota" wotdźerža tu sańdźenu njedźelu vokalny konzert a bal, kotrajž běschtaj wobaj bohacźe wopytanaj. (Dalschu rosprawu sa tydźeń damy).

Wosjewjenje.

Mojim cźesczenym wotkupowarjam dawam najpodwolnischo k nawjedźenju, so ßo pschedawanje mojich tworow tež na wicźnych dnjach (ßobotu) niz wjazy w budźe, ale jenož w khlamach na

snutskomnej lawskej haßy

ma.

Ed. Hartmann.

Sa konfirmandow.

Cźorne ßukna a bukskiny

w rjanej tworje łohcź wot 1 tol. a dale, tež

cźorne lazy a rubischka wokoło schije

po tunjej płacźisnje

porucźa

W Budyschinje na snutskomnej lawskej haßy

Ed. Hartmann.

Drjewowa aukzia.

Dźeń 15. februara t l. budźe ßo na wjeßelanskim reviru 141 loßow stejazeho khójnoweho schtomoweho drjewa na pěskowych horach pschi rudźanskim pucźu, 22. februara 21 loßow stejazeho brěsoweho drjewa se ßłanjom w popołzy pschi jatsiobjanskich mjesach na pscheßadźowanje pschedawacź. — Pschedawanske wuměnjenja budźa psched aukziju wosjewjene.

Sapocźatk rano w 9 hodźinach.

W Hatku, 8. februara 1866.

R. Manka.

Wosjewjenje.

Maßivna piwarnja, w Schcschowje leżaza a k tamnischemu ryczerkubłu ßłuschaza, kotraž ma zyhlowanu tsěchu, — 58 łohcźow dołha, 18 łohcźow schěroka a 6 łohcźow po schoßu wyßoka, ma ßo pschedacź.

Wona hodźi ßo runje tak jara k pěknemu pschihotowanju wobydlenja, kaž wona tež, jeli so ßo wottorha, jara doßahazy, k twarjenju hischcźe dospołnje kmany material poskicźa.

Bliźschu rosprawu wo pschedawanskich wuměnjenjach podacź ma knjeźi inspektar w Njeßwacźidle porucźene, a ßo wot njeho tež něhdźne offerty horjebjeru.

Carl Forner

knihiwjasar na bohatej haßy blisko plumpy porucźa ßwój skład **ßerbskich spěwarskich knihi**, s tym pschispomnjenjom, so ma je w jednorym swjasku po 1 tl., ale tež w ßomocźanych a druhich kraßnych swjaskach s rjanymi wupyschenjemi po pschiměrjenej tunjej płacźisnje na pschedań.

Ssuche droždźe

woßebneje dobroscźe porucźam cźesczenym Sserbam wschědnje cźerstwe.

J. G. F. Nieckſch.

Młody cźłowjek, kotryž chze kowarstwo nawuknycź, dostanje město w Delnej Kinje pola kowarskeho mischtra Helbiga.

2 kopje wowßneje ßłomy je na pschedań psches horneho młynka w Droždźiju.

Łužičan cźo. 2 je wuschoł.

Dźak.

Wschitkim tym, kiž pschi tym starschnym wóhnjowym njesbožu, kotrež je 5. februara mje a mojich lubych ßußodow potrjechiło, dobrocźiwje k pomozy khwatachu, woßebje pak knjesej kublerjej Augustej Gudźe w Kubschizach, kiž je mój skót płomjenjam wutorhnył, praju ja s tutym ßwój najwutrobnischi dźak s próstwu k Bohu, so by kóždeho psched tajkim njesbožom miłoscźiwje swarnowacź chzył.

W Jeńkezach, 9. februara 1866.

J. Redo.

Prjódkstejazym ßłowam ßo pschisankajo, praju tež ja tudy ßwój sjawny najwutrobnischi dźak knjesej wucźerjej Sperlingej w Boschezach, pschetož psches jeho spěschnu pomoz je ßo woßebje stało, so bu mój skót s wóhnja wumóženy.

W Jenkezach, 9. februara 1866.

M. Ponich.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Jan Korla Wjeńk, ökonom w Budyschinje, ſ Hanu rodż. Zyžez ſwudowjenej Mučerjowej. — Korla Eduard Louis Khěžnik, měſchczan w Budyſchinje, ſ Marju Louiſu Rycerjez.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Helena Thereſia, Jana Lowki, žiwnoſcerja w Makſzezach, dż. — Ernſt Wylem, Jana Auguſta Rjeczki, wobydlerja w Dobruſchi, ſ. — Jan Pawoł, Jana Auguſta Schkleńczerja, kublerja w Sréſchinje, ſ.

Zemrjeći:

Dżeń 24. januara: Marja rodż. Dudżiż, Jana Bohuměra Engemanna, měſchczana a khěžerja w Budyſchinje, mandżelſka, 47 l. 8 d. — 25., Hana Khryſtiana. Korle Auguſta Merſtowſkeho, tkalza w Brěſowje, mandżelſka, 30 l. 3 m. 3 n. — 26., Emilia Klara, Handrija Auguſta Sommera, ſchtrymparja pod hrodom, dż., 4 m. 15 d.

Wěnežk

na rów njebóh

Jana Partka ſ Lómſka,

wumrje 25. januara 1866.

Kak khwilku maku ſmy we ſwěcze?
Naſch cżaſz tón rucże wotběhnje!
Ssmjercż ſchkodżi nam we ſemſkej hěcze,
Kaž bórſy roża wotpadnje.
Ty nam kaž róża kcżejeſche,
Bě ſtarſchej twojej' wjeſele.

„O ſyno naſch, ty lubowany
Ty naſche běſche wjeſele
Pſches ſmjercż pſchesahe wotwołany,"
Tak macż nětk twoja ſkorżeſche.
Tež bratraj, ſotrje ſrudnej ſtej,
So bratr lubſchi wjac' tu njej'.

A nan twój, kiž cże lubowaſche,
Schkit jeho byk ty w ſtarobje,
Hdyž nóżku dobru tebi daſche,
Kak wutroba joh' boleſche!
Hdyž ſwonow ſynki ſaſłyſcha,
Wón ſ nowa ſaſo ſapkaka.

Ach mandżelſka, kiž ſ tobn dżěſche
Te pucże wuſke czernjojte,
Wſchak ſaſtarak ty jejuy běſche,
Tež ſrudnje, ſrudnje ſdychuje,
A hdyž ſo ſtarſche dżěczatko
Ju praſcha: „Hdże mój nanik jo?"

Nětk derje czi, ty ſbóżnje wunđże
Se wſcheho ſwětnoh' hubjeńſtwa,
Ty do njebjeſkoh' raja dóńđże,
Hdżeż Jeſus Khryſtus knjeżſtwo ma;
O wěczjnje tebi derje je,
Nětk njejſſy w żanej ſrudobje.

Nam Knjeże daj pak prawje khodżicz
A junu ſbóżnje wumrjecz tu,
So ſ Jeſußom ſo móhli wodżicz
A ſ jandżelami we njebju,
A halleluja ſaſpěwacz
A jemu cżeſcz a khwalbu dacz!

H. Schała, w.

Jenož woprawdżity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cżinjeny broſtſyrop nima) ſpodżiwnje hojazu móż pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſażwanju, bróſtowym cżerpjenju, ſchijowej wobcżeżnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 ußl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdżity maja tutón, pſches ßwoju ſpodżiwnu hojazu móż po wſchěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 ußl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchczu.

K nětcziſchemu ſymſkemu cżaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſtkad

muzſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, żidże, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedżbowacz, ſo ßu wſchě draſcżenja **mój ßamßny** niż pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow dżěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leża. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim pkacżiſnami móżu kóżdu konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Swój skład

superphosphata, w kotrymž je 18—20 prozentow puschczateho phosphoroweho kißlika, studżeneje prochaprósneje **koscziny,** w kotrejž je 19—20 prozentow phosphoroweho kißlika a 3,8—4 dußyka,

hnójneho a twarskeho kalka

porucza knjesam ratarjam k nalétnym ßywam a dawa s dobom k nawjedżenju, so wón przódkstejaze hnójne srědki jenoż pod rukowanjom wosjewjeneho wopschijecza pschedawa a so je ßo wón k sawěscżenju cżescżenych kupowarjow pod woßebitu kontrolu ratarskeje spytowanskeje stazije w Pomorezach stajił.

Wo prawoczaßne skasanja proßy

H. Grieshammer,

skład na dwórnischczu njedaloko tworokubje,
komptoir tež tam a na swonknej lawskej haßy czo. 819.

Ja dowolam ßebi, s tutym najpodwolnischo k nawjedżenju dacz, so ßym ja wschitke

drainirowanske roły

na Margarethenhěcze kupił a proschu cżescżenych knjesow ratarjow, so bychu ßo pschi potrjebje w tajkim nastupanju na mnje wobroczicz chzyli.

Tute roły leża w tu khwilu hischcze na Margarethenhěcze a ßu tam pola knjesa direktarja Köhlera k dostaczu, w krótkim cżaßu budża pak na mój skład na budyskim dwórnischczu pschewjesene a móża ßo potom tudy dostacz.

Płaczisna je pschi

1¼	zolowej	schěrokosczi	6½	tl.	sa 1000,
1½	=	=	7½	=	= =
2	=	=	9	=	= =
3	=	=	12	=	= =

w hotowych pjenjesach.

H. Grieshammer.

Aukzia wużitkoweho a paluneho drjewa.

Sstrjedu 14. februara t l. budże ßo w bartskim reviru

5 wjasowych wużitkowych kruchow,
6 brěsowych teho runja,
97 wolschowych teho runja,
1 lipowy teho runja,
8 wjerbowych teho runja,
27 kloftrow wolschoweho schczěpjaneho drjewa,
2 = khójnoweho = =
8 = topokoweho a wjerboweho =
12 = tajkeho měschaneho drjewa,
12 = khójnoweho měschaneho drjewa,
6 kop khójnowych walczkow
100 brěsowych a wolschowych dokhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacz. Shromadżisna dopoldnja w 9 hodżinach pschi rěży bjes Bartom a Rakojdami.

W Barcze, 6. februara 1866

Hrabinske Lippske hajnische sarjadnistwo.

Wiedemann.

Parne kupele

pola

H. Droschütza.

Kupiele sa knjenje: Njedżelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodżiny.

Kupiele sa knjesow: Njedżelu dopołnja wot 9 hacz do 12 hodżinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodżinow.

Extrakupiele maja ßo 2 hodżinje prjedy skasacz.

Rżane woklepje na pschedań.

Na knjeżim dworje w Schczeńzy pola Rakez je 50 hacz 100 kop rżanych woklepjow na pschedań. Wscho dalsche wo płaczisnje a t. d. je pola podpißaneho shonicz.

Döring.

Wodojaßny petroleum, punt po 55 np.,
jaßny solarwolij, punt po 38 np.

pschedawa

Th. Schulz,
klempnarski mischtr.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucza wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Drjewowa aukzia.

Pschichodnu pondżelu 12. februara budża ßo w Toroñzach dopołnja wot 9 hodżinow 80 wolschowych a brěsowych hromadow, każ też někotre kopy mjehkich walczkow na pscheßadżowanje pschedawacz.

Shromadżisna w Toroñzach.

J. A. Scholta.

Drjewowa aukzia.

Pjatk 16. februara budże ßo na njechorúskim, worzynskim a běkohórskim reviru 80 dołhich hromadow, 60 stejazych łoßow a 3 kloftry lipowych schczępow na pscheßadżowanje pschedawacz.

Shromadżisna kupowarjow dopołnja w 9 hodżinach w Njechorni pola Schütży.

G. Wudowenz.

Drjewowa aukzia.

Pschichodnu wutoru 13. februara budże ßo na porschiskich leżomnoscżach nějhdże 60 wolschowych a brěsowych dołhich hromadow pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadżowanje pschedawacz.

Shromadżisna dopołnja w 9 hodżinach w Běbrachez hatach pola Nowych Porschiz.

P. Sperling.

Drjewowa aukcia.

Pschichodny schtwórtk jako 15. februara t. l dopołnja wot 10 hodżinow budże ßo pola Lemischowa

22 kop ßylnych khójnowych walczkow,
20 kloftrow khójnowych pjeńkow, a
3 kloftry khójnowych schczępow

pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadżowanje pschedawacz.

Shromadżisna ßo dopołnja w 10 hodżinach w Nowakez khlamarni a korczmje w Stroži smeje.

We Wosporku 5. februara 1866.

H. Indinger.

Drjewowa aukcia.

Na lipiczanskim reviru smeja ßo lětusche drjewowe aukzije na ßlědowazych dnjach:

20. februara t. l. twjerde drjewo w dołhich hromadach pschi dubinskim hacze a stejaze khójnowe drjewo w pěskowych horach; shromadżisna budże pschi dubinskim hacze.

27. februara t. l. stejaze khójnowe drjewo pschi wulkim czistowzu a pschi nowodrěwczanskim puczu; shromadżisna budże pschi wulkim czistowzu.

Wuměnjenja budża na spomnjenymaj dnjomaj wosjewjene. Sapoczatk rano w 9 hodżinach.

W Lipiczu, 7. februara 1866.

Berger.

Dżiwoczanske ßerbske ev. lutherske mißionske towarstwo smeje jutsje (njedżelu) popołnju w 2 hodżinomaj shromadżisnu.

Pschedßydstwo.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 13. februara t. l. budże ßo na drożdżijskim reviru nějhdże 9 kop twjerdych ¼ walczkow a 30 stejazych łoßow po wuměnjenjach, w termiji wosjewjomnych, na pscheßadżowanje pschedawacz.

Sapoczatk rano w 9 hodżinach w tak mjenowanej Horschowje.

Renschka, hajnik.

Mojim lubym Serbam

s tutym k wjedżenju dawam, so ßym ßwój czaßnikowy (segerjowy) skład saßo możnje pschisporik a budu ja, każ pschezo, tym, kotsiż mje

wopytaja, sprawnje, ßwědomniwje a tunjo horje ßłużicz.

Jan Schneider.

Firma: **Protza & Schneider** na bohatej haßy.

Tez pschisspominam, so ßym ßerbskeje rycze runje tak mózny, każ němskeje.

Schtwórtk 1. februara stej ßo na puczu wot Wadez na Jenkezy a wot tam hacz k Hrubocziżam dwě makej wolijowej czwiczży shubikoj. Sprawny namakar chzył jej sa pschisprawne myto we Wadezach czo. 9 wotedacz.

S tutym ja k sjawnemu nawjedżenju dawam, so po wuprajenju wyschnoscże schczężka saßo po łuży Michała Frytsche dżela so wona teho dla wjazy po kromje leżomnoscże A. Zachmanna a Pětra Wiczasa njewjedże, czohoż dla ßo tam khodżenje pschi schtrafje sakasuje.

W Rakojdach.

A. Zachmann.

Dżak.

Wschitkim tym ßamym, kotsiż nam pschi wóhnju, 29. januara tuty wudhrjenym, k pomozy khwatachu, woßebje pak czesczenym mużstwam tych dwanacżich ßykowow, kotrez běchu tehdy ßem pschijěle, prajimy s tutym ßwój najluboßnischi dżak sa wschu wopokasanu pschecżelniwoscz a sa wsche prózowanje, wot nascheje wßy dalische ujesboże wotwobroczicz.

Bóh lubi knjes chzył kóżdeho skutkowanje bohacże saruacz a wschitkich psched wóhnjowej nusu hnadnje swarnowacz.

W Brěschnje, 3. februara 1866.

Gmejnska rada.

Sjawny dżak.

Kralowskemu smérzej knjesej baronej se Schönberg-Bibran a Modlau nad Łuhom at. d. dowoluja ßebi wschitzy czi ßame s Njeßwaczidła, kotrymż nadleżesche, psches postajene leżomnoscze rěczku rycz a w tajkim nastupanju porjedżenje czinicz, sa Jeho wulku, jim pschi tym wopokasanu dobrotu a sa wudżělenje zyleje, na tuto dżěło wustajeneje prämije, ßwój najnaležnischi a najponiżnischi dżak wuprajicz.

W Njeßwaczidle, 3. februara 1866.

Handrij Měscher
w mjenje wschitkich.

Nakładnikaj: Smolerjec a Pjech. Ciśe L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 7. — 17. februara. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — S Barlina do Belgrada. — Ze Serbow: Se Swinarnje. Se Ssmochćiž. S Budyschina. S Radworja. Se Sskoneje Borschće. S Wojerez. S Tjjoch Hwězdow. S Kamjeńza. S Wjeleczina. S Łucza. — Sswjaty post. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Nowsche ważnische powjesćże.

Altona, 15. februara. Rakuske ministerstwo je pruskemu pišmo poßłało, w kotrymž bjes druhim praji, so rakuske knjeżerstwo wjerćha Bjedricha augustenburgskeho sa teho spósnawa, kotryž ma hischcże najwjazy prawa nad Schleswig-Holsteinom.

Win, 15. februara. Tudy je powjesć rosschěrjena, so minister Belcredi se ßłużby stupi. (— To by ßo rakuskim Sslowjanam mało lubiło. —)

Barlin, 14. februara. Někotre nowiny powjedaja, so je ßebi prjedawschi minister prawdy, knjes ſ Bernuth, dla snateho wuprajenja najwyscheho pruskeho ßuda pola krala audienzu wuproßył a też dostał a w tej ßamej pjecża kralej tu radu dał, so wón krajneho měra a sboża dla tajkemu wuprajenju žaneje mozy dał njeby.

Barlin, 14. februara. Ministerstwo wójny je pjecża pschikasało, so mataj ßo dwaj nowaj regimentaj jěsdnych salożicz.

Rom, 8. februara. S Petersburga je na tudomneho ruskeho póßłanza pišmo pschischło, w kotrymž ßo jemu pschikasuje, so by ßo do Rußowskeje domoj wrócził. Duž ruski khěžor žaneho sastupjerja na bamžowym dworje njeſměje.

Warſchawa, 12. februara. Psches Pólsku w tu khwilu něhdże 40—50,000 muži ruskeho wójska k rakuskim mjesam cżehnje a to pjecża teho dla, dokelž ßo w tak mjenowanych donawskich wjerchomnstwach k nalětu njeměr wotczakuje.

Pjenjeżna płacizna.

W Lipsku, 15. februara, 1 Louisd'or 5 toler 16 ngl. 5¾ np. 1 połnowažazy cjerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 ngl. 8 np.; winske bankowki 98⅛.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 10. februara 1866.

Dowoz: 10,198 kórcow.

	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša.			najniž		
	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.
Pschenża	5	15	—	4	25	—	5	25	—	5	15	—
Rožka	3	25	—	3	20	—	3	25	—	3	22	5
Jecźmjeń	2	22	5	2	12	5	3	—	—	2	22	5
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	25	—	1	20	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	10	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi saksko-šlezyskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecżor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelża: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wecżor 6 h. 52 m.*; wecżor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

+) Pschisankjenje do a ſe Zitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisankjenje do Zitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 25 ngl. a 13 tl. 20 ngl.
pschenża 73—74 tl., rožka 47 — 48 tl.,
(to je: ſa 25 pruſſich fórzow.)
rěpikowy wolij (njecżiſczeny) 16 tl. 5 ngl.
(Cżiſczeny, kaj ßo w Budyschinje pschedaw a stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Sakska. W Draždźanach bu tamniſcha hołbjaza wuſtajeńza 12. februara wobſanknjena. Wona je jara derje wupanyła a wulke ſpodobanje namakała. Něhdźe 30 wuſtajerjow dóſtachu cźeßne myta a prěnje tajke myto bu knjeni mandźelſkej pruſkeho prynza Korle ſa jeje wubjerne rjane hołbje pſchißudźene. Wot tych, kotſiž běchu tam ſ Budyſchina hołbje poßłali, doſta prjedawſchi pjekarſki miſchtr Pinger cźeßne myto a khwalobne pißmo, a klempnarſki miſchtr Scholta khwalobne pißmo. S dobytkow na loßy, pſchi hołbjazej wuſtajeńzy pſchedawane, je jich pjecźa tójſchto do Budyſchina a wokolnoſcźe pſchiſchko. — We Werdawje je ßo w nozy wot 8. k 9. februara Schellerez reſtaurazia wotpaliła. — Jeho majeſtoſcź kral Jan je pſchiſwolił, ſo ßmě ßo Jeho póßłanz na franzowſkim dworje knjes ſe Seebach, wot belgiſkeho krala ſa hrabju pomjenowany, też w ſakſkim kraju hrabja mjenowacź a pißacź.

Budyſka kralowſka krajſka direkzia wojſjewuje, ſo maja ſtarſchi abo formindźi, kiž chzedźa młodych ludźi na präparandu budyſkeho krajnoſtawſkeho ſeminara dacź, ſ nimi ßobotu po pokutnym dnju, jako 3. měrza t. l., rano we 8 hodźinach do krajnoſtawſkeho ſeminara pſchińcź a jich domowinſke pißmo (Heimathsſchein) a kſchcźeńſki liſt, kaž też ſchulſke a ſadźerźeńſke wopißmo ßobu pſchinjeſcź. — Nowy lubijſki hamtman knjes ſ Gottſchalck bu 7. februara do ßwojeho ſaſtojnſtwa ßwjedźeńſzy ſapokaſany.

Pruß y. Bjes pruſkimi należnoſcźami ßu w tu khwilu jednanja druheje komory wſchu kedźbnoſcź na ßo ſcźahnyłe, pſchetoż tajke hrózbne rycźe, kaž ßo w poßedźenjach ſpomnjeneje komory dźerża, jedyn tola ſkoro hiſchcźe ßłyſchał njeje. Najbóle ßu ßo ſapóßłanzy druheje komory nad wuprajenjom najwyſcheho pruſkeho ßuda rosmjerſali, kotryž je prajił, ſo ßmě ßo kóždy ſapóßłanz dla ßwojich, w komorje dźerżanych rycźow do ßudniſkeho pſchepytanja wſacź a też khoſtacź, hacź runje w 84. paragrafu pruſkeje konſtituzije ſteji, ſo ßmě kóždy ſapóßłanz na ßejmje ßwobodnje rycźecź a ſo ßo jeho rycźow dla pſchecźiwo njemu na żane waſchnje ßudniſzy ſakrocźicź njemóże. Tuteje wězy dla bě teho dla ſapóßłanz Hoverbeck namjet ſtajił, ſo dyrbi druha komora pſchecźiwo wuprajenju najwyſcheho pruſkeho ßuda proteſt ſapokoźicź a jako ßo wo to jednaſche, bu tak wjele a ſ tajkimi hórkimi ßłowami na ſpomnjeny ßud a na miniſtrow ßwarjene, ſo bě ſtrach poßłuchacź. Miniſtram bu bjes druhim prajene, ſo woni prawdoſcź ßudniſtwow każa a pſches to, ſo chzedźa ſapóßłanzam druheje komory ſ pomozu njeprawych ßudniſtwow hubu ſatykacź, kraj k revoluziji cźerja, dokelž njebudźe nichtón wjazy bjes ſchtrafy wěrnoſcź nad ſkutkowanjom miniſterſtwa prajicź ßměcź, ale budźe ßo ſ mozu pſchecźiwo mozy wojowacź dyrbjecź, — a ſchtoż dale tajke rycźe běchu; haj jedyn ſapóßłanz měnjeſche, ſo je jedyn jendźelſki kral, dokelž je pſchecźiwo ſapóßłanzami, ßwobodnje rycźazymi, ßudniſzy ſakrocźicź dał, potom ßwój thrón ſhubił. — Na druhej ſtronje měnjeſche pak jedyn miniſter, ſo je prawo ſapóßłanzow, ßwobodnje rycźecź, w ßwojim cźaßu w Franzowſkej k temu wjedło, ſo buchu cźi morjeni, kiž běchu hinaſcheje myßle, dyžli wjetſchina franzowſkeho ßejma. Skóncźnje bu Hoverbeckowy namjet wot 263 ſapóßłanzow pſchecźiwo 35 wot druheje komory ſa dobry ſpóſnaty.

Rakuß y. Khěžor a khěžorka chzetaj pjecźa hacź do kónza měßaza februara w Peſchcźe woſtacź. Druha wuherſka komora w tychle dnjach wo adreßu jednacź poczina a budźe w njej też woßebne miniſterſtwo ſa Wuherſku żadacź. Hacź abo na kajke waſchnje khěžor tajkemu żadanju pſchiſwoli, to je tam nětko najwažniſche praſchenje.

Na cźěſkim ßejmje ma ßo w tutych dnjach wo ważnu wěc jednacź, mjenujźy wo Dr. Riegerowy namjet, kiž na to dźe, ſo by ßo na pražſkej univerſicźe kóżda wědomnoſcź też ſ pomozu cźěſkeje rycźe wucźiła a wukkadowała.

Franzowſka. Khěžor je dowolił, ſo ßmědźa franzowſzy wyſchzy a wojazy do bamżoweho wójſka ſtupicź a ßo ſaßo do franzowſkeho wójſka wrócźicź, hdyž ßu tam wußłużili. — Franzowſki póßłanz pſchi amerikanſkej uniji je pißał, ſo ßo dobycźe mexikanſkeho měſta Bagdada wot wojakow unije ſtako njeje, ale wot wſchelakeho w hromadu ſběżaneho luda, kiž ßo ſa wojowarjow prjedawſcheho mexikanſkeho pſchedßydy Juareza wudawa. Tuta powjeſcź je ßo w Pariſu derje ſpodobała, pſchetoż hdy budźichu to unionſzy wojazy byli, dha by ſ teho lohko wójna ſ Mexikanſkej a potom ſ tamniſchim franzowſkim wójſkom naſtacź móhła.

Jendźelſka. W Irlandſkej fenjenjo (irſzy ſběżkarjo) hiſchcźe pſchezo ſcherja, hacź runje je jich wyſchnoſcź wjele ſajała a wotßudźicź dała.

Schpaniſka. Wo revoluziju w tutym kraju niczo wjazy ßłyſchecź njeje.

Rußowſka. Wſchelake nowiny ſ wěſtoſcźu powjedaja, ſo ßo ruſki krónprynz abo wulkoknjas naßlědnik Alexander ſ danſkej prynzeßynu Dagmaru ßlubi. Tuta prynzeßyna běſche hižom prjedy njewjeſta loni ſemrjeteho ruſkeho naßlědnika Mikkawſcha.

S Barlina do Belgrada.

Wot E. K.

(Pokracźowanje.)

Jako běch do Belgrada nuts pſchiſchoł, pytnych ja k ßwojemu ſpodźiwanju, ſo ßu wſchitke domy próſne. Ssmjertna cźichoſcź wſchudźom knjeżeſche, hacź na poßledku wojakow nadeńdźech. Pola tych ßo ſa wobydlenjom jeneho belgradſkeho Sserba, kotrehoż běch w Barlinje ſeſnał, wobhonjowach. Woni mje tam poßłachu,

ale wón njebě doma. Duž dach žo k jenemu druhemu pschečželej dowjesć a tón jako wojak w studentskej legiji žružesche. Tale legia mějesche žwoje lěhwo w starej universicze a w pschitwarjenym gymnasiju. Ja žwojich pschečželow w jich narodnej žerbskej drascze lědy jasso spósnach a po wutrobnym powitanju mje, teho łužiskoserbskeho bratra, do tuteje legije srjadowachu. Kóždy žo wješeleschе, so žo jedyn łužiski Sserb psched tym dokhim puczom bojak njeje ani na žwój bratrowski lud sabył. Wschitke žłowjanske jasyki běchu sastupjene; Sserbow běsche pak, kaž žo wě, najwjazy a se wschěch turkowskich krajow běchu Sserbja k pomozy pschischli.

Popołdnje moji pschečželjo k temu nałožichu mi te města pokasacz, hdyž bě žo hacz dotal wojowało. Ja žebi teżak wopażach a stajich žebi feż*) na hłowu. Nascha legia stejesche w druhej paralleli**), twjerdzišna bě pak s tsjomi parallelami wobdata a w nich nichtón druhi pschebywacz njeżmjedzische, dyžli žerbšzy wojowarjo. Tute parellele wopschijachu turkowske a měschane pschedměsta, kotrež žu wot kschesczijanskeho Belgrada s wrotami a starymi nażypami (Wälle) dželene. W měschanym (to je: wot kschesczijanow a Turkow wobydlenym) měsczе bě bitwa wudyrika a běchu Turkojo s wopredka dobywali. Ale jako běchu žo měschczenjo w kschesczijanskim dźele Belgrada wobbronili, schtórmowachu czi wrota a roskamachu je hnydom, a hacz runje žo Turkojo twjerdże wobarachu a s twjerdzišny sastraschnje bombardirowachu, dha wuhnachu Sserbjo Turkow tola sa jedyn dżeń wschěch s Belgrada do twjerdzišny, haj žerbšzy pěschzy běchu turkowskim kanoniram tak bliszy, so jich pschi kanonach podtsělowachu.

Jako Sserbjo na Turkow dżěchu, walachu bawmjane waky psched žobu, psches kotrež kanonowe kule njeńdżechu a sady tajkich lětazych murjow woni khětsje rucze twjerde barrikady natwarichu. Sserbja běchu hižom płóninu psched žamej twjerdzišnu wobžadzili, wjele turkowskich kanonow hižom wjazy skutkowacz njemóżesche a žnadź sa hodzinu budzische twjerdzišna w jich ruzy byka, — ale wjerch Michał, kotryż bě žo s jeneho puczowanja wrócził, dalsche wojowanje sakasa. Wojowarjam žo tajka sakasnja s zyka njelubjesche, dokelž žo nadzijachu, twjerdzišnu dobycz; ale hdy budzische posdzischo s teho wójna s Turkowskej nastała, dha budzische Sserbia žnadź pschěhracz dyrbjała, dokelž lud tehdy hischcze derje dosez wobbronjeny njeběsche. Nětko je to hinak a w tu khwilu žo žerbski wjerch wěsczе psched wójnu s Turkami bojak njeby. (Pokraczowanje.)

*) Feż je czerwjena wyżoka měza bjes schpodki, ale se czeczom.

**) Parallele mjenuja žo te hrjebje, kotrež žebi wojazy wuryja, kiž žu jenu twjerdzišnu woblehnyli; potom tež tón khrbt leżomnosczе, kiž bjes dwěmaj tajkimaj hrjebjomaj leži, parallela rěka. Po prawym rěka parallela tak wjele kaž pornjo běżaza linia.

Ze Serbow.

Se Swinarnje, 4. februara. W sali tudomneho hosczeńza wotdżerża žo dżenża wjeczor kražny žerbski vokalny koncert. Sala běsche s pletwami a žerbskej khorhowju wudebjena. Sa sastupny liscżik płaczesche žo 5 nžl., a sala pjelnjesche žo hižom wot 6 hodzinow s poškucharjemi a bliska a s daloka, se Sserbami a Němzami, bjes kotrymiž běchu tež jara wožobni a ważni hosczo. — Wysche žobustawow „Jednoty" skutkowaschtaj pschi koncercze tež kk. wuczerjej Pjech s Kamjeńza a Nowak s Njebjelczic. Hacz runje wjedro najrjeńsche njebě, běsche koncert tola tak žylnje wopytany, so nowa sala sa poškucharjow njedožahasche. Jara pak žo wobžarowasche, so wot budyskich Sserbow ani jedyn pschischoł njebě, hacz runje je Jednota wo jich pschecželnimym smyślenju pschepokasana.

Koncert žu w 7 hodzinach sapocza a spěwasche žo: 1) Žně wot Seilerja, s hudžbu wot Kozora; 2) Ssužodzinka, hudżba wot wuczerja Krala; 3) Honjerski spěw, hudżba wot teho žameho; 4) Puczowanje, hudżba wot Alta, pschekoż wot H. Duczmana; 5) Prawa žerbskosczе, hudżba wot Kozora; 6) Hischcze Sserbstwo njeshubjene, narodny spěw, wote wschitkich pschitomnych spěwany. — Wschitke spěwy, wožebje pak „Žně", „Žužodzinka" a „puczowanje" žo jara lubjachu, schtoż mózne žławuwołanje derje dosez dopokasa.

Po koncercze žo bal sapocza se snatej poloneśu „Meju", kotraż bu wot rejwazych a pódlastejażych wótsje žobu spěwana. Polonesa bu jara wustojnje wuwjedżena a tole, każ tež s zyła bal žam sjawnje pokasa, so žu žobustawy towarstwa na wyschi skhodżeńk sdżěkanosczе stupili. Hacz runjež pschi balu wutrobna radosez knježesche, dha tola wschitzy pschistojnosez wubkedżbowachu, a hdyž běsche bliško ranja bal se žerbskej narodnej reju skónczeny, dżěchu wschitzy spokojni domoj, a to bóle, dyžli běsche trasch nětkotryżkuliž wotczakował. Lubosny napohlad dawasche tež wěnz žerbskich knježniczkow a hospodow w žerbskim drascżenju s czerstwym wobleczom a s czerwjenymi liczkami.

Wožebnu khwalbu je žebi pschede wschitkim knjes wuczeŕ Kral s Wotrowa jako direktaŕ towarstwa, koncert wustojnje nawjedowajo a s klavirom pschewodżejo, sažkużił. Wysche teho buchu tež nětkotre schtuczki pod pschewodom 6 posawnow spěwane. — Jako solistojo wustupichu žlědowazy knježa: wuczeŕ Pjetasch, kowarski mischtr Wawrik, krawski mischtr Prótza, pschekupz Hórnik a hudżbnik Leider, wschitzy s Khróscżiz; wuczeŕ Pjech s Kamjeńza, agent Gerhard s Rakez; kublerjo: Wornacz, Pjech a Kokla se Sswinarnje, Handrij

Jaźßławk se žuriz, kubleŕ Sareńk ſ Jawory a wučeŕ Kral ſ Wotrowa. Wyſche ſoliſtow ſaßłuži też k. Kißlink ſ Khróſčiz, jako horliwy a wuſtojny ßerbſki ſpěwaŕ tudy pomjenowany byčz.

Pſchi tejle ſkładnoſčzi chzemy hiſchče ſ krótka też na wučzah ſpomnicz, kiž Jednota na ßw. Jana łonſcheho lěta na kopſchinſke hrodźiſchčzo měješche. Pod pſchewodom 8 herzow a w prědku rjanu ßerbſku khorhoj čzehnješche towarſtwo w dołhim čzahu ſpěwajo popołdnju w 2 hodźinomaj wot Sswinarnje pſches Syjizy do Kopſchina, hdźež běchu tamniſchi burjo tſi čzeßne wrota natwarili. W dworje kublerja Woleńka bu jim, pſchi ßylnym tſělenju ſa to harmoniſka ßławа wunješena. Jako běſche ßo potom hiſchče wjazy króčz ſ merzłow wutſěliło, dźěſche čzah pſches rěčzku Ssatkulu, ſtarodawne hrodźiſchčzo wobdawazu, pod ſpěwom „Won won na hóntwu wješołu“ na hrodźiſchčzo, wot wjaz dyžli tyßaz ludźi wobßadźene. Na nim ſtejachu 4 ſtanje (zelty), na kotrychž ßo khorhoje ßerbſkich a ſakſkich barbow ſmahowachu, a wſchelake budy běchu popranzarjo a wiſchnjerjo ſa ßwoje twory natwarili. W najwjetſchim zelčze, na kotrymž ßo wobwěnzowane mjeno „Jednota“ ſyboleſche, měješche towarſtwo ßwoje ßydleſchčzo a bu tam ſjawny ßwjedźeńſki koncert wotdźerżany. Naſajtra popołdnju ßo tam wſchitzy ſaßo ſeńdźechu a poſdźiſcho ßwjedźeń ſ wuſpěwanjom wječzorneje arije ſkónčzichu.

Ja ſkónčzam tutón dopiß ſ wutrobnym pičheczjom, ſo chzyła Jednota tajki koncert po jutrach woſpjetowacz a to ßnadź w rakeczanſkej abo njeßwačzilſkej wokołnoſčzi. Wopyt by wěſčze też ſaßo ßylny był. — Hiſchče junkróčz ſ daloka: Sława Jednočze!

Pſchiſpomnjenje. Njedyrbjało dha móžno byčz, ſo bychu ßo w druhich ſtronach Sſerbowſtwa też tajke ßerbſke ſpěwanſke towarſtwo ſakožiłe? —

Se Ssmochčziz. Sańdźenu pónđelu dopołdnja budźiſche ßo tudy bjes małeho khěža wotpaliła, w kotrejž knježe dźěłačzeŕſke ßwójby bydła. Běchu ßo mjenujzy ßaſy w wuhnju ſapaliłe a ſtrach běſche hužom khětro wulki. Tola khwataza pomoz, ſ prawym čzaßom ßo dohladawſcha, wotwobróčzi daliſche njeſboże.

S Budyſchina. Tudy na hrodźe ßedźi wěſty Bamž ſ HuczinY, młody čzłowjek, jaty, dokelž je ſwěrinſkeho paduchſtwa wobſkorżowany a teho dla w pſcheſpytowanju. Tón ßamy je ßo pječza w nozy k wutorje ſe ßwojeho jaſtwa wułamacz ſpytał. Wón je mjenujzy ſčzěnu abo murju ßwojeho jaſtwa a, jako tam dale móhł njeje, ßo ſpody khachlow wudobyčz pytał, tam kaž tu něktore zyhle a kamjenje wułamawſchi, ſo by ßebi dźěru wudobył, hdźež by won wuléſł, hdyž też ſaßo do druhich ſeſamkanych měſtnow, ſ kotrychž ßo wudobyčz by jemu runje tak čzežko było. Tola ßo jemu jeho dźěło doporadźiło njeje. Sswitazy dźeń jeho pſchekhwata a woſjewi běrzam jeho ſkutk. Sa to ßu jeho nětko, ſo njeby wučzeknył, kaž ßo to ſ tajkimi ptačzkami ſtanje, kiž na to waſchnje wuleczicz pytachu, w kruczišchim jaſtwje pječza na rjeczas ſwjaſali.

S Radworja. Pónđelu 12. teho měßaza bu tudy gmejnſki prjódkſtejeŕ k. Handrij Cžěßla w Łuſy ſa ſapoßłanza na łužiſki ßejm w 13. wolbnym wokrjeßu wuſwoleny.

Se Sſkoneje Borſchčze. W 12. wolbnym wokrjeßu bu ſchtwórtk 8. teho měßaza tudy gmejnſki prjódkſtejeŕ k. Jan Auguſt Petraſch na Židowje ſa ſapoßłanza na łužiſki ßejm wuſwoleny.

S Wojerez. Dźeń 26. januara bu wudowa Seidelowa, kotraž bě dźeń prjedy do drjewa wuſchła, w brětnjanſkej holi morwa namakana a tón ßamy dźeń ßu wudowu Nowakowu morwu ſ rěki wučzahnyli.

S Tſjoch Hwěſdow. Jako ßo 10. februara pſched wječzerom ſ hlinjaneje jamy, k Heßlerez zyhlowanczi ßłuſchazeje, hlina wukožowaſche, ßo hlinjana ſčzěna, 7 łohczi dołha a 1 łohcz tołſta, do hromady ßypny a buſchtaj wot njeje korczmaŕ H. Reich ſ Nowych Bkohaſchez a dźěłačzeŕ Ernſt Schołta ſ Horneje Borſchčze ſaßypnjenaj a na to po ¼ hodźinje wot druhich dźěłačzerjow wuhrjebanaj. Reich, kiž žonu a 8 dźěczi ſawoſtaji, je na měſčze morwy był, Schołta pak, kotrehož žona a 1 dźěczo wopłakujetej, je hakle ſa něktore hodźiny wumrjeł. Wobaj buſchtaj 15. februara, wot jara wjele pſchewodźerjow pſchewodźenaj, na hodźijiſkim pohrjebniſchčza do jeneho rowa khowanaj.

Jedyn tſeczi dźěłačzeŕ ſe Sſkoneje Borſchčze bu pſchi ſaßypnjenju też wobſchkodźeny, tola je nadźija, ſo ſe žiwjenjom woteńdže.

S Kamjeńza. Tudy je ßo 9. februara rano w 3 hodźinach ſchpitalſki młyn wotpalił.

S Wjeleczina. Tudomny čzežła Broda bě 9. februara prjecz ſchoł, ßwojim dźečzom prajiwſchi, ſo jeho wjazy widźecz njebudźa. Wón bu 11. t. m. na hnaſchčzanſkich ležomnoſčzach wojbjeßnjeny namakany.

S Łucza. Wutoru wječzor 13. februara we 8 hodźinach wudyri tudy woheń a je domſke a hródź tudomneho khěžnika Kónza do popjeła pſchewobrocził a njeje Kónz niczo dale, hacz ſkót, płomjenjam wutorhnycz móhł. Woheń je ſakoženy a to najſkerje wot teho ſłóſtnika, kotryž je w naſchej wßy pſches woſpjetowane ſapalenje hižom tak wjele ludźi do njeſboża pſchinjeßł. Hacz runje tudy tych čzaſtokróčznych wóhnjow dla ſtajnje wachuja, dha teho njekſchſčzijanſzy ßmyßleneho ſapalerja tola doßahnycz njemóža, a Kónz bě wutoru też lědom na wachu wuſchoł, jako ßwoje wodßedźenſtwo w płomjenjach ſtejaze wuhlada.

„Swjaty post.“

Pschi spočatku wěčnje ważneho ßwjateho pósthneho cżaßa bych rad wschitkich lutherskich Ssobußerbow kedżbliwych sczinił na woßebne, rjane natwarjaze knihi, kotrež je s napißmom „Sswjaty post“ wyßozy dostojny knjes farař Domaschka w Noßaczizach jadriwje a kraßnje na ßerbski pschekożił, a ßerbske lutherske knihowne towarstwo se ßwojim nakkadom wudało. Wot sańdżeneje njedżele Estomihi ßem hacż do ßoboty psched jutrami namakacze w tych lubych knihach na kóżdżiczki dżeń 1, khěrluſch, 2, tekst s Khrystußoweho cżerpjenja, 3, teho ßameho wukkadowanje a wopominanje a 4, woßebnu modlitwu. O lubi ßerbsży bratsja, chżecże-li ßebi najßwjeczischi cżaß zykeho lěta prawje ßwjaty a ważny sa ßwoju duschu a prawje pożohnowany sa ßwojich domjazych sczinicz, dha ßebi kóżdy dżeń to pschecżitajcze a rospomnicze, schtoż je na kóżdy dżeń w tutych woßebnych knihach poskicżene. Ja ßym te knihi hižom wele lět němske wużiwał, a ßym ßebi kóżde lěto horzo żadał, so bychmy je tola też ßerbske wobßedżili, dokelż wschak ßebi jedyn jako Sserb se ßerbskich knihow wjazy móże nacżerpacz, dyżli s němskich. Maczerna rycz wostanje tola maczerna rycz. Teho dla ßym s wulkej horzej żadosczu na ślubjene wudacże tutych lubowanych knihow w ßerbskej rycżi cżakał. Ja ßym je nětko sa ßobu wot spočatka hacż do kónza s wulkej radosczu a wutrobnej dżakomnosczu pschecżitał a chżu je nětko w tym tak ważnym póstnym cżaßu po jich wodżělenjach wschědnje se ßwojimi domjazymi wużiwacz, s cżehoż ßo wulkeho dobytka sa nasche dusche nadżijam. W němstim ßu te knihi po wschelakich wudawkach we wjazy dyżli 100,000 eksemplarach rosschěrene a w póstnym cżaßu jara wużiwane. Hižom s teho móże kóżdy srosemicz, kajku woßebnu dobrotu je nam a naschim pschichodnym farař Domaschka s tym wopokasał, so je nam tute knihi do naschcje lubeje maczerneje rycże tak rjenje pschekożił. Bóh tón Knjes chżył jemu tutu lubosczż a dobrocżiwosczż bohacże sapkacżicz. K tym tnihom je też, schtoż w tych němskich njesteji „póstna harfa“ pschidata s 21 rjanymi lubymi khěrluschemi, wot kotrychż je kóżdy teho hódny, so bychmy jón ßebi s hłowy nawukli. Tute knihi wěsczje po Bożej hnadże bjes żohnowanja njewostanu.

— a.

Přilopk.

* W Herwigsdorfje ßu ßo 16. januara wjeczor Kohlmannez domske a też jich druhe twarjenja wotpalike. Wohoń je w brózni wuschoł, tola njeje snate, na kajke waschnje.

* S Londona pißaja, so ßu wulke wětry na morju wjele schkody naczinili. Pschi kupje Hoy bu łódź „Albin“ na skału czißnjena. Na tutej łódźi běsche něhdże 50 człowjekow, kotsiż ßo s njej s do Liverpoola wjesechu, a wjele dobrych tworow. Wot brjoha tym na łodźi w nusy tczazym k pomozy khwatachu, ale jedyn czołm ßo powróczi a jědnaczo ßo tepichu, wschitzy druſy buchu pak sbożomnje na brjoh dowjeseni. Łódź ßama bu sa tsi hodżiny wo skału na make kußy rostołkana.

* W Franzowskej je bkyſk w běhn poßlenich wossomnoczich lět 2238 człowjekow sarasył. Něhdże schtwórty dżěl tych ßamych bu pod schtomami saraženych.

* W Porchowach ßu ßo 22. januara rano w 2 hodżinomaj domske a brózeń khěżkarja J. G. Sommera wotpalike a bu pczolniza pschi haschenju jara wobschkodżena.

* W Sakskej je ßo pschi poßlenim rekrutirowanju 24,204 muży prjodkstajiło, wot tych bu s zyka 6524 k wójsku wsatych, 2826 pak na pschichodne lěto pokasanych.

* W Lipsku je 23. januara tamnischi profeßor Dr. W. Wachsmuth wumrjeł.

* Na ranje 23. decembra ł. l. je parokodż „Constitution“ na puczu se Savanny do Newyorka pola Cap-Lookouta na skału storczika a ßo nurika. Na njej bě 54 człowjekow, s kotrychż ßu ßo 14 na bawmjannych wakach psched ßmjerczu wukhowali. Wschitzy druſy ßu wo żiwjenje pschischli.

* Mordarja mlokoweje dżowki Hany Bulikez maja a je to jedyn 17lětny dżěkacżeŕ, s mjenom Kalska. Wón je pjecża też hižom prjedy jeneho druheho człowjeka skónzował.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Motso, njesnajesch dha pak też ty toho młodeho ßornika, kiż w nuhleschku njedaloko pßyczeho kerchowa ßwoje lěhwo ma a lubkowanja dla tak jara nusnje wokoło běha.

Mots Tunka. O haj, mój Hanßo, jara derje jeho snaju. Je to leßne, wulisane a wupikane kraßne stworjeńczko, a by hódne było, tajkehole schikowaneho hosczja pschi prjodkstejazej maßy w Lipsku k wobhładanju wustajicz.

H. D. Haj, masch prawje, je czi to wo prawdże mały, ale pak wulzysmyßleny naduwaty pucheŕ.

M. T. Jeho niz jenoż w Sakskej snaja, ale też w ßamym Holsteinje je wón pobył.

H. D! Haj, tak je; ale dajmoj jemu wschak pschezo běhacz, pschetoż „schtóż skomdżi cżaß, tón skomdżi kwaß.“

M. T. Hm, ha ha ha ha!

Dźak.

Sa tych ſ naſcheje gmejny, kotſiž ßu pſches woheń wot 13. ſeptembra t. l. ſchkodowali, je ßo ßmilnych darow nawdako: 1) pſches k. hamtſkeho hetmana ſ Gutſchmid w Lubiju: 80 tl. wot Jeho majeſtoſcze krala Jana; 2) pſches k. ßudniſkeho hamtmana Käuffera we Woſporku: 26 tl. 6 nßl. 5 np. wot bukojnjanſkeje gmejny; 11 tl. 20 nßl. wot kortniczanſkeje gmejny; 3 tl. 28 nßl. wot ſkaneczanſkeje gm.; 20 nßl. wot ſtrózanſkeje gm.; 5 tl. wot zarkowſkeje gm.; 8 tl. wot worzynſkeje gm.; 17 tl. 24 nßl. 1 np. wot rakojdzanſkeje gm.; 5 tl. 10 nßl. wot běłohórſkeje gm.; 5 tl. 5 nßl. wot drozdziſkeje gm.; 12 tl. 10 nßl. 5 np. wot noßaczanſkeje gm.; 16 tl. 18 nßl. wot njechorńſkeje gm.; 5 tl. wot k. fararja Klina w Ketlizach; 2 tl. wot k. hoſczeńzarja Gutſche we Wóſporku; 1 tl. wot k. oberamtmana Petrika tam; 15 nßl. wot k. expedienta Rychtarja tam; 20 nßl. wot k. Dr. Kaniga tam; 5 tl. wot k. ßudniſkeho hamtmana Käuffera tam; 3) pſches gmejnſkeho prjódkſtejerja Nowaka tudy: 10 tl. wot k. oberhofmarſchala ſ Gersdorf nad Hrodziſchczom; 5 tl. wot k. fararja Rädy w Barcze; 2 tl. wot wyſcheho hajnika Wiedemanna tam; 5 tl. wot k. Dr. Königa tam; 3 tl. 18 nßl., 5 korzow rożki, 27 wakow ßyna, 46 woklepjow ßłomy wot makoſubniczanſkeje gmejny; 12 korzow 8 měrzow zita, 1 fóra ßłomy a ßyna a 7 měchow wot bukojnjanſkeje gmejny; 1 wak draſczenjow wot k. murjerſkeho miſchtra Wendlera w Budyſchinje; 2 pokrucze wot k. Urała w Nowej Wjeſzy; 1 wak draſczenjow a 12 pokrutow wot k. pſchekupza Pahna w Budyſchinje; 11 tl. — nßl. 5 np., 4 korzy zita, 15 wakow ßyna, 31 woklepjow ßłomy, 1 pokruta, 2 měchaj wot hrodziſchczanſkeje gmejny; 3 tl. 19 nßl. 5 np, 8 korzow 13 měrzow 2 maſzy zita, 9 měchow wot porſchiſkeje gm.; 1 tl. 5 nßl., 10 korzow zita, 31 wakow ßłomy a ßyna wot hbjelſczanſkeje gm. ſ Borſchtku; 8 tl. wot k. Wehle nad Nèczinom; 5 korzow 4 měrzy zita, 72 woklepjow ßłomy, 33 wakow ßyna wot ſtrózanſkeje gmejny; 21 tl. 18 nßl., 8 korzow zita, 27 woklepjow ßłomy, 3 waky ßyna wot bartſkeje gm.; 3 tl. 5 nßl., 4 měrzy zita, 1 ßuknjana ßuknja wot koteczanſkeje gm.; 2 tl. wot k. inſp. Golcza w Barcze; 6 tl. 5 nßl. wot krakeczanſkeje gm.; 5 korzow zita wot gmejny we Wujeżku; 28 pokrutow khléba wot k. pjekarſkeho miſchtra Bieſolda w Barcze; 27 nßl., 1 fóra ßyna a ßłomy, 2 korzaj 12 měrzow zita wot dubjanſkeje gmejny; 4 tl. 10 nßl., 2 korzaj 8 měrzow zita wot wichowſkeje gmejny; 11 tl. wot knjenje hrabinki k Lippe nad Bartom; 1 fóra ßłomy wot k. Zeißiga w Delnym Hbjelſku; warjenje a khléb wot k. Reddelina nad Hornym Hbjelſkom; 1 tl. 6 nßl. 5 np. a 3 korzy zita wot hlinjanſkeje gmejny; 32 woklepjow ßłomy wot knjeżeho najeńka k. Thienemanna w Hlinje; 1 tl. wot Handrija Hobraka. 4) Pſches k. kantora Wjazku w Barcze ſa dżěczi wotvalenych: 2 tl. 4 nßl. 7 np. wot ſchulſkich dżěczi w Barcze, 6 tl. 2 nßl. 5 np. w Hrodziſchczu, 1 tl. 10 nßl. w Małym Budyſchinku, 8 tl. 29 nßl. 3 np. w Porſchizach a 4 tl. 6 nßl. 8 np. w Huczinje.

Sa wſchitke tute dary luboſcze podpißany po poruczności wobſchkodzenych ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dżak wupraja.

W Dubrawzy, 6. februara 1866. **Jan Nowak,** gmejnſki prjódkſtejeŕ.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſażwanju, bróſtowym czerpjenju, ſchijowej wobczežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenoż woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

Sa konfirmandow.

Czorne ßukna a bukskiny

w rjanej tworje łohcz wot 1 tol. a dale, też

czorne lazy a rubiſchka wokoło ſchije

po tunjej płaczišnje

porucza

W Budyſchinje na ſnutskomnej lawſkej haßy **Ed. Hartmann.**

Wosjewjenje.

Mojim cžesčenym wotkupowarjam dawam najpodwolnischo k nawjedženju, so ßo pschedawanje mojich tworow też na wiczných dujach (ßobotu) niz wjazy w budże, ale jenoż w khlamach na

snutskomnej lawskej haßy

ma.

Ld. Hartmann.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na khownym torhoschczu.

K nětczischemu symskemu czaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

muzskeje drasty:

jako ßuknje s doubleskoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židze, wołmje ꝛc. s próstwu dobroczinje na to kedžbowacz, so ßu wschě drascženja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leža. S dobrej tworu a s najtunischim pkaczisnami mózu kózdu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 20. februara t. l. budża ßo na holeschowskim reviru khójnowe twarske schtomy, klozy, roky, prohi, schczěpjane kloftry, pjeńkowe kloftry a hakosowe hromady na pscheßadžowanje pschedawaez. — Shromadžisna rano ½9 hodźinow w drjewnischczu w sajeczim kucze.

Srjedu 21. februara t. l. budża ßo na holeschowskim a scheschowskim reviru twarske schtomy, klozy, roskolniny, semniny, žerdże, brěsowe a wolschowe wuzitkowe kruchi a dołhe hromady na pscheßadžowanje pschedawacz. — Shromadžisna rano w ½9 hodźinow w Khaßowni w drjewnischczu, něhdże w 12 hodźinach ßo brěsowe a wolschowe drjewo pschedawacz sapoczinje.

Schtwórtk 22. februara t. l. budża ßo we Lomszy khójnowe hromady na pscheßadžowanje pschedawacz. — Shromadžisna rano ½9 hodźinow na komscžanskolischohorjanskim puczu. Popołnju teho ßameho dnja w 2 hodźinomaj budża ßo w nowej swěrinarni pola Njeßwaczidka wolschowe a brěsowe dołhe hromady pschedawacz.

Wuměnjenja budża na kózdym dnju pscheds sapoczatkom aukzije wosjewjene.

W Njeßwaczidle, 12. februara 1266.

B. Unger,
wyschi hajnik.

Drjewowa aukcia.

Na lipiczanskim reviru smeja ßo létusche drjewowe aukzije na ßlědowazych dnjach:

20. februara t. l. twjerde drjewo w dołhich hromadach pschi dubinskim hacze a stejaze khójnowe drjewo w pěskowych horach; shromadžisna budże pschi dubinskim hacze.

27. februara t. l. stejaze khójnowe drjewo pschi wulkim czistowzu a pschi nowodrěwczanskim puczu; shromadžisna budże pschi wulkim czistowzu.

Wuměnjenja budża na spomnjenymaj dnjomaj wosjewjene. Sapoczatk rano w 9 hodźinach.

W Lipiczu, 7. februara 1866.

Berger.

Katholski Posoł czo. 4 je wuschoł.

Wosjewjenje.

Maßiwna piwarnja, w **Schescholwje** leżaza a k tamnischemu ryczerkubku ßluschaza, kotraż ma zyhlowanu tšěchu, — 58 łohczow dołha, 18 łohczow schěroka a 6 łohczow po schoßu wyßoka, ma ßo pschedacz.

Wona hodži ßo runje tak jara k pěknemu pschihotowanju wobydlenja, każ wona też, jeli so ßo wottorha, jara doßahazy, k twarjenju hischcze dospołnje kmany material posticza.

Bližschu rosprawu wo pschedawanskich wuměnjenjach podacz ma knježi inspektar w Njeßwaczidle poruczene, a ßo wot njeho też něhdźne offerty horjebjeru.

Carl Forner

knihiwjasar na bohatej haßy blisko plumpy

poruczа ßwój skład **serbskich spěwarskich knihi**, s tym pschispomnjenjom, so ma je w jednorym swjasku po 1 tl., ale też w ßomoczanych a druhich kraßnych swjaskach s rjanymi wupyschenjemi po pschimerjenej tunjej płaczisnje na pschedań.

Sczinu sa wjerchi (Deckenrohr)

po najwyschej płaczisnje kupuje

P. Wendler,
murjerski mischtr w Budyschinje.

Młodži ßylni ludžo, kotsiž chzedža murjerstwo nawuknycz, móża pola podpißaneho pod spodobnymi wuměnjenjemi město dostacz.

P. Wendler,
murjerski mischtr.

Murjerjo

móża hnydom na ryczerkuble Brěsynje pola Huczinu trajaze dźěło dostacz a móża ßo na twari tam, każ też pola podpißaneho samołwjecz.

W Budyschinje.

P. Wendler,
murjerski mischtr.

Njana ßloma je na pschedań pola Jana Schmole w Leschawje pola Hodźija.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, poruczа wulki wubjerk kaschczow s dubowehy, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Wosjewjenje.

So by ßo praschenju po czehnitych wołach doscz cziniło, kaž tež jich pschedawanje na njeßwaczilskich měßacznych skótnych wikach po móžnosczi podpjerało, ßu podpißanej gmejnskej radźe poruczili, kóžde lěto **3** wiki postajicz, na kotrychž by ßo woßebje tajki skót ßem na pschedawanje pschiwjedł, a duž ßo sa to dźerži, so budźa skótne wiki w měßazu

mérzu,
augustu a
novembru

te ßame, na kotrychž budźe najwjazy praschenja po czehnitych wołach.

Skotopschekupzy a kóždy, kiž ma wotpohladanje, tudy czehnite woły na pschedań stajicz, chzyli na tute 3 wiczne dny woßebje kedźbowacz, kotrež ßo kaž wschitke druhe tudomne skótne wiki 1. ßrjedu kóždeho měßaza wotdźerža. Wo pschihnaczu wjetschich stadłow czehnitych wołow a czělzow budźe ßo po prjedy datym pschipowjedźenju rad a darmo wosjewjenje w budyskich nowinach dawacz. **Gmejnska rada w Njeßwaczidle.**

Drjewowa aukzia.
na maleschanskim reviru.

Schtwórtk 22. februara t. l. rano wot 8 hodźinow budźe ßo w huczinjanskim hajku 88 brěsowych a wolschowych dołhich hromadow, dźělba brěsoweho a wolschoweho wužitkoweho drjewa a lipowych klozow, potom na forbarku Fleißigu 18 brěsowych dołhich hromadow, na hlinjanskej holi 23 kop brěsowych a 60 kop khojnowych walczkow, dźělba brěsoweho wužitkoweho drjewa, 2 kloftraj twjerdeho schczěpjaneho drjewa, na strožanskej holi 23 kop brěsowych walczkow, brěsowe wužitkowe drjewo a 50 kloftrow brěsowych a khójnowych krótkich pjenkow;

Pjatk 23. februara t. l. popołnju wot 2 hodźinow na maleschanskich rěcznych łukach 29 brěsowych hromadow a w wětrnikowych kerkach 19 teho runja

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo
w Maleschezach, 12. februara 1866.

Sachsa.

Parne kupele
pola
A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedźelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodźiny.

Kupjele sa knjesow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacz do 12 hodźinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy skasacz.

Pczołarske towarstwo

w delnym dole Sprewje směje shromadźisnu

ßrjedu 21. februara

popołnju w 3 hodźinach w Nowych Porschizach.

Serbske Nowiny czo. **6** a czo. **2** ßo we wudawarni saßo kupuja.

Łužičan, czo. **2.** Wopschijecze: Bratram serbskim. Wot Czěßle. — Roslemjena nadźija. Wot Pětrowicza. — Tsi lěta w Ruskej. Historiska originalna powjescz s Napoleonowych wójnow. Wot M. A. Krala. — Hacz tebje lubuju? Wot Czěßle. — Puczowanje do Warschawy a Krakowa. Wot M. Hórnika. — Khofej. Wot F. A. Wjele. — Wsajomnoscz. Wot H. J. — Drusy wo naß. Wot M. H. — Sskowjanski róshlad. — Drobnostki. — S Budyschina a Łužizy. — Mudroń a Czibka.

Pscheměnjenja dla je jena khěža pód hrodom se ßwobodneje ruki tunjo na pschedań. Wscho dalsche je shonicz pola wobßedźerja na ßukelnskej haßy czo. 668 w Budyschinje.

Jena kowarnja blisko jeneho hosczeńza a pschi budyskomužakowskim schußeju ležaza je se wschěm kowarskim gratom a s kruchom pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Hdźe? to je shonicz we wudawarni Serb. Rowinow.

Candiszokor

dosta a porueža w prjedawschej rjanej ßłódkej dobrosczi saßo . . . . . punt po 18 np.
běły ßłodowy syrop „ „ 20 np.
turkowske ßlowki
rjany wulki ßłódki płód, porucza najlěpje

Carl Roack
na swonknej lawskej haßy.

Kmany młody czlowjek, kiž chze młynstwo nawuknycz, móže w mojich wulkich młynach do wuczby stupicz.

C. Mörbitz sen.,
w Budyschinje.

Leopoldski meliorirowany běły brostsyrop,

kißałoscze prósny, s kczenjow najbóle hojazych alpskich selow a s kanariskeho zokora hotowany, psche wobczeżnoscze na bróscze, schiji a płuzach woßebje derje skutkowazy ßrědk, maja w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. jenož jeniczzy woprawdźity na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirschfeldźe.
Herrmann Einert w Bjernaczizach.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 8. — 24. februara. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — S Barlina do Belgrada. — Ze Serbow: Se Budyšchina. S Konjez. Se Jeńkez. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Nowsche ważnische powjesćże.

Win, 21. februara. Khěžor je tych ßamych politiskich pschestupnikow ſ Tyrola, kiž ßu do zuſych krajow wuczekli, wobhnadźił a jim wróćejwje do wótzneho kraja pschiſwolił.

Peſcht, 20. februara. Wſchitzy rakuſzy miniſtrjo ßu po požadanju khěžora, w tu khwilu tudy pschebywazeho, ſ Wina ßem pschejěli a tu někotre dny woſtanu, ſo bychu ſ khěžorom wſchelakich ważnych naležnoſczow dla radu ſkładowali.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
17. februara 1866.

Dowoz: 10,321 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša. tl.	ngß	np	nižša. tl.	ngß	np.	na bursy, najwyšša tl.	ngß	np.	najniž tl.	ngß	np.
Pschenża	5	15	—	4	27	5	5	22	5	5	15	—
Rožka	3	25	—	3	15	—	3	25	—	3	20	—
Jeczmjeń	2	27	5	2	15	—	2	27	5	2	25	—
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	5	—	—	4	15	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	21	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkony	—	21	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	12	5	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jutſje (njedźelu) popołdnju budźe w Mjeſchizach pola k. rychtarja Alberta mißionſka hodźina wotdźeržana, na kotruž ßo pschećelijo mißionſtwa pschećelniwje pscheproſchuja.

Jena ſahrodniſka žiwnoſcź ſ 50 jutrami (morgenami) pola a luki a ſ doßahazym drjewom a ßłaujom je ſe ßwobodneje ruki ſ małym napłaczenjom na pschedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola tyſcherſkeho miſchtra Herrmanna Schmidta pod borklinow cźo. 29½ w Budyſchinje.

Jedyn hólczeź, kotryž chze pod ſpodobnymi wuměnjenjemi tyſcherſtwo nawuknyćź, może pola tyſcherſkeho miſchtra Herrmanna Schmidta pod borklinom w Budyſchinje do wuczby ſtupicź.

Serbſka pěſtonczka ßo pyta.

Młoda ßerbſka holczka, kotraž ma luboſcź k dźěczom, móže na jenej ßerbſkej farje jako pěſtonczka a domjaza ßłużomniza jutry ßłużbu doſtacź. Wſcho dalſche je we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicź.

Wokalny a inſtrumentalny koncert

we Wulkich Budeſtezach,

njedźelu, 4. měrza t. l., daty wot ſchěrachowſkeho mużazeho ſpěwanſkeho towarſtwa w nowej ſali podpißaneho, pſchi czimž budźe wuwołany ſwěrjazy koncert a druhe nowe koupletY ſpěwane. Sapoczatk runje w 7 hodźinach wjeczor. Po koncercze bal.

Na to najpodwolniſcho pſcheproſchuje

Gruhl, hoſczeńzar.

Woſowy mas

woßebneje dobroſcże po ¼, ½, ¼, zentnarju w cźwiczkach, a kiſtki po 2 puntomaj porucza najtuniſcho

E. G. Leuner, rymar na bohatej haßy.

Jedyn jenopſchežny grat,

trjebany, ſe ſankom wot nowoßlěbora a ſe ſadnim gratom ma na pſchedań

E. G. Leuner,
rymar na bohatej haßy.

Djak.

Najwutrobniſchi djak wſchitkim tym, kiž pſchi wóhnju, ſańdźenu wutoru rano w 7 hodźinach pola naß wudyrjenym, nam k pomozy khwatachu a pſches to wjetſche njeſboże wot naſcheje wßy wotwobroczichu, woßebje pak dźakujemy ßo mużſtwam małobudyſchinſkeje a drožďźiſkeje knjeżeje, kaž tež porſchiſkeje, jenkeczańſkeje, raboczańſkeje a bórkowſkeje gmejnſkeje ßykawy, kotrež tak ſpěſchnu pomoz pſchinjeßechu. Bóh chzył wſchitkim, kiž naß w ſtraſchnej hodźinje ſe ßwojimi mozami podpjerachu, bohaty ſarunar byćź a runje njeſboże wot nich wotſtronicź.

W Konjezach, 23. februara 1866.

Gmejna tam.

Sakska. S Nowosalza pišaja, so ßu w tamniſchej wokolnoſczi poczeli jara kranyczˀ. Tak ßu wóndanjo w nozy jenemu cžeſkemu formanej w Nowej Wopakej pſches 10 kop pſchedżena, nëhdże 300 toleŕ hódneho, kranyli. Pſchi tym je dyrbjało wjazy paduchow byczˀ, pſchetoż pſchedżeno, wot nich kranjene, je nëhdże 7—8 zentnarjow wažiło. — Se Schlegela pola Woſtrowza pišaja wot 18. februara: „Jako dżenża tudomny tyſcheŕ Hofmann wote mſche domoj pſchiñdże, bëchu ſrëdnje durje a też poßleńza twjerdże ſanknjene, tak ſo dyrbjeſche ßebi wot ßußoda ßekeru pożczicˀ, ſ kotrejż potom poßleńzu wotewri a do domu dżëſche. W pſchewodże ßwojeho ßußoda pytaſche wón potom ßwoju żonu, 25 lët ſtaru, a ßwojej dwë dżëſczi, holczku wot 7 njedżel a hólczka wot 5 lët. Delka bë wſcho cžicho a leżachu na blidże modleŕſke knihi, hdżež bë modlitwa „troſcht ſa mrëjazych“ wotewrjena. Wobaj mużej podaſchtaj ßo potom do druheho poſkhoda, tón ßußod wotczini jenu komorku a wuhlada k ßwojemu wulkemu poſtróżenju tſi krawne cžëła. K hłowam łoża leżeſchtej Hofmannowej dżëſczi ſ wulkimi ranami na ſchiji, k noham Hofmannowa żona na bjeswoczu leżo a w prawej ruzy wotczinjenu britej dżerżo. Na jenym kaſchczu pſchi blidże leżeſche jena papjerka, ſ wokojtu (bleiſtiftom) popißana. Tuto pißmo wopſchijeſche Hofmannoweje bożemje k jeje mużej ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo ßebi wjazy żaneje rady wjedżała njeje. Hofmannowa bë kóżdy ras, hdyż bë do njedżel pſchiſchła, do cžeżkich myßlow panyła a tak bëſche też poßleni króczˀ było, a w tajkich myßlach je wona tej dżëſczi a ßebje morika. Na tej papjerzy ſtejeſche: „Mój luby, dobry mużo, ty wina njejßy. Boże mje, njewopuſchczˀ Boha; ja chżu tej lubej dżëſczi ſ luboſcże ßobu wſaczˀ; ja ßebi żaneje druheje rady njewëm, bożemje lubi ſtarſchi, bratſja a ßotry. Ja dyrbju wſchak ſ tuteho ßwëta. Ja ßebi żaneje druheje rady njewëm. Boh luby knjes tón budże mi hnadny.“ — W Zwickawje bu jena młoda holczka na jenym balu ßrjedż rejwanja wot Bożeje ruczki ſajata, tak ſo k ſemi padże a po nëkotrych wudychnjenjach wumrje. — W Olbersdorfje je 16. februara w Schubertez brunizowych podkopkach hewjeŕ G. Zöllner do jeneho, 30 łohczi hłubokeho ſchachta panyk a ßebi ſchiju ſlemik, tak ſo je na mëſcże morwy byk.

Jeho majeſtoſczˀ kral Jan je ßo 16. februara do Mnichowa podak, ſo by tam ßwoju prynzeßnu dżowku, kotraż je ſaßo wotkhorjeła, wopytak.

S Rieſy pišaja, ſo je tam 14. februara jena łódż do ſchtwórtcho ſtołpa tamniſcheho, pſches Łobjo wjedżazeho moſta ſtorczika a ßo pſches to tak wobſchkodżika, ſo je ßo nurika. Wona wjeſeſche 1500 tunow brunizy. W Treuenu mëjachu 12. februara njewjedro ſe ßylnym błyſkanjom.

Pruß. Bjes miniſterſtwom a druhej komoru je pſchezo hiſchcże ſtara kara; hdyż chże miniſterſtwo hot, dha chże druha komora k ßebi, a hdyż ßebi tamne na prawizu hicˀ żada, dha dże tuta na lëwizu, a tola pſchi wſchëm tym żana ſtrona tak wjele mocy nima, ſo by jena druhu pſchemóż mohła. Tak je druha komora pſcheczˀiwo perſonalnej uniji ſ Lauenburgſkej proteſtirowała a też pſcheczˀiwo wuprajenju najwyſcheho pruſkeho ßuda, ſamolwitoſczˀ ſapóßłanzow naſtupazemu, proteſt ſapołożiła a tajkej proteſtaj miniſterſtwu pſchepodała. Miniſterſtwo je pak nëtko wuprajiło, ſo ma druha komora w ſpomnjenymaj wëzomaj wopaki a njeje jeje proteſtaj pſchijało. A tak je też we wſchëm druhim: miniſterſtwo ma ſtajnje druhe mënjenje hacˀ druha komora a żona ſtrona nochże ßo wobroczicˀ, ale kóżda pſchi ßwojim woſtanje. To je każ by jedyn khory dweju lëkarjow mëł, kóżdy je druheho mënjenja a mëſto teho, ſo byſchtaj khoremu pomhałoj, hadrujetaj ßo a khory móże bjes tym wumrjecˀ. Miniſterſtwo a druha komora ſtaj taj lëkarjej, kiż mataj wotſtronicˀ, ſchtoż Pruſku cžiſchczi; ale dokelż w niczˀim pſches jene pſchiñczˀ njemóżetaj, dha wſcho pſchi ſtarym woſtanje, — a pruſki kraj dyrbi bjes tym ſchkodowacˀ.

Se wſchelakich mëſtow ßu druhej komorje adreßy poßłali, w kotrychż ju khwala, ſe je pſcheczˀiwo wuprajenju najwyſcheho pruſkeho ßuda proteſtirowała. — Pruſki poßłanz na franzowſkim dworje, hrabja Goltz, je do Barlina pſchijëł a to pjeczˀa ſchleswigholſteinſkeje należnoſczˀe dla. Kral chże mjenujży wjedżecˀ, ſchto khëżor Napoleon k njej mëni, mjenujży hacˀ by wón pſchiwdał, ſo Pruſka bje-wſcheho komdżenja Schleswig-Holſtein wojmje; a bë hrabja Goltz poruczˀnoſczˀ mëł, ßo Napoleona wo jeho mënjenje wopraſchecˀ a wotmolwjenje ßam do Barlina pſchinjeſcˀ.

Rakußy. Tudy ßo njelubi, ſo pruſki kral ſ italſkim tak rjenje cžini; pſchetoż to tak wonhlada, jako by italſki kral, hdyż pruſki ſ rakuſkim khëżorom ſ jeneje ſtrony wójnu ſapoczˀnje, Rakuſku ſ druheje ſtrony nadpanyczˀ mëł. — Na wuherſkim ßejmje druha komory wo adreßu jedna a budże drje ju nimale tak pſchijecˀ, każ je prjódkpokożena. Prënja komora chże khëżorej woßebnu adreßu pſchepodacˀ. Khëżor hiſchcże w Peſchcże pſchebywa. — Khrowatſki ßejm je ßwoju adreßu na khëżora wotpoßłał, na cžeſkim pak budże drje w tutych dnjach horza bitwa, dokelż budże tam nëmſka ſtrona wëſcże ſe wſchej mozu pſcheczˀiwo temu wojowacˀ, ſo bychu ßo na univerſicze w Praſy wſchitke wëdomnoſcże też w cžeſkej ryczˀi wucˀike, każ ßebi to cžeſzy ſtudentoja żadaja.

Franzowſka. Pruſki póßłanz hrabja Goltz bëſche pſched ßwojim wotjëſdom ſ Pariſa wot khëżora Napoleona k wobjedej pſcheproſcheny. — Franzowſke nowiny powjedaja, ſo ßo Napoleon do teho mëſchecˀ njebudże, jeli bjes Pruſkej a Rakuſkej Schleswig-Holſteina dla ſwada wudyri.

Jendželska. S tak mjenowanymi fenanjami w Irlandskej hischcze pschezo kónz njeje, haj, ta wěz sda so jendželskemu knježerstwu s kóždym dnjom straschnischa bycz a poczina wone w spomnjenym kraju jara krucze wustupowacz. — Jendželski zejm je wobsanknył, so so hacz do 25. měrza žadyn howjasy skót po Jendželski transportirowacz njeßmě. Tuto wobsanknjenje je wón teho dla sczinił, dokelz w Jendželskej skótny mór satraschnje sakhadza a je na njón hacz dotal hižom něhdże 200,000 howjadow panyło. Wón je so teho dla tak jara rosscherił, dokelz w Jendželskej w tajkim nastupanju žadyn sakoń njeběsche a mózesche kóždy khory skót hnacz, hdzez chzysche a koże wot skotu, na mór panjeneho, pschedawacz, komuz chzysche.

Italia. Dotalny ruski poßłanz w Romje baron Meyendorf je bamzowemu ministrej wosjewił, so ruski khězor hacz na dalsche zaneho póßłanza pola bamza njesmeje, so pak wón (baron Meyendorf) dale w Romje wostanje. Bamz je s tym njespokojny, pschetoz wón běsche teho měnjenja, so budze ruski khězor Meyendorfa teho dla, dokelz bě so s bamzom swadził, wotwołacz a někoho druheho sa poßłanza do Roma poßłacz.

S Barlina do Belgrada.

Wot C. K.

(Skónczenje.)

W haßach satraschnje wonhladasche a sastraschnje w domach, wot turkowskich kanonow rostsělanych. Khlamy turkowskich kupzow běchu roskamane a wurubjene, dzěczi so w turkowskim tobaku wokoło walachu, a schkoda na tobaku wuczinjesche wěsce s najmjeńscha 60,000 tl. Kóždy bjerjesche, schtoz so jemu spodobasche; wschak bě to wscho s brónju w ruzy dobyte kubło a se serbskej krwju sapłaczene. Barrikada bě sa barrikadu. Bomby, kanonowe kule, bombowe kruchi a kamjenje leżachu na haßach kaz wußyte.

So je belgradska hara wot Turkow prjedy wotmyßlena była a so ßu Turkojo Sserbow s Belgrada wuhnacz chzyli, wobßwědcza tez to, so bu w turkowskich domach wjele zyroby namakaneje. Ta wěz pak ruczischo dzěsche, hacz běchu ßebi myßlili a duz so sta, so buchu Turkojo s mésta Belgrada wuczischczeni. Sserbszy kupzy, kotsiz běchu s Turkami w dobrym pschecželstwje, powjedachu posdzischo, so ßu jim Turkojo w potajnstwje prajili: „Luby pschecželo, mjelcz a pschinjeß twoje drohe wězy a twoje pjenjesy ke mni, Wam Sserbam so hubjenje póndże!“ A to tez na to pokasuje, so ßu ßebi Turkojo ßwój nadpad na Sserbow prjedy wuradzili. Někotsi bohaczi Turkojo běchu so sady swojich deskowanych płotow a kamjentnych murjow, kaz tez w swojich mazivnych domach tak twjerdze wobarali, so jim Sserbja ßwobodny wotkhód do twjerdzisny dowolichu.

Pruski póßłanz, kotrehoz dom w jenej haßy stejesche, po kotrejz Turkojo s twjerdzisny s bombami tsělachu, bu tez psches wudyrjene wojowanje a bombardirowanje jara pscheßłapnjeny, tak so so s domu hicz njewěrjesche; ale jako bomby na jeho wobydlenje padacz poczachu, pschikasa wón sapschahnycz a ßyny so do wosa. Tola hwisdanje kulow běsche tak straschne, so so njeswaži pohonczej kasacz wotjěcz, hacz so temu dalsche czakanje wostudzi a tón konje naschwika, so czi saskak wotjědzechu. Na tak mjenowanym wraczaru swaži so konsul prěni krócz wohladnycz a wuhlada k swojemu wulkemu spodziwanju, so jeho kuchařka na jenym druhim wosu sa nim czěri, a to s pruskej khorhoju w ruzy, jako budzichu Turkojo psched tej respekt měcz dyrbjeli.

Pschi tutym bombardirowanju a tsělenju so Turkojo tez rad do kschižow, s kotrymiz ßu kscheszijanske zyrkwje pyschene, měrjachu. Tórm belgradskeje wulkeje zyrkwje bě tak wobschkodzeny, so bě k panjenju bliski, ale kschiz na nim tola njejßu trjechili ani nihdże druhdże žadyn kschiz wottsělili. Do wobydlenja ßerbskeho wjercha Michała dwě bombje sleczischtej, tu a tam so khěże wot bombow sapalichu, tola bu wohen wschudże bórsy jaßo hascheny.

W Belgradze běchu tehdom skoro jenoz ßami wojazy. W moschejach (turkowskich zyrkwjach), hdzez so hischcze psched krótkim czaßom Turkojo nutrnje modlachu, so hromady drjewa palachu, pschi kotrymz straże (wachi) wowzy pjeczechu a kscheszijanske spěwy spěwachu. Pschi někotrych moschejach bě so horzo wojowało a dokelz pódla jeneje protestanska zyrkej steji, dha bě wona tez khětro schkodu czerpiła. — Wysche studentskeje legije bě w Belgradze tez jena wuherska, bołharska (bulgarska) a němska legia, kotruz jedyn Polak kommandirowasche. Najwjetscha ßłowjanska legia, wot jeneho Khrowata kommandirowana, stejesche pola Schabza blisko bóßnistich mjesow. Tuto wotdzělenje, někotre tyßazy muzi ßylne, mějesche tu poruczność, bóßniske njesy pschekroczicz a tam pschecziwo Turkam wojowacz, hdy by wojowanje s nowa wudyriło. My zusnizy budzichmy so k tutemu wotdzělenju pschisanknycz měli. K naschej legiji ßłuschesche hischcze jedyn bataillon milizow (wobronjenych měschczanow a burow).

Druhi dzeń po mojim pschichodze poczach s brónju exerzirowacz a serbske kommando nawjedzicz. W tsjoch dnjach běch tak wjele nawuknył, so mózach w bataillonje sobu skutkowacz. Po 7 dnjach prěni ras na straz (wachu) czehnjech. Nasch kommandant, jedyn serbski pop (duchowny), měnjesche, so dyrbja kuzischy Sserbja tola woßebni wojazy bycz, dokelz wojerske dzěło tak rucze nawuknu. -- Rano w 4 hodzinach poczachmy wschědnje exerzirowacz a běchmy w 10 hodzinach hotowi, po czimz mózesche kóždy dalschi dzeń czinicz, schtoz chzysche.

Wječor roswjeßelachmy ßo se ſpěwanjom a rejwanjom (ale bjes ßónſkich), pijachmy wino a khoſej, piſkachmy na hußlach a na kóſku a t. d.

Tak dołho hacź dyrbjachmy ſ natykanymi tſélbami wonka ſpacź, nadźijachmy ßo noweho wojowanja, — ale cźim dale, cźim bóle naſcha nadźija wotebieraſche. Wjerch Michał, kiž ſ wopředka huſto doſcź do barrikadow pſchińdże, ßo poſdźiſcho wjazy njepokaſa. Duž poczа ßo powſchitkomna njeſpokojnoſcź rosſchěrjecź. Sſerbjo ßo na tajti ſhniły měr mjerſachu a naſche legije ßo dźeń wote dnja pomjeńſchachu. Najprjedy ßo Polazy ſhubichu, najwjazy Sſerbow, ſ wonka Belgrada bydlazych, dźěſche teź w ßwoju ſtronu a duž wobſanknych teź ja, ßo ſaßo domoj podacź. — Ja ßym miniſtrej prawdy, knjeſej Lěſchaninej, wjele dźaka winojty, wón je ßo kaž nan ſa mnje ſtarał, a Bóh chźył jemu to na jeho ßwójbje žohnowacź. Spomnjeny knjes miniſter mi teź paß wobſtara, ja ßo ſe ßwojimi lubymi pſcheczelemi roszohnowach, ſo bych ßo ſaßo do Barlina k ſtudowanju wrócził. Někotſi Sſerbja, kiž běchu ßobu w legiji byli, ßo tam teź podachu, a my potom někotry ſakraßnjeny ras w hromadźe na ßwoje belgradſke žiwjenje ſpominachmy.

Pſchiſpomnjenje redakzije. S tutym je prěnja rosprawa naſcheho lubeho krajana ſkónczena. Wón je potom jako pruſki poddan teź ßwoje wojerſke lěto w pruſkim wójſku wußłužił a pſchi tej ſkładnoſczi teź pſcheczíwo Danam marſchirowacź dyrbjał. Po ſkónczenych ſtudijach je hiſchcze jedyn ras do Sſerbije puczował a je nam ſ tuteho jeho poßlenjeho pſchebywanja w Sſerbiji, kaž teź ſ jeho prěniſcheho wopyta tam tejko ſajimaweho powjedał, ſo ßmy jeho proßyli, tola hiſchcze něſchto ſe ßwojich wukrajnych ſpomnjeńkow ſa Serbſke Nowiny napißacź. Wón je nam to ßlubił a duž budźemy bórſy ſaßo něſchto wot njeho wotczińſchczecź dacź móz.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Runje kaž Bamž ſ Hucźiny, na kotrehož pſched tydźenjom ſpomnichmy, ßedźi tudy na hrodże teź wěſty Buchhorn ſ Duboho. Wón je Bamžowy towarſch, je ſ nim ßwoje njekaſane hońtwjerjenje hnał a je nětko, w Hucźinje popadnjeny a ſajaty, teho ßameho pſcheſtupjenja wobſkorżowany. Teź wón je pſched nětkotrym cźaßom ſe ßwojeje jatby wucźeknycź ſpytał. Běſche ßo mjenujzy ſa khoreho wudawał a, lěkarja ßlepiwſchi, do měſchczańſkeje khorownje pſchiſchoł. Tu proſcheſche, ſo by ßo w ſahrodże wukhadźowacź ßmět. Tola ßłużobnik, jeho wotmyßlenje póſnawſchi, dowjedże jeho ſa palliſady (to ßu: wobhrodźenja abo lěßezy w ſahrodże, ſ kotrychž nichtó won njemóże.) Na to bórſy ſpoſnachu, ſo je B. zyle ſtrowy, ſtrowy kaž ryba we wodże. Duž mějeſche ßo ßaßo do jaſtwa wotwjeſcź. S nim pſched ſahrodźine durje khorownje pſchiſchedſchi, kaſaſche jemu ßłużobnik, ßo na prawizu do měſta ſawinycź; ale B. winy ßo na lěwizu, ızekny „Božemje!“ a cźěrjeſche, ſchtoż móżeſche, k Hownjowej dele; duž ßłużobnik ſa nim — a njeběſche to žana mała hońtwa! — Hakle pola Hownjowa, na horje pola „pſchiboha“ poradźi ßo ßłużbakej Buchhorna ſaßo doſcźěhnycź, jeho doßahnycź a ſajecź. Teź jeho ßu nětko pjecża do krucźiſcheje kłódy ßadźili.

S Budyſchina. Měſchczańſka rada jako kollaturne knjejſtwo je dla wobßadźenja tudomneho primariata pſchi Pětrowſkej zyrkwi, kotryž ßo na jutry, dokelž paſtor primariuß Dr. Rüling jako dwórſki přědar do Draždżan woteńdże, wuprózni, k. fararja Kuhna w Stołpnju pſcheproßyła, ſo by tudy hóſtne predowanje dźerżał. Wón je to pjecża na jutſje ſa tydźeń pſchilubił.

S Konjez pola Porſchiz. Sańdźenu wutoru rano w ßedmej hodźinje wudyri w bróżni tudomneho kublerja Pětra Schneidera woheń a je ßa tuta wotpaliła, kaž teź Schneiderez domſke a ßußodnych Langez domſke ſ pſchitwarjenej hródżu. — Tutón woheń je Schneiderez krumarka, wěſta Hana Běbrachez ſ Koperz, něhdże 16½ lěta ſtara, ſakożiła. Wona tam hakle něhdże 2 njedźeli ßłużeſche a je ßo wona hižom pſched ßudnikom ßwojeje wobjeńdżeneje ſtójcże wuſnała, wudawajo, ſo je teho dla na myßliczku ſapalenja pſchiſchła, dokelž je dźowka jara na nju była a ju hoſpoſa teź druhdy ßwarjeła. Duž je na horka ſpomnjenym dnju ſaźehleny kruch brunizy ſpody kótka, w kotrymž ßo běrny warjachu, prjecź wſaka, do bróżnje ſchła a jón tam do ßkomy tykła, a je woheń potom něhdże poł hodźiny poſdźiſcho wuſchoł.

S Jeńkez. Tudy, hdźež ßmy hakle 5. februara wulki woheń měli, wudyri wutoru 20. februara wjecźor w 7 hodźinach ſ nowa woheń a je ßo kubleŕ Schorſch a wulkoſahrodnik Wicźeźk wotpalił. Kak je woheń wuſchoł, njeje nam ſnate. — K naſchej powjeſczi wo wóhnju wot 5. februara mamy na požadanje to porjedźenje dacź, ſo je wón w Ponichez kólni wuſchół, niz pak w Běbrachez.

K nawjedźenju.

Dokelž ßmy ſhonili, ſo jena njehańbita žónſka ſa Jeńkecźan Běbrachez wotpalenu krumarku koſchle khodźo proßy a ßo ſa jeje maczeŕ wudawa, na cźimž pak łži, dha my kóždeho pſched tajkej proſcheŕku warnujemy, ſ tej próſtwu, ſo bychu ju, dyrbjała-li hiſchcze dale wokoło khodźicź, na měſcże ſajeli a pſched ßudniſtwo dowjedli.

Wodojaßny petroleum, punt po 55 np.
jaßny ſolarwolij, . . . punt po 38 np.
pſchedawa **Th. Schulz,**
klempnarſki miſchtr.

Aukzia dubow
na delnohórczanskim reviru.

Pondzelu 12. měrza t. l. dopołnja w 10 hodzinach budze ßo w dubowym lěßu pola Dobraschez a Delneje Hórki 82 stejazych dubow w pscherěsku wot 12 hacz do 30 zolow pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadzowanje pschedawacz.

Schönig, hajnik.

Aukzia walczkow.

Pondzelu 26. t. m. budze ßo w husczanskim knjezim lěßu a to w husczanskich kerkach, w nowym kerchowje a w dubowym lěßu wot narubaneho ßucheho drjewa

8½ kopy 6/4 twjerdych walczkow a
38 kop 6/4 mjehkich walczkow

pod wuměnjenjom naßadzowanja a sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz.

Aukzia sapocznje ßo rano w 9 hodzinach pschi wobydlenju holnika w husczanskich kerkach.

W Huszy, 21. februara 1866. **Hugo Opelt.**

Kral. prusk. patent-kali-fabrika
Dr. A. Franka w Stassfurtu

porucza knjesam ratarjam k bližschim wußywam ßlědowaze, wot njeje fabrizirowane kalijowe a magnesiowe präparaty k hnojenju, mjenujzy:

	Garantirowana płaczisna.	
	Kalijowywutk.	sa zł. zent..
Hruby schwabelkißały kali		
18—20% schwabelkißałeho kalija wopschijaze	10—11%	15 nßl
Tón ßamy seschkrjeny a prochdrobny rosmłěty	10—11%	20 „
Trójzy koncentrirowana kalijowa ßol	30—33%	1 tl. 27½ „
Pjeczorje koncentrirowana kalijowa ßol	50—52%	3 „ — „
80—85% chlorkalinma wopschijaza		
Czisczeny schwabelkißały kali	39—42%	4 „ 7½ „
75—80% schwabelkißałoho kalija wopschijazy		

Dale

Hruba schwabelkißała magnesia, zentnar po 15 nßl.

Nasche **kalijowe ßele**, sa kotrychž pschispomnjeny wutk rukujemy, njebuwaja ani na transportu ani pschi leženju a měschanju s **guano-superphosphatom** abo s **kosczinu**, — kotrymajž wone k pschihotowanju dospołneho hnoja jako nusne dopjelnjenje ßłuža — ženje włóžne a hodza ßo teho dla tak derje s ruku, kaž tež se ßyjnej maschinu lohko rosßywacz.

Jich nałožowanje je ßo tež w sandzenym lěcze pschi **běrnach**, pschi **dzeczelu** — na woßłabjenych dzeczelnischczach — pschi **zokorowej** a **kulirěpje**, pschi **rapßu** a **nalětnich ßywach**, pschi **lenu**, **maißu** a **tobaku** a pschi **łuschczisnatych płodach**, kaž tež hischcze na **łukach** jako jara wužitne wopokasałe. Wukładowanje, kak maja ßo nałožicz, dawamy po požadanju darmo a franko.

Wot kral. saksk. ministerstwa finanzow je sa nasche do Sakskeje a psches Saksku wjesene poßyłki na kral. saksk. krajnych želesnizach ta woßebnoscz pschiswolena, so ßo wone po najnižschim kamjentowuhlowym tarifu woblicza, psches czož je sa naschich czesczenych wotkupowarjow płaczenje sa pschiwjesenje wjele tunsche, hacz prjedy. Na wschitkich druhich želesnizach ßo sa wjesenje naschich ßelow po tarifu hrubeje sbytkoweje ßele płaczi.

Nasche fabrikaty dostachu na konschej wustajenzy w **Draždzanach** a **Cölnje** prěnje czeßne myto a teho runja tež no wustajenzy w Schczeczinje a Merseburgu.

Knjesej **Fr. Hornigej** w Draždzanach ßmy generalnu agenturu se sakske kralestwo dali a proßymy, ßo se skasanjemi na njeho wobroczicz.

K prjódkstejazym nalětnim wußywam poruczam knjesam ratarjam:

kalijowe ßele, wot kral. prusk. patent-kali-fabriki knjesa Dr. A. Franka w Staßfurtu fabrizirowane
ff. studzenu **Heufeldsku** a **ulmsku kosczinu**,
Backerski guano-superphosphat

mi wot **k. Fr. Horniga** w Draždzanach do kommißije dale,

a tež woprawdzity **peruski guano**, direktnje dostaty.

E. O. Barteldes w Budyschinje.

Sahrodniska žiwnoscz czo. 14/21 w Droždzijn pola Pomorez se 4 akrami 50 kwadratnymi prutami ležomnosczow, na kotrychž je tež rjana skała, je s połnym inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań. 800 toleř kupnych pjenjes móže na njej stejo wostacz.

Wosjewjenje.

Mojim cžesczenym wotkupowarjam dawam najpodwolnischo k nawjedzenju, so ßo pschedawanje mojich tworow tež na wicžnych dnjach (ßobotu) niz wjazy w budže, ale jenož w khlamach na

snutskomnej lawskej haßy

ma.

Ed. Hartmann.

Sa konfirmandow.

Cžorne ßukna a bukskiny

w rjanej tworje łohcž wot 1 tol. a dale, tež

cžorne lazy a rubischka wokoło schije

po tunjej płacžisnje

porucža

W Budyschinje na snutskomnej lawskej haßy

Ed. Hartmann.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětcžischemu symskemu cžaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

mužskeje drasty:

jako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocže, židže, wołmje ꝛc. s próstwu dobrocžiwje na to kedžbowacž, so ßu wschě drasczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leža. S dobrej tworu a s najtunischim płacžisnami móžu kóždu konkurrenzu pschewinycž.

C. W. Bitzka.

Jenož woprawdžity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny brostsyrop nima) spodžiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sažwanju, bróstowym cžeřpjenju, schijowej wobcžežnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Jenož woprawdžity maja tutón, psches ßwoju spodžiwnu hojazu móz po wschěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

Leopoldski meliorirowany běły brostsyrop,

kißałoscze prósny, s kcženjow najbóle hojazych alpskich selow a s kanariskeho zokora hotowany, psche wobcžežnoscze na bróscze, schiji a płuzach woßebje derje skutkowazy ßrědk, maja w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. jenož jeniczžy woprawdžity na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirschfeldže.
Herrmann Einert w Bjernacžizach.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucža wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Kmany młody cžlowjek, kiž chze młynstwo nawuknycž, móže w mojich wulkich młynach do wucžby stupicž.

C. Mörbitz sen.,
w Budyschinje.

Wosſewjenje.

So by ßo praſchenju po cjehnitych wokach doſcj cjiniło, kaž tež jich pſchedawanje na njeßwaczilſkich měßaczných ſkótnych wikach po możnoſczi podpjeralo, ßu podpißanej gmejnſkej radże poruczili, kóżde lěto **3** wiki poſtajicj, na kotrychž by ßo woßebje tajki ſkót ßem na pſchedawanje pſchiwjedł, a duž ßo ſa to dżerżi, ſo budża ſkótne wiki w měßazu

mérzu,
auguſtu a
novembru

te ßame, na kotrychž budże najwjazy praſchenja po cjehnitych wokach.

Skotopſchekupzy a kóżdy, kiž ma wotpohladanje, tudy cjehnite woły na pſchedań ſtajicj, chzyli na tute 3 wicżne dny woßebje kedżbowacj, kotrež ßo kaž wſchitke druhe tudomne ſkótne wiki 1. ßrjedu kożdeho měßaza wotdżerża. Wo pſchihnaczu wjetſchich ſtadłow cjehnitych wokow a cjelżow budże ßo po prjedy datym pſchipowjedżenju rad a darmo woſſjewjenje w budyſkich nowinach dawacj.

Gmejnſka rada w Njeßwaczidle.

Dr. Whithowa wodżiczka ſa woczi

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldżi** w **Thüringſkej**, ſ wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow poczeſczena, **wopokaſuje** ßo bje wſchitkmi dotalnymi woczi hojazymi ßrědkami pſches ßwoje ſbożomne ſkutkowanje wſchědnje jako najkahodniſcha a najlěpſcha wodżiczka w tajkim naſtupanju, a móże ßo jako dopokaſany hojazy a poßylnjazy ßrědk a jako

wěſta pomoz ſa ludżi na woczomaj bědnych

kożdemu poruczecj. Wona hoji wěſcze a rucże a be wſchitkich ſchkódnych ſczěwkow, woßebje pſchi ſahorjenju, ſczerpnjenju, ßuchoczi, ßylſowanju a běżenju woczow, kaž tež pſchi ßłaboſczi po bělmje a płaczi bleſchka ſ wukożowanjom jenoż 10 nßl., a dżěka ju jenoż woprawdżitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldże w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin w hrodowſkej haptyzy.

Carl Forner

knihiwjaſar na bohatej haßy bliſko plumpy

poruczża ßwój ſkład **ſerbſkich ſpěwarſkich knihi**, ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo ma je w jednorym ſwjaſku po 1 tl., ale też w ßomoczanych a druhich kraßnych ſwjaſkach ſ rjanymi wupyſchenjemi po pſchiměrjenej tunjej płaczińnje na pſchedań.

☞ S kněż. kral. rakuſkim privilegiom a ſ kral. pruſkej miniſterialnej approbaziu. ☜

Dr. Borchardtowe aromatiſke ſelowe mydło, k porjeńſchenju a polěpſchenju wobleczoweje barby a khmane pſche wſche njecziſtoiczje kože; (w ſaſyglowanych originalnych pakczikach po 6 nßl.)

Profeßora **Dr. Lindowa** vegetabiliſka żerdkowa pomada, powjetſcha błyſchczenje a ſhibiczliwoſcj włoßow, a je pódla khmana k jich hromadu dżerżenju; (w originalnych kruchach po 7½ nßl.)

Haptykarja **Sperati'a** italſke mjedowe mydło wuſnamjena ßo pſches ßwoje wożiwjaze a dżerżowaze ſkutkowanje na ſhibiczliwoſcj a mjehkoſcj kożje; (w pakczikach po 2½ a 5 nßl.)

Dr. Hartung'a chinaſkorowy wolij, k ſdżerżenju a porjeńſchenja włoßow; (w ſaſyglowanych a w ſchkleńzy ſchſemplowanych bleſchkach po 10 nßl.)

Dr. Hartung'a ſelowa pomada, k faßowubudżenju a wożiwenju włoßoweho roſtu; (w ſaſyglowanych a w ſchkleńzy ſchtemplowanych tygelkach po 10 nßl.)

Woprawdzite pak horejſche, pſches ßowje dopóſnatu ſolidnoſcj a khmanoſcj też w tudomnej krajinje tak rad kupowane artiklje w Budyſchinje kaž prjedy, tak też nětko jenoż jenicżzy pſchedawa

W Budyſchinje.

Gustav Nicolai.

Woſſjewjenje.

Maßiwna piwarnja, w **Schſchowje** leżaza a k tamniſchemu ryczerkubku ßluſchaza, kotraž ma zyhlowanu tſěchu, — 58 kohczow dołha, 18 kohczow ſchěroka a 6 kohczow po ſchoßu wyßoka, ma ßo pſchedacj.

Wona hodżi ßo runje tak jara k pěknemu pſchihotowanju wobydlenja, kaž wona też, jeli ſo ßo wottorha, jara doßahazy, k twarjenju hiſchcże doſpołnje kmany material poſticża.

Bližſchu rosprawu wo pſchedawanſkich wuměnjenjach podacj ma knježi inſpektar w Njeßwaczidle poruczene, a ßo wot njeho też nětkżne offerty horjebjeru.

Parne kupele

pola

A. Droſchütza.

Kupjele ſa knjenje: Njedżelu, wutoru a ſchwórtk wo 1 hodżiny.

Kupjele ſa knjeſow: Njedżelu dopołnja wot 9 hacj do 12 hodżinow, wutoru a ſchwórtk wot 4 hodżinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodżinje prjedy ſkasacj.

W brunizowych podkopkach Langez bratrow leži ßucha bruniza wſchitkich drużinow po najtuniſchich płaczińnach na pſchedań.

Brunizowe podkopki w Khwaczizach, 17. febr. 1866.

Langez bratraj.

Lanoßymjowe klepotaki

ma ſtajnje na pſchedań

A. Rauſendorf
w Maleczizach pola Woſporka.

Pondźelu, wutoru a ſrjedu, 26., 27. a 28. februara

wupſchedawanje

ſtarſchich tworow naſchich manufakturowych a módotworowych khlamow, kaž też wulkeje dźělby khětro jara podpłaczišnu nakupjenych nowych tworow.

W Budyſchinje. **Koch & Preu**

na bohatej haßy ſ napſchecza póſta.

Pſcheßadźowanſka termija.

Sa Handrija Baltena burſke kubło Cat. No. 10 w Hodźiju, Fol. 2 gruntſkich a hypothekſkich knihi, kotremuž je pſchi leżomnoſczach, 47 akrow 169 kwadratnych prutow wopſchijazych, 1163,37 dawkſkich jenoſczow napokoženych, je jedyn ßobuherba ßobu ſa wſchón inventar a ſkłady wuliczenu ſummu wot

15,898 tl. 10 nßl. 5 np.

ßadźik. Dla njepoknolětnych herbow ſemrjeteho wobßedźerja, na ſawoſtajenſtwje dźěl bjerjazych, je ßo ſe ſtrony hamta

28. februara 1866

jako pſcheßadźowanſka termija poſtajiła a ßu teho dla wſchitkich czi ßami, kiž ßu wotmyßleni, ſa ſpomnjene kubło wjazy dacz, hacž je hacž dotal ßadźene, ſ tutym pſcheproſcheni, na pomjenowanym dnju dopołnja w 11 hodźinach na tudomny ßudniſki hamt pſchińcz, ßo pſchipowjeſcz, ßwoju płaczenja kmanoſcz dopokaſacz, ßwoje wjazyßadźenja ſcźinicz a dalſcheho wotczakacz.

Kralowſki ßudniſki hamt w Budyſchinje, 15. februara 1866.

Hartenſtein. Dracha.

Dobrowolna ſubhaſtazia.

Herbſtwodźělenja dla budźa ßo ßlědowaze leżomnoſcze ſemrjeteho kublerja Handrija Baltena w Hodźiju, jako:

a) ſahrodniſka žiwnoſcz Cat. No. 4 w Běczižach, Fol. 3 gruntſkich a hypothekſkich knihi ſe 4 akrami 89 kwadratnymi prutami a 139,27 dawkſkimi jenoſczemi, njedźiwajo na dawki a wobczežnoſcze ſakońſzy taxirowana na

3174 tl. 25 nßl. —

a

b) leżomnoſtne kruchi No. 119, 120 a 121, polo, niſke bréſowe kerki a łuki w Přečzezach wopſchizaje, kiž ßu 4 akry 178 kwadratnych prutow wulke, ſe 97,55 dawkſkimi jenoſczemi napokožene, na Fol. 51 gruntſkich a hypothekſkich knihi ſapißane a na

1893 tl. 10 nſl. —

taxirowane, k kotrymž pak inventar a ſkłady njeßłuſcheja,

5. měrza 1866

dobrowolnje na podpißanym ßudniſkim hamcze a to po dobroſdaczu pak w hromadze pak roſdźělene a po tajkim ſ dwójnym pſchedawanjom na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Na kupjenje ſmyßleni ßu teho dla pſcheproſcheni, na ſpomnjenym dnju dopołnja w 11 hodźinach na tudomny ßudniſki hamt pſchińcz, ßwoju płaczenja kmanoſcz dopokaſacz a dalſche wotczakacz.

Pſchedawanſke wumĕnjenja ßu w khěži hrodu Ortenburga a w korczmje w Běczižach a Přečzezach ſubhaſtazionſkemu patentej pſchipojßnjene.

Kralowſki ßudniſki hamt w Budyſchinje, 15. februara 1866.

Hartenſtein. Dracha.

Jena ßerbſka holza móże pola podpißaneho dobru ßłužbu doſtacz a ju jutry naſtupicz

Cžaßnikar **Reißmann** w Kamjenzu.

Dźak.

Wſchitkim lubym ßußodam ſ bliſka a ſ daloka, kotſiž pſchi wohnju, wutoru 20. februara wjeczor tudy wudyrjenym, dobroczinje k pomozy khwatachu a naju wobßedźeńſtwo pſched wóhnjom wobarnowacz pytachu, woßebje pak mużſtwam raboczanſkeje ßykawy prajimoj ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dźak, ſ tej próſtwu k Bohu, ſo by wón kóždeho hnadnje pſched wóhnjowym njeſdożom ſwarnowacz chył.

W Jenkezach, 22. februara 1866.

Handrij Garbar.
Pětr Wiczežk.

Liſtarnja

Knjeſej **Schw.** — Nowiny S. C., kotrež wot naß doſtawacze, darmo ſczelemy; duž, ſchtož ſcze poßłali, ßaßo doſtanjecze, hdyž, kaž ßo na to wjeßelimy, k nam pſchińdźecze.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć **L. A. Donnerhaka** w Budyšinje.

Čisło 9. — 3. měrca — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Michał a Handrij — Ze Serbow: S Wukrancźiz. S Budyschina. S Budyschina. S Budyschina. S Minakała. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Nowsche wažnische powjescźe.

Win, 27. februara. S Konstantinopla je powjescź pschischła, so turkowski sultan wuswolenje žaneho europiskeho prynza sa rumunskeho wjeŕcha pschiwdacź njemóže.

S Brodow (rakuskeho města na rußowskich mjesach) pißaja, so je rußowske wójsko rěku Prut, kotraž Rußowsku wot Rumunskeje dźěli, wobßadźiło a so je hotowe, ju kóžde wokomiknjenje pschekrocźicź.

Hamburg, 27. februara. Pruski gouverneur w Schleswigu, general Manteuffel, je dźenßa do Barlina jěł a powjeda ßo, so je tam k wažnemu wuradźowanju powołany.

Petersburg, 27. februara. Tudomne khěžorske nowiny wosjewjuja, so njeńdźe rumunskeho wjeŕcha wuswolicź, ale so ma ßo to po napraschowanju a pschiswolenju wulkich europiskich knježeŕstwow stacź.

Pescht, 27. februara. Dźenßa popołdnju stej wobej komorje wuherskeho ßejma khěžorej wuradźenu adreßu pschepodałoj. W ßwojim wotmolwjenju rjekny khěžor bjes druhim, so budźe tu adreßu ßwěru pschehladacź a potom ßwoje měnjenje ßejmej napißane pschipóßłacź; so pak móže wón hižom nětko tak wjele prajicź, so te požadanja njebudźe dopjelnicź móz, kotrež mohłe jenoscźi a zyłoscźi rakuskeho khěžorstwa schkodźicź.

Lwow (Lemberg), 27. februara. Tudy ßo powjeda, so je hrabja Gołuchowski jako dwórski kanzleŕ sa Galiziju a Bukowinu pomjenowany.

Lanoßymjenjowe klepotaki
ma stajnje na pschedań w Maleczizach pola Wosporka
Rausendorf.

Cźiste raffinirowane ßwěcźenje punt po 55 np.,
Wodojaßny petroleum . . . „ „ 45 „
Najlěpschi wosowy mas . . . „ „ 22 „
pschedawa **Teutscher** w Porschizach.

Hólcźez, kotryž chze gratokowaŕstwo (Werkzeugschmidt) nawuknycź, móže do wucźby stupicź pola R. Jacoba, gratokowarja na ßerbskich hrjebjach w Budyschinje.

Hólcźez, kotryž chze krawstwo nawuknycź, móže ßo pola podpißaneho samołwjecź.
Ad. Peschko na drjewowych wikach.

Płaćizna žitow a produktow w Budiyšinje: 24. februara 1866.

Dowoz: 10,494 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	5	17	5	4	27	5	5	20	—	5	15	—
Rožka . .	3	25	—	3	15	—	3	25	—	3	22	5
Jecźmjeń . .	3	—	—	2	15	—	3	—	—	2	28	5
Wowß . .	2	—	—	1	20	—	1	25	—	1	22	5
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	29	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	12	5	1	5	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 25 nßl. a 13 tl. 20 nßl.
pscheńza 73—74 tl., rožka 47 — 48 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecźiscźeny) 16 tl. 5 nßl.
(Cźiscźeny, kaž ßo w Budyschinje pschedaw a stajnje něhdźe 1⅛ tl. dróžschi.)

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 28 februara, 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. 5¾ np. 1 połnowažazy cźerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 98⅛.

Sakſka. W lěcze 1865 bě ſumma wojerſkich ſaſtupnych pjenjes wot tajkich nawdata, kotſiž w ſakſkim wójſku ßłužicz nochzychu, hacz na 439,448 toleŕ naroſtka a ſ tuteje ſummy bu 264,150 toleŕ na 982 wojerſkich ſaſtupjerjow wobliczenych, ſ kotrychž 779 mužow 6 lět a 203 mužojo 3 lět ßłuža. — Wóndanjo wjeſechu ßo kubleŕ Jahn ſe Schönawa pola Lipſka, kaž tež tamniſchi piwarz a knježi inſpektaŕ na woſu, do kotrehož běſche jedyn kóń ſapſchehnjeny, do Lipſka. Na jene dobo ßo kóń ſpłóſcha a czerjeſche tak njemdrje dale, ſo jeho ſaſtajicz njemóžachu. Duž Jahn ſ woſa ſkoczi, ale tak njeſbožomnje, ſo bě ſa někotre minuty morwy. Piwarz je tež ßylnje ranjeny, inſpektaŕ pak njebu ani ſ najmjeńſcha wobſchkodzeny. Wós bě na wjele kruchow roskłamany.

Jeju majeſtoſczi kral a kralowa ſtaj ßo 26. februara wjeczor ſ Mnichowa do Draždzan wróczikoj.

Kralowſke ſakſke krajne żeleſnizy ßu w ſańdzenym lěcze 4,567,721 człowjekow a 73,689,719 centnarjow tworow a kubkow pſchewjeſke a ßu wſchě do hromady 6,917,683 tl. wunoſchka dake.

Prußy. Pruſki ßejm je 23. februara wobſanknjeny. Jako mjenujzy ſapoßłanzy druheje komory w poßedzenju 22. februara ßylnje na njeknicžomnoſcz miniſterſtwa a na jeho ſkutkowanje hrimachu, wucżeże miniſterpſchedßyda hrabja Bismark kralowſki liſt, w kotrymž bě wot krala miniſterſtwu pſchikaſane, nětcziſchi ßejm naſajtra wobſanknycz a ſ dobom woſjewicz, ſo hacz do nowych wólbow žadyn wjazy wotdzerżany njebudże. Pſchedßyda druheje komory na to poßedzenje wobſankny a ſapóßłanzy ßo roſeńdzechu.

Naſajtra bě ßo k wobſanknjenju ßejma něhdże 80 ſapóßłanzow w běłej ſali kralowſkeho hrodu ſeſchło a miniſter Bismark czitaſche wobſankazu rycz, w kotrejž bjes druhim rjekny: „Miniſterſtwo njeje drje lětuſchi ßejm (Landtag) w tej nadžiji powołało, ſo budże ßo dotalna ſwada bjes knjeżerſtwom a druhej komoru zyle wurunacz, ale wone wotczakowaſche tola tak wjele, ſo budża ßo pſchezo hiſchcże wſchelake ſa kraj wužitne ſakonje wuradżicz hodżicz. Ale hižom prěnja rycz pſchedßyby druheje komory bě ſnamjo, ſo je druha komora pſchecżiwo knjeżerſtwu njepſchecżelſzy ſmyßlena. Tajke běſche tež jejne dalſche ſkutkowanje, wone njebě měrej, ale wadżenju pſchiwobroczene, ſapóßłanzy njewuradżowachu wužitne ſakonje, ale měſchachu ßo do wěžow, kotrež jich niczo njeſtaraja, tak ſo dyrbjachu wſchě jich dżěła njepłódne woſtacz. To je ßo woßebje w jednanjach dla Lauenburgſkeje a dla najwyſcheho pruſkeho ßuda pokaſało. S teho wſcheho je po wſchěch pruſkich krajach bjes ludom njepokoj ſ kóżdym dnjom pſchibjeraŕ, tak ſo je kral w ſtaranju, ſo mohła hiſchcże wjetſcha ſwada naſtacz, ſa dobre ſpósnaŕ, ßejm rospuſchczicz, a t. d.“

Dżiwno je, ſo we Pruſkej miniſterſtwo winu na druhu komoru ßuwa a druha komora na miniſterſtwo, a tola by wſchitko jara hładko běżało, hdy by ßo na prawym měſcze ſpósnało, ſo Pruſka wjazy żadyn abſolutiſki kraj njeje, ale ſo je do rjadu konſtituzionalnych krajow ſaſtupika. Tak dołho, hacz tam tole njewopſchijeja, mózeja dżeßacz ras nowu druhu komoru wuſwolicz, a wona budże tola ßaßo po krótſchim abo dlěſchim czaßu do ßlěda wóndanjo rospuſchczeneje komory ſtupacz. Sswětne podawki wucża, ſo tam, hdżež ſamóżni a njeſamóżni pſchecżiwo miniſterſtwu ſteja, tuto tola ſkónczinje zofacz dyrbi. A w Pruſkej ßu ſamóżni a njeſamóżni pſchecżiwo miniſterſtwu a něſchto ſemjanſtwa jenož ſa nje, duž njewěmy, kak dołho woſyczk miniſterſtwa hiſchcże w ſtarej koliji poběhnje, khiba ſo wójna wudyri abo ßo konſtituzia horjeſběhnje.

Rakußy. Khěžor a Khěžorka hiſchcże we wuherſkim hłownym měſcze pſchebywataj. — Wóndanjo pſchinjeßeſchtaj knjeſaj Schuhaj a Mraſowicz adreßu, wot khrowatſkeho ßejma wuradżenu, do Peſchta k khěžorej. Wón je jimaj miłoſczjiwje wotmolwił a pſchi tym na to pokaſował, ſo je woßebje trjeba, khrowatſke naležnoſcze, tak daloko hacz ſ Wuherſkej w ſwjaſku ſteja, ſkerje lěpje do rjadu ſtajicz. — Wuherſki ßejm je ßwoju adreßu wuradżił a budże wona w tychle dnjach khěžorej pſchepodata. Wot khěžoroweho wotmolwjenja budże wotwißowacz, hacz ßo Wuherſzy ſ rakuſkim knjeżerſtwom doſpołnje ſjednaja; ale dokelž wuherſki ßejm wot khěžora wulke prawiſny ſa Wuherſku żada, dha je czežko wěricz, ſo khěžor wſchě żadanja dopjelni.

Rakuſke nowiny w tu khwilu jara tam a ßem hudaja, hacz Schleswig-Holſteina dla bjes Pruſkej a Rakuſkej k wójnje pſchińdże, haj někotre wudawaja, ſo ßo w Schleſynſkej hižom jene pruſke wójſko bliſko czeſkich mjeſow w hromadu czehnje, (ſchtož pak, kaž pruſke nowiny wobkruczeja, na żane waſchnje wěrno njeje.) — Nowſche podawki w ßußodnej Rumunſkej ßo rakuſkemu knjeżerſtwu mało ſpodobaja, pſchetož ſ nich móża lohko doſcz wſchelake njeluboſnoſcze ſ Rußowkej naſtacz, tak ſo by Rakuſka potom tſjoch wulkich njepſchecżeljow měła, mjenujzy Pruſku, Italiju a Rußowſku: ſchtož by tola trochu wjele było, hdy by ßo někak wójna ſapſchadła.

Rumunſka. Tak mjenuje ßo wjerchomſtwo (Fürſtenthum) na delnej Donawje, ſ prjedawſcheje Moldawy a Wallachije wobſtejaze a pod wyſchim knjejſtwom turkowſkeho ſultana ſtejaze. S wjerchom bě tam hacz dotal wěſty Kuſa, kotryž pak tak hoſpodarjeſche, ſo bě napoßledku ſemjanſtwo, lud a wójſko ſ nim njeſpokojne. Duž ſpytachu jeho hižom konſche lěcze wotßadżicz, ale ta wěž ßo njeradži, dokelž mějeſche Kuſa tehdy hiſchcże wójſko na ßwojej ſtronje, a myßleſche ßebi wſchón ßwět, ſo budże tam nětko pěknje ſ měrom ßedżecz. Ale ſańdzenu njedżelu pſchinjeße telegraf powjeſcz, ſo ßu tam

pjatk w nozy wjerćha Kusu sajeli a k wotstupjenju nusowali, a so tam nětko nakhwilne knježerstwo, s někotrych wožebnych semjanow wobstawaze, knjejstwo wjedże. Tež pschindże ta powjesć, so je tuto knježerstwo belgiskeho prynza Filippa sa noweho rumunskeho wjerćha wuswoliko a so budże dotalny wjerch Kusa s kraja wupokasany.

Pschi wschej tutej revoluziji so žana cłowska krej roslaka njeje, dokelž sa Kusu nichtón ani porsta hnuk njeje. Hacž pak Rumunojo tajkeho wjerćha dostanu, kaž chzedża jeho měcz, je jara njewěsty. Belgiski prynz Filipp je so pjerża hižom sarjekk, dokelž wón wě, so budże rumunske wuprósnjene město tola Turkowska se sobuskutkowanjom Franzowskeje a Rußowskeje skónczże wobsadżecz. — Wschitke knježerstwa wo pschihotowanju nowscheje rumunskeje revoluzije niczo wjedżake njejsu, — to je se wscheho widżecz, — jenoz rußowske je něschto cżuko, dokelž wóndanjo nowiny powjedachu, so so jene wjetsche rußowske wójsko na rumunskich mjesach shromadżuje. Najskerje nětko s jeneje strony jene rußowske, s druheje strony jene turkowske a s tsecżeje jene rakuske wójsko rumunske mjesy wobsadzi a wotdżělenje franzowskich a jendżelskich wójnskich kódżow se schtworteje strony do cżorneho morja pschijědże, so bychu wschě tute knježerstwa s mozu do rumunskeje wězy ryczecz móhke; pschetoz žane tam druhemu niczo njepopschěje. So móża so pschi tym lohko doscz swadżicz, to je tež mózno.

Po najnowschich powjesczach wot 26. februara je so Kusa na tutym dnju do Rakuskeje na pucz podał, jako bě prjedy nakhwilnemu knježerstwu pißmo dał, w kotrymž je wuprajene, so je wón dobrowolnje wotstupił. (Nó, tajke dobrowolne wotstupjenje w jastwje a bjes bajonetami jedyn hižom snaje! To dyrbisch ludżom wolu cżinicz, byrnje tež ani proschk pokhilenje k temu njemék.)

Michał a Handrij

abo

ratarske rozpominanja.

Měrc.

Michał. Měrza, mój luby Handrijo, dyrbi bur swoje domske dżěło dokonjecz, na polach pak dżěkacz sapoczecz. Jeli hischcze s mkóczenjom hotowy njejsy, dha masch nětko spěschnje womkóczicz; schtoz budżesch sam trjebacz, daj w mkynje namlěcz; pschetoz muka, w symje namlěta, so zyke lěto dobra dżerži, hdyž je w suchim kaschczu skhowana. Schtoz masch sornow wysche, dyrbisch na wiki swosycz, so bychu so cżi w lěcże waczki do nich njedake. Schtoz chzesch s namkóczeneho žita nalěto sycz, masch prawje derje wuczisczicz a na kubi skhowacz, hacz je trjebasch.

Hdyž poczina tacz a mokrota na polach a kukach nastawa (cżehoz pak drje so lětsa bojecz njetrjebamy), dha masch w měrzu a haperleji, tak dołho hacz wieczor abo w nozy mjersnje, swěru na swoje ležomnoscże khodżicz a wodu puschczecz, tež pschěrowy a prěcznizy do rjada stajicz. Pschetoz hdyž to wscho njeczinisch, dha móhka cżi woda, hdyž wotběżeez njemóże, wjele dobreje semje sobu wjacz, abo hdyž wona psches nóz samjersnje, dha móhko cżi wjele stwjelczkow, dokelž so nětko semja puka, wumjersnycz. Teho dla radscho widżimy, hdyž so w měrzu próschi, hacz hdyž sněh leži.

Nasymu je so jenoz roz, pschenża a raps wußyk, duz masch, jeli mózesch w měrzu do semje, wowß, nalětnu roz (jerzu) a sażny len sycz, wscho druhe a kak so po rjadu cżini, chzemy sebi w haperleji prajicz. Nětko ma pak so rola k wschemu pschihotowacz, a sy najskerje wjetschi dżěl polow, kiž su s hnoja, hižom nasymu pohnojił a saworak. Hdżež cżi abo hnój doßahnyk njeje abo cżaßa k dżěku pobrachny, dha masch nětko swoje pola pohnojicz, saworacz a pschewkóczicz. Derje tež je, hdyž symjo do semje pschindże, prjedy hacz je mokrota wot symy se semje wuczehnjena.

Kaž na polach, tak ma so tež w měrzu w sahrodach wscho, schtoz nasymu pohnojene abo s kopaczom pschedżěkane njeje, hotowe sczinicz, a so, hdyž czopke dny pschindu, to a tamne poczecz wußycz. W sadowych sahrodach so hußancze hněsda dele storhaja, schtomiki so poczinaja schczěpicz abo pscheßadżecz, sadowe póczki so sadżeja, żiwe płoty so wobrěsuja a se sadowych schtomow so suche hałosy wurěsuja. Luki maja so pschehrabacz a wuczisczicz a tam, hdżež su kruchi trawy prósne, dyrbi so něschto synowych pluwow naßypacz. We winizach poczinaja so, jeli syma pschestawa, dwě-a tsilětne pjenczki pscheßadżecz, winowe pjeńki kiž steja, so wobrěsuja, a hdżež leża, so se semje bjeru, so kolikam pschiwjasuja a wobkopuja. Wscho to směje so pak we winizach jenoz stacz, hdyž su kónz měrza abo tež w spoczatku haperleje najsymnische nozy nimo. — W lěßu so symjo khójnow, schmrěkow, jědlow, bukow a druhich lěßnych schtomow w nowym měßazu wußyje.

Se skotu so czelata, kóslata, proßata a jěhnjata, kiž so w měrzu narodża, najlěpje wotkubkaja a najßylnische narostu. — Skotej, kiž ma młodżata, ma so czopke picze a něschto womjeschka dawacz a maja hosposy, bóle pak hischcze wowczerjo sa tym hladacz, so bychu młodżata bjes schkody na swět pschischke. Jehnjatam so, so bychu jěsez nawukke, rad trochu wowßa sypnje. — Pjerina ma so, dokelž nětko na jejach sedżi, derje wothladacz. — Kołcze so hischcze na pokoj wostaja, hacz wischnje sakżěwaja, potom pak so měd a wósk s dobom wurěsuje.

Ze Serbow.

S Wukrancźiz. Po wotendźenju naſcheho knjeſa duchomnehó Eberta w naſnymu konſcheho lěta, kiž bu na diakonatſtwo w Klutſchu powołany a prěnjeho oktobera l. do tehole ſaſtojnſtwa ſapokaſany, běſche naſcha a ſ njej ſjednoczena klětnjanſka (ſtaroluthersa) woßada khwilu bjes duchowneho wótza. Tola tónle cźaß, w kotrymž je naß k. Ebert cźaſto hiſchcźe wot Klutſcha dobrocźiwje ſaſtaraſ, njeje, dźakowano Bohu! dołho traſ. Naſcha a klětnjanſka woßada ſtej hužom 7. januara t. l. noweho duchowneho doſtałej: je pak wón k. Gräva ſ Weſtfalſkeje, hdźež běſche w Exteru ſ wucźerjom. Won je po prawym rodźeny Němz; ale ſ wěſtoſcźu dawa ßo nadźijecź, ſo wón ſ Bożej pomozu w krótkim cźaßu naſchu ßerbſku rycź runje tak doſpołnje a wubjernje nawuknje, kaž je ßebi k. Ebert wobaj dialektaj, hornjo-a delnjołużiſki, tak pſchißwojił, ſo je w poßledniſchim ßamu rycźnizu (grammatiku) ſpißaſ, kotraž pjecźa w krótkim cźaßu wuńdźe a wo wulkej wuſtojnoſcźi a pilnoſcźi ßwojeho ſpißaczela ßwědcźi. My nadźijamy ßo, ſo knjes Gräva ſa krótki cźaß tu ßamu ſnajomnoſcź a wuſtojnoſcź w ßerbſkej rycźi nadeńdźe, dokelž ma woßebite dary k nawuknjenju zuſnych rycźow a je nětko ſe wſchej mozu a luboſcźu na nawuknjenje naſcheje ßerbſkeje rycźe ßo położił, tak ſo hužom nětko nětkotre ſaſtojnſke dźěła w ßerbſkej rycźi ſaſtaruje. Jemu budźe wěſcźe k woßebitemu poſpěchowanju jeho prozowanjow tón doſtatk ßłużicź, ſo je wón ſtudowany philolog a niz jeno mnohich zuſnych rycźow hižom mózny, ale tež ſanskrita derje wědomny. Bóh daj jemu k jeho ſtudijam w ßerbſcźinje ßwoju hnadnu pomoz a połne żohnowanje! Tak pak ßmy pſcheßwědcźeni, ſo wón w ßerbſkej rycźi bórſy niz jeno tu hotowoſcź, kotraž je k płódnemu żohnowanemu ſkutkowanju w jeho ſaſtojnſtwje nuſna, ale runje kaž knjes Ebert tež tu dokonjanoſcź we njej dozpije, ſo mohł nětkotremużkuliż ſe ßwojich ßerbſkich ſaſtojnſkich bratrow, kiž měnja, ſo je ja jich ſaſtojnſtwo doſcź, hdyž móża ßerbſki nětak tak wjele a tak hubjenje, ſchtoż a kaž ßu to w dźěcźazych lětach nawuknyli a poſdźiſcho hiſchcźe poſabyli, ſ wucźerjom bycź; my ßo nadźijamy, ſo ßo tež wón potom, wot rjanoſcźe, połnoſcźe a wulkotnoſcźe ßerbſkeje a ſ zyła ßłowjanſkeje rycźe ſapſchijaty, njebudźe ſminyć móz, ßo ſ k. Ebertom w jeje khwalbje a wuſnaczu ſjednocźicź: ſo ßo wón nihdy tajkich wubjernoſcźow a rjanoſcźow, tajkeje połnoſcźe, wſchelakoſcźe a wulkotnoſcźe a nihdy tajkich woßebnoſcźow, kajkichž je w ßerbſcźinje a ßłowjanſcźinje, jej hłubſcho ſpóſnawſchi, nadeſchoł, nadźał njeje a ſo je ßo jemu ſ nimaj zyle nowy, wulki, nihdy nadźaty ßwět wotewrěł.

S Budyſchina. Woſjewjenje na wſchitkich fararjow budyſkeje krajſkeje direkzije, w kotrychž woßadach Sserbja proteſtantſkeho wěruwuſnacza pſchebywaja, ßerbſku Bożu ßłużbu w Draždźanach naſtupaze. — S pſchiſwolenjom kralowſkeho miniſterſtwa kultußa a ſjawneho wucźeńſtwa ma ßo, kaž w ſańdźenych lětach, tak tež w lěcźe 1866 dla lěpſcheho proteſtantſkich Sserbow, w Draždźanach a wokolnoſcźi pſchebywazych, nakhwilne wotdźerźenje Bożeje ßłużby w ßerbſkej rycźi w Draždźanach a to

njedźelu Lätare, 11. měrza,
3. njedźelu po ßw. trojizy, 17. junija,
16. njedźelu po ßw. trojizy, 16. ſeptembra,
2. njedźelu adventa, 9. decembra

w tamniſchej kſchižnej zyrkwi, dopołdnja w 11 hodźinach, pſches ßerbſkeho duchowneho a ſe ßobuſtutkowanjom ſpěwarjow ſ hornych Łużicow, ſ dobom ßobu ſ Bożej wjecźerju ſtacź.

Na fararjow tudomnje krajſkeje direkzije, we kotrychž woßadach proteſtantſzy Sserbja bydla, ſtawa ßo ſ tutym poruczenje, tuto bližſchu njedźelu po wudaczu tuteho woſjewjenja ſ klětki pſchipowjedacź a tajke pſchipowjedanje njedźelu pſched kóždej ſ naſpomnjenych tſjóch Bożich ßłużbow woſpjetowacź. — W Budyſchinje, 1. februara 1866. — Kralowſka krajſka direkzia. S Noſtitz-Wallwitz. ſ Tümpling.

S Budyſchina. Tudy wuſtupuje k měrje podobna powjeſcź, ſo budźe rektor tudomneho gymnaſija, profeſſor Dr. Palm, pjecźa do Grimmy ſa rektora tamniſcheje fěrſchcźinſkeje ſchule pſcheßadźeny; naiſkerje ßo to na Michała t. l. ſtanje.

S Budyſchina. Na tudomnym krajnoſtawſkim ſeminaru ßu w poßlednich tydźenjach ßłědowazy kandidatojo wucźerſtwa pruhowanje wólbokmanoſcźe khwalobnje wobſtali: K. Kießling, pomozny wucźeŕ pſchi tudomnym ſeminaru; k. Vogel, pom. wucźeŕ w Dürrhennersdorfu (Sserb); k. Stöcker, pom. wucźeŕ we Wopakej; k. Ducźman, pom. wucźeŕ pſchi měſchcźanſkej ßerbſkej ſchuli w Budyſchinje (Sserb), k. Bendel, ſchulſki vikar w Friedersdorfu pola Połcźnizy; k. Pilz, domjazy wucźeŕ pola k. Hempela nad Dhornom pola Połcźnizy; k. Łoſchka, pom. wucźeŕ w Kamjeńcu, k. Müller, pom. wucźeŕ w Berthelsdorfu pola Herrnhuta (Sserb); k. Pollack, pom. wucźeŕ w Ober-Seifersdorfu pola Żitawy; k. Hatnik, pom. wucźeŕ w Wjeleczinje (Sserb); k. Hoker, ſchulſki vikar w Kunnersdorfu pola Kamjeńza (Sserb); k. Säring, ſchulſki vikar w Běłej pola Kamjeńza (Sserb); k. Richter, pom. wucźeŕ w Weigsdorfu pola Friedlanda; k. Zimmer, pom. wucźeŕ w Halſchtrowje; k. Knobloch, pom. wucźeŕ w Burkersdorfu; k. Schrödter, pom. wucźeŕ w Brětnigu pola Połcźnizy; k. Praßa, pom. wucźeŕ w Biſkopizach; k. Makacź, ſchulſki vikar w Geißmannsdorfu (Sserb); k. Klem, pom. wucźeŕ w Biſkopizach (Sserb) a knjes Jährig, ſchulſki vikar w Belmsdorfu. F.

S Minakała. Sańdżenu ſrjedu 28. februara wudyri tudy woheń a ßu ßo domſke kowarja Schimanka, kaž też wumjeńk ßußoda wotpaliłe.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Schto to tola ſ tymi ſchwindowymi pſchekupzami je?

Mots Tunka. Ale ſchto dha pak maſch?

H. D. Nó, jedyn tola tak derje w měſcze pſchedawa, a hdyž domoj pſchińdże, dha pjenjeſy pſchezo njedoßahaja.

M. T. Ach, to drje je tón, kiž wóndanjo wudawaſche, ſo ßu jemu na puczu 7 toleŕ kranyli.

H. D. Haj, jeno ſo ßu jemu to wěrili.

M. T. Nó, někotre žony tola.

Cyrkwinske powjeśće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Jan Konrad, wobydleŕ w Dobruſchi, ſ Madlenu Rychtarjez ſ Hbjelſka. — Jan Hendrich Tietza, wobydleŕ na Židowje, ſ Hanu Madlenu Wicźaſez ſe Židowa. — Jan Auguſt Kudźela, wobydleŕ w Nowych Cźichońzach, ſ Hanu Khryſtianu Pjetſchkez ſ Cźichońz. — Jan Auguſt Beyer, cźěßla w Budyſchinje, ſ Hanu Khryſtianu Brěſowſkej ſ Dobruſche. — Pětr Broda, wobydleŕ w Sajdowje, ſ Marju Madlenu Mětrachez ſe Židowa.

Podjanska cyrkej: Ernſt Julius Kloß, młynk w Bjernaczizach, ſ Karolinu Thereſu Kaplerez ſ Budyſchina.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Jan Pawoł, Pětra Kulki, kněžerja na Židowje, ß. — Jan Auguſt, Bjedricha Ernſta Schneidera, kněžerja na Židowje, ß. — Helena Auguſta, Jana Auguſta Rjeczki, wobydlerja we Wulkim Wjelkowje, dź. — Auguſta Marja, Korlje Wylema Gräfy, hoſpodarja w Sſkonej Borſchczi, dź. — Felix Pawoł, Handrija Wuſchika, kněžerja na Židowje, ß. — Marja Madlena, Jana Petziga, wobydlerja na Židowje, dź. — Jan, Michała Buka, kněžnika w Małym Wjelkowje, ß. — Marja Thereſia, Bjedricha Auguſta Hulcza, kowarja-najeńka na Ssokolzy, dź. — Marja Amalia, Jana Mawkſcha, wulkoſahrodnika w Jeńkezach, dź. — Marja Helena, Hany Marje Albertez w Zyžezach, n. dź. — Jan Auguſt, Hany Schkleńczerjez w Zyžezach, n. ß.

Podjanska cyrkej: Jurij Anton Julius, Jurja Bandy, regiſtratora na tachantſtwje w Budyſchinje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 31. januara: Jan Ernſt, njebo Handrija Mucźerja, kublerja w Bělczezach, ſawoſtajeny ß., 4 l. 1 m. 7 d. — Jan Pawoł, Handrija Burka, kublerja w Sſkonej Borſchczi, ß., 2 l. 8 m. 2 d. — 7. febr., Jakub Filipp Franz, kněžkaŕ w Něwßezach, 68 l. — 8., Ernſt Pawoł, Korle Auguſta Hobra, murjerja na Židowje, ß., 7 m. 8 d. — 11., Hana Auguſta, Wilhelminy Hausdorfez w Dobruſchi, n. dź., 2 l. 4 m. 16 d. — 12., Handrij Karaß, kněžnik w Jeńkezach, 65 l. 1 m. — 13., Jan, Michała Buka, kněžnika w Małym Wjelkowje, ß., 1 dź. — 16., Hana rodź. Ssmoliz, Michała Ssworý, najeńka w Hornej Kinje, mandżelſka, 58 l. 11 m. 9 d. — 17., Roſina Schoftowa, wobydlerka w Dobruſchi, 59 l. —

Nawěſtnik.

Woſſewjenje.

Lubym Sserbam a Sserbowkam ja ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo je nětko w mojich wulkich młynach kóždy cżaß najlěpſcha pſcheńczna muka po najtuniſchej płaczińje na pſchedań a mózu ju woßebje k prjódkſtejazym ßwjatym dnjam poruczecź.

W Budyſchinje.

C. Mörbitz, sen.

Serbski słownik.

Wšitkim tym, kotřiž chcedźa sebi serbski słownik zwjazać dać, możemy k tajkemu zwjazkej jara rjane safianowe khribjety ze złoćanym serbskim pismom a ze złoćanymi wupyšenjemi exemplar po 6 usl. poručeć. Kniharńja

Smolerja a Pjecha.

Ratarſke towarſtwo

w Małym Wjelkowje

wutoru 6. měrza wjeczor w 6 hodźinach. — Rosdźělenje runklizoweho ßymjenja. **Pſchedßyda.**

We Wadezach pola Pfula budże jutſje (njedźelu) 4. měrza popołnju miſionſka hodźina wotdźerżana a ßu wſchitzy pſcheczeljo miſionſtwa na nju pſcheproſcheni.

W.

Dobre kałowe a runklizowe ßymjo je k doſtaczju pola T. Pjetſchki, ſahrodnika w Pſchiwczizach.

Jedyn wowcierſki móże pola podpißaneho město doſtacź a ma 1. haperleje naſtupicź.

Jan Schuſter w Klukſchu.

Sjawny dźak.

Najwutrobniſchi dźak praju ſ tutym wſchitkim tym, kotſiž pſchi wóhnju, 20. februara wjeczor tudy wudyrjenym, k pomozy khwatachu. Woßebje dźakuju ßo muiſtwam raboczanſkeje a jeńkeczanſkeje ßykawy, pſches kotrychž dźełanje bu moje druhe kubło ſdźerżane, a teho runja praju ßwój najnaležniſchi dźak k. kublerjej Rutniczańſkemu a jeho wotroczkej, kotrajž ſtaj mój ſkót płomjenjam wutorhnyłoj. Wóh luby knjes chżył to wſchitkim na cżaßnych a wěcżnych kubłach šarunacź a kóždeho pſched njeſbožom ſwarnowacź.

W Jeńkezach, 25. februara 1866.

J. Schorſch.

Liſtarnja.

Knjeſej B. — To ſa Hanß Deplu wo wužranym žicze pósłane, ßo wotczińſchczecź njehodźi.

Dobrowolna ſubhaſtazia.

Herbſtwodźělenja dla budźa ßo ßlědowaze leżomnoſcże ſemrjeteho kublerja Handrija Waltena w Hodźiju, jako:

a) ſahrodniſka žiwnoſcź Cat. No. 4 w Běčžizach, Fol. 3 gruntſkich a hypothekſkich knihi ſe 4 akrami 89 kwadratnymi prutami a 139,27 dawkſkimi jenoſczemi, njedźiwajo na dawki a wobcżeżnoſcże ſakońſzy taxirowana na 3174 tl. 25 nßl. —

a

b) leżomnoſtne kruchi No. 119, 120 a 121, polo, niſke brěſowe kerki a łuki w Prěčžezach wopſchizaje, kiž ßu 4 akry 178 kwadratnych prutow wulke, ſe 97,55 dawkſkimi jenoſczemi napokożene, na Fol. 51 gruntſkich a hypothekſkich knihi ſapißane a na

1893 tl. 10 nſl. —

taxirowane, k kotrymž pak inventar a ſkładły njeßkuſcheja,

5. měrza 1866

dobrowolnje na podpißanym ßudniſkim hamcże a to po dobroſdaczu pak w hromadźe pak rosdźělene a po tajkim ſ dwójnym pſchedawanjom na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Na kupjenje ſmyßleni ßu teho dla pſcheproſcheni, na ſpomnjenym dnju dopołnja w 11 hodźinach na tudomny ßudniſki hamt pſchińcź, ßwoju płaćźenja kmanoſcź dopokaſacź a dalſche wotcżakacź.

Pſchedawanſke wuměnjenja ßu w khěži hrodu Ortenburga a w korcżmje w Běčžizach a Prěčžezach ſubhaſtazionſkemu patentej pſchipojßnjene.

Kralowſki ßudniſki hamt w Budyſchinje, 15. februara 1866.

Hartenſtein. Dracha.

Němski Phönix,

wohenʼ ſawěſcźace towarſtwo w Frankfurcże nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchßnakow.

Wſchitke ſawěſcźenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Jenoź woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenoź pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſaźwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcżeżnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenoź woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcże G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.

K nětcźiſchemu ſymſkemu cźaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muźſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, létne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocże, źidźe, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczźiwje na to kedźbowacź, ſo ßu wſchě draſcźenja **mój ßamßny** niz pak **barliński fabrikat**, ſo ßo wone jenoź wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leża. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaćźiſnami móžu kóždu konkurrenzu pſchewinyć. **C. W. Bitzka.**

Krajnostawski bank.

W

krajnostawskej nalutowarni

ßo dla wobliczenja danje

wot 12. hacž ßobu 31. měrza t. l.

njeskutkuje.

Druhe dźěła banka ßo psches to na žane waschnje **njesadźěwaja.**

W Budyschinje, 28. februara 1866.

Krajnostawski bank.
Ehrig.

Aukzia dubow

na delnohórczanskim reviru.

Póndźelu 12. měrza t. l. dopołnja w 10 hodźinach budźe ßo w dubowym lěßu pola Dobraschez a Delneje Hórki 82 stejazych dubow w pscherěsku wot 12 hacž do 30 zolow pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacž.

Schönig, hajnik.

Parne kupele

pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedźelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodźiny.

Kupjele sa knjesow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacž do 12 hodźinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy skasacž.

Leopoldski meliorirowany béty brostsyrop,

kißałoscźe prósny, s kczenjow najbóle hojazych alpskich selow a s kanariskeho zokora hotowany, psche wobczežnoscźe na bróscźe, schiji a płuzach woßebje derje skutkowazy ßrědk, maja w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. jenož jeniczzy woprawdźity na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirschfeldźe.
Herrmann inertE w Bjernaczizach.

Pokalny a instrumentalny koncert

we Wulkich Budestezach,

njedźelu, 4. měrza t. l., daty wot schěrachowskeho mužazeho spěwanskeho towarstwa w nowej sali podpißaneho, pschi czimž budźe wuwołany swěrjazy koncert a druhe nowe kouplety spěwane. Sapoczatk runje w 7 hodźinach wjeczor. Po koncercźe bal. Pambuchi a druhe dobre jědźe budźa k dostaczu. Na to najpodwolnischo pscheproschuje

Gruhl, hoscźeńzar.

Carl Forner

knihiwjasar na bohatej haßy blisko plumpy porucza ßwój skład **ßerbskich spěwarskich knihi,** s tym pschispomnjenjom, so ma je w jednorym swjasku po 1 tl., ale tež w ßomoczanych a druhich kraßnych swjaskach s rjanymi wupyschenjemi po pschiměrjenej tunjej płaczisnje na pschedań.

Jedyn hólczez, kotryž chze pod spodobnymi wuměnjenjemi tyscherstwo nawuknycz, może pola tyscherskeho mischtra Herrmanna Schmidta pod borklinom w Budyschinje do wuczby stupicz.

Kmany młody czlowjek, kiž chze młynstwo nawuknycz, móže w mojich wulkich młynach do wuczby stupicz.

C. Mörbitz sen.,
w Budyschinje.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucza wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Wosjewjenje.

Maßivna piwarnja, w Scheschowje ležaza a k tamnischemu ryczerkubłu ßłuschaza, kotraž ma zyhlowanu tsěchu, — 58 łohczow dołha, 18 łohczow schěroka a 6 łohczow po schoßu wyßoka, ma ßo pschedacz.

Wona hodźi ßo runje tak jara k pěknemu pschihotowanju wobydlenja, kaž wona tež, jeli so ßo wottorha, jara doßahazy, k twarjenju hischcze dospołnje kmany material poskicza.

Bližschu rosprawu wo pschedawanskich wuměnjenjach podacz ma knježi inspektar w Njeßwaczidle poruczene, a ßo wot njeho tež něhdźne offerty horjebjeru.

Jena sahrodniska žiwnoscz s 50 jutrami (morgenami) pola a łuki a s doßahazym drjewom a ßłanjom je se ßwobodneje ruki s małym napłaczenjom na pschedań. Wscho dalsche je shonicz pola tyscherskeho mischtra Herrmanna Schmidta pod borklinow czo. 29 1/12 w Budyschinje.

Wodojaßny petroleum, punt po 55 np.
jaßny solarwoli, . . . punt po 38 np.

pschedawa

Th. Schulz,
klempnarski mischtr.

Drjewowa aukcia.

Pschichodneho 6. měrza dopołnja w 10 hodźinach budźe ßo na Hajnikez kuble w Łomsku něhdźe

25 hromadow walcźiny,
30 klostrow tschěskow wotželesnizowych prohow sa

hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.

Friedrich.

Wozjewjenje.

Wot podpißaneho kralowſkeho ßudniſkeho hamta budże ßo

4. meje 1866

młynſka leżomnoſći, młynkej **Michałej Wochej** w Holeſchowje ßłuſchaza, pod No. 18/1 wohenſawěſćeńſkeho kataſtra a Fol. 14 gruntſkich a hypothekſkich knihow ſa Holeſchow ſapißana a bjes dźiwanja na wobcżeżnoſcże na 8500 toleŕ wjeßnogrychtſzy taxirowana, na pſcheßadżowanje pſchedawacż, ſchtoż ßo ſ pſchiſpomnjenjom, ſo je wuwěſchik wo tym na tudomnym ßudniſtwje wupoſłßnjeny, k nawjedżenju dawa.

W Rakezach, 13. februara 1866.

Kral. ßudniſki hamt tam.
Hoffmann, ßudn. hamtman.

Mojim lubym Sserbam

ſ tuthym k wjedżenju dawam, ſo ßym ßwój cżaßnikowy (ſegerjowy) ſkład ſaße mózne pſchiſporił a budu ja, każ pſchezo, tym, kotſiż mje

wopytaja, ſprawnje, ßwědomniwje a tunjo horje ßłużicż.

Jan Schneider.

Firma: **Protza & Schneider** na bohatej haßy.

Też pſchiſpominam, ſo ßym ßerbſkeje ryczże runje tak mózny, każ němſkeje.

Hólcżej ſprawnych ſtarſchich, kiż chże cżaßnikarſtwo nawuknyċż, móże pola mje hnydom abo jutry do wucżby ſtupicż.

Jan Schneider.

Aukzia palneho drjewa.

Schtwórtk 8. měrza t. l. dopołnja w 9 hodżinach budże ßo w dubjanſkim reviru nĕhdże 100 kop khójnowych walcżkow na pſcheßadżowanje pſchedawacż. Wumĕnjenja ßo w termiji wojſjewja. Shromadżiſna w hoſcżeńzu w Dubom.

W Bárcże, 26. februara 1866.

Hrabinſke Lippſke hajniſke ſarjadniſtwo.
Wiedemann.

Młyn w Scheſchowje porucża k prjódſtejazym jutram ßwoje wubjerne rjane pſchenicżne muki, jako:

No. 0	po 1/1	centnarju	5 tl.	18 nßl.	np.
„ „ „	1/4	„	1 —	12 —	„ —
„ „ „	1/16	„	„ —	10 —	5 —
No. I.	„ 1/1	„	4 —	16 —	„ —
„ „ „	1/4	„	1 —	4 —	„ —
„ „ „	1/16	„	„ —	8 —	5 —

T. Eißler.

Schleſynſki hróch, rjanu tworu, k naležnim ßywam pſchedawa tunjo Hämſch w Porſchizach.

Dźiwocżanſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo ſmĕje jutſie ſa tydżeń — 11. měrza — popołniu w dwěmaj hodżinomaj ſhromadżiſnu. **Pětr Młónk.**

Schula a Penſionat

ſa holcżki woßebnych ludźi w Budyſchinje.

W inſtitucze, wote mnje w Budyſchinje na hornczerſkej haßy na póſcze ſałożenym, holciki wot 6. haċi do 18. lĕta město namakaja. Pſchi woprawdże bohabojaſnym wotcżehnjenju wone doſpołne roswucżenje we wſchitkich, k wyſchej ſdżĕłanoſczi ßłuſchazych wědomnoſcżach, każ też w franzowſkej a jendżelſkej ryczi a w hudźbje doſtanu.

Wſcho dalſche wukaſuje ertnje abo pißnje

W Budyſchinje, 20 februara 1866.

Cölestina Benisch,
prjódſtejerka.

Kalkownja w Niſkej, ſjenoczena ſ Cunnersdorfſkej, je nětko, ſo by požadanjam doſcż cżiniła, wot 18. februara we wſchĕm najſtupanju dźĕłacż poczała a móża ßo wot nětk wſchitke požadanja po nowopalenym kalku we wobĕmaj kalkownjomaj dopjelnicż.

S dobom ßo pſchiſpomina, ſo je nĕrko tak derje pſchi kalkowni w Niſkej, każ też w Cunnersdorfje cżopka hródj ſa 20—30 koni natwarjena a tak też tutej potrjebnoſcżi mojich cżeſcżenych wotebjerarjow doſcż cżinjene.

Skónczńje proſchu też ſa tuto lĕto wo prawje ßylne wotkupowanje.

W Niſkej a Cunnersdorfje, 22. februara 1866.

H. W. Siebörger,
wobßedżeŕ kalkownjow.

Khlamy wurĕſnych tworow

(Schnittwaaren-Verkauf)

M. Oehmy w Hodżiju pódla ſchule porucżeja k dobroczinjwemu wotkupowanju ſa jutrowny a naléŕtni cżaß ßwoje twory, woßebje rjane mohairy a lüſtry, najrjeńſche a najnowſche barbudżerżaze katuny, rjane wutki k draſcżenjam, ßuknam a kholowam, żidżane lazy a rubiſchcża, płat, barchent, wołmjeniſchcża a t. d. — wſchitko po najtuniſchich płaczińnach.

Shubjeny

bu 18. februara bjes Njeßwacżidłom a tak mjenowanymi moſtami jedyn mĕch, do módreho rubiſchka ſawjaſany. Sprawny namakar ßo proßy, jón ſa pſchimĕrjene myto pola bura Domſcha w Bohowje wotedacż.

Wulku dźĕlbu rjaneho hrochu k warjenju a wußywej, każ też rjane kołodżijowe ßymjo (dołhu drużinu) k lĕtnemu wußywanju doſta a pſchedawa najtuniſcho

Teutſcher w Porſchizach.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 10. — 10. měrca — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Starožitna sběrka — Michał a Handrij — Ze Serbow: S Minakała. S Radworja: S Draždżan. S Konjez. S Rodez. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Nowsche ważnische powjesće.

Win, 7. měrza. Přjedawschi rumunski wjerch Kusa je so na pucz do Wina podał.

Paris, 7. měrzy. Dzensnischi moniteur praji w nastupanju rumunskich należnoszow: Dokelž su nětczische wobstejenja tajke praschenja na swětło pschinjesłe, kotrež su sa wschitke europiske móznarstwa ważne, dha budze najlěpje, so by w Parisu konferenza wotpósłanzow wschitkich wulkich europiskich wjerchow w hromadu stupiła a najważnische należnoscze na měrnym puczu wujednała. Tak by so Europa najlěpje wscheje wójny minyła. — Sastupjerjo wulkich wjerchow su hižom s wjetscha wot tych samych połnomóz dostali, so na tajkich jednanjala wobdżelicz.

Lipsk, 7. měrza. Lipsko-draždżanska żelesniza je w sańdżenym lěcžo 2 millionaj 432,710 tl. wunjesła, a to: 324,073 toler wjazy, dyžli lonsche lěto.

Win, 6. měrza. Khězor a khěžorka staj so dzensa s Peschta do Wina wrócziłoj.

Kiel, 6. měrza. Pruski gouverneur w Schleswigu, general Manteuffel, je wczera popołdnju s Barlina sem pschijěł a potom s rakuskim gouverneurom, marschalom Gablenzom, hacž do 3 hodzinow w nozy radu składował.

Dickowa koncesionirowana daloko wuwołana spodźiwnje hojaza žałba,

kotraž je so najbóle kóždy ras jako dobra wopokasała, porucza so w žerdkach po 3 nsl. a po 12 np.

wot **hrodowseje haptyki**
w Budyschinje.

Pjenjezna płaćizna.

W Lipsku, 8. měrza, 1 Louisd'or 5 toler 16 nsg. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 nsl. 8 np.; winske bankowki 99.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
3. měrza 1866.

Dowoz: 11,054 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša. tl.	nsg.	np.	nižša. tl.	nsg.	np.	na bursy, najwyšša tl.	nsg.	np.	najniž tl.	nsg.	np.
Pschenża	5	20	—	5	—	—	5	22	5	5	15	—
Rožka	3	25	—	3	15	—	3	25	—	3	22	5
Jecmjeń	2	20	—	2	15	—	3	—	—	2	20	—
Wowss	1	27	5	1	20	—	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	21	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaššomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	1	10	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.
14 tl. 25 nsgl. a 13 tl. 20 nsgl.
pschenża 73—74 tl., rožka 44—46 tl.,
(to je: sa 25 pruskich korzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 16 tl. 5 nsgl. a (Czischczeny, kaž so w Budyschinje pschedaw stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Cahi sakskošlezyuskeje żeleznicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wecžor 6 h. 52 m.*; wecžor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisankujenje do a se Zitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisankujenje do Zitawy.

Sakska. Sańdżenu ßobotu wjesesche ßo lipscjanski měschczanski radźiczel Dr. Klotar Müller na schleußwigskim puczu do města. W bliskoszczi tak mjenowaneho wischnjoweho wara pschekhodźowaschtej ßo tehdy runje dwě knjeni, mjenujzy swudowjena ryczerkubleŕka Löberka a jeje towarschka. Njedaloko njeju ßo Müllerowaj konjej spkóschischtaj a s pucza na schczeżku, kotraż tam pschi rězy wjedże, sleczíwschi, postorczischtaj wobej knjeni do rěki a skoczischtaj s wosom sa nimaj. Löberku morwu s wody wuczahnychu, jeje towarschka pak se żiwjenjom woteńdże. Tež Dr. Müller, kotryż běsche na wosu ßedżo wostał, żiwy s wody wulěse, ale jedyn kóń bě ßo satepił a wós bě tak roszychnowany, so ßo wjazy trjebacz njehodźi. — W Sprembergu pola Nowosalza je wóndanjo w Tuchaczez fabriży dźěłaczeŕ E. E. Voigt druheho dźěłaczerja C. L. W. Voigta s wulkim drjewjanym hamorom sarasył. Wobaj běschtaj ßo swadźikoj a duż bě najprjedy k ßwarjenjam a potom k pukam pschischko. Tón mordaŕ je hakle 20 lět stary, ale wón je s czaßami wrótny był, tón saraženy bě pak njekmany człowjek, kotryż je hižom wjazy ras w jawstwje a w khostarnjach ßedżał.

Jeho majestosez kral Jan je J. C. G. Uhlemannej w Frankensteinje, jako tutón wóndanjo ßwój 50lětny jubileum jako khejbětaŕ ßwjeczesche, ßlěbornu, k saßkużbnemu rjadej ßkuschazu medaillu spożcził. — Sakske krajne żelesniży ßu w sańdżenym lěcze 618,906 tl. wjaz wunjeßke, dyżli w lěcze 1864.

S thüringskeje żelesniży pißaja, so je ßo na ßußodnej żelesnizy bjes Guntershausenom a Kaßelom lokomotiwa s kolije ßunyła a s někotrymi wosami s haczenjow dele panyła. Tola je jenoż wyschi schafnaŕ Jordan czężko ranjeny.

W Drażdżanach je 27. februara tamnischi seminarski direktaŕ Walther wumrjeł.

Prußy. Knjeni krónprynzeßyna Viktoria je dobreje nadżije a budże teho dla wot jutschischeje njedżele w pruskich zyrkwjach sa nju proschene. — K ßlěbornemu kwaßej ruskeho khěżora Alexandra, kiż budże ßo w bliżschim czaßu ßwjeczicz, pojědże prynz Korla do Petersburga, so by tam sbożopschecza pruskeje kralowskeje ßwójby pschinjeßł.

Pruski póßłanz na franzowskim dworje, hrabja Goltz, je ßo saßo na ßwoje město do Parisa wrócził. Duż s teho niczo njebu, so budżische jeho kral na Bismarkowe město wsał, każ psched krótkim czaßom wschelake pruske nowiny wěschczachu. — Psched Goltzowym wotjězdom běsche pola kralaważne wuradżowanje, na kotrymż wysche ministrow też wschelazy generalojo, schleswigski gouverneur Manteuffel a t. d. dźěl bjerjechu. Bismark bě mjenujzy pjecza namjet stajił, so ma ßo rakuskemu khěżorej schleswigholsteinskeje wězy dla wójna pschipowjedźicz, jeli wón tak nochze, każ pruske knjeżerstwo. Ale kral, krónprynz, gouverneur Manteuffel a t. d. běchu pschecziwo tajkemu namjetej a duż na dalsche měr wostanje.

Rakußy. Na czěskim ßejmje ßo sańdżeny tydżeń wo namjet 700 prażskich studentow, so bychu ßo wschitke wědomnosczе na universicze we Prasy też s pomozu czěskeje ryczе wuczile, s wulkej horliwosczu jednasche. Němzy, kotsiż njechadża, so by żadyn Sskowjan w ßwojej ryczi wyschu sdżěłanosez dobył, se wschej mozu pschecziwo tutemu namjetej wojowachu. Najhórschi běchu němszy professarjo a bě sjawnje widżecz, so woni sa wědomnosez njewojuja, ale sa pjenjesy, pschetoż woni wjedżachu, so potom, hdyż ßo spomnjeny namjet sa dobry spósnaje, tón rjany czaß trochu sastanje, hdżeż buchu wschě najlěpsche města jenoż s Němzami wobßadżane. Ale wschitke wojowanje němskeje strony niczo njepomhasche, pschetoż spomnjeny namjet bu se 121 pschecziwo 100 hłoßami pschijaty. —

W někotrych mjeńschich czěskich městaschkach je ßo lud na żidow dał a jim tu a tam tójschto schkody naczinił. Żidźi ßu mjenujzy w Czechach najhórschi lichwarjo a wjedża tamnischim khudym ludżom poßleni kroschik s móschnje wudrěczz.

Khěżor je wuherskemu ßejmej ßwoje wotmolwjenje na jeho adreßu poßłał. Ssejm s tajkim wotmolwjenjom tak prawje s pokojom njeje, pschetoż khěżor jemu někotre požadanja, kotreż bychu zykosczi khěżerstwa a prawdosczi pschecziwo druhim rakuskim ludam schkodźiłe, dopjelnił njeje.

Rumunska. Belgiski prynz nochze s rumunskim wjerchom byczz a je nětko zyle wěste, so je ßo sapowjedł, każ to hižom tydżenja pißachmy. Duż tam nětko tak mjenowane nakhwilne knjeżerstwo wězy wjedże a budże drje najbóle wot europiskich móznischich wjerchow wotwißowacz, schtó na město sahnateho rumunskeho wjercha Kusy pschiińdże.

Franzowska. Khěżorowy prynz je na woßypizy (masery) skhorjeł, tola njeje khorosez jara straschna. — W krajinje Bretagne je skótny mór wudyrił. Tamnischa wyschnosez je teho dla pschikasała, wschě grědki nałożicz, so by tale schkódna khorosez dale pschibjeracz njemóhła.

Na franzowskim ßejmje poczinaja też khroblischo ryczecz; pschetoż wóndanjo ßo někotsi sapoßłanzy jara na to wobczeżowachu, so ma franzowski lud pschezo hischcze tak jara mało ßwobody.

Rußowska. Wschelake nowiny powjedaja, so ßo prynzeßyna Wěra, knjeżna dżowka wulkoknjasa Konstantina, w bliżschim czaßu s grichiskim kralom Jurjom ßlubi.

Starożitna sběrka

Maćicy serbskeje.

Do njeje ßu darili a) knjes farar Wjelan w Sslepom 1 Czerkesku buschkwej s damasceńskej róku, kotruż je w poßledniej franzowskej wojnje w lětach 1812—14 jedyn ruski wyschk jako wotrunanje sa ßobuwsaty

wós na ßlepjanſkej farje woſtajił; b) k. farař Jencź w Palowje 1 żelesnu kosalſku piku ſ cžaßa ſpomnjenych wójnow (wukhowanu pola kowarja Felfy we Luſku pola Bukez); c) podpißany dokhowař 1 (nĕmſki) autograf njebo Jurja Möhnje, w ßwojim cžaßu fararja w Njeßwacžidle (wot kotrehož mamy dwě klaßiſkej ßerbſkej prĕdowani: „Tón modlitwy doſtojny Bóh w pſchihotowanju żnjow" a „Palaty ſchcžĕpowz" każ tež wotdżĕlenja Klopſtockoweho Meßiaßa metriſzy do ßerbſkeho pſchełożene a woßebity ßerbſki epos) ſ lĕta 1772. (Njemóże nam nichtó ßerbſki autograf wot teho ßameho ſpißacžela, a bych-li jeno nĕkotre ßkowa, wobſtaracź?) — Sa daraj, pod a b ſpomnjenaj, praji kk. dariczelomaj ſ wutrobnym poſtrowjenom a ſ tej prósſtwu, ſo chzył kóżdy naſchu ſbĕrku, woßebje tež ſ autografami tajkich muži, kotſiż ßu hdy nĕſchto w pißmowſtwje ſ Sserbow dżĕkali a w cžiſchczu wudali, pſchiſporjecź pytacź, ßwój narjenſchi dżak

aktuar H. F. Wjela,
dokhowař ſtar. ſbĕrki.

Michał a Handrij

abo

ratarske rozpominanja.

Měrc.

Michał. W naſymjc, to rĕka, hdyż ßu żita domoj, mój Handrijo, a w nalĕcze prjedy hacž ßo wußywa, je tón najlĕpſchi cžaß k hnojenju. So by pak Ty wjedżał, ſchto maſch hnojicź, dokelž cži tola twój hnój na jene dobo ujedoßahnje, dha derje cžiniſch, hdyż ßebi twoje leżomnoſcże po kruchach wotdżĕliſch a ßebi, hdyż maſch jich wjele, knižki ſcžiniſch, hdżeż ßo kóżdy krócź ſapißa, ſchto a hdy je ßo kóżdemu kruchej pohnojiło a ſ cžim je ßo po rjadu wobßył. Jeli to móżno, dha ßebi ſ hnojom tak dżerżiſch, ſo kóżdy kruch, hdyż ßu tſi płody na nim naroſtke, ſ nowa pohnojiſch a ßedme lĕto ſa ßmahu leżo woſtajiſch. Maſch hródżneho hnoja doſcź, dha ßo ſ tym pohnoji, jeli niz, dha ßo k rożzy koſczina (Knochenmehl) abo guano woſmje.

S zyła ßo na jene polo dwaj krócź ſa ßobu jene a to ßamo njeßyje, chiba jeno roż. Te płody, kotreż ßo na hnojene prĕnje ßyja, ßu pſchenża, rapß a roż. Tež je ſ zyta najlĕpje, na tón ßamy hnój dwaj raſaj ſa ßobu ßymjo woßycź, kiż do ßkomy a ſornow roſcże a tſecże lĕto potom łopjenaty płód. Tež móżeſch lohzy widżecź, ſo len, hdyż jón jako druhi płód po hnojenju wußyjeſch, dlĕſchi naroſcże, dyżli jako tſecži. Kedżbuj tež na bĕrny, kotreż khudži ludżo pola knjejſtwa na ßwój hnój woßadżuja, a ty budżeſch widżecź, ſo to njewadżi, dokelž maja wulke łopjena abo ſelo. Tola maſch to pĕknje wobkedżbowacź, ſo guano abo koſczina jeno tajkim pólnym płodam hoji, kiż ſe ßłomu roſtu; łopjenaty abo ſclaty płod, na tajke polo ßyty, rad wuhori abo wuſkhnje.

S zyła ßo hnój na tſecži woßrjedk bjerje, to rĕka, hdyż ßo hnój won woſy, dha ßo hromadki na tſecži woßrjedk wotloduja, a ßo potom hnój tak rĕdko rosmjeta, ſo tajke hromadki na tſi woßrjedki doßahnu; a budże ßo kóżdy ras wjazy żnjecź, hdyż njeje pſchedołhi cžaß cžakane, to rĕka, tola niz pſches tſi lĕta, prjedy hacž je ſaßo wobhnojene.

Handrij. Hdyż wſchak jedyn ras wo hnojenju ryczjimoj, dha chzu cži ſpomnicź, ſo ßu mudri ludżo ſe ſhonjenja nawukli, ſo bĕrny najlĕpje a najlĕpſche na brunizy (Braunkohlen) roſtu a je teho dla jara dobra wĕz, hdyż ßebi do tych bróſdow abo rynczkow, hdżeż chzeſch bĕrny woßadżecź, najdrobniſchu brunizu naßypaſch. Tam cži żenje żane bĕrny njeſhnija a ſmĕjeſch wĕſcze bohate żnĕ.

Michał. Chzeſchli ſażny hroch, ßoki (Linſen) a woku wußycź, dha kedżbuj na to, ſo ßo te rad ßyja, hdżeż je łonſche lĕto roż abo jecžmjeń ſtał, a móża ßo w ſtarym mĕßazu wußycź; pſchetoż ßyjeſchli hroch w mkodym mĕßaczku, dha cži ſtajnje kcżĕje. — Chzeſchli len na nowy hnój a ſahe woßycź, dha maſch abo w naſymje abo nĕtk prawje ſtary, pſchehnity hnój k temu wſacź. — Kónza mĕrza ßo tež khmjel wobkopa a pſchirĕſa. — Mkode wjerby abo wjerbowe pruty, hdyż ßu prjedy w mokrym poſtejake, ßo nĕtk pſchi wodże a pſchi hrjebjach ſeßadżeja. — Żiwe płoty ßo pſchirĕſuja a do rjadu ſtajeja. — Brĕſowe khoſchcża lĕpje dżerża, hdyż ßu nawjaſane, prjedy hacž brĕſa wubiwa.

Ze Serbow.

S Minakała. Wutoru wjecžor tydżenja wotpalichu ßo tudy domſke, hródż, bróżnja a kólnja naſcheho kowarſkeho miſchtra Schimanka, każ tež jena maka, k tudomnej klamarni ßłuſchaza khĕża. S wulkim ſtrachom wotdobychu lĕdom ſkót płomjenjam, kotreż wſchitku domjazu a hoſpodarſku nadobu ſahubichu, woßebje wjele rożki, ßyna a ßłomy. Wulke ſboże bĕ, ſo żadyn wĕtr njeduješche a hnydom wulka ßyła ludzi ſe wſchĕch ſtronow k pomozy khwataſche. Kak je woheń wuſchoł, njeje hacž dotal ſnate.

S Radworja, 4. měrzu. Saudżeny ſchtwórtk bu naſcha wjeß do wulkeje ſrudoby ſtajena. Pſchindże mjenujzy dopołdja powjeſcź, ſo ſtaj ßo dwaj tudomnaj, w dobrej khwalbje ſtejazaj, hoſpodarjej w měrkowſkich podkopkoch ſaßypnyłoj, mjenujzy żimnoſczerjej Koper a Bĕrk. Wonaj bĕſchtaj w jenym ſtarym ſchachcze ſhniłe deſki prjecź brakoj a nowe ſtajakoj, pſchi tym bĕ je pĕſk pſchełamak a jeju ßobu do hłubokoſcże potorhnył. Koper, kiż hłuboko ſaßypnjeny njebĕ, bu bórſy ßaßo wuhrjebany a dokelž bĕſche hiſchcże cžopły, dha wſchu pomoz nakożichu,

jeho ſaßo woživicz, ale podarmo. Bérka hakle něhdže ſa hodžinu morweho wuhrjebachu. Pſched wjeczorom pſchiwjeſechu wobeju, kiž běſchtaj rano ſtrowaj a czerſtwaj ßwój dom wopuſchczikoj, morweju k jeju ſrudnym ſawoſtajenym. Bérk je 32 lét a Koper hakle 29 lét ſtary.

Wobaj ſtaj hakle někotre léta ženjenaj a kóždy ſawoſtaji wudowu ſ małym dżéſczom.

Dżenßa buſchtaj wonaj na ßw. kſchiž, kaž naſche pohrjebniſchczo réka, do jeneho rowa khowanaj. Tak dołho, hacz naſcha wieß ſteji, drje tudy hiſchcze na żanym pohrjebje tejko pſchewodżerjow byko njeje. Niz jenoż zyła woßada, ale też wſcha wokołnoſcz běſche tu ſhromadżena, ſo by jimaj ſ ßylſojtymaj woczomaj poßlenju czeſcz wopokaſała.

Bóh daj woběmaj měrny wotpoczink w khłódnym rowje a ſrudżenym ſawoſtajenym pak troſcht do jich aſtyſknjenych wutrobow ! ! !

W Draždżanach, dżeń 5. měrza. Naſch krajan knjes profeßor Pful je dżenßa czeſcz měł, Jeho majeſtoſczi naſchemu kralej Janej kaž też Jeho kralowſkej wyßokoſczi kronprynzej Albertej exemplar maczicznego Sserbſkeho Sskownika pſchepodacz.

S Konjez pola Porſchiz. W cz. 8 Serbſkich Nowinow bě bjes druhim powjedanje, ſo je tudy wěſta Hana Běbrachez ſ Koperz woheń ſakożiła, pſched ßudniſtwom wudawajo, ſo je teho dla na myßliczku ſapalenja pſchiſchła, dokelž je bżowka jara na nju była a ju hoſpoſa też druhdy ßwarjeła.

Dokelž je pak na ßwěcze pſchezo hiſchcze ludzi doſcz, kiž njeroſymja, ſchtoż czitaja; dha żadyn dżiw njeje, ſo je ßo bórſy błaſnow naſchko, kotſiž ßu ßebi da hkowy ſtajili, ſo je to wěrno, ſchtoż je ſpomnjena holza wudawała, njerosmyßlo, ſo to, ſchtoż něchtón wudawa, ſkónczńje wěrne bycz njetrjeba. A ſchtoż tu naležnoſcz naſtupa, wo kotrejž je tudy ryczane, dha hakle żane praſchenje njeje, ſo je wſcho ſekżane, ſchtoż je ta holza wudawaka.

S Rodez. Sańdżenu póndżelu wjeczor w 9 hodżinje wudyri w kólni prjedawſcheho Moßakez nětko pak knjeżeho kubła woheń a wotpali ßo tuta, kaž też k njej pſchitwarjeny wumjeńk, hdżež prjedawſcha kublerka ſwudowjena Moßakowa bydleſche, wyſche teho pak żiwnoſcz Madleny Wowczizz a kowarńja a wumjeńk miſchtra Meldy. — Hacz runje wo naſtaczu wóhnja niczo prajicz njemózemy, dha tola wſchitko na to pokaſuje, ſo je ſakożeny był.

Přilopk.

* Dokelž ſa piwarnje a ſa konditarjow létża tak jara lód pobrachuje, dha ßu ſ nim w Schwajzarſkeje wulke wikowanje ſapoczeli a to na to waſchnje, ſo tam ſlodowych horow, kotrymž gleczerje rékaja, lód wurésuja a do wukraja pſchedawaja.

* Żeleſniza j Barlina hacz do Lubnjowa (Lübbenau) je hotowa a budże w nalécu hacz do Khoczebuſu a w naſymje hacz do Shorjelza dotwarjena.

* W Greifenbergu w Schleſynſkej ßwjeczeſchtaj wóndanjo dwaj mandżelſkaj 50létny mandżelſki jubileum. Wón jako tótka (Todtengräber) bě w tutym czaßu nějhdże 4000 czékow pohrjebał, wona jako baba bě pak nějhdże 5000 dżéczi nu ßwět pſchinjeßła.

* S Wróßławja (Breslau) pißaja, ſo je ßebi tamniſcha wulka piwarńja ſa 50,000 tl. lodu w Norweg-ſkej ſkaſała.

* S Koblenza nad Rheina pißaja wot 23. febr.: Wczera wjeſeſche ßo 14 człowjekow na jenym czołmje bliſko Keſtena pſches réku Moſelu, jako ßo czołm wot ßylneho wětra powróczi a wſchitzy, kiž na nim běchu, do wody panychu. Dokelž bě woda wulka, ßu ßo wſchitzy ſatepili a bjes nimi też jedyn farař, ſ mjenom Huberti.

* Na amerikanſkej parokódzi (Dampfſchiff) „Mamiani" pukny ßo bliſko wuliwa réki Arkanjas kotoł, tak ſo kódż na wjele kruchow roſlecza. Na kódzi bě nějhdże 250 człowjekow, wot kotrychž je pſches to 150 żiwjenje ſhubiło.

* W Barlinje bě 20. februara wjeczor wulka bitwa pſched frankfurtſkimi wrotami naſtała. Jako ßo tam ludżo najkraßniſcho bijachu, pſchiwdachu ßo też tſjo dżékaczerjo, kotſiž běchu hnój kidali a poczachu ſe ßwojimi widłami tak wokoło ßo kakacz, ſo mějeſche bitwa bórſy kónz. Ale bjes tym bě polizia pſchiſchła, kotraž jich dla jich njepowołaneho ſkutkowanja do jaſtwa wotwjedże.

Hans Depla a Mots Tunka.

Mots Tunka. Něſchto nowe !

Hanß Depla. Schto dha to ?

M. T. Jako wondanjo pſches Serbſke Paſlizy dżéch, pytnych tam bjes wobßedżerjemi, kotſiž maja pſchahacz, wulke wjeßele.

H. D. Ale, czoho dla dha ?

M. T. Nó, woni maja tam noweho wobkedżbowarja pucżow, a dokelž ßo tam pucże po jenoſczach twarja, dha je tón dla wobliczenja khóſtow tajke rjane wurunanje wutrjechik, ſo czi, kotſiž dyrbjachu pola ſtareho wobkedżbowarja toleř płaczicz, nětko jenoż ßléborne kroſche a pjenježki płaczachu.

H. D. Aj, to je wſcheje czeſcze hódne.

Nawěſtnik.

„Dar poßleneho ſeleneho ſchtwórtka ſa lube ſerbſke mótki, kiž ßwój kſchczeńſki ßlub wobnowja, wot Pjetra Mkónka w Dżiwoczizach" t. j. 11 wutrobnych khjerluſchow je w kniharni kk. Ssmolerja a Pjecha w Budyſchini ſa 1 nßl. doſtacz.

Mojim cżesćenym wotkupowarjam dawam ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju, ſo mam lètßa ſaßo jara rjanu a drobnu koſcżinu (Knochenmehl) a tež ſtajnje nowopaleny hnójny a twarſki kalk na pſchedań, tež je pola mje woprawdżity peruſki guano, wote mnje direktnje kupjeny, k doſtacżu.

Ja najpſcheczelniſcho proſchu, mje pſchi potrjebje dobroczinwje wopytacż, dokelż budu ßo ſa to ſtaracż, ſo kóżdy dobru měru a wahu doſtanje, tež chzu kóżdemu ſapłacżenje położicż a po najtuniſchej płacżiſnje pſchedawacż.

Jan Lorenz na budyſkim dwórniſchczu.

Pſchedawanje twarjenjow.

Pſchichodny tſeczi dżeń jutrow popołnju w 2 hodżinomaj budża ßo 4 twarjenja, jako 2 brożni a 2 pódlanſkej twarjeni, hiſchcże żyle dobre, wot 2 k rycżerkubłu pſchidżeleneju burſkeju kubłow w Komorowje pola Klukſcha na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Sſrjedu 14. měrza dopołnja we 8 hodżinach budże ßo wot podpißaneho 150 loßow hrabaneho a kopaneho ßłanja a 30 khójnowych dołhich hromadow na pſcheßadżowanje pſchedawacż. Shromadżiſna je w lemiſchowſkej korcżmje a wuměnjenja budża pſched aukżiju woſſjewjene.

K. Miſnak
w Połpiży.

---

30 ſchtomow twarſkeho drjewa, pruſki kubik po 3 nßl., 30 kloſtrow khójnoweho ſchcżěpoweho drjewa po tunjej płacżiſnje, a 30 kop khójnowych wałkow, 2 ſakſkej kohcżej dołhich, ſe ſchcżěpami ma na pſchedań

Nowak,
rěſnitſki miſchtr w Mikowje.

Pſchichodnu njedżelu Lätare 11. měrza budże miſionſka hodżina pola H. Kerka w Rodezach wotdżerżana. Wſchitzy pſchecżelijo miſionſtwa ßu na tu ßamu wutrobnje pſcheproſcheni.

Ssobotu 3. měrza bu na ſchußeju pola Bórku rubiſchko ſ pjenjeſami namakane a móże ßo po ſarunanju wułożkow ſaßo doſtacż pola Korle Wackera w Bórku.

Jedyn hólcżej abo dwaj, kotraiż jenu ſchulu w Budyſchinje wopytujetaj, móżetaj tunjo wobydlenje ſ jędżu abo bjes jędże, każ tež ſ wużiwanjom fortepiana, doſtacż.

Wuczomnik pytany.

Sa jene materialiworowe khlamy w Budyſchinje ßo jedyn ßyn ſprawnych ſtarſchich, kiż dyrbi, jeli móżno, ßerbſkeje rycże móżny bycż, k jutram jako wuczomnik pyta. Wot koho? to je ſhonicż we wudawarni Serb. Now.

Ruczni dżełaczerjo,

a to khětro wjele, doſtanu dżeło pſchi wuryczu grunta a t. d. noweje měſchczanſkeje ſchule w Budyſchinje. Kóżdy móże hnydom na twarniſchczu do dżełа ſtupicż. Tež ßo tam

żónſke k lodowanju

do dżełа bjeru.

A. Kuba,
murjerſki miſchtr w Budyſchinje.

W Koczizy cżo. 2 je jedyn wumjeńk ſ polom abo bjes pola na pſchenajecże a móże ßo hnydom wobcżahnycż.

S tutym woſjewjam, ſo je mój dotalny měrjeř knjes **Handrij Symang** 13. februara dobrowolnje ſ mojeho dżełа ſtupił a teho dla wjazy prawo nima, ani płacżenja ani ſkaſanja horjebracż.

Skaſanja na kalk a hnójne ßrědki, każ tež płacżenja chzył kóżdy w mojim ſkładże pſchi tudomnym dwórniſchczu wotedacż, a pſchiſpominam hiſchcże, ſo je knjes **Gottlieb Merſiowsky** něſko wote mnje ſa měrjerja poſtajeny.

Jan Lorenz.

Aukżia ßłanja.

Na lěßowej parzeli, k Möhniz burſkemu kubłu w Stróżi ßłużażej a pſchi mortkowſko-rakeczanſkim puczu njedaloko wojerowſkeho ſchußeja leżażej budże něhdże 150 loßow jara rjaneho ßłanja k kopanju a hrabanju wutoru rano wot 9 hodżinow na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Müller & Poſtel.

Łużičan čo. 3 je wuſchoł.

Wobſchijecże: Syma a naléczo. Wot Cżeßle. — Tſi lèta w Ruſkej. Wot W. A. Krala. — Sswérnoſcż hacż do ßmjercże. S khorwatſkeho pſchek. Fiedleŕ. — Ssymjeſchko. S němſkeho pſchek. Warko. — Puczowanje do Warſchawy a Krakowa. Wopißuje M. Hórnik. — Semja a cżaß. Podał M. Noſtok. — Něſchto wo ſeminych wupłodach. Podał Fiedleŕ. — Rycżeŕ David Bohuwěr Glowa. Wot K. A. Jencża. — S Budyſchina a ſ Łużizy. Wot redaktora. — Cżibka a Mudroń. — Mjena cżeſcżownych kk. wotebjerarjow Łużičana. — Liſtowanje.

Kral. Pr. wokr. fyſikuß a

Dr. Kocha

ſelowe bonbony

1/1 tyſka po 10 nßl.	1/2 tyſki po 5 nßl.

ßu dla ßwojich bohatych wobſtejeńſkich dżełow ſ wubjernje khmanych ſelowych a roſtlinowych brěcżkow jako **probatny** domjazy ßrědk dopóſnate pſchi katarrhje, dybawoſcżi, ſchkropawoſcżi w ſchiji, pſchi ſażwanju a t. d. a je w **Budyſchinje** ſtajnje jenoż pſchedawa

Guſtav Nicolai.

Liſtarnja.

Knjeſej J. — Někotre holcżki ßu ßo ſamolwjake. — Knjeſej R.: Dokelż je redaktor khory, dyrbi w tu khwilu doma woſtacż.

Red.

Krajnoſtawſki bank.

W

krajnoſtawſkej nalutowarni

ßo dla wobliczenja danje

wot 12. hacž ßobu 31. měrza t. l.

njeſſutkuje.

Druhe dźěła banka ßo pſches to na jane waſchnje **njeſadźěwaja.**

W Budyſchinje, 28. februara 1866.

Krajnoſtawſki bank.
Ehrig.

Němski Phönix,

wohenj ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dyhawoſczi, ſažwanju, bróſtowym cžerpjenju, ſchijowej wobcežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.

K nětcžiſchemu ſymſkemu cžaßu porucžam ßwój wubjernje ſrjadowany ſtkad

mužſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židže, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobrocžiwje na to kedźbowacž, ſo ßu wſchě draſcženja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat,** ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow džěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaciſnami mózu kóždu konkurrenzu pſchewinycž.

C. W. Bitzka.

Aukzia dubow

na delnohórcžanſkim reviru.

Póndželu 12. měrza t. l. dopołnja w 10 hodźinach budže ßo w dubowym lěßu pola Dobraſchez a Delneje Hórki 82 ſtejazych dubow w pſcherěſku wot 12 hacž do 30 zolow pod wuměnjenjemi, w terminji woſſewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacž.

Schönig, hajnik.

Cźiſte raffinirowane ßwěcźenje punt po 55 np.,
Wodojaßny petroleum . . . = = 45 =
Najlěpſchi woſowy mas . . . = = 22 =

pſchedawa **Teutſcher** w Porſchizach.

Wulku džělbu rjaneho **hrochu** k warjenju a wußywej, kaž też rjane **kołodźijowe ßymjo** (dołhu druźinu) k lětnemu wußywanju doſta a pſchedawa najtuniſcho

Teutſcher w Porſchizach.

Mojim lubym Sserbam

ſ tutym k wjedżenju dawam, ſo ßym ßwój cžaßnikowy (ſegerjowy) ſkład ſaßo móznje pſchiſporik a budu ja, kaž pſchezo, tym, kotſiž mje

wopytaja, ſprawnje, ßwědomniwje a tunjo horje ßkužicž.

Jan Schneider.

Firma: **Protza & Schneider** na bohatej haßy.

Tež pſchiſpominam, ſo ßym ßerbſkeje ryczje runje tak mózny, kaž němſkeje.

☞ **Hólczež ſprawnych ſtarſchich, kiž chze cžaßnikarſtwo nawuknycž, móže pola mje hnydom abo jutry do wuczby ſtupicž.**

Jan Schneider.

Khlamy wurěſnych tworow

(Schnittwaaren-Verkauf)

M. Oehmy w Hodžiju pódla ſchule poruczeja k dobroczinwemu wotkupowanju ſa jutrowny a nalětni cžaß ßwoje twory, woßebje rjane mohairy a lüſtry, najrjeńſche a najnowſche barbudžerßaze katuny, rjane wutki k draſcženjam, ßuknam a kholowam, židžane lazy a rubiſchcža, płat, barchent, wołmjeniſchcža a t. d. — wſchitko po najtuniſchich płacžiſnach.

Parne kupele

pola

A. Droſchütza.

Kupjele ſa knjenje: Njedželu, wutoru a ſchwórtk wo 1 hodžiny.

Kupjele ſa knjeſow: Njedželu dopołnja wot 9 hacž do 12 hodžinow, wutoru a ſchwórtk wot 4 hodžinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodžinje prjedy ſkaſacž.

Mlyn w Scheſchowje

porucža k prjódſtejazym jutram ßwoje wubjerne rjane pſcheńcžne muki, jako:

No. O	po $\frac{1}{1}$	centnarju	5 tl. 18 nßl.	= np.
= = =	$\frac{1}{4}$	=	1 — 12 —	= —
= = =	$\frac{1}{16}$	=	= — 10 —	5 —
No. I.	= $\frac{1}{1}$	=	4 — 16 —	= —
= = =	$\frac{1}{4}$	=	1 — 4 —	= —
= = =	$\frac{1}{16}$	=	= — 8 —	5 —

T. Eißler.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucža wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Jena ſahrodniſka žiwnoſcž ſ 50 jutrami (morgenami) pola a łuki a ſ doßahazym drjewom a ßłanjom je ſe ßwobodneje ruki ſ małym napłaczenjom na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicž pola tyſcherſkeho miſchtra Herrmanna Schmidta pod borklinow cžo. $^{291}/_{12}$ w Budyſchinje.

Schula a Penſionat

ſa holczki woßebnych ludži w Budyſchinje.

W inſtitucje, wote mnje w Budyſchinje na hornczerſkej haßy na pósczu ſałożenym, holczki wot 6. hacž do 18. lěta město namakaja. Pſchi woprawdže bohabojaſnym wotczehnjenju wone doſpołne roswuczenje we wſchitkich, k wyſchej ſdžełanoſczi ßłuſchazych wědomnoſcjach, kaž tež w franzowſkej a jendželſkej ryczi a w hudžbje dóſtanu.

Wſcho dalſche wukaſuje ertnje abo pißnje

W Budyſchinje, 20 februara 1866.

Cölestina Benisch,
prjódſtejerka.

Serbski słownik.

Wšitkim tym, kotřiž chcedźa sebi serbski słownik zwjazać dać, móżemy k tajkemu zwjazkej jara rjane safianowe khribjety ze złoćanym serbskim pismom a ze złoćanymi wupyšenjemi exemplar po 6 nsl. poručeć.

Knihańnja
Smolerja a Pjecha.

Wosſewjenje.

Maßivna piwarnja, w Scheſchowje ležaza a k tamniſchemu ryczerkubku ßłuſchaza, kotraž ma zyhlowanu tſěchu, — 58 kohczow dołha, 18 kohczow ſchěroka a 6 kohczow po ſchoßu wyßoka, ma ßo pſchedacž.

Wona hodži ßo runje tak jara k pěknemu pſchihotowanju wobydlenja, kaž wona też, jeli ſo ßo wottorha, jara doßahazy, k twarjenju hiſchcže doſpołnje kmany material poſkicža.

Bližſchu rosprawu wo pſchedawanſkich wuměnjenjach podacž ma knježi inſpektar w Njeßwaczidle poruczene, a ßo wot njeho tež něhdžne offerty horjebjeru.

Wosſewjenje.

Lubym Sserbam a Sserbowkam ja ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo je nětko w mojich wulkich młynach kóždy cžaß najlepſcha pſcheńcžna muka po najtuniſchej płacžiſnje na pſchedań a mózu ju woßebje k prjódſtejazym ßwjatym dnjam poruczecž.

W Budyſchinje.

C. Mörbitz, sen.

Carl Forner

knihiwjazař na bohatej haßy bliſko plumpy

porucža ßwój ſkład **ſerbſkich ſpěwarſkich knihi,** ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo ma je w jednorym ſwjaſku po 1 tl., ale też w ßomoczanych a druhich kraßnych ſwjaſkach ſ rjanymi wupyſchenjemi po pſchimérjenej tunjej płacžiſnje na pſchedań.

Jedyn hólczeż, kotryž chze pod ſpodobnymi wuměnjenjemi tyſcherſtwo nawuknycž, może pola tyſcherſkeho miſchtra Herrmanna Schmidta pod borklinom w Budyſchinje do wuczby ſtupicž.

Powschitkomna aßekuranza (Assicuracioni Generali) w Triescze.

Rukowazy fond: 22 millionow 2 sczi tyßaz schěßnakow.

Ziwjenje sawěsczaze wotdzělenje.

Shromadna sawěsczena summa kónz 1864 Schěßnakow: 33,398,422 14 kr.
Nawdatych prämijow w lěcze 1864 . . . „ 1,279,303 70 kr.
Wosjewjenych schkodowanjow w lěcze 1864 „ 657,086 77 kr.

Powschitkomna aßekuranza w Triescze bjerje sawěsczenja horje na žiwjenje czlowjekow na najwschelaksche waschnje so najtunische a twjerde prämije a to:

w kapitalowych sawěsczenjach s dobytkom a bjes dobytka sa sawěsczeneho; wotdzělenje s dobytkom poskicza sawěsczenym woßebny wužitk;

potom we wschitkich družinach rentowych, wěnowych a tantiemowych sawěsczenjow.

K wschitkemu wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

w Budyschinje: **Julius Altmann,**
we Wosporku: **Bernh. Hilbenz,**
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel.**

Wutoru 13. měrza t. l. dopołnja w 9 hodzinach budze ßo něhdze 100 brěsowych a wólschowych dołhich hromadow sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz. Shromadzisna w młynje w Bukojnje.

W Barcze, 3. měrza 1866.

Hrabinske Lippske hajniske sarjadnistwo.
Wiedemann.

Kalkownja w Niskej, sjenoczena s Cunnersdorfskej, je nětko, so by požadanjam doscz cziniła, wot 18. februara we wschěm nastupanju dzěłacz poczała a móža ßo wot nětk wschitke požadanja po nowopalenym kalku we woběmaj kalkownjomaj dopjełnicz.

S dobom ßo pschispomina, so je nětko tak derje pschi kalkowni w Niskej, kaž tež w Cunnersdorfje czopła hródz sa 20—30 koni natwarjena a tak tež tutej potrjebnosczi mojich czesczenych wotebjerarjow doscz czinjene.

Skónczinje proschu tež sa tuto lěto wo prawje ßylne wotkupowanje.

W Niskej a Cunnersdorfje, 22. februara 1866.

H. W. Siebörger,
wobßedzeř kalkownjow.

Jene wobydlenje sa porjadnu familiu dzěławych ludzi, kiž maja dobre wopißma, je na ryczeřkuble Bolborzach wobczahnycz.

Jedyn dobry wowczi poß je na wowczerni w Barcze na pschedań.

Jena khěža s kórzom pola a se ßadowej sahrodu je se ßwobodneje ruki w Błozanach na pschedań a je wscho dalsche pola Jana Rychtarja tam shonicz

---

Pola wjeßneho rychtarja Schmidta w Klětnom budze ßo 29. měrza něhdze 46 khójnowych deskowych klozow, 8—16 zolow w pscherěsku a 8—9 łohczi dołhe sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz. Sapoczatk popołnju w 2 hodzinomaj.

Jedyn mały želesny ruczny młyn k schrótowanju, kiž ßo tež do göpela pojßnycz hodzi, je na knježim dworje w Delnej Kinje na pschedań.

Wosjewjenje.

Wowczerski dom, k ryczeřkublu Holeschowej ßłuschazy a w holeschowskej Dubrawje ležazy, s tak mjenowaneho „holzfachwerka" s zyhlowanej tsěchu a něhdze se 188 kwadratnymi prutami pódla ležazeho wobhrodzeneho dwora a sahrody ma ßo pschedacz.

Blizschu rosprawu dla pschedawanskich wuměnjenjow dawacz, kaž tež něhdzne kupowanske ßadzenja horjebracz ma knježi inspektař w Njeßwaczidle poruczene.

Někotre kamjeńtne wódne korta chze něchtón kupicz. Jeli by schtó tajke pschedacz chzył, tón njech to we wudawařni Serb. Nowinow k nawjedzenju da.

Dzělba dołhich hromadow

brěsowych a wólschowych budze ßo pschichodnu wutoru w 9 hodzinach w Kubschizach na pscheßadzowanje pschedawacz. Shromadzisna pola Garbarja tam.

A. Guda.

Jedyn hejduschny młyn se wschěm, schtož k njemu ßłuscha, ma na pschedań w Stróži pola Huczjiny

wudowa **Miczkowa.**

Sa sahrodniske, pódla pak tež sa wschelke hospodařske dzěło ßo jedyn młody czlowjek sa někoho w Budyschinje pyta. Wot koho? to je shonicz we wudawařni S. Now.

Wulki wubjeřk dzěczazych wosyczkow, w płaczisnje wot 5 tl. a drózscho, kaž tež wschitke druhe korbařske twory we woßebnej dobrosczi a tunjosczi ma na pschedań

A. M. Bartusch,
korbařski mischtr na Zidowje.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 11. ~ 17. měrca ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — 69. serbske kemschenje w Draždžanach. — Michał a Handrij — Ze Serbow: S Budyschina. S Noweje Wšy. S Budyschina. S Budyschina. S Bórkhamora. S Wulkeje Dubrawy. — Spěwy. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

W Budyschinje 16. měrza.

Politiske njebjo poczina so saso khmuricz. Hrabja Bismark satraschne njewjedro pschihotuje a dawa sebi wschu prózu, so by swojeho knjesa a krala nawabił, je na Rakusku puschczicz a s tym wójnske njesboże na wjele krajow rosschericz. Ale czeho dla hrabja Bismark to czini? Najskerje swoje dla a lohko dosez tez, po jeho mienjenju, Pruskeje dla. My nochzemy jeho skutkowanje sudzicz, ale tak wjele je tola kózdemu snate, so je wosebje wón wulku njespokojnosez w pruskim ludu sałożił. A tutu njespokojnosez chze wón po swojim waschnju sahnacz; mjenujzy wón chze pruskich krajanow s tym smerowacz, so Schleswig-Holstein k Pruskej pschidzeli, niz pak s tym, so prusku konstituziju dopjelni. Ale rakuski khezor nochze Holstein pod wunmienjenjemi, jemu wot njeho poskiczenymi, Pruskej wotstupicz, a duz hrabja Bismark czim swylnischo na wójnu czischczi, a to czim bóle, dokelz je jeho ministerski stoł poczał khetro khabłacz.

Najnowsche wajnische powjesczje su na 5. stronje.

Spiritus płaceše wčera w Barlinje.
14 tl. 25 ngl. a 13 tl. 20 ngl.
pschenza 73—74 tl., rozka 44—45 tl.,
(to je: sa 25 pruskich forzow.)
repikowy wolij (njeczischczeny) 16 tl. 5 ngl. a
(Czischczeny, kaz so w Budyschinje pschedaw stajnje nehdze 1 1/8 tl. drózschi.)

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
10. měrza 1866.

Dowoz: 12,041 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			niža.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.
Pschenza	5	20	—	5	—	—	5	22	5	5	15	—
Rožka	3	25	—	3	15	—	3	25	—	3	20	—
Jeczmjeń	2	27	5	2	15	—	3	—	—	2	20	—
Wowš	1	25	—	1	20	—	1	25	—	—	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jabły	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	21	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaškomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. syna	1	10	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane symjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Aukzia walczkow.

Póndjelu 19. měrza t. l. dopołnja wot 10 hodzinow budze so na lipiczanskim reviru na tak mjenowanych pěskowych horach něhdze 100 kop dołhich suchich khójnowych walczkow na pschesadzowanje pschedawacj. Shromadzisna w lipiczanskej korczmje.

Časopis towarsta M. S.

je w 32. zešiwku (II. na 1865) wušoł a sobustawy móża jón pola k. knihiskładnika Jakuba dostać. Z nim so wudawa:

Serbski słownik. VIII. zeš. (Skónčenje.)
M. Hórnik, sekretař M. S.

Listarnja.

Knjezej P. — Cyły sł. so prjedy wozjewić njesmje, hač budże kr. st. přepodaty. — Knjesej S. — Hacz runje na puczu polepschenja, dha sym tola hischcze tajki, so mózu jenoz najnusnische dźěła dokonjecz. Za proschu teho dla wo samolwjenje, hdyz tón abo druhi bórsy wote mnje wotmolwjenje na swój list njedostanje.

Redaktor.

Sakſka. Rekrucži infanterije, kotſiž buchu hewak hakle w měßazu meji k wójſku powołani, ßu tón tydżeń pſchikaſnju doſtali, ſo bychu hižom 20. měrza k ßwojim wojerſtkim dźělbam pſchiſchli. Někotſi mėnja, ſo je to ſnamjo, jako by wójna hroſyła, druſy ßu pak teho měnjenja, ſo to na žanu wójnu njepokaſuje, ale ſo chzedża rekrutow wuexercirowacž, prjedy hacž wulka czopłota pſchińdże. — W tutych dnjach ßo ßobuſtawy direktorija lipſko-draždżanſkeje żeleſnizy wujednanje dla požczonki wot 6 millionow toleŕ, k twarjenju jeneje druheje żeleſnizy ſczinjeneje, na ßudniſtwje rekognoſzirowacž dali a ſa to pjecž tyßaz (tawſynt) toleŕ ſa „ſchtempel" ſapłacżili.

Saſtupjerjo měſta Draždżan ßu wobſankuli, ſo ma najnižſcha wucżerſka ſda pſchichodnje 700 toleŕ wunjeſcž. Hdyž je tam žadyn wucżeŕ 5 lět ßłużił, doſtanje 750 tl., hdyž 10 lět, dha 800 tl., po 15 lětach 850 tl. a po 20 lětach 900 tl. — Budyſke tachanſtwo woſjewuje, ſo ſtej dwě, wot probſta Dr. Mahra wuſtajenej, ſtipendiji wotewrjenej, mjenujzy jene wot 80 tl. ſa ſtudentow abo ſa gymnaſiaſtow dweju wyſcheju klaßow a druhe wot 50 tl. ſa tajkich, kiž na wucżerſkich ſeminarach, realſkich ſchulach, hajniſkich abo druhich akademijach ſtuduja. Doſtacž móża je jenož tajzy mkodżenzy katholſkeho wěrumuſnacża, kotſiž ßu ßerbſkeje rycże doſpołnje mózni. Prěnje prawo maja czi, kiž ßu ſ wotkaſowarjoweho pſcheczelſtwa abo ſ njebjelczańſkeje woßady.

Pruſke nowiny „Kölniſche Zeitung" ßu ßebi 5. měrza ſe Sakſkeje pißacž dałe: „Pſchi wudyrjenju wójny bjes Pruſkej a Rakuſkej, do kotrejež mózność tudy wěrja, budże Sakſka dla ßwojeho połoženja (Lage) najprjódzy do njeje ſapleczena. Teho dla ßu w poßleńſchim czaßu wſchelazy rakuſzy wyſchi w Sakſkej pſchebywali, ſo bychu wſcho mózne wobhladowali a naſhonili, ſchtož by wójny dla wjedżecž trjeba było. Rakuſzy chzedża, tak bórſy hacž budże wójna pſchipowjedżena, hnydom ſ Czech do Sakſkeje pſchiczahnycž a hladacž, ſo bychu wot tam khětſje rucże pruſkej twjerdżiſnje Torgau a Wittenberg dobyli. (Najſkerje na tutym zyłym pißmje žane ßkowo wěrno njeje; pſchetož nowinam „Kölniſchi Zeitung" ßo ſtajnje wo wójnje dźije.)

Pruß y. Najwjetſchi ſadżěwk, ſo Pruſka w ſchleswigholſteinſkej należnoſczi ſe wſchej mozu pſchecziwo Rakuſkej wuſtupicž njemóże, leži w tym, ſo franzowſki khěžor ßwoju myßliczku w tajkim naſtupanju njewoſjewi. Pruſki póßłanz hrabja Goltz je jeho pak pjecża dopósnał, ſo Napoleon na ſwadu bjes Pruſkej a Rakuſkej kaka a ßo potom na jedyn bok pſchiwda. So pak by ßo wón na pruſki bok pſchiwdał, to hrabja Goltz njewěri, woßebje dokelž ma wón dla ßwojeho wuja, Napoleona I., pſchecziwo Pruſkej wulku ſtóſcž we wutrobje. Teho dla je hrabja Göltz w Barlinje k měrej radził a nětko ſaßo ſ Pariſa k měrej radži. (Tak pißaja ſ Barlina, ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo ßameje ſchleſwigholſteinſkeje należnoſcże dla w tu khwilu bjes Pruſkej a Rakuſkej hiſchcże žana wójna njenaſtanje.)

Rakuß y. Wotehnaty rumunſki wjerch Kuſa je ſe ßwojej mandżelſkej do Wina pſchijěł a ßo wot tam do Pariſa poda, hdżež chze woſtacž. — Khěžor je wſchitkich ßwojich najwoßebniſchich generalow k ßebi do Wina powołał, ſo by ſ nimi radu ſkładował. Tajke wuradżowanje budże 8 hacž 10 dnjow tracž, ſchto pak budże naſtupowacž, to njeje ſnate. (Najſkerje drje wójnſke należnoſcże; pſchetož hdyž pruſki kral ſe ßwojimi generalemi wuradżuje, dha dyrbi to rakuſki khěžor tež tak cżinicž. My pak ßo nadżijamy, ſo ßu wſchitke tajke wuradżowanja podarmo a ſo wójna njebudże. Red.)

Franzowſka. Khěžorowy prynz je ſaßo wotkhorjeł. — Konferenza, na kotrejž budże rumunſka należnoſcž wujednana, budże pſchichodnu póndżelu ßwoje wuradżowanja ſapočinacž.

Pruſki kral je khěžorowemu prynzej wulki kſchiž rjadu czorneho hodlerja a khěžorej ßamemu ßamoruczńje pißany liſt póßłał.

Ruß owſka. Wſchelake nowiny powjedaja, ſo je ßo rußowſke wójſko na rumunſkich mjeſach pſchiſporiko. (Hacž je to wo prawdże wěrno, njewěmy, pſchetož to powjedaja woßebje rakuſke, wot židow wudawane nowiny, a w tych ſteji ſtajnje wjazy cże dyžli wěrnoſcże.

Turkowſka. Sultan je rumunſke mjeſy ſ wójſkom, 18,000 muži ßylnym, wobßadżicž dał.

---

69. ßerbſke kemſchenje w Draždżanach.

Kaž hewak ſtajnje, tak bě ßo tež njedżelu Lätare, 11. měrza, bohata ßyła ßerbſkich kemſcherjow a kemſcherkow we kſchižnej ßwjatnizy ſhromadżika. Bjes nimi widżachmy wſchelakich woßebniſchich ludźi a tež jenu ſemjanſku knjeni, kotraž hiſchcże dżenßniſchi dżeń rada ßerbſki ryczi, runjež je hižo dawno ßerbſki kraj wopuſchczika.

Prědowanje po ſczenju ßwjateho Matth. 26, 36—46 ßłyſchachmy wot knjeza diakona Lahody ſ Lubija. Podkožk a dżěle prědowanje běchu: Jeſuß w Gethſemane. 1. Jeho ſrudoba; 2. jeho modlitwa; 3. jeho napominanje. — Spowjednym ludżom dżerżaſche knjes ryczeŕ farař Möhn ſ Bukez dwójzy ſ powjednu ryczi. Jich běſche hromadże 295.

Jako ßerbſki ſpěwař bě ßo knjes kantor Pjekař ſ Budyſchina ßem podał. — Khěrluſche běchu, kaž hewak, ſe „ſpěwarſkich" woßebje wotczińſchczane. Spěwane pak buchu tele: do ſczenja cż. 555, do prědowanja 78, 1—7; do texta 78, 8; po prědowanju 79; pſchi Božej wjeczeri 183.

Druha dreždżanſka ßerbſka Boża ßłużba w tutym

lĕcże smĕje ßo, da-li Bóh, tßeczu njedżelu po ßwjatej Trojizy, 17. junija 1866.

Michał a Handrij

abo

ratarske rozpominanja.

Mĕrc.

Michał. Schtoż skót nastupa, dha ßo sa to dżerži, so je tón, kotryż je w mĕrzu na ßwĕt pschischoł, najlĕpschi k wotkubłanju. Cżelata a proßata ßo rad w połnym mĕßazu wostaja, to rĕka, so ßo abo pschiwjasaja abo wot ranzy wotwucża. Skotej, kiż ma młode, dyrbi ßo lĕpsche k jĕdżi a k picżu dacż, hacż hewak. Ssubożne kobły maja ßo nĕtko ßwĕru wobkedżbowacż. Sa ßwińe je hižom dobre, jim nĕtko, każ też posdżischo nĕschto angeliti do picża dacż, so strowe wostanu. Hußom, kiż nĕtkole najlĕpje wo jstwje na jejach ßedża, ma ßo wschĕdnje tsi krócż nĕschto wowßa a wody k hnĕsdu stajicż, so njebychu s jejow łasyłe, kurom pak jenoż jedyn krócż. Też njeßmje ßo libjatkam prjedy won na pastwu dacż, hacż njeje roßa prjecż, dokelż hewak lohko skhorja. Hołbje, kiż ßo w mĕrzu wulahnu, ßu najßylnische a ßo teho dla rad wotcżahnu, wola dyrbi ßo wschemu pjerjojtemu a lĕtazemu skotej, najbóle pak młodżatam, tak dołho, hacż wonku na polach żane sorna njejßu, jĕscż dawacż.

Sa hußy, kury, kacżki a hołbje ßu młode kopschiwy a jejowe schkorpawy, na dróbne rosdrjebjene, najlĕpsche lĕkarstwo, hdyż żracż, hdyż jĕscż njechadża abo njemóża. Pcżołom ßo mĕd wurĕsuje a potom zyle dowurĕsa, hdyż wischnje poczinaja kcżĕcż. Też ßmĕdża ßo nĕtko kołcże kupowacż a s jeneho mĕstna na drnhe pschestajecż, tola tak, so ßo njestschaßu a ßo do nich njestorka; pschetoż hdyż ßo kołcże pschestaja, prjedy hacż pcżoły prĕni krócż wulecża, dha ßo tute lohko k ßwojemu kołcżej pschiwucża a ßo njesabłudża.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wubjerk, kotryż je tudy se 10 knjesow w hromadu stupił, so by wotmyßleny jubileum naschcho gymnasija pschihotował, je — każ ßmy psched schtyrjomi njedżelami wosjewili — na mnohich knjesow, kotsiż ßu nĕhdy schulerjo budyskeho gymnasija byli, listy rospósczewał a wo jich wobdżĕlenje na tymle ßwjedżenju proßył. W tychle listach je dale proschene, so by kóżdy nĕhdyschi budyski gymnasiast też wĕsty pjenjeżny dar dał, wot kotrehoż składa bychu ßo niż jeno shromadne khósty zykeho ßwjedżenja sapkacżike, ale też hischcze tak wjele pjenjes wusbytkowało, so móhło ßo wot nich nowemu gymnasijej pschi tej składnosczi nĕkajki dar, jako snamjo dżakomnosczje nĕhduschich schulerjow, podaricż. Tak je tam (w liscże) n. psch. prajene, so bychu ßo składowane pjenjesy k temu nałożike, so by ßo wot nich pak orgelharmonium sa nowy gymnasij kupił, pak so bychu ßo jako podpjera do teje pokładniży darike, kotraż je wot nĕtcżischeho rektorja sa wudowy a ßyroty gymnasialnych wucżerjow sałożena. — Ale ani s prĕnim ani s druhim tychle dweju wotpohladanjom njeje tudy nichtó psches jene a s pokojom; wjele bóle wupraja ßo tudy wschudże to żadanje, so by ßo wot tehole pjenjeżneho składa lĕtny (jubilejski) stipendium sa jeneho abo dweju khudeju, pilneju schulerjow sałożił. — Spomnjeny wubjerk, dokelż jemu snate njeje, schtó a hdże wschitzy nĕhduschi schulerjo ßu, tak so njeje na wschitkich ßwój pscheproschowazy list poßłacż móhł, je nĕtko tajke pscheproschenje w tudyschich nĕmschkich nowinach (cżißko 39) na wschitkich nĕhduschich schulerjow naschcho gymnasija, bje wscheho wumĕnjenja hacż ßu na nim ßwoje studije wubyli abo niż, sjawnje skożika jich wo wobdżĕlenje na ßwjedżenju proßy. Wón też hnydom we nim wosjewjuje, so budże ßo ßrjedu po ßwjatkach t. l., 23. meje, dopołdnja w 10 hodż. tudy hkowna shromadżisna wotdżerżecż, w kotrejż smĕje ßo nowy wubjerk sa ßwjedżeń wuswolicż a dale postajicż, schto ma ßo se składowanymi pjenjesami stacż a k cżemu maju ßo nałożicż. Duż proßy też wo bohate wobdżĕlenje na tejle shromadżisnje. Tajkim pak, kotsiż na tule shromadżisnu njebychu pschińcż mohli, je radżicż, so bychu pschezo do prjedy pschi pschilubjenju abo pschipoßłanju ßwojeho pschinoschka ßo wuprajili a postajili, k cżemu chzedża jón nałożeny mĕcżi a jeli ßo jim nascha myßl spodoba, so by ßo na tajki, wot naß spomnjeny stipendium, kiż je trajazy a ßwoje mjeno a dobre wotpohladanje na wĕcżne wobkhowa, nałożił. W.

S Noweje Wßy pola Huski. Wczera psched tydżenjom pjatk 9. mĕrza, wjecżor w 8. hodżinach wudyri tudy woheń a sahubi wschĕ twarjenja tudomneho burskeho kubła cżo. 11., kotreż Hanje s wudowjenej Nowakowej ßkuscha, do cżista. Woheń je 14 lĕt stary Ernst Julius Rychtař, ßyn tudyscheho rĕsnika, korcżmarja a skotopschekupza, sałożił a ßo hużom ßwojeje slósczje wusnał; duż bu też hnydom sajaty a do jastwa wotwjedżeny. Na wopraschenje: cżeho dla je to cżinił, a hacż ßu jemu Nowakezy hdy żaneje kschiwdy cżinili, wotmolwi wón; dokelż ßo mi doma pschezo tak slĕ dżĕsche; Nowakezy mi żenje niczo cżinili njejßu. Prĕdnische ßkowa pak wón tak wutoży: Macż ta doma njeje; je tu jena druha żónska — ! —

S Budyschina. Sańdżenu pońdżelu 12. t. m. je mĕschczańska rada fararja Kuhna w Stołpnju sa nowcho prĕmariußa pschi zyrkwi ßw. Pĕtra tudy wuswolika.

S Budyschina. Hacż do lĕty 1856 bĕchu w blischschej a jdalischej wokolnosczi tudomneho mĕsta mnohe wßy,

kotrež pod naschu měschczańsku radu ßkuschachu. Nascha měschczańska rada běsche jich knjejstwo a wyschnoscz. Bjes nimi běchu saßo mnohe wßy, kotrež ſ městom ßamym ßobuczerpjachu a teho dla „ſ městom ßobuczerpjaze" rěkachu. Běchu to mjenujzy te wßy, kotrež ßu wot sastarka po něhduschich kuzistisdawkskich wustajenjach k něhduschemu budyskomu měschczańskemu dawkskemu wokrjeßu ßkuschake. Tónle dawkski wokrjeß abo wjele bóle jeho pokładniza mějesche pak wot poßlenjeje wójny 1813 khětry dołh. Tón mějesche ßc sapłaczicz wot města a ſ nim czerpjatych wßow. Duż bu k sapłaczenju tehole dołha hacz do najnowischeho czaßa pschi kóżdym pschedaczu něhajkeje leżomnoscze w měscze a ſ nim ßobuczerpjatych wßow (pschi kupjach) a ſ zyła pschi kożdym pscheměnjenju, kotrež ßo ſ wobßedżerstwom leżomnosczow (khěżow, polow, łukow, żiwnosczow a łubkow) w měscze a ſ nim ßobu czerpjatymi wßami sta, wot kóżdeho noweho wobßedżerja wěsty dawk abo pschinoschk do tamneje pokładniny wot rady żadany a brany. Nětko pak je tamny dołh, każ je rada ßudniskim hamtam wosjewiła, sapłaczeny a wot 1. měrza t. l. padnu też teho dla tamne pschinoschki przecz. Tamne mnohe wßy ßu pschestałe, „ſ městom ßobuczerpjate" bycz. W.

S Bórkhamora*). Tamny schtwórtk jako 8. měrza wjeczor w tseczim běrtliku na 9 hodżinow bu nascha wjeß, kotraż je wot 23. měrza konscheho lěta tsi krócz ſ Bożim wóhnjom domapytana, ſ nowa do stracha a wulkeho njesboża stajena; pschetoż w spomnjenym czaßu wudyri w ßłanju, połburej Hanßej Schimankej ßkuschazemu, woheń, tak so ßo jeho, każ też żiwnoscz běrtlikbura Hanßa Schimanka ſ dobom paleschtej, prjedy hacz pomoz pschińdże. Woheń ßo nahle rosschěrjesche, dokelż běsche wětsikojte, tak so něhdże sa poł hodżiny 8 wobßedżeństwow w jaßnych płomjenjach stejesche.

Njesbożomni wotpaleni ßu pak czile: 1) połbur Hanß Schimank, 2) běrtlikbur Hanß Schimank, 3) zyły bur Jan Rychtař, 4) połbur Jurij Nycz, 5) połbur Matij Nycz, 6) połbur Michał Hala, 7) połbur Khrystian Kummer, 8) khěżnik Hanß Wiczas. Tuczi pomjenowani ßu wschitke ßwoje twarjenja ſhubili, jenoż bróżnje ßu jim wostałe, dokelż te wot dworow ſdalene steja. Hanß Wiczas je też domske, kotrež bě loni maßiwne natwarił, ſdżerżał. Wschitkón pólny a domjazy grat ßu ſhubili; sawěscżene nima nichtón.

Na kajke waschnje je tón ras Boži woheń wuschoł, hischcze ſnate njeje, tola ſda ßo, ſo je też tón krócz sałożeny.

K wobżarowanju je tón skót, kotryż je w płomjenjach konz wsacz dyrbjał, jako Jancj Rychtarjej 2 jałojzy, 24 wowzow a jehnjatow, 3 ßwinje a 2 hußyzy na jejach; běrtlikburej Schimankej 1 krowa a 1 jałojza; połburej Schimankej rjeczaſnik pschi tej hromadze ßłanja, hdżeż je woheń wuschoł. Wysche teho je ßo wjele kur spaliło.

Jako běsche najwjetschi strach nimo, rosschěri ßo ta powjesc, so je ßo Jan Schimank, bratr wumjeńkarja Michała Schimanka straschnje wopalił, a něktora ßylsa je ßo wuronika, jako jeho wopalene cżěło, ſ płomjenjow ſ woknom won wuczehnjene, wuhladachu. Bohu budż skorżene, kajke wone wonhladasche. Tón wopaleny bě hewak braschny na nohi a tupy na wocżi. Po staranju knjesa Moritza w Borkhamorje bu tón wbohi cżłowjek hischcze tu ßamu nóz do wojerowskeje lěkarnje dowjesený. Ale woni tam ſ morwym cżěłom pschijědżechu; pschetoż won bě pod wulkimi bolosczemi na puczu wumrjeł.

Też hospodař Hanß Schimank je ßo jara wopalił a leży we wojerowskej hojerni, tola je nadżija na polěpschenje.

Ssykawy, kiż běchu k pomozy pschijěłe, ßu 1) nascha borkhamorska, 2) běłokhołmcżańska a 3) wojerowska. — Mużstwo borkhamorskeje a běłokhołmcżańskeje ßykawy ßo sa wulku roshladnoscz a dżěkawoscz najwutrobnischi dżak praji, każ też wschitkim tym, kiż ßu nam ſ bliska a ſ doloka k pomozy pschischli. Bóh luby knjes chżył wschitkich psched tajkim njesbożom wótzowszy swarnowacz.

K.

S Wulkeje Dubrawy. Tudy bu psched někotrym cżaßom wot korczmarja k. Frenzela spodżiwny kamjeń namakany, kiż ma dosposnu napohlad wowczeje hłowy. Wón je jón do maczicżneje sběrki w Budyschinje darił, a tam móże jón kóżdy, kiż wo tajke rodżi, wohladacz.

Wot sańdżeneho lěta ßu na nąschich honach saßo dwoje nowe brunizowe podkopki wotewrjene a to podkopki „K njebju stpicze", k. Sandigej w Budyschinje ßkuschaze, a Frenzelez podkopki, kiż tudomnemu kublerjej a wjeßnemu rychtarjej Frenzelej ßkuscheja.

Pschispominanje. Też na ßnßodnych khwaczańskich leżomnosczach buchu lětßa Langez bratrow nowe podkopki wotewrjene. — Pschezo Sserbjo do prědka! Tak je prawje.

*) Ja ßo lubosnje dżakuju sa drobnu rosprawu. Redaktor.

Spěwy.

Mojemu pschecżelej!

Ja pschecżela ſnaju,
Niż we ßerbskim kraju;
Wón moja je radosez
A wutroby żadosez.
Hdyż nusa ßo bliżi,
Wón ke mni ßo niżi,
A sa mnje ßo stara
Haj psches měru jara.

Sso bliżi mi horjo,
Wón ſměruje morjo;
Duż jemu drje, duscha,
Dżak najwjetschi ßkuscha.
Ach, jemu nětk „ßkawa"
Njech saklinczi prawa,
Njech jeho Bóh wodżi
A radosez mu pkodżi. Mi..ski.

Nowſche ważniſche powjeſcże.

Win, 15. měrza. Wuradzowanja wyßokich generalow, wot khěžora w hromadu powołanych, ßu ſkónczene.

Win, 15. měrza. Jene nowiny powjedaja, ſo je wojerſki general-kommando w Peſchtu poruczność doſtał, tojſchto wojakow do Prahi pósłacj.

Krakow, 15. měrza. Wojazy, kotſiž běchu na czaß domoj puſchczeni, ßu poruczność dóſtali, ſaßo pad bróń ſtupicz.

Praha, 13. měrza. We wſchelakich a to tak derje w němſkich, kaž w czěſkich městaſchkach a wßach ßu kſcheſczijanſzy wobydlerjo ſ nowa židow nadpadowacz poczeli.

Frankfurt nad Majnom, 15. měrza. S kóždym dnjom to měnjenje pſchibjera, ſo Pruſka ſ wójnu hroſy.

Budyſchin, 16. měrza. Tež ſtarſchi ſakſzy wojazy maja ßo w bliżſchim czaßu pod bróń wróczicz, tak wjele hacz ma jich w kaſernach městna doſcz.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Je to ſawiſcz abo ſchibakſtwo?

Mots Tunka. Schto dha pak měniſch?

H. D. Hlaj, tak běſchtaj wobßedżerjej brunizowych podkopkow, Michał Matek a Mikkaſch Matzka, taflu pſchi puczu, ſ Wudworja do Ssmjerdżazeje wjedżazym, poſtajikoj, ſo bychu ludżo wjedżeli, hdże maja do jeju podkopkow jěcz. Ale —

M. T. Ale —

H. D. Ale dha je jedyn ſawiſtny abo ßnadz ſchibały człowjek pſchiſchoł a je tu taflu wot ſtołpa wottorhnył.

M. T. Czoho dla dha to?

H. D. Nó, najſkerje ſawiſcze abo ſchibałoſcze dla; tež je mózno, ſo je jemu ſ hordoſcze nóß tak wyßoko ſtał, ſo je ſa tej taflu ſ noßom wißajo woſtał a ju ſ nim wottorhnył.

M. T. To wſchak je wſchitko mózno.

H. D. Ale, ſ tym hiſchcze doſcz njeje, ſo je tón ſły człowjek tu taflu wottorhnył, ně, wón je ju też ßobu wſał, to rěka: kranył.

M. T. Aj, aj, to dże ßu kußy, kotrež hłupi holzy czinja. To njech ßo tón człowjek tola na kedżbu woſmje, ſo ßo jemu ſkónczńje hiſchcze hubjenje njeſeńdże.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych czaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łżizomaj wſchědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobżernoſcz, płodzi wjele mloka a ſadżěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k doſtaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Leopoldſki meliorirowany bélty broſtſyrop,

kißałoſcze próſny, ſ kczenjow najbóle hojazych alpſkich ſelow a ſ kanariſkeho zokora hotowany, pſche wobczežnoſcze na bróſcze, ſchiji a płuzach woßebje derje ſkutkowazy ßrědk, maja w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. jenoż jeniczży woprawdżity na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirſchfeldże.
Herrmann inertE w Bjernaczizach.

Mojim cześczenym wotkupowarjam dawam ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju, ſo mam lětża ſażo jara rjanu a drobnu koſczinu (Knochenmehl) a też ſtajnje nowopaleny hnójny a twarſk kalk na pſchedań, też je pola mje woprawdźity peruſki guano, wote mnje direktnje kupjeny, kdoſtaczu.

Ja najpſcheczelniſcho proſchu, mje pſchi potrjebje dobroczinje wopytacz, dokelž budu ßo ſa to ſtaracz, ſo kóždy dobru měru a wahu doſtanje, też chzu kóždemu ſapłaczenje połóżicz a po najtuniſchej płaczińnje pſchedawacz.

Jan Lorenz na budyſkim dwórniſchczu.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchczu.

K nětczińſchemu ſymſkemu czażu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

mużſkeje draſty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, żidże, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedźbowacz, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ſamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leża. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczińnami mózu kóždu konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Woſſewjenje.

Lubym Sserbam a Sserbowkam ja ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo je nětko w mojich wulkich młynach kóżdy czaß najlepſcha pſcheńcżna muka po najtuniſchej płaczińnje na pſchedań a mózu ju woßebje k prjódkſtejazym ßwjatym dnjam poruczecz.

W Budyſchinje.

C. Mörbitz, ſen.

Woſſewjenje.

Maßiwna piwarnja, w **Scheſchowje** leżaza a k tamniſchemu ryczerkubku ßłuſchaza, kotraż ma zyhlowanu tſěchu, — 58 kohczow dołha, 18 kohczow ſchěroka a 6 kohczow po ſchoßu wyßoka, ma ßo pſchedacz.

Wona hodźi ßo runje tak jara k pěknemu pſchihotowanju wobydlenja, kaž wona też, jeli ſo ßo wottorha, jara doßahaży, k twarjenju hiſchcze doſpołnje kmany material poſkicza.

Bliżſchu rosprawu wo pſchedawanſkich wuměnjenjach podacz ma knježi inſpektar w Njeßwaczidle poruczene, a ßo wot njeho też něhdźne offerty horjebjeru.

Woſſewjenje.

Wowczerſki dom, k ryczerkubku Holeſchowei ßłuſchazy a w holeſchowſkej Dubrawje leżazy, ſ tak mjenowaneho „holzfachwerka“ ſ zyhlowanej tſěchu a něhdże ſe 188 kwadratnymi prutami pódla leżazeho wobhrodżeneho dwora a ſahrody ma ßo pſchedacz.

Bliżſchu rosprawu dla pſchedawanſkich wuměnjenjow dawacz, kaž też něhdźne kupowanſke ßadźenja horjebrack ma knježi inſpektar w Njeßwaczidle poruczene.

Jedyn dobry wowczi poß je na wowczerni w Barcze na pſchedań.

Carl Forner

knihiwjaſar na bohatej haßy bliſko plumpy

poruczа ßwój ſkład **ſerbſkich ſpěwarſkich knihi**, ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo ma je w jednorym ſwjaſku po 1 tl., ale też w ßomoczanych a druhich kraßnych ſwjaſkach ſ rjanymi wupyſchenjemi po pſchimerjenej tunjej płaczińnje na pſchedań.

„Dar poßleneho ſeleneho ſchtwórtka

a lube ßerbſke mótki, kiž ßwój ſchczeńſki ßlub wobnowja, wot Pjetra Młónka w Dźiwoczizach“ t. j. 11 wutrobnych khjerluſchow je w kniharni kk. Ssmolerja a Pjecha w Budyſchini ſa 1 nßl. doſtacz.

S tutym woſiewjam, ſo je mój dotalny měrjeř

knjes **Handrij Symang**

13. februara dobrowolnje ſ mojeho dźěła ſtupił a teho dla wjazy prawo nima, ani płaczenja ani ſkaſanja horjebracz.

Skaſanja na kalk a hnójne ßrědki, kaž też płaczenja chzył kóżdy w mojim ſkładze pſchi tudomnym dwórniſchczu wotedacz, a pſchiſpominam hiſchcze, ſo je

knjes **Gottlieb Merſiowsky**

něito wote mnje ſa měrjerja poſtajeny.

Jan Lorenz.

Schula a Penſionat

ſa holczki woßebnych ludźi w Budyſchinje.

W inſtitucze, wote mnje w Budyſchinje na hornczerſkej haßy na póſcze ſakoženym, holczki wot 6. hacz do 18. lěta měſto namakaja. Pſchi woprawdże bohabojaſnym wotczehnjenju wone doſpołne roswuczenje we wſchitkich, k wyſchej ſdźełanoſczi ßłuſchazych wědomnoſczach, kaž też w franzowſkej a jendźelſkej ryczi a w hudźbje doſtanu.

Wſcho dalſche wukaſuje ertnje abo piſßnje

W Budyſchinje, 20. februara 1866.

Cölestina Benisch,
prjódkſtejerka.

Katholki Iſſoſoł czo. 6 je wuſchoł.

1500 kórzow pscheńcžnych wotrubow je na pschedań we wulkich młynach w Budyschinje. Płacžisna sa kórz 21 nßl., pschi wotkupjenju wjazy dyžli 12 kórzow sa kórz 20 nßl.
Te ßame ßu stajnje k dostacžu.

Młynske sarjadnistwo.

Wubjernje rjany, derjeßłodźazy gries

w 3 drużinach

stajnje na pschedań **we wulkich młynach w Budyschinje.**

Parne kupele

pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedźelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodźiny.
Kupjele sa knjesow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacž do 12 hodźinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodźinow.
Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy skasacž.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucža wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Wuczomnik pytany.

Sa jene materialtworowe khlamy w Budyschinje ßo jedyn ßyn sprawnych starschich, kiž dyrbi, jeli mózno, ßerbskeje rycže mózny bycž, k jutram jako wuczomnik pyta. Wot koho? to je shonicž we wudawaŕni Serb. Now.

Ruczni dźěłaczerjo.

a to khětro wjele, dostanu dźěło pschi wuryczu grunta a t. d. noweje měschczanskeje schule w Budyschinje. Kóždy móže hnydom na twarnischczu do dźěła stupicž. Tež ßo tam

žónske k lodowanju

do dźěła bjeru.

A. Kuba,
murjeŕski mischtr w Budyschinje.

Jena sahrodniska žiwnoscž s 50 jutrami (morgenami) pola a łuki a s doßahazym drjewom a ßłanjom je se ßwobodneje ruki s małym napłaczenjom na pschedań. Wscho dalsche je shonicž pola tyscheŕskeho mischtra Herrmanna Schmidta pod borklinow czo. 29/12 w Budyschinje.

Sa sahrodniske, pódla pak tež sa wschelke hospodaŕske dźěło ßo jedyn młody cžlowjek sa někoho w Budyschinje pyta. Wot koho? to je shonicž we wudawaŕni S. Now.

Kalkownja w Niskej, sjenoczena s Cunnersdorfskej, je nětko, so by požadanjam doscž cžiniła, wot 18. februara we wschěm nastupanju dźěłacž poczała a móža ßo wot nětk wschitke požadanja po nowopalenym kalku we woběmaj kalkownjomaj dopjelnicž.

S dobom ßo pschispomina, so je nětko tak derje pschi kalkowni w Niskej, kaž tež w Cunnersdorfje cžopła hródž sa 20—30 koni natwarjena a tak tež tutej potrjebnoscži mojich cžescženych wotebjerarjow doscž cžinjene.

Skónczňje proschu tež sa tuto lěto wo prawje ßylne wotkupowanje.

W Niskej a Cunnersdorfje, 22. februara 1866.

H. W. Siebörger,
wobßedźeŕ kalkownjow.

Drjewowa aukzia.

Wutoru, 20. měrza, dopołnja wot 10 hodźinow, budže ßo na hermancžanskim reviru w bliskoscži Pßowjow, wulka dźělba khójnoweho twarskeho drjewa, khójnowych klozow, žerdźow, łatow, schcžěpjanych kloftrow, pjeńkowych kloftrow a drobjasowych hromadow na pscheßadźowanje pschedawacž. Shromadźisna je w 9 hodźinach na pucžu, s Holeschowa do Hermanez wjedźazym, pschi ßamych krajnych mjesach.

Schtwórtk, 22. měrza, teho runja dopołnja w 10 hodźinach, budža ßo brěsowe, s wjetscha rjane žerdźe sa woja a wojnarske drjewa w bliskoscži Hermanez na pscheßadźowanje pschedawacž. Shromadźisna rano w 9 hodźinach w korcžmje w Hermanezach, hdźež budža wuměnjenja wosjewjene.

W Njeßwacžidle, 10. měrza 1866.

B. Unger, wyschi hajnik.

Na ryczeŕkubło Ssmochcžizach ßo k 1. haperleje abo k 1. meje kmany wulki wotroczk a dwě pilnej famili je dźěławych ludźi pytaja.

Jedyn hólcžez, kotryž chze pod spodobnymi wuměnjenjemi tyscheŕstwo nawuknycž, može pola tyscheŕskeho mischtra Herrmanna Schmidta pod borklinom w Budyschinje do wucžby stupicž.

Dokelž je mi

G. G. W. Mayerowy běły brostsyrop,

kotryž je mój ßyn pola knjesa Curta Albanusa podla kralowskeje hrodowskeje haptyki kupił, wubjernje dobru ßłužbu pschi mojim dołholětnym czerpjenju na bróscze czinił, dha kóždemu na bróscze khoremu jenož G. A. W. Mayerowy brostsyrop poruczam.

Zauckerode pola Draždžan.

Sofia Hetzowa.

Jenož woprawdžity maja tutón, psches ßwoju spodžiwnu hojazy móz po wschém ßwěcze wuwołany G. A. W. Mayerowy bróstsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Nakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

Pschedawanje twarjenjow.

Pschichodny tsecži dzeń jutrow popołnju w 2 hodžinomaj budža ßo 4 twarjenja, jako 2 bróžni a 2 pódlanskej twarjeni, hischcze zyle dobre, wot 2, k ryczeřkublu pschidzěleneju burskeju kubłow w Komorowje pola Klukscha na pscheßadžowanje pschedawacz.

Někotre kamjeńtne wódne korta chze něchtén kupicz. Jeli by schtó tajke pschedacz chzył, tón njech to we wudawaŕni Serb. Nowinow k nawjedženju da.

Wulki wubjeřk dzěczažych wosyczkow, w płaczisnje wot 5 tl. a dróžscho, kaž tež wschitke druhe korbaŕske twory we woßebnej dobrosczi a tunjosczi ma na pschedań

A. M. Bartusch,
korbaŕski mischtr na Židowje.

Dwě wobydleni sa dzěławych ludzi móžetej ßo wot porjadnych człowjekow s dobrymi wopißmami 1. meje t. l. na ryczeřkuble Cžichońzach wobczahnycz; tež pyta ßo tam na Jana jedyn wowczeřski.

Drjewowa aukzia.

Pondželu 19 t. m. budže ßo w husczanskim, w drużkeczanskim a demjanskim knježim lěßu wot pschihotowanych ßuchich a wot wětra polemjenych drjewow

1½ kloftra 6/4 łohczowskich mjehkich schczěpow,
32½ " " " klippelow,
9¾ kop 6/4 łohczowskich twjerdych walczkow a
40 " " " mjehkich walczkow

pod wuměnjenjom naßadženja sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacz.

Aukzia sapocznje ßo dopołnja w 9 hodžinach w žiczeńskim haju pschi husczansko-zokowskej drósy a sastanje w koczanskim haju pschi Holzy.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo
w Huszy 12. měrza 1866.

Hugo Opelt.

Rjane dzěło je na pschedań pola Lischnje na žitnych wikach w Budyschinje.

Maćica Serbska.

Srjedu po jutrach 4. hapryla změje so hłowna zhromadźizna M. S., na kotruž sobustawy a hosći přeprošuje **Wubjerk.**

Dźak.

Sa regulirowanje nascheho wóhnjoweho schkodowanja, naju w kóždym nastupanju spokojaze, dzerżimoj sa ßwoju pschißłuschnoscz, schlesynskemu woheń-sawěsczazemu towarstwu, kaž tež jeho agentej, knjesej J. Wehli w Maleschezach ßwój najwutrobnischi dźak s tutym siawnje wuprajicz a spomnjene towarstwo kóždemu k wužiczu poruczicz.

Clara ženjena **Knorrowa,**
Richard Knorr
w Brěsynje.

Wutrobny dźak praju ja tsělanskej gmejnje sa dobrotu, mi pschi składnosczi mojeje 25lětneje słužby jako wajchtarjej wopokasanu a sa tón mi pschepodaty bohaty pjenježny dar. Bóh chzył jej tule dobrotu saßo bohaczje sapłaczicz.

Na Ssokolzy, 14. měrza 1866.

Hadam Wiczas.

Dźensa w nocy ½12 hodźinow narodźi so namaj strowa dźowčička.
W Malećicach, 14. nalětnika 1866.
K. A. Pohonč, wučeř,
a mandźelska.

Dźensa rano ½3 hodźinow wumrje w žiwej wěrje do swojeho zbóžnika naš luby syn a bratr, stud. theol. Julius Reinhold Urban a budźe njedźelu w 2 hodźinomaj khowany.
W Hnašecach, 15. měrca 1866.
Zrudni zawostajeni.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 12. — 24. měrca — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

W opřijeće: Swětne podawki. — Michał a Handrij. — Starožitnostwa sběrka. — Spěwy. Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. S Budyschina. S Łasa. — Nawěštnik.

K nawjedženju.

Čži ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiž chzedża ſa nje na druhe ſchtwórtlěto 1866 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadża. Čži, kotſiž ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl ſkaſacz. Na pruſkich poſtach Serbſke Nowiny tež wjazy njepłacża hacž 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płaczi ßo ſakſkim poſtam ſchtwórtlětnje jenož 1 nßl.

Redakcia.

W Budyſchinje, 23. měrza.

Politiſke njebjo je pſchezo hiſchcże pokhmurjene. Hiſchcże pſchezo ßo wo wójnſkich pſchihotach ryczi a nowiny powjedaja, ſo ßo Pruſka ſkradżu, Rakuſka pak ſjawńje na wójnu hotuje. S druheje ſtrony pak ſaßo měnja, ſo Schleswig-Holſteina dla žana wójna bjes Pruſkej a Rakuſkej naſtacz njemóże, dokelž bychu mjeńſche němſke wjerchi Rakuſkej pſchipanyli a ßo tež zuſe knježerſtwa do teje wězy měſcheli. — Ale ſchtó móże nam ſa wěrnoſcz tajkich měnjenjow rukowacz?

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.
14 tl. 25 nßl. a 13 tl. 20 nßl.
pſchenża 73—74 tl., rožka 44—46 tl.,
(to je: ſa 25 pruſkich forzow.)
rěpikowy wolij (njecziſczeny) 16 tl. 5 nßl. a (Cziſczeny, kaž ßo w Budyſchinje pſchedaw ſtajnje něhdże 1⅛ tl. drohſchi.)

Płaćizna žitow a produktow w Budiyšinje:
10. měrza 1866.

Dowoz: 12,041 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			niža.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pšeńża	5	20	—	5	—	—	5	22	5	5	15	—
Rožka	3	25	—	3	15	—	3	25	—	3	20	—
Jećmjeń	2	27	5	2	15	—	3	—	—	2	20	—
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	25	—	—	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	21	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	10	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjeżna płaćizna.
W Lipſku, 8. měrza, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny ſkoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winſke bankowki 97.

Sakska. Wschelake nowiny powjedaja, so ßu wschitke drohe wězy ſ tak mjenowaneho seleneho wjelba w Draždżanach na twjerdżisnu Königstein pschenjeßene a so ßo tež muka a żito ſ wojerskich magazinow, blisko pruskich mjesow leżazych, dale do sakskeho kraja nuts wosy. — Jako wóhnjo-polizajski komißar sa Kamjenej ſ Hajom, sa Bronjo, Měrkow, Lutobcž, Wulku Dubrawu, Dubrawku, Khelno, Boranezy, Radwor, Khwaczizy a Jeschizy je knjes kubleŕ Reinhold Praßa w Kamjenej a jako jeho sastupnik knjes hoscżeńzaŕ Mikkawsch Fleißner w Radworju pomjenowany.

W Tharandże budża 15. junija a ßlědowaze dny 50lětny jubileum wobstacża tamnischeje akademije ßwjeczizcż. — W Zwickawje je 13. měrza zyrkwinski a schulski radżiczel Döhner na Bożu ruczku wumrjeł. Wón bě 75 lět a 7 měßazow stary.

Wot lubijskeho wokrjeßneho ßuda bu 16. měrza wobydleŕ Pfeiffer ſ Oberruppersdorfa dla teho, so bě woheń sakożicż spytał, k 8 lětnej khostarni (Zuchthaus) wotßudżeny. — S Biskopiz pißaja, so ßu tam 300 rekrutow pschischle, so bychu ßo tam wuexerzirowali.

Někotre nowiny powjedaja, so je ßo pruski minister Bismark pola sakskeho ministerstwa na to wobczeżował, so sakske nowiny tak jara na njeho ßwarja, a so budże wón, jeli sakske ministerstwo temu njewotpomha, Lipsk wot pruskeho wójska wobßadżicż dacż, pschetoż w Lipsku najbóle na njeho moskotaja.

Wóndanjo je ßo jeniczke dżeczo korczmarja Schady w Ehrenbergu wot dyma sadußyło. To dżeczo w pódlanskej stwizy leżo spasche, tam bě roła khachlow, w kotrychż ßo tepjesche, někak sapanyła a ßo kur do stwizy walił. Jako to wo jstwě pytnychu, běsche hižom posdże a njehodżesche ßo dżeczo, lědom psched 15 minutami wot maczerje do loża położene, saßo wożiwicż. — W Herwigsdorfje mějachu w nozy wot 17. do 18. měrza sa lěto schesty ras woheń. Wokoło 10 hodżinow wotpalichu ßo mjenujzy brózeń a drjewjeńz kublerja Peschela a na pok 12 hodżinow Heidischez domske a brózeń. Prěnschi woheń je najskerje sakożeny, druhi pak psches to nasta, so bě kruch żahleje ßkomy pschileczał a sapalił.

Prußy. Hacż runje ßu požadanja ministra Bismarka w nastupanju Schleswig-Holsteina na nětczischej wójnskej harje woßebje wina, dha tola niczo widżecż njeje, so bychu ßo w Pruskej někak na wójnu hotowali. Duż ßo sda, so ßebi tam w tej měrje na wójnu njemyßla, każ w Rakuskej; tola ßu pak tež ludżo, kiż měnja, so w Pruskej wjele czaßa njetrjebaja, hdyż chzedża wójsko k wójnje hotowe měcż. (— To ßo sda wěrno bycż, pschetoż w jenych pruskich nowinach bě wóndanjo dopokasane, so maja tam wojerske wězy w tajkim dobrym rjedże, so móże sa dwě njedżeli něhdże 448,000 muži pod brónju stejecż.)

Hewak wschitke barlinske nowiny pschi tym wostawaja, so ani kral ani krónprynz wójnu měcż nochze a so budże sa Bismarka wěscze jara cżeżko, jeju k wójerskej myßliczży pschewobrocżicż. — Barlinske nowiny dale wobtwjerdżuja, so wscha wójnska hara ſ rakuskeho ministerstwa wukhadża a so je temu lóhko, tajku haru cżinicż, dokelż wě, so skóncżnje tola żana wójna njebudże. A cżoho dla niz? Dokelż by ßo na měscze Franzowska, Jendżelska a Rußowska do teje wězy měschała, hdy by Bismark Rakuskej wójnu pschipowjedżił. Bismark drje praji: Schleswig-Holstein ma ßo Pruskej pschidżelicż! rakuski minister praji pak: To nima ßo stacż, — a duż by pc prawym bjes Pruskej a Rakuskej wójna wudyricż dyrbjała, ale wona je teho dla njemóżna, — dokelż bychu ßo drusy do njeje měscheli.

Tak barlinske nowiny wukkaduja; hacż je wěrno, schtoż praja, to njewěmy.

Te ßame nowiny powjedaja, so pschecżelnoscż bjes Napoleonom a Bismarkom dale bóle wotcbjera, — dokelż żadyn druhemu wjazy tak prawje wěricż nochze.

Rakuska. Dokelż w Czechach pscheschczehanje żidow pschestacż njecha, dha je wyschnoscż w schtyrjoch wokrjeßach nahke prawo (Standrecht) pschipowjedka a je ſ wójskom wobßadżika. — Hewak ßo tež cżeske mjesy a twjerdżisny ßylnje ſ wojakami wobßadżuja a wokoło Litoměriz (Leitmeritz) něhdże 17,000 muži na wobtwjerdżenjach dżeła. W Czechach ma ßo wokoło 100,000 muži shromadżicż, a rakuske nowiny to ſ tym wukkaduja, so ßo to teho dla stanje, dokelż Pruska Rakuskej ſ wójnu hrosy.

Rakuske knjeżerstwo je ßwojim pósłanzam na zusnych dworach wokolne pißmo pósłało, w kotrymż wukkaduje, cżoho dla Pruskej Schleswig-Holsteina dla k woli bycż njemóże. Wone w tutym pißmje bjes druhim praji: so by to tola jara ßkabje wot njeho byko, hdy by tajkemu wokoło ßo hrabatemu knjeżerstwu, każ pruske je, Schleswig-Holstein sa niczo a wo niczo do schije walicż chzyko.

Deputazia wuherskeho ßejma je druhu adreßu na khěżorowe wotmolwjenje wuradżika a ßejmej ßamemu k wujednanju prjódkpokożika. Tuta druha adreßa je trochu krjehka a njesda ßo, jako by khěżorowym požadanjam někak doscż cżinicż chzyła.

Franzowska. W tutych dnjach ßo saßo jene wotdżelenje franzowskeho wójska ſ Roma domoj wróczi. Bamż je teho dla ßwoje ßamßne wójsko hacż na 12,000 muži powjetschił, ale ſ italskeho luda jich njeje bracż móhł, dokelż ßo jich ßwěrnoscżi dowěricż njemóże. Duż ßu jeho wojazy ſ wjetscha wscho zusnizy. Wón by jich hischcze wjele wjazy, dyżli 12,000, dostacż móhł, ale wón jich wjaz sdżerżecż njemóże, dokelż pjenjesy pobrachuja, a smeje nusy doscż, tym, kotrychż ma, sdu w prawym czaßu dacż.

Konferenza, kotraž je Rumunskeje dla w Parisu w hromadu stupika, so najskerje w tym měnjenju sjednoczi, so ma so sa noweho rumunskeho wjercha jedyn tamnischi krajan wuswolicz; pschetoz jeneho europiskeho prynza sa rumunskeho wjercha postajicz, we tym njeby konferenza k žanej pschejenoscži pschischka.

Italia. Italski kral je jeneho generala do Barlina pósłał, so by tón tam s hrabju Bismarkom wuradźił, hdże a kak by italske wójsko Rakusku nadpanycz měło, hdy by bjes Pruskej a Rakuskej wójna wudyrika. (— Italski kral chze pschi tutej składnoscži rakuskemu kněžorej Benezianisku wotdobycz. —)

Michał a Handrij

abo

ratarske rozpominanja.

Měrc.

Handrij. Ja ßym loni ßwoju žiwnosc pschedał a chzu ßebi saßo druhu kupiz; duz praj mi, na czo ma ßo hladacz pschi kupowanju žiwnosczow.

Michał. Hacz runje je nětko lózko wjedżecz, (s najmjeńscha w Sakskej) kak wjele je žana leżomnosc winojta, dokelz je wscho po łohczu wumerjene a po dobrosczi rossudżene, a ßo s zyła tak liczi (rachnuje), so je kózda jenosc (Einheit) dżeßacz tolerˀ) hódna, dha ma jedyn tola hischcze wschelake pschi tym rospomnicz a wobhladacz. Najprjedy je nusne, so ßebi wschitko ßam wohladasch, tez tón prjedawschi kupny lift ßam pschecżitasch, tak so widżisch, w kajkim rjedże ßu twarjenja a grunty, kak wjele ma ßo na dawki wotliczicz (wotrachnowacz), kak wjele sapißanje khoschtuje, hacz móże ßo wjele abo mało dołha a kak drohó a kak dołho stejo wostajicz, hacz ßu termije husto sa ßobu abo niz, hacz ßu mjesy wschě s mesnikami wuhotowane a tak dale. Wobhladuj pak ßebi leżomnosczе najradscho tehdom, hdyż wscho roscze abo srawicz poczina, so by ty wjedżał, hacz ßu łuki, pola a sahrodny młódne a derje hnojene abo hacz móże ßo s wjetschej prózu na nich wjazy abo lěpsche naplahowacz.

W nastupanju twarjenjow ßo na to hlada, hacz ßu murjowane abó niz, hacz maja ßłomjanu abo zyhlowanu tsěchu, hacz druhe ßłomjane tsěchi jara blisko steja (pschetoz po tym ßo wulka abo mała prämia pola woheń sawěscżazych towarstwow płaczi), hacz ßu łubje wulke dosc a w dobrym rjedże, hacz do pinzy abo do dwora woda njestupa; hacz je dwór wulki dosc, so możesch w nim wós sawróczicz abo hacz dyrbisch kózdy ras skót wupschahnycz a wós s wulkej prózu wón a nuts storkacz; hacz ßo dwór saczinicz hodzi (paduchow dla); hacz je wjele paduschneho luda w bliskoscži abo hacz masch ßwojeho runjecza ßußodow; hacz twarjenja tak steja, so ßo wóhnja wot druhich strachowacz njetrjebasch. Dale masch sa tym hladacz, hacz ßu łuki dobre a hacz je jich dosc, hacz ßu pola a łuki jara daloko a rósno abo hacz je wscho blisko a w hromadże; hacz masch wschudżom twoje ßamßne pucze; hacz masch tejko drjewa, tórfa abo wuhla, kaz ßam trjebasch abo hacz masch to daloko a drohó kupowacz; hacz masch daloko abo blisko na wiki a teho runja.

W kupnym liscze widżisch, kak wjele masch dawkow, a hdyż je jich, ja chzu prajicz, 40 tl., dha masch sa žiwnosc 1000 toler mjenje dacz, hacz ßo po jenosczach ßłuscha. Je schto na stare prawisna liczene (rachnowane), dha niczo sa nje njepłacz, dokelz te w naschim czaßu wschě niczo njepłacza.

Ssy ßebi to wscho wobhladał, masch rospomnicz, hacz smějesch k dżěłu ßwojich ßamßnych ludźi dosc, ßynow a dżowkow, a hacz ßo prózy njebojisch; tez masch ßebi rosmyßlicz, so smějesch wjazy wużitka, hdyż ßebi sa pjenjesy, kiż masch k ruzy, prawje wjele pola nakupisch, hdy by tez ßłabsche byłe; pschetoz psches prózu a ludźi hodża ßo pola polěpschicz, tez hodża ßo łuki pschihotowacz, mokre leżomnosczе ßo psches drainirowanje wußuscha a ßuche psches napławjenje a wódne roły polěpscha.

Tez je lěpje, so masch tak wjele leżomnosczow, jako k połnemu dżěłu sa skót ßłuscha, to rěka: sa jeneho konja 25—30 kórzow, sa dweju 60 kórzow wußywa, sa dwě krowje pak jenoz 10 kórzow. — Tez derje czinisch, so na žiwnosczi wscho njesapłaczisch, ale so radscho sa sto 4 tolerje danje dawasch a ßwoje pjenjesy tak nałożisch, so czi wjazy njeßu.

Nimasch pak ßwojich ludźi a njecha ßo czi psches měru dżěłacz, dha chzu czi hischcze pschisłomnicz, so ßo pschi kupowanju sa twarjenja, hacz ßu runje dobre, najmjenje dawa, najwjazy pak sa łuki a pola. Njeßu pak najwjazy a czinja najmjenje dżěła dobre ßadowe schtomy, bliske a dobre łuki a pola a wyßoki lěß. — Trjebasch czeladnikow, dha ßebi wuhladaj tajkich, kiż ßu burskich ludźi dżěczi a kiż dlěhe na jenej ßłużbje wustanu.

---

*) We wschelakich stronach ßo nětko jenosc s 15, 17, haj 18 tl. płaczi.

Starožitnostna sběrka

Macicy Serbskeje.

Ta ßama je saßo dwaj jara rjanaj a žadnaj kruchaj darjenaj dostała; je mjenujzy do njeje darił a) k. kubler a wjeßny rychtar Pětr Kozor w Spytezach 1 kamjeń, kotryż je po ßwojej podobje zyle kaz krowjaza abo wolaza (prědkna) stopa s kruchom hwiżdżele, bu psched mnohimi (15—20) lětami na leżomnosczi, kotrejż „Podleżawka" rěkaju, njedaloko Spytez, k wjeczoru wote wßy, w schczerku wurył; b) k. korczmař a wjeßny

rychtař Frenzel we Wulkej Dubrawje 1 kamjeń, kotryž je zyle na wulku wowcu abo mjeńschu howjasu hkowu podobny. — Sa tajle žadnaj daraj praji ßo daricželomaj w mjenje Maćicy najrjenischi dżak; tola proßymy poßlednischeho k. daricżela, so by nam hischcże wjedżicż dak, hdy, hdże a kak hłuboko w semi bu tón kamjeń namakany.

Aktuar Wjela,
dokhowař staroż. sběrki M. S.

Spěwy.

Pschipowedanje ßw. Marije.

Gabriel tón jandżel Boži
Pschińdże dele ſ njebjeßow,
Pschipowjedacż wulke ßboże
Sa wschěch hrěschnych cżlowjekow:
So tón cżaß nětk pschischoł je,
Hdyż ßwój lud Boh wumóż chze.

Poßkany wot Boha — dżěsche
Wón k tej knjeżnje Mariji,
Kotraż wuſwolena běsche
Bjes tak wjele druhimi,
Kotreż we tym cżaßu tu
Na tej semi bydlachu;

So by wona porodżiła
Ssyna Božoh' cżlowjeka; —
Hdyż tež bě ßo poſtróżiła
Teho Božoh' jandżela,
Dha wschak bórsy póſnaje,
So to Boži poßoł je.

Marja khwalbu Božoh' mjena
S wjeßekoſcżu poſběha,
So je wona wuſwolena,
Porodżicż toh' Sbóżnika,
Wona praji wjeßeka:
„Ja ßym dżowka Knjeſowa".

Duż dha khwal tež, moja duſcha,
Dżenßa Bożu dobrotu, —
To ßo cżi najprjódzy ßkuſcha
Dżenßa na tym ßwjedżenju —
So je póßkał do ßwěta
Sswojoh' ßyna cżłoweka.

Tak Bóh tón ßwět lubowaſche,
(Woßebje pak cżlowjeka),
So wón ßwojoh' Ssyna daſche
Narodżicż ßo do ßwěta,
So by wón pſches ßwoju krej
Njebjo dobył hrěſchnikej.

Cżlowecże, o tajke ſboże,
To je wſchitko twoje dla,
Nětko kóżdy hrěſchnik móże
Saßo dóſtacż njebjeßa:
Hdyż ßo w wěrnej pokucji
S cżaßom k Bohu wobrocżi.

O ſo bychmy dopóſnali,
Schto Bóh na naß waźił je,
Jeho Ssyna horje wſali,
Kotryż ſa naß cżerpjeſche,
Hewak je wſcho podarmo
Sa naß, — ſchtož Bóh cżinił jo.

Duż njech moja duſcha ſpěwa
Dżenß a ſtajnje khwalbu cżi,
So by wſchak tež wona měka
Dżěł na twojej luboſcżi,
Dżěł żno tudy na ßwěcżi,
Dżěł tež w tamnej wěcżnoſcżi.

Pětr Mtónk.

Ze Serbow.

S Budyſchina. W prěnich dnjach tehole tydżenja ßu na tudomnym gymnaſiju, kotrehoż ſchulerjo woni hacż dotal běchu, ßlědowazy knjeża ßwoje maturitatne pruhowanje wotpokożili a khwalobnje wobſtali: 1) knjes J. B. Kruſchwiza ſ Dołheje Borſchcże; 2) knjes M. Pjech ſe Syjiz; 3) k. O. Gutſcha ſ Budyſchina; 4) k. M. Ph. Voigt ſ Hrodżiſchcża a 5) k. K. G. O. Kanig ſ Kluksha. Wot nich budże prěni theologiju a pädagogiku, druhi jura (prawa), tſeczi theologiu, ſchtwórty medicinu (lěkarſtwo) a pjaty theologiu a filoſofiju ſtudowacż. Jeno tſeczi je Němz, wſchitzy druſy ßu, Sserbjo. (Pſchezo do prědka, lubi Sserbjo! dajcże ßwojim ßynam prawje mnohim ſtudowacż, woßebje tež jura; pſchetoż woni wſchitzy bjes Sserbami ßwoju dobru saßłużbu namakaja a na juriſtach abo prawiſnikach w Sserbach hiſchcże jara pobrachuje!) W.

S Budyſchina. S Lipſka nam pißaja, ſo ſtaj dwaj Sserbaj, dotalnaj ſtudentaj duchownſtwa, k. Ryczeŕ Woßlinka a k. Baldeweg ſ Budyſchina pruhowanje pro venia concionandi khwalobnje wobſtakoj a tak do rjadu kandidatow evangelſkeho duchownſtwa ſaſtupikoj.

S Budyſchina. Jako bě ßo ſańdżenu ßrjedu wjecżor w 6 hodżinach knjes ßudniſki radżicżel Walda ſ tudomneho hamta do ßwojeho wobydlenja wroczik, bu wón runje w tym wokomiknjenju, jako do ßwojeje ſtwy ſaſtupi, wot Bożeje ruczki ſajaty, tak ſo morwy k ſemi padże. Wſcha bórſy nakożena próza, jeho wożiwicż, bě podarmo.

S Łaſa. Tudy mějachmy ſańdżenu wutoru 20.měr. popołdnju tak wulke pſchewodżenje, każ je pola naß hiſchcże widżeli njeßmy. Bu mjenujzy knjeni mandżelſka naſcheho lubowaneho knjeſa duchowneho Sejlerja khowana, kotraż běſche w ßwojim 51. lěcże po krótkej khoroſcżi na tyfus wumrjeła, a běchu ßo k jeje pſchewodżenju 5 kk. duchownych, 15 kk. wucżerjow a jara jara wjele woßadnych a zuſnych ſhromadżiło. Ryczeŕ pſchi rowje dżerżeſche k. farař Ryczeŕ ſ Delneho Wujeſda, pożohnowanje

pak k. archidiakon Kröhna ſ Wojerez a cźelne prědowanje k. farař Bergan ſ Wulkich Sdžar. Knjeża wuczerjo spěwachu někotre ßmjertne mottety w ßerbſkej a němſkej ryczi.

K cześczi njeboczickeje bě wjele rjanych wupyſchenjow poßłanych, bjes nimi też wot někotrych budyſkich Serbow jena palmowa hakoſa, na kotrejež židžanym bancze bě żelaza ſchtužka wotczišchczana.

Nowſche waźniſche powjeſcze.

Rom, 19. měrza. Rukki poßłanz je Rom dżenßa wopuſchcził.

Win, 20. měrza. Infanterieregiment No. 18 je do Czech wotmarſchirował. Czornožołta brigada je k wotkhodej hotowa. — Rakuſka nochze Pruſku nadpanycz, wona chze ßo jenož wobaracz, jeli pruſke wójſko na nju pſchiňdże.

Paris, 20. měrza. Tudomne nowiny pißaja ſ Frankfurta, ſo bjes Pruſkej a Rakuſkej poczina měrniſcho bycz; Bismark najſkerje ſ ßłużby ſtupi. (?)

Barlin, 20. měrza. Po poruczności krala pjecża wjerch Hohenzollern-Sigmaringen] do Wina póńdże, ſo by tam ſtary měr wujednał.

Mojim lubym Serbam

ſ tuthym k wjedżenju dawam, ſo ßym ßwój czaßnikowy (ſegerjowy) ſklad ſaßo móznje pſchiſporił a budu ja, kaž pſchezo, tym, kotſiž mje

wopytaja, ſprawnje, ßwědomniwje a tunjo horje ßłużicz.

Jan Schneider.

Firma: **Protza & Schneider** na bohatej haßy.

Też pſchiſpominam, ſo ßym ßerbſkeje ryczje runje tak mózny, kaž němſkeje.

---

2 dżełaczerſkej ſwójbje

ſdobrymi wopiſmami móża wobydlenje a wěſtu ſaßłużbu dostacz na ryczerkuble we Bolberzach.

Sprawny hólczez, kiž chze rymarſtwo nawuknycz, może pola mje do wuczby ſtupicz. **E. G. Leuner**

na bohatej haßy.

Ssuche droždże

ſnateje dobroſcze porucza k prjódkſtejazym jutram w zyłym a po jenotliwym. Saßopſchedawarjam rabatt.

J. G. F. Nieckſch.

W Saryczu czo. 23 je na pſchedań: jedyn nimale nowy wós, zyły rólny grat, jena wějerſka maſchina (Wurſtmaſchine), 1 żeleſna, 9 khan wopſchijoza, pónej, wſchelake druhe domjaze ßudobje, kaž też někotre kopy tſěſchnych walczkow, a też ſtara wottſchaßena ßkoma a něſchto lenu.

Wina.

Wot ſpodobneho mejſkeho picża a roußillona dostach poßykku, bleſchu po 6 nßl., a proſchu wo dobrodowe wopytanje. **J. G. F. Nieckſch.**

Ssyn ſprawnych ſtarſchich, kotryž jutry ſchulu wopuſchczi, może ßłużbu na wßy dostacz. Hdże? je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

„Dar poßleneho ſeleneho ſchtwórtka

ſa lube ßerbſke mótki, kiž ßwój kſchcżeński ßlub wobnowja, wot Pietra Mónka w Dźiwoczijach“ t. j. 11 wutrobnych khjerluſchow je w kniharni kk. Ssmolerja a Pjecha w Budyſchini ſa 1 nßl. dostacz.

Na ryczerkubło Ssmochczizach ßo k 1. haperleje abo k 1. meje kmany wulki wotroczk a dwě pilnej familiji dżěławych ludzi pytaja.

Jena khěża w Bolborzach je k pſchenajeczu a może ßo hnydom wobczahnycz. Wſcho dalſche je ſhonicz czo. 4 tam.

Drobno mlěty zokor pſchi wotkupjenju 5 ℔ po 45 np.,
rjany ßłódki **candis-ſhrop** . . . punt = 18 np.,
= běły **ßłodowy ſhrop** . . . = = 20 np.,
= **kamany rajß** . . . . . = = 18 np.,
ßuche droždże, wſchědnje czerſtwe,
prima żołty **belgiſki woſowy** a **maſchinowy mas** w czwizach po 2 tl. a kiſtkach po 5½ nßl.

Kolonialne a ſpirituoſowe khlamy:

Carl Noack

na ſwonknej lawſkej haßy.

A. Scholta, czaßnikař na żitnych wikach porucza czeſczenym Serbam wſchitke drużiny czaßnikow (ſegerjow), woßebje dobre cylindrowe a ankrowe czaßniki, ſa konfirmandow ßo hodżaze, po najtuniſchej płaczińe.

Kubło na pſchedań.

Burſke kubło ſe 37½ akra ſ wjetſcha k dżeczelu kmaneho kraja a ſ drjewom, 600 tl. hódnym a k ſbiczu hotowym, ma ßo ſprawnemu kupzej pſchi 1000 tl. napłaczenja ſa 3600 tl. pſchedacz.

Wſcho dalſche praji

H. Meiſel, inſpektar.

Liſtarnja.

Wſchěm ſnatym: S redaktorom ßo hódnje polěpſchuje, ale wón pſchi nětcziſchim hubjenym wjedrje hiſchcze ſe jſtwy hicz njemóże. Wón khětro wuſki wonhlada, kaž to po pſchětratym żołdkowym katarrhu hinak bycz njemóże. — Do mużakowſkich ſtronow: Něchtón ſ Waſchich ſtronow je redaktorej wóndanjo liſt poßłał, w kotrymż ſtejeſche: „W Rownem ßu ſapuſt ſchtyrjo wokoło khodźili a ßebi tuczna a jaja naproßyli, potom ßu ßebi je ſkradżu pſched druhimi wopjekli a ßebi wjele khan palenza kupili, — ale nikomu niczo dali njejßu.“ Redaktor radzi teho dla tym druhim, hdyž chzedża jeja jěſcz a palenz picz, ſo bychu ßebi je też pěknje ßami wobſtarali, dha to potom njetrjebaja redaktorej ſkorżicz, kiž je ſa jich ważny liſt ſkónczńje hiſchcze 23 np. pórta ſapłaczicz dyrbjał.

Magdeburgske wohenj sawěsczaze towarstwo

se sakładnym kapitalom wot pjecz millionow toler pruſk. kouranta

w 5000 akzijach po 1000 tl., kotrež zu doſpołnje wudate,

pſchijima po tunich, twjerdych prämijach sawěſczenja pſche wohnjowu ſchkodu tak derjo w měſtach kaz na wſach, na hibite pſchedmjety.

W tunjoſczi zwojich prämijowych poſtajenjow wone nize zaneho druheho ſprawneho towarſtwa njeſteji, tez poſkicza wone **pſchi ſawěſczenju na dleſchi czaz hódny dobytk.**

Pſchi ratarſkich ſawěſczenjach zo ſawěſczenym tójſchto k lěpſchemu pſchiſwoli.

Schkodowanje pſches wuraženje gaſa zo tak ſaruna, kaz wóhnjowe ſchkodowanje.

Sawěſczenſke formulary, kaz tez exemplary powſchitkomnych ſawěſczenſkich wuměnjenjow móza zo pola podpißaneho agenta kózdy czaz darmo doſtacz, kotryz budze pſchi napißanju ſawěſczenja ſtajnje k pomozy hotowy a budze wſchitke požadane wukoženja dawacz.

W **Budyſchinje**, na hornczerſkej haßy.

Heinr. Meiſel, ök. inſpektar,
agent magdeburgſkeho wohenj ſawěſczazeho towarſtwa.

Schleſynſke wohenj ſawěſczaze towarſtwo we Wrótzławju

ſ rukowazym kapitalom wot 3 millionow toler pruſk. kouranta

je mi agenturu ſa měſta a wſy zudniſkich hamtow w Budyſchinje, Wósporku, Lubiju, Kamjenzu a Rakezach pſchepodało a poruczam zo k wobſtaranju ſawěſczenjow pſche wóhnjowu ſchkodu ſa twjerde, po móznoſczi tunjo poſtajene prämije.

Tuto towarſtwo ſaruna ſchkodowanja, kiz pſches wohenj abo ſ błyſkom, pſches wurumowanje a haſchenje naſtanu a poſkicza pſchi wjazolětnym ſawěſczenju wažne dobytki.

Proſpekty a ſawěſczenſke formulary móza zo kózdy czaz darmo pola mje doſtacz a zym ja pſchi ſawěſczenju rad hotowy, kózde požadane wukaſanje wudzělicz.

W Maleſchezach pola Budyſchina, 1865.

Jan Wehla.

Dr. Whithowa wodzicžka ſa wocži

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldži** w **Thüringſkej**, ſ wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow poczeſczena, wopokaſuje zo bje wſchitkmi dotalnymi wocži hojazymi zrědkami pſches zwoje ſbožomne ſtutkowanje wſchědnje jako najkahodniſcha a najlěpſcha wodzicžka w tajkim naſtupanju, a móže zo jako dopołaſany hojazy a poßylnjazy zrědk a jako

wěſta pomoz ſa ludi na wocžomaj bědnych

kózdemu poruczecz. Wona hoji wěſcze a rucže a be wſchitkich ſchkódnych ſczěwkow, woßebje pſchi ſahorjenju, ſczerpnjenju, zuchocže, zylſowanju a běženju wocžow, kaz tez pſchi złaboſczi po bělmje a płaczi bleſchka ſ wukožowanjom jenoz 10 nßl., a dzěka ju jenoz woprawdzitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldže w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin w hrodowſkej haptyzy.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchczu.

K nětcziſchemu ſymſkemu czaßu poruczam zwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muzſkeje draſty:

jako zuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, létne zuknje, kholowy, lazy w zomocze, zidže, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedzbowacz, ſo zu wſchě draſczenja **mój ſamzny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo zo wone jenoz wo dobrych tworow dzěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leza. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płacziſnami mózu kózdu konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Mojim czeſczenym wotkupowarjam dawam ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedzenju, ſo mam létza ſazo jara rjanu a drobnu koſczinu (Knochenmehl) a tez ſtajnje nowopaleny hnójny a twarſki kalk na pſchedań, tez je pola mje woprawdzity peruſki guano, wote mnje direktnje kupjeny, k doſtaczu.

Ja najpſchecželniſcho proſchu, mje pſchi potrjebje dobroczinje wopytacz, dokelz budu zo ſa to ſtaracz, ſo kózdy dobru měru a wahu doſtanje, tez chzu kózdemu ſapłaczenje połózicz a po najtuniſchej płacziſnje pſchedawacz.

Jan Lorenz na budyſkim dwórniſchczu.

1500 kórzow pschenéżnych wotrubow je na pschedań we wulkich młynach w Budyschinje. Płaczisna sa kórz 21 nßl., pschi wotkupjenju wjazy dyżli 12 kórzow sa kórz 20 nßl.
Te ßame ßu stajnje k dostacju.

Młynske sarjadnistwo.

Hojaza móz

ßwětosnateho G. A. W. Mayeroweho brostsyropa.

Beły bróstsyrop knjesa G. A. W. Mayera we Wrotßławju ßo wot tudomnych wobydlerjow hižom dleschi czaß jako domjazy ßrědk psche katarrh dychawy a pódlanskich dżělow, psche kaschel, dybawosczż a t. d. husto nałożuje a ßym ja pschi mojim lékarjenju nasbonił, so G. A. W. Mayerowy bróstsyrop khorym pschi tajkej składnosczi wo prawdże położenje podawasche. Woßebje ßym ja pschi woßypizach (maserach), w tu khwilu tudy jara rossčerjenych, często widżał, so ßo ßylny łoskotaty kaschel skhorjenych dżeczi psches nałożenje G. A. W. Mayeroweho bróstsyropa jara pomjenschesche.

Delitzsch.pola Lipska.

Dr. Kanzler,
kral. wokrjeßny fysikus.

Jenoż woprawdżity maja tutón, psches ßwoju spodżiwnu hojazy móz po wschém ßwěcze wuwołany G. A. W. Mayerowy bróstsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
Joseph Löbmann w Schěrachowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku,
C. Meißner w Biskopizach,
J. A. Paulisch w Rakezach,
B. N. Scholta w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Parne kupele

pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedżelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodżiny.

Kupjele sa knjesow: Njedżelu dopołnja wot 9 hacz do 12 hodżinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodżinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodżinje prjedy skasacz.

Ruczni dżełaczerjo,

a to khětro wjele, dostanu dżěło pschi wuryczu grunta a t. d. noweje měschczanskeje schule w Budyschinje. Kóżdy móże hnydom na twarnischczu do dżěła stupicz. Też ßo tam

żónske k lodowanju

do dżěła bjeru.

A. Kuba,
murjerski mischtr w Budyschinje.

Maćica Serbska.

Srjedu po jutrach 4. hapryla změje so hłowna zhromadżizna M. S., na kotruż sobustawy a hosći přeprošuje **Wubjerk.**

Wosjewjenje.

Wowczerski dom, k ryczerkubłu Holeschowej ßłuschazy a w holeschowskej Dubrawje leżazy, s tak mjenowaneho „holzfachwerka" s zyhlowanej tšěchu a něhdże se 188 kwadratnymi prutami pódla leżazeho wobhrodżeneho dwora a sahrody ma ßo pschedacz.

Blischu rosprawu dla pschedawanskich wuměnjenjow dawacz, kaz też něhdżne kupowanske ßadżenja horjebracz ma knjezi inspektaŕ w Njeßwaczidle poruczene.

S tutym wosjewjam, so je mój dotalny měrjeŕ

knjes **Handrij Symang**

13. februara dobrowolnje s mojeho dżěła stupił a teho dla wjazy prawo nima, ani płaczenja ani skasanja horjebracz.

Skasanja na kalk a hnójne ßrědki, kaz też płaczenja chzył kóżdy w mojim składzje pschi tudomnym dwórnischczu wotedacz, a pschisjpominam hischcze, so je

knjes **Gottlieb Merschovsky**

nětko wote mnje sa měrjerja postajeny.

Jan Lorenz.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, poruczа wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Hermanske wosjewjenje.

Ja poruczam ßo cżesczenym Sserbam a Sserbowkam k prjódkstejazemu hermankej ſ mojim wulkim ſtkadom wſchelakich wężow a pſchedawam: woprawdżite **jendżelſke ſchite jehły** 25 po 1 nßl., 100 w ſchtyrjoch numerach, każ kóżdy chże, po 3 nßl., **hejkojte jehły** lut po 8 np., 2 lutaj 15 np; **ſaſpinaze jehły** (Sicherheitsnadeln) 6 po 1 nßl., 12 po 15 np., 24 tuzentow ſpinkow a wóczkow po 2 nßl., **wuſchiwanſke jehły**, ßadu po 5 nßl. 8 np., **włoßojehły** (Haarnadeln), tež nješchto nowe, mjenujży tajke ſ polirowanymi kónczkami, **jendżelſki konopjowy zwjern**, paßmo 1 nßl., **marſchalſki zwjern**, rołku po 1 nßl., ſchuhſenkele, tuzent po 1 nßl., ſchnürſenkele, tuzent po 2 nßl., koſchlowe knefle, platowe banty, wuzankowane liży, pſchedżeno k zejchowanju, żeleſopſchedżeno, tuzent po 3 nßl., każ tež wjele ſtow druhich tworow po ſnatych tunich, ale twjerdych płaczišnach.

Moja buda ſteji pola gymnaſija a je ſnacź na firmje, na kotruż cżeſczenych kupowarjow kedżbowacź proſchu.

F. W. Bóllnerka
ſe Shorjelza.

Walečki na pſchedań.

Ssuche khójnowe ¾ kohcża dołhe walcźki ſteja w drjewniſchczu na lipiczańſkich pěſkowych horach

kopa po 1 tl. 15 nßl. — np.

na pſchedań a maja ßo kupowarjo pſched lodowanjom w korczmje tam ſamołwjecź.

W Lipiczu, 19. měrza 1866.

Młody cźłowjek, kiž chze ſchewſtwo nawuknyc, może do wuczby ſtupicź pola ſchewſkeho miſchtra Lierſcha w Małym Wjelkowje.

Burſke kubło cźo. 10 w Nowoßlizach pola Ralbiz, kotrež ma nimale 100 kórzow leżomnoſcżow a ſa 4—5000 toler ſtejazeho drjewa je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań abo k pſchenajecźu. Wſcho dalſche je ſhonicź pola wobßedżerja.

Hermanſke wosjewjenje.

Cżeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcże ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo ßym na tutón hermank ſ wulkej menażeriju (ſwěrinańnju) pſchijěł a ſo budże tuta na drjewowych wikach w budże, k tutemu natwarjenej, wſchědnje rano wot 9 hacź wjecźor do 8 hodżinow widżecź. Najwoßebniſche pokaſowanja ſtanu ßo popołnju w 4 a wjecźor w 7 hodżinach. K wobſauknjenju kóżdeho pokaſowanja budże **Daniel w lawſkej jamje,** elefantowe khumſchty a futrowanje wſchěch ſwěrjatow widżecź. Wſcho dalſche wuwěſchtki na haßach pawjedaja.

Aug. Scholz
ſ Draždżan.

---

4 kopy jecźneje ßłomy a 5 kop rjanych woklepjow je na pſchedań pola Grósche w Torońzach.

Něktore porjadne a pilne ſłużobne holzy, kotrež móża ßo ſ dobrymi wopißmami wupokaſacź, móża k 1. haperleje do ßłużby ſtupicź na rycźerkuble w Sarhcźu.

Woheń ſawěſcźazemu towarſtwu „Colonia“, każ tež jeho agentej knjeſej pſchekupzej Jakubej w Budyſchinje praji ßwój wutrobny dźak ſa ſpěſchne a ſpokojaze ſarunanje ßwojeho ſchkodowanja

Jan Simon,
wowcźeŕ w Brěſynje.

S tutym barlinſkemu woheńſawěſcźazemu towarſtwu a jeho agentej k. Suſtej w Budyſchinje ſa koulantne regulirowanje mojeje ſchkody ßwój wutrobny dźak praju.

Jakub Ledźbor w Radworju.

Sjawny a wutrobny dźak

ßo wſchitkim, kotſiž nam pſchi wóhnju, wjecźor 5. měrza na najſtraſchniſchim měſcze naſcheje wßy wudyrjenym, k pomoży pſchindżechu tudy praji, woßebje pak mużſtwam kotowſkeje, worzyńſkeje, drożdżijſkeje, hrodżiſchczańſkeje, njechorńſkeje, kuſchczańſkeje a konjecźańſkeje ßykawy, kiž pſches ßwoju wulku dźěławoſcź a wobhladniwoſcź ſ Božej pomozu naſchu wjeß pſched hiſchcże wjetſchim njeſbožom wobarnowachu. Tón najdobrocźiwiſchi Bóh chzył wſchitkim, kotſiž w naſchej nuſy jako pomozniży k nam khwatachu, tak derje ſ cźělnymi, woßebje pak ſ duchownymi darami jich luboſcź bohacże ſapłacźicź a kóżdeho, każ tež naß, pſched podobnym a druhim njeſbožom pſchichodnje wótzowſży ſwarnowacź.

Gmejna w Rodezach pola Bukez
pſches
Handrija Kerka, gm. prjódkſtejerja.

Dźak.

So wróćiwši wot rowa našeho lubeho syna a bratra, *stud. theol. Juliusa Reinholda Urbana* prajimy za wulke dźělbranje a za wulku lubosć, kiž bu nam wot wjele stronow wopokazana, swój najwutrobniši dźak. Wosebje dźakujemy so wotrosćenej młodźinje w Hnašecach za wubjernu rjanu kwětkowu pychu a druhe wopokazma lubosće, gymnasiastam z Budyšina za rjane a pozběhowace spěwanje, każ tež wšelakim studentam-towaršam njeboćičkeho za wopokazanu česć a lubosć. Tajke ćućiwe wutroby běchu w Knjezowej rucy srědk, zo so do našich hłubokich ranow balzam liješe.

Wučerńja w Hnašecach, 18. měrca 1866.

Zawostajeni.

Mój najponižniši a najwutrobniši zjawny dźak praju mojim přećelam a znatym z daloka a z blizka za wšitke česćiwe wupyšenske darjenja za moju lubu njebo mandźelsku, każ za wšu mi a tym mojim wopokazanu lubosć a troštne dźělbranje.

We Łazu, na pohrjebn. dnju 20. měrca 1866.

H. Sejler, farař,
ze swojimaj 2 syrotkomaj.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 13. ~ 31. měrca ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Michał a Handrij. — Ze Serbow: S Noweje Wšy. S Budyschina. S Budyschina. S Budyschina. S Budyschina. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

K nawjedženju.

Čzi šami čzeščzeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedža sa nje na druhe schtwórtlěto 1866 do prědka płaćzicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadža. Čzi, kotsiž šebi Serbske Nowiny pšches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, šebi je tam sa 7½ nšl. skasacz. Na pruskich postach Serbske Nowiny też wjazy njepłacza hacz 7½ nšl. — Sa pschinješenje do domu płaczi šo sakskim postam schtwórtlětnje jenoz 1 nšl.

Redakcia.

W Budyschinje, 30. měrza.

Ropot wójnskich pschihotow je drje trochu wotčzichnył, ale hacz wo prawdže měr wostanje, to žadyn čzłowjek prajicz njemóže. Pruska a Rakuska to wuměnjenje namakałej njejstej, pod kotrymž byschtej šo Schleswig-Holstejna dla sjednacz mohłej. Pruska Schleswig-Holstein wjazy s ruki njepuschczi a Rakuska jón sa hubjene sarunanje wotstupicz nochze. To je wscheho wadženja korjeń; a jeli šebi Rakuska pšches měru wjele žada, dha drje Pruska tola radscho s wójnu spyta. Tak ta wěz steji.

Budyschin, 30. měrza, wječor. Se wschěch stronow pschikhadžeja powjesče, so šo wschě němske wjerchi počzinaja na wójnu hotowacz. Rakuski khěžor dawa Čzěsku a rakusku Schlesynsku s 200,000 mužemi wójska wobšadžicz a wschě rakuske želesnizy šo s wojakami mjerwja. W Pruskej chzedža 6 armeekorpsow mobilisirowacz a to najprjedy 4, 5 a 6, to je sakski, posenski a schlesynski.

Nowsche wažnische powjesče.

Win, 27. měrza. Tudy šo powjeda, so je pruske knježerstwo rakuskemu khěžorej 50 millionow toleŕ sa wotstupjenje Holsteina šadźiło, ale so wón s tym s pokojom njeje.

Barlin, 28. měrza. Rakuski khěžor žadyn list pruskemu kralej pišał njeje, kaž někotre nowiny wudawaja.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
24. měrza 1866.

Dowoz: 11,140 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			niža.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nš.	np.
Pschenza	5	20	—	5	5	—	5	22	5	5	12	5
Rožka	3	22	5	3	15	—	3	22	5	3	20	—
Jeczmjeń	2	27	5	2	12	5	3	—	—	2	25	—
Wowš	1	25	—	1	20	—	1	27	—	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaštomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. šyna	1	10	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—
Lane šymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Sakska. W Lipsku je so wóndanjo zakoßne njesboże stako. Na njesnate waschnje pocza so mjenujzy jena lohkotwarjena khěza 23. měrza wjeczor w ¼11 hodzinow palicz a woheń tak spěschnje wokoło so hrabasche, so bórsy zyły dom w płomjenjach stejesche a na haschenje hakle zane myßle bycz njemóżesche. Woheń, kiż bě delka wudyrik, teho dla tak spěschnje pschibjerasche, dokelz bě tam jena wotowa fabrika a wscho polne woty, w prěnim poskhodze pak mějesche wěsty Quellmalz fabriku schpundowanskich tapetow, tak so bě zyły dom s wězami napjelnjeny, kiż so nimale tak rucze pala, kaz polver. Kak rucze je so woheń rosschěrik, to móże jedyn s teho spósnacz, so w tym wokomiknjenju, hdjez Quellmalz, kiż chzysche runje do łoża hicz, woheń pytny, so tez hizom s płomjenjami wobdateho wuhlada. Dokelz zaneje pomozy njewidżesche, dha hrabny khětsje jene dżěczo, 6lětnu dzowku, a běži s njej po palazym schodze dele na haßu, hdjez pak wobaj straschnje wopalenaj na semju panjetaj. Wobeju so, kaz tez jenu 12lětnu dzowku, kotraz bě s woknom dele skoczika a sebi pschi tym wschelake stawy skamaka, bórsy do hojerńje donjeßli. Tola je mało nadżije, so se żiwjenjom woteńdu. Jene tsecze dżěczo, něhdże 10měßazow staru holczku, s rosraženej hkowu na haßy namakachu a je wone ludżom bjes rukomaj wumrjeko. Najskerje chzysche je macz na to waschnje psched smjerczu wumóz, so je s woknom won czißny, tola je tez mózno, so je jej na haßu wupanyko. Horka běchu so macz, jena 10lětna holczka a jedyn 7lětnej hólczez spalike. Czěko maczerje bě zyle do wuhla pschewobroczene. Bolosczе, kotrez mějesche tón wopaleny nan czerpicz, běchu tak wulke, so wón wokasche, so bychu jemu tola s jědom sawdali. Nasajtra wjeczor je ta 6lětna holczka, kotruż bě jeje nan s palazeho domu wunjeßt, wumrjeła, a Quellmalz sam najskerje tez borsy wumrje, tak so snadz wot teje zykeje, 7 stawow wopschijazeje swójby jenoż ta 12lětna dzowka żiwa wostanje.

W sléborowych podkopkach „Himmelsfürst" njedaloko Freiberga, w kotrychż nětko hizom sydom lět saßo khětro wjele slébora namkuja, jako běchu prjedy wjele lět jenoż schkodowali, su w nowschim czasu saßo na tejko rysy slébora trjechili, so su jeho tam sa dwě njedżeli něhdże sa 20,000 tl. wukopali. — Minister Beust je so 26. měrza do Mnichowa (München) podak. Najskerje směje tam s bajerskimi ministrami nětczischich naležnosczow dla nějakе rosrycżowanje a wuradżowanje.

Prußy. S Barlina pißaja, so saßo trochu měrnischo wonhlada a so su powjesczе s Wina tez měrnische. S mjeńschich němskich krajow so, kaz je widżecz, tez żadyn pschekhwatacz nochze, so by so snadz tej abo druhej stronje pschisanknycz chzył. S zyła sda so, so nadżija sjednanja na měrnym puczu s kóżdym dnjom pschibjera, wosebje dokelz je pschi składnosczi kraloweho narodneho dnja rakuski khěżor list na pruskeho krala posłak, kotryż tajku nadżiju jara podpjera. Ale pschi wschitkej pokhilnosczi k měrej njewjedża pschezo hischcze, kak bychu so Schleswig-Holsteina dla sjednali, — a duż móże prěni lěpschi dżeń saßo nowa wójnska hara wudyricz, tak so so ta zyła wěz po prawym hischcze wo niczo porjedżika njeje.

Pschi wschěch straschnych snamjenjach, s móhła bjes Pruskej a Rakuskej wójna wudyricz, je rakuske a pruske wójsko, w holsteinskim měsczе Kielu stejaze, narodny dżeń pruskeho krala we wulkej pschejenosczi swjeczіko, haj jedyn wyschk wunjeße tu sławu: so bychu pruszy a rakuszy wojazy, kaz w hromadże pschecziwo Danam wojowachu, tak tez dale pschecziwo druhim njepschecżelam w sjenoczeństwje wojowali.

Jendżelske ministerstwo je tak derje pruskemu, kaz tez rakuskemu knjeżerstwu pißmo posłako, w kotrymż jara k měrej radżi.

Rakuska. Hacz runje pruske, kaz tez rakuske nowiny s nowa měr pschipowjeduja, dha so w Rakuskej tola hischcze zyle měrne bycz njesda, dokelz tam wojazy hischcze marschiruja. Pschetoż s Oderberga pißaja 25. měrza: Runje je stab dweju rakuskich regimentow wot naß dale jěk. Divisia generala Clam-Gallasa a sedmihródska divisia budżetej w rakuskej Schlesynskej a w Czechach rospokożenej. — W posleńschich dnjach dżěsche 20 bataillonow pěschkow a něschto batterijow psches Krakow do Czech. W Chřanowje staj dwaj regimentaj hulanow pschipowjedżenaj.

Rakuske krajne sejmy su nětko wschitke wobsanknjene, khiba wuherski a khrowatski niz. S wuherskim směje drje khěżor hischcze swady doscz, prjedy hacz so s nim sjedna; pschetoż hacz dotal chzedża Wuherszy wot khěżora wschě swoje żadanja dopjelnjene měcz, woni nochzedża pak khěżorej żane jeho żadanje dopjelnicz.

Rumunska naležnosczi budże najskerje na měrnym puczu wujednana, schtož je tez s teho widżecz, so Rakuska żane wójsko na rumunske mjesy postajika njeje.

Franzowska. Druha komora je swoju adresu na khěżora wujednała a ju jemu pschepodała. Khěżor je ju s dobrym spodobanjom pschijał, dokelz je wona s nim we wschěm tym psches jene, schtoż je khěżor pschi wotewrjenju sejma w swojej ryczi wuprajik. Ale pschi wschej podwolnosczi franzowskeje druheje komory oppositia tola dale bóle w njej roscze. W sapoczatku bě jenoż 6 sapósłanzow, kotsiż sebi sważichu, to abo druhe pschecziwo khěżorowemu skutkowanju prajicz a nětko je jich hizom 46, a woni skowa njelutuja, hdyż chzedża pokasacz, kak hubjenje po prawym w Franzowskej steji.

Rumunska konferenza w Parisu hischcze wucziniła njeje, schtó by pschichodny rumunski wjerch bycz móhł, abo na kajke waschnje by so wón wuswolicz měł.

Italia. Każ so pola naß a w sußodnych krajach ludżo psched tym boja, so by snadz wójna bjes Pruskej a

Rakuskej wudyricz móhła, tak w Italii s wulkim požadanjom na to czakaja, so by žo to skerje lěpje stało. Woni žebi tam mjenujzy myšla, so budze potom, hdyž smě̌je Rakuska s Pruskej wójnu, jara lohko, Rakuskej Venezianisku wotdobyczˇ.

Jendželska. Wudowa wotehnateho franzowskeho krala Louis-Filippa, kralowa Marja Amalia, je 24. měrza na hrodže Claremontu wumrjeła. Wona je žo 26. haperleje 1782 narodźiła.

Rußowska. Hacˇ dotal žo w Pólskej holczˇki woßebniſchich ſtarſchich w žónſkich klóſchtrach wotczˇahnychu abo tola do klóſchtrow do ſchule khodžachu. Ale dokelˇ je rußowſke knježerſtwo nawjedžiło, ſo žo tym holczˇkam w klóſchtrach njepſcheczˇelſki duch pſcheczˇiwo Rußam ſaſchczˇěpuje, dha je wuczˇenje džěczˇi w klóſchtrach nětko ſakaſane a žu teho dla we wſchěch pólſkich měſtach pſched nětkotrym czˇaßom ſchule ſa holczˇki woßebniſchich ludzi wotewrjene a teˇ bórſy jara bohacze wot tajkich holczˇkow wopytane.

Wſchitke ruſke nowiny woſjewjuja, ſo žane žkowo na tym wěrno njeje, jako by žo žane ruſke wójſko na pruſkich abo rumunſkich mjeſach ſhromadžowało. To žu wſcho lute tokſte kžě wſchelakich rakuſkich nowinow.

Se žrěnjeje Aſije pišaja, ſo je bokharſki emir nětkotrych rußowſtich wotpóſłanzow, kiž mějachu wſchelake naležnoſcze ſ nim na měrnym puczu wujednacˇ, ſajał a do jaſtwa czˇišnył. Duž je rußowſki general Czˇornjajew mjeſy ſ wojſkom pſchekroczˇił a je na puczu k bokharſkemu hłownemu měſtu Samarkandej, ſ tym wotpohladanjom, ſo tak dołho do prědka poczˇehnje, hacˇ bokharſki emir rußowſkich wotpóſłanzow ſ jaſtwa puſchczˇi a jim ſa jich žadženje pſchiměrjene ſarunanje da.

Michał a Handrij

abo

ratarske rozpominanja.

Haperleja.

Michał. W tutym měžazu ma žo w naſtupanju polow na to hladacˇ, ſo by žo nalětni wuživ po móžnoſczi wobſtarał. Schtoˇ žo teho dla w prjedawſchim měžazu ſymy a mokroty dla ſtacˇ njemóžeſche, to ma žo nětkole po tajkim rjedže ſtacˇ. Najprjedy njech žo žyje wowž, a potom jecˇmjeń, jerza (nalětna roˇ) a nalětna pſchenza, hróch, ſažny len, žoki (Linſen) a woka, napoſledku hejduſchka, a hdyž je ſyma nima, ſkónczˇnje teˇ jahły. Wě žo teˇ, ſo maja žo nětko, jeli žo to hiſchcze ſtako njeje, na łukach a ſahrodach pſchěrowy ſběhacˇ, płoty do rjadu ſtajicˇ, puczˇe wuporjedžicˇ, a jeli žuche a czˇopke wjedro naſtanje, woda na łuki a ſahrody puſchczˇecˇ.

Handrij. Jeli žměm ſe žamžneho naſhonjenja ryczˇecˇ, dha chzu na to ſpomnicˇ, ſo ſ zyła na łukach a ſahrodach bóle roſcze, hdyž žu trochu wižate pſchihotowane. To drje tam a žem wjele próžy czˇini, tola pak wſchudžom dobry wužitk nježe, pſchetoˇ žłónczˇko je wjele lěpje wohrjewa a pſchi žuchocze hodža žo tajke ležomnoſcze lózˇo napowacˇ.

Michał. Haj, Handrijo, wſchak žmy w naſchich czˇažach widželi, ſo žu we wſchelakich wžach ludžo ležomnoſcze hromadu ſkładli; duž by lózˇko było, hdy bychu tajzy žužodži žo ſjednoczˇili a wodu pytali a potom pſchi žuchim wjedrje žwoje ležomnoſcze ſ jeneho žórła napojili. Kak žo to czˇini, móžeſch žebi hižom tam a žem na łukach, ſ pſchěrowczˇkami pſcheczˇehnjenych, wothladacˇ, hiſchcze lózˇo pak žo woda na ležomnoſcˇ pſches roły a czˇiſchczˇadko (Druckwerk) wodži, kaž žu to w najnowſchim czˇažu wunamkali. Ale napowjenje ma teˇ žwój czˇaž. W haperleji, hdyž je žucho, drje wjele pomha na łukach a ſahrodach, hdyž žo žrjedˇ dopołdnja na nje puſchczˇi, ale to žmě lědy hacˇ do połodnja tracˇ, ſo by woda potom prjedy do ſemje wužakła, hacˇ wjeczˇor a ſymna nóz pſchiňdže. Běži woda tak dołho, ſo žnadž pſches nóz na trawje ſtejo woſtanje a ſamjerſnje, dha czˇi wjele ſeliczˇkow wumjerſnje.

Dale móža žo, jeli žo to hižom ſaňdženy měžaz ſtako njeje, wot tych, kiž chzedža twaricˇ, kamjenje a drjewo pſchiwożecˇ. — Schtóž ma mokre brjohi, móže teˇ hiſchcze w nowym měžaczku, wjerby na nje ſeža džecˇ, hdyž žu prjedy khwilu we wodže poležałe.

Handrij. Schto dha ma žo pſchi wužywje wowža najbóle wobkedžbowacˇ?

Michał. Wowž je to prěnje žito, kotreˇ žo, hdyž móžeſch po ſymje ſ płuhom do ſemje, na polu wužywa. Pola žo njetrjebaja jeho dla ſ nowa pohnojicˇ, ale maja žo jenoˇ ſaworacˇ a ſawłoczˇicˇ. Hdyž měžaczˇk pſchibjera a brěſy poczˇinaja liſcze doſtawacˇ, dha žo wowž najlěpje wužywa, něſchto wjazy do dobreje, něſchto mjenje do lohkeje ſemje. Potom žo ſkładnje ſawłóczˇi, tola bjes wodowych bróſdow, dokelˇ wowžej mokrota lohko njeſchkodzi.

Ze Serbow.

S Noweje Wžy pola Huſka pišaja, ſo rěſnik a ſkotokupz Rychtaŕ, w czˇo. 11 Serb. Now. ſpomnjeny, korczˇmaŕ njeje, ale ſo je khěžkaŕ.

S Budyſchina, 21měrza. Schtóž luboſcˇ ſ luboſczˇu žyje, tón teˇ luboſcˇ žněje. Tuto žkowo namaka teˇ dženža, hdyžˇ derjeſaškužbny k. faraŕ Wjazka pſchi michałſkej zyrkwi tudy žwój 25lětny hamtſki jubileum žwjeczˇeſche, žwoje połne wobtwjerdženje; pſchetoˇ w žkowje a ſkutku bu wone wot młodych a ſtarych, wot wyſokich a niſkich a wot dalokich a bliſkich w połnej měrje dopjelnjene. Hižom na ſažnym ranju 21. měrza, na kotrymž dnju bě lubowany jubilar prědaŕſke a duſchesaſtaraŕſke ſaſtojnſtwo jako diakonus pſchi ſpomnjenej zyrkwi doſtał,

postrowjesche jeho ſranſchi ſpěw dźěczi michalſkeje ſchule. Prěnja holczka tuteje ſchule potom pſchecza mkodźiny w krótkich ſchtuczkach wupraji a jena ſ mjeńſchich holczkow pſchepoda ławrjenzowy wěnz. S dobom pſchinjeßeſchtaj k. diak. Mrós a k. kantor Pjekař lubodrohemu ßobudźěłaczerjej a prjódkſtajenemu ßwoje woßebite ſbožopſchecza. Knjes jubilar a jeho lubowana knjeni mandźelſka potom ſe ßwjedźeńſkim hoſczowanjom tutón dźeń ſhromadźenym dźěczom k wjeßełemu dnju ſcziniſchtaj. Po 8 hodźinach podachu ßo khejbětarjo a druſy zyrkwinſzy ßłużobnizy a w 9 hodźinach wuczerjo michalſkeje woßady do jubilarowego wobydlenja. Knjes diak. Mrós jemu w mjenje woßady ſbožo pſchijeſche a khejbětarjo pſchepodachu dary, wot njeje pſchinjeßene. Knjes wyſchi wucžer Wehla ſe Židowa dawaſche w jadrojtym ßerbſkim ſpěwje pſchecza a czuczja luboſcze a džaka wucžerſtwa ſpósnacz, pſchi czimž buchu teho runja někotre dary pſchepodate. Bórſy po 10 hodźi. pſchińdże k. wyſchi měſchczanſki pißař Fiebiger a pſchinjeße jubilarej ſbožopſchejaze pißmo měſchczanſkeje rady jako kollaturſkeho knjejſtwa a hnydom ſa nim ſaſtupichu němſzy měſchczanſzy kk. duchowni, kiž běchu hižom prjedy ßwój dar pſchepodacz dali, a k. paſt. prim. Dr. Rüling czinjeſche na ważnoſcz tuteho dnja kedźbne a wupraji ßwoje a ßwojich kollegow wutrobne ſbožopſchecze. Na to pſchińdże k. zyrkwinſki a ſchulſki radźiczel Dr. Wildenhahn a pſchinjeße ſbožopſchecza wyßokeje kralowſkeje krajſkeje direkzije a appellazionſkeho ßuda a te ßame kaz tež ßwoje ßamßne pſchecza ſ hnutej wutrobu wupraji. Tež pſchindźeſchtaj dopołdnja hiſchcze k. měſchczanſki radźiczel Heßler a k. ſchulſki direktar Seeliger, ſo byſchtaj knjeſa jubilara ſ wutrobnymi ßłowami poſtrowiłoj.

(Skónczenje pſchichodnje.)

S Budyſchina. Dżenża pſched tydżenjom je w tudomnych wulkich młynach jedyn młynſki do njeſboża pſchiſchoł, ſo je ßebi nop pſcherafył, haj kruch nopa ſ wjerſchka hłowy wotrafył. Je mjenujzy w ſpomnjenych młynach czahadło abo woſydło, ſ kotrymż ßo kórzy żita wot delka horje na horne łubje czahaju abo woża. Tón młynſki bě nětk měſto jeneho dwaj kórzaj na woſydło ſtajił a ßam tež na nje ſtupił. Potom daſche ßo horje czahnycz. Jako pak běſche horje dojěł a chzyſche ſ woſydła na łubju wuſtupicz, rostorhny ßo w tym ßamym wokomiknjenju rjemjeń czahadła, tole ſleczi ſ kórzomaj ſaßo dele a tón młynſki ſnak ſa nim, a padże tak pſches wjazore łubje, ſ hłowu wo nje bijo, dele. So njeje na měſcze morwy leżo woſtał, je woprawdże wulki dźiw. W.

S Budyſchina. Pſched někotrym czaßom mějeſche ßo na tudomnym krajnoſtawſkim ſeminaru recepzionſke pruhowanje ſa präparandſki wuſtaw a bu pſchi tym 19 mkodźenzow ſa präparandu ſ pſchitomnych examinandow wubranych. Bjes tutymi ſtaj dwaj Serbaj, mjenujzy: Jan Auguſt Kapler ſ Howmjowa a Wylem Gräfa ſ Budyſchina, a czile 17 Němzy: Herrlich ſ Prótez, Ruffany ſe Kamjeńza, Rößner ſe Neuſalza, Auguſtin ſe Reichenawa, Unger ſe Noweho Měſta, Junghänel ſe Wehrsdorfa, Sachſa ſ Kumwałda, Zieſchang ſ Palowa, Dörling a Neumann ſ Weigsdorfa, Scholza ſ Bernſtadta, Meier ſe Žitawy, Eckſtein ſ Budyſchina, Schołta ſ Wopakej, Hillemann ſ Drezdźan, Käſtner ſ Kamjenza a Krauſa ſ Großhennersdorfa. F.

S Budyſchina. Medicinalſki radźiczel Dr. Schmalz, wuwołany lěkař ſa tych, kiž hubjenje ßłyſcha a hubjenje ryczja, budże, kaž ßmy naſhonili, 6. haperleje, pjatk pſchipołdnju wot 11—2 hodźinow w Biſkopizach, bližſchu ßobotu a njedźelu 7. a 8. haperleje w Budyſchinje w hoſczeńzu k winowej kiczi, ſo by na ßłyſchenje a ryczj khorym, do kotrychž tež czi ßłuſcheja, kotrymž we wuſchomaj ſchumi, ſynczi, ßyczi, bunczi a klinczi a t. d., radu dawał.

Dokelž je Dr. Schmalz teho dla, ſo je někotruzkuliž thoroſcz, kotruž ſa njeſahojomnu dżerżachu, tola ſahojił, hižom dawno po dalokich krajach wuwołany, dha czinimy tajkich bjes naſchimi czitarjemi, kiž ßnadź na ßłyſchenje abo na ryczj czerpja, na njeho woßebje kedźbliwych.

Kajke ßu to tola czežke lěta,
Kotrež holczo ſchkrabaja kaž ſchczětka,
Hoſpodař ßo ſ nanom pſchezo bije;
Wina: ſo wón palenza do ſchije lije.
Pſchiſchoł hólz je k nam ſ zuſeho kraja,
W kotrymż tajkich hiſchcze wjele maja,
S tajkej holzu je ßo bórſy ſpósnał,
A tež ſczěwkje nětko dósnał.
Ssußodża tež mója ßłowczko prajicz,
So by měł ßo ſkutkam tež kónz ſtajicz,
So by ßo ta luba ßwójba czerſtwa
K buram do dźěła ßo bóle wjedła.
Skónczńje chzu tež hiſchcze na to ſpomnicz,
So prjódkſtójiczer ßo móhł dopomnicz,
So ma ſa tajkim ßo rucze próżwacz,
Měnju: Lěnjotu do dźěła nuſwacz.
Kajke ßu to tola dźiwne módy,
Kotrež tłócza ludźi do njerody:
Palenzpiczo, lěnjota a khoroſcz,
Hroſna luboſcz a njekmana mlodoſcz.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Schto tola ludźo wſcho ſpěwaja!

Mots Tunka. Schto dha ßy tajke ßłyſchał?

H. D. Jako wóndanjo ſ póſtom do Rakez jěchu, ſaſtachmy w póſtſkim rózku, hdżež dwaj pachołaj tajkele ſchtuczki ſpěwaſchtaj:

Macz je tajka
Jara małka,

Nan je wulki, nohaty,
Pschi tym druhdy wopiły.
Wonaj mataj dżowczičžku
Tajku bědnu holičžku,
Kiž ma nosy slemjenej,
So jej khodicž móžno njej'.
Ale nowoženju ma,
S nim ßo jutry swěrowacž da
Wón ju tehdom ponjeße
Ssam na ßwojim khribjecže.
a t. d.

M. T. Ale to ßu drje tola najskerje blady.

H. D. Wschako móžesch jutry pohladacž hicž, dha wěrnoscž najlěpje shonisch.

☞ S khěž. kral. rakuskim privilegiom a s kral. pruskej ministerialnej approbaziu. ☜

Dr. Borchardtowe aromatiske selowe mydło, k porjeńschenju a polěpschenju wobleczoweje barby a khmane psche wsche njeczistosczje kože; (w sasyglowanych originalnych pakczikach po 6 nßl.)

Profeßora **Dr. Lindowa** vegetabiliska žerdkowa pomada, powjetscha błyschczenje a shibicziwoscž włoßow, a je pódla khmana k jich hromadu dżerženju; (w originalnych kruchach po 7½ nßl.)

Haptykarja **Sperati'a** italske mjedowe mydło, wusnamjena ßo psches ßwoje wožiwjaze a dżeržowaze skutkowanje na shibicziwoscž a mjehkoscž kožje; (w pakczikach po 2½ a 5 nßl.)

Dr. Hartung'a chinaskorowy wolij, k sdżerženju a porjeńschenja włoßow; (w sasyglowanych a w schkleńzy schsemplowanych bleschkach po 10 nßl.)

Dr. Hartung'a selowa pomada, k saßowubudženju a wožiwenju włoßoweho rostn; (w sasyglowanych a w schkleńzy schtemplowanych tygelkach po 10 nßl.)

Woprawdzite pak horejsche, psches ßowje dopósnatu solidnoscž a khmanoscž tež w tudomnej krajinje tak rad kupowaue artiklje w **Budyschinje** kaž prjedy, tak tež nětko **jenož jeniczzy** pschedawa

W Budyschinje.

Gustav Nicolai.

Kral. Pr. wokr. fysikußa

¹/₁ tyska po 10 nßl.	**Dr. Kocha selowe bonbony**	½ tyski po 5 nßl.

ßu dla ßwojich bohatych wobstejeńskich dżělow s wubjernje khmanych selowych a rostlinowych brěczkow jako **probatny** domjazy ßrědk dopósnate pschi katarrhje, dybawoscži, schkropawoscži w schiji, pschi sažwanju a t. d. a je w **Budyschinje** stajnje **jenož** pschedawa

Gustav Nicolai.

W Barcze je jenoschoßna, maßivna khěža czo. 51 psches bětnarskeho mischtra Lämmela tam na pschedań. Tež stej tam w jenym nowotwarjenym domje dwě stwě na pschenajecže.

Maćica Serbska.

Jako sobustawy II. rjadowje su zapłaćili: k. Keřk, kubleř w Rodecach na l. 1862—65; k. Michałk, wučeř w Kotecach, na l. 1865; k. Młynk, blidařski mištr w Zarěču, na l. 1864.

NB. Přinoški sobustawow I. rjadownje su w Časopisu wozjewjene.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 3. haperleje budže ßo na czelchowskim reviru blisko delnohórczanskeje zyhelczíny 20 kop dołhich khójnowych walczkow a 20 kloftrow wurodowanych twjerdych pjeńkow na pscheßadżowanje pschedawacž. Sapoczatk rano w 10 hodżinach. Shromadżisna w Czelchowje w korczmje.

Rusel w Porschizach.

Dżiwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towařstwo směje jutsje sa tydżeń — 8. haperleje — po nyschporje popołdnju w tsjoch mißionsku hodżinu. **Pětr Młónk.**

Wulki wubjerk dżěczazych wosyczkow, w płaczisnje wot 5 tl. a dróžscho, kaž tež wschitke druhe korbařske twory we woßebnej dobroscži a tunjoscži ma na pschedań

A. M. Bartusch,
korbarski mischtr w Zidowje.

Jedyn wós, jedyn kóń (2 lěcze stary) a něschto deskow je na pschedań pola Pjecha w Lipinach łasowskeje woßady.

Młody czlowjek, kotryž chze knihiwjasarstwo nawuknycž, móže do wuczby stupicž pola knihiwjasařskeho mischtra Roberta Alberta Hornoffa na wulkej bratrowskej haßy w Budyschinje.

Jenož woprawdżity maja tón, psches ßwoju spodżiwnu hojazy móz po wschém ßwěcze wuwołany G. A. W. Mayerowy bróstsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
Joseph Löbmann w Schěrachowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku,
C. Meißner w Biskopizach,
J. A. Paulisch w Rakezach,
B. N. Scholta w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** pschi bohatych wrotach w Budyschinje je dostacž:

Sahrodka kwětkojta	po	1 nßl.
Druha sahrodka kwětkojta	„	1 „
Czorny kóß a drósna I	„	1 „
Czorny kóß a drósna II	„	1 „
Gustav Adolf	„	7½ „

Listařnja.

Knjesej W. Redaktor je khoroscž pschewinył, ale wukhadżecž hischcze njeßmje. — Wschelakim: Dokelž dżenßa města njemějachmy, dha pschińdu wschelake pschipóßłane kuski hakle sa tydżeń.

Krajnoſtawſki bank.

So ßu krajne ſtawy kral. ſakſk. hornoluſiſkeho markhrabinſtwa ſliczbowanje, wo ſarjadowanju krajnoſtawſkeho banka ſa lěto 1864 wotpokožene, ſa dobre ſpósnali, ßo ſ tuthym k ſjawnemu nawjedženju dawa.

W Budyſchinje, 29. januara 1866.

Poſtajeny krajny ſtarſchi kral. ſakſk. hornoluſiſkeho markhrabinſtwa.

ſ Thielau.

S dowolenjom kralowſkeho k. kommißara ßo po § 6 ſtatutow krajnoſtawſkeho banka kral. ſakſk. markhrabinſtwa Hornych Luſizow wot 16. junija / 31. auguſta 1857 wobſankaza bilanza ſpomnjeneho banka na lěto 1865, ſ wumĕnjenjom juſtifikacije ſliczbowanja, na bliſchim provincialnym ßejmje wukonczujomneje, tudy woſjewja.

Bilanza.

Activa.	Ultimo decembra 1865.			Passiva.			
	toleř.	ſl.	np.		toleř.	ſl.	np.
Hypothekſke konto (kapital).				Per **fundazijſki kapital-konto.**			
Saldo ult. dec. 1864 . . 4,138440 tl.				Sa ſakkadny kapital banka . . .	550000	—	—
K temu pſchindże w lĕcze 1865 418070 =							
4,556510 tl.				Per **ſaſtawſkich liſtow kreazijſki konto.**			
Wotbytk = = = 104540 =				Wunoſchk tych hacž ult. dec. 1864 kourſirowažych ſaſtaw. liſtow Ser. I.—IV.			
Hypothekſke žadanki ult. decembra 1865	4,451970	—	—	1,706420 tl.			
Hypothekſke konto (dań).				W lĕcze 1865 bu kreirowanych wot Ser. III. 39500 =			
per měßaz december ſliczbowajonma, ult. meje 1866 płacjomna dań a reſty .	21775	11	2	2,101420 tl.			
Swonkne hypoth. konto (kapital).				Saniczenych bu wot Ser. I., II., III. a IV. 109420 =	1,992000	—	—
Saldo ult. decbr. 1864 174850 tl.							
Pſchibytk w lĕcze 1865 . . 85550 =				Per **banknotow kreazijſke konto B.**			
260400 tl.				Kourſirowaze banknowki II. emißije Lit. G. Ser. VII. à 5 tl.	500000	—	—
Wobytk w lĕcze 1865 . . 6100 =	254300	—	—				
Konto ſaſtawſkich liſtow.				Per **banknotow kreazijſke konto C.**			
Wobſtatk w ſaſtawſkich liſtow ult. decembra 1864 = = = 59400 tl.				Kourſirowace banknowki III. emißije Lit. H. Ser. VIII. a IX. à 10 tl. . . .	500000	—	—
Pſchibytk w lĕcze 1865 . 504420 =							
563820 tl.							
Wobytk = = = 484120 =	79700	—	—				
Konto effektow.				Per **kapital-kreditirſke konto.**			
Wobſtatk papjerjow au porteur ult. dec. 1864 1,115619 tl. 3. 4.				Saldo ult. dec. 1864 345340 tl. 22. 9.			
Pſchibytk w lĕcze 1865 141901 = 3. —				Pſchibytk w lĕcze 1865 330800 = 13. 9.			
1,257520 tl. 6. 4.				676141 tl. 6. 8.			
Wotbytk = = = 326936 = 20. —	930583	16	4	Wotbytk = = = 126608 = 22. —.	549532	14	8
Konto kapital-debitorow.				Per **konto nalutowarnje.**			
Wuſtatki ult. dec. 1864 257625 tl. 20. 9.				Skkadki ult. dec. 1864 3,273273 tl. 16. 7.			
Pſchikhod w l. 1865 . 17416 = 15. 9.				Teho runja w l. 1865 676194 = —. 1.			
275042 tl. 6. 8.				Dań, ke kapitalej dyrjena 75824 = 20. —.			
Wotkhod = = = 58603 = 11. 3.	216438	25	5	4,025292 tl. 6. 8.			
Konto korentne konto.				Na to bu wupkaczene 657473 = 9. 8.	3,367818	27	—
Saldo ult. dec. 1864 171079 tl. 24. 2.							
Pſchibytk w lĕczu 1865 1,659248 = 23. 4.				Per **Conto à Nuovo.**			
1,830328 tl. 17. 6.				Dajomna pſchichodna dań 28628 tl. —. —.			
Wobytk w lĕczi 1865. 1,605006 = 2. 3.	225322	15	3	Taßama k doſtaczu . . 6452 = 5. 9.	22175	24	1
Transport .	6,180090	8	4	Transport .	7,481527	5	9

Walanza.

Activa. **Ultimo decembra 1865.** **Passiva.**

		toleř.	ſl.	np.
	Transport .	6,180090	8	4
Konto požčerńje.				
Saldo ult. dec. 1864	469890 tl. —.—			
Pſchibytk w lěcze 1865	581210 = —.—			
	1,051100 tl. —.—			
Wotbytk w l. 1865	418515 = —.—			
		632585	—	—
Ležomnoſtne konto.				
Wunoſchk ult. dec. 1864	106700 tl. —.—			
Pſchibytk w lěcze 1865	7600 = —.—			
		114300	—	—
Licitalpjenjes-depoſitſke-konto.				
Wobſtatk ult. dec. 1864	7012 tl. 14.7.			
Wotbytk w l. 1865	1410 = 11.7.			
		5602	3	—
Kaſſa-konto.				
Hotowe peneſy ult. decembra 1864 .	584809 tl. 29.3.			
Pſchikhod w l. 1865	3,639005 = 23.7.			
	4,223815 tl. 23.—			
Wukhod = = =	3,434088 = 23.8.			
		789726	29	2
		7,722304	10	6

		toleř	ſl.	np.
	Transport .	7,481527	5	9
Per **konto kauciow**				
Sa kaucije w hotowych pjenjesach .	13790 tl. —.—			
Pſchibytk w lěcze 1865	300 = —.—			
	14190 tl. —.—			
Wótbytk w lecze 1865	5000 = —.—			
		9090	—	—
Per **ſaſtawnych liſtow dańwukupne konto.**				
Sa njepłaczene koupony wot:				
19. l. ſlicžb. 1863	173 tru. 340 tl. —.8.			
20. = 1864	1321 = 895 = 13.8.			
21. = 1865	7830 = 26663 = 3.7.			
		27898	18	3
Per **reſerve-ſondſke-konto.**				
Wobſtatk ult. december 1864	175288 tl. 16.4.			
Dobytkowa dźělba wot 1865 , . . .	28500 = —.—			
		203788	16	4
		7,722304	10	6

Wubjernje rjany, derjeßłodźazy gries

w 3 druźinach

ſtajnje na pſchedań **we wulkich młynach w Budyſchinje.**

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.

K nětcziſchemu ſymſkemu czaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muźſkeje drašty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židże, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedźbowacź, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoź wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczišnami móžu kóždu konkurrenzu pſchewinyć.

C. W. Bitzka.

Parne kupele

pola

A. Droſchütza.

Kupjele ſa knjenje: Njedźelu, wutoru a ſchwórtk wo 1 hodźiny.

Kupjele ſa knjeſow: Njedźelu dopołnja wot 9 hač do 12 hodźinow, wutoru a ſchwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy ſkaſacź.

Woſſewjenje.

Wowczerſki dom, k ryczerkubłu Holeſchowei ßłuſchazy a w holeſchowſkej Dubrawje leżazy, ſ tak mjenowaneho „holźfachwerka" ſ zyhlowanej tſěchu a něhdźe ſe 188 kwadratnymi prutami pódla leżazeho wobhrodźeneho dwora a ſahrody ma ßo pſchedacź.

Bliżſchu rosprawu dla pſchedawanſkich wuměnjenjow dawacź, kaž tež něhdźne kupowanſke ßadźenja horjebracź ma knježi inſpektaŕ w Njeßwaczidle poruczene.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 3. haperleje t. l. budże ßo w huſczańſkim knježim lěßu na drjewniſchczu pſchi huſczańſko-nowſchczańſkej dróſy a na niſkodrjewowym drjewniſchczu pſchi torfniſchczu pola Huſki

5 kloſtrow ⁶/₄ kohczowſkich mjehkich ſchczěpow,
½ kloſtra ⁶/₄ = twjerdych kliplow,
11 kloſtrow ⁶/₄ = mjehkich =
27½ kop ⁶/₄ = mjehkich walczkow a
23 kop ⁶/₄ = twjerdych walczkow

pod wumĕnjenjom naßadżenja a ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Aukzia ſapoczńje ßo w niſkodrjewowym drjewniſchczu pola Huſki, rano w 9 hodżinach.

W Huſzy, 26. měrza 1866.

Hugo Opelt.

Sprawny hólczež, kiž chze rymarſtwo nawuknyć, móže pola mje do wuczby ſtupicz. **E. G. Leuner** na bohatej haßy.

Mkody człowjek, kiž chze ſchewſtwo nawuknyć, móže do wuczby ſtupicz pola ſchewſkeho miſchtra Lierſcha w Małym Wjelkowje.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucza wulki wubjerk kaſchczow ſ dubowehо, khójnowehо a jědlowehо drjewa.

Khěžniſka žiwnoſcz čzo. 5 w Jitku pola Rakez ſ 15 korzami leżomnoſczow je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche pola wobßedżerja tam ſhonicz.

Žiwnoſcz čzo. 6 w Hornym Hunowje ſe 6 korzami a 1 běrtlom leżomnoſczow je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a wſcho dalſche tam ſhonicz.

Jeneho wuczomnika pyta

Korla Thiema,
rjemjenjerſki miſchtr w Barcze.

Woprawdżite rigaſke lane ßymjo, konſche lěto ßyte, je na pſchedań pola Faßki w Maleſchezach, kaž tež kóždu ßobotu w hoſczeńzu k hwězdże w Budyſchinje.

Mkody człowjek, kotryž chze krawſtwo nawuknyć, móže do wuczby ſtupicz pola krawſkeho miſchtra Rohdy na ſchulerſkej haßy w Budyſchinje.

Aukzia.

Wutoru 3. haperleje budża ßo w Lehmannez korczmje w Plußnikezach ßlědowaze wězy ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz, jako 2 cylindrowaj, 2 wrjeczonowſkaj a 2 ſczěnowaj czaßnikaj (ſegerjej), 1 pult k pißanju, 1 regal, 1 dźěczazy woſyczk, 2 ßuknjanaj mantlej, 1 nowa ßuknjana ßuknja, twjelki a wſchelake draſczenja.

Wutoru 3. haperleje t. l. dopokdnja w 10 hodżinach budże ßo na leżomnoſczi ſahrodnika Sigismunda w Jeńſchezach pola Rakez

40 khójnowych klozow,
43 kloſtrow khójnoweho ßylneho ſchczěpjaneho drjewa,
60 = khójnowych pjeńkow, a
30 kop ⁷/₄ kohczowſkich tajkich walczkow

w jenotliwych dźělbach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

W Jeńſchezach, w měrzu 1866.

Sigismund.

Jedyn bawmjany pſchedeſchczńik ſe žołtym pſchimadkom je 10. měrza na žitnych wikach w Budyſchinje ſtejo woſtał. Sprawny namakař njech jón ſa myto we wudawarny Serb. Now. woteda.

Woſjewjenje.

Pola ſahrodnika Schwartzy w Borſchczi pola Duboho je 6 kop twarſkeho drjewa, 8 hacz 13 zolow w pſcherěſku, a konſche lěto ſpuſchczjaneho, tunjo na pſchedań.

Endert.

Pondżelu 2. dżeń jutrow **ſpěwanſki konzert** wot ſpěwanſkeho towarſtwa ſ Wopakeje w hoſczeńzu w Budeſtezach. Saſtupny pjenjes 2½ nßl. Sapoczatk w 5 hodżinach. Po konzertu bal.

J. Gruhl, hoſczeńzař.

Palma měra,

njebożiczkej knjeni farařzy

Hanje Seilerjowej,

ſemrjetej we Łaſu dżeń 16. měrza 1866, na row wupſchěſtrjena.

Sažna hórka Tebje kryje,
K czichom' ſpanju dóſchka ßy.
Na row luboſcz ßylſy ßyje,
Zuni ſwjaſk ßmjercz roſtorhny.
Tola Bóh pſches Khryſtuſa
Lubych ſaßo ſjenocza.
Duž njech ſtawy w rowje tkaju,
Wſchak je duſcha w Božim raju.
„Ssmjercz! hdże žahadło je Twoje?"
S tym triumfom k njebju dżeſch;
„Khryſtuß žiwjenje je moje!
Schto mi, ßmjercz, nětk ſchkodźicz chzeſch?
Row je ſparna komorka,
Sswjeczena pſches Khryſtuſa;
Ssmjercz to njebjeßow ßu wrota,
Hdżež ßo bkyſchczi króna ſkota."
Tam ßo ſ jandżelemi wodźiſch
A ßo ſ nimi ſradujeſch,
Tam na jaßnych honach khodźiſch,
Khwaloſpěwy ſnoſchujeſch;
Tam Cże draſtu wobleku
S Khryſtuſa krwju krjepjenu;
O tam ſbożne wjeßeloſcze
Tebi kčěja do wěcznoſcze!

F.

Nakładnikaj: Smoler a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 14. ~ 7. haperleje. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

W opřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. Se Semiz. S Budyschina. S Budyschina. S wojerowskeho wokrjeża. S Hucžiny. Nowscheważnische powjesćze. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěstnik.

K nawjedženju.

Čzi ßami cześcżeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiż chzedża sa nje na druhe schtwórtlěto 1866 do prědka płaczicż, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadża. Čzi, kotsiż ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescż dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacż. Na pruskich postach Serbske Nowiny też wjazy njepłacża hacż 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim postam schtwórtlětnje jenoż 1 nßl.

Redakcia.

W Budyschinje, 6. haperleje.

S wójnskej haru ßo w tu khwilu runje tak straschne bycż njesda, jako by jutsischi dżeń wójna wudyricż chzyła; ale hacż je s tym s zyła schto porjedżene, to ßo na żane waschnje prajicż njehodżi: pschetoż salożk k wójnje je wostał a duż ßo też wójnski strach wotstronił njeje. Rakuske knjeżerstwo drje wudawa, so ßo na wójnu njehotuje, ale někajke pschihoty je wone tola cżiniło. A pruske knjeżerstwo wulki dżěl ßwojeho wójska sjawnje na wójnsku nohu staja a njeje widżecż, so by w tym sastacż chzyło, hacż runje je rakuski khěżor wosjewił, so ßebi na wójnu pschecżiwo pruskemu kralej nejmyßli. Tak dołho, hacż wucżinjene njebudże, sa ma Schleswig-Holstein Pruskej ßłuschacż, tak dołho budżemy ßo też wójny bojecż dyrbjecż; pschetoż hdyż Prusa Schleswig-Holstein s dobrym njedostanje, dha jón s gwałtom wsacż spyta.

(Nowsche powjesćze ßu na 108. stronje.)

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 31. měrza 1866.

Dowoz: 8455 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pschenża	5	20	—	5	5	—	5	20	—	5	15	—
Rožka	3	22	5	3	10	—	3	22	5	3	20	—
Jecżmjeń	2	27	5	2	12	5	2	27	5	2	20	—
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	27	5	1	24	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	24	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	10	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecżor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wecżor 6 h. 52 m.*; wecżor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Zitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Zitawy.

Sakſka. S Nowoſalza piſaja 30. měrza. Wczera ſzedžachu džěkaczerjo, kotſiž pucz ſ Hokbina do Waßergrunda porjedžeja, we waßergrundſkej korczmje pſchi ſwaczinje a bjes nimi tež wojak Kuhna, kiž bě na czaß domoj puſchczeny. Jedyn druhi wojak ſ mjenom Peukert, kiž tam tež běſche, da ſwojemu towarſchej ſchkleńczku ruma nalecz a jako Kuhna po jeje wupiczu rjekny, ſo by hiſchcze wjazy wupił, haj zyku piwowu ſchkleńzu polnu, da bu jemu ta polna ruma porjedžena. Jako bě Kuhna něhdže tſi ſchtwórczíny (¾) ruma wupił, džěſche wón ſe iſtwy a padže k ſemi, tak ſo wón niczo wo ſzebi njewjedžeſche, hdyž jeho domoj njeßechu. Naſajtra rano w 6 hodžinach bě wón morwy. — W Johanngeorgenſtadtu ſtej ſzo 27. měrza jedyn dom a pódlanſka ſchula wotpaliłej.

Prußy. To je piſanje a powjedanje wo wójnje, ſo jenemu hłowa bunczi a tola jedyn pſchezo hiſchcze po prawym njewě, hacz wójna budže abo niz. Tak piſaja barlinſke nowiny: twjerdžiſny Kladſko (Glatz), Koſel, Neiſa (wſchě w Schleſynſkej), Torgau, Wittenberg, Magdeburg (w ſakſkej provinzy) a Spandau (w Brandenburgſkej) ſzo wójnſzy wuhotuja. Někotre regimenty polneje artillerije ſzo pſchiſporjeja; dwě munizionſkej kolonnje ſzo formirujetej, ſchtyri nowe gardyinfanterieregimenty ſzwoje reſervy k ſzebi žadaja, tak ſo budže kóždy bataillon 686 muži ſzylny. Infanterieregimenty 5. 7. a 9. diviſije, kaž tež regimenty 6. (to je: ſchleſynſkeho) armeekorpſa ſzwoje reſevy k ſzebi žadaja; teho runja tež 4. thüringſki infanterie-regiment No. 72.

Pruſke kralowſke nowiny woſjewjuja ſzlědowaze woſjewjenje: „Dokelž ſzu po kralowſkim wukaſu wot 29. měrza wſchelake wotdželenja wójſka na wójnſku nohu ſtupiłe, dha ſzo ſaſtupjerjam, reſervam a wobornikam (landweriſtam) tſeczeho, ſchtwórteho, pjateho a ſcheſteho armeekorpſa hacz na dalſche žane piſma dawacz njeſmjedža, kiž jich ſ wójſka puſchcza.“

Pruſke knježerſtwo je ſzo na wſchěch druhich němſkich wjerchow ſ tym praſchenjom wobroczilo, hacz budža woni Pruſkej pomhacz, jeli by ta ſ Rakuſkej wójnu ſapoczecz měła. Wſchitzy ſzu wotmolwili, ſo budža ſzo po 11. paragrafje němſkeje akty dżerżecz. W tutym paragrafu pak rěka: „Wſchitke ſzobuſtawy němſkeho ſwjaſka (— a to ſzu wſchitke němſke wjerchi —) wotpokoja to ſlubjenje, ſo pod žanym wuměnjenjom bjes ſzobu wojowacz ani ſzwoje ſwady ſ gwaltom wuczinicz nochzedža, ale ſo chzedža ſzwoje hadrije pſched bundestag pſchinjeſcz, kiž ma je potom na měrnym puczu wujednacz. A jeli ſo by ſzo jedyn němſki wjerch ſ wußudženjom bundestaga ſpokojicz nochzył a potom teho druheho němſkeho wjercha, ſ kotrymž je ſzo ſwadził, wójnſzy nadpanył, dha je wſchitkich němſkich wjerchow pſchißkuſchnoſcz, ſzwoje wójſko na teho měrkażerja poßłacz a jeho ſ mozu k měrej nuſowacz.“ — Duž by ſ horka ſpomnjeneho wotmolwjenja mjeńſchich němſkich wjerchow to ſpóſnacz było, ſo chzedža woni wſchě na teho czahnycz, kiž wójnu ſapocznje. A jeli woni wo prawdže tak mění, kaž ſzu wotmolwili, dha ſzebi pruſki kral tola hiſchcze khětro jara pſchemyßli, prjedy hacz wójnu ſapocznje; pſchetož to tola njebychu žane žorty byli, hdy bychu ſzo wſchitke němſke wjerchi do njeho dali, dokelž by wyſche rakuſkeho wójſka hiſchcze něhdže 150,000 muži pſchecziwo njemu wojowało.

Po tajkim je mózno, ſo pſchezo hiſchcze měr woſtanje, hdyž ſzo tež pokojza pruſkeho wójſka na wójnſku nohu ſtaji.

S Altony piſaja, ſo je pruſke knježerſtwo najwjetſchemu konikupzej w Lübeku poruczilo, ſa pruſke wójſko ſkerje lěpje 3000 czehnitych koni wobſtaracz.

Rakuſy. S Wina piſaja, ſo ſu pruſke nowiny žałoßnje łżałe, hdyž ſu wudawałe, ſo je rakuſke knježerſtwo Czěſku a rakuſku Schleſynſku ſ 200,000 mužemi wójſka wobßadžiło. Na tej wězy dale niczo wěrno njeje, hacz ſo je dla hary pſchecziwo židam tójſchto wójſka do Czech poßłaneho a ſo ſu rekruczi něſchto prjedy k wójſku powołani, dyžli druhe lěta. (— Nó, tajke winſke piſanje ſzo nam njeſda zyle wěrne bycz. Pſchetož, ſo ſzo wulka džělba rakuſkeho wójſka na wójnſku nohu ſtaja, to móže jedyn ſ czěſkich nowinow ſpóſnacz, w kotrychž ſzo wſchědnje tójſchto wyſchkow, hižom ſ wójſka puſchczenych, jako tajzy mjenuja, kiž ſu na požadanje miniſtra ſaßo do wójſka ſtupili. — Sa pak rakuſke knježerſtwo pſchi wſchěch wójnſkich pſchihotach tola žanu wójnu wjeſcz nochze, to my rad wěrimy; pſchetož pjenjes je tam mało a ſ Pruſkej a Italſkej ſ dobom wójnu wjeſcz, to by doſcz ſtraſchna wěz była.

Rakuſki póßłanz na pruſkim dworje je 31. měrza miniſtrej Bismarkej depeſchu pſchepodał, w kotrejž rěka: „Pruſke knježerſtwo wudawa, jako by Rakuſka ſ Pruſkej wójna ſapocżecz chzyła. To pak na žane waſchnje wěrno njeje. Khěžorej do myßle njepſchiňdže, pſchecziwo Pruſkej wójnſzy wuſtupicz. To je jeho twjerde wobſankjenje, ſo pſchecziwo 11. paragrafej němſkeje akty ſkutkowacz njebudže. Wón ſzo nadžija, ſo budže pruſke knježerſtwo ſzwoje měrne ſmyßlenje tež tak jaßnje dopokaſacz a dowěrjenje na ſdżerżenje měra ſ nowa bjes ludžimi ſakożicz. — Po nawjedženju tuteje depeſche je pruſki kral pjecża pſchikaſał, ſo dyrbi ſzo ſ mobiliſirowanjom wójſka hacz na dalſche ſaſtacz.

So wětr, kotryž bě wójnſzy ducz počał, ſa jedyn dżeń njewoczichnje, to jedyn ſe wſchelakich wójnſkich pſchihotow mjeńſchich němſkich wjerchow widži. Ale woni drje wójſko lubjerad ſaßo na měrnu nohu ſtaji, tak bórſy hacz budže zyle wěſte, ſo Pruſka na wójnu njepocżehnje. Hdy pak tajka wěſtoſcz pſchiňdže, to budže hakle tehdom, hdyž budže korjeń wadżenja wutorhnjeny. Tutón korjeń

je Schleswig-Holstein, kotryż Pruska na žane waschnje ſ ruki puſchczicz, Rakuſka pak Pruſkej wotſtupicz nochze. A jeli ßo žane wuměnjenje wunamakacz njehodži, pod kotrymž by Pruska Schleswig-Holſtein na měrnym puczu doſtała, dha po krótſchim abo dleſchim czaßu tola hiſchcze k wójnje pſchińdże, njech je Bismark miniſter abo něchtónkuliž druhi.

Italia. Miniſterſtwo italſkeho krala ma tež polnej ruzy dżěła, dokelž ßebi myßli, ſo móhło tola hiſchcze bjes Pruſkej a Rakuſkej k wójnje pſchińcz a potom italſke wójſko na Rakuſkich czahnycz. Kral je teho dla ßwojich lěpſchich generalow na 6. měrza k wojerſkemu wuradżowanju k ßebi powołał. — Italſki general Gavone je hiſchcze w Barlinje a jedyn pruſki general je do italſkeho hkowneho měſta Florenza pſchijěł.

Saſſka kralowa-wudowa je na jutrowny czaß do Roma pſchijěła a bu 22. měrza wot bamża ſ woßebnej pſcheczelniwoſczu powitana.

Franzowſka. S Algierſkej pißaja, ſo je ßo pak tam wóndanjo ſaßo jedyn arabiſki ſplah pſcheczíwo Franzowſam ſpjecził, ale ſo je jón franzowſke wójſko bórſy ſbiko a roſehnało. — S Mexikanſkeje je poßoł wot tamniſcheho khěžora do Pariſa pſchiſchoł, kiž je Napoleonej k nawjedżenju dał, ſo mexikanſki khěžor franzowſke wójſko domoj puſchczicz njemóże, khiba ſo chze ſ nim tež bórſy Mexikanſku wopuſchczicz. Napoleon je ſ tym jara njeſpokojny.

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Jubileum k. farař Wjazki. Skónczenje.) Popołdnju 21. měrza ſhromadżichu ßo knjeża ſaſtojnſzy bratſja ſe wßow, do kotrychž konferenzy k. farař Wjazka ßłuſcha. Starſchi konferenzy, knjes farař Kanig ſ Klukſcha, wjedżeſche ſ wutrobnymi ßkowami pohlad k. jubilara naſpjet do minjenych lět żiwjenja a ſaſtojnſtwa, wuſběhowajo, kak je Bóh wulke na nim czinił, a jemu pſchejo, ſo by tež w ßlědowazych lětach ſ runej horliwoſczu a ſ runej luboſczu a ßwěrnoſczu, kaž dotal, njebjeſkemu wyſchemu paſtyrjej ßłużił a jeho wowzy a jehnjata paßł. Knjes farař Trautmann ſ Porſchiz dary konferenzy pſchepoda, bjes nimi tež cziſchczany a kraßnje ſwjaſany, wot k. fararja Trautmanna w Maleſchezach wudżěłany spěw. Tak derje pſched ryczu kaž tež po njej buchu někotre pſchiměrjene khěrluſchowe ſchtuczki spěwane. Pſchiſpomnicz mamy hiſchcze, ſo je tež łużiſke prědarſke towarſtwo w Lipſku a ßerbſke kandidatſke ſjenoczeńſtwo knjeſa jubilara k jeho czeßnemu dnju pſches wotpóßłanych poſtrowicz dało. S hnutej wutrobu praji wſchitkim pſchiſchedſchim czeſczeny jubilar ßwój dżak, kiž bě czim bóle hnujazy, dokelž njebě w ßwojej ponižnoſczi tajke powſchitkomne dżělbranje wotczakował. My dowolamy ßebi wuprajicz: Wón je to ßamo derje ſaßłużił pſches czíche, ßwěrne ſkutkowanje w zyrkwi, ſchuli a w domje. Tón knjes budž tež dale jeho a jeho ßwójbu kij a podpjera a daj jemu hiſchcze ſtokróczny płód žnjecz ſ wußywa jeho luboſcze. To daj Bóh! (B. N.)

Schtož dary, k. jubilarej pſchinjeßene, naſtupa, dha doſta wón wot woßady: 2 wulkaj wotpoczowanſkaj ſtólzaj, poł tuzenta ßlěbornych jědżnych kżizow a poł tuzenta ßlěbornych khofejowych kżiczkow, 1 ßlěbornu wulku kżizu, poł tuzenta ßlěbornych deßertowych nożiczkow a widliczkow, jene pißadło ſe ſerpentina a jenu ßornjazu kožu jako tepich ſa nohi. — Wot khejběrtarjow doſta wón ßerbſke ſpěwarſke knihi; wot wucżerjow khofejowy ſervice ſ miſchonſkeho porzelana, toczenu wódnu bleſchu a dwě tajkej ſchkleńży a liqueurowy ſervice. — Wot ßerbſkeho duchomnſtwa jedyn regulator (czaßnik) a domſki pelz; wot kandidatſkeho ſjenoczeńſtwa Khryſtußowy wobras a teho runja wot knjeni farařki Jakubowej; wot němſkeho duchownſtwa jenu lampu a jenu knihu; wot prěnjeje klaßy michałſkeje ſchule jedyn taleř ſ kawrjeńżowym wěnżom a ſpěwom, a hewak ſ dalſchich ſtron wjele pißmow a żbożopſcheczow.

Poſtrow, wot kk. wucżerjow michałſkeje woßady k. jubilarej wunjeßeny a wot k. wucżerja Wehle na Židowje ſeſtajany, ma ßo takle:

Wam pomhaj Bóh! — Waß poſtrowjamy
Na dżeń Waſch powitany ßlěborny,
Tym bratram, pſcheczelam ßo ſtowarſchamy,
Kiž dżenża pſchińdu ſbożo-pſchejizy.
My ſtrowimy niz hokoh' waſchnja dla —
Naß k Wam tu wabi hnuta wutroba.

Wſchak ſcże tón paſtyř, kiž nam noßy
Tež we wutrobje naſche jehnjata,
Je hladacz pomha, ſa nje proßy
A radoſcz na jich pſchibywanju ma,
Jim wotwobrocża ſchkódne pomjedże,
A ſtrowu paſtwu ſa nje hotuje.

Hſchcże dołho wußywaŕ a plażnik
Wy budźcże Bożej' jaßnej' wěrnoſcże,
Tón kruty běd̄żeř, rychły ſtražnik
Tej czíſtej' wěry evangelſkeje,
A do wſchěch ſtron, do nižin, wyſchinow
Tón ryczník miłych a tež wótrych ßkow.

Tón napominaŕ khutny, ßwěrny,
Tón czichi wabjeř, modleř horliwy,
Tón pokojnik a jednaŕ ſměrny,
Tón ſpokojeczel ſkóržby, ſrudoby,
Tón ßobużeleř w horju, czěżnoſczi,
Tón ſradomnik pſchi naſchej radoſczi.

Wam pomhaj Bóh, ſo by ßo ſtało,
Wo czož te próſtwy ſa Waß k wotcej du,
Schtož pſched Wami tu pſcheczi hnało
Je michałſku dżeń zyłu woßadu.
A daloko pſches mjeſy michałſke
Stpi k njebju ſa Waß horze modlenje.

Wam pomhaj Bóh we Waſchim domje,
Njech ſakita Waß ſchczedra prawiza,
Njech ßu na Waſchej ßwójby ſchtomje
Pſchez mike jaßne Boze njebeßa,
So ſteji czerſtwy na wjerch wot korjeń,
Hdyž ſerja ſeńdu Wam na ſkoty dżeń.

Njedżelu Palmarum běchu k czeſczi k. jubilara hižom rano ſahe wołtař a klětka, kaž tež jeho ſpowjedny ſtoł ſ kwětkami, pletwami a wěnzami rjenje wupyſchene.

S Budyſchina. Po wobſtatym abiturientnym pruhowanju dóſtachu w běhu měßaza měrza 20czo ſeminariſtojo tudomneho evangelſkeho ſeminara kandidaturu wuczerſtwa, a ßu czi ßami na to dżeń 22. měrza naſch ſeminar wopuſchczili, ſo bychu paſcz ſchli Jeſußowe jehnjatka. Bjes nimi ßu tſjo Sserbjo, mjenujzy Jeńka ſ Minakała, Hilbrig ſ Porſchiz a Hoker ſ Barta, a czile 17 Němzy: Rychtař ſ Rohny, Gruner ſ Berthelsdorfa, Junga ſ Bernsdorfa, Fritſcha ſ Gersdorfa, Junghänel ſ Wernarjez (Wehrsdorf), Schäfer ſe Ssmilneje, Harnapp ſe Semiz, Schaffrath ſ Budyſchina, Zimmer ſ Kumwałda, Schmidt ſ Budyſchina, Probſt ſ Krumhermsdorfa, Wolf ſ Friedersdorfa, Leuner ſ Budyſchina, Ludwig ſ Lubija, Hennig ſ Walddorfa, Wobſt ſ Jaſonzy a Schönbach ſ Ebersbacha.

H. Se Semiz, 2. haperleje. W ßmilnjanſkim Božim domje bu 35 dżěczi (bjes nimi 8 ſ naſcheje ſchule, wot kotrychž jedyn Sserb a jena Sserbowka) na njedżelu Palmarum ßwjedżeńſzy konfirmirowanych. — Na tym ßamym dnju buſchtaj pſchipowjedanaj ſtarſchej jeneho konfirmanda, kotrajž ſtaj hižom wowka a dżěd a ſtarſchej wot 6 dżěczi. Hacz dotal běchu ßlubjenymaj ſtajnje ſadżěwki napſchecżiwo ſtupiłe, hdyž chzychu ßo wěrowacz dacz. Nětk pak ßu wone wſchitke wotſtronjene a ßo wěrowanje w ßwjatych dnjach ſta. — Póndżelu pſchewodżachmy 72 lět ſtareho ſahrodnika Rodiga k ßwojemu poßlenjemu wotpocżinkej. Tón ßamy běſche w Napoleonſkich wójnach pſchi ſakſkich jězdnych ſtak a potom ßobu pſchi wojakach w Branzowſkej był. — Sańdżeny tydżeń khowachu też w Ssmilnej poł lětne dżěczatko, kotrež bě macz na wjeczor ſtrowe a czerſtwe do kolebki położiła. Jako pak macz rano ſtawaſche, leżeſche dżěczatko morwe w kolebzy. W nozy bě je Boża ruczka ſajała. — Seleny ſchtwórtk rano wuſtupi ſahrodnik Raza we Wjelkowach ſe ßwojeho domu a pytny, ſo ſtaj wot ſchtyrjoch kołczow dwaj prjecz, kotrajž běſchtaj pſched woknami ſtałaj. Jako jej pytaſche, namaka jej njedaloko domu pſchi rězy leżo hale łajkaj?! Měd a wósk bě wurěſany a pczołki leżachu mokre w hromadach na ſemi; haj ßamy czerw bě ßobu prjecz. Paduſchnej ruzy njejſtej jenož tej kołczaj wobkranyłej, ale też ſkaſyłej. Pſchetož najſkerje ßu matki ßobu kónz wſałe, abo tola pſches ſymu tak czerpiłe, ſo budże lědom wjazy ſchto prawe ſ teju kołczow. Razowa ſchkoda ßo na 16 toleŕ wobliczi, pſchetož tón jedyn kołcz je był jara bohacze ſ mjedom napjelnjeny. Pſched krótkim je ßo w Pózkowach a na Ramnowach rune wobkranjenje a ſkaženje kołczow ſtako. — Kak ßo też pola naß, hacz runje w horach a lěßach ßedżimy, płaczisna drjewa pſchezo powyſchuje, widżimy ſ teho, ſo ſtaj ßo pſchi poßlenim pſcheßadżowanju na kloſchtyrſkej leżomnoſczi 2 kloſtraj ſchmrěkowych pjeńkow ſa wjazy hacz 10 toleŕ pſchedałaj. S tym, ſchtož je hiſchcze hajnik jako hajnſke pjenjeſy doſtał, khoſchtujetaj wonaj wſcho do hromady něhdże 11 tl.

S Budyſchina. Czichi pjatk je tudomny měſchczanſki radżiczel k. Lehmann wumrjeł a bu druhi dżeń jutrow khowany. K jeho pohrjebej bě ßo niz jeno ſ měſta, ale też ſe druhich ſtronow jara wjele pſchewodżerjow ſhromadżiło. — Tudomny gymnaſialny rektař, k. profeßor Palm, kotryž bě ſa rektara do Grimmy powołany, je ßo ſapowjedżił a woſtanje w Budyſchinje.

Budyſchina. Se Žitawy pißaja: Wucżeŕ pſchi tudomnym gymnaſiju a pſchi realſkej ſchuli, ſ nim ſjenoczenej, k. August Alexander Schönfelder je wot miniſterſtwa kultußa a ſjawneho wucżerſtwa ſa wucżerja naboziny na budyſki gymnaſium powołany. Na jeho měſto je dotalny wyſchi wucżeŕ na annabergſkej realnej ſchuli, k. Korla Bjedrich Robert Imiſch pſchiſchoł.

S wojerowſkeho wokrjeßa. Kandidat duchownſtwa, k. Mrósak ſ Wulkich Sdżar, je wóndanjo druhe duchownſke pruhowanje pſched konſiſtorſtwom we Wrotßławju khwalobnje wobſtał.

S Hucżiny. Kaž ßłyſchimy, dha ßu w ßußodnej Stróži brunizu doryli. Wona tam nikko doſcz leži a jeli budże jeje tejko, kaž powjedaja, dha by to ſa Stróżu wulka dobrota była.

Nowſche waznjſche powjeſczе.

Barlin, 3. haperleje. Dżenßa w nozy je ßo generalnemu kommandu 3. armeekorpſa pſchikaſnja poßłała, ſo ma ßo ſ kupowanjom koni ſaſtacz. Reſerviſtojo ßmědża doma woſtacz.

Wrótßław (Breslau), 4. haperleje. Hacz runje ßo ludżo ſ nadżijemi na wobſtacże měra noſcha, dha ßo tudy w tu khwilu tola khětro wójnſzy ſda. Wſchědnje reſerwy ſ czrjodami pſchikhadżeja, ſo bychu do ßwojich regimentow ſaſtupili a kóżdy dżeń ßo konje ſa wójſko kupuja. Rekrutirowanje je ßo dżenßa ſapocżało. — Też ſ druhich ſchleſynſkich měſtow, hdżež wojazy ſteja, ßo piſche, ſo ßu reſerviſtojo k wójſku pſchiſchli, a ſo ßo konje kupuja. — Do twjerdżiſny Glatz ßu nowe czehnjene kanony pſchiwjeſene a něhdże 6,000 centnarjow polvera ſ magazinow do njeje woża. — W twjerdżiſnje Koſelu (w Schleſynſkej) ßu wobydlerjo pſchikaſnju doſtali, ſo maja ßo na 6 měßazow ſzyrobu ſaſtaracz. — W Poſnanju, Glogowje, żahanju a Shorjelzu ma ßo 900 koni ſa wójſko kupicz.

S zyła maja ßo w Pruſkej na wójnſku hotowoſcź ſtajicź: 5. diviſia (w Frankfurcje, grenadier-regiment No. 8, 12 a infanteriereg. No. 18, 48, dragoner-reg. No. 2, a hulanſki-reg. No. 3); 7. diviſia (w Magdeburgu, infanterie-reg. No. 26, 27, 66, 67, küraßier-reg. No. 7, a 5, huſarſki-reg. No. 10, dragonſki-reg. No. 7.); 9. deviſia (w Glogawje, füſilierſki-reg. No. 37, 38, infanterie-reg. No. 58, grenadierſki-reg. No. 7, küraßirſki-reg. No. 5, dragonarſki-reg. No. 4, hulanſki-reg. No. 10; zyły 6. armeekorps, pěſche gardy-regimenty No. 3, (w Danzigu), No. 4, (w Spandawje), 3. gardygrenadier-reg. kraloweje Hilźbjety (w Wrótßławje) a 4. gardygrenadier-reg. kralnweje (w Koblenzu a Düßeldorfje), wójſko w Schleswig-Holſteinje ſtejaze, kaž tež pſchißłuſchaza artilleria (pſchi 9. diviſiji 1. pěſche wotdźělenje ſ jenej 6 puntowſkej a ſchtyrjomi 12 puntowſkimi batterijami, ſ jenej 6 puntowſkej a jenej haubitzowej batteriju, a jěſdne wotdźělenje, wobſtejaze ſ 1., 2. a 3. jěſdneje batterije w Žahanju), tola trjeba kóždy infanterie-reg. jenož 686 muži wopſchijecź.

Kommandant twjerdźiſny Glatza je w tamniſchich nowinach woſjewił, ſchto je jemu hiſchcze k doſpołnemu wobtwjerdźenju trjeba a praji, ſo ma kupicź: I. ſa artilleriju: a) 10,157 wjerbowych walkow, ½ łohcża tołſtych a ſ najmjeńſcha połpjata łohcża dołhich, b) 1291 kubikowych ſtopnjow (Fuß) khójnoweho drjewa k kołam, 3 łohcze dołheho a hiſchcze dlěſcheho. — II. Sa wobtwjerdźenja: 27,420 wjerbowych walkow, ¼ łohcża tołſtych a ſ najmjeńſcha połpjata łohcża dołhich. — Tež je jara wjele wſchelakich hoſdźow trjeba a napominaja ßo tajzy kowarjo a hoſdźerjo, kotſiž chzedźa je dźěłacź, ſo bychu to kommandantej ſkerje lěpje k wjedźenju dali.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. To pak je wóndaujo ſaßo nowa ſchtucźka wuſchła.

Mots Tunka. Po kajkim hłoßu dha ju ſpěwaja?

H. D. Nó, po holanſkim tola, pſchetoż w holi ßu ju najprjedy wunjeßli.

M. T. Ale, kak dha ßo ma?

H. D. Nó, takle:

Tam bliſko Delnoh' Wujeſda
Tam leži wjeſka Ssepſchezy,
Hdyž dźiwni ludźo žiwi ßu.
Pſchi gmejnſkim dźěle we holi
Tam ßadźenki wſchak ßadźachu
A ſ zykej ſchiju wokachu
A wulku haru cźěrjachu.
A wulki bur tón kralowſki
Kaž dźiwi law tam rujeſche,
Tón ſ kopacźemi kakaſche
A druhim porſty kußaſche,
Hdyž krwje tak laczny běſche.
A ßußodej, kiž ßudźi ßam,
Sso lubjeſche tež tajka wěz.

M. T. Hm, to je dźiwna pěßniczka.

H. D. Ale wona hiſchcze praweho kónza nima, kaž ßo mi ſda.

M. T. Nó, tón drje hiſchcze dóndże.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Jan Korla Ernst, L. H. Trägera, wobydlerja w Hrubjelčzizach, ß. — Hermann Arthur Alfred, Marje Augusty Schmidtez se Židowa n. ß. — Ernst Wylem Oskar, Michała Jeńka, pohonczja na Židowje, ß. — Jan Bohuwěr, Michała Wowczerja, žiwnosczerja w Małym Wjelkowje, ß. — Marja Madlena, Jurja Hetmana, khěžkarja w Brěsowje, dž. — August Richard, Jana Ernsta Wiczasa, wobydlerja na Židowje, ß. — Wylem Moritz, C. G. Wobsta, žiwnosczerja w Czichońzach, ß. — Hana Khrystiana, Jana Muki, khěžkarja w Jeńkezach, dž. — Hana Marja, Jana Bohuwěra Rychtarja, sahrodnika we Wurizach, dž. — Alma Hana, Jana Schwachi, knjeżeho sahrodnika w Delnej Kinje, dž. — Korla Wylem, Korle Wylema Postela, kublerja a landrychtarja na Židowje, ß. — Bjedrich Ota, Hany Karoliny Curschez se Židowa n. ß.

Podjanska cyrkej: Hana Katharina, Bahuwěra Jurja Sarenka, khěžerja a wojnarja na Židowje, dž. — Hana Marja, 'njebo Jakuba Schustera, korczmarja w Bělczezach, dž. — August Wylem, Hany Wowczerjez s Hrubocžiz, n. ß. — Jakub August, Michała Nowotneho, kublerja w Sskonej Borschczi, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 3. měrza: Pětr, Handrija Rabowskeho, wulkosahrodnika w Rabozach, ß., 2 l. 6 m. 8 d. — 8., Hana, njebo Handrija Keilinga, wobydlerja na Židowje, wudowa, 72 l. 6 d. — 10., Jan Jurij, Handrija Rabowskeho, wulkosahrodnika w Rabozach, ß., 5 l. 11 m. 7 d. — Marja Madlena, Jurja Hetmana, khěžkarja w Brěsowje, dž., 10 d. — 14., Marja rodż. Keßnerez, Handrija Wiczasa w Sskonej Borschczi, mandżelska, 50 l. — 25., Marja rodż. Justez, Pětra Domaschki, mkynka a wobydlerja na Židowje, mandżelska, 37 l.

Jenoż woprawdżity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiż jenoż psches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostsyrop nima) spodżiwnje hojazu móż pschi kaschelu, dybawosczi, sażwanju, bróstowym czerpjenju, schijowej wobczeżnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Jenoż woprawdżity maja tutón, psches ßwoju spodżiwnu hojazu móż po wschěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Parne kupele

pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedżelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodżiny.

Kupjele sa knjesow: Njedżelu dopołnja wot 9 hacz do 12 hodżinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodżinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodżinje prjedy skasacz.

Wossewjenje.

Pola sahrodnika Schwartzy w Borschczi pola Duboho je 6 kop twarskeho drjewa, 8 hacz 13 zolow w pscherěsku, a konsche lěto spuschczaneho, tunjo na pschedań.

Endert.

Kaschezowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucza wulki wubjerk kaschczow s dubowehо, khójnowehо a jědlowehо drjewa.

Wulki wubjerk dżěczazych woschczkow, w pkaczisnje wot 5 tl. a drózscho, każ tež wschitke druhe korbarske twory we woßebnej dobrosczi a tunjosczi ma na pschedań

A. M. Bartusch,
korbarski mischtr w Zidowje.

Leopoldski meliorirowany bětу brostsyrop,

kißakosczе prósny, s kczenjow najbóle hojazych alpskich selow a s kanariskeho zokora hotowany, psche wobczeżnosczе na bróscze, schiji a pluzach woßebje derje skutkowazy ßrědk, maja w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. jenoż jeniczży woprawdżity na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirschfeldże.
Herrmann Einert w Bjernaczizach.

Jedyn běty poß ßrěnjeje wulkosczе je ßo njedżelu rano 25. měrza pola Rychtarja w Sskonej Borschczi pschiwdak a może ßo tam saßo dostacz.

Młody czlowjek, kotryż chze knihiwjasarstwo nawuknycz, może do wuczby stupicz pola knihiwjasarskeho mischtra Roberta Alberta Hornoffa na wulkej bratrowskej haßy w Budyschinje.

Młody czlowjek, kotryż chze krawstwo nawuknycz, może do wuczby stupicz pola krawskeho mischtra Rohdy na schulerskej haßy w Budyschinje.

☞ Woprawdżite rigaske lane ßymjo, konsche lěto ßyte, je na pschedań pola Faßki w Maleschezach, każ tež kóżdu ßobotu w hosczeńzu k hwězdże w Budyschinje.

Dobytkowe a ſchkodowaze konto.

Jenadwacyte zličbowanske lěto wot 1. januara hacž do ult. decembra 1865.

Debet.	toleŕ.	ſl.	np.	Credit.	toleŕ.	ſl.	np.
Sa daň ſa ſkkadki w nalutowarni . .	115849	26	3	Sa daň wot hypothekſkich žadankow .	176875	29	6
Sa teho runja na wudate ſaſtawne liſty	73440	27	8	Sa nju wot wobſtatkow ſaſt. liſtow w banku	3681	—	4
Sa ſarjadowanje w 21. ſliczb. lěcze .	14263	16	2	Sa nju wot effektow	60371	3	3
Cžiſty, w prjódkſtejazej bilanzy hižom repartirowany dobytk	69155	1	8	Sa myto ſapiſanja a wukonjenja . .	1052	7	9
				Sa proviſiu	2367	21	9
				Sa ſalětnjene koupony ſaſt. liſtow . .	25	26	2
				Sa daň wot wuſtatkow 43138 tl. 15. 4.			
				Sa daň pſchi pożčženi . 23576 = 11. 5.			
				67714 tl. 26. 9.			
				Wot teho ſa daň ſakkadneho kapitala, kauziow a kapital- kreditorow . 42594 = 12. -.	25120	14	9
				Sa kours-avance na ſaſt. liſty . . .	3215	23	9
	272710	8	1		272710	8	1

W Budyſchinje, 27. januara 1866.

Direktorium krajnoſtawſkeho banka kral. ſakſk. hornolužiſkeho markhrabinſtwa.

ſ Thielau. ſ Loeben. J. Schilling. Ehrig.

P ſ ch e h l a d

hypothekſkeho ſkutkowanja krajnoſtawſkeho banka ſakſkeho hornolužiſkeho markhrabinſtwa.

	Horne Łužicy.		Herbſke kraje.		Summa.	
	Liczba hypothekſkich kontow.	Wunoſchk wupożczonkow Toleŕ	Liczba hypothekſkich kontow.	Wunoſchk wupożczonkow Toleŕ.	hypothekſkich kontow.	wupożczonkow Toleŕ.
Wobſtatk ult. decembra 1864 . .	1634	1,832600	856	2,305840	2490	4,138440
Pſchiſchedſche w lěcze 1865 . . .	31	191710	82	226360	113	418070
	1665	2,024310	938	2,532200	2603	4,556510
Naſpjetpłaczene w lěcze 1865 . .	72	67385	24	37155	96	104540
Wobſtatk ult. decembra 1865 . .	1593	1,956925	914	2,495045	2507	4,451970
Po pſchiliczenju naſpjetpłaczenjow, w lětach 1846—1865 ſczinjenych . . .	—	—	—	—	1606	2,335315
Totalny wunoſchk ſczinjenych wupożczonkow	—	—	—	—	4113	6,787285

Wot 418070 tolerjow, w lěcze 1865 wupożczenych, rozdźeli ßo 219080 toleŕ na horka pſchiſtajene 113 nowe hypothekſke konti a 198990 toleŕ na 81 tajke hižom wobſtejaze, a je ßo po taſkim w lěcze 1865 wſcho do hromady 194 wupożczonkow wobſanknyłe.

Hewak ßo 162 w tym ßamym lěcze ſczinjenych pożczeńſkich žadanjow w hromadze 987600 toleŕ wobſanknyło njeje.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.

K nětcziſchemu ſymſkemu czaßu pornczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muzſkeje drašty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, létne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židże, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedžbowacz, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż **we** dobrych tworow džěłaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczišnami mózu kóždn konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Powschitkomna aßekuranza (Assicuracioni Generali) w Trieſcze.

Rukowazy fond: 22 millionow 2 ſczi tyßaz ſchëßnakow.

Ziwjenje ſawëſczaze wotdżëlenje.

Shromadna ſawëſczena ſumma kónz 1864 Schëßnakow: 33,398,422 14 kr.
Nawdatych prämijow w lëcze 1864 . . . " 1,279,303 70 kr.
Woſſewjenych ſchkodowanjow w lëcze 1864 " 657,086 77 kr.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſcze bjerje ſawëſczenja horje na ziwjenje cłowjekow na najwſchelakſche waſchnje ſo najtuniſche a twjerde prämije a to:

w kapitalowych ſawëſczenjach ſ dobytkom a bjes dobytka ſa ſawëſczeneho; wotdżëlenje ſ dobytkom poſkicza ſawëſczenym woßebny wużitk;

potom we wſchitkich druzinach rentowych, wënowych a tantiemowych ſawëſczenjow.

K wſchitkemu wukaſowanju a k wobſtaranju ſawëſczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

w Budyſchinje: **Julius Altmann,**
we Woſporku: **Bernh. Hilbenz,**
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel.**

Czeſczenym Serbam Budyſchina a wokolnoſcze ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo móża nëtko

w piwarnſkej reſtauraciji (Brauhaus-Reſtauration)

na kotołſkej haßy w Budinez khëżi wubjerne dobre bajerſke, cżëſke a dwójne piwo po najtuniſchej płaczinje doſtacz. Tez ßu wſchelake dobre ſymne a cżopke jëdże kóżdy cżaß pola mje k doſtaczu.

W Budyſchinje. **Ufer.**

Murjerjo

doſtanu pola podpißaneho trajaze dżëło a móża ßo pola njeho, każ tez na knjeżich dworach w Ssmochczizach, Demjanach, Brëſynje a Kißlizy pſchipowjeſcz a hnydom do dżëła ſtupicz.

P. Wendler, murjerſki miſchtr
w Budyſchinje.

Hólczej

ſprawnych ſtarſchich, kiż chze rymarſtwo nawuknycz, móże pola podpißaneho do wuczby ſtupicz.

E. G. Leuner, rymarſki miſchtr
na bohatej haßy.

Sa Rakezy a wokolnoſcz.

Wot nëtk ja wſchitke wobſtaranja k ßrjedże a k ßobocze kóżdeho tydżenja ſ Rakez do Budyſchina horjebjeru a lubju ſpëſchne a ſprawne poßkużenje; tez budu wjetſche poßykki horjebracz, hacz je to njebo poßelnicza Fingerka cżinicz móhła, dokelż mam ßwój ßamßny wós. Ja móżu teho dla tez ſa tunſchi pjenjes wobſtaracz a proſchu, mi wobſtaranja dobrocżiwje poruczecz. W Budyſchinje je mój pſchebytk pola ſwudowjeneje knjenje Rychtarki na ſchulſkich hrjebjach.

W Rakezach, 28. měrza 1866.

Johanna żenjena Dobrißowa.

Kathoſlki Poſoł cżo. 7 je wuſchoł.

Knihiwjaſarnja a **wopożczeńſka knihownja** podpißaneho je nëtko na ſchulerſkej haßy cżo. 355.

Korla Gelba,
knihiwjaſarſki miſchtr.

Czeſczenym wobydlerjam w Klukſchu a we wſchëch wokolnych wßach ja ſ tutym k wjedżenju cżinju, ſo ßym moje ſchewſtwo do Klukſcha pſchepokożik. Ja budu ßo pſchezo wo duſchne dżëło ſtaracz a je kóżdemu rucże ſcżinicz, cżehoż dla ja proſchu, ßo w tajkim naſtupanju na mnje wobroczicz. **Jurij Zid,** ſchewz w Klukſchu.

Kmany konjazy wotroczk móże hnydom do ßkużby ſtupicz pola **H. B. Möſchlera**
w Kſchiwej Borſchczi.

Jedyn hólczez, kotryż chze ſchewſtwo nawuknycz, móże hnydom do wuczby ſtupicz. Wſcho dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

W knihárni Smolerja a Pjecha je ſaßo ſa kroſchik k doſtaczu: **Spjew wo żadławym palenzpiczu** abo pokaſka palenzowych płodow.

Njedżelu 8. haperleje **kehelekulenje** wo bukſkinowe kholowy w Ssowrjezach, na cżoż pſcheproſchuje

Handrij Kmoch.

Najwutrobniſchi dżak

boſchczanſkim a porſchiczanſkim ſchulerſkim dżëczom a tez tymaj knjeſomaj wuczerjomaj ſa tón luboſcziwy dar, kotryż ßu mojim dżëczom, kiż pſchi tudomnym wóhnjowym njeſbożu ßobu ſchkodowachu, dobrocziwje ßobudżëlili, ſ tej wutrobnej próſtwu k Bohu, wón chżył to kóżdemu ſaßo bohacze narunacz. **Pëtr Wiczëżk** w Jenkezach.

Liſtarnja.

Knjeſej M. — S redaktorom je ßo tak porjedżiło, ſo budże, jeli ßo wjedro hiſchcże bóle wocżopli, bórſy wukhadżecz móz. Liſty, kotrez je khoroſcze dla nëkotremużkuliż winojty woſtak, budże wón nëtko tez pißacz a roſeßkacz pocżinacz.

Nakładnikaj: Smolerˇ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 15. — 14. haperleje. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamołwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Michał a Handrij. — Ze Serbow: S Budyschina. S Němskich Pasliz. S Połpiz. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

W Budyschinje, 13. haperleje.

Pruski minister hrabja Bismark je ßo njejapzy bjes demokratami saßydlił a mjenuje „doprědkarjow" ßwojich lubych bratrow. Haj haj, to njeje žadyn hłupy žort, to je wěrna a wěsta prawda; pschetož wón je pschi sastupjerjach wschitkich němskich wjeřchow, kotsiž w Frankfurcže nad Majnom jako němski „bundestag" ßwoje shromadne wuradžowanja dźerža, w mjenje pruskeho knježerstwa tón namjet stajił, so by ßo němski ßejm s němskeho luda powołał. A so by tutón němski ßejm s tak prawje ßwobodnje smyßlenych ludźi wobstał, dha žada ßebi hrabja Bismark w ßwojim namjecže, so bychu ßo sapoßłanzy sa němski ßejm direktnje — to je: w runej měrje — wuswolili. To je wjaz, hacž ßmě ßebi schtó wot žaneho němskeho ministra požadacž, hdy by wón tež najbóle ßwobodnje smyßleny był, — a nětko je Bismark pschischoł, tón ßamy Bismark, kotryž wo prusku konstituziju njerodźi, so by zyłemu němskemu ludej woßebje ßwobodnu shromadnu konstituziju poskicził a ju do skutka stajicž pytał. To je jara dźiwno a njewěmy, hacž wón wjele „wěry w Israelu namaka."

Najlěpsche pschi tej wězy budže drje to, so ßo tajkeho namjeta dla najskerje wójna wotstorczi.

Płaćizna žitow a produktow w Budiyšinje: 7. haperleje 1866.

Dowoz: 8965 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	5	20	—	5	10	—	5	20	—	5	15	—
Rožka . .	3	20	—	3	10	—	3	20	—	3	17	5
Jeczmjeń . .	3	—	—	2	15	—	3	—	—	2	27	5
Wowß . .	2	—	—	1	22	5	1	27	5	1	25	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	4	15	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	22	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	10	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezyuskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždžan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wečžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wečžor 6 h. 52 m.*; wečžor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.
14 tl. 25 nßl. a 14 tl. 15 nßl.
pscheńza 73—74 tl., rožka 45 — 47 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (nječžisczeny) 16 tl. 5 nßl. a
(Čžisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedaw stajnje něhdže 1⅛ tl. drôžschi.)

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 12. haperleje, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy čžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 94⅞ (18 nßl. 9¾ np.).

Sakska. Ministerstwo snutskomnych naležnosczow wosjewjuje, so je wujednanje, dla wikowanja a pschekupstwa s italskim kralestwom sczinjene, nětko wote wschitkich němskich wjerchow (s wuwsaczom rakuskeho khěžora) s jeneje strony a wot italskeho krala s druheje strony podpisane, a po tajkim do skutka a žiwjenja stupiło. S tajkim wujednanjom je so sakskim pschekupzam, kotsiž do Italije abo pschez Italiju hischcze dale wikuja, we wschelakim nastupanju wulke położenje dostało. Pschez to, so je sakski kral tajke wujednanje podpisał, je wón tež italskeho krala pschipósnał. Dokelž je italski kral pschecželstwu sakskeje kralowskeje swójbje, jako na pschikład: toskanskemu wjelwójwodže, kraj wsak, dha je so sakski kral po pschikładze nimale wschěch druhich wjerchow s tajkim pschipósnaczom hacž do nowscheho czasa dlił, jako pak je pytnył, so by s tajkeho njepschipósnacza sakskim pschekupzam a sakskemu ludu schkoda nastacz móhła, dha je wón wot spomnjenych němskich wjerchow s luboscze k swojemu ludu prěni był, kiž je prajił, so chze italskeho krala a nowe italske kralestwo pschipósnacz. Duž je tež wóndanjo hrabja Barral de Monteauvrard jako póslanz (Gesandte) italskeho krala do Draždžan pschijěł a kralej Janej we wosebnej audienzy swoje pismo pschepodał.

S Draždžan pišaja, so tam tak wonnjehlada, jako by so něchtón wójny bojał; pschetož w Draždžanach lětsa tak wjele twarja, kaž lědy žane lěto prjedy. — Na wosporski hamt je Ernst Traugott Michael sa kontroleura depositow a sportlow a na lubijski hamt Korla Friedrich Jänchen sa expedienta pschischoł.

W Draždžanach sta so wóndanjo šlědowaza dziwna a směschna wěz: se stareho mosta chzyschе mjenujzy jedyn muž do rěki Łobja skoczicz, ale ludzo jeho wot teho wotdžerżachu. Praschany, czeho dla je tola na tajke hrosne myšle pschischoł, rjekny won wulzy jara płakajo, so je zusy w Draždžanach a so je swoju žonu na jenej haszy shubił, tak so chze sebi, dokelž ju saso namakacz njemóže, nětko žiwjenje wsacz. Ludzo so jemu nad tajkim powjedanjom njemało smějachu a dowjedżechu jeho k polizajam, so bychu jeho tuczi tak dołho wobkedżbowali, hacž jeho žona namakana njebudze. — W Žitawje su so 7. haperleje dwě domskej a jena brózeń wotpaliłe. — Prěnje dwórske prědarske město pschi evangelskej dwórskej zyrkwi w Draždžanach je dotalny druhi dwórski prědar tajny zyrkwinski radżiczel Dr. Langbein dostał a na jeho město je, kaž smy to hižom dawno wosjewili, dotalny budyski pastor primarius Dr. Rüling pschischoł. Wón je so pschi spoczatku teho měšaza do Draždžan pschesydlił. — Sa rektarja na wulkej schuli w Grimmje je Dr. Kreußler, dotal profesor na wyšokej schuli w Mischnu, powołany.

W Budyschinje su 9. haperleje w hnójnej jamje jeneho korczmarja nahnite czełko jeneho małeho dżesca namakali. — W Mittelherwigsdorfje je dżěkacžeŕ Schmidt 2. haperleje do rěki Mandawy panył, ale s njeje, dokelž běsche woda nikka, saso wón wulěsł, tola we wulkej pjanoscži w mokrej drasce na jenej sahrodże leżo wostał, hdżež je jeho potom Boża ruczka sajała, tak so su jeho morweho namakali.

Jako kholera we Werdawje straschnje sakhadżesche, bu tam wosom diakonišow s Draždžan poslanych, so bychu khorych hladałe. To su wone se wschej pilnoscžu czinile a njejsu na to hladałe, so tež jim wot spomnjeneje straschneje khoroscze kóždy dżeń smjercz hrozesche. Jeho majestoscži kralej Janej je so jich skutkowanje derje spodobało a wón je jim teho dla, so by jim swoje spodobanje nad tym pokasał, wosom skotych abo slěbornych medaillow pschepodacz dał. Na jenej stronje kóždeje medaille je kralowy wobras, na druhej pak napismo: „Sa swěrne skutkowanje".

Prusy. Hacž runje so wot tych muži, kotsiž su k pruskemu wójsku powołani, nichtón domoj njepuschczi, hacž runje so pschezo hischcze konje sa pruske wójsko kupuja a hacž runje so te pruske twjerdżisny, kiž w sakskej provinzy a w Schlesynskej leża, dale bóle k wójnje wuhotuja, dha wětr tola wot někotrych dnjow sem tak wójnszy njeduje, kaž dotal. Wone je so mjenujzy to měnjenje rosschěriło, so wójna, hdyž w sandżenych dnjach wudyrika njeje, hischcze pok lěta ako dlěhe na so czakacz da abo snadz s zyka njepschindże.

Tuto měnjenje sakożuje so pak na to, so je pruske knjezeŕstwo pola němskeho bundestaga namjet na powołanje němskeho parlamenta abo němskeho sejma stajiło. Tajki němski sejm by se saposlanzow, wot němskeho luda wschitkich němskich krajow direktnje wuswolenych, wobstejecz měł. — Duž je pruske knjezeŕstwo pódla žadanje na wschěch němskich wjerchow stajiło, so bychu woni swojim poslanzam pschi bundestagu swoje myšle w tajkim nastupanju skerje lěpje wosjewili, so bychu czi wjedżeli, kak maja so pschi wuradżowanju teteho namjeta wuprajicz. — Pschedsydstwo bundestaga, kotryž, kaž je snate, s poslanzow wschitkich němskich wjerchow w Frankfurcze nad Majnom wobsteji, je wobsankło, tutón pruski namjet tak bórsy do wuradżowanja wsacz, hacž su poslanzy wot swojich wjerchow potrjebnu poruczność dostali. Tak dołho hacž budze tajke wuradżowanje tracz, Pruska derje wójnu sapoczecz njemóże, dokelž by hewak wschemu wuradżowanju na měsce kónz sczinika. Bundestagowe wuradżowanja pak, kaž je snate, jara pomału do prědka du a duž tež tón krócz lohko doscz spěschnje njepóndu, a měnja ludzo, so móże drje pok lěta tracz, prjedy hacž budze pruski namjet wuczinjene a teho dla tež wójna nětko s najmjenschcha pok lěta wotstorczena wostanje.

Pruska by tak po tutym czasu wójnu jenož pod tym wuměnjenjom sapoczecz měła, hdyž by so jeje namjet

w Frankfurcze saczißnył. Najskerje pak ßo to njestanje a duż jej s zyła żana wójna s Rakuskej trjeba njebudże. Ale, czeho dla niż? budża ßo naschi czitarjo praschecż. Hlajcże, ta wèż je tajka. Wotpohladanje pruskeho knjeżerstwa hižom dawno na to dże, rakuske knjeżerstwo na to waschnje s Nèmzow won wuczischczecż, so wone njeby w nèmskich należnoscżach tak wjele prajicż mèko, każ dotal; pschetoż pschi dotalnym waschnju Rakuska Prusku na wsche waschnje sadżèwa. Wuczischczenje Rakuskeje s Nèmzow by pak ßo psches nèmski ßejm najlèpje hodżiło.. W Rakuskej, hacż runje je tak wulka, każ nimale wsche Nèmzy w hromadże, ma tola jenoż nèhdże 7 millionow nèmskich wobydlerjow, bjes tym so je jich w druhich Nèmzach wokoło 33 millionow. A hdy by ßo ßnadż 200 sapoßłanzow sa nèmski ßejm wuswoliło, dha by jich, dokelż by wscho po jenej a tej ßamej mèrje schło, nèhdże 35 na Rakusku pschischło a 165 na druhe nèmske kraje. Rakuska by teho dla pschi wothłoßowanju (Abstimmung) lohko doscż stajnje w mjeńschinje była.

Mjenujzy w tu khwilu drje Pruska w Nèmzach jara lubowana njeje, ale Rakuska wschak, każ ßo nam sda, hischcże wjele mjenje. Hdy by teho dla pruske knjeżerstwo na nèmskim ßejmje namjet stajiło, so ma Schleswig-Holstein Pruskej pschipanycż, dha by wjetschina nèmskich poßłanzow wèscże sa Prusku hłoßowało, a tak by ßo kózdy ras stało, hdy bychu tajke nèmske należnoscże na rjad pschischłe, wo kotrež ßo Pruska a Rakuska wadżitej. Na tajke waschnje by móz rakuskeho knjeżerstwa na mèrnym puczu s Nèmzow wuczischczana była a njeby s zyła żana wójna Schleswig-Holsteina dla trjeba była. A jeli ßebi rakuske knjeżerstwo to njeby lubicż dacż chzyło, dha by potom wone wójnu sapoczecż dyrbjało. Ale to drje by czeżko schło, dokelż by tehdy niż jeno Pruśku, ale wschè druhe Nèmzy na schiju dostało a wysche teho tež hischcże Italsku.

To wscho Bismark derje wè a teho dla je wón namjet na powołanje nèmskeho ßejma stajił.

Rakuśy. Pruske knjeżerstwo je na rakusku depeschu wot 31. mèrza se ßwojeje strony 7. haperleje wotmolwiło, so je Pruska k wójnskim pschihotam nusowana, dokelż je Rakuska tajke pschihoty prjedy czinika, a so budżische ßo Rakuska po paragrafje 11 na Pruśku pola bundestaga wobczeżowacż dyrbjała, hdy budżische schto pschecżiwo Pruskej mèła. A jeli je rakuski khèżor pschecziwo pruskemu pschecżelniwje smyßleny, dha njech to psches pschecżelniwe skutki pokaże. — Na tole wotmolwjenje wot 7. haperleje je rakuske knjeżerstwo 9. haperleje saßo depeschu pruskemu knjeżerstwu poßłało, w kotrymż żada, so by Pruska ßwoje wójsko saßo na mèrnu nohu stajiła, dokelż Rakuska żanych wójnskich pschihotow czinika njeje. — Schto Pruska wotmolwi, njeje hischcże snate.

Franzowska. Mexikanski khèżor je skóncżnje do teho swolił, so ßo franzowske wójsko pschichodne lèto s Mexikanskeje domoj wróczi.

Michał a Handrij

abo

ratarske rozpominanja.

Haperleja.

Handrij. Sslyschi, Michale! Schło dha s bèrnami, njechamoj te skoro woßadżecż?

Michał. Haj hlaj, Handrijo, so by ßo nam na semi derje spadobało, bu nam tež tutón dar Boži daty. Haj, w tym mèßazu je hischcże tak wjele dżèła, so budżich skoro jene psched druhim spomnicż sabył. Myßli ßebi, bèrny ßu hischcże woßadżecż a njeßmjemy sapomnicż, jim prèczniży wurycż. Doma ma ßo wino pschiwjasacż, w lèßu móże ßo hischcże nèschto walczkow narubacż a khoschcża nawjasacż, prjedy hacż brèsy wschè wubija, ßłanje a shniłe drjewo nahrabacż a domoj swosycż. Pschi skoczе ma ßo tež wschelake wokedżbowacż: w poßlenich dnjach haperleje, hdyż ßu rjane a czopke, ßo rad wowzy myja, so by wołma, kotraż ßo pschi spoczatku meje tsiha, rjana bèła była. Młody skót ßo nètko, hdyż mèßaczk wotebjera, wurèsuje. Pschiżnjata pschenża a młódna trawa je w tu khwilu howjasemu, runje każ tež wowczemu skotu jara ßłużobna. S hródżow móża ßo kukaczki a woknjeschka, kotrež bèchu w symje se ßłomu saßadżene, saßo wotewricż. Holbjam ma ßo pilnje piza dawacż, dokelż maja nètko młode, a wonka mało żratwy namakaja. Hußy ßo, hdyż ßo poczinje czoplicż, prèni ras skobaja; tež móża ßo, jeli ßo to hižom prjedy stało njeje, hischcże w tutym mèßazu hußom, kaczkam a kurom jeja podpołożicż; małym putkam ßo wo prèdka nèschto młodych kopschiwow do jèdże da, tež wulke kury bóle njeßu, hdyż ßo jim do jèdże nèschto młodych kopschiwow a pschenczżnych wotrubow pschimèscha.

Pczoły chzedża nètko wulètowacż a maja ßo teho dla kołczе wurèsacż, wuczischczicż a saßo rjenje salèpicż, tež ma ßo hladacż, so żane mrowje k nim njepschińdu. (Mrowje móże jedyn najlèpje na to waschnje wotdżerżecż, so ßebi jedyn w haptyzy polver, kiż nèmski „persisches Insektenpulver" rèka, kupi a jeho s teho boka naßypa, hdżeż kołczе steja.) Dale je tež dobre, hdyż jedyn wokoło kołczow hejduschki naßyje, dokelż pczoły hejduschku jara lubuja. Hdyż je w kołczu wjazy dyżli jena matka, dha maja ßo te druhe won wsacż.

W nastupanju rybow ßo wè, so ßo nètko haty napinaja, tež ßo dwè- a tsilètne pschesßadżenki (Satz) do druheje wody pschesßadżuja, dokelż poczinaja roscż; dale ßo stare karpy, kiż ßo trèja (schtrychuja), tsi jikernaki na dweju mlocżnarjow, do hatow, k temu postajenych, ßadżeja. Tež njesabudż, so żenje njeßmjesch karpy k rakam

abo ſchczukam ßadźecź, hewak jich mało żiwych ſaßo wohladaſch. W tymle mĕßazu żane ryby k jĕdźi dobre njeßu, khiba wuhorje (Aal); te ßu najlĕpſche, hdyž wólſche liſcze puſchczeja.

Ze Serbow.

Z Budyſchina. Srjedu po jutrach wotdźerża ſo w hoſczencu k złotej krónje tudy dźewjatnata hłowna zhromadźizna towaŕſtwa Maczicy Serbſkeje, na kotruž bĕ ſo 28 ſobuſtawow a hoſczi zeſchło. Pſchedſyda towaŕſtwa k. ryczník Rychtaŕ tudy wotewri a wjedźeſche zhromadźiznu. Na to czitaſche ſekretaŕ towaŕſtwa knjes vikar Hórnik lĕtnu rozprawu wo ſkutkowanju Maczicy, z kotrejež ſlĕdowace powjeſcze wuzbĕhnjemy. Maczica je w bĕhu lĕta wudała: 1) Serbski słownik we 8. a poſlenim zeſchiwku, kiž prjedyrycz a nĕmſki pokazowaŕ podawa; 2) Pſchedźenak, protyku za Serbow na lĕto 1866, kotraž je ſo w nimale 4000 exemplarach pſchedała; 3) Časopis towaŕſtwa Maćicy Serbskeje, dwaj zeſchiwkaj, z wudźĕłkami wot kk. Jencża, Roſtoka, Seilerja, Hórnika a Wjele. Schtwórty ſpis je hiſchcze w cziſchczu. Jako nowe ſobuſtawy bĕchu pſchiſtupili: k. hoſczencaŕ Buhl z Wulkich Zdźar, k. wucźeŕ Jórdan z Hermanec, k. kantor Jurk z Łaza, k. ſtudent theol. Kalich z Lutyjec, k. młynk a khĕžeŕ Kapleŕ z Budyſchina, k. ſtudent theol. Róla w Prazy, k. kantor Rychtaŕ z Krebje, k. ſchulſki direktor Schołta z Budyſchina, a k. wucźeŕ Waŕko z Wulkeho Dźĕwina. Towaŕſtwa a wuſtawy, kotrež z Maczicu knihi wuměnjuja, ſu: Oberlauſitziſche Geſellſchaft der Wiſſenſchaften w Zhorjelcu, Učeno druſtvo w Belgradźe, Geſellſchaft für pommerſche Geſchichte und Alterthümer w Schczĕczinje, khĕžorſka akademia w Petersburgu, archaeologiſke towaŕſtwo tam, geografiſke towaŕſtwo tam, Matice česká w Prazy, redakcia Biblioteki Warszawskeje we Warſchawje, zakład hrabjow Ossolińskich we Lwowje, Matica Serbska w Nowym Sadźe, Freiberger Alterthumsverein, khĕžorſka zjawna knihownja w Petersburgu, ſłowjenſka Matica w Lublanje, towaŕſtwo hiſtorije a ſtarożitnoſczi w Moſkwje, ſłowakſka Matica w Banſkej Bystricy we Wuheŕſkej a Towarzystwo Naukowe we Krakowje. Po ſekretarowej hłownej rozprawje poſkiczi pokładnik k. Jakub pſchehlad zliczbowanja, po kotrymž bĕſche w loni 728 tl. 20 nſ. 3 np. dokhodow a, hdyž ſo dołh za ſłownik ſobu njeliczi, 543 tl. 21 nſ. wudawkow. Za wuſtojne hoſpodarjenje ſo knjezej Jakubej ſława wunjeſe. Pſchedſyda pſchiſtaja, zo ſu 100 toleri, wot pruſkich hornjołużiſkich ſtawow pſchizwolene, pſched jutrami ſem pſchiſchłe. Po rozprawje k. knihownika Fiedlerja je ſo wob lĕto 154 cziſłow do knihownje dariło. Dokelž knihownja a druhe zbĕrki towaŕſtwa ſtajnje roſtu, je woſebity lokal za nje pſcheco trĕbniſchi. Duž proſy zhromadźizna k. pſchedſydu, kiž je ſam hižo ze wſchelakimi knjezimi wo tym ryczał, zo by wón w mjenje towaŕſtwa z mĕſchczańſkej radu wo hoſpodowanju maczicznych zbĕrkow jednał. Tymle wuradźenjam pſchiſankhu ſo rozprawy wo ryczeſpytnym, ſtaroźitnoſtnym, pſchirodoſpytnym a bellekriſtiſkim wotrjedźe. Hdyž ſo k namjetam pſchikroczi, żada najprjedy k. pſchedſyda, zo by zhromadźizna pſchidawk k § 4. towaŕſtwowych wuſtawkow wuradźiła wo wuzwolenju czeſtnych ſobuſtawow (prĕni tajki je k. Smoleŕ;) ſkónczniješo tole wobzamknje: „Hłowna zhromadźizna wuzwola z wjetſchinu hłoſow tajkich, kiž maja woſebje wulku zaſłużbu wo Maczicu, za czeſtne ſobuſtawy; woni móża — jeli ſebi pſcheja — wot pſchiſłuſchnoſcze, zaſtojnſtwo na ſo bracź a pſchinoſchki płaczicź, wuſwobodźeni byczź, maja pak hewak wſchĕ prawa ſobuſtawſtwa.“ Na wſchĕchſtronſku żadoſcź pſchiſłubi potom dotalny ſpiſowaŕ „Protyki“, zo chce ju dale piſacź; ſchtož pſchitomni ze ſławu pſchijeja. Na namjet k. fararja Jencża praji ſo k. fararjej Imiſchej z Hodźija ſława za jeho woſebitu prócu pſchi wuſkutkowanju pjenjeżnych darow k podpjeranju ſłownika. Na to bu na namjet k. progymnaſialneho direktora Buka z Draždźan a k. fararja Imiſcha k. profeſſor Dr. Pful z Draždźan, kiž je ſej pſchez słownik a druhe ſpiſy woſebje wulku zaſłużbu wo Maczicu dobył, za jeje czeſtneho ſobuſtawa jenohłóſnje wuzwoleny. Nowowuzwoleny ſo za tajku wopokazanu czeſcź wutrobnje dźakuje a wozjewi, zo chce też płaczacy ſobuſtaw wostacź. Na to bu hiſchcze jedyn knjez za czeſtnoho ſobuſtawa wuzwoleny, kotremuž ma ſo to na woſebite waſchnje wozjewicź. Na namjet k. aktuara Wjele maja ſo pſchitomni hoſczo: Delnołużiczan k. wucźeŕ Schwela, redaktor bramborſkeho Casnika, a tſjo Ruſojo: k. kandidat profeſſury J. K. Prokopowič z Charkowa, k. ſtudent Boris Suchanow z Charkowa a k. ſtudent Fedor Grödinger z Witebſka, kotſiž bĕchu ſo z Draždźan jenoż Maczicy dla ſem podali, dźakownje poſtrowicź za ſwoju pſchitomnoſcź. Duž praji ſekretaŕ w ruſowſkich ſłowach dźak mjenowanym tſjom Ruſam, za czoż ſo k. kandidat Prokopowicź z ruſkej ryczu wutrobnje dźakowaſche. Na to wunjeſe ſo ſława ruſkim hoſczom a woſebje też delnołużiſkemu zaſłużbnemu „caſnikarjej“ k. Schweli. Z czitanjom protokolla a ze ſpĕwom: „Hiſchcze Serbſtwo njezhubjene“ ſo zhromadźizna ſkónczi. My pak wuznawamy z rozprawnikom wo ſkutkowanju Maczicy, zo z Maczicu derje ſteji, a mamy z nim rjanu nadźiju, zo z Maczicu też Serbowſtwo dale bóle rozkczĕje po myſli naſcheho poĕty:

A serbski duch a khwalba serbskoh' mjena
Njech swĕći so kaž słónco njebjeske,
A lubosć k narodnosći zahorjena
Njech płomjenja přec wjetše dobudźe! M. H.

S Nĕmſkich Paſliz. Sſrjedu 11. haperleje pſchipołdnju ßu ßo tudy ſchtyri wobßedźeńſtwa zyle wotpaliłe.

Woheń wudyri w hródźi ſahrodnika Borkmana, kotryż doma njeběſche, ſahubi wſchitke jeho twarjenja a ſapali a pſchewobrocźi potom twarjenja ſahrodnika Wicźaſa do procha a popjeła. Na to ßo hiſchcze twarjenja khěžnika Naumanna a Sareńka pſches lětazy woheń wotpalichu.

S Połpiz a Noweje Wßy pola Klukſcha. Dotalny wucźeŕ w Maleczizach, knjes Pohoncź, je pola naß wuczeŕſtwo na ßo wſak a ßo teho dla dźenßa k nam pſcheßydlik. F.

Nowſche waźniſche powjeſcźe.

Draždźany, 10. haperleje. Miniſterſtwo finanzow je pſchedawanje koni pſches krajne mjeſy hacź na dalſche ſakaſało, tola nima ßo pſches tutu ſakaſnju ratarſki wobkhod na mjeſach na źane waſchnje kaſyczź.

Mnichow, 11. haperleje. Bajerſke knjeźeŕſtwo je pſchedawanje koni pſches mjeſy ſakaſało. (To ßamo je ßo wot pruſkeho a rakuſkeho knjeźeŕſtwa hižom prjedy ſtało.)

Barlin, 11. haperleje. Miniſterſtwo woſjewjuje, ſo drje ßo wone w tu khwilu ſa němſki ßejm ſtara, ale ſo wone pſchi tym ſchleswig-holſteinſku wěz ſ wocźow njepuſchczi.

Barlin, 11. haperleje. Barlinſke pſchekupſtwo je wobſanknyło kralej ßlědowazu adreßu pſchepodacź: ſo by ßo Jeho majeſtoſczi ſpodobacź chzyło, ſtrach pſched njeſbožomnej wójnu ſahnacź a pruſkemu ludej wěſtoſcź ſloteho měra ſaßo dacź.

Wrótßław, 12. haperleje. Tudy rěka, ſo 3. delnoſchleſynſki infanterie-regiment No. 50 pſches Shorjelz do bliſkoſcźe ſakſkich mjeſow póńdźe a tam kwartiry wobcźehnje. — Schleſynſke twjerdźiſny ßo pſchezo bóle wójnſzy wuhotuja a ßu teź wſchitke ſchtomy w jich bliſkoſczi hižom ſpuſchczane.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škřějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Ja tydźenja bórſy prajach, ſo ta ßepſcheczańſka ſchtuczźka hiſchcze źaneho praweho kónza nima.

Mots Tunka. Kak dha to?

H. D. Nó na to waſchnje, dokelź ßym ßłyſchak, kak ju tam w holi po najnowſchim hłoßu ſpěwachu.

M. T. Ale, praj wſchak, kak wona po tym klinczi?

H. D. Dha poßłuchaj:

Wy lubi, kiž ſcźe cźitali,
Kak ſteji we wjeſzy Ssepſchezach,
Sso tajkich ludźi hladajcźe,
Kiž kußaja a kałaja.
Tom' kralowſkom' ßo mjaßa chze
A to dyrbi bycź cźlowjecźe,
Wón hewak by tak wjele měł,
So by ßej druhe kupicź móhł.
Na ßußoda teź kedźbujcźe,
Hacź wſchitke wězy prawje ma;
Wón jara rjenje ryczi k nam,
Hewak pak je doſcź dźiwny ßam.

M. T. Haj, to je nimale ta tydźeńſcha ſchtuczźka, ale po druhim hłoßu. Ja pak chzył jenoź rad tón kónz ßłyſchecź, kotryż hiſchcze wudaty njeje.

H. D. Nó, tón drje kralowſki a ßußod pſchidźěłataj.

Cyrkwinske powjesče.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Ernst Louis Wachs, maschinuwjedźeŕ w papjerniku w Dobruschi, ſ Auguſtu Louiſu Selmu Sendźiz.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Korla Auguſt, Handrija Žida, kublerja w Bórku, ß. — Wylem Moritz, Handrija Auguſta Pětſcha, murjerja na Židowje.

Podjanska cyrkej: Hana Martha, Jakuba Grafy, měſchczana, kněžerja a žitokupza, dź. — Jan Oſkar, Marja Madleny Wjeńkez n. ß.

Zemrjeći:

Dźeń 26. měrza: Jan Bohuwěr Ducźman, krawz w Małym Wjelkowje, 45 l. 6 m. 11 d. — 3. haperleje: Jan Auguſt, Jana Nycze, wobydlerja w Budyſchinje, ß., 1 l. 9 m. 25 d. — 4., Handrij Schrama, žiwnoſczeŕ-ßobuwobßeźeŕ w Ratarjezach, 41 l. 22 d.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.

K nětczišchemu ſymſkemu czaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

mužſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židze, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedźbowacź, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ſamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczišnami móžu kóždu konkurrenzu pſchewinyć. **C. W. Bitzka.**

Pruſke krupy ſawěſczaze akzijowe towarſtwo.

Tuto ſawěſczuje ſemſke płody pſche krupowe ſchkodowanje. Prämije ßu **twjerde** a **tunje**, dopłaczowanja ßo teho dla **ženje** njeżadaja. Schkodowanja ßo kaž konſche lěto **koulantnje** a pod pſchiwſaczom krajnych deputirtow reguliruja a ſa měßaz po poſtajenju **połne** a ſ **hotowymi** pjenjeſami ſapłaczа.

Podpišani ßu k kóždemu wukaſanju kaž tež k horjebranju ſawěſczenjow ſtajnje hotowi a czeſczenym ratarjam horejſche towarſtwo najpodwolniſcho poruczeja.

W **Budyſchinje:** J. G. Klingſt Nachfolger. C. A. Wehla. — W **Kamjeńcu:** Hugo Pachały.
W **Porchowach:** H. König. — W **Smilnej** pola Biſkopiz: Moritz Baier.
W **Marjnej Hwěźdźe:** Mikławſch Deleńczka. — W **Ebersbachu:** G. Faßka.
W **Schěrachowje:** Theobald Queißer.

Dr. Whithowa wodźiczka ſa wočži

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldźi** w **Thüringſkej**, ſ wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow počzeſczena, wopokaſuje ßo bje wſchitkmi dotalnymi wočži hojazymi ßrědkami pſches ßwoje ſbožomne ſkutkowanje wſchědnje jako najkhodniſcha a najlěpſcha wodźiczka w tajkim naſtupanju, a może ßo jako dopołaſany hojazy a poßylnjazy ßrědk a jako

wěſta pomoz ſa ludźi na wočzomaj běduych

kóždemu poruczecź. Wona hoji wěſcze a rucze a be wſchitkich ſchkódnych ſczěwkow, woßebje pſchi ſahorjenju, ſczerpnjenju, ßuchocze, ßylſowanju a běženju wočzow, kaž tež pſchi ßłaboſczi po bělmje a płaczi bleſchka ſ wukožowanjom jenoż 10 nßl., a dźěła ju jenoż woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźe w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin w hrodowſkej haptyzy.

Parne kupele

pola

A. Droſchütza.

Kupjele ſa knjenje: Njedźelu, wutoru a ſchwórtk wo 1 hodźiny.

Kupjele ſa knjeſow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacz do 12 hodźinow, wutoru a ſchwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy ſkaſacź.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, poruczа wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Młody cžłowjek, kotryž chce krawſtwo nawuknyć, może do wuczby ſtupicź pola krawſkeho miſchtra Rohdy na ſchulerſkej haßy w Budyſchinje.

Leopoldſki meliorirowany bětu broſtſyrop,

kißałoſcze próſny, ſ kčenjow najbóle hojazych alpſkich ſelow a ſ kanariſkeho zokora hotowany, pſche wobczeżnoſcze na bróſcze, ſchiji a płuzach woßebje derje ſkutkowazy ßrědk, maja w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. jenoż jeniczzy woprawdźity na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirſchfeldźe.
Herrmann Einert w Bjernaczizach.

Hólczez

ſprawnych ſtarſchich, kiž chze rymarſtwo nawuknyć, może pola podpišaneho do wuczby ſtupicź.

E. G. Leuner, rymarſki miſchtr na bohatej haßy.

Physikatske wopißmo
ſa G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop.

Bély bróſtſyrop ſ fabriki knjeſa G. A. W. Mayera we Wrótßławju, mi k pruhowanju a pſchepytanju pſchepodaty, wobſteji po mojich naſhonjenjach jenoż ſ vegetabilſkich, w zokoru warjenych ſubſtanzow.

Wſchė jeho wobſtejeńſke dżėle maja ſmėrowazu, kaſchel pomjeńſchazu móz w ßebi a móże ßo wón teho dla w kóżdej ſtarobje pſche katarrhalſke wohczeżnoſcże ſ wużitkom nałożicz.

We Wrótßławje 1865.

Dr. C. W. Kloſe,
kral. wokrjeßny fyſikus a ſanitatny radżiczel.

Jenoż woprawdżity maja tón, pſches ßwoju ſpodżiwnu hojazu móz po wſchėm ßwėcże wuwołany G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje,
C. Meißner w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schėrachowje,
J. A. Paulisch w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku,
B. N. Scholta w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Drjewowa aukzia.

Ssrjedu 18. haperleje budże ßo we worzhnſkim hórſkim lėßu pola Mjeſchiz nėhdże 30 kop ¼ kohczowſkich brėſowych walczkow na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Shromadżiſna kupowarjow dopołnja w ½9 hodżinow w drjewniſchczu. Wumėnjenja budża pſched termiju k wjedżenju date.

Na Bėkej Horje, 7. haperleje 1866.

G. Wudowenz,
hajnik.

Wulki wubjerk dżėczazych woſyczkow, w płaczińſnje wot 5 tl. a dróżſcho, każ tež wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſczi a tunjoſczi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Zidowje.

Woprawdżite rigaſke lane ßymjo, konſche lėto ßyte, je na pſchedań pola Faßki w Maleſchezach, każ tež kóżdu ßobotu w hoſczeńzu k hwėſdże w Budyſchinje.

Großowe
broſtkaramelle

najlėpſchi ßrėdk k wotſtronjenju kaſchela a k połóżenju dychanja, każ tež k ſwarnowanju pſche dybawoſcż pſchi ſaſymnjenju w ſymnym cżaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſcż w hrodowſkej haptyzy knjeſa M. Jäßinga kóżdy cżaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych cżaßow dopokaſany, ſ najlėpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwėmaj łżizomaj wſchėdnje krumom abo wowzam na prėnju pizu naßypany, pſchiſporja wobżernoſcż, płodżi wjele mloka a ſadżėwa jeho wokißnjenje. Pakżik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Cżeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcże ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo móża nėtko

w piwarńſkej reſtauraciji (Brauhaus-Reſtauration)

na kotołſkej haßy w Budinez khėżi wubjerne dobre bajerſke, cżėſke a dwójne piwo po najtuniſchej płaczińſnje dostacz. Tež ßu wſchelake dobre ſymne a cżopłe jėdże kóżdy cżaß pola mje k dostaczu.

W Budyſchinje. **Ufer.**

Aukzia dubow.

Dżeń 26. haperleje t. l. budże ßo we łupjanſkim a minakałſkim reviru 40 ſtejazych dubow pod wumėnjenjemi, w termiji woſjewjomnymi, na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Sapocżatk budże dopołnja w 10 hodżinach w hajach pola Łupjanſkeje Dubrawki.

W Bukowzy, 12. haperleje 1866. **Hirſch.**

Ssymjeńtne zyblowe běrny.

Wulka dżėlba tutych běrnow je na pſchedań na kuble cżo. 7 w Delnym Hunjowje.

Oberdorfſke runklizowe ßymjo, wſchelake kałowe a kulirępowe ßymjo, lane ßymjo, nowe rigaſke, krónſke a ſchleſyńſke lane ßymjo w mėchach, każ tež wſchelake druhe ßadżeńkowe ßymjenja ma ſaßo nowe a cżerſtwe na pſchedań

W Rakezach, 14. haperleje 1866.

Robert Binner.

Dżeczelowe ßymjo

cżerwjene a bėke, trawne ßymjo we wſchelakich druzinach, ſeradellu, każ tež druhe ratarſke ßymjenja porucża ſaßo najtuniſcho.

W Rakezach, 14. haperleje 1866.

Robert Binner.

Knihiwjaſarnja a **wopożczeńſka knihownja** podpißaneho je nėtko na ſchulerſkej haßy cżo. 355.

Korla Gelba,
knihiwjaſarſki miſchtr.

Union,

powschitkomne němske krupy sawěczaze towařstwo.

Sakładny kapital 3 milliony toleř,

s kotrychž stej . . tl. 2,509,500 w akziach wudatych.
Reservow ult 1865 „ 336,892.
tl. 2,846,392.

Tuto towarstwo sawěsczuje semske płody wschitkich družinow psche **krupowe schkodowanje po twjerdych prämijach bjes dopłaczowanja.**

Kóžde wukasanje ßo da a sawěsczenja ßo wobstaraja psches podißaneho agenta, **kotryž je se dobom agent Aachenskeho a Mnichowskeho woheń sawěsczazeho towarstwa,** kiž s **uniju** w najwužschim swjasku steji.

W Budyschinje, w haperleji 1866.

F. A. Flanderka.

Ryczník Bornemann

bydli pola tkalza Hartmanna na snutskomnej lawskej haßy.

Aukzia dubow.

Na maleschanskim reviru budže ßo pjatk 20. haperleje t. l. dopołnja wot 9 hodzinow dźělba ßylnischich a ßłabschich stejazych dubow — něhdže 70 czißłow — pod wuměnjenjemi, psched sapoczatkom aukzije wosjewjomnymi, na pscheßadzowanje pschedawacz. Na kupjenje smyßleni ßu pscheproscheni, ßo w runjespomnjenym czaßu w Rößelez zyhelniczi pola Stróže shromadzicz.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo
w Maleschezach, 11. haperleje 1866.

Sachßa, wyschi hajnik.

Ssobotu 31. měrza ßu ßo 3 běrtle laneho ßymjenja na jedyn wopaczny wós pola hosczeńza k słotemu lawej położiłe. Namakař chzył je Pětrej Schneiderej w Konjezach wotedacz.

Pola Pfule we Wadezach budže jutsje, 15. haperleje, popołnju mißionska hodzina wotdzeržana a ßu wschitzy pscheczeljo mißionstwa na nju pscheproscheni.

Jena žiwnoscz s 9 kórzami pola a łuki a s nowymi maßivnymi twarjenjemi, 1 hodzinu wot Budyschina w rjanym ludnatym położenju je hnydom na pschedań. Dwě tseczinje kupnych pjenjes móžetej po dobrosdaczu na njej stejo wostacz a je wscho dalsche shonicz pola wjeßneho rychtarja Jana Valentina w Czornych Noßlizach.

Łužiačan 4. czißło je wuschoł.

Wopschijecze: Rowař wot Czěßle. — Tsi lěta w Ruskej. Powjescz s Napoleonowych wójnow. Wot M. A. Krala. — Dźěczaze hrónczka. Wot H. Jórdana. — Semja a czaß. Wot W. Rostoka. — Ryczeř David Bohuwěr Glowa. Wot K. A. Jencza. — Wuczby, myßle a pschirunanja. Podawa Fiedleř. — S Budyschina a Lužizy. Wot M. Hórnika a redaktora. — Słowjanski roshlad. Wot redaktora. — Czibka a Mudroń. — Mjena czesczownych kk. wotebjerarjow Lužiczana. — Listowanje. --

---

W Hermanezach je jena khěža s 2 stwomaj a s polom pola podpißaneho se ßwobodneje ruki na pschedan.

Jan Berk.

Schtyri kołcze ma na pschedań
wudowa **Hanuschowa** w Rudej.

Jeneho **wuczomnika** pyta **A. Hanusch**
schewski mischtr we Wulkej Sdzarach.

Wosjewjenje.

Wot nětk ja tudy w Rakezach wschě ryczniske dźěła wobstaram a ßo w tajkim nastupanju poruczam.

Moja expedizia je na wojerowsko-khoczebuskej drósy w domje k. tyscherskeho mischtra Heißelbetza czo. 103 w 1. poskhodze.

W Rakezach, 12. haperleje 1866.

Ryczník **Karl Gottlieb Krüger.**

Ssymjenja,

kiž derje skhadzeja, porucza po najtunischich płaczisnach

J. G. F. Nieckſch.

Barby,

ßuche a rybowane, kaž tež wschitke laki a firnißy porucza

J. G. F. Nieckſch.

Dwaj **krawskaj** se wßy namakataj pschi dobrej sdźě trajaze dźěło na garbarskej haßy czo. 420.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana spodziwnje hojaza żałba,

kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokasała, porucza ßo w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowseje haptyki**
w Budyschinje.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** pschi bohatych wrotach w Budyschinje je dostacz:

Sahrodka kwětkojta po 1 nßl.
Druha sahrodka kwětkojta „ 1 „
Czorny kóß a drósna I „ 1 „
Czorny kóß a drósna II „ 1 „
Gustav Adolf . . . . „ 7½ „

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Ciše L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 16. ~21. haperleje.~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Noßaczij. S Delneho Bórka. S Wulkeje Dubrawy. S Huski. S Budyschina. S Budyschina. S Wórklez. S Budyschina. — Přilopk. — Nowsche waschnische powjesće. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

W Budyschinje, 20. haperleje. Wadżenje bjes Pruskej a Rakuskej ßo hischcże dale wlecże, ale hdy snjeho wójna wudyri abo na kajke waschnje ßo saßo połny, wěsty měr wróczi, to w tu khwilu nichtón prajicz njemóże. Tola sda ßo, so s najmjeńscha w bliżschim czaßu, haj ßnadź tuto zyłe lěto s měrom wostanje, dokelż ßo hewak wo Bismarkowy namjet jednacz njehodżi, mjenujzy, so by ßo shromadny němski ßejm powołał.

Hdyż pruske knjeżerstwo namjety staja, dha nětko tez rakuske knjeżerstwo to ßamo czini. Wone je mjenujzy w pißmje na jendżelske ministerstwo k wjedżenju dało, so do teho swoli, hdy bychu Schleswigholsteinszy ßebi po ßwojej woli knjejstwo wuswolili a hdy by to tez pruske było; — ale s tym wumenjenjom, so pruske a rakuske wójsko tamny kraj prjedy wopuschczi.

Rakuske knjeżerstwo derje wě, so Pruska do tajkeho wuswolenja njeswoli, ale hrabja Mensdorf (rakuski minister) je teho mènjenja, so móże wón Bismarka se ßwobodnym wuswolenjom w Schleswig-Holsteinje mjersacz, hdyż Bismark jeho s němskim ßejmom mjersa. Niczo druhe w tej wèzy njeleżi.

Pjenjeżna płaćizna.

W Lipsku, 12. haperleje, 1 Louisd'or 5 toler 16 nßg. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny złoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 94⅞ (18 nßl. 9¾ np.).

Płaćizna żitow a produktow w Budyšinje: 14. haperleje 1866.

Dowoz: 9528 kórcow.	Płaćizna w přerěčku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl.	np.
Pšeńca	5	15	—	5	2	5	5	20	—	5	10	—
Rožka	3	20	—	3	12	5	3	20	—	3	17	5
Jećmjeń	3	2	5	2	20	—	3	2	5	3	—	—
Wowß	1	27	5	1	20	—	2	—	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	4	15	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	5	20	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	21	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	1	7	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezyuskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecżor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wecżor 6 h. 52 m.*; wecżor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Zitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Zitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.
14 tl. 25 nßl. a 14 tl. 15 nßl.
pšeńca 73—74 tl., rožka 45—47 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 16 tl. 5 nßl. a (Czischczeny, każ ßo w Budyschinje pschedaw stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Sakska. Dokelž je žo na knježim dworje w Hacže jedyn skaženy poš pokasak, dha nješmědža nětko we wokrješu rakeczanskeho hamta pschi 5tolerskej schtrafje žane pšy šwobodnje wokoło běhacž, khiba so maja pranz natyknjeny. Wješne grychty maja pschi czežkej schtrafje na to hladacž, so by žadyn poš bjes pranza wokoło njeběhak, a maja kóžde pschestupjenje šudnistwu wossewicz a pšy a kóczki, wot skaženych pšow skušane, hnydom skónzowacž dacž.

Jeho majestoscz kral Jan je wješšnemu rychtarjej J. G. Miethej we Wuhanczizach sa jeho dołholětnu šwěrnu šlužbu šlěbornu, k albrechtskemu rjadej šluschazu medaillu spožczik. — Psches kralowski sakski póst je žo w sandženym lěcze 18 millionow 230,107 listow a 253 millionow 725,992 toleŕ pjenjes wobstarako. — W Draždžanach dyrbi kóždy, kotryž šebi žaneho šokobika dżerži, lětnje 4 tl. dawka dacž.

S Lipska pišaja, so je žo tamnischa maša hubjenje doscz sapoczaka: koža je žo tak nekak rospschedaka, tola pak po nižschej płaczisnje, ale šukno šu fabrikantojo se schkodu pschedawacž dyrbjeli a pschi wschěm tym njejšu wscho wotbyli a to teho dla, dokelž je hubjena syma byka, dale dokelž wójnskeho stracha dla europiszy kupzy mało kupuja a amerikanszy pak teho dla wo nje njerodża, dokelž je žo jeho w nowischim czašu pschе wschu měru wjele do Ameriki na pschedań poššako.

Jeli měr wostanje, dha chže sakske ministerstwo na šejmje (Landtag) tón namjet stajicz, so by rěsniski dawk zyle spanyk, dokelž žo s druhimi dawkami tak doscz pjenjes sa krajne potrjebnoscze nawda. — Nětkotre nowiny měnja, so móhła žo město teho lotteria, kiž krajej létnje na 60,000 tl. nješe, sahnacž; ale druhe měnja, so žo to tak dołho njestanje, hacž w šušodnych krajach lotteria wostanje, tak so bychu Sakskojo potom we wukraju hrali a by Saksa czim wjetschu schkodu měła. — W Niederruppersdorfje šu žo 12. haperleje twarjenja khežnika Augustina wotpalike.

Prušy. Minister hrabja Bismark ma wicz w nohomaj a njemóže toho dla se jstwy, tola jeho to njesadžewa, wschě nusne dżeła wobstaracž. — Krónprynz a krónprynzešyna staj žo 11. haperleje wo połnozy s Barlina do Potsdama pschešydlikoj a nasajtra rano w 6 hodžinach je tam knjeni krónprynzešyna strowu a czerstwu prynzešynu porodżika.

Na rakusku depeschu, kotraž šebi wot pruskeho knježerstwa žada, so by wone wójsko sašo na měrnu nohu stajiko, je pruske ministerstwo 18. haperleje wotmolwiko, so žo to prjedy stacz njemóže, hacž Rakuska sapoczała njeje wot šwojich wójnskich pschihotow puschczicz. Pornjo tutym šlowam je też hacž dotal pruske wójsko w Schlesynskej pschi tej šamej šylnoszi wostako, tamnische twjerdżisny žo dale bóle kaž na wójnu pschihotuja a konje žo hischcze pschezo sa wójsko kupuja.

Sandženu šobotu staj dwaj nowaj katholskaj arzybiskopaj kralej šwěrnosez a poššuschnosez pschišahakoj, mjenujzy nowy posnanski (Posen) arzybiskop hrabja Mieczišław Ledochowski a kölnski arzybiskop Pawoł Melchers. Jeju pschišaha sta žo pscheđ šamym kralom, kotryž po njej też krótku ryczž dżerżesche; posdżischo běschtaj pak wobaj wyšokaj duchownaj knjesaj pola krala k wobjedej.

Kajke šboże je Bismarkowy namjet, so by žo s němskeho luda němski šejm powołał, pola němskich wjerchow namakał, njeje hischcze doscz snate; tola sda žo, jako bychu w nětkotrych krajach k tej wězy pokokhilnosez měli, tak so šnadz s teho namjeta pschezo hischcze nješchto po Bismarkowym požadanju nastanje.

Kruch teje želesnizy, kotraž žo nětko s Barlina do Shorielza twari, budže drje bórsy wotewrjeny; pschetož pruski prynz Bjedrich Korla a meklenburgski wójwoda Wylem, kaž też wschelazy drusy wošebni knježa wjesechu so sandženu wutoru po tutej želesnizy s Barlina do Lubina (Lübben) w Delnych Łužizach. Jěsdba běsche 1 hodžinu a 40 minutow traka.

W Barlinje běchu, kaž šmy na to tydženja spomnili, pschekupzy wobsanknyli, na krala adrešu poššacž, w kotrejž jeho wo to prosscha, so by wón krajej skoty měr sdżerżecz pytał. Nětko wschelake nowiny powjedaja, so kral tajku adrešu horjewsak njeje. — Dokelž je też do pjenježnikow wójnski strach sajeł, dha počzinaja wschelake statne papjery khětro w płaczisnje spadowacz, wošebje pak rakuske.

Rakušy. Nowsche wotmolwjenje, kotrež je w tychle dnjach s Barlina do Wina doschko, je po jenych nowinach wot rakuskeho knježerstwa sa tajke pósnate, so móhko nekajki sakožk k sdżerżenju měra podacz, po druhich nowinach je pak wone pjecza tajke, so móže jeho dla w bližschim czašu wójna wudyricz. Mjenujzy rakuske knježerstwo chže pjecza nětko hischcze jedyn ras pruskemu k wjedżenju dacz, so wone šwoje (rakuske) wójsko ani wo jeneho muža pschisporiko njeje a so šebi wone teho dla poššeni ras žada, so by Pruska wot šwojich wójnskich pschihotow puschczika. Jeli wona to njeczini, dha budže rakuski khežor nusowany, šwojeho poššanza s Barlina domoj powołacz a potom pruskemu kralej wójnu pschipowjesez. Kotra tuteju drezju powjesczow je wěrna, dyrbi žo w bližschich dnjach pokasacz, nam žo skoro sda, so ta prěnja, to rěka, so pruske wotmolwjenje skerje k měrej sakožk da, dyžli k wójnje.

Wschelake rakuske nowiny powjedaja, so chže tamnische knježerstwo też krajne papjerjane pjenjesy wudawacz poczecz; pschetož nětczische rakuske bankowki po prawym žane krajne pjenjesy njejšu, ale šu wot winskeho banka wudate. Wot tuteho banka šebi rakuske knježerstwo

hacz dotal w czaßach, hdzeż pjenjesy trjebasche, tajke bankowki pozczowasche a czim wjetsche summy wone bjerjesche, czim hubjensczo tamne w płaczisnje stejachu. W nowschim czaßu je knjeżerstwo bankej ßwój dołh nimale sapłacziło a duż tez winske bankowki skoro połnje steja.

Rumunska. Prjedawscheho wjerćha tuteho, pod wyschim turkowskim knjejstwom stejazeho kraja, ßu, każ je snate, wuhnali a potom jeneho belgiskeho prynza sa noweho wjerćha wuswolili, kiż pak je ßo sapowjedżił. Duż ßu tam nětko Korlu Ludwiga, druheho ßyna hohenzollern-sigmarinskeho wjercha, kiż je 27 lět stary a wyschk w pruskim druhim gardedragonarskim regimencze, sa rumunskeho wjerćha wuswolili.

Italia. Rakuske nowiny wudawaja, so staj pruski a italski kral ßlub bjes ßobu sczinikoj, so chzetaj ßebi, hdyż k wójnje s Rakuskej pschińdże, pschecziwo rakuskim wójskam pomhacz. Na kajke waschnje ma ßo to stacz, to je pjecza tez hijom wuczinjene a je khěžor Napoleon s tym tez psches jene, s najmjensicha ßo powjeda, so je wón prynza Napoleona teho dla do Italije poßkał.

Franzowska. Nihdże skoro bóle do bliskeho nastacza wójny njewěrja, hacz w tutym kraju, a je bjes Franzowsami to měnjenje ßylnje rosschěrjene, so staj Napoleon a Bismark hijom dawno wuczinikoj, kak chzetaj Schleswig-Holsteina dla a pschecziwo rakuskemu khěžorej skutkowacz. Franzowsojo ßu tez teje wěry, so potom, hdyż budże rakuski khěžor sbity a Schleswig-Holstein k Pruskej pschidżeleny, dotalna pruska krajina na lěwym brjohu rěki Rheina Franzowskej pschipanje, jako myto sa pomoz, wot Napoleona pruskemu kralej wopokasanu.

Rußowska. Wschelake nowiny pißaja, so je Rußowska na rumunskich mjesach wulke wójska postajiła. Tez wudawaja wone, so budże Rußowska, jeli k wójnje bjes Pruskej a Rakuskej pschińdże, najskerje na pruskej stronje.

S Petersburga ßu telegrafisku depeschu poßkali, so je tam sańdżenu póndżelu jedyn njesnaty człowjek khěžora skónzowacz chzył. Jako bě ßo mjenujizy popołdnju tuteho dnja khěžor w tak mjenowanej lětnej sahrodże pschekhodżował a chzyschе ßo potom na wós ßynycz, wutsěli jedyn człowjek na njeho. Khěžor njeranjeny wosta a tón człowjek bu sajaty.

W ßlědowazej depeschi rěka w tajkim nastupanju: Bur Iwanow je khěžora na to waschnje lohko doscz wot ßmjercze wumóhł, so ruku mordarja, jako ßo tón na khěžora měrjesche, psched ßamym wutsělenjom khětsje rucze na druhu stronu wobroczi. Khěžor je jeho sa semjana pomjenował. Tón pschestupnik je Rußa; czeho dla je na khěžora tsělił, njeje hischcze snate. Dla sdżerżenja khěžora je wulka radosczi w Petersburgu, khěžor potom po haßach města wokoło jěsdżesche a bu wschudżom najradostnischo postrowjeny.

Ze Serbow.

S Roßaczizy. My ßmy s twarjenjom a wobnowjenjom nascheho Bożeho domu nětko tak daloko hotowi, so mózemy jón pschichodnu njedżelu (Jubilate) poßwjeczicz. Rano we 8 hodżinach budże ßwjedżeński czah a popołdnju cyrkwinski koncert.*)

S Delneho Bórka. Tseczi dżeń jutrow jako 3. haperleje praji tudomny kubleŕ Hanß Schimank ßwojej żonje, so póndże drjewo kupowacz. Wón bě ßo, każ ßmy w ßwojim czaßu powjedali, pschi wóhnju 8. měrza straschnje wopalił a běchu jeho teho dla do wojerowskeje hojeŕnje dowjesli, swotkal bě ßo wón psched dwěmaj njedżelomaj wrócził; ale dżěłacz wón hischcze niczo njemóżesche, dokelż bě na ruzy hubjeny wostał. Wón bě, każ runje spomnichmy, ßwojej żonje prajił, so póndże drjewo kupowacz, a běsche pschistajił, so to ßam czinicz nochze, ale so ßwojeho ßwaka, khěžkarja Bohuwěra Zindlerja s Bórkhamora ßobu wosmje. Jako wón rano w 7 hodżinach prjecz dżěsche, rjekny wón, so wo njeho, hdyż wjeczor domoj njepschińdże, żaneje staroscze měcz njetrjebaja, dokelż potom, hdyż je w Nowym Měscze abo w Kißliku drjewo nakupił, kamjenjow dla do Czorneho Khołmza póndże.

Jako wón ßrjedu wjeczor hischcze domoj pschischoł njebě, poda ßo jeho żona schtwórtk rano do Bórkhamora, so by ßo pola Zindlerja sa ßwojim mużom wobhonjała; ale kak ßo wona sastróżi, jako jej prajachu, so tam s zyła pschischoł njeje, tez w Nowym Měscze a Kißliku jej to ßamo prajichu. Duż ßo wona domoj wróczischi na wjeßneho rychtarja s pożadanjom wobroczi, so by gmejna jeho muża pytała. To ßo tez sta a ßu jeho popołdnju w lěßu, Khrystlej Kumerej ßłuschazym, wobwěßnjeneho namakali.

Schimank bě hewak dobry człowjek, ale wón je najskerje wóhnjoweho schkodowanja a ßwojeho wopalenja dla do sadwělowanja sapanył.

S Wulkeje Dubrawy. Minjenu wutoru tydżeń buchu brunizowe podkopki „Margarethenhütta" blisko nascheje wßy w nusnym pscheßadżowanju, dokelż běsche bankerot wudyrił, sa 22,935 tl. pschedate. Kupiło je te ßame psches ryczńika Schanza w Dreżdżanach sjednoczenstwo „Spar- und Vorschuß-Verein" w Drażdżanach, kotreż je wjazore tyßaz toleŕ, na akzije pożczischi do nich skożiłc. Jich sakożenje a rosmnożenje je na 150,000 tl. khoschtowało — duż derje kóżdemu, schtóż żanych jich akzijow nima, na kotreż tak wjele hacz niczo njedostanje. Jich bankerot je woßebje prjedawschi direktaŕ advokat Geyer nahotował, kotryż je, dołha doscz naczinischi, napoßledku czeknył.

S Huski. Khwilu ßo sdasche, jako bychu ßo Hnaschezy a s nimi Sskónkezy s nascheje woßady

*) Redakzia proßy wo dobroczinu rosprawu!

wufarowacz a ßebi ſ nĕkotrymi druhimi wßami ßame nowu zyrkej w Hnaſchezach natwaricz chzyke. Tola nĕtko je ßo wupokaſako a jim już k pſcheßwĕdźenju doſchko, ſo maju k temu tola pſche mako mozow. Ssebi ßame faru a zyrkej natwaricz, by drje ſchko; ale ſwotkal a wot czeho dyrbjake dokhody pſchińcz, kiż mĕke fararja ſdźerżecz, hdyż tu żanych leżomnoſczow (farſkich polow a łukow) ſa njeho byko njeby? Dokhody jeho ßłużby jeho njewunjeßu a ſkładowanja kójde lĕto a na wĕczne ßo woſtudża a njewudżerża. Duż ßu ſpomnjene wßy, tak radżi hacz bychu zyrkej ßame ſa ßo mĕke a ßo jim tajka tez popſchaka, wobſamknycz dyrbjake w naſchej woßadże woſtacz. S teho pak ßlĕduje, ſo budża tak naſchu nowu zyrkej a ſ njej ßnano tez nowu wĕżu pomhacz twaricz dyrbjecz. — Miniſterſtwo kultuża je nam k twarej 500 tl. pomozy pſchilubiko. Twarjenje ßamo ſtanje ßo k lĕtu. Nĕtk pak doſtanje profeſſar Schrama we Żitawje w bliżſchim czaßu tu poruczność, ſo by tón nacziſk, po kotrymż chze woßada twaricz, dróbniſcho roſeſtajak a w naſtupnoſczi thoſtow wobliczik. Tak wjele hacz ßo w tu khwilu pſchewidźicz dawa, budże ßebi twar zyrkwje ßameje ſ najmjenſcha 16 tyßaz toler a by-li ßo nowa wĕża ßobu twarika a dc zyrkwje ßo tez nowe byrgle ſtajike, to wſcho do hromady k najmjeńſchemu 20 tyßaz (20,000) toler żadacz.

S Budyſchina. (Budarjowy wopomnik.) Wczera pſched tydżenjom bu w ſkale pola Dobroſchez, kotruż ma budyſki k. murjerſki miſchtr a twarz Wendler wotnajatu, kamjeń ſa Budarjowy pomnik dowotkóty. Hużom wutoru do jutrow bĕchu jón k. Wendlerjowi ſkakarjo, kiż w tamnej ſkale dźĕkaja, wotkakowacz poczeli. Je wón pjecza ſchwarny kruch. Knjes Wendler, kotremuż je zyke wuwjedżenje a ſtawjenje pomnika do akkorda date, nadżija ßu, ſo budże ßo pomnik ſa 5—6 njedżel w Budeſtezach ſtajicz móz. Nĕtko budże kamjeń ſa pomnik wobdźĕkowany a polĕrowany; potom budże ſtajany. Jeho wotkrycze ſtanje ßo na ßwjatoczne waſchnje; hdy a kak? poſdźiſcho woſjewimy. So je ta wĕż tak dokho na ßo czakacz daka, njeleji ani na k. Wendlerju ani na wubjerku, ale na tym, ſa ßo żadyn kmany kamjeń njeje prjedy namakacz dak. Tajki kruch njeje tak wſchudże a pſchezo, dyrbjeſche li po wotpohladanju wubjerka ſa ßerbſkeho wotczinza tola wot ßerbſkeho twarza ſe łużiſkoßerbſkeje ſkały tak wulki a rjany bycz, kajkiż chze jón wubjerk ſtajicz.

Wubjerk ſa Budarjowy wopomnik.

S Budyſchina. Ssudniſke pſchepytowanje pſcheczíwo Bamżej ſ Hucziny, Buchornej ſ Duboho, Nowakej ſe Stróże a Homoli ſ Hucziny dla njekaſaneho hońtwjerjenja je nĕtko tak daloko, ſo budże ßo 7. meje t. l. jich ſjawne ßudżenje pola tudomneho wokrjeßneho ßuda ſapoczinacz.

S Worklez. Pjatk 13. haperleje wjeczor we 10 hodżinach wudyri w bróżni tudomneho mlynka-wobßedżerja Jakuba Domſcha woheń a ßu ßo wſchitke jeho twarjenja wotpalike. Domſch je wjele ſchkodowak a to czim bóle, dokelż ſawĕſczeny njebĕ.

S Budyſchina, 19. haperleje. Dżenża je tak mjenowana „wowcża ſyma" pſchiſchka a bĕ tak khkódno, ſo w tſeczej hodżinje ßnĕh pócza pſchelĕtowacz.

Přilopk.

* Prjedawſcha franzowſka kralowa, wudowa Louis-Filippa a heßenhomborgſki krajny hrabja Ferdinand ſtaj ßo na jenym a tym ßamym dnju narodźikoj a na jenym a tym ßamym dnju wumrjekoj. Wobaj ſtaj 24. mĕrza t. l. wumrjekoj a wobaj bĕſchtaj ßo 26. haperleje narodźikoj, kralowa w lĕcze 1782 a hrjabja w lĕcze 1783.

* W luxenburgſkim mĕſtaſchku Diekirchu je ſelený ſchtwórtk kholera wudyrika a je tam bórſy khĕtro wjele ludźi wumrjeko.

* W jenych jendżelſkich nowinach wóndanjo nĕchtón tajkehole pohoncża pytaſche. Nawĕſchtk bĕ tajki: Jedyn kmany pohoncz ßo pyta; wón dyrbi derje jĕźdźicz móz a ßo na konje, woſy a t. d. derje wuſtejecz. Wón dyrbi dźĕkawy, czichi, pſchiſtojny a dobroczíweho waſchnja bycz. Wón dyrbi tez noty ſnacz a derje ſpĕwacz, jeli tenor ſpĕwa, ßo druhim prjodkczehnje. Hdyż je woženjeny, dha dyrbi jeho żona pkokarnicza bycz, a t. d.

Nowſche ważniſche powjeſcże.

Stuttgart, 18. haperleje. Rakuſke knjeżerſtwo je we wotmolwjenju, jendżelſkemu miniſterſtwu na jeho k mĕru radżaze pißmo w tychle dujach poßłanym, bjes druhim prajiło: ſo by hańba ſa Rakuſku była, hdy by wona jenoż na czíſchczenje pruſkeho knjeżerſtwa Schleswig-Holſtein Pruſkej ſawoſtajiła. Rakuſka dale niczo nochze, hacz ſo by ßo wola ſchleswig-holſteinſkich wobydlerjow ſtała. Duż by ßo pruſke a rakuſke wójſko ſe Schleswig-Holſteina wotwołacz mĕko a tamniſchi wobydlerjo bychu potom ſa tſi mĕßazy wothłoßowacz ßmĕli, hacz chzedża ßwojeho ßamßneho wjerćha mĕcz abo hacz chzedża ßo k jenemu druhemu krajej pſchiſanknycz. Każ ßo ſchleswigholſteinſki lud wupraji, tak chze Rakuſka wſcho ſa dobre ſpósnacz a hdy bychu Schleswigholſteinſzy tez ſa pſchiſanknjenje k Pruſkej wothłoßowali.

Stuttgart, 18. haperleje. Sakſke a bajerſke knjeżerſtwo ſtej bjes ßobu wuradżiłej, kak chzetej ßo w pruſkorakuſkej ſwadże ſadżerżecz. (— Tudy ßo wyſche teho powjeda, ſo ßo ſakſke wójſko, tak bórſy

hacz wójna wudyri, ſ bajerſkim ſjenoczi; tez wudawaja, ſo budze ſakſka krajna pokładniza (Staatsſchatz) a drohe wězy, krajej ßłuſchaze, tez do Bajerſkeje póßłana, dokelz w nětcziſchim czaßu twjerdzišna Königſtein wjazy doſcz twjerda ujeje, pſchetoz ſ kanonami noweho waſchnja hodzi ßo Königſtein pjecza rostſělecz a dobycz, tak ſo 'ßo tam niczo khowacz njehodzi.)

Petersburg, 19. haperleje. Czlowjek, kotryz je na khežora tſělił, je pjecza jedyn rußowſki ſemjan, kotryz je teho dla wokhudził, dokelz je w Rußowſkej „leibeigenſtwo" a robota ſpanyła. A dokelz je ßo to najbóle pſches prózowanje khežora ſtało, dha je ßo wón teho dla nad khežorom wjeczicz a jeho ſatſělicz chył. (— Dziwno je, ſo je khežora, kotryz je burſtwo wot ſemjanſkeje pſchemozy wumohł, nětko jedyn bur pſched ſłóſczu jeneho ſemjana ſwarnował.) Tón bur rěka Oßip (Joſef) Iwanow.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Ta ſchwjercžowſka njewjeſta ßo tola ſkónczńje pſchipowjeda.

Mots Tunka. Měniſch ty tu pola naß?

H. D. Haj, wona je nětk koło wokoło, dokelz je ßo ſe wſchěch ſtronow ßwěta ſ nawożenjemi naßadżowała, kotrymz, hdyz bě nimale wěſta, ſaßo wotpowjeſcz da, a jeli niz wona, dha tola jeje nan.

M. T. Dziwno je, ßo ßu ßo jenoz ludżo tak dołho wot njeju błaſnicz dali.

H. D. Woni wſchak ßo to ſ najmjeńſcha wot njeho njenadżachu, dokelz bě w zyłej woßadże jako czeſczowany, dowěry hódny a ſprawny muz wuwołany.

M. T. Tak ſnaja nětk jeho wěrnoſcz
A krónuja jeho ſprawnoſcz.

H. D. Hdyz wo nawożenju ſaßłyſcha,
Puczowarjow tam ßo naprascha,
A pytny hdże, ſo wjedro njej', ſo hrima,
Tak rjekny, ſo joh' dżowka ſchnajdu nima.

Möblowy magazin

tyſcherſkeho miſchtra Auguſta Jannaſcha

na ßerbſkej haßy czo. 22

porucza ßo ſ wulkim wubjerkom modernſkich a derje dżełanych möblow ſe wſchelakeho drjewa, kaz tez ſe wſchelakimi ſtolzami pod ßlubjenjom najtunſcheje płaczišny.

Zimnoſcz na pſchedań.

Zimnoſcz czo. 5 na Holzy pola Huſki ſ 5 akrami 250 kwadratnymi prutami pola a łuki a ſ 92,64 dawkſkimi jenoſczemi napokożena je ſ zyłym inventarom pſcheměnjenja dla hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Młody czlowjek, kotryz chze **rěſnikſtwo** nawuknycz, może w Budyſchinje dobre měſto doſtacz. Pola koho? to je we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicz.

Katholſki Poſoł czo. 8 je wuſchoł.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Franz Louis Max, Korle Roberta Doscha, lakirarja pod hrodom, ß. — Korla August, Jana Khrystinka, khěžkarja w Nadžanezach, ß. — Ernst Bohuwěr, Juliusa Möckela, khěžkarja a schewza w Dobruschi, ß. — Marja Bertha, Bjedricha Ungera, korczmarja w Sskonej Borschezi, dž. — Emma Amalia, Jana Kozora, khěžerja a korczmarja na Židowje, dž. — Hana Augusta, Jana Bohuwěra Mählinga, wobydlerja w Delnej Kinje, dž.

Zemrjeći:

Dźeń 4. haperleje: Michał Rehork, khěžeř na Židowje, 64 l. — 6., Korla Wylem, Korle Wylema Postela, kublerja a landrychtarja na Židowje, ß., 19 d. — Ernst Moritz, Jana Frödy, wobydlerja w Dobruschi, ß., 1 l. 9 m. 20 d. — 11., Michał Disnař, wumjeńkař w Sskonej Borschczi, 52 l.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětczischemu symskemu czaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

mužskeje drasty:

jako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židźe, wołmje ꝛc. s próstwu dobrocziwje na to kedźbowacź, so ßu wschě drasczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leža. S dobrej tworu a s najtunischim płaczisnami móžu kóždu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Pruske krupy sawěsczaze akzijowe towarstwo.

Tuto sawěsczuje semske płody psche krupowe schkodowanje. Prämije ßu **twjerde** a **tunje**, dopłaczowanja ßo teho dla **ženje** nježadaja. Schkodowanja ßo kaž łonsche lěto **koulantnje** a pod pschiwsaczom krajnych deputirtow reguliruja a sa měßaz po postajenju **połne** a s **hotowymi** pjenjesami sapłacza.

Podpißani ßu k kóždemu wukasanju kaž tež k horjebranju sawěsczenjow stajnje hotowi a czesczenym ratarjam horejsche towarstwo najpodwolnischo poruczeja.

W **Budyschinje:** J. G. Klingst Nachfolger. C. A. Wehla. — W **Kamjeńzu:** Hugo Pachaly.
W **Porchowach:** H. König. — W **Ssmilnej** pola Biskopiz: Moritz Baier.
W **Marinej Hwěsdźe:** Mikławsch Deleńczka. — W **Ebersbachu:** G. Faßka.
W **Schěrachowje:** Theobald Queißer.

Magdeburgske krupysawěsczaze towarstwo,

sakładny kapital: Tsi milliony toleř,

w 6000 akzijach, s kotrychž je jich hacž dotal 3001 wudatych,

sawěsczuje **semske płody** wschitkich družinow psche **krupowe schkodowanje po twjerdych prämijach.. Dopłaczowanja ženje žane njeßu. Sarunanja** ßo **najposdźischo sa měßaz** po jich postajenju **połnje** wupłacza; sa **wěste dopjelnjenje** wobschěrne towarstwowe skutkowanje, kaž tež **reservy**, pschi konzu lěta 1865 na 238,585 tl. wopschijaze, a sakładny kapital towarstwa rukuja.

Sa ßwoje dwanaczelětne wobstacze je towarstwo 366,088 sawěsczenjow wobsankło a 3,823,296 tl. schkodowanjow wupłaczilo. Sawěsczeńska summa w lěcze 1865 wuczinjesche 34,291,892 tl.

Podpißani agentojo sawěsczenja horjebjeru a kóžde dalsche wukasanje rad lubje dadźa.

W Budyschinje: **Heinr. Meisel;** w Panczizach: **Bernh. Berger;**
w Biskopizach: **Ed. Mönch;** w Schěrachowje: **Ferdinand Pech;**
w Großschönawje: **J. G. Ender;** w Lubiju: **Eduard Kohlmann**
a **G. Berthold & Comp.**

Großowe

brostkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k połóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscz pschi sasymnjenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokołnoscz w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucza wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Młody człowjek, kotryž chze krawstwo nawuknycz, móže do wuczby stupicz pola krawskeho mischtra Rohdy na schulerskej haßy w Budyschinje.

Woprawdźite rigaske lane ßymjo, łonsche lěto ßyte, je na pschedań pola Faßki w Maleschezach, kaž tež kóždu ßobotu w hosczeńzu k hwěsdźe w Budyschinje.

Wosjewjenje.

Moja žona bě dlěschi cžaß jara na bróscže khora, tak so ßylny kaschel a krawe kraki strach cžinjachu. — Ja ßo teho dla skóncžnje — k G. A. W. Mayerowemu brostsyropej pola knjesa Curta Albanusa w Draždžanach wobroczich, a po krótkim cžaßu běsche moja žona na puczu polěpschenja — a ja radlubje wobßwědcžam, so je jej jenož G. A. W. Mayerowy brostsyrop ßam tak spodžiwnje pomhał.

W Draždžanach.

Wilhelm Schramm.

Falkenstr. 64.

Jenož woprawdžity maja tón, psches ßwoju spodžiwnu hojazu móz po wschěm ßwěcže wuwołany G. A. W. Mayerowy bróstsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
C. Meißner w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje,
J. A. Paulisch w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku,
B. N. Scholta w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Parne kupele

pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedželu, wutoru a schwórtk wo 1 hodžiny.

Kupjele sa knjesow: Njedželu dopołnja wot 9 hacž do 12 hodžinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodžinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodžinje prjedy skasacž.

Cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscže s tutym najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so móža nětko

w piwaŕnskej restauraciji (Brauhaus-Restauration)

na kotołskej haßy w Budinez khěži wubjerne dobre bajerske, cžěske a dwójne piwo po najtunischej płacžisnje dostacž. Tež ßu wschelake dobre symne a cžopłe jědže kóždy cžaß pola mje k dostaczu.

W Budyschinje. **Ufer.**

Schtyri kołcže ma na pschedań.
wudowa **Hanuschowa** w Rudej.

Jeneho wuczomnika pyta **A. Hanusch**
schewski mischtr we Wulkej Sdžarach.

Aukzia dubow.

Džeń 26. haperleje t. l. budže ßo we łupjanskim a minakałskim reviru 40 stejazych dubow pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadžowanje pschedawacž.

Sapocžatk budže dopołnja w 10 hodžinach w hajach pola Łupjanskeje Dubrawki.

W Bukowzy, 12. haperleje 1866. **Hirsch.**

Khěža cžo. 25/5 w Brěsynzy se sahrodu je se ßwobodneje ruki na pschedań a móže ßo wscho dalsche tam shonicž.

Mojim lubym Sserbam

s tutym k wjedženju dawam, so ßym ßwój cžaßnikowy (segerjowy) skład saßo móznje pschisporił a budu ja, kaž pschezo, tym, kotsiž mje

wopytaja, sprawnje, ßwědomniwje a tunjo horje ßłužicž.

Jan Schneider.

Firma: **Protza & Schneider** na bohatej haßy.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje rycže runje tak mózny, kaž němskeje.

Ryczník Bornemann

bydli pola tkalza Hartmanna na snutskomnej lawskej haßy.

Leopoldski meliorirowany běły brostsyrop,

kißałoscže prósny, s kcženjow najbóle hojazych alpskich selow a s kanariskeho zokora hotowany, psche wobcžežnoscže na bróscže, schiji a płuzach woßebje derje skutkowazy ßrědk, maja w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. jenož jeniczžy woprawdžity na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirschfeldže.
Herrmann Einert w Bjernacžizach.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, se starodawnych cžaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscž, płodži wjele mloka a sadžěwa jeho wokißnjenje. Pakcžik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Wulki wubjerk džěcžazych wosyczkow, w płacžisnje wot 5 tl. a dróžscho, kaž tež wschitke druhe korbarske twory we woßebnej dobrosczi a tunjosczi ma na pschedań

A. M. Bartusch,
korbarski mischtr w Zidowje.

Pschepołoženje khlamow.

Wot dženßnischeho dnja ßym ja ßwoje khlamy a ßwój skład

schkleńczanych, porzelanowych a steingutowych tworow

s domu knjesa pschekupza Küntzela na ßerbskej haßy czo. 7 do mojeho domu na **ßerbskej haßy** czo. 20 pschepołožił. Ja praju s tutym sa dowěrjenje, mi w tak bohatej měrje wopokasane, ßwój najpodwolnischi dźak a proschu mi je tež dale spožczicz.

S dobom poruczam ja ßwój we wschěch nowosczach woßebje pschisporjeny skład **woßebnych** kaž tež **schpatnischich schkleńzowych, porzelanowych** a **steingutowych tworow**; tež poruczam ßo k wobstaranju wschitkich, do schkleńczeřstwa ßłuschazych dźěłow a porjedźenjow k dobroczíwemu wobkedźbowanju, a budźe moje prózowanje, wschitkim, kiž ßo na mnje wobrocza, najspěschnischo a najsprawnischo poßłužicz.

W Budyschinje, 18. haperleje 1866. S poczesczowanjom

Rudolph Wilhelm
na ßerbskej haßy czo. 20.

Wosjewjenje.

W prjedawschim, nětko knježniskemu wustawej Joachimsteinej ßłuschazemu Pjeczkez burskim kuble w Skanezach budźa ßo

pondźelu 23. haperleje t. l. dopołnja w 9 hodźinach

žiwy inventar, wobstejazy s 2 konjow, 4 kruwow a 8 schtuk młodeho skotu, dale hospodarski grat, wosy, ßanje a teho runja, po wobstejenjach tež žita, běruy, gratowe a palne drjewo, deski a t. d. sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz, na czož ßo s tutym na kupjenje s myßleni pscheproschuja.

W Pschiwczizach, 16. haperleje 1866. **Knježe sarjadnistwo.**

Psches sbožomne nakupowanje na lipskej maßy je mój skład manufakturowych tworow najbohatscho wuhotowany a jón czesczenym Sserbam najpodwolnischo poruczam.

W Budyschinje. **August Grützner.**

Wótznokrajne krupy sawěsczaze towarstwo w Elberfeldźe,

sałožene s kapitalom jeneho milliona toleř

sawěsczuje sa tunje a twjerde prämije, pschi kotrychž ßo ženje žane dopłaczowanje stacz njetrjeba, **pólne** a **sahrodne płody, woknowe schkleńzy** a **tsěschne zyhle** psche krupobicze.

Podpißanaj agentaj staj rad hotowaj, bližsche wukasowanje dacz a pschi sawěsczowanju pomoznu ruku poskiczicz.

W **Hodźiju** a **Budyschinje**, 20. haperleje 1866.

C. R. Trautsch.
F. Kalkhoff.

Hólczez

sprawnych starschich, kiž chze rymařstwo nawuknycz, móže pola podpißaneho do wuežby stupicz.

E. G. Leuner, rymařski mischtr
na bohatej haßy.

W Dobroschezach pola Delneje Hórki je jena khěža s rjanej ßadowej sahrodu se ßwobodneje ruki pola podpißaneho na pschedań.

Handrij Miersch.

Dźiwoczanske ev. luth. ßerbske mißionske towarstwo směje, dali Boh, jutsje sa tydźeń (njedźelu Cantate) pola Augusta Nutniczanskeho w Zyžezach shromadźisnu a ßu wschitzy pscheczeljo mißionstwa wutrobnje proscheni, ßo tam bohacze nutsnamakacz. **Pschedßydstwo.**

Ratarske towarstwo w Mał. Wjelkowje

wutoru 24. haperleje
popołnju w 6 hodźinach.

Młody czlowjek, kotryž chze

knihikupstwo

nawuknycz, móže w knihařni **Smolerja** a **Pjecha** město dostacz.

Malinowku (Himbeersaft),

dobry ßrědk k wokschewjenju khorych, **punt po 75 np.**, porucza **P. Mickel** w Ketlizach.

Dźěłane kwětki,

sa wjeßełe a srudne składnoscze, dosta saßo w nowej poßyłzy **P. Mickel** w Ketlizach.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 17. — 28. haperleje. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — List s Australije. — Budarjowy pomnik. — Ze Serbow: S Barlina. S Łucza. — Nowsche ważnische powjescze. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

W Budyschinje, 27. haperleje.

Po nowschich powjesczach stej Rakuska a Pruska w poßlenich dnjach wot ßwojich wójnskich pschihotowanjow puschczecz poczałej a ßebi ßlubiłoj, so chzetej ßwoje wójsko na měrnu nohu stajicz. To je jara rjenje a sdżerżi nam měr sa bliżschi czaß, ale jeli so powjescze njepschiňdu, so stej ßo Pruska a Rakuska w nastupanju Schleswig-Holsteina sjednałej, móże ßo wójnski strach kóżdy bliżschi dżeń saßo wróczicz, haj ßama wójna wudyricz.

Sa rakuske khěżorstwo ßo s tukhwilnym měrnym smyßlenjom pruskeho knjeżeŕstwa niczo polěpschiło njeje, pschetoż na druhim kónzu jeho mjesow je ßo wójnski duch wottorhnył a italski kral wójnu pschecziwo Rakuskej hotuje, haj, powjeda ßo, so ßu italszy dobrowolnizy hiżom nadpad na dżělbu rakuskeho wójska sczinili. Italszy dobrowolnizy wschak italske wójsko njejßu a w druhich czaßach njeby ßo jich skutkowanju żana ważnoscz pschipißała, ale w tu khwilu wěrja wschudżom, so ßu woni pschipowjedarjo wójny a so italski kral s rakuskim khěżorom bórsy wójnu sapocznje. Schto potom Pruska sczini??

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 26. haperleje, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 95¾ (19 nßl. 1½ np.).

Płaćizna žitow a produktow w Budiyšinje: 21. haperleje 1866.

Dowoz: 8344 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	5	20	—	5	5	—	5	25	—	5	7	5
Rożka . .	3	17	5	3	7	5	3	17	5	3	15	—
Jeczmjeń . .	2	25	—	2	20	—	3	4	—	3	—	—
Wowß . .	1	25	—	1	20	—	1	27	5	1	25	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	4	15	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	5	10	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	21	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. weczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; weczor 6 h. 52 m.*; weczor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 25 nßl. a 14 tl. 15 nßl.
pscheńza 73—74 tl., rożka 45 — 47 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 16 tl. 5 nßl. a
(Czisczeny, każ ßo w Budyschinje pschedaw stajnje něhdże 1⅛ tl. dróżschi.)

Sakska. Ministerstwo kultuſa je wosjewiło, ſo ma na wuradźowanjach ſchulſkeho prjódkſtejerſtwa pſchichodnje też wučeŕ ſ wuradźowazym hkoſom dźěl bracź a ma ſo kóždy ras do protokolla napiſacź, hacź je wón pódla był abo niz; wuſankńjena je jeho pſchitomnoſcź, hdyž ſo wo naležnoſcze, jcho ſameho naſtupaze, jedna. Hdźež je wjazy wučerjow, ma prěni wučeŕ na ſpomnjenych wuradźowanjach dźěl bracź. — Jeho majeſtoſcź kral Jan je wěſteho Neumanna, kotryž bě dla ſaraženja pſchekupza Feßlera w Draždźanach k ßmjerczi wotßudźeny, k czaßźiwjeńſkej khoſtarni (Zuchthaus) wobhnadźił. — Sa Hrodźiſchczo, Wujeźk, Wichowy, Njechorń, Běku Horu, Worzyn, Droždźij, Skanezy a Kotezy je inſpektar Fricka w Hrodźiſchczu ſa ſaſtupneho wóhnſopolizajſkeho kommißara pomjenowany. — W Draždźanach bu 21. haperleje 294,000 toleŕ rostorhanych abo hewak ſkaženych ſakſkich papjerjanych pjenjes ſjawnje ſpalenych.

Jeho majeſtoſcź kral Jan je cźeßli Niederleinej w Hirſchfeldze ſa to, ſo je 16lětneho dźěłaczerja Kirſcha wot ßmjercze ſatepjenja wumohł, ßlébornu medaillu ſpožcził a ſ dobom pſchiſwolił, ſo ßmě ju na běłym bancze noßyczź.

W rußowſkej zyrkwi w Draždźanach bu 19. haperleje dźakna Boża ßłużba ſa to wotdźerźana, ſo je ruſki khěźor mordarſkej ruzy ſbožomnje wuſchoł. Kral Jan bě pſches wyſcheho dwórſkeho marſchala ſ Gersdorfa ſaſtupjeny, kralowſzy prynzojo pak pſches ßwojich adjutantow. Hewak bě miniſter ſ Beuſt a rakuſki, kaž też pruſki, franzowſki, jendźelſki, bajerſki a württembergſki poßłanz pſchitomny.

Po puczu, kotryž ſ draždźanſkeho ſchußeja pſches Ssmolizy wjedże, kaž też na puczu ſ Hnaſchez do Hrubjelczizy, ßo w tu khwilu jěſdźicź njehodźi, dokelž ßo na woběmaj twari.

Prußy. Měr budże; — pſchetoż na pißmo rakuſkeho miniſterſtwa, ſo chze tuto 25. haperleje (ſańdźenu ßrjedu) ßwoje wójſko pomjeńſchecź poczecź, je pruſke knjeźerſtwo wotmolwiło, ſo chze wone, hdyž ßo to wo prawdże ſtanje, też wot ßwojich wójnſkich pſchihotow puſchczicź, ale ſo dyrbja mjeńſche němſke wjerćhi ßwoje wójſka też na měrnu nohu ſtajicź. Duž je wěſta nadźija, ſo hacź na dalſche měr woſtanje; kak abo ſchto pak ſe Schleswig-Holſteinom budże, wo tym niczo njewěmy. Jeli pak to bórſy k ſpokojnoſczi Pruſkeje wučinjene njebudże, dha wójna pſchezo hiſchcze zyle wotſtronjena njeje, ale je jenoż na khwilu wotſtorczena.

Bismarkowy namjet, ſo by ßo němſki ßejm (Parlement) powołał, je tu a tam ſpodobanje namakał, pſchetoż w tutych dnjach běchu wotpoßłani ßedmich němſkich wjerćhow w Augsburgu (w Bajerſkej) ſhromadźeni (a bjes nimi też ſakſki), kotſiż ßu wobſankli, ſo maja kraje, wot nich ſaſtupjene, pod wěſtymi wuměnjenjemi w naſtupanju němſkeho ßejma tak ſkutkowacź, kaž ßebi Bismark żada.

Hohenzollernſko-ſigmaringſki prynz Korla Ludwig, kotrehoż ßu Rumunojo (wobydlerjo Moldawy a Walachije) ſa ßwojeho wjerćha wuſwolili, je pjecza k wjedźenju dał, ſo chze rumunſki wjerćh bycź, jeli to wulzy europiſzy knjeźerjo pſchiwdadźa. Pruſka, Italia a Franzowſka ßu ſa njeho, ale Turkowſka, Rakuſka a Rußowſka ßu pſchecźiwo njemu a żadaja ßebi, ſo by ßo jedyn rodźeny Rumun ſa rumunſkeho wjerćha wuſwolił.

W poßlenjej wójnje pſchecźiwo Danam bě ßo jedyn füſelier pruſkeho 35. infanterieregimenta pſchecźiwo ßwojemu podoſſizierej hrubje pſcheſchoł a bu teho dla k ßmjercźi wotßudźeny. Na jeho próſtwu jemu wotpuſchczichu, ſo ßmědźeſche düppelſke ſchanzy ßobu ſchtórmowacź. Wón bě wſchudźom w prěńſchim rynku a njelutowaſche ßwojeho źiwjenja na żane waſchnje, ale wón ßo bjes rany ſe ſchtórmowanja wróczi a bu dla wopokaſaneje wutrobitoſcze k 18lětnemu jaſtwu na twjerdźiſnje wobhnadźeny. Ssrjedu 17. haperleje, na tym ßamym dnju, hdźež ßo düppelſke ſchanzy ſchtórmowachu, doſta wón depeſchu, ſo je wot krala zyle wobhnadźeny a ſo ßmě ßwobodny domoj hicź.

Miniſterpſchedßyda hrabja Bismark, kotryž bě ſ nowa khětro ſkhoriel, je ſaßo na puczu wotkhorjenja, ale ſe jſtwy hiſchcze njemóże.

Rakußy. Lědy je ſtrach pſched wójnu ſ Pruſkej trochu ſaſchoł, dha hižom ſaßo ſ druheje ſtrony wójna hroſy; pſchetoż do Wina ßu wěſte powjeſcze pſchiſchke, ſo ßo italſki kral na wójnu pſchecźiwo Rakuſkej hotuje. Na rakuſke mjeſy je pjecza tójſchto italſkeho wójſka pſchicźahnyło a bliſko Bologny ßo wulke italſke wójſko ſhromadźuje. Też Garibaldi je pjecza ßwoju ßamotnu kupu (inſlu) wopuſchcził a hewak powjeda ßo, ſo je khěźor Napoleon rakuſkemu poßłanzej w Pariſu k wjedźenju dał, ſo ßo italſki kral dale wot wójny pſchecźiwo rakuſkemu khěźorej nochze wotdźerźecź dacź. Na tajku, ſ Pariſa doſtatu powjeſcź je rakuſki khěźor ſe ßwojimi generalami radu ſkładował a pjecza wobſankнył, ßwoje wójſko w bliſkoſczi italſkich mjeſow na wójnſku nohu ſtajicź.

Tak ßo w Winje powjeda a měnja tam, ſo ßo niczo polěpſchiło njeje, hdyž nětko, hdyž chze pruſki kral měr dźerźecź, ſaßo italſki kral ſ wójnu hroſycź poczina.

Italia. Italſke nowiny powjedaja, ſo ßu italſke wójnſke łódże nětko wſchitke tak derje wuhotowane, ſo móża kóždy bliźſchi dźeń wójnſzy ſkutkowacź poczecź, wójſko je pjecza też w dobrym rjedże a lud ßebi ſ mozu wójnu pſcheczźiwo Rakuſkej żada, ſo by jej, jeli móżno, Venezianſku wotdobył. Kral Viktor Emanuel je ßo teho dla pola ßwojeho ſakitowarja, t. j. pola khěźora Napoleona napraſchował, ſchto ma cźinicź. Napoleon je pjecza wotmolwił, ſo jemu pomhacź nochze, ale ſo też, jeli ta wěź hubjenje wupanje, na żane waſchnje njepſchida, ſo by Viktor Emanuel żaneje krocźele kraja ſhubił. Duž je italſki kral pjecza prajił: „Ja chzu wójnu a mój lud chze wójnu, dha chzemy ſ wójnu ſpytacź; pſchetoż ſhubicź niczo njemóżu, ale je ſkerje móżnoſcź, něſchto dobycź!“

Rußowska. S napadom, kotryž je ßo na khěžora ſtał, je ßo takle měło. W tym wokomiknjenju, jako khěžor ſ wójwodu Mikławſchom Leuchtenbergſkim a ſ jeho ßotru, prynzyßenu Marju, knjeni mandželſkej badenſkeho prynza Wylema ſ létneje ſahrody ſtupi, wutſěli njeſnaty cžłowjek piſtoliju na khěžora, ale pſched ßamym wutſělenjom praßny jedyn burſki ßyn teho mordarja tak khětſje do ruki, ſo kulka do wyßokoſcže ſlecza a khěžor pſchi wſchej bliſkoſczi njeranjeny woſta. Tón njeſnaty mordař bu hnydom ſajaty; piſtolia, ſ kotrejž bě wón tſělił, měješe dwě rołzy a w tej druhej rołzy też hiſchcze jena kulka tčžěſche. Khěžor poda ßo hnydom do tak mjenowaneje kaſanſkeje zyrkwje, ſo by tam Bohu džak pſchinjeßł, ſ zyrkwje pſchijědže do ßwojeho hrodu, hdyž běchu ßo bjes tym khěžorſka familia, miniſtrjo, ſemjanſtwo, pſchekupzy a t. d. ſhromadžili a hdyž běchu też jeho wumóžnika pſchiwjedli. Khěžor jeho koſcheſche a jeho na měſcze ſa ſemjana powyſchi, petersburgſzy kupzy ßu jemu pak poſdžiſcho 300,000 toleŕ a tamniſchi ſemjenjo rjany dom darili. Wot khěžora doſtanje hiſchcze kubła.

Khěžorowy wumóžnik rěka Oßip Iwanow (Joſef Janowy ßyn) Komißarow, je něhdže 23 lět ſtary, a ßyn burika wo wßy Mokwitinje koſtromſkeje gubernije. Dokelž bě nan njeſamóžity, bě wón ßwojeho ßyna k ſchewzej Ssadowej w Petersburgu do wucžby dał, hdyž bě wón też wuwuknył a ßo potom ſ jenej burſkej holcžku woženił, ſ kotrejž ma nětko džowcžiczku, woßow měßazow ſtaru. Dokelž wón 4. haperleje ßwoje mjeniny (Namenstag) ßwjeczeſche (pſchetož Rußojo narodny dźeń njeßwjecza, ale ßwjecza tón dźeń, na kotrymž jich kſchcžeńſke mjeno w protyzy ſteji), chzyſche ßo wón do zyrkwiczki podacž, kotraž je pſchi khěžzy khěžora Pětra Wulkeho na prawym brjohu rěki Njewy natwarjena. Ale jako wón k cžołmowemu moſtej (Schiffbrücke) pſchińdže, kotryž ſ lěweho brjoha Njewy na prawy wjedže, běſche móſt wotwjeſeny, dokelž lodowe ſchkruty džěchu. Oßip ßo teho dla ſaßo wróczi a jako k létnej ſahrodze pſchińdže, ſaßłyſcha wot ludži, kiž tam ſtejachu, ſo khěžor bórſy ſe ſahrody pſchińdže. Oßip žadaſche ßebi khěžora widžecž a ſtupi teho dla k tym druhim, tam ſtejazym ludžom. Khěžor bórſy ſe ſahrody ſtupi a dokelž chzyſche ßo do woſa ßynyecž, dha jemu prjedy mantel podachu, ſo by ßo do njeho ſawobalił. W tutym wokomiknjenju ßo jedyn młody cžłowjek ſ gwałtom nimo Komißarowa do prědka cžiſchcžeſche. Hižom prjedy běſche ßo wón nětkotry krócž do prědka pſcheczišchczecž chzył; dokelž pak chzyſche Komißarow ßam khěžora rad derje widžecž, dha jemu wón njebě do prědka dał. A dokelž ßo Komißarowej tajke waſchnje ſpomnjeneho młodeho cžłowjeka trochu dźiwne ſdaſche, dha jeho wón ſ woczow njepuſchczi. Lědy bě tón ſkoſtnik trochu do prědka pſchiſchoł, dha wón, jako ßo khěžor mantel wobłekaſche, piſtoliju wucžeže a ßo na khěžora měrjeſche. Duž Komißarow khětſje rucže pſchiſkoczi, praßny teho njekmanika do ruki, tak ſo kulka, hacž runje ßo piſtolia wutſěli, do wjerćha ſlecza a khěžor cžiły a ſtrowy wotjědže.

Po wſchej Rußowſkej je teho dla wulke wjeßele a petersburgſzy měſchczenjo ßu měſto zyły tydžeń ſ radoſcže poßwěcžili (illuminirowali).

Liſt ſ Auſtralije.

W Neukirchu, 19. februara 1866. — Knjeſej J. E. Smolerjej. — Tutón liſt Wy wot jeneho Wam njeſnateho doſtanjecže, ale ja ßo nadžijam, ſo mi wodajcže, hdyž ßym tak khrobły był a Wam tele ryncžki póßłał. Ja ßym wo tym cžim bóle pſchißwědczeny, dokelž ßym pola Michała Doeki w St. Kittu we Waſchich „Serbſkich Nowinach“ cžitał, ſo ſcže ßo nad auſtraliſkimi nowinami, wot njeho doſtatymi, jara ſwjeßelili. Duž ßym ja wobſanknył, Wam zyłe lěto jene auſtraliſke nowiny ßłacž a ßym je teho dla hižom pola redaktora na zyłe lěto do prědka ſapłacžił. Nětko ßo ja nadžijam, ſo je wot 1. januara kóždy měßaz doſtanjecže, a jeli Wam po woli, dha chzu Wam wſchitke tudomne nowiny ßłacž, ſo byſchcže wſcho naſhonili, ſchtož ßo tudy ſtanje. Sa to chzu ja „Serbſke Nowiny“ ßłane měcž, tola niz darmo, ale chzu je rad ſapłacžicz a duž mi dobrocžiwje pißajcže, ſchto wone hacž do Auſtralije płacža.*) — Kak wyßoko ſteji słoto w Budyſchinje? Płaczi 1 punt ſterling 6 tl. 20 ngl.? Bjeru w Budyſchinje też auſtraliſke papjerjane pjenjeſy, to je, tudomne bankowki? Ja ßym ßłyſchał, ſo je łonſche lěto něchtón jenemu pſcheczelej bliſko Budyſchina 1 auſtraliſku puntſterlingſku bankowku poßłał a ſo je tutón pſcheczel ſa nju połne pjenjeſy w Budyſchinje doſtał. Hdyž naſche paperjane pjenjeſy też pola Waß płacža, dha by to jara duſchnje było; pſchetož hewak dyrbi jedyn „wechſle“ ßłacž, te pak jedyn mjeńſche njedoſtanje, dyžli 3 puntſterlingſke (20toleŕſke) a ma jedyn pódla też hiſchcze haru a wobcžežnoſcž.

Ja rěkam C. T. A. Lehmann (Wicžas) a ßym ßo 29. haperleje 1821 w Pomorezach narodžił. Do ſchule khodžach ja k k. wucžerjej C. F. E. Kirſchnarjej w Bukezach wot 1832—1835, potom běch 9 měßazow w Bolborzach, 1836 w Sréſchinje pola Jana Khěžora, 1837 pola Jana Bibaßa w Mjeſchizach, 1838 w Hornym Wujeſdže, 1839—1840 w Njeradezach, 1841—1948 běch jako wojak pſchi 5. kompagniji 1. linije-regimenta prynza Alberta, 1848 a 49 bydlich ja we Wujeri pola Ketliz, hdyž je mje knjes diakonus Rencž ſ Marju Hilžbjetu Grafiz pſchiwſatej džowku J. G. Jerki, rychtarja a gmejnſkeho prjódkſtejerja w Małych Radmjerizach wěrował. W lěcže

*) Tole, kaž też wotmolwjenje na wſchě Waſche praſchenja, w tutym liſcze wuprajene, Wam w cž. 18 Serb. Nowinow woſjewju. Redaktor.

1849 ßym do Australije wucžahnył a ßym tudy nětko pśches 16 lět žiwy.

Wot lěta 1853 ßym ja tudy wučeŕ pśchi tudomnej evangeliśkoluthersśkej zyrkwi pokonścho-australiśkeje synody najprjedy pod inspekziju k. duchowneho Meyera, kiž bě jako mißionar ś Draždžan ßem poßłany, nětko pak, hdyž je tutón wumrjeł, pod k. duchownym Appeltom, kotryž je 11 lět jako mißionar w Ostindiśkej był a je nětko 4 lěta tudy pola naß.

Dwaj naśchej ßußodaj staj sańdženu ßobotu ś jeńdželśkej parokódžu „St. Vicent" wotjěkoj, so byśchtaj ßo do Sserbow wróćiłoj. Wonaj staj Jakub Prochno ś Rakojd se ßwojej žonu Hańžu Preuśkerez ś Brěśowa a Jurij Bobak ś Duboho se ßwojej žonu Madlenu Schćěpanez ś Raśchowa a ś dwěmaj džěśćomaj. Wobaj staj ßebi sa 14 lět tejko saßłužiłoj, so ßo jako samóžitaj mužej domoj wróćitaj a chzetaj ßebi blisko Budyśchina něśchto kupić.

S dalokeho kraja wśchěm snatym wjele dobreho praju a ßu to kk. faraŕ Michał Möhn a wučeŕ Kirschnaŕ w Bukezach, faraŕ Wjazka w Budyśchinje, wučeŕ E. Schreiber, Handrij Kral a Ota Bjar; Bieśold na serbśkej haßy, Jan Kśchižank a Matej Kśchižank w Połpizy, Jan Mikanja w Nětčinje, Pětr Dalwitz we Wajizach, Jurij Redo w Jeńkezach, Handrij Redo w Pomorezach, Ch. G. Wünscha w Błózanach, Handrij Keŕk w Rodezach, Jan Kießlich w Bukezach. Hdže moje tśi ßotry ßu, njewěm; też je mi njeśnate, hač je Kh. Dürlich w Krapowje a mój pśchichodny nan hiśchcze žiwy.

Ja śćelu Wam mój fotografiśki wobras a prośchu, jón kóždemu śnatemu pokasać, kiž chze widźeć, kajki ja nětko wonhladam.

Tola ja chzu ßwój list skónčić. Duž budźće Bohu Knjeśej a jeho mikośći a ßmilnośći poručeny! — Ja ßym Wasch najpodwolniśchi C. T. A. Lehmann.

Pśchispomnjenje: Moja adreßa je tajkale „Mr. C. T. A. Lehmann, Schoolmaster ut Neukirch, Post Office Stockwell South-Australien."

Budarjowy pomnik.

Sa njón je ßo hiśchcze nadariło a hužom na kónzu lěta 1864 pśches k. superintendentu Beppela w Hródku pśchipośłało ś tychle delnjołužiśkich wośadow, a) se Ssyjka 16 nßl., b) ś Leśchćzow 20 nßl., c) ś Wulkeho Łojowa 2 tl. 25 nßl., d) ś Wulkeho Bukowa 8 nßl., e) ś Třadowa 7 nßl. 6 nep., f) ś Wulkeho Ranja 10 nßl. a g) ś Łutow 1 nßl. 4 nep. — Dale je też khěžeŕ a rjemjenerśki mischtr Michał Kśchižank w Budyśchinje 1 tl. darił. — Chzył-li hiśchcze něchto něśchto sa tónle pomnik ßerbśkeje lubośće a džakośće, liž budże w bliźśchim čaßu stajany, daricž, tón chzył to skoro činić. — Sa wśchikte hač dotal nadate dary pak wupraja śjawnje ßwój najlubośniśchi najwutrobniśchi džak

Wubjerk ś a Budarjowy pomnik.

Ze Serbow.

S Barlina. Jeho Majeśtośćz kral Wylelm I. je, exemplar maćičzneho Sserbśkeho Skownika najdobroćiwiścho pśchijawśchi, pod 4. haperleje t. l. knjeśej profeśsorej Dr. Pfulej w Draždžanach kralowśki krónśki rjad (Kön. Kronen-Orden) 4. rjadownje najmiłośćiwiścho spožčił.

S Łuća. Njedźelu 15. haperleje wječor w dźeßatej hodźinje wudyri tudy woheń a ßu ßo domśke, brózeń a hródž kněžnika Jana Mića wotpaliłe. — Bližśchu wutoru 17. haperleje wječor wokoło 11 hodźinow saßo woheń wokachu a ßu ßo twarjenja połburow Matijka a Rychtarja do čista wotpaliłe. Woheń je wobaj rasaj w brózjnjowej tśésche wuschoł.

To je hižom dźeßaty ras, so je tudy woheń sakoženy: schtyri rasy ßu ßo ś čaßom dohladali a jón podußyli, schěśćz rasow je pak ßo skóstnikowej ruzy poradźiło, ßwój hrosny skutk wumjeśćz. Prjedawśchich wóhnjow dla ßu na jeneho se wßy tukali a jeho teho dla ßadźili, ale dokelž ßo pali w čaßu, hdjež wón w jastwje ßedźi, dha je najśkerje njewinowaty.

Nowśche waźniśche powjeśćże.

Barlin, 25. haperleje. Miniśter wójny je poručił, so maja ßo prěnje reserwy schleśynśkeje artillerie-brigady śchtwórtk 26. haperleje saßo domoj puschčzicz, a je nadźija, so reserwu infanterije też bórśy domoj pośćeku.

Win, 25. haperleje. Něhdže tśi sta italśkich dobrowolnikow ßu venezianśke mjeśy pśchekročiłe, buchu pak wot jeneho bataillona rakuśkeho wójśka saßo pśches mjeśy wuhnate. Italśzy ßo krucze wobarachu, a spomnjeny bataillon mějeśche 40 morwych a ranjenych.

Win, 24. haperleje. Arzywójwoda Albrecht je sa najwyścheho kommandanta rakuśkeho, w Venezianśkej śtejazeho wójśka postajeny.

Draždžany, 24. haperleje. Jeho Majeśtośćz kral Jan je pśchiśwolił, so by wyśchi wučeŕ pśchi tudomnym Vitzthumśkim gymnaśiju profeßor Dr. Khrystian Bohuwěr Pful krónśki rjad 4. rjadownje, wot pruśkeho krala jemu spožčeny, pśchijał a noßył.

Barlin, 26. haperleje. Po kralowśkej pśchikaśni budža lětßa wjetśche manövry ś krajnej woboru (landwehru) wotdžeržane a budže teho dla sa 4—6 njedźel něhdže 40,000 muži krajneje wobory w hromadu powołanych.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Motßo, ja bych ſ tobu dźenßa rad nĕſchto wo jenej zyrkwinſkej naležnoſczi poryczał.

Mots Tunka. Wĕſch ty ſchto, luby bratſje, do zyrkwinſkich naležnoſczow ßo mĕſchecź, to moja wĕz njeje; to dyrbiſch ßo na knjeſow duchownych wobroczicź.

H. D. Ach, njebudź tak dźiwny! ja dźĕ chzu, ſchtoż knjeża duchowni chzedźa, a duž mi tola wobaracź njebudźeſch.

M. T. Nó, dha moje dla ryczź, hdyž ßebi myßliſch, ſo budże wužitne.

H. D. Hlaj, w naſchej lubej ßerbſkej m — ſkej zyrkwi mamy kóžde lĕto njedźelu Palmarum pſchi pſchipołdniſchej Bożej ßłużbje konfirmaziju paczerſkich dźĕczi. Knjes duchowny to prjedy pſchipowjeda, ſ tej próſtwu, ſo bychu czi woßadni, kotſiž maja ßwoje mĕſta bliſko woltarja, je na tutym dnju konfirmandam a jich ſtarſchim wotſtupili. To ßo po prawym ßamo wot ßebje ſroſymi a hdyž ßo wyſche teho hiſchcze wot k. duchowneho wo to proßy, dha dyrbjał ßebi jedyn myßlicź, ſo budże kóždy tak czinicź.

M. T. Haj, tak bych ßebi ja tež myßlił.

H. D. Ale temu tak njeje; pſchetoż ja ßym ſe ßamßnymaj woczomaj widźał, ſo ludźo ani ſ tych mĕſtow, hdźež mĕjachu konfirmandoju ßedźecź, zoſacź nochzychu, a ſa ſtarſchich dźĕczi kmane mĕſto namakacź, to bĕ zyle njemožno.

M. T. Ale czoho dla dha niz?

H. D. Czoho dla niz, to chzu czi bórſy prajicź. Hlaj, teho dla niz, dokelž ßo hižom pſchi ſkónczenju dopołniſcheje Bożeje ßłużby tejko ludźi ſ hołkom a tołkom do zyrkwje cziſchczi a wſchĕ mĕſta njedaloko woltarja mohł rjez ſ gwałtom wobßadźi, ſo ſa ſtarſchich paczerſkich dźĕczi žane wyſche njewoſtanu. A potom ßu hiſchcze tak njepſchiſtojni, ſo na ławki horje ſtupaja a je ſ błótom a druhim njerjadom womaſaja.

M. T. Aj aj, to pĕknje njeje, ale ſchto czinicź?

H. D. Schto czinicź? Nó, to czinicź, ſchtoż w druhich woßadach czinja, mjenujzy, ſo pĕknje próſtwu ßwojeho duchowneho dopjelnja. A ſo by ßo ta lohko dopjelnicź hodźiła, dha by ßo w naſchej m — ſkej woßadże jenož to wuwjeſcź trjebało, ſo bychu ßo te mĕſta bliſko paczerſkich dźĕczi delka njedaloko woltarja jich maczerjam a wobaj khoraj bliſko woltarja jich nanam a tym maczerjam pſchipokaſałe, kiž delka žaneho mĕſta njedoſtanu.

M. T. Ale dha bychu ßo ſtarſchi prjedy pſched zyrkwju ſhromadźicź mĕli a potom w hromadźe do zyrkwje ſchli.

H. D. To drje njeby trjeba było, pſchetoż khejbĕtarjo drje nikoho na njeprawe mĕſto puſchczili njebychu.

M. T. Hm, tak mohła ta wĕz hicź.

H. D. Haj, to ßebi ja tež myßlu.

Cyrkwinske powjesće.

Wĕrowani:

Michałska cyrkej: Handrij Kumſch, hoſpodaŕ w Nataŕjezach, ſ Marju rodź. Schramiz ſwudowjenej Schönfeldowej tam. — Jan Bohumił Schumann, wobydleŕ na Židowje, ſ Hanu Khrystianu Pawluſchez tam. — Jan Auguſt Sodan we Wosporku, ſ Hanu Ernestinu Kſchižankez ſ Brĕſowa.

Křćeny:

Pĕtrowska cyrkej: Korla Auguſt, Pĕtra Wicźaſa, pohoncźa w Budyſchinje, ß.

Möblowy magazin

tyſcherſkeho miſchtra **Auguſta Jannaſcha**

na ſerbſkej haßy čžo. 22

porucza ßo ſ wulkim wubjerkom modernſkich a derje džełanych möblow ſe wſchelakeho drjewa, kaž też ſe wſchelakimi ſtolzami pod ßlubjenjom najtunſcheje płaczišny.

Pſchepołoženje khlamow.

Wot dżeńßniſcheho dnja ßym ja ßwoje khlamy a ßwój ſkład

ſchkleńczanych, porzelanowych a ſteingutowych tworow

ſ domu knjeſa pſchekupza Küntzela na ſerbſkej haßy čžo. 7 do mojeho domu na **ſerbſkej haßy** čžo. 20 pſchepokožik. Ja praju ſ tutym ſa dowěrjenje, mi w tak bohatej měrje wopokaſane, ßwój najpodwolniſchi džak a proſchu, mi je też dale ſpožčžicz.

S dobom poruczam ja ßwój we wſchěch nowoſczach woßebje pſchiſporjeny ſkład **woßebnych** kaž też **ſchpatniſchich ſchkleńzowych, porzelanowych a ſteingutowych tworow**; też poruczam ßo k wobſtaranju wſchitkich, do ſchkleńczerſtwa ßkuſchazych džełow a porjedżenjow k dobroczinwemu wobkedżbowanju, a budże moje prózowanje, wſchitkim, kiž ßo na mnje wobrocza, najſpěſchniſcho a najſprawniſcho poßłužicz.

W Budyſchinje, 18. haperleje 1866. S poczeſczowanjom

Rudolph Wilhelm

na ſerbſkej haßy čžo. 20.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchczu.

K nětczišchemu nalětnemu czaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

mužſkeje drašty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židże, wokmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedżbowacz, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow džěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leża. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczišnami móžu kóždu konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Hólczez

ſprawnych ſtarſchich, kiž chze rymarſtwo nawuknycz, móže pola podpißaneho do wuczby ſtupicz.

E. G. Leuner, rymarſki miſchtr
na bohatej haßy.

Zimnoſcz na pſchedań.

Zimnoſcz čžo. 5 na **Holzy** pola Huſki ſ 5 akrami 250 kwadratnymi prutami pola a łuki a ſ 92,64 dawkſkimi jenoſczemi napokožena je ſ zyłkym inventarom pſchemēnjenja dla hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Młody człowjek, kotryž chze

knihikupſtwo

nawuknycz, móže w knihańni **Smolerja** a **Pjecha** měſto doſtacz.

W Dobroſchezach pola Delneje Hórki je jena khěža ſ rjanej ßadowej ſahrodu ſe ßwobodneje ruki pola podpißaneho na pſchedań.

Handrij Mierſch.

Jeneho **wuczomnika** pyta **A. Hanuſch**
ſchewſki miſchtr we Wulkej Sdżarach.

Großowe

broſtkaramelle

najlěpſchi ßrědk k wotſtronjenju kaſchela a k położenju dychanja, kaž też k ſwarnowanju pſche dybawoſcz pſchi ſaſymnjenju w ſymnym czaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſcz w hrodowſkej haptyzy knjeſa M. Jäßinga kóždy czaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Ryčznik Bornemann

bydli pola tkalza Hartmanna na ſnutſkomnej lawſkej haßy.

Kaſcheczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, poruczа wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Młody człowjek, kotryž chze **rěſniſtwo** nawuknycz, móže w Budyſchinje dobre měſto doſtacz. Pola koho? to je we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicz.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſaźwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcźežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcźe G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Parne kupele

pola

A. Droſchütza.

Kupjele ſa knjenje: Njedźelu, wutoru a ſchwórtk wo 1 hodźiny.

Kupjele ſa knjeſow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacź do 12 hodźinow, wutoru a ſchwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy ſkaſacź.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych cźaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kźizomaj wſchědnje krowom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobźernoſcź, płodźi wjele mloka a ſadźěwa jeho wokißnjenje. Pakźik płacźi 4 nßl. a je k doſtacźu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Twarſke měſto na pſchedań.

Wo wßy Scheſchowje pola Rakez je jenc, pſchi wjeßnej dróſy pěknje leźaze twarſke měſto a jene wódne prawo na pſchedań.

Położenje tuteho twarſkeho měſta w ßrjedźiſnje khěžro ludnateje wßy by ßo woßebje k ſakoženju jeneje pjekarnje abo khlamarnje, abo k jenemu rjemjeßku (ßnadź ſa jeneho rybokupza) hodźiło, dokelž móže ßo potrjebna woda ſ rokami pſchiwjeſcź.

Materjal k twarjenju mohł ßo w tu khwilu na ßamym twarſkim měſcźe w doßahajej měrje doſtacź. Na kupjenje ſmyßleni njech ßo na wjeßneho rychtarja a tyſcherſkeho miſchtra Kuhna w Njeßwacźidle wobroca.

Hólcźez, kotryž chze tyſcherſtwo nawuknyc, móže pola podpißaneho měſto doſtacź. **August Jannaſch**
na ßerbſkej haßy.

Něſchto ſłocźanych wobłukow (Goldleiſten), kotrež je najſkerje něchtón na wopacźny wós położił, bu pſched někotrym cźaßom w Budyſchinje namakanych a móža ßo ßaßo doſtacź pola Bodleńka w Kotwaſy.

Pſchedawanje twarſkeho materiala.

Něhdźe 20,000 ſtarych hiſchcźe dobrych tſěſchnych zyhłow,
20 prutow łamanych kamjenjow a
wulka dźělba ſtareho, hiſchcźe ſtroweho, jadrojteho
a woßebje ßylneho twarſkeho drjewa
ma na pſchedań tyſcherſki miſchtr **Jan Kuhn**
w Njeßwacźidle.

W knihařni Smolerja a Pjecha je ßaßo ſa kroſchik k doſtacźu: **Spjew wo žadławym palenzpiczu** abo pokaſka palenzowych płodow.

Leopoldſki meliorirowany běły broſtſyrop,

kißałoſcze próſny, ſ kcźenjow najbóle hojazych alpſkich ſelow a ſ kanariſkeho zokora hotowany, pſche wobcźežnoſcze na bróſcze, ſchiji a płuzach woßebje derje ſkutkowazy ßrědk, maja w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. jenož jenicźzy woprawdźity na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirſchfeldźe.
Herrmann Einert w Bjernacźizach.

Wulki wubjerk dźěcźazych woſyczkow, w płacźiſnje wot 5 tl. a dróſcho, kaž tež wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſcźi a tunjoſcźi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Zidowje.

Drjewowa aukzia.

Póndźelu 30. haperleje t. l. budźe ßo w druźkecźanſkim knježim lěßu w drjewniſchcźu pſchi druźkecźanſko-běłonoßliſkim puczu

52 kloſtrow ¾ kohcźowſkich mjehkich ſchcźěpow,
61 " " " mjehkich kliplow,
17 kop " " twjerdych walcźkow,
54 " " " mjehkich walcźkow,

rano wot 9 hodźinow pod wuměnjenjom naßadźenju a ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Huſzy, 23. haperleje 1866.

Hugo Opelt.

Němski Phönix,

wohenj ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Schleſynſke wohenj ſawěſczaze towarſtwo we Wrótßlawju

ſ rukowazym kapitalom wot 3 millionow toler pruſk. kouranta

je mi agenturu ſa měſta a wßy ßudniſkich hamtow w Budyſchinje, Wóſporku, Lubiju, Kamjenzu a Rakezach pſchepodało a poruczam ßo k wobſtaranju ſawěſczenjow pſche wóhnjowu ſchkodu ſa twjerde, po mózności tunjo poſtajene prämije.

Tuto towarſtwo ſaruna ſchkodowanja, kiž pſches wohenj abo ſ błyſkom, pſches wurumowanje a haſchenje naſtanu a poſticza pſchi wjazołětnym ſawěſczenju ważne dobytki.

Proſpekty a ſawěſczenſke formulary móża ßo kóždy czaß darmo pola mje dóſtacz a ßym ja pſchi ſawěſczenju rad hotowy, kóžde požadane wukaſanje wudźělicz.

W Maleſchezach pola Budyſchina, 1865.

Jan Wehla.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** pſchi bohatych wrotach w Budyſchinje je dóſtacz:

Sahrodka kwětkojta	po 1	nßl.
Druha ſahrodka kwětkojta	= 1	=
Czorny kóß a drózna I	= 1	=
Czorny kóß a drózna II	= 1	=
Guſtav Adolf	= 7½	=

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana ſpodźiwnje hojaza žałba,

kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokaſała, porucza ßo w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowſeje haptyki**

w Budyſchinje.

Moja derje wutwarjena khěža we Laſu ſ hródźu a bróznju, kaž tež ſ 2—4 kórzami leżomnoſczow, je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. **Handrik.**

Aukzia dubow.

Pjatk 4. meje budże ßo na hrodźiſchczanſkim reviru

8 ſtejazych dubow w pſtruhowym hacze 16—32 zolow w pſcherěſku,

17 ſtejazych dubow we kužkach 16—34 zolow w pſcherěſku

pod wěſtymi wumĕnjenjemi ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Kupzy maja ßo 4.-meje dopołnja w 10 hodźinach na hrodźiſchczanſkim ſórbarku ſhromadźicz.

W Hrodźiſchczu, 26. haperleje 1866.

W. Hammer.

Młody cźłowjek, kotryž chze tyſcherſtwo nawuknyc, móże pola podpißaneho město dóſtacz.

C. Schmidt na Delnym Židowje.

Jena ßerbſka pěſtoncza, jeli móżno, ſe wßy, móże w měſcze hnydom ßłużbu dóſtacz. Pola koho? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Jedyn kowarſki, kotryž wě ßwoje dźěło derje ſaſtacz, móże w kowarni w Rodezach pola Bukez hnydom do dźěła ſtupicz.

Cźeſczenym Serbam ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym

Rückertez korczmarſtwo

na ßerbſkej haßy wotnajał, a proſchu jich, ſo bychu mje tak bohacze wopytali, kaž mojich prjedomnikow, ja budu jim kóždy czaß ſ dobrymi picźemi a ſe ſymnymi jědźemi poßłużecz.

Ernſt Herrmann

rodźeny ſ Pſchiwcźiz.

Jutſje njedźelu 29. haperleje

kehelekulenje a reje

w Ssowrjezach, na cźoż najpodwolniſcho pſcheproſchuje

Handrij Kmoch.

Njedźelu 29. haperleje budże w hoſczeńzu w Budeſtezach

koncert

wot wjernarowſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa wotdźerżany a potom budże

halſka hudźba

wot teho ßameho towarſtwa, na cźoż najpodwolniſcho pſcheproſchuje

Jan Gruhl, hoſczeńzař.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 18. — 5. meje. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. —Ze Serbow: S Noßacźiz. S Khelna. S Hrodźischcźa. S Budyschina. S Budyschina. S Budyschina. S Biskopiz. — Přilopk. — Nowsche wažnische powjescźe. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Budyschin, 4. meje 1866.

S kóždym dnjom hórsche powjescźe pschikhadźeja. W Italiji ßo s tajkim khwatkom wójnszy wuhotuja, so móhli, jeli trjeba, 15. meje na wójnu cźahnycź; wulke rakuske (awstriske) wójsko cźehnje do Venezianskeje, so by ßo tam, jeli nusno, Italskim napschecźiwo stajiło, a teho runja ßo rakuszy wojazy na schlesynskich mjesach shromadźuja, so bychu tam Pruskim napschecźiwo stupicź móhli. Najstraschnischa powjescź (— jeli wěrna —) je pak ta, so ßo zyłe pruske wójsko mobilisiruje: pschetož s teho móže jedyn ßudźicź, so je w radźe pruskeho ministerstwa wójna twjerdźe wobsanknjena.

Po wschelakich powjescźach je wěste, so stej Pruska a Italia někajki swjask wobsanknyłej a wudawaja někotre franzowske nowiny, so italske knjeźeŕstwo najpródzy wójnu sapocźnje a potom hakle pruske po jeho pschikładźe cźinicź budźe. Spodźiwno jenož je, so pruske knjeźeŕstwo nihdźe pjenjesy njepožcźuje; pschetož k sdźerźenju tak wulkeho wójska, kaž pruske je, budźe tola wjele pjenjes trjebacź.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 4. meje, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy cźerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 83¼ (16¾ nßl.).

Płaćizna žitow a produktow w Budiyšinje: 28. haperleje 1866.

Dowoz: 8903 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	5	15	—	5	—	—	5	20	—	5	7	5
Rožka . .	3	17	5	3	7	5	3	17	5	3	15	—
Jecźmjeń . .	3	—	—	2	20	—	3	2	5	2	27	5
Wowß . .	1	25	—	1	20	—	1	25	—	—	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	4	15	—	4	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	20	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	7	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždźan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecźor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wecźor 6 h. 52 m.*; wecźor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. 7½ nßl. a 13 tl. — nßl.
pscheńza 71—72 tl., rožka 41 — 43 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecźisćeny) 16 tl. 5 nßl. a
(Cźisćeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.)

Sakſka. W Kottmarsdorfje pola Lubija ßu ßo 26. haperleje Bucherteꝛ domſke wotpaliſke. — Kralowſki dwór je ßo na hród do Pilniza a prynz Jurij na ßwoju villu w Hoſterwitzu pſcheßydlił. — Meklenburgſki herbſki wójwoda pſchebywa w tu khwilu w Draždżanach, ſo by na tamniſchim vitzthumſkim gymnaſiju wyſche wědomuoſcze dobył a ßo potom na univerſitu podał. — W Grünbergu pola Lauſy je 25. haperleje w tamniſchim młynje woheń wudyrił, tak ſo bu tutón do popjeła pſchewobroczeny. Wyſche teho wotpalichu ßo někotre bliſke domſke a někotre knjeże twarjenja. Jedyn dźěłaczeŕ padże pſchi haſchenju ſ jeneho domu dele a to tak njeſbožomnje, ſo dyrbjeſche bórſy wumrjeczˀ. — W Lipſku je ßo do jeneje budy, w kotrejž cźwiza palenza lěżeſche, wóndanjo jedyn dźěłaczeŕ nutſkamak a ßo tam tak wopił, ſo ßu jeho naſajtra morweho namakali.

W Draždżanach buchu 1. meje nowe twarjenja kſchižneho gymnaſija na jara ßwjedżeńſke waſchnje poßwjeczene. Jich nowotwarba płaczi něhdże 140,000 toleŕ. — W Chemnitzu ßo w tychle dnjach wulka ſakſka rjemjeßniſka wuſtajeńza (Gewerbeausſtellung) wotewri a je wona pjecza wobhladanja hódna. — W Kumwałdże je ßo 30. haperleje popołdnju w 4 hodżinach Iſraelez młyn wotpalił. Wón běſche w tu khwiku wěſtemu Auguſtinej pſchenajaty.

Wěſtej Hańži Nollajnez w Moritzburgu, kotraž bě w lěcze 1864 jeneho cźłowjeka wot ſatepjenja wumóhła, je wot Jeho majeſtoſcze krala Jana ßlěbornu medaillu doſtała a ßmě ju na běłym bancze noßyczˀ.

Prußy. Jako ſańdżenu ßobotu dopołdnja kral w kralowſkim hrodże w Barlinje pſchi rózknym woknje ſtejeſche, cźißny njejapzy jedyn, pſched hrodom ſtejazy cźłowjek jedyn ßylny kij do tuteho wokna. Tón kij do woknoweho wobłuka trjechi a padże k ſemi, žaneje ſchkody njenaczinіwſchi. Stary wojak Hettgen teho cźłowjeka bórſy pſchimny a pſchepoda jeho polizajam, kotſiž ſpóſnachu, ſo je to wěſty Doctor filoſofije Sklow, kiž je hižom někotre raſy wrótny pobył. Też tón króczˀ ßo pokaſa, ſo je błaſny, a wón bu teho dla lěkarjam pſchepodaty.

Dokelž je rakuſki kněžor pruſkemu knjeżerſtwu k nawjedżenju dał, ſo wón, kaž ßebi to hrabja Bismark żadaſche, wot ßwojich wójnſkich pſchihotow pſcheczˀiwo Italiji puſchczˀicź njemóże, dha je pruſke knjeżerſtwo wobſankнyło, pruſke wójſko też dale na wójnſkej noſy ſtejo woſtajicź. Duž dyrbja reſerviſtojo, kotſiž ßebi myßlachu, ſo budża ßo w tychle dnjach domoj wróczˀicź móz, hiſchcze dale pſchi wójſku woſtacź. Haj ſ zyła ßo ſda, ſo Pruſka ſ mozu wójnje napſcheczˀiwo cźěri, pſchetož ſe wſchěch ſtronow ßo piſche, ſo ßo pruſke wójſko ſ kóždym dnjom bóle k wojnje hotuje. Też je ſ pruſkich nowinow ſpóſnacź, ſo ma pruſke knjeżerſtwo něſajki ſwjaſk ſ italſkim a ſo ſtej wobej hotowej, Rakuſku (Awſtriju) wójnſzy nadpanycź. Teho dla też Pruſka cźerpicź nochże, ſo Rakuſka pſcheczˀiwo Italiji wójnſke pſchihoty cźini. Ale rakuſki kněžor na to njepoßłucha a duž drje wójna najprjedy ſ Italiju wudyri a potom, hdyž je ßo to ſtało, hakle Pruſka ßwojemu wójſku marſchirowacź da.

Barlinſke nowiny pißaja, ſo budża w bliżſchich dnjach pruſke wójnſke pſchihoty pſchiſporjene, a je měnjenje roſſchěrjene, ſo ſtej Pruſka a Italia kruty wójnſki ſwjaſk ſcźinikoj. — Tamny tydżeń je pruſke miniſterſtwo wójny 3000 centnarjow wokoja w Hamburgu kupiło.

S cźěſkich kupjeli, do kotrychž hewak pruſki kral kóżde lěto na někotry cźaß pſchijědże, ßu wóndanjo do Barlina pißali, hacž dyrbja wobyblenje ſa njeho pſchihotowacź; ale ſ Barlina ßu wotmolwili, ſo kral lětßa du Cźech njepſchijědże. — Barlinſkim pſchekupzam je miniſter Bismark k nawjedżěnju dał, ſo ßo, jeli wójna wudyri, na jich podpjeru ſpuſchcźa.

Rakußy (abo Awſtria, Oeſterreich). Wójnſke pſchihoty, kotrež rakuſke (awſtriſke) knjeżerſtwo na ßwojich połodniſchich mjeſach cźini, ßu ſaßo po wſchěm ßwěcże nowy ſtrach pſched wójnu ſakożiłe. Na tym je pak po prawym italſke knjeżerſtwo wina; pſchetož wone dawa Cremonu wobtwjerdżowacź, je wobtwjerdżene wojerſke lěhwo bliſko Bologny pſchihotowacź dało, wulke wójſko do bliſkoſcze rakuſkich (awſtriſkich) mjeſow poſtajiło, wjele ſtow nowych wojerſkich wyſchich pomjenowało, wójnſke kóżże ſa wójnu wuhotowało, niz jenož italſke wójſko ßamo nanajwyſcho pſchiſporiło, ale też pſchikaſało, ſo by ßo tak mjenowana nazionalna garda w bliżſchim cźaßu wobroniła, a ßebi ſkónczˀnje wot italſkeho ßejma wulku pożczonku ſa wójnſke wotpohladanja pſchiſwolicź dało. So to tola pſcheczˀiwo nikomu druhemu njeměri, dyžli pſcheczˀiwo rakuſkemu (awſtriſkemu) kněžorſtwu, je wěſte a duž by błaſnoſcź była, hdy by ßo Rakuſka (Awſtria) k wobaranju njepſchihotowała. Wona je teho dla ßwoje ſchtyri, w Venezianſkej leżaze twjerdżiſny ſ 200,000 mużemi wobßadźiła a poruczˀiła, ſo ma ßo wyſche teho 14 regimentow hraniczˀarow (Gränzer), tójſchto druheho pěſcheho wójſka a něſchto jěſdnych regimentow do Venezianſkeje podacź a ßu tute wójſkowe dźělby hižom na puczˀu. Na żeleſnizach, kotrež do Venezianſkeje wjedu, ßo w tu khwilu ſkoro jenož ßamo wójſko woſy a twory ßo tam żane wjaz njewobſtaraja. W Venezianſkej łaka tamniſchi italienſki lud jenož na to, ſo by wójna wudyriła, a je wón hižom tu a tam haru hnacź poczˀał.

Rakuſke miniſterſtwo je w tychle dnjach wjetſchinu krajnych kubłow ſaſtajiło a na nje 60 millionow ſchěßnakow pożczˀiło. Dale je wone ßkone (ßelowe) podkopki we Wjeliczˀy ſaſtajiło a na nje wot Rothſchilda a někotrych druhich pjenježnikow połdżeßata milliona ſchěßnakow poż-

czenych dostako. — (S teho wscheho je widzecz, so ßo kněžor na wójnu hotuje.)

W Czechach ßu tamnische krajne banki poruczność dostake, wschě ßwoje ßlěborne pjenjesy do Wina pósłacz, schtož je ßo tež ſ wjetscha hižom stako. (— To ßu teho dla czinili, dokelž pruske wójsko, hdyž ßo wójna pschipowjedze, lohko dosecz najprjedy do Czech sakroczi.)

Kněžorka bě wobsanknyka, ßo ßwojeje khorowatosce dla do füredskich kupjeli we Wuherskej podacz, ale wójnskeje hary dla je ßebi tu wěz hinak pschemyßlika a wostanje doma.

Na wuherskim ßejmje wuradzowanja jara pomaku do prědka du, schtož drje žadyn dziw njeje, hdyž kózdy dzeń ſ blizschich měst wójsko na wójnu czehnje, kotrejež ßo kněžor skoro wjazy sminycz njemóże. — Minister wójny je porucził, we Wuherskej 10,000 koni sa wójsko nakupicz.

Franzowska. W Parisu měnja, so drje jara wójnszy wonhlada, ale so móże ßo tola ßnadz hischcze měr wobkhowacz, dokelž ßo wójna hischcze sapoczała njeje a je rakuski (awstriski) kněžor pjecza pola kněžora Napoleona pněkajke prjódkstajenja k sminjenju wójny sczinił. Hacz ak ßu tute prjódkstajenja tajke, so k měrej wjedu, to ßo wulzy prascha.

Dwaj regimentaj franzowskeho, w Romje stejazeho wójska, kotrajž měješchtaj ßo po prjedawschich postajenjach hewak w blizschim czaßu do Franzowskeje domoj wrócźicz, staj wot kněžora pschikasnju dostakoj, hischcze dale w Romje wostacz. Tajka pschikasnja je ßo najskerje wójnskich wuhladow dla staka.

Rußowska. Kněžor je, kaž je znate, Oßipowa Komißarowa, kiž je jeho wot satsělenja wumohł, sa semjana powyschił a jemu pschimjeno „Kostromski" dał. Komißarow je mjenujzy ſ kostromskeje gubernije (provinzy). — Rakuski kněžor je jemu komthurski kschiž franzjosefskeho rjadu poßłał a ſ zyła je Komißarow w Petersburgu tak widzeny muž, so wschědnje tejko woßebnych knjeni a knjesow na wopytanje pschikhadza, so nima khwile, se wschěmi popowjedacz. Wón hischcze pschezo se wschěsch stronow dary dostawa.

Człowjek, kotryž je na kněžora tsělił, rěka pjecza Dimitrij Karakoßow. Wón je student był a ßo kaž ßo powjeda, w Moskwje hižom někotre rasy ßam skónzowacz chzył, dokelž je se wschěm ßwětom njespokojny.

Ze Serbow.

S Noßaczicz. Njedzelu Jubilate ßwjeczeschе ßo tudy žadny ßwjedzeń. Tola pak prjedy, hacz tón ßamy wopißamy, chzemy jeho pschiczinu ſ krótkimi ßłowami ßobudzělicz, dokelž ßo wo tej ßamej hischcze niczo na sjawne dako njeje. Nasch stary Boži dom běsche ßwoju něhduschu snutskomnu rjanosc w běhu czaßa shubił. Bibliske wobrasy, ſ kotrymiž běchu jeho kubje wudebjene, běchu wobłědke a tež dostojna nahladnosc woktarja a klětki bě ßo minyła. Woßebje pak běchu byrgle zyle dodzerzane. Wysche teho mějesche wón hischcze wschelke druhe njekmanosczе. Zónske kawki běchu nimale kózdu njedzelu pschepjelnjene a mužojo ßydachu na hobankach, na kotrychž pak móżesche jich tež husto jenoż pokojza ßedzecz, mjes tym, so druha pokojza prjedy tamneje stejesche a ßo ſ njej w ßedzenju wotměnjowasche. Wulki njedostatk běsche tež to, so dyrbjachu mužojo a žony wschitzy w hromadże jenoż ſ jenymi durjemi nuts a won khodzicz. Tež hižom swonkomnje mějesche wón hubjeny napohlad, haj napohlad někajkeje twjerdzisny abo jastwa, pschetoż wón bě ſ hrosnymi wyßokimi muriskami, ſ dzěrami k tsělenju wobdaty. Tola pak ryczesche ßo sa dziw hdy a jenoż jara ßtabje wo wotstronjenju tutych njedostatkow, pschetoż naschi woßadni běchu ßo k nim pschiwuczili.

Na jene dobo czitachmy w nowinach, so budza ßo sa něhdże dwě njedzeli Herrnhutske byrgle na pscheßadzowanje pschedawacz, a dokelž běchu nam wot wschelkich stronow wukhwalene a tež wot naschehо wotpóßłaneho pschepytanja a rosßudnika sa hischcze dobre a kupjenja hódne spósnate, njekomdzachmy ßo dołho, ale podachmy ßo tam a sczinichmy ſ dowolenjom kollatury tunju a dobru kup. Jako pak ßo nětko jich sestajenja dla jednasche, sesdachu ßo nam sa naschu maku zyrkwiczku ßnadz tola mały kusk pschewulke. Bje wscheho dołheho wadzenja wobsanknу teho dla nascha gmejnska rada hnydom jenohłósnje, ßwój Boži dom powjetschicz a tak pschi tutej składnosczi wschitkim dotalnym njedostatkam teho ßameho wotpomhacz. Kollaturske knjejstwo bu wobdzěłane a namołwjane, so nam niz jenoż ßwoju dowólnosc, ale tež khětry kruch knjezeje sahrody k temu da a wotstupi. Murjerske a czěßliske dźěło bu murjerskemu mischtrej knjesej Indingarjej ſ Wosporka pschepodate; wschě mózne ruczne dźěła pak a wscho pschiwożowanje wobsanknу woßada darmo czinicz a wobstaracz. Tak rucze hacz ßo nalěczo pschibliži, sapoczachu ßo stare murje dele torhacz a nowe horje twaricz. A nasche wóczko pschihladowasche se sradowanjom a se spodziwanjom, ſ kajkej sahorjenosczu a wutrobnej wjeßelosczu ßo wschitke ruki zykeje woßady hibachu, so bychu tón luby skutk spěchowałe. A te stare murje, kotrež budzichu najeczi měßazy dołho wotnoschowacz měli, běchu sa někotre dny prjecz, kaž budzische je wichor wusdunył.

(Pschichodnje dale.)

S Khelna, 23. haperleje. Dżeńßa popołdnju bu tudomny korczmar Korich w brózni wobwěscheny namakany. Hacz runje jeho bórsy wotrěsnychu, tak tola wjazy k żiwjenju njepschińdże. Schto je jeho k temu nawabiło, so je ßebi żiwjenje wsak, je njesnate.

S Hrodźischcza. Jako 24. haperleje Marka, nimale tsilětna Hany Bibaßez dźowczičźka w sahrodźe ßußoda ßwojeje wowki, pola kotrejež bu wotczehnjena, hrajkasche, padźe wona pschi tym do jeneho wódnika a je ßo w nim tepiła.

S Budyschina. S pruskich nowinow wóndanjo shonichmy, so je knjes farař Bronisch w Pryzynje (w Delnych Łužizach) wot pruskeho krala rjad czerwjeneho hodlerja 4. rjadownje dostał. My ßo nad tutym poczeßczowanjom czim bóle wjeßelimy, dokelž je k. Bronisch se ßwojeje strony sa delnjołużiski ryczespyt po móżnosczi skutkował a woßebje też pschi sestajenju tamnischeho ßerbskeho ßkownika pomozny był.

S Budyschina. S 1. teho měßaza bu k. aktuar Jentsch s tudomneho ßudniskeho hamta jako aktuar do ßudniskeho hamta w Radeburgu pscheßadźeny; k. Dr. s Meyer, dotal protokollant w tudomnym ßudniskim hamcze pak bu sa pomozneho aktuara powyscheny.

S Budyschina. Minjenu poňdźelu je ßo tudy na hrodźe 20 lět stary Jan August Kruža s Czichonz w jastwje wobwěßnył a bu krótko po tym, jako běchu jeho ßadźili, morwy namkany. Wón běsche ßwojeju starscheju a ßotru wobkradnył a je ßebi najskerje, ßo na ßwój shawl wo rózk khachlow powěßnywschi, teho dla ßam żiwjenje wsał, dokelž je ßo schtrafy bojał.

S Biskopiz. S 1. januarom t. l. je k. aktuar Grilla s tudomneho ßudniskeho hamta wustupił a ßo jako ryczjnik tudy saßydlił. Na jeho město je nětko k. Geiler s Radeburga jako aktuar do tudomneho ßudnistwa pschischoł.

Přilopk.

* W Stuttgartu sta ßo 24. haperleje satraschne njesboże. Hrajkazy hólzy běchu ßo k jenej wulkej, jenemu tyscherej ßkuschazej hromadże deskow pschibliżili, hacž ßo skónczinje jedyn tutych hólzow na te delski slehny. Psches to ßo sta, so ßo ta hromada deskow powali a buschtaj dwaj bratraj wot nich na měsczo sarażenaj. Jedyn bě 11 a druhi 8 lět stary. Jedyn tsezi hólz, kotryż hischcze cżaßa dosez czekny, bu jenoż na jenej nosy ranjeny.

* W lěßu ryczerkubła Niederfriedersdorfa pola Nowosalza hnědźi hižom tsecze lěto por kabijow, s kotrejuż je jena zyle běła, druha pak běłoschěra.

* Na lipskej maßy bě na jenej tamnischej budźe tajkele napißmo wupoißnjene: „Tudy je widżecz garbowana koża Ludwiga Grothy, mordarja profeßora Gregyja w Barlinje. Sastupny pjenjes 1 nßl.

* W Schtyrskej (Steyermark) je w nozy wot 23. k 24. haperleje w tamnischich horach tejko ßněha naschło, so běchu wschě jich wjerschki wot njeho pschikryte.

* W Schönlindźe pola Rumburga wudyri w domje klamarja Dittmanna woheň a bu tsěcha a jena stwa wot njeho saniczena, tak so schkoda jara wulka njebě. Ale pódla sta ßo te wulke njesboże, so ßo w spomnjenej stwi tsjo cżłowjekojo, jena żona s dwěmaj dźěsczomaj, sadußychu.

Nowsche ważnische powjesczo.

Opawa, (w rakuskej Schlesynskej), 2. meje. Sa jutsischi dżeń ßu tudy dwaj rakuskaj regimentaj a jedyn bataillon tsělzow do kwartiry pschipowjedżene. Wuczomniży realneje schule ßu rospuschczeni a gymnasiastojo budża domoj poßłani, dokelž realnu schulu a gymnasium sa wojakow trjebaja. Sapschahi se wscheje wokolnosczo ßu wężera skasane. Psches khěžorsku pschikasnju wot 30. haperleje ßu wschitży domoj puschczeni wojazy k wójsku powołani, też tajży, kotsiž w dżeßatym lěczo ßwojeje wojerskeje ßłużby steja. (— To by snamjo wójny pschecziwo Pruskej było.)

Mnichow, 2. meje. Tudomne nowiny wosjewjuja, so bajerske wójsko k wójnje pschihotowane wostanje.

Barlin, 1. meje. Tudomne nowiny „Volkszeitung“ wosjewjuja, so je dżenßa pschikasnja k mobilisirowanju zyłeho pruskeho wójska wuschła. (W druhich pruskich nowinach hischcze niczo wo tym cżitali njejßmy a njewěmy teho dla, hacž je tuta powjesez wěrna; po wschěch nětczischich wobstejenjach móże pak pschezo k wěrje podobna bycz.)

Barlin, 2. meje. Minister hrabja Bismark je 28. haperleje depeschu do Draždżan na sakske knjeżerstwo póßłał, w kotrejž je ßo pjecza sa wójnskim pschihotom sakskeho wójska napraschował. Sakske ministerstwo je na to wotmolwjenje do Barlina poßłało, ale Bismark s tajkim wotmolwjenjom na żane waschnje s pokojom njeje a je teho dla dżenßa nowu krucżischu depeschu do Draždżan poßłał.

Naumburg (w pruskej Sakskej), 30. haperleje. Tudomne wójsko, s tsjoch batterijow jěsdneje artillerije wobstejaze, bu dospołnje wójnsky wuhotowane. Jena batteria je w Naumburgu wostała, druha steji w Zeitzu a wokolnosczi blisko sakskich mjesow a tsecza w Sangerhausenu.

Florenz (w tu khwilu hlowne italske město), 1. meje. S zyłeho italskeho kralestwa pschikhadżeja powjesczo, so ßebi lud wójnu żada.

Paris, 1. meje. S Florenza pißaja, so je kral sa diktatora postajeny a prynz karignanski sa jeho kralowskeho namestnika pomjenowany. (Kral

Viktor Emanuel je mjenujzy najwyſche kommando nad italſkim wójſkom na ßo wſak a duž je wón ßwojemu ßynej krajne civilne należnoſcze k wobſtaranju pſchepodak.)

Trieſt, 1. meje. Na wuherſkich a khrowatſkich żeleſnizach ßo nětko jenož wojazy a wojerſke potrjeby do Venezianſkeje woža a to wſchědnje woßom cžahow ſ wojakami.

S Budyſchina. Naſcha měſchcžanſka rada je wobſankkyła, tudomnemu gymnaſiiej pſchi ßwjecženja jeho tſiſtalětneho jubileja 500 toleř jako dar podaricž, ſo by ßo wot danje tychle pjenjes khudemu a pilnemu ſchulerjej ſtipendium dawał.

Paris, 3. meje. Jeli Italia wójnu ſapoczne, ßo Franzowſka do teho měſcheež njebudże. — Nowiny „moniteur" pißaja, ſo drje ßo měr dale ſdżerżecż njehodżi, ale ſo najſkerje wójna wudyri. — S Florenza pißaja, ſo je miniſter wójny Lamarmora ßo k wójſku podał.

Win, 3. meje. Moſt bjes Peſchieru a Deſenzanom je wotłamany. Rakuſke cžahi jenož haež do Peſchiery jěſdża. Do Italije ßo żane billety wjazy njedawaja.

Florenz, 3. meje. Miniſter wójny Lamarmora je ſa kommandanta italſkeho wójſka pomjenowany. — Se wſchěch italſkich měſtow deputazije k kralej pſchikhadżeja a jemu wſchu pomoz k wójnje lubja.

Kak Hans Depla a Mots Tunka * * *

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj. * * *

Hanß Depla. Niczo rjeńſche hacž pěkny ßerbſki kwaß!

Mots Tunka. Haj, to je wěrno; ale jako ja wóndanjo delka bjes holanami khodżach, dha pſchindżech tež do K. a wuhladach tam a we wokolnoſczi lute pokhmurjene woblecża.

H. D. Ach, to drje wěſcze prjódkſtejazeje wójny dla, dokelž dyrbi w Pruſkej kóżdy do wójſka.

M. T. Ně, teho dla niz, ale woni běchu na jenym kwaßu byli.

H. D. Nó, to je tež dyrbjał dżiwny kwaß bycz, hdyž ßu ſ pokhmurjenym wobliczom na njón ſpominali.

M. T. Haj, woni powjedachu, ſo w kwaßnym domje żanych tykanzow njejßu horjeloßyli, ale ſo ßu jim radſcho dali ſplěßniwicz, a kwaßni hoſczo ßu dyrbjeli khlěb ſe ßelu jěſcz. Wjecžor ßu hoſczow ſ wodu ſe jſtwy won krjepili a herzow ßu kwaßarjo tež ßami dyrbjeli ſapkaczicz.

H. D. Ale, njejßu dha tam niczo picz měli?

M. T. Nó, palenz tam mějachu, ale wot teho bě ßo tež połdra ejmarja ſhubiło.

H. D. Dha ßu ßnadż teho dla tež pokhmurjeni byli?

M. T. To móże bycz.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Franz Aug. Gustav Golbß, murjeŕ, ſ Hanu Marju Natuſchez w Budyſchinje.

Michalska cyrkej: Ernſt Julius Sachſa, wobydleŕ w Draždžanach, ſ Hanu Marju Madlenu Ducžmanez ſ podhroda.

Křćeny:

Michalska cyrkej: Marja Thereſia, Michała Bohuměra Kranza, khěžkarja w Jeńkezach, dž. — Hana Hilžbjeta Eugenia, Korle Adolfa Wjazki, khěžerja pod hrodom, dž. — Hana Marja, Hany Marje Schuſterez na Židowje n. dž. — Herman Jurij, Theobalda Bruna Oſkara Bieſolda, wobydlerja pod hrodom, ß. — Guſtav Emil, Jana Gabriela Andersa, wobydlerja pod hrodom, ß. — Marja Madlena, Jana Dubſkeho, khěžkarja we Wulkim Wjelkowje, dž. — Ernſt Auguſt, Marje Janaſchez w Sŕěſchinje n. ß. — Marja Martha, Jana Korle Bjedricha Neumanna, pjekarja pod hrodom, dž. — Marja Auguſta, Jana Bohuwěra Garbarja, kublerja na Židowje, dž.

Podjanska cyrkej: Eduard Moritz, Franza Kumpfy, poßelnika na kral. ßudniſkim hameze, ß. — Pětr Pawoł, Pětra Kuſczanſkeho, wobydlerja w Budyſchinje, ß. — Hana Marja, Jana Mětowſkeho, žiwnoſczerja w Sſkonej Borſchczi, dž.

Zemrjeći:

Dżeń 21. haperleje: Marja Thereſia, Jana Räda, khěžnika w Delnej Kinje, dž., 1 l. 2 m. 4 d. — 21., Ernſt Auguſt, Marje Janaſchez w Sŕěſchinje n. ß., 9 d. — Marja rodž. Schuſter, njebo Jana Spahna, měſchczana a kublerja w Budyſchinje, ſawoſtajena wudowa, 86 l. 4 m. — Marja Auguſta, Handrija Kellera, murjerja a khěžerja na Židowje, d., 3 l. 8 m. — Felix Aloyſius, Jana Bandy, fouriera 16. infanterie-bataillona w Budyſchinje, ß., 3 m.

Jenož woprawdžity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny broſtſyrop nima) ſpodžiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſaźwanju, bróſtowym cžerpjenju, ſchijowej wobcžežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdžity maja tutón, pſches ßwoju ſpodžiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Möblowy magazin

tyſcherſkeho miſchtra **Auguſta Jannaſcha**

na ßerbſkej haßy cžo. 22

oprucža ßo ſ wulkim wubjerkom modernſkich a derje dżełanych möblow ſe wſchelakeho drjewa, kaž tež ſe wſchelakimi ſtolzami pod ßlubjenjom najtunſcheje płaczišny.

Pſchepołoženje khlamow.

Wot dżenßniſcheho dnja ßym ja ßwoje khlamy a ßwój ſkład

ſchkleńczanych, porzelanowych a ſteingutowych tworow

ſ domu knjeſa pſchekupza Küntzela na ßerbſkej haßy cžo. 7 do mojeho domu na ßerbſkej haßy cžo. 20 pſchepołožił. Ja praju ſ tutym ſa dowěrjenje, mi w tak bohatej měrje wopokaſane, ßwój najpodwolniſchi dżak a proſchu, mi je tež dale ſpožczicz.

S dobom poruczam ja ßwój we wſchěch nowoſczach woßebje pſchiſporjeny ſkład **woßebnych** kaž tež **ſchpatniſchich ſchkleńzowych, porzelanowych** a **ſteingutowych tworow**; tež poruczam ßo k wobſtaranju wſchitkich, do ſchkleńczerſtwa ßkuſchazych dżełow a porjedżenjow k dobroczinwemu wobkedżbowanju, a budże moje prózowanje, wſchitkim, kiž ßo na mnje wobrocža, najſpěſchniſcho a najſprawniſcho poßłužicz.

W Budyſchinje, 18. haperleje 1866. S poczeſczowanjom

Rudolph Wilhelm
na ßerbſkej haßy cžo. 20.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětczischemu nalětnemu czaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

mużskeje drasty:

jako ßuknje s doubleſtoffa, tajke s jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, khplowy, lazy w ßomocze, żidże, wołmje ꝛc. s próſtwu dobroczinje na to kedżbowacz, ſo ßu wſchě drascjenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leża. S dobrej tworu a s najtuniſchim pkaczisnami mózu kózdu konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Pjatk 11. meje t. l. dopołdnja wot 9 hodżinow budże ßo w bartſkej dalokej holi

101

ßylnych a ßkabych, brěſowych a khójnowych dołhich hromadow s wulěßowanjow na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

W Barcze 26. haperleje 1866.

Hrabinſke Lippſke hajniſke ſarjadniſtwo.
Wiedemann.

Großowe

broſtkaramelle

najlěpſchi ßrědk k wotſtronjenju kaſchela a k połóżenju dychanja, każ tež k ſwarnowanju pſche dybawoſcz pſchi ſaſymnjenju w ſymnym czaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſcz w hrodowſkej haptyzy knjeſa M. Jäßinga kózdy czaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Ryczńik Bornemann

bydli pola tkalza Hartmanna na ſnutskomnej lawſkej haßy.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, poruczа wulki wubjerk kaſchczow s dubowego, khójnowego a jědlowego drjewa.

Hólczez

ſprawnych ſtarſchich, kiż chze rymarſtwo nawuknycz, móże pola podpißaneho do wuczby ſtupicz.

E. G. Leuner, rymarſki miſchtr
na bohatej haßy.

Parne kupele

pola

A. Droſchűtza.

Kupjele ſa knjenje: Njedżelu, wutoru a ſchwórtk wo 1 hodżiny.

Kupjele ſa knjeſow: Njedżelu dopołnja wot 9 hacz do 12 hodżinow, wutoru a ſchwórtk wot 4 hodżinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodżinje prjedy ſkaſacz.

Hólczez, kotryż chze tyſcherſtwo nawuknycz, móże pola podpißaneho město doſtacz.

Auguſt Jannaſch
na ßerbſkej haßy.

Wulki wubjerk dźěczażych woſhczkow, w pkaczisnje wot 5 tl. a drożſcho, każ tež wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſczi a tunjoſczi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Zidowje.

Młody człowjek, kotryż chze tyſcherſtwo nawuknycz, móże pola podpißaneho město doſtacz.

C. Schmidt na Delnym Żidowje.

Jena ſtarſcha, ßwěrna żónſka ſe wßow ßo k dźěczom hyta

w möblowym magazinje
na ßukelnſkej haßy.

Dwaj krawſkej mózetaj pola podpißaneho hnydom do dźěła ſtupicz.

Schmidt, krawz w Minakale.

S khěż. kral. rakuſkim privilegiom a ſ kral. pruſkej miniſterialnej approbazin.

Dr. Borchardtowe aromatiſke ſelowe mydło, k porjeńſchenju a polěpſchenju wobleczoweje barby a khmane pſche wſche njecziſtoſczje koże; (w ſaſhglowanych originalnych pakczikach po 6 nßl.)

Profeßora **Dr. Lindowa** vegetabiliſka żerdkowa pomada, powjetſcha błyſchczenje a ſhibiczliwoſcz włoßow, a je pódla khmana k jich hromadu dżerżenju; (w originalnych kruchach po 7½ nßl.)

Haptykarja **Speratʼa** italſke mjedowe mydło, wuſnamjena ßo pſches ßwoje wożiwjaze a dżerżowaze ſkutkowanje na ſhibiczliwoſcz a mjehkoſcz koże; (w pakczikach po 2½ a 5 nßl.)

Dr. Hartung'a chinaſkorowy wolij, k ſdżerżenju a porjeńſchenja włoßow; (w ſaſhglowanych a w ſchkleńzy ſchſemplowanych bleſchkach po 10 nßl.)

Dr. Hartung'a ſelowa pomada, k ſaßowubudżenju a wożiwenju włoßoweho roſtu; (w ſaſhglowanych a w ſchkleńzy ſchtemplowanych tygelkach po 10 nßl.)

Woprawdzite pak horejſche, pſches ßwoje dopósnatu ſolidnoſcz a khmanoſcz też w tudomnej krajinje tak rad kupowaue artiklje w **Budyſchinje** każ prjedy, tak też nětko jenoż jenicżzy pſchedawa

W Budyſchinje.

Guſtav Nicolai.

Drjewowe aukzije.

Twjerde a mjehke palne drjewa, na tudomnych knježich revirach w tutym lěcze nadzěłane, budza ßo na ßlědowazych dnjach a lěßowych městnach na pscheßadzowanje pschedawacz:

pondzelu 14. meje t. l. na trupinjanskim reviru rano wot 8 hodzinach, pschi czornych wolschach,

87 ½ kopy ⁶⁄₄ łohczowskich brěsowych a wolschowych walczkow a
1 ¼ = ⁷⁄₄ = khójnowych walczkow;

popołnju wot 1 hodziny na koßlowskim reviru pschi starej drósy,

30 kloſtrow ⁷⁄₄ łohczowskeho khójnoweho schczěpjaneho drjewa a
80 kop ⁷⁄₄ = khójnowych walczkow;

wutoru 15. meje na rakeczanskim reviru rano wot 8 hodzinach na namjesnych haczenjach

1 ½ kloſtra ⁶⁄₄ łohczoweho brěsoweho schczěpjaneho drjewa a
63 ¾ kop ⁶⁄₄ łohczowych brěsowych a wolschowych walczkow;

ßrjedu 16 meje na nowschczanskim reviru rano wot 8 hodzinow pschi žónskim hacze

5 ½ kloſtra ⁶⁄₄ łohczoweho brěsoweho a wolschoweho schczěpjaneho drjewa,
122 kop ⁶⁄₄ łohczowskich tajkich walczkow,
2 ½ kopy ⁷⁄₄ łohczowych mjehkich walczkow;

dopołnju wot 2 hodzinow na jeńschecžanskim reviru pschi pßowej hrjebi

35 kloſtrow ⁷⁄₄ łohczowskeho khójnoweho schczěpjaneho drjewa a
114 ¼ kopy ⁷⁄₄ łohczowskich khójnowych malczkow.

Hromadu seńdzenje w pomjenowanych drjewnischczach
W Rakezach 3. meje 1866.

R. Pelz, wyschi hajnik.

Jenu czistu, ßwěrnu holczku, jeli móžno se wßy, kotraž ma luboscz k dzěczom, pyta k 1. julija

Eduard Siebenhüner,
wobßedzeŕ barbaŕnje.

K pschenajeczu

je na Michała t. l. něhdze 10 akrow pola a łuki.
Wscho dalsche wukaže
pschekupz **Lehmanu** na ßerb. haßy czo. 11.

W Jeńkezach je khěža czo. 24 se 84 kwadratnymi prutami ležomnoscze, — bjes renty a hospody, — se ßwobodneje ruki na pschedań a je wscho dalsche pola wobßedzerja tam shonicz.

Mißionska hodzina w Hnaschezach.

Dziwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towarstwo směje, dali Bóh, na ßwjedzeń Khrystnßoweho k njebju stpicza (10. meje) w schuli w Hnaschezach mißionsku hodzinu. Teho dla ßo s tutym wschitzy pschecżeljo mißionstwa, woßebje pak wschitke ßobustawy nascheho towarstwa lubje proscha, ßo tam popołnju w tsjoch nutsnamakacz.

Pětr Młónk, pißmawjedzeŕ.

Barby a laki

we wulkim wubjerku porncza

J. G. F. Nieckſch.

Suche droždze

wschědnje czerstwe a woßebneje dobroscze porucza

J. G. F. Nieckſch.

Wowcze nožizy jendzelske a woßebneje dobroscze porucza po najtunischej płaczisnje

Robert Jacob, gratokowaŕ
na ßerbskich hrjebjach s napschecza měschczanskeje schule.

Rjane wulke **czěske ßłowki,**
rjany ßłódki **candis-syrop,**
malenowku (Himbeersaft), ßłodku tworu,
lamany rajß,
prima solarwolij,
= **petroleum (semski wolij)**
porncza w zyłym kaž po jenotliwym najtunischo

Carl Noack

na swonknej lawskej haßy.

Njedzelu 6. meje popołnju budze pola knjesa rychtarja Alberta w Mjeschizach **mißionska hodzina** a ßo wschitzy pschecżeljo mißionstwa najwutrobnischo na nju pscheproschuja.

Katholski Posoł czo. 9 je wuschoł.

Ržane a wowßne woklepje pschedawa

K. Wiczežk w Pschischezach.

Pschichodnu njedzelu 6. meje

kehelekulenje a reje

pola korczmarja **Israela** w Błohaschezach.

Njedzelu 6. meje

pjerjedrjenje a reje

w Budestezach **G. Gruhl,** hoscżeńzaŕ.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 19. ~ 12. meje. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Nowsche ważnische powjesće. — Ze Serbow: S Cžornez. S Khelna. S'Noßacžiz. S Khrosta. — Cyrkwinske powjesće. — Najnowsche. — Nawěštnik.

Budyschin, 11. meje 1866.

W tutych dnjach budże pruske, rakuske a sakske wójsko k wójnje hotowe a duž najskerje na nowy tydżeń shonimy, hacž ßo bicž počznu. Hacž dotal mjenujzy wschitko sa tym wonhlada a njeßmy w poßlenich pjecżdżeßaczich lětach tajke wulke wójska na wójnskej nosy widżeli, kaž je w nětczischim czaßu wuhotuja. Tola njeje pschi wschém tym wusankujene, so by ßo mér sdżerżał, ale to budże jara cżežko: pschetoż hdyž dyrbi mér wostacž, dha dyrbi rakuski (awstriski) khežor s němskimi wjerchami do teho swolicž, so ßebi pruski kral Schleswig-Holstein wosmje a nawjedowanje němskeho luda do ruki dostanje. A do teho němske wjerchi drje jara cżežko swola.

Skerje je mózno, so ßo sapoczatk wójny hischcże pjecž abo schesćz njedżel wotstorczi, so bychu wójska hischcże lepje wuhotowane byłe. To pak nam niczo njepomha, ale by nam skerje k schkodże było; pschetoż cżim dłehe ta wéz traje, cżim wjazy schkody a thóstow smějemy.

Pjenjeżna płaćizna.

W Lipsku, 9. meje, 1 Louisd'or 5 toler 16 nßg. 5¾ np. 1 połnowažazy cżerwjeny stoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 81¾ (16⅓ nßl.).

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 5. meje 1866.

Dowoz: 9869 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša. tl.	nßl.	np.	nižša. tl.	nßl.	np.	na bursy, najwyšša tl.	nßl.	np.	najniž tl.	nßl.	np.
Pšeńza . .	5	12	5	5	—	—	5	15	—	5	12	5
Rožka . .	3	12	5	3	—	—	3	15	—	3	10	—
Jećmjeń . .	2	27	5	2	15	—	2	27	5	2	25	—
Wowß . .	1	25	—	1	20	—	1	25	—	—	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	4	15	—	4	10	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	20	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna .	1	2	5	—	27	5	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezyuskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wecžor 6 h. 52 m.*; wecžor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Zitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Zitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. 7½ nßl. a 13 tl. — nßl.
pšeńza 71—72 tl., rožka 41—43 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórcow.)
rěpikowy wolij (njecžiščeny) 15 tl. 25 nßl. a
(Cžiščeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Sakſka. Sa ſakſke wójſko budża ßo nětko konje kupowacź a to w Draždżanach wot 9. meje a ßlědowaze dny; w Pirnje, Žitawje, Kamjeńzu, Miſchnu, Chemnitzu, Pegawje a Oſchatzu 11. a 12. meje; w Freibergu, Lubiju, Großenhainje, Döbelnu, Mittweidże, Rochlitzu, Bornje a Wurzenje 14. a 15. meje; w Noßenje, Budyſchinje, Rieſy, Roßweinje, Leisnigu, Grimmje, Kohrenje a Lipſku 16. a 17. meje. Pſchedawarjo maja ßwoje konje kommißiji prjódkſtajicź a kupjenja hodny je kóždy koń, kiž je kobła abo walach, ſ najmjeńſcha $11/4$ a 2 zolej wyßoki a ſa ßłużbu we wójſku kmany. Wón njeßmje niże 5 ani wyſche 10 lět ſtary bycź.

Lětuſche nalětne wołmjaze wiki ſmeja ßo w Budyſchinje 11. junija, w Draždżanach 12., 13. junija a w Lipſku 14., 15. junija.

Dotalny miniſter prawdy, knjes Dr. ſ Behr, běſche ßwojeje wyßokeje ſtaroby dla hižom pſched nětkotrym cżaßom wo puſchczenje ſe ßłużby proßył a je jeho nětko Jeho majeſtoſcź kral Jan ſ jara miłoſcżiwym pißmom ſe ßłużby puſchcził a na jeho měſto dotalneho pſchedßydu appellazionſkeho ßuda w Draždżanach, knjeſa Dr. Roberta Schneidera, ſa miniſtra prawdy poſtajił. — Dale je Jeho majeſtoſcź kral Jan druheho dwórſkeho prědarja pſchi evangelſkej dwórſkej zyrkwi w Draždżanach, Dr. Rülinga, ſa radżicżela pſchi evangelſkim krajnym konſiſtoriju pomjenował.

S pruſkeho miniſterſtwa ßu ßo ſańdżeny tydżeń wſchelake napraſchowanja na ſakſke miniſterſtwo ſtake a to woßebje teho dla, cżohe dla Sakſka wójnſke pſchihoty cżini, hdyż je jeje ſaſtupjeŕ tola prjedy prajił, ſo Sakſka neutralna woſtanje, to rěka, ſo pſchi naſtatej wójnje ani Pruſkej ani Awſtriſkej (Rakuſkej) pomhacź njebudże. Sakſke miniſterwo je na tajke napraſchowanja wotmolwiło, ſo wone hacź dotal žanych wójnſkich pſchihotow cżiniło njeje a ſo ßo to, hdyż wone ßnadź zyłe wójſko pod bróń powoła, jenoż teho dla ſtanje, ſo by Sakſka wojerſzy tak pſchihotowana była, kaž ßebi to poſtajenja němſkeho bundestaga po prawym żadaja. Pruſki miniſter hrabja Bismark ßo ſ tajkim wotmolwjenjom ſpokojił njeje, ale je ſakſkemu miniſterſtwu k wjedżenju dał, ſo wón pſchiſporjenje ſakſkeho wójſka jako njepſcheczełſke ſnamjo pſcheczżiwo Pruſkej wobhładuje a ſo budże, jeli ßo wot teho njepuſchczi, po tajkim pſcheczżiwo Sakſkej wojerſzy ſakrocżicź dyrbjecź.

Po tajkich hroženjach je ßo Sakſka, kotraž hacź do 3. meje ßwoje wójſko na żane waſchnje pſchiſporiła njebě, 4. meje na němſki bundestag w Frankfurcze wobrocżiła, ſ tej próſtwu, ſo by bundestag, to je, ſo bychu póßłanzy wſchěch němſkich wjerchow, w Frankfurcze ſhromadżeni, tu wěz bjes Pruſkej a Sakſkej wujednali a Pruſku pſchihnuli, ſo by wona Sakſku na pokoj woſtajiła. Bundestag je poſtajił, tu wěz bliżſchu ßrjedu do wuradżenja wſacź a je ßo tehdy tole wujednako: Pruſka ma ßo napominacź, ßo wójny pſcheczżiwo druhim němſkim wjerchom ſminycź. Ale pruſki póßłanz rjekny: Rakuſka a Sakſka ſtej ßo, prjedy hacź ſtej ßo na bundestag wobrocżiłoj, wójnſzy broniłoj, duž Pruſka ßwoje wójſko prjedy wotbronicź njemóże, hacź ſtej Rakuſka a Sakſka ßwoje wójſko roſpuſchcziłej.

Bjes tym ſtej Pruſka a Rakuſka nimale ßwoje zyłe wójſko pod bróń ſtajiłej a duž je Sakſka w tychle dnjach to ßamo ſcżiniła; pſchetoż hdyż ßo ßußodaj jeneho kraja wobronitaj, dha ma tón kraj połne prawo, to ßamo ſcżinicź. Duž buchu 5. meje ſakſzy wojazy pjateho a ſcheſteho lěta a póndżelu reſerwy pod bróń powołani, tak ſo nětko zyłe ſakſke wójſko, něhdże 30,000 muži pod brónju ſteji, a mamy jich w tu khwilu w měſtach w kwartirach, poſdżiſcho budża pak wojazy po wulkej dżělbje na wßy roſpołożeni.

Prußy. Hdyż nětko na Pruſku pohladnjemy, dha ſkoro hinak wěricź njemójemy, hacź ſo ßo wójna w bliżſchich dnjach ſapocżnje, pſchetoż nimale zyłe pruſke wójſko je pod bróń powołane: niż jeno reſerwa, ale też krajna wobora (Landwehr) je dom a dwór wopuſchczicź a ßo do wójſka ſrjadowacź dyrbjała, tak ſo ßu ſ wjetſcha ſe wſchěch pruſtich wßow mužojo hacź do 40. lěta k wójſku woteſchli. Hacź dotal ßu mobiliſirowane, to rěka, na połnu wójnſku nohu ſtajene: druhi (pomorſki), tſeczi (brandenburgſki) ſchtwórty (pruſkoſaſiſki), pjaty (poſnanſki) a ſcheſty (ſchleſynſki) armeekorps a wſchitke garde-regimenty. Pruſzy horno- a delnołużiſzy Sſerbja ſteja ſ wjetſcha pſchi pjatym armeekorpſu abo w garde-regimentach a ßu ßo teho dla, tak daloko hacź hiſchcże k wójſku ßłuſcheja, też k wójſku podali, tak ſo je w Sſerbach w tu khwilu ſrudoby doſcź. (Sakſzy Sſerbja ſteja ſ wjetſcha pola krónprynzoweho regimenta a w jěſdnych regimentach a ßu też, tak daloko hacź ßu hiſchcże wojazy a reſerwiſtojo też hižom ßwoje familije wopuſchczicź a k wójſku hicź dyrbjeli.)

Jedyn pruſki armeekorps (praj: armeekhor) wopſchija, hdyż je na połnej wójnſkej noſy 41,479 muži, 12,312 koni, 96 wſchelakich kanonow a 927 woſow, tak ſo by ſchěſcź armeekorpſow wójſko wot 248,874 muži, 73,872 koni, 576 kanonow a 5562 woſow wucżiniło.

Miniſter hrabja Bismark je 7. meje wulki ſtrach wuſtał, ale pſchi tym też wulke ſbože měł. Jako wón mjenujzy popołdnju $1/26$ hodżinow na dompuczu wot Jeho majeſtoſcże krala Wylema po haßy, kotraž „pod lipami“ rěka, dżěſche, ſaßłyſcha wón, do bliſkoſcże ruſkeho poßłanſtwa pſchiſchedſchi, ſo ßo dwójzy ſady njeho wutſěli. Wón ßo wohladuy a wuhlada pſched ßobu jeneho małeho něhdże 24lětneho cżłowjeka ſtejo, kotryż ßo tſeczi krócź ſ jenym revolverom (to je: ſe ſchěſcźrokatej piſtoliju) na njeho měrjeſche. Miniſter na teho

cžłowjeka saſkoczi, kiž tsečzi krócz wutſěli, ale saßo nimo trjechi. Jako pak běſche jeho miniſter ſa bróſt a prawu pjaſcz pſchimnył, wſa wón khětſje rucže revolver do lěweje ruki a radži ßo jemu, hiſchcže dwójcy na miniſtra wutſělicz. Swjerſchna ßuknja, kotruž bě miniſter na ßwoju druhu draſtu wobleczeny, je móz kulkow ſeßkabika, tak ſo je miniſter Bismark jenoz na kożi trochu dotknjeny. Jena kulka je jemu pſches wſchu draſtu hacz na židžanu koſchlu ſchka a je ſwjerſchna draſta wot pólvera wobßmudzena. — Jako ßo tón nadpad ſta, marſchirowaſche runje prěni bataillon 2. garde-regimenta nimo, a bu mordař hnydom wot Bismarka a druhich dżerżany a tak ßylnje wot wyſchkow a wojakow wobdaty, ſo na żane cžękanje myßle bycz njemózachu. Tón cžłowjek bu bórſy na bliżſchu polizajſku ſtraż (wachu) wjedżeny a wot tam w jenym woſu do jaſtwa wotwjeſeny. — Miniſter Bismark poda ßo potom domoj a dołho njetrajeſche, dha kral pſchijědże, ſo by ßo ſa jeho ſtrowoſczu wobhonjał. To ſta ßo tež wot prynza Korle, wot marſchala Wrangela a wjele druhich woßebnych knježich.

Tón cžłowjek, kotryž je na miniſtra Bismarka nadpad ſczinił, je ökonom, 23 lět ſtary a pjecża ßyn ſnateho republikanarja Blinda, kotryž je w lěcże 1849 ſ Badenſkeje czeknył. Jako teho mordarja do jaſtwa wjeſechu, je ßo wón ſ jenym nożom do ſchije kłoł. Rana bu jemu drje wot lěkarjow hnydom ſaſchita a wón ßam tak ſajaty, ſo ßebi dale ſchkody cžinicz njemóżeſche. Lěkarjo jeho ranu ſa ſtraſchnu njedżerżachu, ale naſajtra rano běſche Blind morwy. Hacz je wón hewak żane wuſnacże ſczinił, njeje ſnate; najſkerje drje niz.

Tež 8. armeekorps ßo mobiliſiruje. Wón w rheinſkej provinzy ſteji.

Se Shorjelza pißaja, ſo je ßo tam 7. meje pſchi ſkładnoſczi pſchelicženja reſerviſtow a landwehriſtow kuſk hary ſtał. S reſerviſtami a landwehriſtami bě mjenujcy wjele żonow, dżěczi a ſnatych pſchiſchło a dokelž cji ſtajnje bliſko łażachu, dha bě jedyn wyſchi a 20 tſělzow kommandirowanych, ſo bychu na porjad dżerżeli. Pſchi tym ßo ſta, ſo pſchi naſpjetczjiſchczenju pſchihladowarjow jedyn tſělz (jeger) jeno dżěczo ſ tſělbu praßny, cžohož dla někotſi landwehriſtojo haru ſapocżachu. Ta tak jara pſchibjeraſche a ſpomnjeny wyſchi a jeho ludżo buchu tak jara pſchefczehani, ſo bu po zyły, w Shorjelzu ſtejacy bataillon poßłane. Ale jako ßo wojacy ſ natyknjenymi bajonetami bliżachu, buchu landwehriſtojo hiſchcże hněwniſchi a jenoz tón mudry ſkutk, ſo wojacy kommando doſtachu, ßo na měſcże wróczili, a ſo buchu landwehriſtojo na někotre hodżiny roſpuſchczeni, je haru ſbożomnje ſkóncził. Poſdżiſcho, hdżež ßo reſerva a krajna wobora (landwehra) ſaßo ſhromadżi, ßo tež ani najmjeńſcha hara ſtaka njeje.

Wſchelako ßo powjeda, ſo ßo wot pruſkeho wójſka, kotrež ßo w tychle dnjach mobiliſiruje, něhdże 90,000 muži w pruſkej Saſkej a druſy wojacy w Schleſynſkej w hromadu ſczahnu. Wyſchi kommandant ſchleſynſkeho wójſka budże pjecża prynz Bjedrich Korla a pod nim budża generalojo Vogel ſ Falkenſtein, Herwarth ſ Bittenfeld, ſ Mutius a ſe Steinmetz wjetſche dżělby kommandirowacz. Hłowna kwartira ſpomnjeneho prynza budże najpródzy w Żorawje (Sorau) abo Glogawje.

W naſtupanju Saſkeje je pruſke miniſterſtwo pjecża k wjedżenju dako, ſo pruſke wojacy do Saſkeje njepſchińdu, jeli rakuſcy (awſtriſcy) wojacy do ſaſkeho kraja njeſakrocża. Kak wjele je na tutej powjeſczi wěrno, to njewěmy.

Rakußy (Awſtria.) Na italſke mjeſy pſchezo hiſchcże rakuſke wójſko cżehnje a to najbóle ſ Khrowatſkeje, Sſławonſkeje a Wuherſkeje. Sa wyſcheho roskaſowarja tuteho rakuſkeho wójſka je arzywójwoda Albrecht pomjenowany a je ßo wón hižom ſ zyłym generalſtabom na ßwoje měſto podał.

Wjetſche wójſko, dyžli w Venezianſkej, ma rakuſki khěžor w tu khwilu w Czechach w bliſkoſczi ſchleſynſkich mjeſow ſtejo a je ßwojeho najlěpſcheho wójſkowodżerja, generala Benedeka ſa wyſcheho kommandanta tuteho wójſka pomjenował. Benedek je ſ Wuherſkeje a běſche hacz dotal kommandeur rakuſkeho wójſka w Venezianſkej. Wón ſměje ßwoju hłownu kwartiru najprjódzy w Pardubizach.

Rakuſke nowiny někto wjazy njeprějeja, ſo khěžor ßwoje wójſko broni, ale ſjawnje praja, ſo zyke wójſko pod brónju ſteji.

Mjeńſche němſke kraje. S Hannoverſkeje pißaja, ſo ßo tam wójſko pſchiſporja, we Württembergſkej ßo tež dżělba wójſka mobiliſiruje a bajerſki miniſter wójny je pſchikaſał, konje ſa jěſdnych a ſa artilleriju kupowacz.

Italia. Kral je porucził, ſo ma ßo 50 bataillonow nazionalneje gardy ſa 3měßacznu wojerſku ßłużbu, wot 20. meje ſapocżatu, mobiliſirowacz. (Italſka nazionalna garda je trochu na pruſku krajnu woboru podobna, tola ſtupi wona kóżdy ras jenoz na wěſty cżaß do ßłużby.) — Kral je pjecża pſchiſwolił, ſo ßmědża ßo bataillony wojerſkich dobrowolnikow (Freiwilligen) ſakożicz a budże pjecża Garibaldi ſa jich roskaſowarja pomjenowany.

Italſki lud ßebi ſ mozu wójnu żada a pſchikhadżeja ſe wſchelakich italſkich měſtow hiſchcże pſchezo deputazije, kiž kralej tajke ludowe požadanje woſjewjuja.

Italſki ßejm je 1. meje miniſterſtwu pjenjeſy k wojnje pſchiſwolił. Jako pſchedßyda woſjewi, ſo ma ßo teho dla wothłoßowacz, poſtanychu wſchitzy ſapóßłanzy a wołachu: ßława kralej! ßława Italiji! a bě wołanje tak ßylne, jako budżichu ßo murje pukacz dyrbjake. — Wot zuſnych pſchihladowarjow běſche pruſki

pósłanz hrabja Usedom pschitomny a sdasche ßo, so je wón wot tajkeje horliwoscze jara hnuty.

Belgiska. Kral je porucził, so ma ßo belgiske wójsko na 80,000 muži pschisporicz.

Franzowski. Hischcze pschezo żadyn cłowjek spósnacz njemóże, na kajku stronu Napoleon stupi, a njehodzi ßo wuhudacz, kajke ma wón wotpohladanja. Tola sda ßo, so wón pschichodnej italskej wójnje njepschihotowany pschihladowacz nochze, dokelż je pjecza pschikasał, so ma ßo w Lyonje a bliskoscżi wjetscha dżelba wójska w hromadu sczahnycz.

Nowsche ważnische powjescże.

Budyschin, schtwórtk 10. meje. Se ßłowow pruskeho pósłanza, kotrez je wón wczera w poßedżenju nemskeho bundestaga prajił, je sjawnje widżecz, so pruske knjezerstwo hacz na wójnu poczżeri, jeli Schleswig-Holstein na mérnym puczu njedostanje. Srosemliwe wotmolwjenje na bundestagowe postajenje wot 9. meje je to, so je pruski kral na tym ßamym dnju pschikasnju wudał, so ma ßo zyłe pruske wójsko mobilisirowacz. Wón je po tajkim nehdże 373,000 muži wójska pod bróń stajicz pschikasał.

Budyschin, 10. meje. Naschi sakszy reservistojo ßu hižom s wjetscha wschitzy k wójsku woteschli, tak so budże zyłe sakske wójsko w tutych dnjach k wójnje hotowe.

Wczera wjele pruskich landwehristow s wojerowskeho wokrjeßa psches nasche mésta dżésche, so bychu wot tudomneho dwórnischcza do Shorjelza a wot tam potom dale do Glogowa jeli, a dżenża rano béchu ßo jich w tajkim wotpohladanju saßo nékotre sta na naschim dwórnischczu shromadżili a wotjédżechu wokoło 8 hodżinow do Shorjelza. Bjes tymi landwehristami béchu tez nékotsi pruszy wuczerjo a bjes tutymi tez redaktorowy ßwak, kiż je tez ßwoju schulu wopuschczicz dyrbjał, hacz runje je hižom 38 lét stary. — S teho wscheho je spósnacz, so ta wéz żadyn żort wjazy njeje, ale so budże pruski kral s gwaltom pschimacz poczinacz, jeli jemu druhe wjerchi jeho wolu njeczinja.

Barlin, 9. meje. Pschikasnja, so by ßo zyłe pruske wójsko mobilisirowało, je dżenża wuschła. — Hewak je kral tez psches wukasnju wot dżenßnischeho dnja dotalnu druhu komoru pruskeho ßejma rospuschcził a budża nowe wólby wupisane. (Ale hdy?)

Florenz (italske hłowne mésto), 9. meje. Kral je pschiswolił so ßmé ßo 20 bataillonow dobrowolnikow (Freiwilligen) formirowacz. Garibaldi budże jich kommandant.

Barlin, 9. meje. Pschi tselenju na ministra hrabju Bismarka bu jedyn knihiwjasar trjecheny. — S landwehristami, kotsiż ßo do bataillonow, 500 muži ßylnych, srjaduja, budża najbóle twjerdżisny wobßadżene.

Wrótßław (Breslau), 9. meje. Tudy chzedża wjedżecz, so budże blisko shorjelza nehdże 120,000 muži pruskeho wójska w hromadu sczehnjene a so budże je kral ßam kommandirowacz; tola njeje to hischcze zyle wéste. — S Posena je wczera psches 5000 muži landwehry po żelesniz do Shorjelza posłanych. — Direktor pólneho posta a wschitzy jeho sastojnizy ßu hižom pomjenowani a je wscho hižom tak srjadowane, so móża woni kóżdy dżeń ßwoje dżjelo sapoczecz.

Wrótßław, 10. meje. Studentojo, kotsiż hischcze ßwoju wojersku ßłużbu wußłużili njejßu, dostachu wczera poruczność, so bychu ßo hnydom wojerskemu sastojnistwu prjódkstajili. To je ßo dżenża wot nich stało, ale tam buchu jenoż po mjenje a wobydlenju napißani, hacz a hdy dyrbja pak do wójska sastupicz, njejßu hischcze shonili. — Na wyschkach sa landwehru jara pobrachuje a ßu teho dla tez jara starych wyschich saßo do ßłużby powołali.

Ze Serbow.

S Cżornez. Dżeń 26. haperleje ßwjeczesche nasch wuczeŕ k. Michał Jencz ßwój 25létny wuczersti jubileum. K temu buchu jemu se wschelakich stronow sbożopschecza a dary pschipósłane; ßobustawy khróscżanskeje wuczerskeje konferenzy pschepodachu jemu psches deputaziju ßwoje pschecza a pschihotowane dary. (Kath. poß.)

S Khelna. Pschi poßlenim czehnjenju sakskeje lotterije je tudy 10 njesamózitych a khudych dżécżi, kotrez jedyn hachtlik w hromadze hrajachu, tejko dobyło, so je na kóżde dżécżo nehdże 100 toleŕ dobytka pschischło.

S Noßaczizy. (Pokraczowanje.) Runje kaž dźěłanje woßadnych, tak spěchowasche tež pod nawjedowanjom k. Indingarja a cyßliskeho poléra Großa s Hrodźischcza murjerske a cyßliske dźěło. Bórsy běchu k Božemu domej na wjeczornym kónzu 12 kóhczi pschitwarjene, wschitke stare wókna wo wjele powjetschene, we starym dźěle jene nowe wókno wukamane, kubje schěrsche sczinjene a s dwojimi nowymi kawkami wobdate, nowy rjany chor sakoženy, zyły stary kaž nowy wjerch a tež kubje spody wobsczinowane a lute nowe sthody natkadźene. Wschitke tele dźěła je k. Indingar jara derje a wo prawdźje spodźiwnje tunjo w akkordje wuwjedł. Żónske nowe kawki běchu mischtrej Wünschi w Krapowi, wschitke wókna pak a durje, kaž tež sabicze chora mischtrej Pawlej s Bukez pschepodate, kotrajž staj wobaj swoju wěz k naschej spokojnosczi dokonjakaj. Sa s nutskomnu luboßnosczˇ nascheho Božeho domu pak mamy ßo woßebje knjesej molerjej Kóschwitzy s Budyschina dźakowacz, kotremuž bě zyke molowanje a poskoczenje dowěrjene, a kotrehož snata wuschiknosczˇ, pilnosczˇ a pschezelnosczˇ je ßo pola naß we nanajwjetschej měrje s nowa wopokasała. Se stajerjom naschich byrglow pak ßmy Bohu žel mjenje sboża měli. K prěnjemu je stajenje tych ßamych, kiž mózesche sa wóßom njedźel hotowe bycz, psches 6 měßazow trało, a je ßo zyke dźěło s wjetscha wot dweju lědom wuwuknjeneju tyscherjow stało, kotrajž hischcze ženje na žanych pischczelach dźěłakoj njeběschtaj a staj taj ßamaj skoro pschezo bjes doßahazeho rospokasanja a nawjedowanja dźěłacz dyrbjałoj. Duž žadyn dźiw njeje, so we něczimžkuli klaza. Intonérowane ßu derje dosczˇ.

Tež se wschelkimi drohimi a kraßnymi darami bu nasch Boži dom pschi składnosczi jeho ponowjenja wobdarjeny. Sserbska woßadna mkodosczˇ dari jemu rjany schkleńczany ßwěczˇnik a nowu czerwjenu płachtu na Boži wołtař a wobwěschk na klětku; teho runja dwě mkodej towarschzy dwě jara rjanej wonjeschzy, a napoßledku Handrij Kłoß, khejbětař w Noßaczizy, wo prawdze kraßnu w Chemnizy wot něłajkeje maczisny palenu kamjentnu dupu, kiž se wschěm w hromadze psches 60 toleŕ khoschtuje, sa kotryž dař pak je ßo jemu jene porhjebne měsˇto na nowym kerchowje wotstupiło. (Skónczenje.)

S Khróšta, 9. haperleje. Dźenßa popołdnju wokoło 3 hodźinow wudyri pola tudonneho žiwnosczerja Penthera w domskich straschny woheň, kiž tak spěschnje wokoło ßo hrabasche, so sa krótki czaß dźewjecz wobßedźeństwow w promjenjach stejesche. Woheň je w domskich wokoło pjezy wudyrił, jako wot Pentharjez nichtón doma njebě, ale běchu wschitzy na polu. Woni tež teho dla wysche skotu czisczˇe niczo wóhnjej wutorhnycz njemózachu. Tež tym druhim wotpalenym je ßo tak seschko, dokelž běchu tež wschitzy na polach.

Wotpalike ßu ßo: 1) Pentharjez wschitke twarjenja s wuwsaczom wumjenka, 2) wschitke twarjenja kublerja Köhlerja, 3) žiwnosczerja Bokana, 4) žiwnosczerja Rjeka, 5) brózˇeń kublerja Leunerja, 6) a 7) wschitke twarjenja dweju žiwnosczow kublerja Pjetschki s wuwsaczom wumjenka, 8) wschitke twarjenja žiwnosczerja Borna a 9) gmejnska khěža.

Pjetschzy je ßo wysche wscheho tež hischcze tójschto twarskeho drjewa spaliło, dokelž chzysche nowu brózˇeń twaricz, a rěsnikej Domaschzy, kiž pola njeho bydlesche, wscha jeho nadoba.

Skót bu wschitkón płomjenjam wutorhnjeny, s wuwsaczom někotrych huß a kur. — Pjeczo wobßedźerjo mějachu sawěsczene.

Wot ßykawow běchu k pomozy pschijěłe: kupjanska, łupjanska, delnohórczanska, klukschanska a minakalska.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Jan Jurij Mucžeŕ, žiwnosczerˇ we Wulkich Debßezach, s Madlenu Schreiberez s Horneje Kiny. Jan Bohuwěr Zyž, gratdźěłaŕ w Skokschezach, s Madlenu Pribschez s Něwßez.

Podjanska cyrkej: Michał Mikławsch Wels s Hrubjelczizy s Marju Madlenu Zyžez s Něwßez.

Křćenaj:

Michalska cyrkej: Ernst August, Handrija Augusta Jurscha, khěžerja a polerja na Židowje, ß. — Ernst Wilibald, Pětra Wylema Schmeißa, pjekarja a khěžerja pod hrodom, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 26. haperleje: Mikławsch Kaschper, wobydleŕ na Židowje, 64 l. 1 m. 23 d. — Ernestina, njebo Jana Krawza, žiwnosczerja w Hrubjelczizach, sawostajena dźowka, 24 l. 5 m. — 28., Korla August Husak, murjeŕ na Židowje, 39 l. 10 m. 10 d. — 29., Khrystof Gruhl, prjedawschi kubleŕ w Dalizach (wumrje w Draždźanach), 57 l. 11 m. — 30., Bjedrich August Hellgeist, měschczan, khěžeŕ w Budyschinje, 70 l. 8 m.

Najnowsche.

Win, 10. meje. Schesty armeekorps, wot generala Ramminga wjedźeny, je poruczˇnosczˇ dostał, ßo khětsje rucze do Czech podacz. Duž ßu wschitke żelesnizy, kotrež do Czech wjedu, sajate a ßo w tu khwilu po nich jenoż wojazy a wojerske wězy woża.

Mnichow (München), 11. meje. Bajerske knjezerstwo je wobsankło, ßwoje zyłe wójsko pod bróń powołacz.

Wotewrjenje zyhelnicze.

Dzenßnischi dzeń staj podpißanaj ßwoju nowosałożenu zyhelniczu do dżěła stajiłoj, skasanja horjebjerjetaj a budżetaj ßo se wschej mozu prózowacz, ßwojim wotebjerarjam najsprawnischo poßłużecz.

W Kschiwej Borschczi pola Budyschina, 5. meje 1866.

B. & C. Möschler.

Drjewowe aukzije.

Twjerde a mjehke palne drjewa, na tudomnych knjeżich revirach w tutym lěcze nadżěłane, budża ßo na błědowazych dnjach a lěßowych městnach na pscheßadżowanje pschedawacz:

pondżelu 14. meje t. l. na trupinjanskim reviru rano wot 8 hodzinach, pschi cžornych wolschach,

87 ½ kopy ¾ kohczowskich brěsowych a wolschowych walczkow a
1 ¼ = ¾ = khójnowych walczkow;

popołnju wot 1 hodziny na kosłowskim reviru pschi starej drósy,

30 klostrow ¾ kohczowskeho khójnoweho schczěpjaneho drjewa a
80 kop ¾ = khójnowych walczkow;

wutoru 15. meje na rakeczanskim reviru rano wot 8 hodzinach na namjesnych haczenjach

1 ½ klostra ¾ kohczoweho brěsoweho schczěpjaneho drjewa a
63 ¾ kop ¾ kohczowych brěsowych a wolschowych walczkow;

ßrjedu 16 meje na nowschczanskim reviru rano wot 8 hodzinow pschi żónskim haczje

5 ½ klostra ¾ kohczoweho brěsoweho a wolschoweho schczěpjaneho drjewa,
122 kop ¾ kohczowskich tajkich walczkow,
2 ½ kopy ¾ kohczowych mjehkich walczkow;

dopołnju wot 2 hodzinow na jeńscheczanskim reviru pschi pßowej hrjebi

35 klostrow ¾ kohczowskeho khójnoweho schczěpjaneho drjewa a
114 ¼ kopy ¾ kohczowskich khójnowych walczkow.

Hromadu seńdżenje w pomjenowanych drjewnischczach

W Rakezach 3. meje 1866. **R. Pelz,** wyschi hajnik

Jenoż woprawdżity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiż jenoż pscheß ßwoje wutki (kotrez żadyn druhi jemu podobny a po nim cżinjeny brostsyrop nima) spodżiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawoscżi, sażwanju, bróstowym cżerpjenju, schijowej wobcżeżnoscżi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 ngl. a 1 tl. na pschedań:

Jenoż woprawdżity maja tutón, pscheß ßwoju spodżiwnu hojazu móz po wschém ßwěcze G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 ngl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Möblowy magazin

tyscherskeho mischtra **Augusta Jannascha**

na ßerbskej haßy cžo. 22

porucza ßo s wulkim wubjerkom modernskich a derje dżěłanych möblow se wschelakeho drjewa, każ tez se wschelakimi stolzami pod ßlubjenjom najtunscheje płaczisny.

Pschepołoženje khlamow.

Wot dźenßnischeho dnja ßym ja ßwoje khlamy a ßwój skład

schkleńczanych, porzelanowych a steingutowych tworow

s domu knjesa pschekupza Küntzela na ßerbskej haßy czo. 7 do mojeho domu na ßerbskej haßy czo. 20 pschepołožił. Ja praju s tutym sa dowěrjenje, mi w tak bohatej měrje wopokasane, ßwój najpodwolnischi dźak a proschu, mi je tež dale spožczicz.

S dobom poruczam ja ßwój we wschěch nowosczach woßebje pschisporjeny skład **woßebnych** kaž tež **schpatnischich schkleńzowych, porzelanowych** a **steingutowych tworow**; tež poruczam ßo k wobstaranju wschitkich, do schkleńczerstwa **ßłuschazych dźěłow** a porjedźenjow k dobrocziwemu wobkedźbowanju, a budźe moje prózowanje, wschitkim, kiž ßo na mnje wobrocza, najspěschnischo a najsprawnischo poßłužicz.

W Budyschinje, 18. haperleje 1866. S poczesczowanjom

Rudolph Wilhelm
na ßerbskej haßy czo. 20.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětczischemu nalětnemu czaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

mužskeje drasty:

jako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židźe, wołmje ꝛc. s próstwu dobrocziwje na to kedźbowacz, so ßu wschě drasczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leža. S dobrej tworu a s najtunischim płaczisnami móžu kóždu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Großowe

brostkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k połóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscz pschi sasymnjenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokołnoscz w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Parne kupele

pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedźelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodźiny.

Kupjele sa knjesow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacz do 12 hodźinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy skasacz.

Po pschenajeczu wulkeho dźěla polow ryczeřkubła Wulkeje Dubrawy je nětko hischcze jich sbytk s wužiczom dwora s wobydlenjom pschenajecz. Na požadanje móže ßo hacz do 50 kórzow ležomnoscze (dobreho rzaneho a s dźěla rapßoweho pola) pschiwdacz, a chzyli na wotnajecze smyßleni na knježu kanzliju w Delnej Hórzy wobroczicz.

Wschitke družiny **pscheńczneje muki** a **rzaneje muki** najlěpscheje dobroscze, kaž tež **futtergries, rzane wotruby** a **pscheńczne wotruby** ßu najtunischo na pschedań w **Fraukensteinez młynje** w **Budyschinje** psched swonkomnymi lawskimi wrotami.

Aukzia pjeńkow.

Na scheschowskim reviru w drjewnischczu pschi rakeczanskej drósy budźe ßo wutoru 15. meje dopołnja wot 10 hodźinow wulka dźělba khójnowych pjeńkowych kloftrow na pscheßadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna ½10 hodźinow w drjewnischczu, hdźěž budźa wuměnienja wosjewjene.

W Njeßwaczidle 6. meje 1866.

B. Unger, wyschi hajnik.

Wosjewjenje.

Wutoru 22. t. m. dopołnja wot 9 hodźinow budźe ßo w maleschanskej holi pola Borschcze

40 jutrow rjaneho kopneho ßłanja

w jenotliwych loßach, kaž tež dźělba hotoweho ßłanja sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna je w nowym drjewnischczu.

W Delnej Woleschnizy, 4. meje 1864.

F. Förster, drjewokupz.

Wulki wubjerk dźěczazych wosyczkow, w płaczisnje wot 5 tl. a dróžscho, kaž tež wschitke druhe korbarske twory we woßebnej dobrosczi a tunjosczi ma na pschedań

A. M. Bartusch,
korbarski mischtr w Zidowje.

Němski Phönix,

wohenj sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Lojenje rybow a rakow w brěsowskej rěczy (wot delneho młyna hacz do jeńkeczanskich mjesow) ßo s tutym krucze **sakasuje** a budze kóżdy pschestupnik, bjes pohladanja na parschonu, ßudnistwu khostanja dla pschepodaty.

S dobom ßo temu, kotryż żanych pschestupnikow we wudawarni Serb. Nowinow tak wossewi, so móże ßo pschecziwo nimi ßudnischy sakroczicz, **myto wot 2 tolerjow** sawěsczuje.

Najeńk.

Kamjenjerubarjo

(Steinmetzger)

dostanu pola podpißaneho trajaze dźełko.

Kuba,

mureński mischtr w Budyschinje.

Najnowsche brunopiwowe drożdże

pschedawa wot ßrjedy 16. meje

M. A. Flauderka

pschi mjaßowych hětkach.

Tójschto wulkich piwowych cżwizow, woßebje sa wódne ßudy kmane, ma na pschedań

J. G. F. Niecksch.

Suche drożdże

wschědnje cżerstwe a woßebneje dobrosce porucza

J. G. F. Niecksch.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucza wulki wubjerk kaschczow s dubowcho, khójnowcho a jědlowcho drjewa.

Jedyn dobry wowczi poß je na pschedań na wowczerni w Barcze.

Jedyn pschedeschczinik (Regenschirm), wołmjany se żołtym pschimadkom je ßobotu na budyskich żitnych wikach na měchach leżo wostak. Tón, kotryż je jón namakał, chzył jón sa pschimerjene myto we wudawarni Serb. Nowinow saßo dacz.

Żołty wósk

punt po 16 nßl. a kuschczisny kupuje

C. A. Martschinck w Budyschinje.

W Małßezach je żiwnosc cżo. 13 s 5 korzami pola a łuki se skotom a gratom se ßwobodneje ruki na pschedań a je wscho dalsche pola wobßedzerja tam shonicz.

Njedzelu 13. meje

kehelekulenje wo kołbaßy

w Ssowrjezach. **Kmoch.**

Pschecżelam a snatym s tutym k nawjedzenju dawam, so je mi Bóh 20 augusta 1865 dźěczo wobradźił, kotreż je 30. haperleje teho lěta saßo k ßebi wsał.

Pawlo, khěżnik w Rownom.

Próstwa wot redaktora.

Podpißany redaktor proßy tych ßamych, kotsiż se sakskeho abo pruskeho wójska tajke listy dostanu, kiż ßo ßwojeho wopschijecza dla w Serbskich Nowinach wotcżischczecz hodża, so bychu je jemu pod adreßu „Herrn J. E. Schmaler in Bautzen" njefrankirowane psches post abo na druhe weste waschnje pschipoßłali. Tez proßy wón ßamych wojakow, so bychu pod spomnjenej adreßu jemu s wójska listy ßłali.

J. E. Smoler, redaktor S. N.

Nakładnikaj: Smoler a Pjech. Ciśé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 20. — 19. meje. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Noßacžiz. S Budyschinje. — Nowsche wažnische powjescže. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Budyschin, 18. meje 1866.

Hdyž dyrbimy dzeńßa prajicž, kak w tu khwilu w naschich a bližschich krajach wonhlada, dha ßo hinak wuprajicž njemóžemy, hacž so jara wójnszy wonhlada; — hdyž pak dyrbimy prajicž, schto ßebi ludžo w tychle dnjach w nastupanju nětcžischich wobstejenjow myßla, dha móžemy k nawjedženju dacž, so pocžinaja jaßo nadžiju na měr sapschijecž.

Mjenujzy Rußowska, Jendželska a Franzowska ßebi prózu dawaja, Prusku, Rakusku a Italsku k temu nawabicž, so bychu swoju swadu s pomozu europiskeho kongreßa wucžinile. — S teho je nadžija na měr nastała, kojkuž ßebi ju ludžo nětko cžinja, ale my hischcže niczo njewěmy, so chzedža cži, kiž ßu ßo swadžili, k temu swolicž, so by ßo jich swada na kongreßu wucžiniła. A prjedy hacž woni k temu njeswola, njehodži ßo po prawym prajicž, so měr wostanje.

Duž w tu khwilu wulka njewěstoscž knježi a hacž ßo měr žada, dha tola wójna hrosy. S wojerowskeho wokrjeßa nam pißaja, so tam najskerje na nowy tydžeń wojakow do kwartiry dostanu.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 17. meje, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 83½ (16 nßl. 7 np.).

Płaćizna žitow a produktow w Budiyšinje: 12. meje 1866.

Dowoz: 8471 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl.	np.	tl.	nßl.	np.	tl.	nßl.	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	5	10	—	4	27	5	5	15	—	5	5	—
Rožka . .	3	7	5	2	27	5	3	10	—	3	7	5
Jecžmjeń . .	2	27	5	2	12	5	2	27	5	2	22	5
Wowß . .	1	25	—	1	20	—	1	25	—	—	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	22	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	5	—	—	27	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždžan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wečžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wečžor 6 h. 52 m.*; wečžor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

12 tl. 7½ nßl. a 12 tl. — nßl.
pscheńza 70—71 tl., rožka 36—38 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecžiscženy) 16 tl. 5 nßl. a
(Cžiscženy, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drôžschi.)

Sakſka. Po powjeſczach draždžanſkich nowinow wopſchija ſakſke wójſko nĕhdže 36,000 muži a je ßo pjecza ſkoro wſchitke pſches rĕku Łobju ſczahnyło, tak ſo móže ßo, jeli trjeba, na awſtriſke (öſterreichiſch) a bajerſke wójſko ſepjeracz. Zyke wójſko je nĕtko w najlĕpſchim rjedže, dokelž je nĕtko tež koni doſcz nakupjenych; jenož na leutnantach hiſchcze trochu pobrachuje a je miniſterſtwo wójny teho dla pſchiſwolilo, ſo ßu nĕkotſi ſtudentojo, wuczerjo a póſtzy ſaſtojnizy jako leutnantojo do wójſka ſaſtupili. — Duchowni ſa ſkutkowaze wójſko ßu tež hižom pomjenowani a je ſa katholſkeho pólneho kapłana knjes tachantſki vikar Herrmann w Budyſchinje wuſwoleny; ſchtó je evangelſki pólny kapłan, to njeißmy hiſchcze ſhonili.

Wójſko, kotrež w Budyſchinje ſtejeſche, je ſańdženy tydžeń k Draždžanam wuczahnyło a njeje nam w tu khwilu ſnate, hdže nĕtko ſteji. S zyła pak tež ßo njehodži, ſo jedyn wſcho powjeda, ſchtož jedyn wo poſtajenju ſakſkeho wójſka wĕ abo ſhoni, hacz runje ßebi myßlimy, ſo ßebi njepſcheczel ſ naſchich powjeſczow wjele k nawjedženju wſacz njemóže, dokelž ßerbſki njerozymi.

W Reichenawje ßu ßo 10. meje wjeczor w 11 hodžinach dwĕ brózni, jena kólnja, kaž tež Rollez a Hausmannez domſte wotpaliłe. — W Dobrizach pola Miſchna ßu pſchi wuryczu noweje pinzy nĕhdže ſa 2000 tóleŕ ſtarych ßlĕbornych pjenjes namakali.

Na lipſkej univerſicze bu w tutym nowym porlĕcze 328 nowych ſtudentow ſapißanych a to 150 tukrajanow a 178 wukrajanow.

W Budyſchinje kaž tež w druhich mĕſtach a na wßach bĕchu ßo ſańdženy tydžeń ludžo ßele dla do ſtracha podali a kupowachu jeje, ſchtož mózachu. Woni ßo mjenujzy bojachu, ſo potom, hdyž wójna ſ Pruſkej wudyri, žana ßol wjazy do kraja njepſchińdže. Ale to je próſna bojoſcz, pſchetož my bychmy potom ſ Awſtriſkeje a Bajerſkeje ßele doſcz doſtali a to niz dróžſcho, dyžli nam ju Pruſka pſchedawa. — S papjerjanymi pjenjeſami, to rĕka, ſ zuſymi mĕjeſche nĕkotryžkuliž w poßlenich dnjach tež hary doſcz, dokelž chzyſche je rad wotbycz. A na to my wſchak ßwaricz nochzymy, ale wulka hłuposcz je, hdyž ßebi ludžo ſ krajnoſtawſkeho banka abo ſ budyſkeje nalutowarnje pjenjeſy domoj noſcha; pſchetož doma móže je kóždy wotbycz, njech je tež nanajlĕpje ſkowa, ſ nalutowarnje pak abo ſ krajnoſtawſkeho banka dyrbi je napoßledku tola połne doſtacz, njech je wójna tež najhórſcha była. To jenicžke njelubosne, ſchtož by jeho potrjechicz móhło, by to było, ſo ſa czaß wójny njeby žanu dań doſtał, ale by na nju tak dołho czakacz dyrbjał, hacz je wójna ſkónczena.

W poßlenich dnjach je ßo trochu mĕnjenje rosſchĕriło, ſo tola hiſchcze k wójnje njepſchińdže, ale ſo budže wſchitka ſwada pſches kongreß ſjednana. Tež wudawaja nĕkotre nowiny, ſo je rußowſki khĕžor pruſkemu kralej pißmo póßłał, w kotrymž jeho krucze k mĕrej napomina. Schtož pak je najwažniſche, to je to, ſo ßu nimale wſchitke mjeńſche nĕmſke wjerchi w hromadu ſtupili a ßo pſchecžiwo žadanjam pruſkeho krala wuprajili, tak ſo by wón wójſko tutych wjerchow tež pſchecžiwo ßebi mĕł a njeby pruſke wójſko pſches jich kraje marſchirowacz ßmĕło.

Wyſche teho je ſakſki póßłanz na franzowſkim dworje, baron Seebach, do Draždžan pſchijĕł a duž w ſańdženych dnjach draždžanſke nowiny powjedachu, ſo je wón kralej najſkerje powjeſcz wo tym pſchinjeßł, ſchtož khĕžor Napoleon wo nĕtcziſchich naležnoſczach mĕni. Dale powjedachu wone, ſo awſtriſki (öſterreichiſch) khĕžor a pruſki kral do Pilnitza pſchijĕdžetaj a ſo ßo tam ſjednataj.

To wſchitko je k temu pomhało, ſo je ßwĕt ſ nowa počzał ßo mĕra nadžijecz a ßu ßo tajkeje pſchiczziny dla tež wſchelake pjenježne papjery počzałe w płaczišnje porjedžecz, ake hacz je we wſchĕm tymle powjedanju žane ſornjeſchko wĕrnoſcze, to my njewĕmy: my móžemy jenož powjedacz, ſchtož wot druhich naſhonimy, a móže wſchak tež bycz, ſo ſkoty mĕr wobkhowamy, hacz runje w tu khwilu wſchudžom najßylniſche wójnſke pſchihoty cžinja.

Jeho majeſtoſcz kral Jan je nĕtcziſchich wobſtejenjow dla ſakſki ßejm k 23. meje do Draždžan powołał. — Miniſter ſ Beuſt je ßo wutoru ſ Bamberga wrócził, hdyž je ſe wſchelkimi miniſtrami mjeńſchich nĕmſkich wjerchow radu ſkładował.

Prußy. Hacz runje bĕ w poßlenich dnjach tež w Barlinje to mĕnjenje rosſchĕrjene, ſo ßnadž tola mĕr woſtanje, dha wſchak miniſter hrabja Bismark najſkerje tak njemyßli, pſchetož w pruſkim kraleſtwje ßo wójnſke pſchihoty, mohł rjez, ſ kóždym dnjom dale bóle pſchiſporjeja. To je woßebje w pruſkej Sakſkej a w Schleſynſkej poſnacz a je woſjewjene, ſo ßo na żeleſnizach, kotrež ßu w pruſkej Sakſkej (Provinz Sachſen) a kotrež ſ Barlina do ſakſkeho kraleſtwa wjedu, wot 16. hacz do 27. meje twory woſycz njemóža, dokelž budže ßo pruſke wójſko po nich woſycz. To ßamo je woſjewjene w naſtupanju żeleſnizow, kotrež ſ Barlina do Schleſynſkeje wjedu. Haj tež na rheinſkich żeleſnizach je woženje tworow hacz na dalſche ſaſtajene, dokelž ßo żeleſnizy ſa ßamych wojakow trjebaja.

Najwjetſche pruſke wójſko ßo w Schleſynſkej w hromadu cžehnje a mjeńſche w ſakſkej provinzy. Tam ßu twjerdžiſny hižom doſpołnje wobßadžene a zyle wójnſzy pſchihotowane, tak ſo tych wobydlerjow, kotſiž ßo na tſi mĕßazy ſ zyrobu ſaſtaracz njemóža, ſ twjerdžiſny wupokaſuja. Tež je pſchikaſnja pſchiſchła, ſo by ßo wucženje na wulkich ſchulach, kotrež w twjerdžiſnach ßu, hacz na dalſche wobſankko, a duž ßu hižom ſchulerjo gymnaſija a realneje ſchule w twjerdžiſnje Neiße domoj póßłani a

ßudniſtwo, kiž w twjerdźiſnje Koſelu běſche, je poruczność dostało, ßo nětko druhdże pſcheßydliczy.

A ſo je w pruſkim miniſterſtwje hiſchcze mało myßliczki ſa měr, to jedyn tež ſ teho widźi, ſo pſchezo hiſchcze landwehriſtow k wójſku žadaja a ßu jich wjele w tychle dnjach do tych měſtow ſchli, hdźež maja ßo ſhromadźowacz. Běchu to najbóle ſtari kavalleriſtojo a artilleriſtojo, kotſiž ßo hakle nětko k wójſku žadaja, dokelž prjedy hiſchcze na konjoch pobrachowaſche. — Miniſter wójny je tež poſtajił, ſo ßmědźa dobrowolnizy (Freiwillige), hdyž ßu hewak k wojerſtwu kmani, do wójſka ſaſtupowacz.

W Barlinje ßo powjeda, ſo ſtaj ruſki a franzowſki khěžor pola pruſkeho krala tón namjet ſtajikoj, nětczíſchu ſwadu na kogreßu wujednacz, kotryž by ßo teho dla powołacz a wote wſchitkich wjetſchich europiſtich wjerchow wobpóßłacz měł. Ale hacž je pruſki kral k temu ſwólniwy, wo tym niczo ßkyſchecz njeje. (— S wosjewjenja tuteho namjeta ßu najſkerje wſchě nowſche měrne powjeſcze woſtałe.)

Pruſke wójſko khoſchtuje nětko kóždy dźeń něhdże 500,000 abo měßacznje 15 millionow toler. Ssamo mobiliſirowanje khoſchtuje něhdże 20 millionow toler.

Nowy pruſki ßejm (landtag) budże pjecza něhdże ſa ſchtyri njedźele do Barlina powołany; ale to je czežko wěricz, dokelž hiſchcze nihdże žane pſchihoty k wuſwolenju ſapoßłanzow widźecz njeßu.

Awſtria (Rakußy). Tež tudy poczinaja ßo ſ měrnymi powjeſczemi noßycz, hacž runje ßo wſchě dróhi ſ wojakami mjerwja, kotſiž na italſke, pruſke a ſakſke mjeſy czahnu. Jako ſakožk měrnych powjeſczow wudawaja, ſo je khěžor Napoleon awſtriſkemu khěžorej w mjenje italſkeho krala 600 millionow ſchěßnakow ſa wotſtupjenje Venezianſkeje ßadźił a ſo teho dla žana wójna ſ Italiju njebudże; hdyž pak ßo italſki kral měrnje ſadźerži, dha potom pruſki tež niczo ſapoczecz njemóże. A hdy by wón wſcheje wězy wójnu ſapoczał, dha chzedźa wſchitzy ßußodźi na njeho hicz a chze jemu awſtriſki khěžor Schleſynſku wſacz, Napoleon pak pruſke kraje, na lěwym brjohu Rheina ležaze, a ruſki khěžor by ßwoju ſapłatu w tym pytał, ſo by ßebi Moldawu a Walachiju wſał. Tajkele a podobne blady móże jedyn nětko wſchědnje czitacz, ale dopokaſma nihdże žane pytnycz njeßu.

Kaž ßo ſda, dha awſtriſke wójſko pſchecziwo Italiji wójnu ſapoczecz nochze, ale chze ßo jenož ſ wopředka wobaracz, a najſkerje ſczini tež tak pſchecziwo Pruſkej. Awſtriſke wójſko na pruſkoſchleſynſkich mjeſach ſ kóždym dnjom pſchibywa a w Czechach wyſche Draždźan tež hižom khětro wulke awſtriſke (österreichiſche) wójſko ſteji, ſo by Sakſam k pomozy pſchicžahnyło, hdy bychu ßnadź Pruſzy ſakſke mjeſy pſchekroczili.

Franzowſka. Khěžor Napoleon je wóndanjo, jako jeho na jeho puczowanju w měſcze Auxerre witachu, ſjawnje prajił, ſo wón poſtajenja lěta 1815 ſe wſchej mozu hidźi. Po poſtajenjach lěta 1815 bu mjenujzy khěžor Napoleon I. wotßadźeny, Franzowſka ſhubi lěwy brjóh rěki Rheina a t. d. a duž je wuprajenje nětczíſcheho franzowſkeho khěžora nětkotremužkuliž ſtrach naczinikło. Ludźo chzedźa mjenujzy ſ tajkich ßłowow ſpóſnacz, ſo ma tež franzowſki khěžor pokhilenje, ßo na wójnje wobdźělicz a na tajke waſchnje lěwy brjoh Rheina ſaßo Franzowſkej pſchidobycz. —

Italia. Tudy je wſchitko tak hotowe, jako by ßo wójna jutſiſchi dźeń ſapoczecz měła. Miniſter wójny je kralej wojſewik, ſo je wot 16. meje zyłe wójſko k wójnje pſchihotowane, wſchitzy wyſchi roskaſowarjo ßu pomjenowani a Garibaldi je kommando dobrowolnikow na ßo wſak. A dokelž wſchón italſki lud wójnu žada, dha ßměmy kóždy dźeń powjeſcz wotczakacz, ſo je na rakuſkoitalſkich mjeſach wójna wudyrika, jeli ßo prjedy khětſje rucze něſkajke ſjednanje njeſczini abo ßo wotdźerženje kongreßa njewobſanknje. Italia chze pak jenož tehdy kongreß pſchiſwolicz, hdyž ßo jej hižom do prědka Venezianſka ßlubi.

Moldawa a Walachia. Tudy ßu hohenzollernſkeho prynza ſa noweho wjerčha wuwołali, ale turkowſki khěžor to pſchiwdacz nochze a hroſy, 12,000 muži wójſka do Moldawy póßłacz.

Ze Serbow.

SNoßaczíz. (Skóneženje.) Hiſchcze chzu pſchiſpomnicz, ſo ßmy pſchi tutej ſkładnoſczi na pokodniſchej ſtronje zyrkwje rjenje ležazy kerchow dobyli.

Schtož nětko tón poßwjeczeńſki ßwjedźeń naſtupa, dha je ßo tón ßamy ſe ßwjedźenſkim czahom ſapoczał, kotryž bě ſ khorhojemi a ſ kotwizami rjenje wudebjeny a ſ muſiku pſchewodźany, kotraž poßlenja pak je we woßadźi wjele hary, mjerſanja a pohórſchka naczinika. Tón czah ßam na ßebi pak je wobßwědcził, ſo tež mała woßada we tajkich wězach pſchi dobrej woli něſchto hódne a wulkotne ſamóże. — W Božim domje dźerżeſche naſch knjes farař Domaſchka wubjernu poßwjeczeńſku ryczy, kiž je ßo wſchitkim poßkucharjam jara derje lubiła a kotruž woßebje zuſy dokhwalicz njemózachu. Wona by hižom jeje hiſtoriſkeho wopſchijeczа dla ſaßkužiła, ſo by ßo czíſchczała. Potom dźerżeſche knjes diakonus Renczy ſ Ketliz niz mjenje ſkładne, dobre a natwarjaze prědowanje. Woboje ſta ßo tež tak pſchi němſkej kaž pſchi ſerbſkej Božej ßkužbje. K poßwjeczenju nowych piſchczelow běſchtaj knjes kantor Kozor ſ Ketliz a knjes kantor Rychtař ſ Oderwitzy pſcheproſchenaj a hrajeſchtaj woboj ſe ſnatym miſchtrſtwom. Poßleni, kiž je ßyn naſcheho njeboczicžkeho duchowneho, a kiž bě pſched dźeßa-

cźimi lětami ßam ſ lubym wuczerjom pola naß, dźeſche pſcheßłapnjeny wot rjanoſcze naſcheho nětcźiſcheho Bożeho domu: Hdy bychu mje ſe ſawjaſanymaj woczomaj ſ daloka do naſcheje zyrkwje dowjeſli a mi potom we njej ſawjaſk prjecź wſali a ßo mje wopraſcheli: Hdźe nětk ßy? ja bych to njewjedźił, tajke pſcheměnjenje je ßo tudy ſtała.

S móſchniczki je ßo wopokaſało, ſo je pſchi wſchěm hroſnym wjedrje k najmjenſchemu 800 ludźi w zyrkwi było. Tez pſchi połodniſchim koncercze bě zyrkej połna.

rtk.

S Budyſchina. Pſchichodnu ßrjedu (po ßwjatkach) 23. meje, ſměje ßo tudy wot dopołdnja 10 hodźinow generalna ſhromadźiſna dla ßwjeczenja tſiſtalětneho jubileja budyſkeho gymnaſija, najwažniſcheho ſa naß Sserbow, dokelž mkodźi Sserbja ſ wjetſcha na nim ſtuduja abo na nim ſtudowali ßu. Tale ſhromadźiſna, na kotruž ßmy hužom w 11. cźißle ſpomnili, ma ßo wot mužow wotdźerzecź, kotſiž ßu něhdy ſchulerjo tehole gymnaſija byli a chzedźa ßo na ſpomnjenym jubileju wobdźelicź. My jich teho dla na nju dopominamy a proßymy wo bohate wobdźelenje na njej, tez tajtich, kiž ßo hacź dotal njewuprajichu a žaneho pſchinoſchka njepſchilubichu, dokelž ßo jim pſchi tym ſkładnoſcź poſkicźuje, ßo na ßwjedźenju wobdźelicź a potom w ſhromadźiſnje ßobu nuts ryczecź a ßobu hłoßowacź móz. Na tejle ſhromadźiſnje ſměje ßo woßebje poſtajicź a wuczinicź, k cźemu dyrbja ßo te bohate pjenjeżne dary nałożicź, kotrez ßu ßo hacź dotal ſkładowake abo pſchilubike, hacź ſa ſtipendije ſa khudych a pilnych ſchulerjow abo kaž druha ſtrona chze ſa połkładnizu wudowow a ßyrotow budyſkich gymnaſialnych wuczerjow. Kaž my te wobſtejenja ſnajemy a tu wěz, kak wona nětkole ſteji, wěmy, dha je wſchitkim tym, kiž chzedźa, ſo bychu ßo naſpomnjene pjenjeżne dary k ſtipendijam nałożike, jara k radźenju, ſo bychu ßo prawje bohacze k tejle ſhromadźiſni ſeſchli, tak ſo bychu pſchi wothłoßowanju wjetſchinu hłoßow ſa ßo měli a tez to wotwobroczili, ſo bychu ßo ſpomnjene pjenjeſy dźelike: něſchto wot nich ſa ſtipendije a druhe ſaßo ſa tamnu połkładnizu. To by ſrudne wopokaſmo roſtorhanoſcze było! Tym pak, kiž na ſpomnjenu ſhromadźiſnu njebychu pſchińcź mohli, dowolamy ßebi radźicź, ſo bychu druhim, kiž pſchińdu, krótku napißanu połnomoz dali, kak dyrbja cźi ſa nich we ſpomnjenym naſtupanju dla nałożenja ſpomnjenych pjenjes ßo wuprajicź a pódla ßwojeho tez jich hłóß w ſhromadźiſnje wotedacź.

Nětkotſi, kiž běchu ſchulerjo
budyſkeho gymnaſija.

Nowſche wažniſche powjeſcze.

Draždźany, 16. meje. Dźenßa mějeſche ßo k cźeſczi mjeninow (Namenstag) krala Jana rano wulka reveilla tudomneje wojerſkeje hudźby.

Raczibor (w pruſkej hornej Schleſynſkej), 16. meje. S mjeſow bliſko wſy „Klingebeutel" je dźenßa powjeſcź pſchiſchła, ſo je jena awſtriſka wojerſka patronilla pruſke mjeſy pſchekrocźiła a ſ jenym pruſkim złonikom ſlě ſakhadźała.

Hamburg, 16. meje. Rakuſke (awſtriſke) wójſko, kotrez w Holſteinje ſteji, najſkerje tutón kraj wopuſcźi a pſches Hanoverſku a ßußodne kraje domoj poczehnje. Tak ßo ſ najmjeńſcha w tu khwilu powjeda.

Draždźany 16. meje. Sakſki pólny (wojerſki) póſt je poſtajeny. Sa pólneho póſtſkeho miſchtra je dotalny póſtſki ſekretaŕ Lenk w Lipſku pomjenowany. Jemu ßu ſchtyrjo ſekretarjo, ßedmjo aßiſtentojo a woßmjo ſchafnarjo k pomozy pſchiwdacźi a ßu ßo wſchitzy hižom do Draždźan podali.

Win, 16. meje. Sa tudomny regiment dobrowolnikow je ßo ſa dwaj dnaj 17,000 ſchěßnakow nawdało a winſzy pſchekupzy ßu ſa jedyn druhi regiment dobrowolnikow 65,000 ſchěßnakow nadarili.

Darmſtadt, 16. meje. Tudomna wojerſka diviſia ßo mobiliſiruje.

Paris, 16. meje. Khěžorowe nowiny „moniteur" měnja, ſo ßu wuhlady na ſdźerzenje měra ſkerje pſchibjerake, dyžli wotebjerake. Tez druhe nowiny powjedaja, ſo ßebi Franzowſka, Jendźelſka a Pruſka prózu dawaja, ſwadne naležnoſcze na pucź měrneho wujednanja pſchiwjeſcź.

Paris, 16. meje. Nowiny „France" powjedaja: Prynz Napoleon je ſjawnje prajił, ſo je Italia pod nětcźiſchimi wobſtejenjemi nuſowana, wójnu wjeſcź, hdy by tez we wojowanju ßama woſtacź dyrbjała.

Kiel, 16. meje. Holſteinſke krajne knježerſtwo je woſjewilo, ſo ßo pola holſteinſkich kaßow wjazy žane pruſke papjerjane pjenjeſy bracź njeßmjedźa.

Wittenberg, 16. meje. Sa wczerawſchim je pſchikaſnja ßem pſchiſchła, ſo ma ßo kóždy wobydleŕ na tſi měßazy ſ zyrobu ſaſtaracź. (Wittenberg je mjenujzy hiſchcze twjerdźiſna.)

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom swótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Kaž ßo ſda, dha je nětko jara njeſtrowy cžaß.

Mots Tunka. To bych tola njewjedžił!

H. D. Haj haj, to mójeſch wěricz.

M. T. Kak dha to?

H. D. Hlaj, bratſiko, to wóndanjo w jenej wßy jenu pinzu ryjachu a ßebi pódla klubu cžinjachu, tak ſo ßo ſe žortom trochu mjetachu. Ale to bu jara ſlě ſpóſnate, pſchetož jena žona bě to ſ daloka wuhladała a tu wěz zyle wopaki ſpóſnała.

M. T. Schto dha wona teho dla cžinjeſche?

H. D. Nó, wona žerdku wot khachli wottorhny a w měnjenju, ſo je ßo mužej kſchiwda ſtała, jenemu pſches khribjet praßny, ſo ßo wón jenož tak na ſemju wali, ſo wſcho rżeſche.

M. T. Jenož ſo je ſ tym hiſchcze woteſchło.

H. D. Ach, ſ tym wſchak woteſchło njeje, ale je wón dyrbjał hiſchcze k ſtołowej žonje hicz.

M. T. Ale kajkej dha to?

H. D. Haj, luby, bratſje, to my njeprajimy, pſchetož hewak bychu ju do ſchtrafy wſali a duž chzemy radſcho mjelczecz.

M. T. Nó, kaž ßebi myßliſch, tak budże mi też prawje.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Korla Bjedrich Hanka, wobydleŕ w Draždžanach, ſ Hanu Marju Mužikez ſ podhroda.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Ernſt Hermann, Jana Hantuſcha, wobkedžbowarja želeſnizy, ß. — Ida Bertha, Auguſta Wylema Kochty, ßolmĕrjerja w Budyſchinje, dź. — Jan Jurij Max, Jana Bohuwĕra Schramy, wobydlerja w Budyſchinje, ß.

Michalska cyrkej: Ernſt Bohuwĕr, Handrija Kſchižanka, wobydlerja w Bobelzach, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 2. meje. Jurij Pjeſa, wobydleŕ na Židowje, 63 l. 3 m. 18 d. — 7., Handrija Ernſta Jurſcha, cžěßle na Židowje, morworodżeny ß. — 8., Pawoł Ota, Hany Marje Amalije Meßerſchmidtez na Židowje, ß., 1 m.

Wſchelake njeſpodobnoſcże, kotrež ßu ßo w poßlenim cžaßu pſchi branju a wudawanju papjerjanych pjenjes ſtałe, nucża naß k temu woſjewjenju, ſo budžemy kralowſke ſakſke a pruſke papjerjane pjenjeſy, noty bankow w Budyſchinje, Chemnitzu, Draždžanach, Gerje, Gotha, Lipſku a Weimaru, kaž też papjerjane pjenjeſy lipſkodraždžanſkeje želeſnizy hacž na dalſche po połnej płacžiſnje, wſchě druhe papjerjane pjenjeſy pak jenož po dżeńſkim koursu bracž.

W Budyſchinje, 19. meje 1866.

August Bartko. David Berger. Fr. Braun. Rob. Hauptmann. Wm. Jacob. Emil Jäger. J. G. Klingſt Nachfolger. C. A. Lehmann. J. A. Liebuſch Wwe. Guſtav Mager. C. A. Mickan. Joh. Mießner. Guſtav Möckel. J. G. F. Rieckſch. Carl Noack. A. B. Pannach. Auguſt Pötſchke. J. T. Schulze. Robert Seidel. A. Stoſch. Johann Wannack.

Wosjewjenje.

Kóždy raz wuhladamy, so ßo njesbožomne wobstejenja teho abo druheho cżaßa psches njeprawu strachocżiw oscż, ſ kotrejż jedyn druheho natyka, powjetschuja a tež na to waschnje pschisporjeja, so ßo ſ tuteje strachocżiwoscże wot jenotliwych ludźi wužitk cżehnje.

My nochżymy wo tym hłuphym strachu ryczecż, kotryż ludźi papjerjanych pjenjes bla sapschija, ale jenoż wo jich běhanju na wschelake nalutowarnje (Sparkassy), so bychu ßebi tam ßwoje sapokożene pjenjesy wupłaczicż dali, ſ dżěła se stracha, so ßo tute posdźischo wupłaczicż njemóhłe, ſ dżěła pak w tym měnjenju, so budża pjenjesy ßami lěpje wukhowacż móz.

Nětko ßo pak tola ßamo wot ßebje rosymi, so dyrbja ßo wot nalutowarnjow pjenjesy, kotrež maja sadanicż, tež na dań wupożczicż, a so może ßo tajke wupożczowanje jenoż na dlěschi cżaß stacż, bjes tym so chzedża ludźo ßwoje sapokożene pjenjesy hnydom naspjet wupłaczene měcż. Cżim bóle ludźo naspjetpłaczenje żadaja a cżim krótschi je wupowjedżeńſki cżaß, cżim cżežo budże nalutowarnjam pjenjesy wobstaracż, a psches tajke, ſ njepraweje strachoſcżiwoscże nastate njedocżakanje może ßo ta njeluboscż sakożicż, psched kotrejż je ßo jedyn na hłupe waschnje bojak.

Schtoż wjetschu sechernoscż pjenjes, kotrež něchtó w ßwojim ßamßnym wobßedżeńſtwje ma, nastupa, dha je wójnſki cżaß wot 1812 a 1813 pokasał, so bě sechernoscż pjenjes pola ludźi ßamych najmjenscha, woßebje na wßach, a so budże tež we wójnje, kotraż nam nětko hrosy, jara maka.

W tu khwilu njeje drje pschi krajnoſtawſkej nalutowarni, kotruż maja wschitke sakſke hornołużiſke wßy ſe ßwojimi leżomnoscżemi sastupicż, żana cżischcżeńża na naspjetpłaczenje sapokożenych pjenjes widżecż dyrbi, ja dżerżu pak sa ßwoju pschißłuschnoscż, do prědka wuprajicż, so by mi żel było, hdy bychu sapokożerjo psches cżischcżenje na naspjetpłaczenje bjes woprawdżiteje potrjeby sastojnistwo banka nusowali, **ßo na wuměnjeny jenołětny wupowjedżeńſki cżaß sapjeracż** a tak tež tym dostacże sapokożenych pjenjes sadżěwacż, kotſiż ßebi je ſ woprawdżiteje potrjebnoscże żadaja.

Gmejnſzy prjódkſtejerjo móża woßebje k temu pomhacż, hłupy strach wjeßnych wobydlerjow tak derje w nastupanju papjerjanych pjenjes, każ tež sapokożkow w nalutowarni wotwobrocżicż a ſ teho, so ßo kralowſke sakſke papjerjane pjenjesy pschi wschitkich płaczenjach do krajnych khaßow a do krajnoſtawſkeho banka po połnej płacżiſnje bjeru, ßwojim gmejnam spósnacż dacż, so w tajkim nastupaniu żane schkodowanje njehrosy.

Pschi nětcżiſchim wikowanju a pschekupſtwje ßame ßlěborne pjenjesy żenje njedoßahaja, a psches strach psched papjerjantymi pjenjesami tajke schkodowanje na tym ßamym nastanje, każ ju Sakſka prjedy snaka njeje, a dyrbi psches to tajka wobcżeżnoscż we wikowanju nastacż, kotraż jenoż na naß ßamych cżiſchcżecż dyrbi.

W Budyſchinje, 11. meje 1866.

Postajeny krajny starschi kralowſkeho sakſkeho hornołużiſkeho markhrabinſtwa.

ſ Thielau.

Krajnoſtawſki bank.

Dokelż te ßame wopokasma, kotrež w lěcże 1859 tudomny bank nawabichu, k podpjeranju pjenjeżnych nastawow a k dopjelnjenju požadanjow leżomnoscże-rjow požczonki sa wyschu dań horjebracż, ßo we wjetschej měrje pschi hrożazych wójnſkich schmatanjach pokasuja, dha je podpißany direktorium hotowy, kredit banka k horjebranju wot **požczonkow wot 5000 tl. a wjazy** pod wudaczom nalutowarnſkich knižkow sa 5prozentſku dań a na połlětne, kóždej stronje dopuschczene a na żane termije ſwjasane wupowjedżeuje wužicż.

Płaczenja móża ßo w lipſkich a weimarſkich bankowkach, każ tež w notach sakſkeho banka w Draždżanach, skónczńje tež w kralowſkich sakſkich papjerjanych pjenjesach a w notach tudomneho banka po jich połnej płacżiſnje, każ tež w ßlěboru, stacż.

W Budyſchinje, 9. meje 1866.

Direktorium krajnoſtawſkeho banka kralowſkeho sakſkeho hornołużiſkeho markhrabinſtwa.

ſ Thielau.

Wotewrjenje zyhelnicže.

Dženßnischi dżeń staj podpißanaj ßwoju nowosałoženu zyhelniczu do dżěła stajiłoj, skasanja horjebjerjetaj a budżetaj ßo se wschej mozu prózowacż, ßwojim wotebjerarjam najsprawnischo poßłużecż.

W Kschiwej Borschczi pola Budyschina, 5. meje 1866.

B. & C. Möchler.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětczischemu nalětnemu czaßu porucżam ßwój wubjernje srjadowany skład

mużskeje drasty:

jako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocże, żidże, wołmje ꝛc. s próstwu dobroczżiwje na to kedżbowacż, so ßu wschě drasczenja **mój ßamßny** niż pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenož wo dobrych tworow dżěłaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leża. S dobrej tworu a s najtunischim płaczisnami móżu kóżdu konkurrenzu pschewinycż.

C. W. Bitzka.

Kamjenjerubarjo

(Steinmetzger)

dostanu pola podpißaneho trajaże dżěło.

Kuba,

mureřski mischtr w Budyschinje.

Parne kupele

pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedżelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodżiny.

Kupjele sa knjesow: Njedżelu dopołnja wot 9 hacż do 12 hodżinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodżinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodżinje prjedy skasacż.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucża wulki wubjerk kaschczow s dubowého, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Wosjewjenje.

Wutoru 22. t. m. dopołnja wot 9 hodżinow budże ßo w maleschanskej holi pola Borschcże

40 jutrow rjaneho kopneho ßłanja

w jenotliwych loßach, każ też dżělba hotoweho ßłanja sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacż.

Shromadżisna je w nowym drjewnischczu.

W Delnej Woleschnizy, 4. meje 1864.

F. Förster, drjewokupz.

Wschitke drużiny **pscheńcżneje muki** a **rżaneje muki** najlěpscheje dobroscże, każ też **futtergries, rżane wotruby** a **pscheńcżne wotruby** ßu najtunischo na pschedań w **Fraukensteinezmłynje** w **Budyschinje** psched swonkomnymi lawskimi wrotami.

Łojenje rybow a rakow w brěsowskej rěcżży (wot delneho młyna hacż do jeńkecżanskich mjesow) ßo s tutym krucże **sakasuje** a budże kóżdy pschestupnik, bjes pohladanja na parschonu, ßudnistwu khostanja dla pschepodaty.

S dobom ßo temu, kotryż żanych pschestupnikow we wudawařni Serb. Nowinow tak wosjewi, so móże ßo pschecżiwo nimi ßudniszy sakrocżicż, **myto wot 2 tolerjow** sawěscżuje.

Najeńk.

Wulki wubjerk dżěcżazych wosyczkow, w płacżisnje wot 5 tl. a dróżscho, każ też wschitke druhe korbarske twory we woßebnej dobrosczi a tunjosczi ma na pschedań

A. M. Bartusch,

korbarski mischtr w Żidowje.

Żołty wósk

punt po 16 nßl. a łuschczisny kupuje

C. A. Martschinck w Budyschinje.

W Małßezach je żiwnoscż cżo. 13 s 5 kórzami pola a łuki se skotom a gratom se ßwobodneje ruki na pschedań a je wscho dalsche pola wobßedżerja tam shonicż.

Leopoldski meliorirowany běły brostsyrop,

kißałoscże prósny, s kcżenjow najbóle hojazych alpskich selow a s kanariskeho zokora hotowany, psche wobcżeżnoscże na bróscże, schiji a płuzach woßebje derje skutkowazy ßrědk, maja w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. jenož jeniczży woprawdżity na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirschfeldże.
Herrmann Einert w Bjernacżizach.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towarstwo směje jutsje sa tydźeń 27. meje, jako na ßwjedźeń ßwjateje Troji zyßwoju lětnu hłownu shromadźisnu, na kotrejž budźe wone lětsa ßwój ßydomnaty lětny dźeń ßwjeczicz. A dokelž dyrbi ßo we tutej shromadźisnie, kaž kóżde lěto, nowe wuswolenje sastojnstwa, kaž tež sliczbowanje dokhodow a wudawkow stacz, dha ßo s tutym wschitzy pscheczeljo a wschitke pscheczelnizy mißionstwa, woßebje pak wschitke ßobustawy towarstwa lubje proscha, ßo na postajenym dnju po nyschporje, popołdnju w tsjoch w dźiwoczanskej schuli bohacze nutsnamykacz a hnydom pschi nutsstupjenju ßwoje wuswolenske lisczíki wotedacz.

Pětr Młónk, pißmawjedźeř.

Sserbska duchowna konferenza

ßrjedu 23. meje
dopołnja w 10 hodźinach
w hosczeńzu k słotej krónje w Budyschinje.

Möhn.

Jubileum budyskeho gymnasija.

Kaž bu hižom wosjewjene, budźe ßriedu po ßwjatkach 23. meje dopołdnia ½11 hodźinow w sali gymnasija generalna shromadźisna prjedawschich schulerjow dla wobsanknjenja wo sałoženju wustajenja a wo wólbje ßwjedźeńskeho wubjerka wotdźeržana, schtož ßo k dobrocźiwemu wobkedźbowanja s tutym hischcze jedyn ras naspomina.

W Budyschinje, 16. meje 1866.

Łužičan čo. 5

je psched tydźenjom wuschoł. Wopschijecze: Ssmjertna koschulka, wrót a njewrót, spěwaj wot Radyßerba. Žedźenje, spěw wot Cźěßle. Tsi lěta w Ruskej atd., wot M. A. Krala (wopißuje tón krócz srudny pschekhod Napoleonoweho wójska psches Beresinu). Dźěczaze hrónczka, podate wot Helma, Nowaka, Miczki a Měrczina. Puczowanje do Warschawy a Krakowa, wot M. Hórnika. Schtyrjo gerze; bajka w mužakowskej narycźi, wot Warka. S Budyschina a s Łužizy, wot redaktora. Sskowjanski roshlad, wot redaktora. Cźibka a Mudroń. Mjena czesczownych kk. wotebjerariow Łužiczana. Porjedźeńki.

Katholski Posoł czo. 10 je wuschoł.

Maschinowa fabrika

wot

T. Jähne w Lubiju

porucza woßebje dobre göplowe, młóczaze, ßykanjowe, ßyjaze, cźisczaze, małe a wulke schrotowaze, lentrějaze maschiny, garbarske sołu mlějaze młyny, rapscylindry, juchowe pumpy, rěpowe rěsaki, ßłódtołczaki, piwostudźaki, róle, mostowahi a t. d. po **poniženej** płacźisnje a bjerje wukrajne papjerjane pjenjesy po **polnej** płacźisnje. — Tež steja stajnje w hosczeńzu k słotej hwěsdźe w Budyschinje tajke maschiny k wobhladanju a pruhowanju.

---

1 tlr. myta

dostanje tón, kotryž paducha, kiž na mojej łuzy bjes Małßezami a Něwßezami trawu kranje, tak sjewi, so móhł ja teho ßameho ßudniszy khostacz dacz.

Gróscha w Bórku.

Pczołarske towarstwo w delnym dolje Sprewje směje shromadźisna **wutoru 22. meje** popołnju w 2 hodźinomaj w Małym Wjelkowje.

Pschedßydstwo.

W kniharni Smolerja a Pjecha je saßo sa kroschik k dostaczu: **Spjew wo žadławym palenzpiczu** abo pokaska palenzowych płodow.

Druhi dźeń ßwjatkow

kehelekulenje a reje

w Ssowrjezach. **A. Kmoch.**

Dźak.

Wschitkim tym ßamym, kotsiž pschi wóhnju, 9. meje w Khróscze wudyrjenym, k pomozy khwatachu a mi w mojej njepschitomnosczi moje wobßedźeństwo psched wohnjom wobarnowacz a psched płomjenjami wukhowacz pomhachu, praju ja sa to ßwój najlubosnischi dźak, s tej próstwu k Bohu, so by wón kóżdemu jeho dobrocźiwoscz bohacze sarunał. **Schmidt** w Huczinje.

Próstwa wot redaktora.

Podpißany redaktor proßy tych ßamych, kotsiž se sakskeho abo pruskeho wójska tajke listy dostanu, kiž ßo ßwojeho wopschijecza dla w Serbskich Nowinach wotczischczecz hodźa, so bychu je jemu pod adreßu „Herrn J. E. Schmaler in Bautzen" njefrankirowane psches post abo na druhe wěste waschnje pschipoßłali. Tež proßy wón ßamych wojakow, so bychu pod spomnjenej adreßu jemu s wójska listy ßłali.

J. E. Smoleř, redaktor S. N.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 21. ~ 26. meje. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. S Jamnoho. S Ketliz. — Nowsche ważnische powjesće. — Najnowsche. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Budyschin, 18. meje 1866.

„Měrne rycze, wójnske skutki" to je snamjo nětczischeho czaßa. Wschudżom sa měr rycza, ale wschudżom ßo też na wójnu hotuja. Němski „bundestag" je wczera w Frankfurcze wobsanknył, so maja wschitke němske wjerchi ßwoje wójska saßo na měrnu nohu stajicz, a ßu pósłanzy wschitkich němskich wjerchow tajke wobsanknjenje sa dobre sposnali. Duż ta wěz tajka wonhlada, jako by měr hotowy był, ale tak daloko hischcze Bohu żel! njejßmy; pschetoż w pschichodnym poßedżenju bundestaga pruski poßłanz wossewi, pod kajkimi wuměnjenjemi chze pruski kral ßwoje wójsko saßo na měrnu nohu stajicz. So budże bjes tutymi wuměnjenjemi też to, so ma Schleswig-Holstein Pruskej pschipanycz, to może ßebi kóżdy myßlicz. To pak je też snate, so pruskemu kralej Schleswig-Holstein dacz nochzedża a so je ßo tuteho kraja dla zyla wójnska hara sbehnyła, a duż je cżeżko wuhudacz, kak dyrbi ßo měr sdżerżecz, hdyż ßo żadanje pruskeho krala njedopjelni.

Tola my chzemy prjedy ßlyschecz, kajke budża pruske wuměnjenja, a ßo bjes tym hischcze pschezo stoteho měra nadżecz.

Płaćizna żitow a produktow w Budyšinje: 19. meje 1866.

Dowoz: 8471 kórcow.	Płaćizna w přerěčzku na wikach, wyšša.			nišša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nß	np.	tl.	nß	np.	tl	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pschenża	5	10	—	5	—	—	5	15	—	5	5	—
Rožka	3	10	—	3	—	—	3	10	—	3	7	5
Jecimjeń	2	27	5	2	12	5	2	27	5	2	22	5
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	25	—	—	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßtomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	5	—	—	27	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezyuskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 ł. 35 m.*; dopołnja 9 ł. 11 m.: pschipołnju 1 ł. 3 m.*; popołnju 3 ł. 33 m., wecżor 8 ł. 21 m.*; w nozy 2 ł. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 ł. 51 m.*; dopołnja 11 ł. 40 m.*; popołnju 3 ł. 25 m.†; wecżor 6 ł. 52 m.*; wecżor 9 ł. 18 m.; rano 1 ł.

†) Pschisanknjenje do a se Zitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Zitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. — nßl. a 12 tl. 25 nßl.
pschenża 70—71 tl., rožka 40—41 tl.,
(to je: sa 25 pruskich förzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 15 tl. 25 nßl. a
(Czischczeny, każ ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Sakska. Jeli dyrbjako ſnadź hischcze nĕkak k wójnje pschinicź, dha je katechet Dr. Fricka w Lipsku ſa pólneho prĕdarja pomjenowany. — W Lipsku bu krawski Künſchner, kotremuż winu dawaja, ſo je tamniſcheho pſchekupza Markerta ſaraſyk, wot lipſkeho ſuda k ſmjerczi wotſudzeny. — Budyſki ſudniſki hamt woſjewjuje, ſo maja ſo w mĕſazu juniju wot gmejnſkich radow dwójzy napiſane ſapiſy wjetſcheho a mjeńſcheho woheńhaſchenſkeho gratu na hamcze wotedacź a k teho poloźenju móża gmejnſzy prjódkſtejerjo ſtare ſapiſy na hamcze doſtacź. — W Draźdźanach ryjachu ſańdźeny tydźeń pódla dotalneho nowomĕſchczańſkeho gaſometra jamu ſa nowy gaſometer. Pjatk popołdnju w ſcheſczich hodźinach pytnychu, ſo pſches murju ſtareho gaſometra poczina woda bĕżecź a murjerjo khwatachu, ſo bychu te ſchmary ſakitowali. Ale prjedy hacź ſo to ſta, ſo murja rosda a murjerjo a druſy dźĕłaczerjo buchu wot njeje hrabnjeni; gaſometer ſam pak ſo ſaſypny a gas ſo ſapali. Nĕkotſi dźĕłaczerjo cźaſa doſcź czeknychu, ſchtyrjo buchu mjenje abo bóle wobſchkodźeni wucźehnjeni, tſjoch pak kamjenje a woda pokrychu a ſu jich hakle w tychle dnjach namakali.

Dokelź je nadźija, ſo europiſki kongreß w Pariſu w hromadu ſtupi a nĕtczińſche ſwady na mĕrnym puczu ſjedna, dha je Jeho majeſtoſcź kral Jan ſakſki ſejm, ſańdźenu ſrjedu do Draźdźan powołany, tón ſamy dźeń hacź na dalſche wotſtorczik. Sapóſłanzy, kotſiż bĕchu do Draźdźan pſchijĕli, ſu ſo teho dla ſaſo domoj wróczili. — Dokelź w ſakſkim wójſku pſchezo hiſchcze na wyſchkach pobrachuje, dha je miniſterſtwo wójny ſudniſtwam k nawjedźenju dako, ſo je młódſchim ſudniſkim ſaſtojnikam dowolene, ſo móża jako wyſchzy do wójſka ſtupicź. (Miniſterſtwo wójny móhło po prawym feldweblow a koprolow ſa wyſchich pomjenowacź, ale wone to jenoź we wobmjeſowanej mĕrje czini, dokelź by potom, hdyż ſo wójſko ſaſo na mĕrnu nohu ſtaji, wjele wyſchkow wyſche było, bjes tym, ſo tajzy wyſchi, kiż ſu prjedy ſaſtojniźy byli, poſdźiſcho ſaſo do ſwojeho ſaſtojnſtwa ſtupja.

W Neukunnewitzach pola Lubija ſu ſo 21. meje popołdnju wſchitke Köhlerez pódlanſke twarjenja wotpalite. — Tak mjenowana albertſka żeleſniza je w ſańdźenym lĕcźe 282,599 toleŕ dokhodow mĕła, to je: 35,400 toleŕ wjaz, dyżli lĕto prjedy.

Hacź dotal ſu w Sakſkej dźĕłaczerjo hiſchcze pſchezo dźĕła doſcź mĕli, tola nĕtko ſu w Chemnitzu poczeli dźĕłaczerjow ſ dźĕła puſchczecź a je wóndanjo tamniſcha Pfaffez maſchinowa fabrika 60 dźĕłaczerjow ſ dźĕła puſchcziła.

Pruſy. Hacź runje je wjele ryczow wo kongreßu, kiż by ſo w tychle dnjach w Pariſu ſapoczecź a nam ſkoty mĕr ſawĕſczicź mĕł, dha tola w Pruſkej niczo wo tym pytnycź njeje, wjele wjazy hotuje ſo pruſke wójſko na tajke waſchnje, jako by wójna kóżdy dźeń wudyricź dyrbjała. Tak je też miniſter finanzow pſchedawanje żita, ſkomy a ſyna do Sakſkeje ſakaſak, a budźa teho dla czi ſami, kotſiż hewak ſ wojerowſkeho a rosbórſkeho wokrjeſa żito do Sakſkeje, woſebje pak do Budyſchina wożachu, hladacź dyrbjecź, kak je doma wotbudu.

W Barlinje je, każ ſo ſda, mało wĕry do teho, ſo ſ kongreſa mĕr naſtanje, dokelź nihdże niczo widźecź njeje, ſo bychu ſo dalſche wójnſke pſchihoty ſaſtajike. Pruſke knjeżerſtwo chze ſo pjecza na kongreßu jenoź pod tym wumĕnjenjom wobdźĕlicź, ſo ſo jemu Schleswig-Holſtein do prĕdka ſlubi.

Pruſke nowiny pißaja, ſo landwehriſtojo njetrjebaja w helmu khodźicź, ale ſo maja tak mjenowany kăpi na hłowje, kotryż je wo wjele loźſchi. Woni njeiſſu wſchudźom prawje ſpokojni, pſchetoż jedyn landwehriſta piſche ſ twjerdźiſny Neißy: „Naſch traktament je 2½ nßl. na dźeń a njedoſtawamy dale niczo, hacź khlĕb, tak ſo dyrbimy ſebi wſchu druhu zyrobu ſami kupowacź. W naſchich kwartirach dyrbimy na ſamej ſłomje leżecź a njedawaja nam ani najmjeńſcheho wodźecza, tak ſo ſmy nuſowani, ſwoblekani ſpacź a mamy pſchi tym wjele ſymy wutracź, dokelź dyrbimy po wulkim dźĕli na kólnjach ſpacź, hdźeż ſmy wĕtſiku a deſchcziku wuſtajeni. Hdyż ſmy ſe ſtraże (ſ wachi) pſchiſchli, dyrbimy zyły dźeń dźĕłacź a mamy ſtary njerjad ſ kaſemattow won noßycź, w kotrychż w ſwojim cźaſu danſzy jeczi bydlachu, abo dyrbimy mĕchi ſe ſłomu wutykowacź. Wſchĕdnje landwehrſke bataillony pſchikhadźeja pak wobronjene, pak njewobronjene, ſ dźĕła we wojerſkej draſcze, ſ dźĕła bjes njeje. Wjele landwehriſtow je hižom nĕkotre njedźele pſchi wójſku a njeiſſu hiſchcze wojerſku draſtu doſtali, tak ſo dyrbja ſwoju ſamßnu draſtu na tych hubjenych lĕhwach torhacź. Na kußatym njerjedźe też njepobrachuje a t. d.“

Kommandirowazy general 6. armeekorpſa ſ Mutius je 19. meje ſ 21 wyſchimi ſwojeho generalſtaba, każ też ſe ſwojimi ordonanzami a druhimi muźſtwami do twjerdźiſny Neißy pſchijĕł.

Po hornoſchleſynſkej żeleſniźy nĕtko wſchĕdnje jenoź jedyn cźah do Awſtriſkeje (Rakuſkeje) jĕdźe a wot tam do Schleſynſkeje pſchijĕdźe. — W Hornoſchleſynſkej ſu ſo w tutych dnjach dwoje kamjeńtowuhlowe podkopki tepike, ſ kotrejuż lĕtnje pſches 1 million kórzow kamjenteho wuhla dobywachu. S jeneho podſemſkeho jĕſora je ſo woda pſchedrĕła a podkopki tak jara powodźika, ſo ſo w nich najſkerje ženje wjazy njebudźe dźĕłacź móz. Hacź dotal dźĕłaſche w tutych podkopkach pſches jĕdnacze ſtow hewjerjow, kotſiż ſu ſa jedyn dźeń wſchitźy ſwoje dźĕło ſhubili.

S Krefelda pißaja, ſo ſu wot tam 13 wucźerjow k wójſku powołali, tak ſo budźa ſo nĕkotre tamniſche ſchule ſankncź dyrbjecź, dokelź żane reklamazije a próſtwy niczo njepomhaja.

Pruſke wójſko ſo jenoź na wobaranje pſchihotuje, każ pruſke nowiny pißaja, a je teho dla do ſchtyrjoch

džělow abo wójskow džělenc. Prěnje wójsko wobsteji se 7. a 8. armeekorpsa s westfalskej a rheinskej landwehru a so wokoło Wetzlara w hromadu cžehnje, so by rheinsku Pruisku sakitowało. Druhe wójsko wobsteji se 4. armeekorpsa a s pěscheje a jěsdneje landwehry 1., 2. a 4. armeekorpsa a shromadžuje so blisko Erfurta, so by pruskosakisku provinzu sakitowało. Tsecze wójsko, mjenujzy wscha garda a 3. armeekorps wostanje pola Barlina a Frankfurta stejo, so by Barlin sakitowało abo, jeli trjeba, do Schlesynskeje marschirowało. Schtwórte abo hkowne wójsko wobsteji s 5., 6., 1. a 2. armeekorpsa a so bjes Neißu a Gleiwitzami shromadžuje, so by Schlesynsku sakitowało. Najwysche kommando nad tutymi schtyrjomi wójskami smeja krónprynz, prynz Biedrich Korla, koburgski wójwoda a mecklenburgski wjelwójwoda (Großherzog). Hacz do 15. junija maja wschitke wójska na tych městach stacz, kotrez su jim pschipokasane. Schlesynske wójsko budze pod wyschim kommandom krónprynza stacz a budze jeho hkowna kwartira we Wrótslawju (Breslau). Wón chzyssche tam hižom 21. meje pschijěcz, je pak hacz na dalsche w Barlinje wostak, dokelz so snadz psches wotczakowany kongreß ta zyka wez pschemeni.

Awstria. (Rakußy.) Kaz móże jedyn se wschelakich powjesczow spósnacz, dha awstriske knjezerstwo tak prawje swólniwje k pariskemu kongreßu pschistupicz nochze. To tez zadyn dziw njeje, pschetoz psches tutón kongreß by Awstria Venezianisku a swoje sobuprawo nad Schleßwig-Holsteinom wotbycz měła. Hdy by Awstria do teho swolicz chzyła, dha by to bjes kongreßa sczinicz móhła a měr by hotowy był. Duz wjele wěry do teho sskuscha, so naß kongreß psched wójnu wobarnuje, tola by to pschezo pod tym wumënjenjom mózno było, hdy by Awstria snadz w Schlesynskej abo Rumunskej nětajke sarunanje s krajom dostała.

Bohaczi pólszy semjenjo w Galiziji chzedza sa swoje pjenjesy sylne wotdzělenje dobrowolnikow khežorej k pomozy poßkacz a czinja so k temu hižom wschě nusne pichihoty.

General Benedek, kotryz je sa wyscheho kommandanta teho wójska pomjenowany, kotrez w Czechach, Morawje a wokoło Krakowa steji, so wy tychle dnjach s Wina do Pardubiz w Czechach poda, hdzez smeje swoju hkownu kwartiru. — Kaz je w Pruskej wulka njeluboscz k prjódkstejazej wójnje widzecz, tak je w Awstriji w ludu samym wulka horliwoscz k wójnje spósnacz; pschetoz tam myßla, so budze jim k lepschemu tycz, njech wójna wupanje kaz chze.

Italia. Garibaldi je ministrej wójny list póßkał, w kotrymz je wuprajił, so wyschi kommando nad italskimi dobrowolnikami na so wosmje. — Wschelake nowiny powjedaja, so stej Pruska a Italia swjask bjes sobu sczinikej, w kotrymz je slědowaze postajenje najwazniische: Nadpanje Awstria Pruisku a sapocznje potom tez Italia wójnu, dha ani pruski ani italski kral zadyn bjes druheho wole a pschiswolenja měr wobsanknycz nochzytaj. Pruska budze we wojowanju tak dołho pokraczowacz, hacz budze Venezianska wuswobodzena, a Italia, hdyz by tez hižom Venezianisku w swojej mozy měła, nochze tola prjedy wojowacz sastacz, hacz je Pruska wot Awstrije sarunanje dostała.

Hacz dotal je hižom 20 bataillonow dobrowolnikow formirowanych a hischcze pschezo wjele ludzi pschikhadza, kiz chzedza jako dobrowolnizy sastupicz. Duz so sda, so budze hischcze wjaz taikich bataillonow sakoženych.

W Italiji su njemało mjersazy na to, so chze jim prjódkstejazy pariski kongreß wójnu skasycz; pschetoz Italszy su teho mënjenja, so móże jich jenoz prawa kruta wójna s dotalnych njespodobnosczow a pjenjezných hubjenosczow wumóz. Duz tam wschitko na wójnu cžeri.

Franzowska. Rußowska, Franzowska a Jendzelska su so w tych postajenjach sjenoczike, kotrez chzedza Awstriji, Pruskej a Italiji k wotwobroczenju wójny prjódkpokožicz a su jim tute postajenja k nawjedzenju dale s tym pscheproschenjom, so bychu tute tsi kraje swojich sastupjerjow hacz do 25. meje k dospołnemu wujednanju měra do Parisa na kongreß póßkale. Sjednanje smeje so, kaz pariske nowiny powjedaja, na to waschnje stacz, so so Italia, Awstria a Rakuska někak s krajemi wurunaja. — Pruska a Italia stej pjecza bórsy wosjewikej, so so na kongreßu wobdzělitej, ale s Wina hischcze hacz do 22. meje zane wotmolwjenje pschischło njebě.

Rumunska. Wobydlerjo Moldawy a Walachije, kotrejz stej so pod mjenom „Rumunska" do jeneho kraja sjenoczikej, su wóndanjo, kaz smy to hižom tydzenja powjedali, hohenzollernskeho prynza Korlu sa swojeho noweho wjercha wuwołali, hacz runje so Turkowska, kiz ma nad Rumunskej wysche knjejstwo, temu pschecziwi. Tutón prynz, kotryz běsche hacz dotal leutnant pola gardy w Barlinje, je so w sandzenych dnjach skradzu dó Rumunskeje na pucz podał a tam pschischedschi swebi wot Rumunow hołdowacz dał. Hacz budze jeho tam turkowski sultan czerpicz, to dyrbimy wokczakacz; dziwacz pak so jedyn temu prynzej-leutnantej njemóże, hdyz chze wón s najmjenscha khwilu woprawdzity wjerch pobycz.

Wojerski list.

Dzeń 19. meje. Luba Madlena a synko Cyrillko! Hižom je so dzenza tydzeń minył, jako swebi posleni ras murje a wěze stareho Budyschina wobhladowach, wosebje pak połnóznonawjeczorny bok, hdzez kralowski hród kaz twjerdzisna steji. A ja swebi tehdy wopomnich, so swebi naschi stari wótzojo Budyschin wsacz njedachu, ale

jón ſ murjemi a hrjebjemi wobkoždžichu. Tola pak nětko nihdže niczo wjacy twjerde doſcz njeje, dokelž duch ſkaženja pſchezo pokraczuje a wulke ſchtuki a tſělby wunamykuje, ſ kotrymiž wſcho ſpowala. Ale ßkowo Boże wobſteji a ma tón ſygel: „Tón Knjes ſnaje tych ßwojich, a njech wotſtupi wot njeprawdoſcze, ſchtóž mjenuje to mjeno Khryſtußowe".

Luba Madlena, jako běch ßo njedželu ranko 13. meje ſ Wamaj roszohnowak, ßynych ßo na mojeho brunika a jěchach ſa mojim knjeſom wyſchkom k bataillonej. Bórſy bu khorhoj pſchinjeßena a hudźba hrajeſche, major kommandowaſche a tak, hłoßu naſcheho lubowaneho krala poßłuſchni, Budyſchin wopuſchczichmy. Hacž pak hdy ſaßo Budyſchin wohladamy, to ſteji w ruzy wſchehomózneho.

Něſchto, ſchtož mje jara ßwjeßeli, bě to: pola tſjoch lip ſetkach ßerbſku macz, kiž ßwoje dźěczatko na ßwojimaj rukomaj temu Knjeſej ponižnje do jeho ßwjatnizy njeßeſche. Hnydom ßebi ja ſpomnich: Byrnjež wſchudźom wójna była, Knjeſowa zyrkej tola wobſteji a ſo ßo pſches wójnu jenož jeho ßwjata zyrkej wuczíſczi, a jeli wójna pſchińdże, dha na njej nichtón wina njebudże, dyžli cžłowjekojo ßami. Duž dźerżmy měr, tak wjele hacž mózno je, ſe wſchěmi ludźimi!

Ja dale jěchach a na drósy pola Czerwjenych Noßliz blisko hoſczenza ßwoje tſělby w hromadu ſeſtajachmy. Tam da jedyn ryczerkubler bataillonej někotre tuny piwa walicz, tak ſo ßebi žadyn wojak njetrjebaſche pjenjes ſa piwo wudacz. — My potom dale czehnjechmy a na biſkopſkej horje pola hoſczenza naß wulka ßyła měſchczanow doczaka a ſ nami do měſta ßahaſche, hdyž naß ſ luboſczu horjewſachu a wſchitkim nuſnu potrjebu ßobudźělichu. A dokelž ſhonichu, ſo ßym rodźeny Serb, dha mi mojeho kowařſkeho miſchtra dźowczičzka prjedy měra njewoſtaji, hacž jej někotre ßerbſke rynczki njenapiſach, mjenujzy ßlědowazu ſchtuczku:

Se ßerbſkoh' kraja czehnje
Prjecz wojak nadobny,
Sſnadź ſo kraj wótzny ženje
Wjaz wocžko njewidži.
A duž wón khěrluſch ſrudny
Ssej někto ſaſpěwa,
Haj mandźelſku a ßynka
Wón Bohu porucza.

Póndźelu hiſchcze w naſchich kwartirach woſtachmy, wutoru rano pak czehnjechmy ſ Biſkopiz a ßnědachmy na „Fuchſn" a wokoło 1 hodźiny běchmy we Wyßokej (Weißigu), hdyž potom w dobrych kwatirach nozowachmy. Ssrjedu rano ſebrachmy ßo ſaßo dale a pſchińdźechmy pſched Draždźany, hdyž naß naſch pokkownik (oberſt) doczaka. Pſches Draždźany jěchajo ſetkach wjele ßerbſtich towarſchow, nad czimž ßo jara ſwjeßelichmy a popoldnju w prawym czaßu běchmy w B., hdyž mamy dobre kwartiry.

Ja poruczam Waju temu Knjeſej, mějtaj ßo derje! Sſkawa a poſtrowjenje wſchitkim ßerbſkim wótczinzam. — Twój Tebje wjele lubowazy mandźelſki Jan Mikanja.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Generalna ſhromadźiſna ſtarych ſchulerjow budyſkeho gymnaſija, kotrychž bě ßo něhdže 90 ſeſchło, je ſandźenu ßrjedu wobſanknyła, ſo ma ßo ſ pjenjes, dla jubileja nawdatych, ſchulerſki ſtipendium ſakoždź a ſo dyrbi ßo jubileum ßam pak lětßa naſymu, pak k lětu w meji ßwjedźeńſzy wotdźerżecz.

S Budyſchina. Sswjatki, tutón hewak najluboſniſchi róczny czaß, běchu lětßa mało luboſne, dokelž běchu khětro jara thłódne, haj ſymne, tak ſo w nozy tſeczeho ßwjateho dnja jara mjerſnjeſche a ßlědowazu nóz hiſchcze wjele bóle, a ßu běrny a druhe pólne płody ſmjerſke, teho runja tež wſchitke mjehke ſahrodne płody, tak ſo někotryžkuliž ſahrodnik jara wjele ſchkoduje. Wětſik najbóle wot połnozy dujeſche a mějachmy jenu nóz 2 gradaj ſymy; hakle ſchtwórtk, hdyž je ßo wětr wot ranja wobrocził, je počzało ſaßo czopliſcho bycz. — Wot puczowarjow, ſ kotrymiž ßo hewak ßwjatki na żeleſnizach mjerwi, bě mało widźecz, dokelž běchu pak dla ſymy, pak dla hrožazeje wójny doma woſtali; jenož naſchi młódſchi, ſa Draždźanami ßłużazy ßerbſzy krajenjo njeběchu ßo ſatraſchicz dali, ale widźachmy jich w mjeńſchich abo wjetſchich czrjódźiczkach po ſtarym ßwjatkownym waſchnju domoj na wopytanje hicz.

S Jamnoho. Pſched někotrymi njedźelemi namakachu tudy pſchi wobydlenju khěžnika Sserba jene něhdže 3 njedźele ſtare dźěczatko w ſawczku na ſemi lezo. Pſchi nim ſtejeſche mlokowa bleſchka a běchu ßerbſke ſpěwarſke k njemu położene a khěrluſch wotewrjeny, w kotrymž je na „thudu waczku" ſpomnjene. Dźěczo je ſa někotre dny wumrjeło a njejßu wußlědźicz móhli, ſwotkel je ta żónſka była, kotraž je to ßamo wupokożiła.

S Kelliz. W nozy wot 21. k 22. meje ßu ßo tudy twarjenja Albinuſez ſahrodniſkeje żiwnoſcze wotpaliłe. Woheń je w brózni wudyrił a je tak ſpěſchnje wokoło ßo hrabał, ſo ßu jemu wobydlerjo lědom ſe ſkotom wuczeknycz móhli. Wſcho druhe je ßo jim ſpaliło.

Nowſche waznifche powjeſczę.

Shorjelz, 24. meje. W tutych dnjach ßo tudy 1. armeekorps (něhdže 40,000 muži) ſhromadźuje a ßwoje kwartiry w Shorjelzu a wokolnoſczi doſtanje. (W tutym armeekorpſu ßu, tak wjele hacž my wěmy, najbóle Polazy, Kaſchubojo, Litwinojo a też Němzy.)

S Dólſka w Delnych Luźizach, kotrež ryczer-

kublo augustenburgskemu wjerchej Bjedrichej ßtuscha, pißaja, so ßo tam pschihoty k pschißydlenju spomnjeneho prynza cžinja. (To je lohko mózno, dokelž ßo powjeda, so awstriske (österreichisch) wójsko Holstein bórsy wopuschczi a psches Hannoversku a t. d. domoj poczehuje. Prynz Bjedrich njeby potom tež dlěhe w Holsteinje wostacz móhł.)

Draždžany, 24. meje. Na požadanje sakskeho knjezerstwa je awstriski khězor pschiswolił, so ßmě ßo žito saßo s Awstrije do Sakskeje pschedawacz, jenož wowß je w tu khwilu wuwsaty.

Barlin, 24. meje. Krónprynz da dzenßa ßwoju młodu prynzeßynu dzowku kschczicz a ßo najskerje jutsje k schlesynskemu wójsku poda. — Koburgski wójwoda Ernst je ßem pschijeł, so by pola krónprynza ßobu kmotsił.

Barlin, 24. meje. Rußowska je pschecžiwo temu protestirowała, so je ßebi hohenzollerński prynz Korla jako rumunski wjerch holdowacz dał. (To ßamo je ßo se strony turkowskeho sultana stało.)

Muichow, 23. meje. Pólny marschal (bajerski) prynz Korla je sa wyscheho kommandanta bajerskeho mobilneho wójska pomjenowany.

Win, 23. meje. S Jaßya je powjesc pschischła, so je wežera ruske wójsko pod kommandom generala Kotzebue a turkowske wójsko pod kommandom Omera pasche rumunske mjesy pschekroczilo a Moldawu wobßadzilo.

Paris, 23. meje. Tudomne nowiny „France“ pißaja: Kongreß je hischcze mózny, ale wón do 20 dnjow w hromadu stupicz njemóže.

Najnowsche.

Frankfurt nad Majnom, 24. meje. W dzenßnischim poßedzenju němskeho bundestaga bu namjet někotrych němskich knjezerstwow, so bychu wschitke němske wjerchi ßwoje wójska na jene dobo wotbronili, jenohlóßnje pschijaty. Pruska chze w blizschim poßedzenju wosjewicz, pod kajkimi wuměnjenjemi chze wona ßwoje wójsko wotbronicz, a praji, so stej ßo Awstria a Sakska najprjedy bronitej a so je Württembergska njepschecželszy smyßlena. Pruski póßlanz dale rjekny, so je Pruska psches ßwój namjet na powołanje němskeho parlamenta ßwoju luboscz k měrej wopokasała a so wona němski parlament hischcze nětko sa jenicžki ßrjedk k sdžerženju měra dzerži, pschetoz němski lud wschudze ßwój hlóß pschecžiwo wójnje posbehuje. — Awstria, Sakska a Würtembergska potom rjeknychu, so to wěrno njeje, schtoz je pruski póßlanz jich dla wudawał.

Draždžany, 24. meje. Wurjadny sakski ßejm budže ßobotu 26. meje wot Jeho majestosčze krala Jana wotewrjeny.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Ja tola njewěm, cžoho dla někotsi ludžo na hermank khodza, hdyž tola pschezo druhich nusuja, so dyrbja sa nich wubjeracz.

Mots Tunka. Ssnadž ßami dosez njerosymja a ßo teho dla na druhich ludži radu spuschczeja.

H. D. To ßym ßebi ja tež myßlił, ale wóndanjo ßym tež jenu druhu winu naschonił.

M. T. Kajku dha to?

H. D. Hlaj, dha jena hosposa druhej hosposy powjedasche, so je w Rakezach na hermanku była a so je tam lubu cžetku tež widziła, kak je ßebi tam wot jeneje druheje žony rubischko wubracz dała. A jako ßo ta druha hosposa prěnju hosposu woprasscha, cžoho dla je to cžinika, — kajke wotmolwjenje myßlisch, so je jej dała?!

M. T. Nó, schto dha je wotmolwika?

H. D. Hlaj, wona rjekny, so je ßebi wot druheje žony rubischko wubracz dała, dokelž ma ßama tak wulki nóß, so psches njón uicžo praweho njewidži.

Cyrkwinske powjesče.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Jurij Domaschka, kowař-najeńk w Dobruschi, s Marju Gruhlez tam. — Korla Wylem Jakub se Židowa s Marju rodž. Schokcžiž swudowjenej Lúckowej tam.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Marja Ernestina, Jana Jurja Wjeńki, wobydlerja w Budyschinje, dž. — Hedwiga Selma, Korle Augusta Kschižanka, měschczana, khěžerja a radžineho hetmana, dž.

Michalska cyrkej: Ida Klara, Korle Eduarda Bertholda, wětrnikarja w Lubochowje, dž. — Korla Bohumił Efraim, Bohumika Bocka, želesnizarja pola Natarjez, ß. — Korla August, Handrija Brühla, wobydlerja we Wulkim Wjelkowje, ß. — Emma Augusta, Jana Augusta Pjetrascha, kublerja a gmejnskeho prjódkstejerja na Židowje, dž. — Bohuwěr Hermann, Korle Augusta Hoblanda, wobydlerja pod hrodom, ß.

Zemrjeći:

Dzeń 12. meje: Jan Hermann, Hadama Piskarja, wobydlerja w Budyschinje, ß., 7 l. 1 m. 23 d. — Korla Bohumił Tietza, wobydleŕ na Židowje, 46 l. 1 m. 5 d. — 15., Jan August Domsch, wobydleŕ w Budyschinje, 31 l. 8 m. 16 d.

Wosjewjenje.

Kóždy ras wuhladamy, so ßo njesbožomne wobstejenja teho abo druheho cžaßa psches njeprawu strachocžiwoscž, s kotrejž jedyn druheho natyka, powjetschuja a tež na to waschnje pschisporjeja, so ßo s tuteje strachocžiwoscže wot jenotliwych ludži wužitk cžehnje.

My nochzymy wo tym hłupym strachu ryczecž, kotryž ludži papjerjanych pjenjes dla sapschija, ale jenož wo jich běhanju na wschelake nalutowarnje (Sparkassy), so bychu ßebi tam ßwoje sapołožene pjeujesy wupłacžicž dali, s dźěla se stracha, so ßo tute posdźischo wupłacžicž njemóhłe, s dźěla pak w tym měnjenju, so budža pjeujesy ßami lěpje wukhowacž móz.

Nětko ßo pak tola ßamo wot ßebje rosymi, so dyrbja ßo wot nalutowaŕnjow pjeujesy, kotrež maja sadanicž, tež na dań wupožcžicž, a so móže ßo tajke wupožcžowanje jenož na dlěschi cžaß stacž, bjes tym so chzedža ludžo ßwoje sapołožene pjenjesy hnydom naspjet wupłacžene měcž. Cžim bóle ludžo naspjetpłacženje žadaja a cžim krótschi je wupowjedźeński cžaß, cžim cžežo budže nalutowaŕnjam pjenjesy wobstaracž, a psches tajke, s njepraweje strachosczíwoscže nastate njedocžakanje móže ßo ta njeluboscž sałožicž, psched kotrejž je ßo jedyn na hłupe waschnje bojał.

Schtož wjetschu sechernoscž pjenjes, kotrež něchtó w ßwojim ßamßnym wobßedźeństwje ma, nastupa, dha je wójnski cžaß wot 1812 a 1813 pokasał, so bě sechernoscž pjenjes pola ludži ßamych najmjeńscha, woßebje na wßach, a so budže tež we wójnje, kotraž nam nětko hrosy, jara mała.

W tu khwilu njeje drje pschi krajnostawskej nalutowaŕni, kotruž maja wschitke sakske hornołužiske wßy se ßwojimi ležomnoscžemi sastupicž, žana cžischcžeńza na naspjetpłacženje sapołoženych pjenjes widźecž była, ja dźeržu pak sa ßwoju pschißłuschnoscž, do prědka wuprajicž, so by mi žel było, hdy bychu sapołožerjo psches cžischcženje na naspjetpłacženje bjes woprawdźiteje potrjeby sastojnistwo banka nusowali, **ßo na wuměnjeny jenolětny wupowjedźeński cžaß sapjeracž** a tak tež tym dostacže sapołoženych pjenjes sadźěwacž, kotsiž ßebi je s woprawdźiteje potrjebnoscže žadaja.

Gmejnszy prjódkstejerjo móža woßebje k temu pomhacž, hłupy strach wjeßnych wobydlerjow tak derje w nastupanju papjerjanych pjenjes, kaž tež sapołóžkow w nalutowaŕni wotwobrocžicž a s teho, so ßo kralowske sakske papjerjane pjenjesy pschi wschitkich płacženjach do krajnych khaßow a do krajnostawskeho banka po połnej płacžisnje bjeru, ßwojim gmejnam spósnacž dacž, so w tajkim nastupanju žane schkodowanje njehrosy.

Pschi nětcžischim wikowanju a pschekupstwje ßame ßlěborne pjenjesy ženje njedoßahaja, a psches strach psched papjerjanymi pjenjesami tajke schkodowanje na tym ßamym nastanje, kaž ju Sakska prjedy snała njeje, a dyrbi psches to tajka wobcžežnoscž we wikowanju nastacž, kotraž jenož na naß ßamych cžischcžecž dyrbi.

W Budyschinje, 11. meje 1866.

Postajeny krajny starschi kralowskeho sakskeho hornołužiskeho markhrabinstwa.
s Thielau.

Krajnostawski bank.

Dokelž te ßame wopokasma, kotrež w lěcže 1859 tudomny bank nawabichu, k podpjeranju pjenježnych nastawow a k dopjelnjenju požadanjow ležomnoscžerjow požcžonki sa wyschu dań horjebracž, ßo we wjetschej měrje pschi hrožazych wójnskich schmatanjach pokasuja, dha je podpißany direktorium hotowy, kredit banka k horjebranju wot **požcžonkow wot 5000 tl. a wjazy** pod wudacžom nalutowarnskich knižkow sa 5prozentsku dań a na połlětne, kóždej stronje dopuschcžene a na žane termije swjasane wupowjedźeuje wužicž.

Płacženja móža ßo w lipskich a weimarskich bankowkach, kaž tež w notach sakskeho banka w Draždžanach, skóncžnje tež w kralowskich sakskich papjerjanych pjenjesach a w notach tudomneho banka po jich połnej płacžisnje, kaž tež w ßlěboru, stacž.

W Budyschinje, 9. meje 1866.

Direktorium krajnostawskeho banka kralowskeho sakskeho hornołužiskeho markhrabinstwa.
s Thielau.

Wotewrjenje zyhelniczе.

Dżeńßniſchi dżeń ſtaj podpißanaj ßwoju nowoſatożenu zyhelniczu do dżeła ſtajiłoj, ſkaſanja horjebjerjetaj a budżetaj ßo ſe wſchej mozu prózowacz, ßwojim wotebjerarjam najſſprawniſcho poßłużecz.

W Kſchiwej Borſchczi pola Budyſchina, 5. meje 1866.

B. & C. Möchler.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchczu.

K nětczijſchemu nalětnemu czaßu porucżam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

mużſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, żidże, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczijwje na to kedżbowacz, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ſamßny** niż pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leża. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczijſnami mózu kóżdu konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſcze

ſawěſczuje pſchi **rukowanſkim fondsu** wot:

21 millionow 2 ſczě těßaz ſchěßnakow

a) **twory, mobilije, żujeńſke płody** a t. d., pſche **wóhnjowu ſchkodu;**
b) **kubła na dróha,** pſches **transportnu ſchkodu;**
c) poſkiczuje ſawěſczenja na **żiwjenje cżłowjekow** na najwſchelakſche waſchnje ſa **najtuniſche twjerde prämije** a wuſtaja policy po **pruſkim kourancze**

Tuto towarſtwo je w lěcze 1863 ſa 12452 ſchkodowanjow ſummu wot 4 millionow 359 tyßaz 283 ſchěßnakow a 22 krajzarjow wupłaczilo.

K kóżdemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow porucżeja ßo jako agentoju:

w Budyſchinje: **Julius Altmann,**
w Kamjeńzu: **Adolph Francke,**
w Lubiju: **W. Rothe,**
we Wóſporku: **Bernh. Hilbenz,**
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel.**

Parne kupele

pola

A. Droſchżża.

Kupiele ſa knjenje: Njedżelu, wutoru a ſchwórtk we 1 hodżiny.

Kupiele ſa knjeſow: Njedżelu dopołnja wot 9 hacz do 12 hodżinow, wutoru a ſchwórtk wot 4 hodżinow.

Extrakupiele maja ßo 2 hodżinje prjedy ſkaſacz.

Kaſchczżowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucża wulki wubjerk kaſchczżow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Wulki wubjerk dźěczażych woſyczkow, w płaczijſnje wot 5 tl. a dróżſcho, każ też wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſczi a tunjoſczi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Żidowje.

W Makßezach je żiwnoſcz czo. 13 ſ 5 kórzami pola a łuki ſe ſkotom a gratom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche pola wobßedżerja tam ſhonicz.

Maſchinowa fabrika

wot

C. Jähne w Lubiju

porucża woßebje dobre göplowe, młóczaże, ßykanjowe, ßyjaże, cziſczaże, małe a wulke ſchrotoważe, lentrějaże maſchiny, garbarſke ſołu mlějaże młyny, rapscylindry, juchowe pumpy, rěpowe rěſaki, ßłódtołczaki, piwoſtudżaki, róle, moſtowaki a t. d. po **poniženej** płaczijſnje a bjerje wukrajne papjerjane pjenjeſy po **polnej** płaczijſnje. — Też ſteja ſtajnje w hoſczeńzu k ſłotej hwěſdże w Budyſchinje tajke maſchiny k wobhładanju a pruhowanju.

Snaty cżłowjek, kotryż je ßobotu 21. haperleje jedyn ſeleny pſchedeſchczinik ſ běłym pſchimadłom ſ Hartmanez khlamow na lawſkej haßy w Budyſchinje ßobu wſak, njech jón tam bórſy ſaßo woteda, hewak budże ßo pola wyſchnoſcze rada pytacz.

Aachenske a mnichowske woheń sawěsczaze towarstwo.

Skutkowanje a wobstejenja towarstwa móža ßo se ßlědowazeho wobsanknjenja sliczbowanja sa lěto 1865 widzecz:

sakładny kapital.	tl.	3,000,000. —
prämije a dań sa 1865 (excl. prämijow sa posdnischo lěta) . . .	„	1,958,535. 5.
prämijowe reservy	„	2,924,753. 23.
	tl.	7,882,288. 28.
sawěsczenja we wobstaczu pschi kónzu lěta 1865	„	1,070,076,587. —

W Budyschinje, 1. meje 1866.

M. A. Flanderka,
agent towarstwa.

Dr. Whithowa wodźiczka sa woczi

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldźi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow poczesczena wopokasuje ßo bje wschitkmi dotalnymi woczi hojazymi ßrědkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschědnje jako najłahodnischa a najlěpscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrědk a jako

wěsta pomoz sa ludźi na woczomaj bědnych

kożdemu poruczecz. Wona hoji wěscze a rucze a be wschitkich schkódnych sczěwkow, woßebje pschi sahorjenju, sczerpnjenju, ßuchocze, ßylsowanju a běženju woczow, kaž tež pschi ßłabosczi po bělmje a płaczi bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl., a dźěła ju jenož wopprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźe w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Drjewowa a ßłanjowa aukzia.

Wutoru jako 29. meje budźe ßo w drożdźijskim reviru w tak mjenowanych marschach 20 hromadow ßłanja a 14 kop twjerdych walczkow na pscheßadźowanie pschedawacz. Sapoczatk rano w 9 hodźinach pola tórfowych kolnjow.

W Drożdźiju, 24. meje 1866.

Renschka.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 29. meje t. l. budźe na sdźerjanskim reviru we wotdźělenju ßrěnja hola a ßokolza něhdźe 120 khójnowych dołhich hromadow, wopschijazych płotowe, khmjelowe a brunowe žerdźe, sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna dopołnja w 9 hodźinach w piwarni w Brěmjenju.

Na hajnistwje w Sderju 23. meje 1866.

G. Petrenz,
tachantski hajnik.

---

800 tl. je na dobru wěstoscz wupożczicz a je wscho dalsche shonicz pola J. Hobraka pod hrodom czo. 14.

Wosjewjenje.

Dla sastupjenja hubjeńschich czaßow stej podpißanej jednocze nusowanej, dźěławy czaß sa lěcze wot 6 hodźinow rano hacz do 7 hodźinow wjeczor postajicz, kaž tež sdu wobstejenjam pschiprawicz.

Murjeřska a czěßliska jednota w Budyschinje.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu 27. meje

kehelekulenje wo kołbaßy

w Ssowrjezach. Kmoch.

Próstwa wot redaktora.

Podpißany redaktor proßy tych ßamych, kotsiž se sakskeho abo pruskeho wójska tajke listy dostanu, kiž ßo ßwojeho wopschijecza dla w Serbskich Nowinach wotczischczecz hodza, so bychu je jemu pod adreßu „Herrn J. E. Schmaler in Bautzen" njefrankirowane psches post abo na druhe wěste waschnje pschu poßłali. Tež proßy wón ßamych wojakow, so bychu pod spomnjenej adreßijemu s wójska listy ßłali.

J. E. Smoleř, redaktor S. N.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Ciše L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 22. — 2. junija. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: W Njeßwaczidle. S Budyschina. S Drjeczina. S Hnaschez. S Budyschina. — Nowsche wažnische powjescze. — Spěwy. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Budyschin, 1. junija 1866.

Kongreß abo shromadžisna sastupjerjow Rußowskeje, Jendželskeje a Franzowskeje s jeneje strony a Pruskeje, Awstriskeje, Italskeje a Němskeje s druheje strony je k 5. dnju junija do Parisa wupißana. Wulke ßu nadžije, kotrež ßwět na tutu shromadžisnu staja, a měrlubowazy ludžo měnja, so wona wójnu wotstroni. Ale hacž budža ßo wschě tajke nadžije dopjelnicž móz, to je jara njewěste; pschetož so by Pruska Schleswig-Holstein dostała, to by móžno było; so by ßo dale reforma němskeho swjaska stała, to by ßo tež hischcže sczinicž hodžiło; ale hdže dyrbi Awstrija sa wotstupjenje Venezianskeje sarunanje dostacž, to nichtón s wěstosczu njewě. Duž je jara lohko móžno, so pariski kongreß na tutej njewěstosczi na kruchi póńdže a so je hrožaza wójna jenož wotstorczena, niz pak wotstronjena.

Dyrbjało ßo pak stacž, so by w tu khwilu něchtón tak mudry był, kiž by swadne praschenja bjes Pruskej a Awstriskej hinak, dyžli s wótrosczu mjecza wujednacž móhł, teho chzemy khwalicž jako nascheho najlěpscheho pscheczela, pschetož wón by poł Europy psched schkodu a horjom wobarnował. Bóh daj, so by ßo tak stało.

Płaćizna žitow a produktow w Budiyšinje: 26. meje 1866.

Dowoz: 7386 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	5	5	—	5	—	—	5	7	5	—	—	—
Rožka . .	3	20	—	3	12	5	3	20	—	3	17	5
Jeczmjeń . .	2	25	—	2	17	5	2	27	5	2	25	—
Wowß . .	1	27	5	1	22	5	1	27	5	1	25	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	5	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	18	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	2	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždžan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m., weczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; weczor 6 h. 52 m.*; weczor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. 15 nßl. a 13 tl. 5 nßl.
pscheńza 70—71 tl., rožka 40 — 41 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 15 tl. 25 nßl. a
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1 1/8 tl. drôžschi.)

Saksa. Wurjadny sakski sejm, wot krala Jana do Draždžan powołany, bu sandźenu póndźelu w paradesali kralowskeho hrodu wotewrjeny, a Jeho Majestoscz pschi tym slědowazu wotewrjazu rycz dźerzesche: „Moji knjeza krajne stawy! We ważnym czasu sym Was wokolo sebje shromadźił, hdźez schmatanja bjes němskimaj wulkomozomaj Němzam s krawnej snutskomnej wójnu hroza. Němskim krajam, na tym njewobdźělenym, njenjemózesche do myßle pschińcz, na jenu wadźazu stronu stupiwschi, so s njej sjenoczicz, ale jenoz sa sdźerzenje měra skutkowacz a wadźenja po postajenjach němskeho swjaska wujednacz. To je Moje prózowanje a Ja sym, w sjenoczenju s wjazorymi Mojimi němskimi sobuwjerchamu, wosebje s bajerskim, se wschej mozu sa to skutkowak. K temu bě pak nusne, někotre pschihoty sczinicz, so bychmy nasche wójsko bjes schkody němskemu swjaskej do poruczenosczе dacz móhli. Tutych pschihotow dla s wójnskim sakroczenjom pohrożeny, sym ja němski swjask w jednarskej a měrnej myßli wo sjednanje prosył, ale s dobom tez Sswoje wójsko pod bróń powołał, so by Mje žadyn njedoczakany nadpad njepschekhwatał, pschetoz tez kóždy mjenjemózny by so wohańbił, hdyz by njeprawym hroženjam s muskej wutrobitosczu napschecziwo njestupił. S khwalobnej spěschnosczu su wojazy a reserwistojo na Moje skowo k swojej khorhoji khwatali a s połnej nadźiju wotczakuju wot Was, Moji knjeza krajne stawy, wot Wascheho dopokasaneho wótczinskeho symyßlenja, so njewotstorczenym wudawkam swoje pschiswolenje a Mojemu knjezerstwu to pjenjezne dowolenje dacz, kotrez nětczische wobstejenja a pschede wschitkim strachi, pschekupstwu a rjemjeßku hrożaze, sebi žadaja. Tola nadźija na měrne wujednanje njeje hischcze shubjena a Moje prózowanja budża na doßahnjenje tajkeho kraßneho kónza stajnje skożene. Po Mojim, hižom husto wopokasanym pscheßwědczenju budu ja tez s wjeßelom hotowy, k porjedźenju postajenjow němskeho swjaska na puczu prawdy a pod sobuskutkowanjom ludowych sastupjerjow ruku poskiczicz. Dokonjenje tajkeho skutka, sa kotryz so se žaneje strony wopory lutowacz njeßmjedźa, móże nasz najlěpje psched wróczenjom tajkich srudnych wobstejenjow wobarnowacz. Ssylny psches luboscz a swěrnoscz Mojeho luda, w pscheßwědczenju, so nikoho psches njepscheczelsku myßl sranił njejßym, ale so sym jenoz s wutrajnosczu sa prawo jeneho němskeho splaha a knjezerskeho domu sastupił, du ja stroschtnje pscheměnjenjam sudźby napschecziwo a spuschczam so na swarnowanje Najwyscheho w Mojej sprawnej wězy."

Jako kral Jan do sale sastupi, wunjeße jemu pschedßyda prěnjeje komory tsikróczну ßkawu, kotrejz shromadźeni sylnje pschihkoßowachu. Wón so na thrón posym a czitasche potom hornu rycz. Pschi ßkowach: „pschetoz tez kóždy mjenje mózny by so wohańbił, hdyz by njeprawym hroženjam s muskej wutrobitosczu napschecziwo njestupił," bu Jeho rycz wot dokhotrajazeho ßkawuwokanja pschetorhnjena. Po skónczenju rycze wupraji minister s Benst sejm sa wotewrjeny a jako kral salu wopuschczi, bu Jemu wot pschedßyby druheje komory tsikróczna ßkawa wunjeßena.

Pschedßyda prěnjeje komory je draždžanski měschczanosta Pfotenhauer a pschedßyda druheje komory žitawski měschczanosta (byrgemejstr) Haberkorn, sekretarjej druheje komory staj ryczнik Schenk s Budyschina a Dr. Loth.

Sa wójsko žada ministerstwo na tuto lěto hischcze 4 millionу 650,000 tl. a k podpjeranju pschekupstwa a rjemjeßka 1½ milliona toler; tola njeje trjeba, so bychu so tute pjenjesy psches powjetschenje dawkow snjeßke, ale wone budża s s krajnych khaßow wsate, dokelz je w tutych hischcze pjenjes dosczi.

Ministerstwo finanzom je wuwożenje žita, ßyna a ßkomy pisches sakske zkónske mjesy hacz do 1. oktobra teho lěta sakasaka. (Zkónske mjesy to su tudy czěske mjesy.) Do Pruskeje smě kóždy se žitom wikowacz kaz chze a tez s Pruskeje do Sakskeje.

Lipskodraždžanska želesniza mějesche w prěnich schtyrjoch měßazach lětuscheho lěta 107,575 tolerow dokhodow wjaz, dyzli loni w tych samych měßazach.

W Grünbachu pola Falkensteina je so 23. meje korczma wotpalika. Jako falkensteinske mužstwa se swojej sykawu wot wóhnja domoj jědzechu, swróczi so sykawa a pschi tym jeneho muża saraſy, druheho straschnje wobschkodzi a tseczemu ruku skama.

Prußy. Pscheproschenje na pariski kongreß je do Barlina pschischko a bu wot ministerstwa pod tym wuměnjenjom pschijate, so so wójnske pschihoty sastajicz njetrjebaja.

Pruski krónprynz je 28. meje do Wrótßkawja (Breslau) pschijeł, so by kommando nad wójskom, w Schlesynskej stejazym, na so wsał. Wón je w tamnischim kralowskim hrodże wotstupił a so tón samy dzeń dale do twjerdzisny Neißy podał. Wón so najskerje saso tak dołho do Barlina wróczi, hacz budże wucżinjene, smějemy-li wójnu abo měr.

W Shorjelzu a wokolnosczi budże hacz do bliżscheje póndźele prěni armeekorps (nimale 40,000 muži) shromadźeny. W Shorjelzu samym maja něhdże 8,000 muži w kwartirach, wschě druhe mužstwa steja wonka na wßach, kotrez so hacz 3 mile wot Shorjelza s wojakami mjerwja.

Se wschelakich pruskich městow su petizije na krala poßłali, w kotrychz jeho wo sdźerzenje měra proscha; tola sda so, so so na tajke próstwy dźiwako nje.

Někotre nowiny wudawachu, so su prjódkstejazeho kongreßa dla wschitke pruske wójska poruczenosczе dostake, tam slejo wostacz, hdźez runje su; někto pak saso pißaja,

ſo ßo wójſka tak w hromadu cžahnu, kaž je jim poruczene, ale ſo ßo to w tu khwilu ſ mjeńſchej ſpěſchnoſczu ſtawa, hacž w poßleńſchich dnjach. Po prjedawſchej pſchikaſni ma zyke pruſke wójſko hacž do 15. junija tam ſtejecž, hdžež je to poſtajene a ſda ßo, ſo budže wone hiſchcze prjedy w hromadže.

Koburgſki wójwoda je ßo ſ Barlina domoj podał a měnja teho dla ludžo, ſo drje wón w pruſkim wójſku ßobu ſkutkowacž njebudže.

Awſtria (Rakußy). To wójſko, kotreż je pſchecžiwo Pruſkej w Czechach, w Morawje, w awſtriſkej Schleſynſkej a we wokolnoſczi měſta Krakowa poſtajene, rěka „połnózne wójſko". Wone wopſchija něſchto pſches 300,000 muži a jeho najwyſchi kommandant je general Benedek. Wón je we Wuherſkej rodżeny a napſchecžiwo ßwojim wojakam jako dobry, ale tež kruty wyſchk ſnaty. W Awſtriji jeho ſa ßwojeho najlěpſcheho generala dżerža a je jeho teho dla, hacž runje je wón proteſtant, awſtriſki khěžor na tajke wyßoke měſto poſtajił. Benedek ma ßwoju hłownu kwartiru w tu khwilu w Olomuzu (Olmütz) w Morawje (Mähren) a pſchepołoži ju poſdžiſcho najſkerje do Pardubiz w Czechach.

W nowſchej Benedekowej wojerſkej pſchikaſni żada ßebi wón wot kóždeho wojaka, ſo dyrbi ßo, hdyž wójna wudyri a wón ßnadź do zuſeho kraja pſchindże, tak pſchecžiwo tamniſchim wobydlerjam ſadżerżecž, kaž ßo ſa praweho wojaka pſchiſteji. Wón dyrbi teho dla wſche zuſe wobßedżeńſtwo na pokoj woſtajicž a ßo wſcheho njeſpodobneho, njehorneho waſchnja woſtajicž. Kóždy wyſchk dyrbi w tajkim naſtupanju ßwěru ſa ßwojimi ludźimi hladacž.

Pſcheproſchenje na pariſki ßejm, kotreż ßu ruſke, jendżelſke a franzowſke knježerſtwo do Wina póßłałe, je wot awſtriſkeho khěžora pſchijate. W tutym pſcheproſchenju niczo na to ſpomnjene njeje, ſo budże ßo wo Venezianſku jednacž, ale je we tajkim naſtupanju jenoż prajene, ſo budża tež dopjelnjenje italſkeho kraleſtwa wuradżowane.

Awſtriſke knježerſtwo je w Venezianſkej tak mjenowanu nuſnu pożczonku wot 12 millionow ſchěßnakow wupißało a ma ßo tuta wot tamniſchich wobydlerjow w bliżſchich 6 měßazach ſapłaczicž. (Awſtria chze, kaž ßo ſda, hiſchcze prjedy něſchto pjenjes ſ Venezianſkeje ſczahnycž, jeli by ſtónczńje tola tutón kraj wotſtupicž dyrbjała.)

Italia. W italſtim kraleſtwje ßu njeſpokojni, ſo ßo ſ wójnu tak dołho dli, kral je pak tola pſcheproſchenje na pariſki kongreß pſchijał, w nadźiji, ſo ßnadź Venezianſku bjes wójny doſtanje. — Garibaldi je ßwoju kupu, hdżež hacž dotal bydleſche, wopuſchczik a najſkerje bórſy najwyſchi kommando nad italſkimi dobrowolnikami na ßo wosmje.

Franzowſka. Se wſchěch ſtronow je powjeſcž pſchiſchła, ſo je pſcheproſchenje na kongreß pſchijate, jenoż wot němſkeho ſwjaſła (deutſcher Bund), kotryż bě tež pſcheproſcheny, njeje hiſchcze żane wotmolwjenje pſchiſchło. Na kongreßu ma ßo mjenujźy 1) wo Schleswig-Holſtein, 2) wo Venezianſku a 3) wo němſku reformu jednacž. Saſtupjerjo němſkeho ſwjaſła w Frankfurcze abo tak mjenowany bundestag měnja, ſo němſka reforma pſched kongreß njeßłuſcha, ale ſo móhli ßebi to Němzy po prawym ßami doma wnczinicž a njetrjebali po mudroſcz hacž do Pariſa hicž, a teho dla woni hiſchcze żane wotmolwjenje dali njejßu.

Schto ma Awſtria ſa to doſtacž, hdyž by Venezianſku wotſtupiło, wo tym ßo wjele powjeda. Jedyn měnji ſo wona pruſku, w Schleſynſkej leżazu krajinu Glatz (Kładſko) doſtanje, druhi praji, ſo chzedża Turkam kruch Boßnije a Herzegowiny wſacž a awſtriſkemu khěžorej dacž, a ſchtoż tajke wſchelake rycze ßu. — Sapoczatk kongreßa je na 5. junija poſtajeny. Wón ludźom ſaßo nadźiju czini, ſo měr woſtanje, ale hacž temu tak budże, je nam khětro czežko wěricž.

Rumunſka. Hohenzollernſki prynz Korla, kiž je nětko rumunſki wjerch, najſkerje ßwój nowy thrón wobkhowa, pſchetoż konferenza, kotraž bě w Pariſu Rumunſkeje dla w hromadu ſtupika, je drje prajika, ſo ßo jeho wuſwolenje po poſtajenych wuſtawkach ſtako njeje, ale ſo wona wot njeho żadacž nochze, ſo by wón Rumunſku ſaßo wopuſchczik. Duž turkowſkemu ſultanej niczo njepomha, hdyž je pſchecžiwo jeho wuſwolenju proteſtirował, a wyſche teho tež wěrno njeje, ſo ßu turkowſzy a rußowſzy wojazy do Rumunſkeje pſchicžahnyli, wjele wjazy powjedaja, ſo chzedża wjerchej Korli jenu ruſku prynzeßynu ſa mandżelſku dacž.

Ze Serbow.

§*. W Njeßwaczidle dżeń 24. meje. Żadny a wulkotny pohrjeb mějachmy tudy na prjedy ſpomnjenym dnju.

Kneſej nad żiwenjom a ßmjerczu běſche mjenujźy ßo ſpodobało, ßobotu wjeczor 19. meje w 8 hodźinach ſ tuteje czaßnoſcze wotwołacž: macž nětczíſcheho wobßedżerja njeßwaczilſkich majoratſkich kubkow, jeje excellenzu hrabinu Amaliju Kunigundu Adelheidu ſ Rieſch, khěžorſkeho rakuſkeho generala Jana Sigismunda hrabje ſ Rieſch excellenzy, majoratſkeho knjeſa nad Njeßwaczidłkom a pſchißłuſchazymi wßami ſawoſtajenu wudowu, a buchu jeje woblědnjene ſtawy na horkach ſpomnjenym dnju na ßwjedżeńſke waſchnje ſ pſchewodom poſawniſtow, do hrabinſkeho pohrjebniſcheza k czichemu poßlenjemu wotpoczinkej donjeßene.

W hrodże dżerżeſche prjedy k. diak. Taffla ßerbſke a němſke wotproſchenje; w hrabinſkim pohrjebniſcheczu ſpěwachu k. k. wuczerjo a něktoſi druſy knjeża ßmjertnu

motettu, k. farař Rychtař mějeſche němſku pohrjebnu ryč, kaž też potom w zyrkwi němſke a ſerbſke prědowanje.

Kaž je njeboczičžka w ſwojim žiwenju luboſcz roſſywała, tak je też wona luboſcz žnjała. Wot teho dawaſche jeje pohrjeb ſjawne ſwědčenje, pſchetož wyſokoh a niſzy, bliſzy a dalozy, też tſjo duchomni ſ zuſnych woſadow, wſchitzy běchu pſchiſchli, ji poſlenju luboſcz wopokaſacz, a ju k jeje cžichej ſparnej komorzy pſchewodžicz. Wona běſche ſprawna lubowarka Božeho ſłowa a teho dla też ſwěrna wopytowarka ſjawnych Božich ſłužbow a je pſches to někotremužkuliž ſ dobrym pſchikładom prjódk ſchła.

Też ſerbſka ryč a narodnoſcz ji na wutrobje leżeſche; wona ryczeſche teho dla też rady ſerbſki, a ſo běſche ſerbſkeje ryče doſpołnje mózna, to dopokaża někotre knihi, kotreż je w ſerbſkej ryči wudała, a tak ſebi pſches to w ſerbſkej literaturje njeſapomnity wopomnik ſtajiła.

Luboſcz k ſerbſkej narodnoſczi, a luboſcz k Božemu ſłowu, ſo to tak hromadże wiſzy! Haj, ſwěrny Serb je też dobry kſcheſczijan.

So je Njeſwacžidło pſches jeje ſmjercz wjele haj jara wjele ſhubiło, to drje hakle ſpomnicz njetrjebamy.

Jejo wopomnjecze woſtanje w žohnowanju.

S Budyſchina. Naſch nowy gymnaſij, kotryž ſo nětko ſ nutſka a ſ wonka wutwarjuje, je jako napiſmo ſ wulkimi piſmikami tele pěkne ſłowa: DOCTRINAE — SAPIENTIAE — PIETATI (to rěka: wucžbje, mudroſczi, pobožnoſczi poſwjeczeny) na cžoło napiſane doſtał, tak ſo hužom wonka ſo woſnamjenjuje, cžemu chze a dyrbi tónle dom ſłužicz.

S Drjeczina. Sańdženu ſrjedu w nozy w druhej hodžinje wudyri w brózni tudomneho khlamarja a korczmarja Nowaka woheń a położi tule, kaž też hródz a domſke do procha a popjeła.

S Hnaſchez. Pjatk tydženja wjeczor pſchińdże ta ſrudna powjeſcz ſem, ſo je knjes Auguſt Michał Langa, kotryž bě na lipſkej univerſicze ſwoje ſtudije ſkóncził a chzyſche w bliżim cžaſu prénje duchownſke pruhowanje wotpokožicz, w nozy tuteho dnja wumrjeł, njenadžujzy wot Božeje ruczki ſajaty, jako bě ſwoju ſtarobu na 25 lět pſchinjeſł. Langez pſches tajku powjeſcz wulzy ſrudżena ſwójba je ſo na to do Lipſka podała, hdżež bu jich njeboczičžki ſyn a bratr póndżelu popołdnju na jara cžeſczowne a rjane waſchnje na lipſczanſke pohrjebniſchczo khowany, wot wjele ſtow ſtudentow a druhich pſchewodžerjow pſchewodžany. Na pohrjebniſchczu džerżeſche knjes profeſor Dr. Brücknař wutrobu hnujazu ale też wutrobu troſchtowazu pohrjebnu ryč a po nim prajeſchtaj też hiſchcze dwaj ſtudentaj, k. Grohmann ſ Budyſchina a k. Lehmann ſ Wjeleczina, ſłowa ſobuželenje nad ſaźnym minjenjom ſwojeho lubowaneho krajana. Do ryczow a po ryczach ſo wot ſpěwanſkeho towarſtwa pohrjebne ſpěwy ſpěwachu.

Hewak mamy hiſchcze pſchiſpomnicz, ſo bě kaſchcz naſcheho njeboczičžkeho krajana ſ wěnzami a druhimi wupyſchenjami kraſnje debjeny a ſo ſo pſchi pſchewodže pſched nim židžany ſawczk njeſeſche, na kotrymž běchu te ſłowa wuſchitej, kiž ſu w 1. liſcze na Korinthiſkich 15, 42—44 k namakanju.

S Budyſchina. Mrós, kotryž w nozy wot 23. k 24. dnju meje mějachmy, je w Łužizach, kaž też we wſchitkej wokolnych krajach žałoſnje wulku ſchkodu naczinił. Niz jenož ſo ſu włóſke worjeſchiny ſmjerſke a też wſchitke ſadowe ſchkomy ſchtodowake, dha je też wino ſkoro zyle ſkažene a ſahrodne płody ſu ſ wjetſcha kónz wſake. To wſcho by ſo pſchezo hiſchcze někak ſnjeſcz hodźiło, ale najhórſche je to, ſo je rožka pſches mjerſnjenje tak wobſchkodžena, ſo jara mało ſornow pſchinjeſe abo ſo dyrbja ju ſ zyła poſyz, a raps je też tak jara cžerpił, ſo ſu jón wjele ratarjow hižom poſyz dali. Kajka njeſměrnje wulka ſchkoda to je, móże ſebi kóždy myſlicz, woſebje hdyž pſchiſpomnimy, ſo je ſo tuto mjerſjenje niz jenož na Sakſku, ale ſ wulkeho džela też na Pruſku, kaž też na Cžěſku, Wuherſku a Pólſku roſſchěriło. So teho dla płacžiſna žita wo něſchto horje póndże, je lohko wěricz, ale ſo by drohota naſtała, to ſo nam wěricz nochze, dokelž je we wſchěch krajach hiſchcze jara wjele žita na pſchedań.

Nowſche waźniſche powjeſcze.

Mnichow (München), 30. meje. Bajerſke miniſterſtwo žada ſebi wot ſhromadženeho ſejma, ſo by wón nětcziſchich ſwadnych cžaſow dla 31 millionow 500,000 ſchěſnakow ſa wojerſke potrjebnoſcze pſchiſwolił.

Win, 30. meje. Awſtriſke knježerſtwo chze ſo na pariſkim kongreſu wobdźělicz, ale jenož pod wobarnowanjom ſwojeho prawa a ſwojeje cžeſcze. Wona nochze ſ brónju w ruzy žane njeprawe žadanja ſtajicz, njebudże pak ſebi też wot žaneho druheho kraja žane njeprawe žadanje lubicz dacz.

Florenz, 30. meje. Kral je wukaſnju dał, ſo ſmětaj ſo dwaj bataillonaj dobrowolnych tſélzow ſałożicz, wón je też dowolnoſcz dał, ſo ſmě ſo wójſko dobrowolnikow (Freiwilligen) wo 20 bataillonow pſchiſporicz.

Paris, 30. meje. Turkowſke knježerſtwo je wobſankło, ſo ſa cžaſ pariſkeho kongreſa žane wójſko do Rumunſkeje njepóſcżele. — Nowy rumunſki wjerch Korla I. je turkowſkemu ſultanej, kiž ma wyſche knjejſtwo nad Rumunſkej, piſmo póſłał, w kotrymž praji, ſo w tu khwilu do Konſtantinopla

pschińcz njemóże, ale so tam tak bórsy, hacz bndże mózno, wěscze pschijedże.

Dubrownik (Ragusa), 30. meje. Wczera ßu do Antivara tsi turkowske wójnske łódże pschijěłe.

Frankfurt, 1. junija. W dżenßnischim poßedżenju prajesche Rakuska, so chze wotbronicz, hdyż Pruska wotbroni a Pruska rjekny, so chze wotbronicz, hdyż Rakuska a Sakska wotbroni.

Jenoż woprawdżity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż psches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cżinjeny brostsyrop nima) spodżiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sażwanju, bróstowym czerpjenju, schijowej wobczeżnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Jenoż woprawdżity maja tutón, psches ßwoju spodżiwnu hojazu móz po wschém ßwěcze G. A. W. Mayerowy brostsyrop ſ Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

---

1 toleŕ myta

dóstanje tón ßamy, kiż mi teho paducha, kotryż hižom wjele lět na mojich leżomnosczach pschi kopschinanskim hrodżischczu żito torha a hußy we nim paße, tak wosjewi, so móżu jeho ßudnistwu khostacz dacz.

M. Hajna w Prawoczizach.

Drjewo na pschedań na Brěmjenju.

36 kloftrow ¾ khójnowych schczěpow, kloftr po 4 tl. 26 nßl.
34 kop ¾ walczkow, kopa po 1 tl. 15 nßl.
12 kloftrow pjeńkow, kloftr po 2 tl. 10 nßl.
Kupzy maja ßo pschipowjesc pola Wiczasa w Brěmjenju pola Minakała.

K **pschenajeczu** je w Debischkowje pola Hodżija jena khěża, sa por dźěławych ludźi kmana, kotrajż mózetaj każ dotal wschědnje dźěło na tudomnym knjeżim dworje dostacz. Wscho dalsche pola J. Jursch a tam.

Wosjewjenje.

Dokelż by ßo w nastawku pod „Hanß-Deplu a Mots-Tunku" na str. 76 w czo. 10 tutych nowinow stejazym a wote mnje spißanym, někajke kschiwduczinjenje sa prjedawscheho pucze wobkedźbowarja w Serbskich Paslizach, kublerja Mikławscha Wjeńka tam, wuhladacz móhło, dha jón ja ſ tutym naspjet bjeru a wosjewjam ſ tutym, so njeje moje wotmyßlenje było, pschecziwo kublerjej Wjeńkej psches to na někajke waschnje podhlad sbudżicz a kschiwdu cżinicz.

Jakub Kral
w Serbskich Paslizach.

Rjany futtergries, rjane wotruby a **pscheńczne wotruby** ßu stajnje tunjo na pschedań w Frankensteinez mtynje w Budyschinje psched swonkomnymi lawskimi wrotami.

Hejduschku

rjany płód, porucza k wußywej
W Rakezach, 1. junija 1866.
Robert Binner.

Gummijowe stupnje

w najwjetschim wubjerku a po tunich płaczisnach pschedawa
W Rakezach, 1. junija 1866. **Robert Binner.**

Wosowy mas

wosebneje dobrosczje porucza
W Rakezach, 1. junija 1866.
Robert Binner.

Jedyn kmany a strosby wulki wotroczk ßo hnydom do ßłużby pyta. Hdże? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

---

18 kop 8 a 10łohczowskich jadrojtych khójnowych łatow ma na pschedań **J. Nowak** w Styczinje pola Łasa.

Młody człowjek, kotryż chze młynstwo nawuknycz, może pola podpißaneho hnydom do wuczby stupicz.

K. A. Hanka w Hodżiju.

Młody człowjek, kotryż chze

knihikupstwo

nawuknycz, może w kniharni Smolerja a Pjecha w Budyschinje město dostacz.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu 3. junija
kehelekulenje wo kolbaßy
w Jeńkezach.

Spěwy.

Papjerjany cžaß.

O kak je dźiwnje pola naß,
My mamy papjerjany cžaß,
Schtož we wschěm ßwěcże prjódk nětk dże,
Wscho w papjerje ßo hiboze;
Schtož stari w skutkach cžinjachu,
Nětk ſ wjetscha dże psches papjeru.

Wschě nasche lube pjenjezki
Ssu jara žadne w ßlěbori,
Jenož do ßnadnoh' pschekupstwa
Sso trochu ßobu měscheja.
Masch krydnycž pak sto tolerjow,
Dha dostanjesch horschcž papjerow.

Papjeru dobre khowacž njej',
Sso dokho horje njedžerž ſ njej,
Wschak dže ta luba papjera
Sso spali, rósdrje, rosmoka.

Też nascha politika wscha
Je teho dla tak spłóschiwa
Wot kóždoh' wětra honjena,
Dokelž je zyka papjerna.

Pak bórsy luta wójna je,
So kóždy ſ flintu běžecž chze
A měni, so žno tſěleja,
Hdyž schrótuje ßo papjera.

Pak saßo wschitko k měrej dże
A kóždy wobßwědczież jo chze,
So nětk měr budże wobstajnje:
To jenož też na papjerje.

Hdyž ßußodźi ßo pschekorja,
Tak so ßo sjednacž njemóża,
Sso wobrocża na ßudnistwo,
So by jich to saß sjednało.

O! kajke waky papjerow
Sso popischu wot ryczników;
Hdyž potom dosch je pißane
A wotwobroczene wscho ske,
Sso sjednaja na papjerje,
A swada tczi we wutrobje.

Też wěra, wuczba kscheſczańska
Nam jara rjenje spißana
Do wjele tawsynt knihow je,
(Schtó pschehladacž je samóże),

So, hdyž by je wschě shromadźik,
By hory wot nich natwarik,
Tak wěra je we papjerje,
Jej' mało pak we wutrobje.

Tej' semje dokhosch, schěrokosch,
Kak wjercži ßo, a hłubokosch,
Wschěch krajow rycž a wuschiknosch
A wschitkich khumschtow potajnosch:

Hdyž tole chzesch wscho nawjedźicž
A rosom ßebi rosßwětlicž,
Dha njetrjebasch wschak wandrowacž
A póduſche ßej wotběhacž,
Pschi schalzy theja na blidźi
Cże papjera wscho nawuczi.

Wot kajkej pjerschcże měßaczk je,
Kak wulka žana hwězda je,
A kajkich wobydlerjow ma,
A schto tam na njej dźěłaja:

Hdyž tole wjedźicž požadasch,
Tam horje leczecž njetrjebasch,
Wscho w czopłej stwje sa khachlemi
Mózsch wohladacž na papjeri.

Hacž pak wscho zyle wěste je,
Schtož papjera nam pschinjeße,
To njehodźi ßo pschepytacž
A wěrnosch wschu won swubjeracž:
O schtó chzył tole na ßo wsacž
A ſ papjeru ßo hadrowacž?!

Duž bych ja radźik kóždemu,
Kiž noßy ßo se staroscžu,
A tu wež lěpje njesnaje,
Sso do papjerow smęschał je:

So wón ſ tym cžaßom ßobu dże,
Dokelž cžaß papjerjany je,
Hacž cžaß jo ßobu pschinjeße,
So lěpje wscho snacž nawuknje. —

To pak chzu radźicž kóždemu,
So na to skoži staroscž wschu,
Dokelž cžaß papjerjany je,
So papjera nam doßahnje.
O kajka była srudoba,
Hdyž pobrachka by papjera!

Prjecž njecžiß staru koschliku,
Też niz najmjeńschu lapczicžku,
Do papjernika pschedaj ju
So wudźěka nam papjeru:
So papjera nam doßahnje,
Hacž papjerny cžaß nimo je.

W Brěsowje.

Jan Preußka.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Karolina Ernestina, Korle Augusta Mischnarja, wobydlerja w Budyschinje, dź. — Johanna Helena Hilžbjeta, Jana Bohuwěra Lehmanna, měschczana, wobßedzerja a kamjenjopschekupza, dź.

Michalska cyrkej: Korla Bjedrich, Korle Gustava Rychtarja, wobydlerja pod hrodom, ß. — Hańža Theresia, Jakuba Sopy, wobydlerja w Nowych Makßezach, dź.

Pódjanska cyrkej: Theresa Katharina, Jana Krala, kublerja a rychtarja w Czemjerizach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 16. meje: Handrij Bětnar, sahrodnik w Cžichońzach, 60 l. 4 m. — 19., Korla August, Handrija Žida, kublerja w Bórku, ß., 10 n. — 20., Handrij Bohuwěr Henez, kubler na Židowje, 62 l. 2 m.

Powschitkomna aßekuranza (Assicuracioni Generali) w Trieſcze.

Rukowazy fond: 22 millionow 2 ſczi tyßaz ſchëßnakow.

Ziwjenje ſawëſczaze wotdżelenje.

Shromadna ſawëſczena ſumma kónz 1864 Schëßnakow: 33,398,422 14 kr.
Nawdatych prämijow w lëcze 1864 . . . . 1,279,303 70 kr.
Woſjewjenych ſchkodowanjow w lëcze 1864 . 657,086 77 kr.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſcze bjerje ſawëſczenja horje na ziwjenje cłowjekow na najwſchelakſche waſchnje ſo najtuniſche a twjerde prämije a to:

w kapitalowych ſawëſczenjach ſ dobytkom a bjes dobytka ſa ſawëſczeneho; wotdżelenje ſ dobytkom poſkicza ſawëſczenym woßebny wużitk;

potom we wſchitkich drużinach rentowych, wënowych a tantiemowych ſawëſczenjow.

K wſchitkemu wukaſowanju a k wobſtaranju ſawëſczenjow poruczeja ßo jako agentoje:

we Budyſchinje: **Julius Altmann,**
we Woſporku: **Bernh. Hilbenz,**
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel.**

Dr. Whithowa wodżiczka ſa wocży

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldży** w **Thüringſkej**, ſ wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow poczeſczena wopokaſuje ßo bje wſchitkmi dotalnymi woczi hojazymi ſrëdkami pſches ßwoje ſbożomne ſkutkowanje wſchëdnje jako najkahodniſcha a najlëpſcha wodżiczka w tajkim naſtupanju, a móże ßo jako dopokaſany hojazy a poßylnjazy ſrëdk a jako

wëſta pomoz ſa ludżi na woczomaj bëdnych

kożdemu poruczecz. Wona hoji wëſcze a rucze a be wſchitkich ſchkódnych ſczëwkow, woßebje pſchi ſahorjenju, ſczerpnjenju, ßuchocze, ßylſowanju a bëżenju woczow, każ tez pſchi ßłaboſczi po bëlmje a płaczi bleſchka ſ wukożowanjom jenoż 10 nßl., a dżëła ju jenoż woprawdżitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldże w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin w hrodowſkej haptyzy.

Schleſynſke wohen ſawëſczaze towarſtwo we Wrótßławju

ſ rukowazym kapitalom wot 3 millionow toler pruſk. kouranta

je mi agenturu ſa mëſta a wßy ßudniſkich hamtow w Budyſchinje, Wóſporku, Lubiju, Kamjenzu a Rakezach pſchepodało a poruczam ßo k wobſtaranju ſawëſczenjow pſche wóhnjowu ſchkodu ſa twjerde, po móżnoſczi tunjo poſtajene prämije.

Tuto towarſtwo ſaruna ſchkodowanja, kiż pſches woheń abo ſ błyſkom, pſches wurumowanje a haſchenje naſtanu a poſkicża pſchi wjazolëtnym ſawëſczenju ważne dobytki.

Proſpekty a ſawëſczenſke formulary móża ßo kożdy czaß darmo pola mje doſtacz a ßym ja pſchi ſawëſczenju rad hotowy, kożde pożadane wukaſanje wudżëlicz.

W Maleſchezach pola Budyſchina, 1865.

Jan Wehla.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchczu.

K nëtcziſchemu nalëtnemu czaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

mużſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lëtne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, żidże, wokmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedżbowacz, ſo ßu wſchë draſczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż wo dobrych tworow dżëkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leża. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczißnami mózu kożdu konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Wulki wubjerk dżëczazych woſyczkow, w płaczißnje wot 5 tl. a dróżſcho, każ tez wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſczi a tunjoſczi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Zidowje.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, poruczа wulki wubjerk kaſchczow ſ dubowehо, khójnoweho a jëdloweho drjewa.

Pschi měschczańskej nalutowarni [Sparkasse] ßo hacz na dalsche po wudżělenym wyßokim dowolenju ruczne pożczonki wot 100 toleŕ a wyschich kuloßtych ſummow na kontokniżki po 4 procentſkim lětnym ſadanjenju a pollětnym wupowjedżenju horje bjeru.

W Budyſchinje, 29. meje 1866.

Nalutowarnja a wupożczerńja.
Domſch.

Pschedawanje żiwnoſcże.

Pschichodnu ßrjedu 20. junija t. l. dopołnja wot 11 do 12 hodżinow budże ßo herbſtwodżělenja dla ſahrodniſka żiwnoſcz cżo. 5 na Holży, njebo Janej Rjekej ßłuſchaza a 5 akrow 91 kwadratnych prutow leżomnoſcże a rjane twarjenja wopſchijaza, ſ 92,64 dawkſkimi jenoſcżemi napołożena, w ſpomnjenej żiwnoſczi pod wjedżenjom wjeßnych grychtow a pod wuměnjenjemi, w termiji woſjewjomnymi, na pschebadżowanje pschedawacz.

Drobniſcha rosprawa je pola wudowy Rjekoweje tam doſtacz.

Na Holży, 29. meje 1866.

Wjeßne grychty.

Drjewowa aukżia.

Schtwórtk 7. junija t. l. budje ßo w lěßu rycżerkubła Mjedżoſſa w drjewniſchczu pſchi holanſkich horach a ſ naſtajanych ßuchich drjewow a podłamanych ſchtomow

54 kloſtrow ¾ łohczowſkich mjehkich ſchczěpow,
1½ " " " twjerdych } kliplow,
54½ " " " mjehkich }
¾ kopy ¾ łohczowſkich twjerdych } walczkow,
79¾ " " " mjehkich }
11 hromadow twjerdeho } żerdżoweho drjewa
13 " mjehkeho }

pod wuměnjenjom naßadżenja a ſa hotowe pjenjeſy na pschebadżowanje pschedawacz.

Aukżia ßo rano we 8 hodżinach pſchi tak mjenowanym ſchibjenczim hacze pola Birkenrody ſapoczinje.

W Huſzy, 30. meje 1866

Hugo Opelt.

200 kop jara rjanych runklizowych ßadżeńkow je na pschedań cżo. 580 na kamjeńtnej haßy.

Na fórbarku Małej Dubrawzy pola Delneje Hórki ſteji na pschedań

57 prěnicżkow-ſkopow, 21 jehnjatow-ſkopow,
45 ſtarych dójkow a 37 jehnjatow-dójkow.

W Delnej Hórzy, 28. meje 1866.

Nikolai, inſpektař.

Runklizowe ßadżeńki

ſnateje dobreje würzburgſkeje drużiny pſchedawa
ſahrodnik **Droſchütz** na rybjazej haßy.

Khětru dżělbu nowych tſěſchnych zyhlow ma na pſchedań **Droſchütz** na rybjazej haßy.

Mißionſka hodżina w Bónezy.

Dżiwoczańſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo budże, dali Bóh, jutſje ſa tydżeń, 10. junija, pola Jana Łukaſcha w Bónezy mißionſku ſhromadżiſnu wotdżerżecz. K temu ßo pſchecżelijo mißionſtwa, każ też ßobuſtawy towarſtwa lubje proſcha, ſo chżyli ßo tam popołdnju w tſjoch hohacże nutsnamakacz. **Pſchedßydſtwo.**

Jutſje jako prěnju njedżelu po ßwjatej Trojizy popołnju budże w Mjeſchizach pola rychtarja k. Alberta **mißionſka hodżina** wotdżerżana, na kotruż ßo wſchitzy pſchecżelijo mißionſtwa lubośnje pſcheproſchuja.

Poslenje słowa do rowa njebo
knjeza **Augusta Michała Langi,** stud. theol.
† 25. meje 1866.

Hłuboko zrudźeni přez Twoje zahe wotsalhiće, naš lubowany towaršo a přećelo, přiwołamy Tebi to poslenje bożemje za tuto żiwjenje. My smy we Tebi wěrjaceho křesćijana, njewustawaceho dźěłaćerja, radostneho towarša, wutrobneho přećela zhubili; Twoja wěra bě twjerdźe założena na teho Zbóžnika, k kotremuż so njejsy jenoż we słowach, ale też we skutkach póznał; Twoja pilnosć we wšěm dźěle zbudźi pola wšitkich tu nadźiju, zo budżeš swěrny dźěłaćeŕ we Knjezowej winicy; Twoja radosć srjedźa hjez wjesołymi towaršemi bě wot wšitkich wysocy ważena, tak zo bě Ty wšudźom a kóždy čas rad widżeny; Twoja wutrobnosć přećiwo swojim přećelam je jich z Tobu z twjerdšim zwjazkom zjenoćiła, hač zo by tón samy żana zemska móc, też nic smjerć, roztorhnyć móhła. Haj, Ty sy we wěrje, lubości a nadźiji, w ponižnosći, swěrnosći a wjesołosći jow na zemi wojował a dobył. Duż spi nětk derje w khłódnym rowje hač do wjeselebo horjestaća. Hač runjeż ćěło do procha a popjeła rozpanje, Twój duch je żiwy; hač runjeż sy za naš zemski čas wot nas wzaty, junu so zaso zjenoćimy. Hač do teho časa sy do našich wutrobow hłuboko zapisany; my Tebje w swojim pomjatku żiweho wobkhowamy, doniż też naš kónc so přibliži.

Serbske łužiske přědarske towarstwo
w Lipsku.

Dźeń 22. meje buchmoj w klukšanskim Božim domje wěrowanaj: štož swojim lubym znatym a přećelam najpodwolnišo k nawjedżenju dawamoj.

We Woslinku, 23. meje 1866.

Ernst Fryča, cyrkwinski wučeŕ,
Emma Fryčowa rodżena Tobiesec.

Jutſje njedżelu 3. junija

kehelekulenje a reje

w Ssowrjezach. **Handrij Kmoch.**

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 23. — 9. junija. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. S Cžornowa. S Jamnoho. S Kulowa. S Brěžkow. S połnózneje strony Budyschina. S Budyschina. — Wojerski list. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nowsche wažnische powjescze. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Budyschin, 8. junija 1866.

S kongreßom niczo njebudže a s tym je nam najwjetscha nadžija na dalsche sdžerženje měra wsata. Awstria nochze wot ßwojeho prawa nad Veuezianskej a nad Schleswig-Holsteinom na žane měrne waschnje puschczicž a duž drje hinak njepschiňdže, hacž so ßo s mjeczom wnczini, komu smějetaj tutaj krajej pschichodnje ßłuschecž: pschetož Pruska chze Schleswig-Holstein ßama měcž a Italia ßebi Veuezianſku žada.

Ssnadž je móžno, so ßo ßnadž hischcže w dwanatej hodžinje někajke pschemě-njenje stanje, kotrež nam měr sdžerži, ale my skoro wjaz do tajkeho sboža wěricž njemóžemy, hacž runje by to nascha najwjetscha radoscž była, hdy bychmy naschim lubym cžitarjam dalsche wobstacže měra pschzpowjescž móhli.

Jako najnowschu powjescž nowiny tu wudawaja, so je pruski kral wójnski swjask bjes Pruskej a Italskej podpißał a je w nim wuprajene, so ma jedyn kraj druhemu we wschěm nastupanju pomhacž.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 7. junija, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 71¾ (14 nßl. 3 np.).

Płaćizna žitow a produktow w Budiyšinje: 2. junija 1866.

Dowoz: 6164 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheňza . .	5	15	—	5	5	—	5	17	5	5	12	5
Rožka . .	4	15	—	4	—	—	4	15	—	4	5	—
Jeczmjeň . .	2	27	5	2	15	—	3	—	—	2	27	5
Wowß . .	2	2	5	1	27	5	2	—	—	1	27	5
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	16	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	2	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezyuskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždžan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m., wečžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wečžor 6 h. 52 m.*; wečžor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. 15 nßl. a 13 tl. 5 nßl.
pscheňza 70—71 tl., rožka 42 — 44 tl.,
(to je: sa 25 prustich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecžiscženy) 15 tl. 25 nßl. a
(Cžiscženy, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajňje něhdže 1⅛ tl. drôžschi.)

Sakſka. Dokelž pruſki miniſter wudawa, ſo je Sakſka ßobu najprjedy wójnſke pſchihoty cźiniła a tak tež Pruſku kónz měßaza měrza k bronjenju nuſowała, dha je ſakſki miniſter Beuſt 2. junija depeſchu do Barlina pósłał, w kotrejž dopokaže, ſo je Sakſka hakle 6. meje wojakow, na khwilu domoj puſchczenych, a potom 7. meje reſerviſtow k wójſku powołała, tak ſo je Sakſka něhdże 5 njedźel poſdźiſcho, dyžli Pruſka, počzała ßwoje wójſko na wójnſku nohu ſtajecž. — W ſańdźenych dnjach ja badenſki wjelwójwoda w Pilnitzu pola krala Jana pobył a ſ nim rosryczowanje měł, teho runja tež ſ miniſtrom Beuſtom jednał a ßo potom pſches Mnichow (München) ſaßo domoj wróćił. — Na wojerſku ſhromadźiſnu, kotraž ßo ſe ſtrony mjeńſchich němſkich wjerchow w Mnichowi wotdźerżuje, je wot ſakſkeho krala oberſtleutnant Montbé poßłany.

W Brandu pola Freiberga je ſańdźenu ßobotu błyſk domſke kublerja Rychterja, w Lindze domſke, hródź a brózeń kublerja Gerngroßa, w Oberſchönje brózeń a kólnju kublerja Bernſtadta wotpalił a w Michaelißu dwě kruwje ſaraſył.

Wotewrjenje rjemjeßniſkeje wuſtajeńzy w Chemnitzu je hacž do 15. julija wotſtorczene.

Wot budyſkeho wokrjeßneho ßuda bu 25. meje 17létna ßkužobna holza Hana Khryſtiana Běbrachez ſe Žornoßyk k tſjom létam dźěłaczerńje wotßudźena, dokelž bě 20. febr. w Konjezach woheń ſakožiła a pſches to na 2000 toleř ſchkody na mobilijach a žicze naczinika. Wona je jenož teho dla tajku niſku ſchtrafu doſtała, dokelž je tón hroſny ſkutk pſchi ßłabym roſomje wobeſchła.

Na lipſkej univerſicze je nětko 1241 ſtudentow, bjes nimi 454, kiž ßu ſ druhich krajow.

Druha komora je ſańdźenu wutoru wurjadne wojerſke potrjeby, ſa kotrež kralowſke knježerſtwo 4 milliony 650,000 tl. žada, jenohłóßnje pſchiſwolika.

Prußy. Miniſter pjenježnych naležnoſczow knjes Bodelſchwingh je ſe ßkužby ſtupił a je kral Wylem na jeho měſta prjedawſcheho miniſtra Heydta poſtajił. Někotre nowiny wudawaja, ſo je ſpomnjeny miniſter teho dla wotſtupił, dokelž je khorowaty, druhe pak měnja, ſo wón teho dla njeje chzył dlěhe w ßkužbje woſtacž, dokelž chze miniſterſtwo papjerjane pjenjeſy, tak mjenowane „Darlehnsſcheine" wudacž, kotrež wot pruſkeho ßejma pſchiſwolene njejßu.

Hacž runje je pruſke knježerſtwo ſwólniwe, ßo na kongreßu w Pariſu wobdźělicz a tam měr wujednacž pomhacž, dha ſda ßo tola ſ druheje ſtrony, ſo ma wone mało wěry do ſdźerženja měra; pſchetož cźi pruſzy wojazy, kotſiž hacž dotal daloko nutſka w kraju ſtejachu, ßu w ſańdźenych dnjach pſchikaſnju doſtali, bliže k awſtriſkim a ſakſkim mjeſam marſchirowacž. Tak běchu w poßlenich dnjach wſchě pucze, kotrež ſ wojerowſkeho a rósborſkeho wokrjeßa k Shorjelzej horje wjedu, ſ pruſkim wójſkom, po nich k Shorjelzej marſchirowazym, kaž pokryte a ßu naſchi pruſzy Sserbjo w tutych dnjach jěſnych a pěſchkow wſchěch druźinow wohladacž móhli.

Pruſke nowiny pißaja, ſo ßu gardy tutón tydźeń Barlin a Potsdam wopuſchczecz počzałe a ſo ßo najſkerje wokoło Khoczebuſa w hromadu ſczahnu. W tajkim napohladanju je pjecza nowa barlinſkoſhorjelſka żeleſniza tak daloko do rjadu ſtajena, ſo móże ßo po njej wot Barlina hacž do Khoczebuſa jěſdźicz a budźa najprjódzy jenož gardywojazy po tej ßamej woženi. Hdyž budże wſcha garda w Khoczebuſu a wokolnoſczi ſhromadźena, pſchijědże pjecza kral ſ Barlina, ſo by ju wobhladał. — Pruſke nowiny wudawaja, ſo garda hacž na dalſche pola Khoczebuſa ſtejo woſtanje, dokelž je to poſtajenje, ſ kotrehož móże Barlin ſakitowacž, ale tež do Schleſynſkeje abo do pruſkoſakſkeje provinzy na pomoz czahnycž, jeli by to trjeba było.

Pruſki krónprynz w tu khwilu po Schleſynſkej wokoło jěſdźi a tam wójſko wobhladuje; dźenßa (ßobotu) chzyſche wón w tajkim naſtupanju tež do Shorjelza pſchińcž.

Jeli hiſchcze ſ pariſkeho kongreßa ſchto budże, dha miniſter Bismark na njón póńdże.

Wolby ſa nowy pruſki ßejm ßu nětko poſtajene. Wuſwolenzy (Wahlmänner) budźa 25. junija, ſapoßłanzy (Abgeordnete) pak 3. junija wuſwoleni.

Awſtria (Rakußy). Awſtriſke knježerſtwo je drje, kaž tydźenja pißachmy, pſcheproſchenje na pariſki kongreß pſchijało, ale jenož, kaž ßo nětko powjeda, pod tym wumělenjenjom, ſo ßo na kongreßu niczo wo někajkim wotſtupjenju abo wumělenjenju kraja jednacž njeßmě. Ale dokelž ma ßo to woßebje na kongreßu ſtacž a je kongreß runje teho dla w hromadu powołany, ſo by ßo pſches někajke krajwotſtupjenje abo krajwumělenjenje dotalny měr ſdźerżał, dha móże ßo ſtacž, ſo tajkeho ſapjeranja dla ſ kongreßa ſ zyła niczo njebudże. Tak wjele je ßo ſ najmjeńſcha ſtako, ſo ßu ſapoczatk kongreßa wot 5. hacž do 9. junija wotſtorczicz dyrbjeli.

S druheje ſtrony pißaja, ſo chze awſtriſki khěžor italſkemu kralej Venezianſku wotſtupicz, jeli jemu italſki kral kruch Italſkeje ſa nju da, a ſo chze Holſtein pruſkemu kralej woſtajicz, jeli jemu tón ſa to kruch Schleſynſkeje wotſtupi. To pak ſtej najſkerje dwě njemóżnej wěży a duž je mało k wěrje podobne, ſo budże pariſki kongreß wójnu wotwobroczicz móz.

Kaž w Pruſkej, tak ßo tež w Awſtriji (Oeſterreich) wojazy dale bóle w hromadu cźahnu a maja teho dla hiſchcze doſcz tam a ßem marſchirowacž; tola ßu wojazy ſ wjetſcha hižom tak poſtajeni, kaž ßebi to zyły wojerſke wotpohladanje žada. — Wyſchi kommandant połnózneho wójſka, to je teho wójſka, kotrež w Czechach, w Morawje

a w awstriskej Schlesynskej steji, general Benedek pschebywa hischcze w morawskim měsczе Olomuzu. — Jeli wójna wudyri, dha pschijědże khěžor do Prahi a ßo tamnischi kralowski hród hižom sa njeho pschihotuje. — S Prahi ßu cžěsku kralowsku krónu a druhe skoczane a s drohich kamjenjow wobstejaze kralowske wupyschenja do Wina pósßkali.

Awstriske ministerstwo je ßebi wotmyßliło, holsteinske krajne stawy (Landstände) powołacz a jim poruczicz, so bychu prajili, koho chzedza sa ßwojeho wjerćha měcz. Jeli wone to sczini, dha je wěste, so woni augustenburgskeho prynza wuswola, — a duž tež barlinske nowiny pißaja, so budże to, hdyž Awstria ßwoje wotmyßlenje do skutka staji, runje tak wjele, jako by awstriski khěžor pruskemu kralej wójnu pschipowjedźił.

Italia. Tudy wschón lud na sapoczatk wójny cžaka a poczinaja hižom na to morkotacz, so kral Awstriji wójnu njepschipowjedze. Wón je njedoczakliwych ludźi jenoż s pokasanjom na prjódkstejazy pariski kongreß trochu směrowacz móhł. Dobrowolnikow, kotsiž chzedza ßobu na wójnu cžahnycz, bě ßo tak wjele prjódkstajiło, so žanych wjazy sapißowacz nochzychu, ale dokelž woni s haru hrosycz poczachu, dha ßu w jich sapißowanju tež dale pokracžowali. — Garibaldi je ßwoju kupu wopuschcził a je na puczu do teje strony, hdżež budże ßo jeho skutkowanje sapoczinacz.

Franzowska. Pariske nowiny wudawaja, so khěžor Napoleon ßam kongreß wotewri a pschi tym tajke mudre ßkowo praji, so potom měr wostanje. — Wone powjedaja tež, so je Napoleon woßebje list do Wina pósßkał, so by awstriske knjeżerstwo tola hischcze k dżělbranju na kongreßu nawabił. — Rußki ministerpschedßyda wjerćh Gorczakow je ßlubił, so na kongreß do Parisa pschijědże; s Italije pschińdże minister Lamarmora.

Schleswig-Holstein. Awstriski gouverneur w Holsteinje, marschal Gablenz, je holsteinske krajne stawy k 11. junija powołał. Woni maja ßo w měsczе Itzehoe seńcz a smeja ßwoje wuradżowanje tak srjadowacz, so móża sa tsi męßazy s nimi hotowi bycz. — W Altonje běsche 5. junija wulka ludowa shromadżisna, w kotrejž wobsanknychu, ßwěru pschi prynzu Bjedrichu dżerżecz.

Ze Serbow.

S Budyschina. „Katholski Posoł" pische w cžo. 11: „Serbskomu processionej, kotryž — kaž je znate — swjatki a na s. Marije naroda do Krupki w Cžechach khodźi, je so lětsa 19. meje na tajkim puczowanju we Gottleubje dżakowne poczeszczowanje stało, na kotrež budże so wěsczе po wjele lětach hischcze husto spominacz. Duž so ßtuscha, zo so tež w Katholskim Pósle powjesczi wo tym zakhowa.

Hdyž bě so wloni 4. okt. pok němskeho městaczka Gottleuby (njedaloko cžěskich mjezow) wotpaliło, pschińdże jedyn Serb, kiž so na spomnjenym processionje cžasto wobdżěła, na tu mysliczku, zo dyrbjał so z kschesczańskeje luboscze tež bjez katholskimi Serbami za njezbožownych lutherskich wobydlerjow Gottleuby pjenjezny dar hromadżicz a tam póstacz. Tale mysliczka namaka wjele pschecželow bjez katholikami. Wschitcy jara derje wjedżachu, zo kschesczańska luboscz žaneho potrjebneho njewuzankje. Tajku zhromadnu luboscz dżě porucza nasch zbóžnik, hdyž praji: „Hdyž wy tych lubujecze, kiž was lubuja, kajke změjecze wy myto? Njeczinja to tež cžonicy? A hdyž wy jenoż swojich bratrow postrowicze, schto wy to dale cžinicze? Njeczinja to tež pohani? Teho dla dyrbicze wy dospołni bycz, kaž tež wasch njebjeski wótc dospołny je." (Mateja 5, 46—48.) Wěsty duchowny wucžeŕ pak rozestaja tule zhromadnu luboscz takle: „Luboscz zapocžina wot domu, wot wobydleńskeho města, a rozpschestrjewa so potom na znatych a njeznatych, na krajanow a wukrajnikow, na dobrych a złych, haj na wschitkich, kaž słónco na njebju swoje żohnowace pruhi na wschitkich wuliwa." W tajkej luboscżi zhromadżi so w krótkim cžasu pschez sto toleri a wotpaleni w Gottleubje so njemało dżiwachu, hdyž tónle njenadżity dar w liscze k nim dóńdże.

Teho dla chcychu nětko tež njenadżite wopokazanje dżaka serbskim katholikam pschihotowacz. Hdyž bě procession 18. meje w městaczku Berggieshübelu na nóc, pschińdże tam wjeczor pozdże wotpóstany z blizkeje Gottleuby, zo bychu tola rano naschi katholscy Serbja psched wrotami jich městaczka khwilu zastacz chcyli. Kak so cži spodżiwachu, hdyž nazajtra rano ½5 tam dóńdżechu, hdżež běchu druhe lěta wot někotrych njerozomnych ludźi druhdy hinak witani byli! Tónkrócz wuhladachu najprjedy cžestne wrota natwarjene, we kotrychž wěnc wisasche z napismom: „Dank den helfenden Brüdern in der Noth!" (Dżak pomhacym bratram w nuzy!) Pschi wrotach cžakachu na nich k. pastor Klemm, k. měschczanosta (Bürgermeister) Vogel a wschitcy schtyrjo měschczanscy radżicżerjo, haj tež schulske dżěczi z dwěmaj wucžerjomaj. Najprjedy powitachu jich dżěczi ze spěwom, kotryż bě k tutej pschileżnosczi wosebje zestajany; wón bu naschim Serbam wudżělany a mějesche napismo: „Gesang zur Begrüßung unserer Freunde aus der Oberlausitz" (Spěw k powitanju naschich pschecželow z Hornjeje Łužizy). Jeho prěnja schtucżka rěkasche takle: „Es steigt aus voller Brust — Gesang mit Herzenslust! — Die Herzen entgegen Euch schlagen, — Wir müssen es heute laut sagen: — Wohlthäter war't Ihr uns! — Habt Dank! Habt Dank!" Po tymle spěwje powita Serbow k. měschczanosta w mjenje cyłeho města a pschepoda skónczńje wjednikej processiona dżakowny list z napismom: „An die, die Stadt Gottleuba passirenden Wahlfahrter nach Mariaschein." Dokelž budże snadź někotromużkuli lubo, podawamy cyły list tudy pschekoženy; wón rěka takle: Wysokocżesczeni a wulcyważeni

bratſja we Khryſtuſu! Hdyž 4. oktobra z. l. ruka teho Knjeza cžežcy nad naſchim měſtom wotpocžowaſche a pokojca teho ſameho do hromady rozpadankow a popjeła ſo pſchewobrocži, běchu wutroby naſchich wobydlerjow, woſebje pak tych, kotſiž buchu wot tameho ſtraſchneho njezboža trjecheni, ſtruchle a bjeztróſchtne. Tola, hdžež je nuza najwjetſcha, tam je Boža pomoc najbliſcha. Kaž je nam Bóh wſchudžom, w blizkoſczi a dalekoſczi cžłowjecže wutroby wubudžił a nam pomoc ze ſkowom a ſkutkom pſchiwjedł, tak ſcže też Wy, cžeſczeni a wulcywaženi bratſja a ſotry w Khryſtuſu na naſchu nuzu tak pſcheczelnje a luboſcziwje ſpominali a nam za njezbožownych wotpalenych dar pſchipóſkali, kotryž dyrbjeſche nas z pohladanjom na kſcheſczanſku bratrowſku luboſcz, nam pſchi tym wuprajenu, runje tak radoſtnje pſchekhwatacz, kaž wón dobrowutrobnych dawacžerjow a hromadžerjow cžeſczuje. My zaſtupnicy měſta a woſebje naſchich wotpalenych ſpóznawamy, zo ſmy za tajke dopokazanje kſcheſczanſkeje bratrowſkeje luboſcže najwjetſchi džak winojczi a wužiwamy z wjeſokoſczu tule pſchileżnoſcz, zo bychmy Wam a wſchitkim pſcheczelnym daricžerjam dženſa, hdyž Wy zaſy w pobožnym wotpohladanju pſchez naſche měſto puczujecže, tónle džak woſebicže pſchepodali. Njech Bóh, zapłacžeŕ wſcheho dobreho, Wam wſchitkim bohacže žohnuje, ſchtož ſcže na naſchim cžežcy pruhowanym měſcže cžinili, a hdyž Wy džens kaž hiſchcze bóle w pſchichodnych lětach pſchi ſwojim pobožnym puczowanju do ſwjateho měſtna w ſuſodnych Cžechach měſto rozpadankow a popjeła nowe, byrnje w cžežkej prócy a ſtaroſczi zaſy natwarjene měſto pſched ſobu widžecze, njech je wone Wam runje tak pſcheczelne dopomnjecže na poſkicženu pomoc, kaž naſche měſto Waſchu ze ſkutkom wopokazanu luboſcz ženje njezabudže. Tón Knjez budź z Wami džens a kóždy cžas! W Gottleubje, 19. meje 1866. (L. S.) Měſchczanſka rada: A. L. Vogel, měſchczanoſta. E. W. Salomo. Med. pract. Julius Mittag. J. David Uhlig. A. W. Oelſchlägel.“ — Po doſtaczu tutoho liſta podžakowa ſo ſpěwar abo wjednik proceſſiona Mikkawſch Kuſchk z Khróſczic za tak wulku, njewotcžakowanu cžeſcz w mjenje wſchěch pſchitomnych. Na to wuſtupi k. paſtor Klemm a khwaleſche w ſwojej ryczi wſchěch, kotſiž ſu doma tak na njezbožownych ſpominali a potom jako bratſja a ſotry w Khryſtuſu ze ſwojimi darami ſylzy khudych trěli; wón wobkruczi, zo w ſwojej woſadže też znjeſliwoſcz a luboſcz k druhowěriwym prěduje a zo je wucžerjam poruczik, też džěczi k tomu nawodžowacz; ſkónczńje pſchejeſche katholſkim Serbam zbožo na naſtupjeny pucz a za wſchu pſchichodnoſcz. Nětk wotſtupichu mjenowani knjezoje a te džěczi; naſchi puczowarjo pak džěchu pſchez měſto, na kotrehož druhim kóncu hiſchcze jene cžeſtne wrota nadeńdžechu. Wote wſcheho teho hnucži ſcžinichu w Krupcy kollektu za khude džěczi w Gottleubje a nawdachu 7 toleri 15 ſlěbornych, kotreż wjednik na dompucžu k. Uhligej k daliſchemu wobſtaranju pſchepoda. Hdyž proceſſion domoj džěſche, pſchińdžechu jemu gottleubſke džěczi zaſy ſame napſcheczo a rozdawachu zas horjeka ſpomnjeny powitanſki ſpěw. Khwalba budź, tak dyrbi kóždy prajicz, khwalba budź tajkej luboſczi, khwalba pak też tajkej džakownoſczi!

Dokelž je w Gottleubje hakle džěl wotpalenych zaſy natwarił a dokelž něktryžkuli khudy njeje ani twaricz zapocžał, zechce ſnadź hiſchcze tón abo tamny pucžowar do Krupki pjenježny dar tam póſłacz. Budže-li tomu tak, njech ſwój dar k. młynkej Wawrikej w Khanecach abo redakciji Póſła k daliſchemu wobſtaranju woteda.

S Budyſchina. Pſchi ſkładnoſczi poſlenjeho cžěßliſkeho kwartala, kotreż ßo ſańdženu njedželu na tudomnej tſčerni mějeſche, bu rědki dwójny ßwjedžeń wotdžerżany. Mjenujzy cžěßliſki Jan Koch ſe Židowa ßwjecžeſche ßwój 50létny, a jeho ßyn cžěßliſki Handrij Koch ßwój 25létny jubileum. Prěnſchi doſta wot ßwojich towarſchow pěknu ſbožopſchejazu taflu, kotruž jemu ſtarſchi jednoty, knjes cžěßliſki miſchtr Fröda ſ wutrobnymi ßłowami a ſ pjenježnym darom, wot miſchtrow nawdatym, pſchepoda, a poßleńſchi bu wot ßwojich towarſchow też ſ darom ſwjeżeleny.

S Cžornowa pola Kamjeńża, 4. junija. Dženßa rano w 1 hodžinje je ßo tudomny młynk Sora wotpalił. Kak je woheń wuſchoł, njeje ſnate.

S Jamnoho. Sańdženu njedželu wjecžor wokoło 8 hodžinow wudyri tudy ſtraſchny woheń a ßu ßo wotpalili 1) khěžnik Kubiza, 2) ſahrodnik Ssymank, 3) miſchtr kowař, 4) ſahrodnik Helaß, 5) khěžnik Kißyz, 6) khěžnik Soka, 7) khěžnik Frycža, 8) khěžnik Žiłat, 9) ſahrodnik Horak a 10) murjeŕ Frycža.

Dokelž woheń jara ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche, dha ßu ßo Kubizy też jene ßwinjo a dwě koſy ſpaliłe, ſ zyła ßu prěnſchi horka pomjenowani wſchu ßwoju domjazu nadobu a draſtu, poßleńſchi pak wjetſchi abo tola wulki džěl teho, ſchtož wobßedžachu, w płomjenjach ſawoſtajicz dyrbjeli.

S Kulowa. Wutoru 29. meje popołdnju w 3 hodžinach mějachmy tudy ßylne njewjedro, pſchi kotrymž błyſk do Polakez bróżnje dyri a tule, kaž też pódlanſku kólnju do procha a popjeła pſchewobrocži.

S Brěžkow. Jako wutoru 29. meje 40létny khěžnik Jakub Nowak pſchi ßylnym njewjedrje ſ pola domoj džěſche, ſ dwěmaj ſ worzelom wobbithymaj kopacžomaj w ruzy, bu wón wot błyſka trjechemy, ſo na měſcze morwy leżo woſta. Wón ſawoſtaji wudowu a ſchtyri njewotcžehnjene džěczi.

S połnóżneje ſtrony Budyſchina. Sańdženu wutoru 5. junija mějachu we woßadach niže Budyſchina ßurowe njewjedro a ze kruchach ßylne krupobicže, kotrehož ſakhadženje bu pſches to khětro poßłabnjene, dokelž žadyn wětr njedujeſche. Najwjazy krupow je drje, kaž ßo ſda, w Cželchowje, Sderju, Dubrawje, Jeſchizach, Lutobczu a bjeſy leżazych wßach napadało a wone w ſchußejowej hrjebi

blisko Czelchowa hischcze nasajtra s hromadami leżachu. Hewak ßu nëhdże hacz k schußejej padake, kiż s Budyschina do Rakez wjedże, kak daloko ßu ßo pak k poknozy wupschëstrjeke, njeje nam hischcze snate; tola powjedachu nam, so je pschi tutym njewjedrje błysk pjecza jenu brózeń w Radszy spalik.

To ßamo njewjedro je we woßliczanskej woßadże a hischcze dale dele a horje se straschnym hrimanjom a błyskanjom sakhadżako a je tajki sliwk panyk, so ßu ludżo tu a tam poczeli skót s hródżow czahacz, dokelż ßo bojachu, so mohk ßo tam satepicz. — Tez w maleschanskej a bartskej woßadże ßu krupy wjele schkody naczinike.

S Budyschina. Pschi wschëch stajnych wójnskich ryczach ßmy na to spomnicz sabyli, so ßu do lotterijoweje kollekzije C. F. Jägera sen. w sandżenym czehnjenju 1 dobytk po 10,000 tl., 4 dobytki po 2000 tl. a 9 po 1000 tl. panyke.

Czehnjenje prënjeje klaßy kralowskeje sakskeje 70. lotterije smëje ßo, każ je to prjedy postajene, póndżelu 18. junija a je lotterijowa direkzia wosjewika, so ßo czehnjenja po ßwojim postajenym rjedże smeja, a so ßo teho dla nichtón bojecz njetrjeba, so budże ßnadż nëschto schkodowacz dyrbjecz.

Wojerski list.

W Posnanju (Posen), 1. junija 1866. Czesczeny knjes redaktoro! S wulkej radoszu ßym ja 23 meje jene czißko Serbskich Nowinow czitak, kotrez bë jedyn landwehrist s Duboho s pruskich Sserbow wot ßwojeje żony pößłane dostak. Dokelż ja tam napominanje czitach, so bychu sakszy a pruszy wojazy, kiż listy domoj sczeku, je w Serbskich Nowinach wotczischczecz dali, dowolam ßebi, Wam jako pruski landwehrist jedyn list pschipoßłacz.

Ja buch 8. meje do Shorjelza k wójsku powołany, swotkal ßo wjeczor 1/8 8 hodżinow na żelesnizu podachmy a do Posnanja wotjëdżechmy, hdżez 9. meje pschipołdnju pschijëdżechmy. My ßmy zyku nóz jëli a nasch czah mëjesche psches 60 wosow a w kóżdym wosu bë 32 wojakow. — Na kóżdym dwórnischczo bë tejko landwehristow, so bë lëdy pschewidżecz; ale tu żałoscz, kiż tam wschudżom bëssche, Wam njemóżu wopißacz. Tu móże ßebi kóżdy ßam myßlicz, hdyż wopomni, so dyrbi muż wot żony a dżëczi a wot zyłeho hospodarstwa prjecz, a njewë, hacz hdy saßo k ßwojim domoj pschindże.

W Posnanju buchmy rosdżëleni: młodschi pschindżechu k liniji a starschi k sarunazym (Ersatz-) bataillonam. — Ja pschindżech se 6 mużemi do jeneje kwartiry, hdżez jich hižom 10 leżesche, tak so dyrbjachmy nimale jedyn na druhim leżecz. Nëtko je kusk lëpje, dokelż ßu ßwjatki 4 regimenty do Schlesynskeje wuczahnyli, ale pschezo je tu hischcze tejko ludzi na haßach, każ w Budyschinje na hermanku a je teho dla wscho jara drohe.

Posnań (Posen) je wulka twjerdżisna a je tak pschihotowana, so móże ßo w 48 hodżinach powodżicz. Schtoż jow kanonow a wójnskeho gratu je, Wam njemóżu wopißacz, a t. d.*)

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Niczo wohidnische tola njeje, hacz dżëczi, kotrez ßo pschecziwo nanej abo maczeri hrosnje sadżerża.

Mots Tunka. Haj, to w Makowje tez praja.

H. D. Czoho dla dha to?

M. T. Nó, tam je jena 70lëtma macz, s kotrejż ßyn a młoda hospoza tak hubjenje wobkhadżataj, so dyrbi ßebi po móżnoszi jëdż druhdże pytacz a husto doscz k semi potulena s kijom hacz do Budyschina schtapacz.

H. D. Aj aj, tajke dżëczi dyrbjake ßo tola do schije nuts hańbowacz.

Nowsche ważnische powjesczę.

Shorjelz, 6. junija. Prëni armeekorps ßo wot naß dale do Schlesynskeje na pucz hotuje, dokelż woßmy armeekorps w tutych dnjach ßem pschiczehnje.

Draždżany, 6. junija. Do Czech ßo nëtko nichtón njepuschczi, kotryż paßa abo paßkarty nima.

Wrotßław (Breslau), 6. junija. Direkzia hornoschlesynskeje żelesnizy je pschikasnju dostała, ßo se wschëmi ßwojimi ludżimi (je to psches 400 czlowjekow) do Posnanja (Posen) pscheßydliez.

Kiel, 6. junija. Tudy ßo powjeda, so ßu pruszy wojazy na pucżu, Holstein wobßadżicz. — Pruska je pschecziwo powołanju holsteinskich krajnych stawow se strony Awstrije protest sapołożiła.

London, 6. junija. Dokelż je Awstria żadanje stajiła, so ßo na kongreßu ani wo Beneziansku ani wo Schleswig-Holstein jednacz njeßmje, dha ßo żadyn kongreß wotdżerżecz njebudże.

Kiel, 7. junija. Awstriske wójsko, w Holsteinje leżaze, je do Altony a wokolnosczę zosało. Rakuski gouverneur Gablenz je pschecziwo wobßadżenju Holsteina wot pruskich wojakow protestirował. Prynz Bjedrich augustenbnrgski je ßo tez do Altony pschecżahnył.

Barlin, 7. junija. Pruski kral ßo najskerje na nowy tydżeń do Schlesynskeje k wójsku poda a s nim tam minister hrabja Bismark a minister wójny Roon ßobu pondżetaj. Prynz Bjedrich Korla a generalstab je tam hižom wotjël.

*) Redakzia proßy wo dalsche listy a to tez s druhich stronow.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Podjanska cyrkej: Franz Jan Gäbler, žiwnoscžeŕ w Sajdowje, ſ Hańžu Lipiczej ſ Lubochowa.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Marja Hańža, Michała Kruže, měſchczana, kheżerja a polerja w Budyſchinje, dź. — Hana Amalia, Marje Madleny Ponichez w Budyſchinje n. dź. — Amalia Bertha, Augusta Żura, czeßliſkeho w Budyſchinje, dź.

Michalska cyrkej: Jurij August, Jakuba Kary, kheżerja na Židowje, ß. — Korla August, Korla Freunda, wobydlerja na Židowje, ß. — Ernſt August, Handrija Garbarja, ſahrodnika w Nadžanezach, ß. — Marja Auguſta, Handrija Jurja Wowczerja, żiwnoſczerja w Sajdowje, dź. — Marja Martha, Korle Bohuwěra Wiczežka, kublerja w Pſchiſchezach, dź. — Ida Emma, Bjedricha Boitza, kheżerja a pjekarja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 25. meje: Hana rodź. Wobſtez, Jurja Faltena żiwnoſczerja we Wulkim Wjelkowje, mandżelſka, 72 l. 11 m. — 28., Jurij August, Jakuba Kary, kheżerja na Židowje, ß., 4 d. — 29., Marja rodź. Miczkez, njebo Jana Mikanje, ſahrodnika w Sſkonej Borſchczi, ſawoſtajena wudowa, 83 l. 5 m. 16 d. — Hańža Schokczina, hoſpoſa w Sajdowje, 60 l.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſażwanju, bróſtowym czerpjenju, ſchijowej wobczežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 ngl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 ngl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchczu.

K nětczišchemu nalětnemu czaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

mužſkeje drašty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židže, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedźbowacž, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczišnami mózu kóždu konkurrenzu pſchewinycž.

C. W. Bitzka.

Woſjewjenje.

Dla ſaſtupjenja hnbjeńſchich czaßow ſtej podpißanej jednocze nuſowanej, dźěławy czaß ſa lěcze wot 6 hodźinow rano hacž do 7 hodźinow wjeczor poſtajicž, kaž tež ſdu wobſtejenjam pſchiprawicž.

Murjerſka a czeßliſka jednota w Budyſchinje.

Swój wulki wubjerk ßucheje brunizy we wſchěch družinach, brunizowe pazy w hornej a delnej kólni, kaž tež tſeſchne a murjerſke zyhle a platy poruczа po najtuniſchich płaczišnach

W Hornym Měrkowje brunizowe podkopki a zyhelnicza.

G. L. Müller.

Wulki wubjerk dźěczazych woſyczkow, w płaczišnje wot 5 tl. a dróžſcho, kaž tež wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſczi a tunjoſczi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Židowje.

Młody cžłowjek, kotryž chze

knihikupſtwo

nawuknycž, móže w kniharni Smolerja a Pjecha w Budyſchinje měſto doſtacž.

Skład
schpihelow,
flotychkromow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy cžo. 20
najdospołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płacžiſnach ſ tutym porucža.

Skład
blidoweje,
khofejoweje
a
myjneje
nadoby.

Magdebugſke wohenj ſawěſcžaze towarſtwo
ſe ſakładnym kapitalom wot pjecž millionow toler pruſk. Couranta
w 5000 akzijach po 1000 tl., kotrež ßu doſpołnje wudate,

pſchijima po tunich, twjerdych prämijach ſawěſcženja pſche wohnjowu ſchkodu tak derje w měſtach kaž na wßach, na hibite pſchedmjety.

W tunjoſczi ßwojich prämijowych poſtajenjow wone nize žaneho druheho ſprawneho towarſtwa njeſteji, tež poſkicža wone **pſchi ſawěſcženju na dlěſchi caß hódny dobytk.**

Pſchi ratarſkich ſawěſcženjach ßo ſawěſcženym tójſchto k lěpſchemu pſchiſwoli.

Schkodowanje pſches wuraženje gaſa ßo tak ſaruna, kaž wóhnjowe ſchkodowanje.

Sawěſcženſke formulary, kaž tež exemplary powſchitkomnych ſawěſcženſkich wuměnjenjow móža ßo pola podpißaneho agenta kožduy cžaß darmo dóſtacž, kotryž budže pſchi napißanju ſawěſcženja ſtajnje k pomozy hotowy a budže wſchitke požadane wukoženja dawacž.

W **Budyſchinje**, na horncžerſkej haßy.

Heinr. Meiſel, ök. inſpektar,
agent magdeburgſkeho wohenj ſawěſcžazeho towarſtwa.

Kaſchcžowy magazin
M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucža wulki wubjerk kaſchcžow ſ dubowehо, khójnoweho a jědloweho drjewa

Pſchedawanje žiwnoſcže.
Pſchichodnu ßrjedu 20. junija t. l. dopołnja wot 11 do 12 hodžinow budže ßo herbſtwodžělenja dla ſahrodniſka žiwnoſcž cžo. 5 na Holzy, njebo Janej Rjekej ßłuſchaza a 5 akrow 91 kwadratnych prutow ležomnoſcže a rjane twarjenja wopſchijaza, ſ 92,64 dawkſkimi jenoſcžemi napołožena, w ſpomnjenej žiwnoſczi pod wjedženjom wjeßnych grychtow a pod wuměnjenjemi, w termiji woſjewjomnymi, na pſcheßadžowanje pſchedawacž.

Drobniſcha rosprawa je pola wudowy Rjckoweje tam dóſtacž.

Na Holzy, 29. meje 1866.

Wjeßne grychty.

Rjany futtergries, rjane wotruby a **pſcheńcžne wotruby** ßu ſtajnje tunjo na pſchedań w Frankenſteinez młynje w Budyſchinje pſched ſwonkomnymi lawſkimi wrotami.

Jedyn kmany rólny pohoncž móže hnydom ßłužbu dóſtacž a je wſcho dalſche ſhonicž pola rěſniſkeho miſchtra Zieſchanga na ſchulerſkich hrjebjach w Budyſchinje.

Drjewowa aukzia.
Sſrjedu 13. junija budže ßo na njechorńſkim reviru 50 dubowych pjeńkowych kloſtrow na pſcheßedžowanje pſchedawacž. Sapočzatk dopołnja w 9 hodžinach w Njechornje pola Schiłtzy.

Na Běłej Horje 1. junija 1866.

G. Wudowenz.

Leopoldſki meliorirowany běły broſtſyrop,
kißałoſcže próſny, ſ kcženjow najbóle hojazych alpſkich ſelow a ſ kanariſkeho zokora hotowany, pſche wobcžežnoſcže na bróſcže, ſchiji a płuzach woßebje derje ſkutkowazy ßrědk, maja w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. jenož jeniczzy wopravdžity na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirſchfeldže.
Herrmann Einert w Bjernacžizach.

Krajnoſtawſki bank.

Na blidze banka ßo wot nětk hacž na dalſche
hornoluſiſke 5% ſaſtawne liſty Ser. V. w appointach à **500 tl.**
pſchedawaja.

W Budyſchinje, 6. junija 1866.

Direktorium krajnoſtawſkeho banka kral. ſakſk. hornoluſiſkeho markhrabinſtwa.
ſ Thielau.

Němski Phönix,

wohenſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Kedźbu!

Njedźelu 10. junija
wukulenje kołbaßow
w Kubſchizach.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych cžaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kžizomaj wſchědnje krumom abo mowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobžernoſcž, płodži wjele mloka a ſadžěwa jeho wokißnjenje. Pakcžik płacži 4 nßl. a je k doſtaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana ſpodźiwnje hojaza žałba,

kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokaſała, porucža ßo w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowſeje haptyki**
w Budyſchinje.

Bližſcha Boža ßłužba

ſa evangelſkich Sserbow w Draždžanach a wokolnoſczi ſměje ßo 3. njedźelu po ßw. Trojizy w tamniſchej kſchižnej zyrkwi a budže k. farař ryczeŕ Möhn ſ Bukez ſpowjednu ryczž, k. diakon Ebert ſ Klukſcha pak prědowanje dźerżecž.

Sobotu 2. junija rano w pjatej hodźinje zawoła tón Knjez nad žiwjenjom a ſmjerću našeho lubowaneho mandźelskeho a nana

Michała Mudra,

bura w Minakale, po krótkim ale ćežkim ćerpjenju z tuteje časnoſće do tamneje wěčnoſće a bu jeho wobłědnjene ćěło zańdźenu wutoru 5. junija na česne a křeſćijanske wašnje khowane.

Wutrobny dźak prajimy knjezej fararjej Kordinje za słowa połne mócneho troſta, knjezej kantorej Garbarjej za wotspěwanje ſmertneje arije, přećelam pak a ſuſodam, kaž tež znatym za wſitku wopokazanu česć a lubosć.

Wſitkich přećelow wotemrjeteho, dalokich a blizkich, proša wo ćiche ſobuželenje

hłuboko zrudźeni zawostajeni:

Hana Mudrowa, rodź. Šołćic, wudowa.
Jan, Handrij, Marja, August, Jurij, Hana, Bohuwěr. } dźěći.

Minakał, Bart, Draždžany a Riesa, 6. junija 1866.

Wjetši kříž sy tudy nosył, —
Słódše ſmjertne ſpanje je;
Štož sy ſebi přeco proſył:
Nětko dopjelnjene je.

Sjawny dźak k. fararjej Golcžej w Rakezach ſa natwarjaze woprajenje a dobroproſchenje a wſchěm druhim wopytowarjam ſa wopokaſanu luboſcž praji nětko ßwobodna

wudowa **Kolpina** ſ Łaſa.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 24. — 16. junija. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: Se Sderje. S Noweje Wßy. S Worklez. S Budyschina. S Budyschina. S Wojerez. S Kulowa. S Blunja. S Khróśćźiz. — Nowsche wažnische powjesćze. — Najnowsche. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Budyschin, 15. junija 1866.

My stejimy psched ßamej wójnu a je jenož hischcze jena kroczel sczinicz a wona na wschěch kónzach němskeho kraja wudyri. Pruska je awstriske wójsko s Holsteina wuczischczała a Awstria je teho dla ßwojeho poßłanza s Barlina wotwołała a pruskeho poßłanza s Wina domoj poßłała. A w Frankfurcze je wjetschina němskeho swjaska wobsankuyła, so ma ßo němske wójsko pod bróń powołacz a Pruska s mozu k temu nusowacz, so by w nastupanju Schleswig Holsteina tak cziniła, kaž to bundestag postaji. So ßebi Pruska tajke wobsankujenje lubicz njeda, je lohko wěricz, a duž je najskerje móžno, so ßo w tutych dnjach poßlenja kroczel k wójnje sczini, mjenujzy so ßo abo wot pruskeje abo wot shromadneje němskeje strony wójna pschipowjedźi. Hdźe ßo wona sapocznje, hacz w Holsteinje, abo w Schlesynskej abo w Sakskej, to njehodźi ßo prajicz. Lohko dojcz budźa te němske kraje, kotrež sa wobbronjenje němskeho swjaska njehłoßowachu, Pruskej pomhacz; někotsi pak měnja, so ßměmy hischcze pschezo schkriczku nadźije na měr měcz.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 9. junija 1866.

Dowoz: 7712 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nß	np.	tl.	nß	np.	tl.	nß	np.	tl.	nß	np
Pscheńza . .	5	15	—	5	—	—	5	17	5	5	2	5
Rožka . .	4	—	—	3	17	5	4	5	—	4	—	—
Jecimjeń . .	2	27	5	2	12	5	—	—	—	—	—	—
Wowß . .	2	7	5	2	—	—	2	10	—	2	7	5
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	16	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	7	5	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždžan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m., weczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; weczor 6 h. 52 m.*; weczor 9 h. 18 m.; rano 1 h.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg.
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

12 tl. 15 nßl. a 12 tl. 0 nßl.
pscheńza 67—68 tl., rožka 42 — 44 tl.,
(to je: sa 25 prustich korzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 15 tl. 25 nßl. a
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.)

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 7. junija, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 8 nßl. 8 np.; winske bankowki 69¾ (13 nßl. 9½ np.).

Sakska. Na sakskich wojakow smědža so darmo skłacz: listy hacz do 4 lutow cyžke, pjenjesy hacz do 50 tl. Sa rekommandirowane listy ma so jenoz rekommandazija sapłacyc. Mjaso, butra, sad a teho runja so wojakam skłacz njesmje. Hdyz so zadyn paket na wojaka posczele, dha dyrbi na pakecze wojakowe polne mjeno napisane bycz a pschi kotrym wotdzělenju wójska wón steji. — We Waldze pola Grossenhajna je so 8. junija tamnischi hród wotpalik. — Sa Hrodzischczo, Kotezy, Lusk, Maleczizy s Wodowej Korczmu a Małym Zytowom, Njechorń, Nossaczizy s Jamu, Krapow, Schpikały a Trussezy, Zarti, Wichowy a Wujezk pola Hrodzischcza je ryczerkubleŕ s Magnus nad Drozdzijom sa kralowskeho smerza (Friedensrichter) pomjenowany. — Wutoru tydzenja kupachu so někotsi wojazy we Lobju blisko Briesniz a sta so pschi tym to njesboze, so so wojak Burkhardt wot 15. bataillona 3. kompagnije tepi.

Prěnja komora je pjenjesy, wot ministerstwa sa wójnske potrjebnosczе zadane, w tej samej měrje pschiswoliła, kaz je so to prjedy wot druheje komory stało. Pschi tutej składnosczi dzerzesche profesor Kahnis, kotryz lipsku universitu w prěnjej komorje sastupuje a je prjedy 14 lět pruski profesor był, dlěschu ryczˇ, w kotrejz je so khětro sylnje pschecziwo Pruskej wuprajił. W druhej komorje so drje tez pschecziwo nětczischej pruskej politizy wuprajichu, ale k temu kózdy ras pschistajichu, so chzedza pak s pruskim ludom stajnje w pschecželnosczi a bratrowskej lubosczi zywi bycz.

Ministerstwo finanzow wossewjuje, so chze 5prozentske pozczonki s poklětnym wupowjedzenjom do krajneje hłownеje kasy horje bracz.

Woboj komorje stej so tez sa to wuprajikej, so by so Sakska na pschichodnym němskim parlamencze wobdzělika.

Jěsdny póst, kotryz bjes Budyschinom a Niskej jěsdzesche, wot wczerawscheho dnja wjazy njejěsdzi a to pjecza teho dla, dokelz je psche wschu měru mało puczowarjow s nim jěsdziko. Duz budze sasso pěschi póst wobstaracz, schtoz budze trjeba, a póńdze rano w 9 hodzinach s Budyschina a rano w 4 hodzinach s Hucziny.

Prusy. Minister hrabja Bismark je na pruskich posłanzow na dworach zusnych wjerchow pismo posłał, kotrez maja temu knjezerstwu k nawjedzenju dacz, hdzez su zywi. W tutym pismje pyta wón s nowa dopokasacz. so je awstriski (rakuski) khězor, kotryz na wójnu czischczi, a so by so wscho bjes pruskim a rakuskim knjezerstwom wurunacz hodziko, hdy by posleńsche to wo prawdze chzyko. Ale w Rakuskej, praji wón, wschě k wójnje czerja, dokelz su tam tak hubjene wobstejenja, so sebi mysla, psches wójnu na pschistojne waschnje bankerot sczinicz.

Pruska hischcze zenje tak wulke wójsko na nohu stajika njeje, kaz w tu khwilu. Wone wopschija 452 bataillonow pěschkow, 321 schwadronow jězdnych, 1086 kanonow sa bitwy, 72 kompagnijow artillerije sa twjerdzisny, 9 bataillonow pionirow a t. d. Stejaze wójsko teho dla bjes wyschkow wjazy dyzli 600,000 muzi liczi.

Po powjesczach schlesynskich nowinow stejesche w sandzenych dnjach w pruskich Hornych Kuzizach wot Ortranda hacz wysche Shorjelza něhdze 150,000 muzi pruskeho wójska. (To je jara k wěrje podobne, pschetoz nam powjedachu, so ma tam sahrodnik 20 muzi, bur 60 a knjezi dwór snadz 200 a druhdy tez hischcze tejko koni. Fararjow a wuczerjow tam tez njepschepuschczeja a mějesche pjecza delnjowujesdzanski farar stajnje 16—20 muzi a koni w kwartirje. Hacz do sandzeneje soboty dyrbjachu hospodarjo, pola kotrychz bě wójsko w kwartirje, ludzi a skót s wobydlenjom a zyrobu sastaracz, wot spomnjeneho dnja pak zyrobu kraj dawa. — W Budyschinje a wokolnosczi je so w tutych dnjach wjele skomy sa pruske wójsko wot liferantow kupowako, s pruskich wozow samych pak do Budyschina pilnje do piwo a palenz jězdzachu, a wschě wokolne sakske piwarnje su wjele piwa do Pruskeje spschedawake.)

So chze Pruska Awstriju (Oesterreich) zyle s Němzow won wuczischczecz, je tez s wustawkow widzecz, po kotrychz by so nowy swjask němskich krajow sakoziczˇ měł a kotrez su w kralowskich pruskich nowinach „Staatsanzeiger" wot 10. junija wotczischczane. W tutych nowinach je mjenujzy sjawnje wuprajene, so Awstria do němskeho swjaska skuschecz njesmje a njemóze.

Krónprynz hischcze pschezo po Schlesynskej wokoło puczuje a tam wójsko wobhladuje a prynz Bjedrich Korla je do Mužakowa pschijěł; wón bě prjedy w Zarowje (Sorau) pschebywał.

Awstria (Rakusy). S tuteho kraja wschitke nowiny jenoz wo wójnskich pschihotach powjesczе podawaja a je se wscheho widzecz, so chze rakuski khězor spytacz, kajke sboze s wójnu směje.

Někotre winske nowiny powjedaja, so budze, jeli k wójnje pschińdze, Rusowska a Turkowska awstriskemu khězorej pomhacz, ale tuta powjesczˇ so nam w tu khwilu jara k wěrje njepodobna sda.

Schleswig-Holstein. W tym kraju, kotryz je wscheje nětczischeje hary sapoczatk a prjódkstejazeje wójny sakozk, budzischе so w tychle dnjach pschi samym wójna sapoczała. Mjenujzy naschim czitarjam budze hischcze snate, so běsche sebi po gasteinskim wujednanju Pruska Schleswig a Awstria Holstein wsała a so běsche teho dla w Schleswigu pruski a w Holsteinje awstriski gouverneur abo najwyschi roskasowař. W Gasteinje běschtaj Pruska a Awstria tez postajiloj, so chzetej wonej w hromadze wuczinicz, schto by něhdy w Schleswig-Holsteinje knjes bzcz měł. Bjes tym bě wadzenje bjes woběmaj wulkowjerchomaj dale bóle pschibjerako a jedyn druhemu

k lubu cźinjeſche, hdźež móżeſche. W tajkim napohladanju bě tež tamón tydźeń awſtriſki gouverneur w Holſteinje, marſchal Gablenz, wot ßwojeho knjeżerſtwa pſchikaſnju doſtał, ſo ma holſteinſke krajne ſtawy powołacź a jim poruczicź, ſo bychu prajili, koho chzeďa ſa ßwojeho knjeżerja měcź. (Woni budźichu pak najſkerje auguſtenburgſkeho prynza wuſwolili.)

Gablenz je potom ſpomnjene krajne ſtawy k 11. junija do holſteinſkeho měſta Itzehoe powołał, ſchtoż je hnydom tež pruſke knjeżerſtwo ſhoniło a ſ dobom ſpóſnało, ſo awſtriſki khěžor wo gaſteinſkim wujednanju niczo wjazy wjedźecź nochze. Duż je pruſki gouverneur w Schleswigu, general Manteuffel, marſchalej Gablenzej hnydom k wjedźenju dał, ſo tež Holſtein ſ pruſkim wójſkom wobßadźi a holſteinſkich ſapoßłanzow ſ Itzehoe wucźeri. Gablenz, kotryż hewak na połnóznej ſtronje Holſteina w měſcze Kielu bydleſche, je ßo na tajku powjeſcź khětſje rucze na połodniſchu ſtronu do měſta Altony podał a zyłe, w Holſteinje ſtejaze awſtriſke wójſko (3500 muži) tam powołał.

Bjes tym bě Manteuffel ſe ßwojim pruſkim wójſkom (něhdże 20,000 muži) do Holſteina pſchiżahnył, holſteinſkich ſapoßłanzow w Itzehoe roſehnał a noweho ſchleswigholſteinſkeho najwyſcheho ſaſtojnika pomjenował. Gablenz je pſcheczíwo temu wſchemu proteſtirował a do Wina praſchenje poßłał, ſchto ma dale cźinicź. Wot tam je wotmolwjenje doſtał, ſo dyrbi w Altonje woſtacź, ale ſo jeho wojazy na żane waſchnje prěnju flintu wutſělicź njeßmědźa. Ale wón do Wina wotmolwi, ſo ßo tajka pſchikaſnja wuwjeſcź njehodźi, dokelž je tam pruſke wójſko ſchěſcź krócź ßylniſche a móhło awſtriſkich wojakow bjes wſcheho nałożowanja bróńe ſ měſta wucźiſchcźecź. Na to doſta wón pſchikaſnju, Holſtein wopuſchcźicź a je ßo ſe ßwojim wójſkom pſches Hanoverſku a Bajerſku do Czech podał. Auguſtenburgſki prynz je tež ſ Holſteina woteſchoł a nětko pjecza w Kaßelu pſchebywa.

S teho wſcheho je pak njepſcheczelnoſcź bjes Pruſkej a Awſtriju tak pſchibyła, ſo je awſtriſki poßłanz, hrabja Karolyi, ſ Barlina a pruſki poßłanz, baron Werther, ſ Wina domoj powołany — a ßmy pſches to tak daloko pſchiſchli, ſo je jenoż hiſchcze jena jeniczka krocźel hacź k wójnje.

Italia. Garibaldi je 10. junija do Genuy pſchijěł a ßo wot tam dale do Como podał. Wſchudźom ßo powjeda, ſo je to ſnamjo, kotreż na bliſki ſapoczatk wójny pokaſuje. Teho dla je ta powjeſcź k wěrje podobna, ſo wón w bliżſchich dnjach ſ tamniſchimi dobrowolnikami na rakuſke mjeſy poczehnje a tam haru ſapocźnje.

Franzowſka. Kajkeho wotmyßlenja khěžor Napoleon w naſtupanju nětcźiſchich należnoſczow po prawym je, to ßo hiſchcze prajicź njehodźi, pſchetoż wón hacź dotal żane ßkowo prajił njeje, ſ kotrehoż by jedyn ßudźicź mohł, na kotrej ſtronje budże ſtejecź. Tola měni ßwět, ſo drje je pruſka ſtrona ta ßama, kotruż je ßebi wuſwolił.

Turkowſka. Nowy rumunſki wjerch, hohenzollernſki prynz Korla, je pißmo k turkowſkemu ſultanej poßłał, ſ tym wuprajenjom, ſo jeho ſa wyſcheho knjeżerja nad Rumunſkej ſpóſnaje. Ale ſultan tajki liſt brał njeje, prajiwy, ſo Korlu we Rumunſkej cźerpicź nochze. Duż chze ßo Korla nětko wobaracź a je zyłe rumunſke wójſko pod bróń powołał. — Wón ßo pſchi tym, każ ßo ſda, na Napoleona ſpuſchcźa, pſchetoż tutón je ſjawnje na jeho ſtronu ſtupił, jako bě ſacźuł, ſo matej Turkowſka a Rußowſka to wotmyßlenje, Rumunſku wobßadźicź,

Turkowſki ſultan wulke wójſko pſchi rumunſkich mjeſach w hromadu cźehnje a je Omer-paſcha ſa kommandanta teho ßameho pomjenowany.

Ze Serbow.

Se Sderje, 5. junija. Dźenßa popołdnju po 2 hodźinomaj naſta w tudomnej, budyſkemu tachantſtwu ßkuſchazej holi ßrjedźa Brěmjenja a Sderje woheń, kotryż pak je jenoż kruch wot něhdże 30 kwadratnych prutow ſpalicź mohł, dokelž ßo ludźo bórſy na woheń dohladachu a jemu ſa krótki cźaß mjeſy ſtajichu.

S Noweje Wßy nad Sprewju, 7. junija. Dźenß wjeczor pſchihna rjany liſchak do knjeżeho dwora. Bórſy ſa nim bě tež tu wojak na konju, bjes cźapki a zyle pſchepoczeny, ßo ſa liſchakom praſcheźo. Nětk powjedaſche wojak, kotryż bě ſ Koſchle pſchijěchał, ſo je liſchak ßwojeho knjeſa hižom 3 mile ßem pſchinjeßł a jako je wotßedkany był, je ßo wutorhnył a runu ßmuhu ſ Koſchle do Ruhethala a wot tam do Noweje Wßy, mohł rjez, leczał. —

Tón ßamy wjeczor pſchińdźechu tež ſchtyrjo wojazy (Pomorjzy) do naſcheje korczmy — njewjedźo, ſo ßu w Sakſkej — jědźichu a pijachu a běchu weßeli hacź do 10. hodźiny, potom dźěchu do ßwojeje kwartiry ßrjedź Lěßkeje a Noweje wßy leżazeje — w polu pola bura Bórna. —

So woni ſ dobrej wolu, abo ſe ſkeho wotpohladanja mjeſy pſchekrocźili njejßu, móże ßebi kóżdy myßlicź; pſchetoż jim je ßo pſchi wulkim khoſtanju to ſakaſako, — tež ßu woni ſ Lěßkeje do Koſchle po druhim puczu cźahnyli, ſo njebychu ßo ſakſkich mjeſow dotknyli. (Wot Lěßkeje dże runy pucz do Koſchle pſches Ruhethal, kiż zyle na mjeſach leži, ale je tola hiſchcze ſakſki).

W Koſchli powjedachu, ſo pola Bóżka a Henczka (kotraż ſtaj do hole mjes Koſchlu a Nowej Wßu wutwarjenaj) żani wojazy bydlicź nóchzeďa, dokelž ßo njepſcheczelow boja, kotrychž woni w Sakſkej myßla. N.

S Worklez. Nasch k. wuczeŕ Kochta je sa katholskeho katecheta pschi kralowskej sakskej khostarni we Waldheimje wuswoleny a nehdże 1. julija swoje nowe mesto nastupi. Hacz runje be so k tutemu sastojnstwu tez wjele Nemzow samolwiło, dha su tola radscho Sserba wuswolili, dokelz je wużitne, hdyz tajki katechet tez serbsku rosumi.

S Budyschina. Na wolmjazych wikach, kotrez so tudy sandżenu pondżelu wotdzerżachu, be ton krocz nehdże pokojzu wolmy mjenje, dyzli loni a be sa nekotre hodziny nimale wschitko rospschedate. Placzisna be sa zentnar 5 hacz 10 toler nischa, hacz konsche leto, jenoz hruba czeska wolma placzesche tak wjele, kaz hewak.

S Budyschina. Nekotsi ludzo wudawaja, so lotterijowe dobytki wuplaczene njebudu, hdyz wojna wudyri. To su hoke blady, pschetoz lotterija je tak bohata, so jej pjenjesy pobrachowacz njemoża, a hdy bychu tez zuse wojska do kraja pschischke, dha tu tola wecznje njewostanu, tak so dyrbi potom pschezo kozdy dostacz, schtoz jemu słuscha. S zyka njeje to prawje, so sebi ludzo hischcze wjetschi strach pscheđ wojnu a pscheđ zusymi wojakami czinja, hacz je trjeba. Wojazy su tez czlowjekojo, kaz my, a hdyz jim s pschecżelnosczu napschecżiwo pschindżemy a jim jich czeżku służbu po możnosczi polożicz pytami, dha budże so jim to wesche lubicz a budża tez s nami pschecżelniwje wobkhadżecz.

S Wojerez. Dżeń 4. junija wjesesche wumjenkar Macz s Narta wós kalka s Khoczebusa a bu wón na hródkowsko-wojerowskim schużeju blisko Czorneho Luha pódla wosa a konjow morwy namakany. Jako jeho wobhladachu, dohladachu so, so je jeho najskerje kóń s kopnjenjom sarasył. Wós, konje a morweho pscheđ wjecżorom do Wojerez pschiwjesechu. (H. W.)

S Kulowa, 5. junija. Dżenża tepi so tudy jedyn wojak, tsélz 3. wotdżélenja, pschi kupanju. Boża ruczka be jeho sajała.

S Blunja, 5. junija. (H. W.) Pschi dżenżnischim słynym njewjedrje dyri błysk do naschcho torma, wotrasy wulke tschéski wot jeneje hrjady a sapali ju. Ale wulki deschcz dalsche palenje sadżewa a wohen sahażny.

S Khrósczicz. (Kath. Pos.) Sswjatkowny procesion do Krupki bésche létsa słabschi, dokelz powjedachu, so tam jara wjele wojakow w kwartirach leżi. — — Na dompuczu běchmy kaz hewak swjatkownu wutoru rano w 5 hodzinach na Bożej mschi w Pirnje. Tu bu nam pschekhwatanje pschihotowane; schtoz so nam tudy hischcze zenje stało njebe, bu nam posticzene: prědowanje w naschej serbskej maczernej ryczi. Nowy farar k. Kreczmar (rodzeny se Ssulschez) prědowasche nam po pschecżitanju epistole a sczenja wo wernym a prawym pastyrju, kiż je Jesus Khrystus, a wo jeho wowczerni, kiż je jeho prawa cyrkej.

Nowsche ważnische powjesczę.

Kaßel, 13. junija. Marschal Gablenz je dżenża rano sem pschijeł a po krótkim pschebywanju dale jeł.

Hannover, 13. junija. W sandżenej nozy su prenje czahi awstriskeho wójska, kotrez je Holstein wopuschczilo, sem pschijeke a dżenża jich hischcze wożom pschijedże.

Barlin, 13. junija. Awstriski posłanz hrabja Karolyi je Barlin wopuschcził a awstriskich, w Pruskej pschebywazych poddanow niederlandskemu posłanzej k sastaranju porucził.

Win, 13. junija. Ministerstwo je pruskemu posłanzej, baronej Wertherej, pismo posłało, w kotrymż praji, so może swoju stronu hicz, dokelz je wscho mérne jednanje bjes Awstriju a Pruskej zyle pschetorhnjene.

Triest, 13. junija. Bjes ruskim wójskom a bjes wojakami bokharskeho wjerćha (w srénjej Asiji) je so bitwa méła, w kotrejż buchu Bokharszy sbiczi a na wsche strony rosehnaczi.

Weimar, 13. junija. Pruska depesca wot 12. junija praji: Pschihłosowanje némskich wjerćhow k awstriskemu namjetej, so by némski swjask swoje wójska mobilisirował, budże wot pruskeho krala jako pschipowjedżenje wójny spósnate a teho dla Pruska pschecżiwo tym wjerćham wójnszy sakrocži, kotsiż po awstriskim požadanju czinja.

Shorjelz, 14. junija. Wczera je roskasował 3. armeekorpsa, prynz Bjedrich Korla, se swojim generalstabom sem pschijeł; teho runja wójwoda Wylem meklenburgski, kommandeur 6. armeekorpsa.

Najnowsche.

Frankfurt nad Majnom, 14. junija. W dżenżnischim pożedżenju némskeho swjaska bu awstriski namjet, so by so pscheczíwo Pruskej mobilisirowało, sa dobry spósnaty. Pruski póżłanz wopuschczi shromadżisnu, prajiwschi, so je némski swjask nétko roslamany.

Frankfurt nad Majnom, 14. junija popołdnju. W dżenżnischim pożedżenju bu s 9 hłosami pscheczíwo 7 hłosam mobilisirowanje 7., 8., 9., a

10. němſkeho armeekorpſa*) wobſankjene. Pruſka, Badenſka, Luxemburgſka, 12., 14., 15. a 17. kuria (to ßu mjeńſche thüringſke a ſakſke kraje, kaž też Oldenburg, Meklenburg a ßwobodne měſta) ſa to njehłoßowachu. Jako bě Pruſka hižom pſchi praſchenju pſcheczíwo namjetej proteſtirowała, rjekny pruſki póßłanz po wothłoßowanju, ſo wón dotalny němſki ſwjaſk nětko ſa roswjaſany ſpóſnaje, ſo wón teho dla namjet k nowemu ſwjaſkej prjódk położi a w nětczíſchemu ſwjaſku niczo wjazy czinicz nima. Wón wopuſcheźi na to ſhromadźiſnu, bjes tym ſo pſchedßyda wułożowaſche, ſo ßo němſki ſwjaſk roswjaſacz njehodźi a ſo žanemu němſkemu krajej dowolene njeje, ſ njeho wuſtupicz. Zyła ſhromadźiſna tutemu wułożowanjupſchiſtupi, ſ tym wobßwědczenjom, ſo němſki ſwjaſk hiſchcze pſchezo w połnej mozy wobſteji.

*) To ßu wſchě němſke wójſka ſ wuwſaczom pruſkeho a awſtriſkeho.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Se ſtarych czaßow ßebi druhdy dźiwne kuſki powjedaja.

Mots Tunka. Kaike dha to?

H. D. Hlaj, to powjedaſche wóndanjo něchtón, ſo je w czaßu, hdźež je wſcha hońtwa hiſchcze knjeza była, jedyn bur jenecho ſajaza popanył a ſ nim domoj ſchoł. Duzy je jeho njenadźizy hnadny knjes ſetkał a ſajaza wuhladawſchi ßo teho bura praſchał: „Pětrje, ſchtoha tola ſ tym jajazom chzecze? „Ach!“ je Pětr wotmolwił, „ja chzu ſ nim k naſchemu wucżerjej hicz a ßo jeho wopraſchecz, hacz maja wſchitke ſajazy tak dołhej wuſchi, kaž tónle.

M. T. Hm, a ſchto dha hnadny knjes rjekny?

H. D. Nó, jemu chzyſche ßo ßmjecz a duz daſche burej hicz, hdźež ßo temu ſpodobaſche.

Mots Tunka. Sa to chzu Czi ja też něſchto powjedacz.

Hanß Depla. Dha powjedaj!

M. T. Jedyn puczowař bě do jeneho zuſeho měſta pſchijěł a rjekny tam w hoſczeńzu pſchi ßnědanju, kotrez ſ khoſeja a zakty wobſtejeſche: „Ja chzył jenoz rad wjedźecz, czoho dla ßu tudy zakty mjeńſche, hacz pola mje doma?“ Pinczník, kiž poßłużeſche, praji na to: „Ach, knjeże, to je lohko wułożicz, pola Waß wěſcze wjaz czěſta k nim bjeru.“

Cyrkwinske powjesće.

Křćenaj:

Michalska cyrkej: Korla Ernſt, Korle Bohuwěra Wackera, kublerja w Bórku, ß. — Johanna Linna, Madleny Möhnez na Židowje n. dź.

Zemrjety:

Dźeń 5. junija: Jan August, Jana Schurka, wobydlerja w Budyſchinje, ß., 11 l. 4 m.

Bliżſcha Boża ßłużba

ſa evangelſkich Sserbow w Draždźanach a wokolnoſczi ſmėje ßo 3. njedźelu po ßw. Trojizy w tamniſchej kſchižnej zyrkwi a budże k. farař ryczeŕ Möhn ſ Bukez ſpowjednu ryez, k. diakon Ebert ſ Klukſcha pak prědowanje dźerżecź.

Skład

ſchpihelow,

ſtotychkromow

a

kulojtych

fotografijowych

wobłukow.

Skład

ſchkleńzowych, porzelanowych a ſteingutowych tworow

Rudolpha Wilhelma

na ßerbſkej haßy cźo. 20

najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczijſnach ſ tutym porucźa.

Skład

blidoweje,

khofejoweje

a

myjneje

nadoby.

Jenoź woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenoź pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſaźwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcźežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenoź woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcźe G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchcźu.

K nětcźiſchemu naležnemu cźaßu porucźam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muźſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocje, židże, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobrocźiwje na to kedźbowacź, ſo ßu wſchě draſcźenja **mój ßamßuh** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoź wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczijſnami mózu kózdu konkurrenzu pſchewinycź.

C. W. Bitzka.

Pschedawanje žiwnoscze.

Pschichodnu srjedu 20. junija t. l. dopołnja wot 11 do 12 hodźinow budże so herbstwodźělenja dla sahrodniska žiwnosć cžo. 5 na Holzy, njebo Janej Rjekej skuschaza a 5 akrow 91 kwadratnych prutow ležomnoscze a rjane twarjenja wopschijaza, s 92,64 dawkskimi jenoscžemi napokožena, w spomnjenej žiwnoscži pod wjedźenjom wjesnych grychtow a pod wumĕnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Drobnischa rosprawa je pola wudowy Rjekoweje tam dostacź.

Na Holzy, 29. meje 1866.

Wjeßne grychty.

Dickowa koncessionirowana daloko wuwołana spodźiwnje hojaza žałba,

kotraž je so najbóle kóždy ras jako dobra wopokasała, porucza so w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowskeje haptyki**
w Budyschinje.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych cžaßow dopokasany, s najlĕpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwĕmaj kžizomaj wschĕdnje kruwom abo wowzam na prĕnju pizu naßypany, pschisporja wobžernosć, pkodži wjele mloka a sadźewa jeho wokißnjenje. Pakcžik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Wulki wubjerk dźĕczazych wosyczkow, w płaczisnje wot 5 tl. a drožscho, kaž tež wschitke druhe korbarske twory we woßebnej dobrosczi a tunjosczi ma na pschedań

A. M. Bartusch,
korbarski mischtr w Zidowje.

Mkody cžłowjek, kotryž chze

knihikupstwo

nawuknyc, może w kniharni Smolerja a Pjecha w Budyschinje mĕsto dostacź.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucza wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jĕdloweho drjewa

---

W Drožđžiju je jena khĕža, kotraž so sa jeneho pjekarja jara derje hodźi, se swobodneje ruki na pschedań a je wscho dalsche wot khlamarja a korczmarja Mörbu tam shonicź.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** pschi bohatych wrotach w Budyschinje je dostacź:

Sahrodka kwĕtkojta	po	1 nßl.
Druha sahrodka kwĕtkojta	=	1 =
Cžorny kóß a drósna I	=	1 =
Cžorny kóß a drósna II	=	1 =
Gustav Adolf	=	7½ =

Sa pruske schule!

W kniharni **Smolerja a Pjecha** w Budyschinje su sa 7½ nßl. dostacź:

Bibliske stawisny abo bibliske historije stareho a noweho testamenta, po schulskich regulativach sprawjene, mjenujzy: se sßowami swjateho pißma powjedane a se schpruchami a s khĕrluschowymi schtucźkami wukładźene, **sa schule a sa domy** w horniołużiskej serbskej ryczi wudate s wjazy hacź sto bibliskimi wobrasami. — Sakoźk wupperthalskeho towarstwa k rospschescżeranju nabożnych pißmow.

Tute bibliske stawisny su wot kralowskeho knjeżerstwa w Liegnizy sa pruske schule, do kotrychž serbske dźĕczi khodźa, porucżene a maja so schulerjo a schulerki tajkich schulow s nimi skerje a lĕpje sastaracź. Ta kniha je pĕknje swasana a s wulkej sßyku rjanych wobrasow (bildow) krasnje wupyschena.

Pola naju su slĕdowaze sakonje sa pschipißanu płaczisnu dostacź:

Bürgerliches Gesetzbuch nebst Ein- und Ausführungsverordnung und einem Sach- und Wortregister. 1 tl. 1 nßl.

Strafgesetzbuch und **Strafproceßordnung** für das Königreich Sachsen. 1 tl.

Allgemeines Handelsgesetzbuch nebst Ein- und Ausführungsverordnung für das Königreich Sachsen. 15 nßl.

Gewerbegesetz nebst Verordnungen. 5 nßl.

Die Gesetze über **Erfüllung der Militärpflicht** im Königreich Sachsen. 24 nßl.

Gesetz über die **Pensionen der königl. sächs. Militärpersonen** und deren Hinterlassene. 5 nßl.

Gesetz, die **Ausübung der Jagd** betreffend, vom 1. December 1864 mit Ausführungsverordnung. 3 nßl.

W Budyschinje **Smoler & Pjech,**
kniharnja.

W kniharni Smolerja a Pjecha je dostacź:

Swjaty post. Khrystußowe cžerpenje, we wschjech dnjach póstneho cžaßa s khjerluschemi, wopomnenemi a modlitwami sßwjecżene. Na serbski pschekożene wot M. Domaschki, fararja w Noßacżizach. — Pschiwdata je póstna harfa, (to je 21 khjerluschow), Sserbam serbsku podał M. Domaschka. — Płaczisna 10 nßl.

Biblisti pucźnik sa wschitke dny ljeta 1866. Sestajany wot K. B. Kaniga, fararja w Klukschu. Płaczisna 1 nßl.

Sserski bramborski zaßnik. (to su delnołużiske serbske nowiny). Kóždy tydźeń 1 cżißko. Zyły lĕtnik: **1 toler.** (Na póscze płaczi 2 tl.)

Bohumił abo Boże rukowanje na sßyrotach. Rjane powedanczko s tsizecżilĕtneje wójny wot biblije sa naschich kscheścżijanow. Wot K. Kulmana. Płaczisna 2½ nßl.

W kniharni Smolerja a Pjecha je saßo sa kroschik k dostaczu: **Spjew wo zadkawym palenzpiczu** abo pokaska palenzowych płodow.

Suche droždże

wschĕdnje cžerstwe a woßebneje dobrosczje porucza

J. G. F. Nieksch.

Němski Phönix,

wohenj ſawěſczace towarſtwo w Frankfurezе nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Krupiki

punt po 20 a 24 np.;

Rajß

punt po 22, 24 a 30 np.;

Candiß-ſyrop

punt po 16 a 18 np.

porucza

Carl Noack

na ſwonkuej lawſkej haßy.

Pſched někotrymi njedzelemi je jedyn pſchedeſchczнik pola landrychtarja Zieſchanga na Zidowje ſtejo woſtał a móże ßo tam ſaßo doſtacz.

Łužičan čo. 6

je pſched tydzenjom wuſchoł. Wopſchijecze: Spěw czeſcziweho dopomnjecza, jeje excellenzy njeboh knjeni hrabinje ſ Rieſch nad Njeßwaczidłom, poßwjeczeny wot H. Seilerja. — Mniſchka. Spěw wot Radyßerba. — Wětr ßwjatojanſki. Spěw wot Czěßle. — Tſi lěta w Ruſkej. Powjeſcz ſ Napoleonowych wójnow, ſpißana wot M. A. Krala. — Baczony. Spěw, ſ němſkeho pſcheł. Warto. — Bjes ſboża a hwězdy. Spěw wot Heiny, pſcheł. E. Hatnik. — Puczowanje do Warſchawy a Krakowa. Wopißuje M. Hórnik. — Baſka ſ luda. Podał Měrczin. — S Budyſchina a ſ Łužizy. Wot redaktora. — Słowjanſki roſhlad. Podawa redaktor. — Mjena czeſczowanych kk. wotebjerarjow Łužiczana. — Liſtowanje.

W Hrodzišczu je jena khěża, kotraż ßo ſa jeneho pjekarja jara derje hodzi, ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche wot khlamarja a korežmarja Mörby ſhonicz.

Mißionſka hodzinu w Wulkim Wjelkowje.

Dżiwoczanſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo ſměje, jeli Bóh tón Knjes hnadu k temu ſpożczi, jutſje ſa tydzeń 24. junija w ſchuli we Wulkim Wjelkowje mißionſku hodzinu. Duż ßo ſ tutym wſchitzy pſcheczeljo a pſcheczelnizy mißionſtwa, woßebje pak wſchitke ßobuſtawy naſcheho towarſtwa wutrobnje proſcha, ßo na pomjenowanym dnju, po wyſchporje popołnu w tſjoch, tam bohacze nuts namykacz.

Pětr Mlónk,
pißmawjedzer.

K nawjedzenju.

Czi ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiż chzedża ſa nje na tſecze ſchtwórtlěto 1865 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadża. Czi, kotſiż ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacz. Na pruſkich poſtach Serbſke Nowiny tez wjazy njeplacza hacz 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płaczi ßo ſakſkim poſtam ſchtwórtlětnje jenoż 1 nßl.

Redakcia.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 25. — 23. junija. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: S Budyschin. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. S Budyschina. — Płaczizna žitow a produktow w Budyschinje. — Nawěštnik.

Budyschin, 22. junija 1866.

Dženßa tydženja my pißachmy, so psched ßamej wójnu stejimy a so je jenož hischcže jena kroczel sczinicž a wójna na wschěch kónzach němskeho kraja wudyri. Tuta kroczel je ßo tež wo prawdže tón ßamy dzeň stała, pschetož pruski kral je 15. junija Sakskej, Hannoverskej a Khurheßenskej wójnu pschipowjedžił a ßwojemu wójsku do tutych krajow sakroczicž dał. Sakski kral a s nim jeho wójsko a ministraj s Beust a s Rabenhorst ßu ßo najskerje do sakskich horow abo do Czech sczahnyli, so bychu ßo s awstriskim wójskom sjenoczili. Pruske wójsko je bjes tym wulki dzěl Sakskeje wobßadžiło a běchu pruszy wojazy do Lubija a wokolnoscže, teho runja do Žitawy, do Budyschina, do Lipska a Draždžan pschiczahnyli a stejesche w poßleńschim měscže pjecza zyły 8. armeekorps. Po dženßnischich powjesczach je pruske wójsko Draždžany hacž do někotrych regimentow wopuschcziło a tež s Budyschina ßu hacž do někotrych muži wuczahnyli.

Kaž se Sakskej, tak je ßo tež s Hannoverskej a Khurheßenskej stało. Mjenujzy general Manteuffel je s pruskim wójskom, hacž dotal w Schleswig-Holsteinje stejazym, do Hannoverskeje pschiczahnył a tutón kraj wobßadžił. Hannoverski kral je pjecza do Jendželskeje czeknył a jeho wójsko do Naßauskeje pschestupiło. — Khurheßenska je tež wot pruskeho wójska wobßadžena a tamnischeho khurwjeřcha ßu pruszy wojazy sajeli; wón pak je ßo potom k lépschemu ßwojeho ßyna knježenja wotrjekł.

So je Awstria Pruskej wójnu pschipowjedžiła, je drje móžno a tež wo tym ßo nětk powjeda, so je ßo to wot Pruskeje stało.

Dženßnische powjescže ßu wschitke s pruskich nowinow wsate, pschetož žane druhe my hacž dotal dostali njejßmy.

Swětne podawki.

Pschedspomnjenje redakzije. My dawamy dženßa nowinki, kaž ßu nam runje do ruki pschischłe. Njech ßebi kóždy cžitař s tutych drobnostkow někajku zyłoscž dobrocziwje wudžěła.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung", kotraž je w Barlinje schtwórtk 20. junija wuschła, pische:

Lüneburg (w Hanoverskej), 18. junija wjeczor. General Manteuffel je ßo s 2. bataillonomaj pěschkow do Hannovera podał a s generalom Falkensteinom sjednocził. — Sbytk Manteuffloweho wójska czehnje w spěschnych marschach po nim, s dźěla pěschi, s dźela po želesnizy.

Lüneburg, 18. junija. Jedyn regiment wot Manteuffloweho wójska je na łodźach, s kanonami wobbronjenych, do Stade wotjěł, je po někotrych wutsělenjach tamnischu hannoversku wobßadku (Besatzung) sajał a potom domoj rospuschcził. Pruszy wojazy namakachu tam 21 czehnjenych kanonow, 8 hawbizow, 6 mörsarjow a 14,000 flintow.

Draždžany, 18. junija, popołdnju. Avant-

garde generala ſ Herwarth je dżenża pſchipołdnju w 12-hodżinach pſches Draždżany ſchła a je dale k Pirnje a Dippoldiswaldże cżahnyła.

General ſ Herwarth je na cżole żwojeho wójſka pſchipołdnju w 1 hodżinje do Draždżan nutscżahnył. Wobydlerjo żu měrni a pſchecżelniwi.

Sakſke wójſko je że 16. junija a żlědoważe dny do Czech ſcżahnyło.

Budyſchin, 18. junija, popołdnju. Žitawa a Biſkopizy żu wot pruſkich wojakow, pod kommandom prynza Brjedricha Korle ſtejazych, wobżadżene.

Myżłowizy (w pruſkej hornej Schleſynſkej), 18. junija wjecżor. Awſtriſke (österreichiſch) patrouille, ſa kotrymž wjetſche wotdżělenja wójſka cżahnu, bliża żo k pruſkim mjeſam.

Oderberg (w pruſkej hornej Schleſynſkej), 18. junija, popołdnju. Awſtriſzy wojazy żo k pruſkim mjeſam pſchibliżuja.

Oderberg, 18. junija, wjecżor. Awſtriſke wojerſke wotdżělenja wſchelakeje żylnoſcże żu pola Klingebeutela pruſke mjeſy pſchekrocżiłe.

Nikolaj (w hornej Schleſynſkej), 18. junija. Mosty żeleſnizy bliſko Oswiencima żu tule nóz wot Awſtriſkich rostſělene.

Kaßel (w Khurheßenſkej), 18. junija. Pruſzy żu w Kaßelu.

Paris, 17. junija. Italſki kral Viktor Emanuel a general Lamarmora ſtaj żo do Milana (Mailand) podałoj, hdżež je w tu khwilu italſka hłowna kwartira. — Franzowſki pósłanz budże pruſkich poddanow, w Awſtriji a Bajerſkej pſchebywazych, ſaſtupowacż.

Barlin, 19. junija. Sa zivilneho kommiſżara w Sakſkej je weißenfelſki landrath ſ Wurmb pomjenowany. — S Prahi piſżaja, ſo żu tam 16. junija ſakſka kralowa a ſakſka krónprynzeßyna, kaž tež prynzeßyna Jurjowa pſchijeła a ſo chzychu żo naſajtra do Wina podacż. (Barlinſke nowiny „Spenerſche Zeitung“ powjedaja, ſo je tež ſakſki kral do Prahi pſchijěł.)

Draždżany, 20. junija. Pruſki zivilny kommiſżar ſ Wurmb je redaktoram tudomnych nowinow wosjewił, ſo żnědża objektivnje dżeržane powjeſcże wo wójnſkich ſkutkach wosjewjecż.

Lipſk, 19. junija. Dżenża żu pruſzy wojazy do naſcheho měſta pſchicżahnyli.

Win, 17. junija. Khěżor je dżenża wójnſku wukaſnju (Kriegsmaniſeſt) „na żwoje ludy“ wudał.

Barlin, 20. junija. Nowiny „Staatsanzeiger“ wosjewjuja kralowe wuložowanje, cżoho dla je wón nuſowany, wójnu wjeſcż, prajizy: Awſtriſka a wulki dżěl Němzow wobbronjeny pſchecżiwo Pruſkej ſteji.

Koblenz, 17. junija. Wokoło Frankfurta żo woßmy armeekorps němſkeho ſwjaſka ſhromadżuje, ſo by ſ naßauſkim wójſkom ſjenocżeny na pruſkich wojakow w Khurheßenſkej a Hannoverſkej cżahnył. Bajerſzy wojazy żu na puczu ſe Schweinfurta do Koburga. Württembergſzy pſchińdu dżenża do Frankfurta nad Majnom. Rakuſke wójſko, kotrež je Holſtein wopuſchcżiło, je żo do Czech podało.

Erfurt, 17. junija. Bajerſzy żu w Lichtenfelſu a żu wſchitko pſchihotowali, tamniſchi móſt rostſělicż, jeli budże to trjeba.

Hannover, 16. junija. Kral a krónprynz ſtaj dżenża rano żwoje hłowne měſto wopuſchcżiłoj.

Gotha, 18. junija, pſchipołdnju. Runje koburgſki bataillon do naſcheho měſta cżehnje, wjedżeny wot naſcheho wójwody Ernſta II. w uniformje 7. pruſkeho küraßirregimenta. Lud je ſa Pruſku ſmyßleny.

Florenz (italſke hłowne měſto), 18. junija. Kral Viktor Emanuel je awſtriſkemu khěżorej dżenża wójnu pſchipowjedżił.

London, 19. junija. Hannoverſki miniſter finanzow je dżenża ſ 85 paktami żlěbornych a żłotych pjenjes żem pſchijeł. (Ssu to pjenjeſy, ſ kotrymiž je wón pſched Pruſkimi cżeknył, a wopſchija ta ſumma pjecża nješchto pſches 1 million tolerjow.)

St. Petersburg, 16. junija. Generalmajor Romanowſki je bokharſku twjerdżiſnu Nau dobył.

Neiße, (w pruſkej Schleſynſkej), 19. junija. Awſtriſzy (österreichiſch) wojazy żu 18. junija wjecżor wójnſke ſkutkowanje ſapocżeli, pſchetož bliſko Guhrawa je jena pratrouilla mjeſy pſchekrocżiła a na jenu pruſku patrouillu tſělała; 4000 awſtriſkich wojakow na mjeſach ſteji.

Hannover, 19. junija. Hannoverſka kralowa a prynzeßyny żu tu hiſchcże. — W Harburgu je wójnſka kontribuzia wot 12,000 tl. wupiżana.

Bremerhafen, 19. junija. Hannoverſzy wojazy żu tudomnu mału twjerdżiſnu dobrowolnje wopuſchcżili. Do pſchiſtawa (Hafen) żu pruſke wójnſke łódże Arminius, Loreley, a Jahde pſchijeła.

Draždżany, 21. junija. Na żeleſnizy ſ Draždżan do Lipſka a ſ Draždżan do Miſchna żo ſażo jěſdżi.

Draždżany, 21. junija. Pruſki zivilny kommiżar je wosjewił, ſo budże żo należnje wo to ſtaracż, ſo bychu nalntowarnje (Sparkaſſen) a banki pſchede wſchitkim ſchkodowanjom wobarnowane woſtałe.

Draždżany, 21. junija. W nozy wot

wutory k ſrjedze ſu tudomny měſchczenje „Bürgerſchutzwache“ ſaſo straž (wachu) na kralowſkim hrodze wobczahnyli.

Lüneburg, 18. junija. W Stade ſu Pruſzy wyſche bróuje też hiſchcze namakali: 2000 centnarjow polvera, 1 millionow patronow, 11,600 wołmjanych wodżeczow a jara wjele wſchelakeje wojerſkeje nadoby.

Draždżany, 20. junija. Komniſzia wyſchich żeleſniczuych ſaſtojnikow, wot pruſkeho miniſtra finanzow do Draždżan póſłanych, je dżenſa wobſtaranje ſakſkich krajnych żeleſnizow, kaž też wobkedżbowanje lipſkodraždżanſkeje żeleſnizy na ſo wſała. Jěſdżenje do Barlina a Erfurta je ſaſo do rjadu ſtajene.

Móſt bliſko Rieſy budże w někotrych dnjach tak wuporjedżany, ſo budża po nim jěſdżicz móz. W tu khwilu ſo puczowarjo a twory ſ cžołmami pſches Łobjo woża.

Żeleſnizarjo wójſka pryuza Bjedricha Korle ſu żeleſnizu wot Łubija do Draždżan ſaſo do rjadu ſtajili, tak ſo ſo ſ nowa po njej jěſdżi (to rěka: hacž dotal jenož wot wójſka).

Bremen, 20. junija. Summa, kotraž je ſ hannoverſkeho krajneho pokłada do Jendżelſkeje poſłana, wopſchija pſches jedyn million toler. Dokelž mějeſche ta łódż, na kotrejž ſo te pjenjeſy namakachu, bremenſku khoroj, dha ju pruſke wójnſke łódże ſajecz nochzychu. (Měſto Bremen mjenujzy ſ Pruſkej w dobrym pſcheczelſtwje ſteji.)

S Darmſtadta piſaja, ſo je würtembergſki kral heſſenſkeho prynza Alexandra ſa kommandeura 8. němſkeho armeecorpſa pomjenował. K tutemu armeekorpſej ſłuſcheja Württembergſka, Badenſka a Darmſtadtſka; tola Badenſka nochze pſchecziwo Pruſkej ſkutkowacz, ale je wjele wjazy wuprajiła, ſo chze ſ Pruſkej dżerżecz.

Hannover, 20. junija. Pruſki general Beyer je żeleſnizu pola Melſungena ſkaſył a Guntershauſen a Kaſſel wobſadził, tak ſo hannoverſke wójſko na tutej ſtronje cžekuycz njemóże. Wone dyrbi teho dla pſchibliżenje generala Manteuffela wotcžakacz. Sbytki hannoverſkeho wójſka, něhdże dżeſacz hacž dwanacze tyſaz muži, ſteja bjes Traudorfom a Göttingenom.

„Norddeutſche allgemeine Zeitung“ piſche ſ Draždżan wot 16. junija: „Dżenſa rano ½7 hodzinow wopuſchczi kral Draždżany. Jara wjele luda, kotryż jeho pſchewodżeſche, poſtrowi jeho ſe ſławuwołanjom, jako jeho wuhlada. Wón je miniſtrow ſ Frieſen, ſ Falkenſtein a Dr. Schneidera k tennu poſtajił, ſo bychu w jeho mjenje ſarjadowanje kraja dale wjedli.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wczera wjeczor je ſaſo préni póſt ſ liſtami do Drežđan jěł a duż ſo nadżijamy, ſo wot tam dżenſa pſched wjeczorom liſty a nowiny doſtanjemy.

S Budyſchina. Wot wczerawſcheho ranja, hdżež hižom zyle ſahe hulanoju a cžerwjeni huſarowje ſ hodżijſkich ſtronow nimo naſcheho měſta k ranju cžehnjechu, je tudomne pruſke wójſko po żeleſnizy k Łubiju wot naſ prjecz cžahnyło. tak ſo bě jow pſched wjeczorom jenož hiſcheze něhdże ſto muži pruſkeho wójſka.

S Budyſchina. Pruſzy pěſchi wojazy, kotſiż njedżelu pſchipołdnju k nam pſchicżahnychu a tudy a na Żidowje kwartiry abo tola zyrobu doſtachu, ſłuſchachu k 31. a k 71. regimentej, a hewak mějachmy tu jedyn regiment cžerwjenych pomorſkich huſarow (bjes kotrymiż bě wjele Polakow), jedyn regiment hulanow a jenu batteriju wot 6 kanonow. Kommandant bě general ſ Boſe a platzmajor hrabja ſ Herzberg. Bjes wojakami bě wjele landwehriſtow a běchu to rjemjeſźnizy, burſzy kublerjo, pſchekupzy, wſchelazy wucżeni, haj też jedyn profeſor, tójſchto ryczníkow, někotſi wucżerjo a też jedyn kandidat duchomniſtwa. — Běſche to wſchitko pěkny a ſe wſchěm ſpokojny lud a běchu wſchitzy jara ſ tym ſ pokojom, kaž běchmy jich horje wſali, prajizy, ſo njejſu doma po zyłej Pruſkej nihdże tak dobre kwartiry a tajkich pſcheczelniwych ludži namakali. To dopokaże też jedyn liſt, kotryż je jedyn huſar (Polak) na Żidowje ležo woſtajił, dokelž dyrbjeſche ſ khwatkom prjecz, pſchetoż w tutym liſcze ſteji bjes druhim: „Tutaj jeſt lud bardzo dobry a przyjemny“ to rěka: Tudy je lud jara dobry a pſcheczelniwy.

Płaćizna żitow a produktow w Budyšinje: 16. junija 1866.

Dowoz: 8555 kórcow.	Płaćizna w přerěžku											
	na wikach,						na bursy,					
	wyšša.			niža.			najwyšša			najniž		
	tl.	nß	np.	tl.	nß	np.	tl.	nß	np.	tl.	nß.	up.
Pšeńza . .	5	7	5	5	—	—	5	17	5	5	2	5
Rožka . .	4	—	—	3	17	5	4	—	—	3	25	—
Jecžmjeń . .	3	—	—	2	27	5	—	—	—	—	—	—
Wowš . .	2	—	—	1	25	—	2	—	—	1	25	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka .	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	23	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Skład
schpihelow,
słotychkromow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzélanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy czo. 20
najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczisnach ſ tutym porucza.

Skład
blidoweje,
khofejoweje
a
myjneje
nadoby.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cżinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſcżi, ſażwanju, bróſtowym cżerpjenju, ſchijowej wobcżeżnoſcżi a jachlokaſcheln wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenoż woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcże G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Wulki wubjerk dźěcżazych woſyczkow, w płacżiſnje wot 5 tl. a dróżſcho, każ tež wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſcżi a tunjoſcżi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Zidowje.

Młody cżłowjek, kotryż chże

knihikupſtwo

nawuknycż, móże w kniharni Smolerja a Pjecha w Budyſchinje měſto doſtacż.

K nawjedżenju.

Cżi ßami cżeſcżeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiż chzedża ſa nje na tſecże ſchtwórtlěto 1866 do prědka płacżicż, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadża. Cżi, kotſiż ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcż dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacż. Na pruſkich poſtach Serbſke Nowiny tež wjazy njepłacża hacż 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płacżi ßo ſakſkim poſtam ſchtwórtlětnje jenoż 1 nßl.

Redakcia.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 26. — 30. junija. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóždе čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: — Swětne podawki. — Nowsche ważnische powjesćе. — Ze Serbow: S Nowych Koperz. S Hodźija. Cyrkwinske powjesćе. — Nawěštnik.

Budyschin, 29. junija 1866.

Wójna, kotraž so hacž dotal bjes krejpschelecza wjedżesche, je tón tydżeń počzała jara krawna bycž. Njedżelu 24. junija pschekroczi jedyn italski armeekorps rěku Mincio, kotraž Venezianisku wot italskeho kralestwa dźěli, a nadpany tam awstriske wójsko, bjes Peschieru a Villafranku stejaze. Ale Awstriszy so krucze wobarachu a Italskich, skoro zyły dżeń wojowawschi, wotraschu, tak so dyrbjachu czi saso psches Mincio zofacz. Italszy su wjele schkodowali.

Wójsko pruskeho prynza Bjedricha Korle, kotrež bě hižom někotre dny w Czechach, je tam njedaloko města Turnowa 26. junija na njepschecželа storczilo, hdżež brigada awstriskeho generala Poschachera a 18. awstriski bataillon tselzow stejesche. S pruskeje strony wojowachu tam wosebje 31. regiment pěschkow (kotryž prjedy někotre dny w Budyschinje stejesche) a 4. bataillon tselzow. Bitwa bě sa Pruskich teho dla jara njespodobna, dokelž Awstriszy skoro jenož s kanonami wojowachu. S pruskeho wójska je oberstleutnant v. Drygalski wot 31. regimenta morwy, teho runja tež hauptmann v. Michałowski wot 4. bataillona tselzow. Hewak mějachu Pruszy 7 ranjenych wyschkow a 115 morwych a ranjenych wojakow. Awstriszy, kotsiž bechu wjele wjaz ludźi shubili, zosachu pschipołdnju na Münchengrätz (Mnichowy Hradec). Pruszy su 7 awstriskich wyschich a 500 muži sajeli (kotrychž schtwórtk psches Lubij do Shorjelza a dale wjedżechu).

Sady pruskeje twjerdźisny Glatz (Kladsko) je 25. junija 5. pruski armeekorps czěske mjesy pschekrocził a 26. junija je w Czechach bjes Nachodom a Wulkimi Skalizami pola Wyšokeje k biczu pschischło, na kotrymž so s wobeju stronow wošebje jěsdni wobdźělichu. Awstriszy buchu wot Skaliz k Jaromiru czischczeni. Pruszy su tsi khorboje dobyli a wjele Awstriskich sajeli; na woběmaj stronomaj běsche wjele ranjenych.

Prěni pruski armeekorps je 26. junija pola pruskeju městow Libawa a Landshuta czěske mjesy pschekrocził a trjechi hakle pola Trutnowa w Czechach na njepschecželow, kiž dyrbjachu k Josefstadtej zofacz. Kak je tale bitwa skónczinje wupanyła, njeje hischcze snate, dokelž so popołdnju w tsjoch hodźinach, hdżež bu powjesć wotposłana, hischcze bijachu.

Se strony němskeho wójska (Bundesarmee), kotrež w tu khwilu wosebje s Bajerskich, Württembergskich, Nassauskich, Badenskich a snadź tež Sakskich wobsteji, hischcze niczo njewěmy. Wone drje hischcze derje dosez srjadowane njeje.

Sakſka. Zyłe ſakſke kraleſtwo w tu kwilu pod pruſkim wyſchim knjejſtwom ſteji. Wojerſki gouverneur je pruſki generalleutnant von der Mülbe a zivilny kommißar pruſki landrath von Wurmb ſ Weißenfelſa, na kotrehoż měſto pak pjecża präſident von Möller ſ Kölna pſchińdże. Pod tutymaj ſteji ſakſka, wot krala Jana pſchi jeho wotßalenju poſtajena krajna kommißia a tuta je ſ pruſkim zivilnym kommißarom wujednała, ſo ßmědża wſchitzy ſakſzy krajni ſaſtojnizy dale w ßłużbje woſtacż a ßwoje ſaſtojnſtwo po dotalnym waſchnju ſaſtacż. Pruſki zivilny kommißar je też wotpuſchczik, ſo ßmědża ſakſke krajne kaßy pjenjeſy każ dotal nutsbracż a wudawacż, a wón budże ßo wo to ſtaracż, ſo ßo te pjenjeſy, kotrež je pruſke wójſko ſe ſakſkich krajnych kaßow wſako, ſaßo do tych ßamych wrócża. Pſches to, ſo ßmědża ſakſke krajne kaßy ßwobodnje ſkutkowacż, je woßebje ta ważna wěż dobyta, ſo krajni ſaſtojnizy ßwoju ſdu dale doſtanu.

So dyrbi ßo ſa pruſke wójſko bjes tym wſchelaka zyroba „liefrowacż“, to pod nětcziſchimi wójnſkimi wobſtejenjemi hinak bycż njemóże, a ſo ma nětkotryżkuliż doſcż wobuſy ſ pſchipſchahanjom (vorſpannonku), to móże ßebi też kóżdy myßlicż: ale najlěpje je, ſo to ſwólniwje a bjes morkotanja cżinimy, pſchetoż cżinicż jo tola dyrbimy a morkotanje móhko ßo ßnadż ſlě wukkaſcż. S zyła njech kóżdy ßwój jaſyk we wuſdże dżerżi a ßo wſcheho njepſcheczelſkeho ſkutkowanja pſchecziwo pruſkemu wójſku ſminje, pſchetoż ſa zyłe ſakſke kraleſtwo je wójnſki poſtaw woſſewjeny a kóżdy, kiż nęſchto pſchecziwo pruſkemu wójſku a pruſkim ſaſtojnſtwu ſawinuje, budże wot wojerſkeho ßuda wotßudżeny.

Hdyż też ßo we wójnſkim cżaßu ſ teje abo ſ druheje ſtrony wſcho tak njewutrjechi, każ ßebi to ſakon żada, dha je tola ſ jeneho pſchikkada, kotryż ßmy tudy w Budyſchinje měli, ſjawnje widżecż, ſo pruſzy kommandantojo na prawo a ſakon dżerża. Tudy běſche mjenujzy jedyn pruſki wojak jenemu draſchlerjej tſi tobakowe trubki wuwjedł a tón draſchler bě to kommandantej woſjewił. Tutón je teho dla dwaj dnaj ſa ßobu torniſtry wſchitkich wojakow pſchepytacż dał, hacż ßu tu jenu trubku ſkónczńje pola jeneho marketendera namakali, kotremuż bě ju tón wojak, dwě druhej do żita cżißnywſchi, k ſkowanju dał. Tón pſcheſtupnik bu hnydom ſajaty a doſtanje 10 lět twjerdżiſny.

W Budyſchinje ſmějemy najſkerje wjetſchi wojerſki lazareth a ßu k temu kaſerna, krajnoſtawſki ſeminar a tſělerńja poſtajene. Seminariſtojo ßu teho dla domoj puſchczeni a wucżerjo, kotſiż w ſeminaru bydlachu, ßu ßebi w měſcże bydlenja wotnajecż dyrbjeli. Wulka zyła lěkarjow a lazarethſkich wothladowarjow je hižom ßem pſchijěła a ſteji na woſach, ſo woni k cżeżkemu polnemu lazarethej woßmeho armeekorpſa ßłuſcheja. Jene wotdżělenje mějeſche naß ſchtwórtk rano wopnſchcżicż a ßo do Jabłoneje (Gabel) w Cżechach na pucż podacż; pſchetoż pruſke wójſko je tam hižom kětro daloko do Cżech nuts ſcżahnyło.

W Budyſchinje a na Żidowje mějachmy něhdże 3500 muži 31. a 71. regimenta pěſchkow, każ też nęſchto artillerije, hulanow a cżerwjenych huſarow, kotſiż poßleńſchi pak ſ dżěła na Żidowje a ſ wjetſcha na wßach leżachu, woßebje jedyn cżaß w Hodżiju a wokolnoſcżi, hdżeż mějeſche bjes druhimi knjes farař Imiſch kommandanta cżerwjenych huſarow, generala hrabju Bismark-Bohlen w kwartirje. Dżiwnje doſcż běſche też w pruſkim wójſku, kotrež w Budyſchinje ſtejeſche, jedyn wyſchk hrabja Beuſt a je wón pjecża ſ pſcheczelſtwa ſakſkeho miniſtra teho ßamßneho mjena byk.

Sandżeny tydżeń njejßmy w Budyſchinje wjele wójſka měli, pſchetoż wſcho pruſke wójſko, kotrež je wot Draždżan a ſ druhich ſtronow k Biſkopizom pſchicżahnyło, je wot tam po hornej dróſy pſches Jaſońzu, Wołbramozy a dale do Cżech cżahnyło, najwjetſchi dżěl pak je wot Draždżan pſches Stołpno, Nowe Měſto, Sſkanknow, Rumburg dale ſchoł, jenoż něktore wotdżělenja buchu na żeleſnizy do Żitawy póßłane.

Po żeleſnizy wożeſche ßo najbóle furaża (to je zyroba ſa wójſko a jeho konje), każ też munizia (to je tſěleńſka potrjeba) a widżachmy druhdy cżahi wotjěcż, kotrež mějachu pſches 70 woſow. Pucżowarjow a liſty na żeleſnizy ani do Lubija a Shorjelza, ani do Biſkopiz a Draždżan horje njebjerjechu a dyrbjeſche teho dla na wobej ſtronje póſt jěſdżicż. S tutym doſtawamy nowiny pſchezo dwaj haj tſi dny poſdżiſcho, dyżli prjedy, ſchtoż je ſa redaktora jara mjerſaze, kotryż chże najnowſche też ßwojim cżitarjam rad najrucżiſcho k wjedżenju dacż.

Tamón tydżeń druhdy dżiwnje doſcż w Budyſchinje wonhladaſche, woßebje ſchtwórtk 21. junija, hdżeż ßebi pruſke wójſko myßleſche, ſo awſtriſzy abo ſakſzy wojazy wot Jaſonzy dele pſchicżahnu a je nadpanu. Pſches kajke ſnamjenja běchu Pruſzy na tajke myßle pſchiſchli, njeje nam ſnate, ſo pak ßebi nęſchto tajkeho myßlachu, běſche ſe wſcheho widżecż. Teho dla je ßo też ſtako, ſo ßu woni móſt, k tak mjenowanemu ſcharfenſtegej wjedżazy, nimale zyle roſtorhali a druhe moſty tak pſchihotowali, ſo bychu je kětſje rucże ſkaſycż móhli, hdy by ßnadż njepſcheczel pſchicżahnył. S měſta a do měſta wot 5 hodżinow popołdnju nichtón wjaz njeßmjedżiſche a tſělby běchu wobydlerjo wſchitke wotedacż dyrbjeli; tola je wójſko jenoż te tſělby ßobu wſake, kotrež kommunalgardże ßkuſcheja, a budża tute pjecża ſaßo date. Hewak bu tón ßamy dżeń wukas wot kommandanta měſta na rożkach haßow pſchilěpjeny, w kotrymż běſche bjes druhim prajene: „Kóżda kěża, ſ kotrejež ßo na pruſkich wojakow tſěli, budże na měſcże podtorhana abo ſpalena. Hdyż ßo wójſko w nozy alarmiruje, dha ma kóżdy doma woſtacż a do

wokнow prěneho schoßa saßwěczene ßwězy nastajecz. Gas ma ßo wjeczor wot 9 hodzinow hacz do 3 hodzinow rano na haßach ßwěczicz.

Ale hizom psched wjeczorom teho ßameho dnja poczachu ludzi ſ nowa ſ měſta a do měſta puſchczecz a ſahe naſajtra doſta wójſko pſchikaſnju, ſo ma ßo po żeleſnizy do Zitawy podacz, hdzez tez poßleni wjeczor wokoło 11 hodzinow wotjědzechu. Jenoz nějhdze 100 muzi tu woſta, kotſiz ßu poſdzischo ſ polverom, w tudomnym a ßkónkeczanſkim polverniku ſajatym, k Shorjelzu wotjěli. „Dresdner Journal" piſche wot 25. junija, ſo ſtaj ßo franzowſki a ruſki poßłanz w Drazdzanach do Prahi k ſakſkemu kralej podakoj. Rakuſki, bajerſki a württembergſki poßłanz je hizom nékotre dny pola njeho.

Jeho majeſtoſcz kral Jan je wutoru 10. meje do Prahi pſchijěł a pißaja runje ſpomnjene nowiny w tajkim naſtupanju: „Jeho majeſtoſcz kral Jan je 19. meje wjeczor we 8 hodzinach ſ Czopliz do Prahi pſchijěł. Jeje majeſtoſcz kralowa Amalia ſ krónprynzeßynu Karolu a ſ prynzeßynu Jurjowej, kaz tez arzywójwoda Ludwig Viktor na dwórniſchczu, ſe ſakſkimi a awſtriſkimi khorhojemi wupyſchenym, krala wotczakowachu. Tez běchu ßo tam k jeho powitanju ſhromadzili: ſakſki wyſchi dwórſki marſchal ſ Gersdorf, ſakſki póßłanz na khěžorſkim dworje ſ Koenneritz, bajerſki, württembergſki a rakuſki poßłanz ſ Drazdzan, general hrabja Clam-Gallas, naměſtnik hrabja Lazanſki, polizajſki direktar Straub, prazſki měſchczanoſta Dr. Bělſki a tójſchto ſakſkich wyſchkow. Jako bě czah pſchijěł a ſaſtał, dzěſche kralowa ſ tymaj prynzeßynomaj kralej napſcheczíwo, pſchewodzana wot runje ſpomnjenych knjezich. Poſtrowjenje bě jara wutrobne a hnujaze. Kralowa bě hacz k ßylſam hnuta. Kral potom ſakſkich wojakow wobhladowaſche, „dobry wjeczor, dzěczi" prajiwſchi a ſaſtupi potom do ſale. Na to ßo kralowſka ßwójba do woſow ſeßyda a do hoſczeńza, „k ſłotemu jandzelej" wotjědze. Pſchihladowarjo, kotrychz bě ßo wjele tyßaz nahromadziło, krala ſe ßławuwołanjom na dwórniſchczu a na haßach ſtrowjachu. — Miniſter Beuſt, kotryz běſche hizom prjedy do Prahi pſchijěł, běſche kralej napſcheczíwo jěł a ßo ſ nim ſaßo pſchiwjeſe.

Sakſka kralowa je ſ kronprynzeßynu Karolu a ſ prynzeßynu Jurjowej dzeń prjedy tón hoſpital wopytała, hdzez w tu khwilu ſakſzy khori wojazy leza, a je tam pſches hodzinu woſtała.

Na ſakſkoſchleſynſkej żeleſnizy ßu Pruſzy pjecza jenoz dwě lokomotiwje ſajeli, na chemnitzſkej tſi, na nawjeczornej pak 10 a nějhdze 600 woſow. Ale pſchi wſchěm tym na ſakſkich żeleſnizach jara na lokomotiwach a woſach pobrachuje a widzi jedyn teho dla wjele pruſkich lokomotiwow a woſow, kotrez ßu tez hacz wot ßameho Rheina ßem pſchiwjeſene.

Njedzelu 17. junija ßu ſakſzy khori wojazy do Prahi pſchijěli a nowiny w tajkim naſtupanju takle piſaja: „Wjeczor wokoło 6 hodzinow bě ßo wjele ludzi na dwórniſchczu w Praſy ſeſchło, dokelz rěkaſche, ſo ſakſzy khori wojazy pſchijědu. Dołho tez njetrajeſche, dha czah pſchijědze, w kotrymz bě 538 khorych ſakſkich wojakow wot wſchelakich regimentow. Woni powjedachu, ſo ßu na 5 parokodzach na Łobju hacz do Litomeriz (Leitmeritz) jěli, w Thereſinje (Thereſienſtadt) pſchenozowali a ßo wot tam do Prahi pſchiwjeſli. Dale powjedachu, ſo je ſakſka artilleria do Thereſina pſchijěła.

Nowſche wazniſche powjeſcze.

Praha, 20. junija. Sakſki prynz Jurij je ßo dzeńża rano ſ Czopliz (Teplitz) do Thereſienſtadta podał. Kralowſka ſakſka ßwójba ßo jutſje na pucz do Regensburga (w Bajerſkej) poda. Kral Jan hiſchcze w Praſy woſtanje.

Drazdzany, 22. junija. Pruſke knjeżerſtwo je poruczíło, ſo by ßo ßwójbje miniſtra Beuſta, kotraz je w Drazdzanach ſawoſtała, żana kſchiwdu njeſtała.

Zitawa, 23. junija. Wójſko pruſkeho prynza Bjedricha Korla je dzeńża pſches Zitawu do Czech ſakroczíło.

Barlin, 23. junija. Hannoverſki kral njeje do Jendzelſkeje czeknył, ale pyta ſa tym, kak by ſ tymi, kiz ßu ßo ſ nim na pucz podali, pſches Döllſtedt wuczeknycz móhł.

Neiße, 23. junija. Rano 22. junija czehnjechu tſi pruſke wotdzělenja na ſtronu k Zuckmantlej, Friedbergej a Freienwaldawej, ſo bychu hladali, hacz tam awſtriſzy wojazy ſteja. Prěnjej dwě wotdzěleni trjechiſchtej jenoz na ßłabe patrouille huſarow, tſecze trjechi pak bjes Breitenfurtom a Sandhübelom na zyły regiment awſtriſkich huſarow. Pruſke „zündnadelgewehre" ßu ßwoju pruhu derje wobſtałe. S wulkej měrnoſczu füſilirojo 10. regimenta nadpad awſtriſkich huſarow wotraſychu, pſchi czimz tuczi 9 morwych, 5 ranjenych huſarow a 2 konjow ſhubichu. Na pruſkej ſtronje ßo żana ſchkoda ſtała njeje.

Karlsruhe (w Badenſkej), 24. junija. Badenſki poßłanz je ſ Barlina wotwołany. Badenſki wjelwójwoda je, jara k tenu nuſowany, ßwoje wójſka k 8. němſkemu armeekorpſej poßłał. (Duz budza Badenſzy pſchecziwo Pruſkim wojowacz.)

Lipſk, 26. junija. Pruſzy wojazy, k ſkutkowanju pſcheczíwo Bajerſkej wotpoßłani, ßu wczera ßem pſchiſchli a jutſje k Hofej poczahnu.

Win, 25. junija (pſches Paris). Wjeczor

24. junija bližachu ßo Awſtriſzy (Oeſterreicher) k rězy Mincio, buchu nadpanjeni, dobychu Monte Verto Cuſtolla, ſajachu wjazore kanony a 2000 Italſkich. — Italſki kral bě ſ 3 armeekorpſami a ſ kavallerierezervu do wokolnoſcze Albareda marſchirował, dokelž wěrjeſche, ſo Rakuſzy na druhej ſtronje rěki Ecž ſteja. Italſki prynz Amadeus a wjazori italſzy generalojo ßu ranjeni.

Florenz (italſke hłowne město), 24. junija, wjeczor. Dżenßa bě krute, zyły dżeń trajace wojowanje; nadpad prěnjeho (italſkeho) armeekorpſa na poſtajenje bjes Peſchieru a Veronu ßo radżił njeje.

Breſcia (w Italſkej) 24. junija. Prěni armeekorps, woßebje diviſia Cereale, dżenßa jara ſchkodowaſche.

Miland (Mailand, w Italſkej), 24. junija. Jene awſtriſke wotdżělenje wojakow marſchiruje pſches ſkały ſtilfſerſkeho jocha a je Bormio wobßadżiło.

Paris, 26. junija. Italſzy ßu pſches rěku Mincio zofali; italſki general Cialdini njeje hiſchcze rěku Po pſchekrocził.

Schczeczin (Stettin, w Pruſkej), 25. junija. Khurheßenſki wjerch, wot pruſkich wojakow ſajaty, je ßem poßłany a budże jako jaty w tudomnym kralowſkim hrodże bydlicz.

Liberz (Reichenberg, w Czechach), 24. junija pſchipołdnju. Wczera wjeczor ßu małe bitwiczki bjes pruſkimi a awſtriſkimi huſarami byłe. Dżenßa dopołdnja trjechi jena dżělba thüringſkich hulanow No. 6 na dżělbu auſtriſkich huſarow No. 9. Pruſke ſchkodowanje bě wobaj raſaj njewažne, major v. Gurezki a leutnant v. Haugwitz ſtaj lohko ranjenaj.

Neſterſchitz (w Czechach), 23. junija. Pruſzy wojazy bližachu ßo wczera Bodenbachej. Twjerdżiſnu Königſtein ßu woni wobeſchli. Rjeczaſowy moſt pola Bodenbacha a Tetſchena je ſwotnoſcheny.

Wot jiſerſkich horow (w Czechach), 24. jun. Awſtriſke wójſko pjecza pola Libenowa a Turnowa tamnu ſtronu Liberza ßylnje ſteji.

Mnichow (w Bajerſkej), 25. junija. Kral je dżenßa rano do hłowneje kwartiry wotjěł.

Hannover, 24. junija. Hacz dotal je pruſkemu wójſku w hannoverſkim kraleſtwje do ruki panyło 60 kanonow, 800 woſow, 10—12000 ſ dżěla nowych tſělbow, 2000 centnarjow polvera a t. d.

Gotha, 24. junija, wjeczor. Hannoverſki kral je pola ßwojeho wójſka, kotrež je ſe wſchěch bokow wot pruſkich wojakow wobdate. Pruſki generalleutnant Alvensleben je k njemu poßłany, ſo by jeho podczißnjenja dla ſ nim jednał a je jemu k temu khwila hacz do 25. junija dopołdnja wotpuſchczena. Hacz dotal hannoverſki kral niczo wo podczißnjenju wjedzicz nochze.

Olomuz (w Morawje, Mähren), 19. junija. Dżenßa je general Benedek ſakſkemu wójſku, kotrež je pod wyſchim kommandom ſakſkeho krónprynza w Czechach rospołożene, pěkne powitanje poßłał.

Gotha, 25. junija. Hannoverſki kral je ßebi po dostaczu pruſkich požadanjow cżaß wot 24 hodżinow k pſchemyßlenju wuproßył. Pruſki kral je jemu to pſchiſwolił.

Gotha, 26. junija. Hannoverſki kral je jeneho wyſchka ſ depeſchami k pruſkemu kralej do Barlina poßłał.

Liberz (w Czechach), 26. junija, rano. Wójſko prynza Bjedricha Korle pſchezo dale do Czech nuts cżehnje.

Neiße (w pruſkej Schleſynſkej), 26. junija, rano. Wójſko pruſkeho krónprynza, kotrež je awſtriſke mjeſy pſchekrocżiło, dale do kraja cżehnje. Wone hacz dotal na żane njepſchecżelſke dżělby trjechiło njeje.

Rieſa (w Sakſkej), 26. junija. Móſt pſches Lobjo je ſaßo zyle wuporjedżany a móże ßo po nim ſo nowa ſ lokomotivami jěſdżicz. Sakſke wójſko běſche tejko wot njeho ſkaſyło, ſo ßu pruſzy twarzy kruch, něhdże 50 łohczi dołhi a 25 łohczi wyßoki, zyle ſ nowoty natwaricz dyrbjeli.

Praha, 23. junija. Sakſki kral dżenßa proklamaziu na ßwój lud wyda. Jutſje ßo ſakſki krónprynz k wójſku poda.

Florenz, 25. junija. Italſke wójſke łodże ßu 23. junija Tarent wopuſchczili.

Olomuz (w Morawje), 20. junija. General Benedek, kommandeur wſcheho awſtriſkeho wójſka w Czechach, Morawje a Galiziji, je dżenßa naſche město wopuſchcził.

Barlin, 26. junija. Po wolbach wuſwoleńzow (Wahlmänner), kotrež ßu hacz dotal ſnate, budże nowa druha komora tež ſaßo ſ wjetſcha liberalna.

Kopenhagen, 24. junija. Ruſki wulkowjerch-naßlědnik Alexander Alexandrowicz je ßo ſ danſkej prynzeßynu Dagmaru ßlubił. Wonaj ſmějetaj pjecza w bližſchu naſymu kwaß.

Draždżany, 25. junija. Kralowſka ſakſka porzellanowa manufaktura w Miſchnu bu po pruſkej poruczności ſanknjena.

Lipſk, 24. junija. Wot tych pruſkich woja-

kow, kotsiž ßu wczera ßem pschischli a 22. junija pjecza psches Schczeczziu schli, je wczera jedyn a dzenßa druhi na kholeru skhorjeł. Wumrjeł žadyn njeje.

Shorjelz (Görlitz), 26. junija. Pruskeho krala w tychle dnjach tudy wotczakuja a budze pjecza kralowska hłowna kwartira ßem położena. Minister hrabja Bismark a minister wójny ſ Roon tež k nam pschińdzetaj. — Njedzelu schtyrjoch sajatych wuherskich husarow se Zitawy ßem pschiwjesechu. Teho runja ßu wot tam někotsi ranjeni pruszy wojazy k nam pschischli.

Schlesynskim nowinam se Shorjelza pißaja: Sakskaj dwórnischczowaj inspektarjej ſ Budyschina a Rychbacha, kaž tež jedyn ingenieur, ßu jako jeezi do Küstrina poßłani.

Najnowsche.

Gotha, 26. junija. Hannoverski kral je pruske wumenjenja saczißnył; hannoverske wójsko teho dla dale zosa a pruski general Falkenstein sa nim czěri.

Sichrow (w Czechach), 26. junija. Dzenßa rano wot 9 hodzinow hacz do 2 hodzinow popołdnju běsche ßylne tsylenje pruskeje druheje schtyripuntowskeje batterije 4. artilleriebrigady se 14 awstriskimi kanonami, kotrez běchu wot husarow a dragunarjow sakitane. Njepscheczel zosasche k Muichowemu Hradzu.

Sichrow, 27. junija rano. Woßma pruska divisia (Horn) je sandzenu nóz nadpad na awstrisku brigadu Poschacher sezinila a ju po krutym wojowanju dale wuhnała.

Barlin, 26. junija. Bjes Nachodom a Wulkimi Skalizami je 4. regiment dragunarjow a 1. regiment hulanow 1. pruskeho wójska bitwu ſ awstriskim wójskom sapoczał. Oberst a adjutant staj ranjenaj. Tsi khorhoje dobyte.

Barlin, 27. junija. Präsident v. Möller njepschińdze do Sakskeje, ale póndze najskerje do Kaßela.

Draždzany, 28. junija. Czehnjenja kralowskeje sakskeje lotterije budza pjecza hacz na dalsche sastajene.

Ze Serbow.

S Nowych Koperz. W nozy wot 23. k 24. junija wudyri tudy woheń a ßu ßo domske, kólnja a hródz, khěžkarjej Korle Auguſtej Renczej w Bukezach ßkuschaze a wot jeho bratra Ferdinanda Renča wobydlene, wotpalike. Kak je woheń wuschoł, njeje znate.

S Hodzija. Tudomny khěžer Jan Měrsch je ßo 25. junija w jenej starej skale, hdzež je dzěłak, w czežkich myßlach wobwěßnył. Wón je 47 lět stary.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska cyrkej: Bjedrich August Rychlař, herbski wětrnikař w Saryežu, ſ Madlena Schołczig ſ Khelna.

Křćeny:

Michalska cyrkej: Korla Bohuwěr, Korla Bohuwěra Pöthiga, wobydlerja w Nadzanezach, ß.

Zemrjeći:

Dzeń 4. junija: Mikławsch Schěrak, krawz w Budyschinje, 46 l. — 6., Hana Auguſta, C. A. A. Weitmüllera, wobydlerja na Zidowje, dz. — 7., Hana rodz. Rollez, Handrija Nowaka, korbydzěkarja na Zidowje sawostajena wudowa, 52 l. 1 m. — 10., Hana Theresia, Michała Fryeže, kublerja w Sskonej Borschczi, dz., 14 d. — 11., Jurij Anton Julius, Jurja Bandy, tachantskeho konsistorialneho registratora, ß., 4 m. 11 d.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 23. junija 1866.

Dowoz: 1030 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.
Pscheńza . .	5	15	—	4	15	—	5	15	—	5	—	—
Rožka . .	4	5	—	4	—	—	4	10	—	4	5	—
Jecimjeń . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wowß . .	2	2	5	2	—	—	2	2	5	2	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	18	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, ſ najlepschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj žizomaj wschědnje krumom abo wowzam na prenju pizu naßypany, pschisporja wobžernosez, płodži wjele mloka a sadžewa jeho wokißnjenje. Pakžik płaczi 4 ngl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Suche droždże

wschědnje czerstwe a woßebneje dobrosče porucza

J. G. F. Rieksch.

Pschedspomnjenje.

Jeho majestosćz kral Jan je pschi swojim wotzalenju tak mjenowanu **krajnu kommißiju** postajił, kotraž ma sa czaß jeho njepschitomnosćze naležnosćze sakskeho kraja wobstaracz. W tutej kommißiji su sledowazy knjeza: dotalni ministrjo s Falkenstein, s Friesen a Dr. Schneider, kaž tez generalleutnant s Engel.

S pruskeje strony je dotalny pruski weißenfelski landrath s Wurmb sa zivilneho kommißara a pruski generalleutnant v. d. Mülbe sa wojerskeho gouverneura w sakskim kralestwje pomjenowany a sme sakska krajna kommißia jenoz s pschiswolenjom tuteju wyßokeju pruskeju sastojnikow skutkowacz. Wonaj mataj po tajkim najwysche roskasowanje w kraju.

Generalny wukaz

sa wschitke krajne sastojnstwa.

Wot pruskeho wojska su so we wschelakich městach **krajne kaßy** sajake a pjenjesy s nich sobu wsake. Teho dla je so bjes kralowskim ministerstwom finanzow a kral. pruskim zivilnym kommißarom, knjesom landrathom s Wurmb, wujednanje sczinilo a wot sakskeje krajneje kommißije sa dobre spósnako, po kotrymž so tajkich podawkow dale bojecz njetrjeba, ale je kralowskim sakskim sastojnstwam saßo polne swobodne skutkowanje s krajnymi kaßami dowolene. Wschitzy sastojnizy pschi kaßach so s tutym napominaja:

1) kwittonki, wot kommandantow kral. pruskich wojakow sajatych pjenjes dla sawostajene, hnydom do ministerstwa finanzow pósłacz,
2) swoje dźeko pschi kaßach, kaž hewak, wobstaracz,
3) pjenjesy, kotrez so w kaßy nahromadza, tak rucze hacz mózno do kralowskeje hlowneje finanzkaßy abo po dotalnym porjadku do postajeneje pokładnizy sapósłacz.

W Draždźanach, 21. junija 1866.

Wschitke ministerstwa.
s Falkenstein. s Friesen. Dr. Schneider.

Wosjewjenje.

Wot kral. pruskeho knjesa wojerskeho gouverneura w Sakskej je dzenza **wójnski po staw w złym kralestwje** wosjewjeny. To njeje so, kaž je nam kral. pruski zivilny kommißar knjes landrath s Wurmb wukozik, snadź nekajkich njespodobnosćzow dla stako, ale mějesche so stacz, dokelž je kraj wot pruskeho wójska wobßadzeny a sebi to wójnski porjad zada.

My napominamy teho dla wobydlerjow wschěch wotdźelenjow kraja, njech su tute wot pruskich wojakow wobßadzene abo niz, so tutemu postajenju s měrnosćzu a podwolnosćzu podcźißnycz a so wscheho sminycz, schtoz by sakroczenje wojerskeje mozy sawinowacz mógło.

Na wosebny namjet kral. pruskeho knjesa zivilneho kommißara my hischcze na to kedźbne cźinimy, so tez sakszy k wójerstwu sluschazy, kiž so k wójsku podadza, a sakszy sastojnizy, kotsiž su jim pschi tym pomozni abo dla wójnskich reservistow sastojnszy skutkuja, po měnjenju kral. pruskich wojerskich sastojnstwow pschestupjenje wobjeńdu, kotrez ma so wot nahkeho suda khostacz.

Sakkojo! Srudna je ta pschißłuschnosćz, kotruž s tutym wosjewjenjom dopjelnjamy, ale my dyrbimy ju dopjelnicz, so bychmy wulke njesboże wot jenotliwych a wot złeho kraja wotwobroczili.

Měrna podwolnosćz pod nakhwilne njewotwobroczne je to jenicźke, schtoz mózemy Wam nětko poruczicz.

W Draždźanach, 25. junija 1866.

Krajna kommißia.
s Falkenstein. s Friesen. Dr. Schneider. s Engel.

Wosjewjenje.

Jeho majestosćz, mój najmilosćziwschi kral a knjes, je mje s najwyschim wukasom wot 22. t. m. sa **wojerskeho gouverneura w sakskim kralestwje** pomjenowacz swolił.

Tuto k sjawnemu nawjedźenju dawajo, wotczakuju ja, so budźa tak derje sastojnstwa kaž tez wobydlerjo se swolniwosćzu a hotowosćzu we wschitkich tych wězach, kotrez dyrbja so po nětczischich wobstejenjach wot nich žadacz, mi k temu pomhacz, sastojnstwo, mi poruczene, tak pschecźelniwje kaž mózno sa kraj a jeho wobydlerjow sastacz, kotrymž ja pschi tym s dobom swoje sakitanje psched njesprawnymi požadanjemi slubuju.

W Draždźanach, 24. junija 1866.

Kralowski pruski generalleutnant, kommandirowazy general reservekorpsa a wojerski gouverneur w sakskim kralestwje.
v. d. Mülbe.

Wosjewjenje.

Dokelž je sakska kralestwo wot kralowskeho pruskeho wójska wobsadžene, dha wosjewjam w mjenje Jeho Majestosce pruskeho krala **wojerski sud** po wschěm kraju sa wschěch pruskich a zusych poddanow, kotsiž tustronskim wojakam s pscheradniskim skutkom strach a schkodu pschihotuja. Wotsudženje tajkich pschestupnikow so wot pruskich wojerskich sudow po pruskim powschitkomnym kriminalnym sakonju stanje.

Hłowna kwartira Draždžany, 24. junija 1866.

Kralowski pruski generalleutnant, kommandirowazy general reservekorpsa a wojerski gouverneur w saskim kralestwje.

v. d. Mülbe.

Wosjewjenje.

W nastupanju sežiwjenja kralowskich pruskich wojakow, w sakskim kralestwje stejazych, postajam sledowaze:

1) Offizierojo, sastojnizy offizieram runje stajeni, portepeefähnrichojo, feldweblojo a offiziersku skužbu cžinjazy podwyschzy maja so wot tych, pola kotrychž w kwartirje leža, s zhrobu sastaracž a woni maja sebi zadacž: khofej s pschisakuschenstwom rano, wobjed, wobstejazy se sopy, s mjasa a pschijedže, kaž tež pjecženje a 1 blesche wina, popołdnju khofej, wjecžer s bleschu dobreho piwa.

2) Druhim podwyschkam a muzstwam, kaž tež nizschim sastojnikam ma so wschědnje dostacž: ¾ punta mjasa abo ⅜ punta połcža (tucžna), ¼ punt rasa abo ⅓ punt krupow abo ⅔ punta kusczisnowych płodow abo 4 punty běrnow, 1 lut khofeja (w palenych bunach), 1¼ luta sele, 1/12 kwarta palenza, 1 kwart piwa, 2 puntaj khleba a 3 luty tobaka abo 6 zigarrow.

Hacž do teho cžasa, hdyž moja so muzstwa s magazinow, wot polneje intendantury sakoženych, zywicž, dyrbja jim jich hospodarjo połnu zhrobu dawacž. Tež so pschi dostawanju zhroby s magazinow dyrbja hospodarjo muzstwam jědž pschihotowacž a potrjebne korjenje a t. d. pschiwdacž.

3) Sa jeneho konja ma so wschědnje dacž 11¼ punta wowsa, 6 puntow syna a 6 puntow skomy. Po sakoženju magazinow dostawa so fouraža s tutych psches kralowskich pruskich magazinskich sastojnikow.

Hłowna kwartira Draždžany, 24. junija 1866.

Kralowski pruski generalleutnant, kommandirowazy general reservekorpsa a wojerski gouverneur w saskim kralestwje.

v. d. Mülbe.

Sapis

skótnych wikow w Biskopizach.

Prěnje: póndželu po njedželi **Invocavit**,
druhe: póndželu po njedželi **Judica**,
tsecže: póndželu psched **Margarethu**,
schtwórte: póndželu psched kschizpowyschenju.

Jenož woprawdžity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótslawja, kiž jenož psches swoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny brostsyrop nima) spodziwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sazwanju, bróstowym cžerpjenju, schijowej wobcžežnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nsl. a 1 tl. na pschedań:

Jenož woprawdžity maja tutón, psches swoju spodziwnu hojazu móz po wschěm swěcže G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótslawja w bleschach po 15 nsl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. R. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Skład schpihelow, słotychkromow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy cżo. 20
najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczisnach ſ tutym porucża.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

C. W. Bitzki drastowy magazin,
w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.
K nětcżiſchemu nalětnemu cżaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład
mużſkeje draſty:
jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocże, żidże, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobrocżiwje na to kedżbowacż, ſo ßu wſchě draſcżenja **mój ßamßny** niż pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż wo dobrych tworow dżěłaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leża. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płacżiſnami móżu kóżdu konkurrenzu pſchewinycż.
C. W. Bitzka.

Kaſchczowy magazin
M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucża wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Trawa na gmejnſtwje w **Něwßezach** budże jutſje njedżelu 1. julija popołnju w 4 hodżinach na pſcheßadżowanje pſchedawana.

Wulki wubjerk dżěcżazych woſycżkow, w płacżiſnje wot 5 tl. a dróżſcho, każ też wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſcżi a tunjoſcżi ma na pſchedań
A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Żidowje.

Lamany rajß,
rjany běły a wulkoſornjaty,
ßym ſaßo doſtał a jón w jenotlinym a po zyłym najtuniſcho poruczam.

Candis-ſyrop,
jara rjany ßłódki, porucża punt po 18 np.
Carl Noack,
na ſwonknej lawſkej haßy.

Jene wobydlenie ſa kmanych dżěławych ludżi je na ryczerkuble Bolborezach k doſtacżu.

K nawjedżenju.

Cżi ßami cżeſcżeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiż chzedża ſa nje na tſecże ſchtwórtlěto 1866 do prědka płacżicż, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadża. Cżi, kotſiż ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcż dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacż. Na pruſkich poſtach Serbſke Nowiny też wjazy njepłacża hacż 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płacżi ßo ſakſkim poſtam ſchtwórtlětnje jenoż 1 nßl.

Redakcia.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Ciśé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 27. ~ 7. julija. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Jedyn wojerski list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. S Budyschina. — Nowsche ważnische powjesće. — Do knihownje Macizy Serbskeje dari. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěstnik.

Najnowsche.

Paris, schtwórtk, 5. julija. Dżenżnische khěžorowe nowiny „moniteur" pišaja: Ważna wěz je żo stała. Awstriski khěžor je po swarnowanju żwojeje wojerskeje cžěsće w Italiji a s pschihłożowanjom k myślam khěžora Napoleona, wot njeho w jeho liscże wot 11. junija wułożenych, Venezianskuna franzowskeho khěžora wotstupił a jeho wo to proży, so by měr bjes wójnuwjedżazymi wujednał. Khěžor Napoleon je żo hnydom na pruskeho a na italskeho krala wobrocził, so by żo pschimer (Waffenstillstand) postajił.

Kraloweje Hradez. W jiczinskej bitwje żu żo wot sakskeho wójska wobdżělili: brigada krónprynza Alberta, 1. bataillon tsělzow, batterije Walther, Richter a Hering (pěscha artilleria), divisia Krug v. Nidda a 3. schwadrona gardejěsnych, 3. regiment jěsnych s brigadu Reitzenstein. Schkodowali żu krónprynzowa brigada, 1. bataillon tsělzow a 3. regiment jěsnych a shromadne schkodowanje woblicża żo něhdże na 500 hacz 600 stow morwych, ranjenych a jatych wojakow a 22 wyschkow

Barlin, 5. julija. W sawczerawschej bitwje pola Sadoweje je pruske wójsko něhdże 18—20,000 jatych sczinilo a 3 khorhoje dobyło. Zyte awstriske wójsko bě w bitwje a general Benedek, kiž je bitwu sapoczał, żam kommandirowasche. Wón żo rano we 8 hodżinach do prěnjeho, wot pruskeho prynza Bjedricha Korle kommandirowaneho wójska da a měsesche żo tuto jara sapjeracz, so by żo dowobaracz móhło. Druhemu, pod kommandom pruskeho krónprynza stejazemu a khětro sdalenemu wójsku radżi żo, prěnjemu hischcże czaża doscz k pomozy pschińcz. Wone żo na awstriske lěwe kschidło wali a s tym sapoczatk k dobyczu sczini, kotrez żo s dospołnym czekanjom awstriskeho wójska skónczi, kotrez k Pardubizam zofasche. — S awstriskeje strony żu ranjeni arzywójwodże Wylem a Josef, każ tez generalej hrabja Thun a hrabja Festeticz, general wjerch Windischgrätz a wjerch Lichtenstein je ranjeny a jaty; oberstaj Binder a Catty staj morwaj. — Marschal Gablenz je jako parlamentar do pruskeje hłowneje kwartiry pschijeł a budże najskerje wo pschimer jednacz. — Kak wjele je na woběmaj stronomaj morwych, njehodżi żo hischcże pschewidżecz. — Jako bě wokoło 2 hodżinow popołdnju postajenje sady rěki Bystrizy wot Pruskich se schtórmom dobyte, pocza awstriskosakske wójsko zofacz, a pruski kral żam s kavalleriju sa nim cžerjesche. Wón je kronprynzej rjad pour le mérite na żamym bitwischczu spożcził.

Sakska. Po poručnosczi knjesa generalleutnanta v. d. Mülbe, wojerskeho gouverneura w Sakskej, ßu tajny radźiczel Häpa, polizajski direktaŕ Schwauß a polizajski radźiczel Pikart 29. junija pschikasnsu dostali, sa 24 hodźinow kraj wopuschczicz, a ßu teho dla Draždźany wopuschczili. Woni ßu pjecza jenu proklamaziju krala Jana, w Prasy wudatu, bjes ludom rosschĕrjecz pytali a tajkeho sawinowanja dla s kraja wupokasani. Teje ßameje proklamazije dla buschtaj redaktoraj dweju chemnitzskich nowinow jataj do Draždźan wotwjedzenaj, dokelž bĕschtaj ju w ßwojich nowinach wosjewikoj. — Kanzlija sakskeho ministerstwa wójny je po pschikasni pruskeho wójerskeho sastojnstwa sanknjena a ßo teho dla žane listy a pißma na sakske ministerstwo wójny wjazy horje njebjeru a ßo na nje tež žane wotmolwjenja wotczakowacz njemóża.

We Wilsdruffje dyri 28. junija blysk do domskich kublerja Buhliga a pschewobroczi je do procha a popjeła. Tež bu Buhlig wot blyska saraženy, a teho runja mandźelska schoßarja Pietscha s Wildberga, kotraž bĕ s dwĕmaj dźesczomaj na wopytanje pschijeła. Pietschowa ßwoje mkódsche dźĕczo runje czĕschische, jako bu wot blyska saražena, to dźĕczo wosta pak zyle czike a strowe, a to starsche schĕsczlĕtne dźĕczo bu jenoz wot wotraženeho kalka trochu wobschkodźene.

Sakski kadettenkorps je 22. junija s Prahi do Wina pschepołożeny, hdźež je jemu jene khĕžorske twarjenje wotpuschczene. — Porzellanowa fabrika w Mischnu, kotraž bĕ nĕkotre dny sastajena, je po nowschich powjesczach saßo dźĕłacz poczała. — W Lubiju a Draždźanach ßu wobydlerjo wschĕ ßwoje tschĕlby a druhu bróń wotedacz dyrbjeli. — Pruske knjeżerstwo dawa nĕkotre dźĕlby draždźanskich pschedměstow se schanzami wobtwjerdźecz a dokelž k temu dosez dźĕłaczerjow se Sakskeje dostało njeje, je ßebi jich wóndanjo 800 s Barlina po żelesnizy pschinecz dało a nĕhdże 1000 jich hischcze pschindże. Kóżdy dźĕłaczer na dźeń pjecza 1 tl. dostanje. — Jedyn mkody moler w Lipsku bĕsche to njekasanstwo wobeschoł, so bĕ pruske wosjewjenja, na rózki haßow pschilĕpjene, wottorhował. Duž ßu jeho sajeli a do pruskeje twjerdźisny Wittenberga wotwjedli.

We Waldheimje steji k wobwachowanju tamnischeje khostarnje (Zuchthaus) jena sakska kompagnija 2. infanteriebrigady pod kapitanomaj Wehlmannom a oberleutnantom Fastidesom. S tutej je pruski major v. Brauchitsch wot 7. regimenta dragunarjow wujednał, so ßmĕ tale sakska kompagnia ßwoju ßłużbu dale wobstaracz, pod ßlubjenjom, so pschecziwo Pruskej niczo njepschecezelske njeczini.

Sakski kral je ßo pjecza 27. junija do hłowneje kwartiry awstriskeho wójska podał.

Na budyske dwórnischczo pschijĕdże sandźenu wutoru psched wjeczorom jedyn czah s jatymi. Bĕ to nĕhdże 500 italskich a 103 sakskich wojakow, kaž tež 30 italskich wyschkow a 1 sakski. Woni bĕchu wschitzy po bitwje pola Ričina (w Czechach) wot pruskich sajerži, a powjeda ßo, so Italszy, w awstriskim wójsku stejazy, na wsche móżne waschnje sa tym hladaja, kak bychu k Pruskim czeknyli abo ßo tola wot nich sajecz móz dali. Spomnjeni sakszy wojazy bĕchu s wjetscha wot brigady krónprynza Alberta a nĕkotsi wot nich bĕchu s budyskich stronow, kaž serżant Kral se Židowa, wĕsty Mitasch wot tam a Schmidt s Maleschez. Poßleńschi bĕ hischcze schkórnje ßwojeho bratra ßobu pschinjeßł, kotryż bĕsche pódla njeho pola Ričina panył. Tón jaty sakski offizier rĕkasche v. Berlepsch a bĕ bratr prjedawscheho adjutanta v. Berlepscha w Budyschinje. S powjedanja sakskich wojakow njemóżesche jedyn s wĕstoseczu shonicz, kak po prawym se sakskim wójskom steji a hdże wone je; haj, woni ani to njewjedżachu, kak wjele je wot krónprynzoweje brigady sajatych abo panjenych; jenoż to s wĕstoseczu powjedachu, so je oberst v. Boxberg hnydom pschi sapoczatku bitwy panył a so je ßo tež nĕkotrym wyschim tak seschko.

Ssrjedu popołdnju saßo jedyn czah pschijĕdże, na kotrymż bĕ 66 njeranjenych a nĕhdże 20 ranjenych sakskich wojakow, a psches 400 awstriskich. Sakszy bĕchu s wjetscha wot krónprynzoweje brigady a bĕchu jich Pruszy s dźĕła s lazaretha, s dźĕła s bitwischcza ßobu wsali. Bjes nimi bĕ tež nĕschto Sserbow a to tež wĕsty Wünscha s Łuha (abo s Łahowa). Woni powjedachu, so je wot jich regimenta 7 offizierow morwych a 10 ranjenych.

Dokelž je bjes tymi pruskimi wojakami, kotsiž w tu khwilu w Budyschinje steja, tójschto tajkich, kotsiž ßu w Schleswigu byli, dha sta ßo ßrjedu na budyskim dwórnischczu, so woni bjes rakuskimi jatymi nĕkotrych spósnachu, s kotrymiž bĕchu w hromadże pschecziwo Danam wojowali. Woni ßo jara pschecżelniwje bjes ßobu witachu, hacž runje samjelczecz njemóżachu, so ßebi wĕscze nihdy na to myßlili njeißu, ßo w Budyschinje saßo wohladacz.

Prußn. S Barlina pißaja, so je ßo 29. junija po dostaczu spodobnych powjesczow s czĕskich bitwischczow, wjele luda psched kralowym hrodom shromadźiło a jemu wójnskich dobyczow dla ßylnje ßławu wołało. To ßama je ßo potom pola ministerpschedßydy hrabje Bismarka stało. — Psches wójnske skutkowauje je ßo mĕnjenje tajkich mużow, kotsiž ßu s liberalneje strony sa sapóßłanzow, wuswoleni, khĕtro pschemĕniło. Woni mjenujzy tak dołho nochzychu żane pjenjesy ministerstwu pschiswolicz, hacž budże Bismark minister, ale nĕtko, hdyž je wójna, ßu ßebi tu wĕz hinak pschepołożili a chzedża te pjenjesy pschiswolicz, kotreż budża hischcze k wójnje trjeba.

Kral je 30. junija s Barlina wotjĕł a do Liberza (Reichenberga) w Czechach pschijĕł, hdźež je hacz do

2. julija ßwoju hłownu kwartiru měł a ßo tutón dźeń dale hacź do Zicźina podał. S nim běchu miniſter Bismark, miniſter Roon a wſchelazy druſy woßebni knjeza pſchijěli.

Kanony, kotreź je pruſke wójſko w Hannoverſkej dobyło, ßu hižom ſ wjetſcha do Barlina pſchiwjeſene a te konje (mjenujzy pſches 8000), kotreź je hannoverſke wójſko pruſkemu pſchepodacź dyrbjało, budźa ſkerje lěpje bjes pruſkej kavalleriju a artilleriju rosdźělene.

Awſtria (Khěźorſka.) Win ßo ſe wſchej mozu wobtwjerdźuje a dźěła něhdźe 18,000 ludźi wo dnjo a w nozy na tutych wobtwjerdźenjach. Khóſty tajkeho dźěła ßo na 6 millionow ſchěßnakow wobliczuja. — Khěźor je wuherſki ßejm hacź na ſaßowróczenje měrniſchich czaßow roſpuſchcził.

Hannoverſka. Zyłe hannoverſke wójſko, kotreź hižom prjedy wot Pruſkich roſehnate njebě, je ßo pruſkemu wójſku poddało. Wone bě hiſchcze 20,000 muži ßylne a je wſchitku ßwoju bróń, wſchitke ßwoje konje a wſchón ßwój wojerſki grat na pruſke wójſko wotedacź dyrbjało. Pruſki general je hannoverſkich wyſchkow ſ teßakom a hewajſchim wobßedźeńſtwom domoj puſchcził, muźſtwa pak hakle potom, jako běchu tſélbu, bróń a konje wotedali. Wſchitzy dyrbjachu ßlubicź, ſo w tutej wójnje pſcheczźiwo Pruſkej wojowacź nochzedźa.

Sſrěnje Němzy. Wo ſkutkowanju bajerſkeho a württembergſkeho wójſka, kaž wo wojſkach druhich mjeńſchich, pſcheczźiwo Pruſkej ſtejazych němſkich wjerchow njeje hacź dotal hiſchcze niczo ważne ßkyſchecź było.

Italia. Italſke wójſko, kotreź bě do Venezianſkeje panyło, je ſaßo pſches rěku Mincio zofało, dokelź bu wot Awſtriſkich ſbite. Wone ßo nětko ſ měrom ſadźerźi; ale teź awſtriſke wójſko pſcheczźiwo njemu niczo njeczźini.

Jedyn wojerſki liſt

Jako běchu pjatk 22. junija pruſzy czerwjeni huſarojo je Židowa wotmarſchirowali, pſchinjeße tamniſchi khěźer ** jedyn w polſkej ryczi pißany liſt k redaktorej tutych nowinow, prajizy, ſo je jón wěſcze jedyn huſar ſ khwatkom leżo woſtajił. Spomnjeny ** chzyſche potom wjedźecź, ſchto w tym liſcze ſteji, a redaktor jemu jón ſe wſchej ſwolniwoſczu na ßerbſki pſchekoži a wuproßy ßebi tón ßamy ſkónczńje wot **, dokelź tutón měnjeſche, ſo njewě, ſchto ſ nim ſapoczecź. Redaktor bě mjenujzy teho měnjenja, pomjenowany liſt ßnadź wotczíſchczecź dacź a jón teź, jeli móżno, k ſtarſchim teho huſara póßłacź, kotryż bě jón pißał. Nětotre rynczki ſ njeho je redaktor teź w czo. 25 Serbſkich Nowinow woſjewił, te druhe pak woſtajił, dokelź ßo jemu k wotczíſchczenju njewaźne ſdachu, a wotpoßłacź jón njemóżeſche, dokelź bě ßo bjes tym pruſki polny poſt ſ Budyſchina wotßalił a jeho adreßa ſa tudomny kralowſki póſt njedoßahaſche. Duź jón redaktor na ſtronu pokozi, w tym měnjenju, ſo ßnadź ßo nětajka ſkładnoſcź namaka. Ale wón je jón ſpomnjenemu ** khětſje rucze ſaßo poßłał, pſchetoź tutón je ſańdźenu njedźelu na ſjawnej haßy ſ wulkim wokanjom a hawtowanjom pſched hromadu ſběżanym ludom poczał na redaktora ßwarjecź, jemu tajkeho a hinajkeho wudawacź a je měnił, kajke ßnadź ßu potajnoſcze w tym liſcze wopſchijate, ſabywſchi, ſo je ßebi tola prjedy kóźde ßłowo wot redaktora pſchekożicź dał. Redaktor, kotremuź je napſcheczźiwne, někoho wobſkorźicź, by ßo teź njerad ſe ßußodami (njech ßu bližſchi abo dalſchi) po ßudniſtwach wokoło wodźił, a nochze teho dla żanu ſkórźbu ſakożicź. Tola pak, ſo bychu ludźo ſpósnali, ſo ßo njeda ſa ſtepcź měcź, je ßebi wuſwolił, wſcho ſjawnje wupowjedacź, ſchtoź jemu ludźo ſjawnje tſchiwdu cźinja, a dokelź je ** hižom ſabył, ſchto w tym ſpomnjenym liſcze ſteji, dha chze redaktor pod ſpomnjenjom na to, ſchto ma ßwěrne ßußodſtwo a prawa dźakownoſcź na ßebi, jeho pomjatkej k pomozy pſchińcź a ßerbſki pſchekożk pomjenowaneho liſta w ßlědowazym podacź. Wón ma ßo pak ßerbſki takle: „Najlubowanſchi ſtarſchi! Ja Wam teź wo mojim ſtrowju a wjedźenju k nawjedźenju dawam; ja ßym, dźakowano Bohu, pſchi ſtrowju hacź do teho cźaßa. Nětko Wam teź powjedam wo mojim puczu, pſchetoź ja ßym hacź dotal ſtajnje na marſchu był, — 14 dnjow ßmy na ſakſkich mjeſach leżeli, ale na jedyn ras je pſchiſchło, ſo ßmy dyrbjeli pſches mjeſy do Sakſkeje marſchirowacź. Nětko ßmy hižom pſches zyku Sakſku pſcheſchli a leżimy hižom njedaloko awſtriſkich mjeſow w Sakſkej w měſcze Budyſchinje, to je rjane měſto a leži wſcho na jenym kamjenju, a tón lud je jara dobry a pſcheczelniwy, ale wón je połny ſtracha teho dla, dokelź ßwojeho wójſka w ßwojej ſemi nima a dokelź je ßo ſakſki kral do Awſtrije pſchenjeßł a Pruſzy po zyłej ſakſkej ſemi ſteja. Hacź dotal hiſchcze żana bitwa była njeje, ale nětko ſteji hižom wſchitko tak pſchihotowane, ſo móża ßo kóżdy dźeń bicź poczecź. — Waſch liſt ßym doſtał a teź tón tolerſ pjenjes; ja ßym nawjedźił, ſo ſcze pſchi ſtrowju, — to moju wutrobu ſwjeßeluje; Wy pak piſchecze, ſo je ßwak wumrjeł, to je mje jara ſrudźiło. — W tu khwilu nimam Wam niczo wjazy pißacź, hacź ſo Waß wjele krócź poſtrowjam, lubi ſtarſchi, bratſja, ßotry, wſchitzy pſcheczeljo a ſnaczi; pſchetoź Bóh wě, kak ßo ſtanje. Joſef Stelmaſcheſki."

Naſchi lubi cźitarjo móża ſ prjódkſtejazeho pſchekożka ſpósnacź, ſo ſpomnjeny liſt po prawym tak ważny a rjany njeje, ſo by woßebneho wotczíſchczenje ſaßłużił, woni chzyli teho dla ſ nim ſa lubo wſacź, kajkiż wón runje je; moji ßußodźi chzyli pak wopomnicź, ſo to pěknje njeje, hdyż redaktora hanja k dźakej ſa to, hdyż je jim k ßłużbje był abo jim něſchto wukożił, ſchtoź ßami njero-

ſymja. Sswaricz a hanicz, to żadyn khumſcht njeje; k temu dale niczo trjeba njeje, hacz ſka, hroſna wutroba a pſchißłodżaza huba. J. E. Smoleŕ.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wubjerk ſa Budarjowy pomnik njeje tón kamjeń, kotryż je k. Wendleŕ w dobroſchczańſkej ſkale wudżełacz dał, pſchijecz móhł, dokelż běſche, hacz runje hewak rjany, tola kuſk mały. Duż je na to k. Wendleŕ pſched nětkotrymi njedżelami nowy wjetſchi kamjeń w ſkale k. Kuby pſchi dróſy pola Nadżanez wotkłocz dał a dawa jón nětko tam k pomnikej wobdżełacz.

W. ſ. B. p.

S Budyſchina. Sańdżenu ßrjedu pſched wieczorom pſchijědże ſaßo jedyn czah ſe ſajatymi ſakſkimi wojakami na budyſke dwórniſchczo a jědżeſche potom dale do Draždżan. Běchu to najbóle wſchitzy lohkoranjeni a w Jiczinje ſajeczi; bjes nimi běſche tez tójſchto Sserbow wot kronprynzoweje brigady, każ E. Schołta ſ Bukez, Jan Sahrodnik ſ Wulkeje Dubrawy, Duda ſ Czornych Noßliz a druſy, kotrychż mjena ſhonicz njemózachmy, dokelż běſche wulka cziſchczeńza wokoło nich a ßo jich ſe wſchěch ſtronow ſa wojakami, pſchi krónprynzowej brigadże ſtejazymi, napraſchowachu. KażSakſkojo, kotſiż běchu ßo hižom popołdnju a dżeń prjedy pſches budyſke dwórniſchczo wjeſli, ſe wſchěch ſtronow jědż, picze, zigarry a tez pjenjeſy doſtawachu, tak tez ßo tymle doſta. Bjes nimi běchu tez nětkotſi ſ druhich regimentow a to tez jedyn gardejeſny, młody Sserb ſ budyſkich ſtronow. W naſtupanja tuteho ßo powjeda, ſo je ßo wón ßam dołhi czaß pſcheczíwo tſjom pruſkim jěſnym (mjenujzy pſcheczíwo jenemu wyſchkej a dwěmaj wojakomaj) twjerdże wobarał, tak ſo jemu czi druſy pruſzy jěſni ſpodżiwanja dla niczo czinili njejßu, ale ßu pſchihładowali, kak wón mużnje wojuje. Ale dokelż je wón pſchi tym ſkónczńje temu jenemu wojakej ruku pſcherubnył, dha ßu ßo na njeho walili a jeho jateho wſali. Czinili jemu pak niczo njejßu a tón pruſky wyſchi je k njemu ſtupiwſchi rjekny: „Pacholo, ty ßy wojak, każ ßo ßkuſcha!“ a zły pruſki tóleŕ jemu pſchepodawſchi, je pſchiſtajił“ „Jowle, wſmi nješchto k dopomnjenju!“

S Budyſchina. Ssem je ſapiß ſakſkich wyſchich pſchiſchoł, kotſiż ßu ſańdżeny tydżeń pola Jiczina (?) panyli abo ranjeni. Hacz je tón ſapiß zyle wěrny, ſa to njemóżemy rukowacz, ale po naſchich napraſchowanjach budże najſkerje tak, każ wón powjeda. Po nim ßu morwi: Major v. Elterlein, hauptmann v. Rex, hauptmann Hoch, hauptmann v. Schönberg, hauptmann Klette, hauptmann Demme, oberleutnant v. Göphardt a leutnant v. Watzdorf, jako ranjeni pak ßo mjenuja: oberſt v. Boxberg, oberſtleutnant v. Minkwitz, hauptmann Bremer, hauptmann Uhlmann, hauptmann v. d. Planitz a oberleutnant v. d. Planitz.— Woni ſtejachu ſkoro wſchitzy w krónprynzowaj brigadże. Oberſt v. Boxberg, kotremuż ßu potom jenu nohu wotrěſacz dyrbjeli, je pjeża wumrjeł.

Dokelż je kanzlia ſakſkeho wojerſkeho miniſterſtwa, kotraż bě nětotre dny ſanknjena, po pſchiſwolenju pruſkeho wojerſkeho knjejſtwa nětko ſaßo wotewrjena, dha budże drje mózno, ſo ſpomnjena kanzlia ſapißy morwych a ſajatych Sakſkow doſtanje a je potom woſjewi.

Hewak ßo ſ nowa bjes wyſchkami jako ranjeni mjenuja: hauptmann v. Löben, hauptmann Verloren, leutnant Baumgarten-Cruſius, kotſiż ßu wſchitzy jeczi. Wot artillerije ßu morwi: oberſtleutnant v. Grünewald, hauptmann Verworner.

Nowſche wažniſche powjeſcże.

— Jako jedyn armeekorps wot wójſka pruſkeho krónprynza 27. junija wot Landshuta pſches hory pſched němſke měſto Trutnow w Czechach pſchińdże, witaſche je tamniſchi měſcheżanoſta Roth, a na praſchenje, hacz ßu awſtriſzy wojazy w bliſkoſczi, rjekny wón, ſo tam nichtón njeje. Duż pruſzy wojazy w dobrym měrje pſches měſto czehnjechu, jako pak ſ wonka njeho k jenej hórzy pſchińdżechu, nadeńdżechu tam 18,000 awſtriſkich pěſchkow, jěſdnych a wjele artillerije, wot kotrychż buchu tak ßylnje nadpanjeni, ſo dyrbjachu pſches Trutnow zoſacz, hdżež wojazy a měſchczenjo ſ woknow a tſjěchow na nich tſělachu a horzu wodu a ßmołu na nich lijachu. Naſajtra rano ſ czaßom bě jim ßylne wótdżělenje gardy k pomozy pſchiſchło a ſ tutej ſjenoczeni dżěchu pruſzy ſ tajkej krutoſczu na Awſtriſkich, kotrychż marſchal Gablenz kommandirowaſche, ſo jich do cziſta roſehnachu, jako běchu něhdże 3000 ſ nich ſajeli. Pſchi tym bu pſcheradne měſto Trutnow rostſělane a ſpalene a wjele měſchczanow morjenych, druhich pak Pruſzy jako jatych ßobu wſachu.

Reinerz, 27. junija. Jedyn pruſki, wot kronprynza kommandirowany armeekorps trechi dżenża bliſko cżěſkeho měſta Nachoda na awſtriſke wójſko. Po krutym wojowanju dyrbjachu Awſtriſzy zoſacz. Pruſzy běchu 5 kanonow, 2 ſtandarcze a 1 khorhoj dobyli.

Reinerz, 28. junija. Pruſzy wojazy ßu wot Nachoda pſches Skalizy hacz do Jaroměrja pſchicżahnyli.

Barlin, 28. junija. Pruſki general Fließ je hannoverſke, 20,000 muži ßylne wójſko wczera nadpanył, bu pak wot nich wotraženy a je pſches 1000 morwych a ranjenych ſhubił. — Dżenża bu

hannoverske wójsko se wschěch bokow tak ßylnje wot Pruskich wobdate, so dyrbjesche ßo poddacz. Hannoverskeho krala pschepuschczichu a wón je ßo do Frankfurta nad Majnom na pucz podał.

Barlin, 29. junija. Wójsko prynza Bjedricha Korle sjenoczene s armeekorpsom generala Herwartha je wczera Mnichowe Hradischcze (Münchengrätz) dobyło a 800 Awstriskich sajało. Njepschecżel je na Knjesomóst (Fürstenbruck) zosał, jako bě 2000 muži shubił. Pruskich je też wjele panyło. Tón krócz też Sakszy pschecżiwo nim wojowachu.

Trutnow, 29. junija. Wot jow 3000 jatych awstriskich wojakow a s Nachoda 5000 do Posnanja (Posen) wjedu.

Petersburg, 30. junija. Ruski khěžor je pruskemu kralej dla dobyczow pruskeho wójska sbožopschecze pósłał.

London 30. junija. Dotalne jendżelske ministerstwo je se ßłużby stupiło.

Barlin, 30. junija. Pruske, w Czechach stejaze wójsko je něhdże 280,000 muži ßylne.

Liberz (Reichenberg), 1. junija rano. Pruske wójsko w Czechach s dobywanjom pokraczuje. Sa wczerawschim dobyschtej pjata a tsecza pruska divisia město Jiczin. Pruske schkodowanje njeje male, Awstrischy ßu pak s najmjenscha 4000 muži shubili.

Trutnow, 1. julija. Dżeßaty awstriski armeekorps (Gablenz) je wot pruskeje gardy do czista rosbity. Wysche schkodowanja na ludżoch shubichu Awstrischy 20 kanonow, 5 khorhojow a 2 standarcze.

Draždżany, 1. julija. Winske nowiny s Czech powjesce pschinoschuja, po kotrychž tam wězy sa Awstriskich derje steja. Bjes tym je wěste, so awstriske wójsko kóżdy dżeń dale zosa.

Wrótßław (Breslau), 2. julija. Jena dżělba pruskeho wójska je czěsku twjerdżisnu Josefow (Josefsstadt) woblehnyła.

Win, 2. julija. Prěni awstriski armeekorps a sakske wójsko bu wczera wot Pruskich sbite. Rakuske wójsko teho dla k Kralowej Hradzu (Königsgrätz) zosa.

Jiczin, 2. julija. Hłowna kwartira prynza Bjedricha Korle je hižom dale Jiczina. Wschitke tsi pruske wójska, kotrež se wschelakich stronow do Czech marschirowachu, ßu ßo nětko sjenoczile. W jiczinskej bitwje je 5000 awstriskich a sakskich wojakow sajatych. — Shromadne schkodowanje Awstriskich pola Trutnowa, Nachoda, Skaliz a Jaroměrja woblicza ßo na 25,000 muži a pola Liberza, Turnowa, Podola, Mnichoweho Hradżischcza a Jiczina na 15,000 muži. Italszy, w awstriskim wójsku stejazy wojazy (s Venezianskeje) czěkaja k Pruskim, hdżež jenož móża, a ßu też hižom na awstriskich a sakskich wojakow tsěleli. — Koburgski wójwoda Ernst je do pruskeje hłownoje kwartiry pschijěł.

Po schlesynskich nowinach ßu ßo pola Jiczina woßebje Sakszy derje bili.

Jiczin, 3. julija, wjeczor. Pruske wójsko je dżenża bliško Ssadoweje k połodnju wot Miletina błyschczate dobycze nad awstriskimi sczinilo.

Jiczin, 3. julija, wjeczor. Telegramm pruskeho krala na prusku kralowu Augustu w Barlinje: „Połne dobycze nad rakuskim wójskom bliško twjerdżisny Kralowej Hradza bjes Lobjom a Bystrizu dżenża po woßomhodżinskej bitwje sczinichmy. Schkodowanje njepschecżela njeje hischcze liczene, ale je wulke; psches 20 kanonow dobytych. Wschitke nasche woßom armeekorpsy wojowachu, ale wulke, bolosne schkodowanja. Ja khwalu Boha sa jeho hnadu; my ßmy wschitzy strowi.“ Wylem.

Barlin, 4. julija. We wczerajschej bitwje dobychu naschi gardefüselirojo 20 kanonow, regiment kraloweje Hilżbjety 10, prěni garderegiment 8; wot druhich regimentow hischcze powjesce pschischłe njejßu. Rakuszy czěkaja do Kraloweje Hradza a ßu też Pardubizy wopuschczili. Nascha kavalleria sa nimi czěri, pucze ßu s rosmjetanymi tsělbami pschikryte. Pschecziwo nam stejesche 5 awstriskich korpsow. Schkodowanje na woběmaj stronomaj njehodži ßo hischcze pschewidżecz, jenož blisko Horiz bu 10,000 Awstriskich sajatych. Pruski 12. regiment husarow je 2 rakuskaj karrejej rosrasył a 4 kanony dobył.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
30. junija 1866.

Dowoz: 6681 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša. tl.	ngł.	np.	nižša. tl.	ngł.	np.	na bursy, najwyšša. tl.	ngł.	np.	najniž tl.	ngł.	np.
Pschenża	5	10	—	5	—	—	5	15	—	5	—	—
Rožka	4	5	—	4	—	—	4	5	—	4	—	—
Jecźmjeń	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wowß	2	2	5	2	—	—	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	8	—	—	6	15	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	6	10	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	14	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßtomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1) K. farař Broſka w Kſchiſchowje: a) Seilerjowa krótka powjeſcz; b) „Churf. Sächſ. Mandat"; c) Пѣсма; d) Przemowa; e) Pieśni Burzy; f) Báſně drobné; g) „Die Bildſamkeit der Slaviſchen Sprache; h) Naučenj; i) Slawnoſt ordinacnj; j) Správa; k) O ſlawnoſti národnj ſw. Prokopa; l) Stáročeské pověsti; m) Ján Hus; n) n) Dwanáctý čerwen; o) Rzeč Swatá; p) Zpráwa; q) Rozmlauwánj; r) Rozgjmánj; s) Swědectwj cjrkwe; t) Pamatka; u) Stručný přehled; v) Prwotiny Služeb Božſkých; w) Knjžka wyvčugjcý.— 2) K. kapłan Hórnik w Budyſchinje: a) rukopiß far. Michała Wałdy, rycze ßerbſkeho braſchki wopſchijazy; b) jedyn paſtyrſki liſt. — 3) K. aktuar Wjela w Budyſchinje: Programm budyſkeho gymnaſia na ſchulſke lěto 1865—1866. — 4) K. farař Wjelan w Sslepom: Rukopißny ßłownik wot Nowaka. — 5) Podpißany: a) Blidowe ſpěwy ſa Bjeßadu; b) jedyn cžiſchcžany ßerbſki liſt; c) jedyn žarowanſki ſpěw. — (Pſchichodnje dale).

K. A. Fiedleř,
knihownik M. S.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozum wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Kak dha khodźi, Motßo?

Mots Tunka. Hm, tak trochu ſchkropawje.

H. D. Aj, dha chzu hladacz, ſo cži twoju ſchkropawu myßliczku ſaßo wuhładkuju, hdyž cži něſchto pißane-paßane powjedam.

M. T. Dha powjedaj!

H. D. Jedyn měſchczan powjedaſche wóndanjo: Ja mam jeneho ßußoda, kotryž běſche hewak pſchezo wjeßełeho ducha, ale wot někotreho cžaßa ßem wón khětro mjerſazy wonhlada. Ja ßo jeho teho dla wopraſchach, hacž ßo ßnadž na wójnſke cžaßy mjerſa. „Ach, wojebacž na wójnu," wotmolwi mi mój ßußod, „teje dla jenemu nichtón pomhacž njemóže, ale druha wěz je, kotraž mje žałoßnje mjerſa."

M. T. Nó, ſchto móhło to jenož bycz?

H. D. „Hlaj," rjekny wón k ſpomnjenemu měſchczanej, „to je wóndanjo něchtón wulicził, ßo po prawym tak wjele wina naroſcze, ſo na kóždeho cžłowjeka wſchědnje poł bleſche wina pſchińdže. Nětko chzył ja jenož wjedzecz, kajki to dunderſki paduch je, kotryž mi kóždy dzeń to wino wužloka, kotrež tola mi ßłuſcha!"

M. T. Ha ha ha, dha móže wſchak dołho pytacz, prjedy hacž teho wunamka.

H. D. Haj, to ßo mi tež ſda.

M. T. Dwaj mandzelſkaj, kotrajž běſchtaj ßo w ßwojim mandzelſtwje huſto doſcz wadźiłoj, běſchtaj runje 25 lět w hromadźe žiwaj a duž rjekny ta mandzelſka, ſo by hódno było, ßlěborny mandzelſki jubileum ßwjecžicz.— Ach, rjekny jeje mandzelſki, wěſch ty ſchto, chzemoj hiſchcze pjecz lět cžakacz. — Cžoho dla, praſchaſche ßo žona. — Nó, teho dla, dokelž móžemoj potom tſizecžilětnu wójnu ßwjecžicz, — wotmolwi jej jeje luby mandzelſki.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenaj:

Pětrowska cyrkej: Korla Hendrich, Jana Nowaka, umrjerja w Budyschinje, ß.

Podjanska cyrkej: Marja Ottilia Hilžbjeta, Handrija Augusta Gruhla, měschczana a bětnarja, dž.

Zemrjeći:

Dżeń 21. junija: Hana Marja, Hany Marje Schusterez na Židowje n. dž., 2 m. 8 d. — 25., Handrij Ssowka, thežer a poleŕ na Židowje, 71 l. 6 m. — 27., Madlena rodž. Holanez, Jana Frödy, wobydlerja w Dobruschi, mandželska, 39 l.

Skład schpihelow, stotychkromow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Skład schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy cžo. 20

najdospolnischo wuhotowany, ßo po najtunischich płaczišnach ſ tutym poručža.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na khownym torhoschczu.

K nětczischemu nalětnemu czaßu poručam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muſſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doublestoffa, tajke ſ jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocże, židże, wołmje ꝛc. ſ prósstwu dobroczinje na to kedžbowacž, ſo ßu wschě drasczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pschihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtunischim płaczišnami mózu kóždu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Jenož woprawdžity ma

G. A. W. Mayerowy brostſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostſyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sažwanju, bróstowym czerpjenju, schijowej wobczežnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Jenož woprawdžity maja tutón, pſches ßwoju spodźiwnu hojazu móz po wschěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy brostſyrop ſ Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Wulki wubjerk dźěczazych wosyczkow, w płaczišnje wot 5 tl. a drózscho, kaž tež wschitke druhe korbarske tworv we woßebnej dobrosczi a tunjosczi ma na pschedań

A. M. Bartusch,
korbarski mischtr w Židowje.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, poručza wulki wubjerk kaschczow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

W nalutowarni (Sparkasse) a požczerni ßo dla wobliczenja danje wot póndzele 16. julija hacz ßobu schtwórtk 2. augusta t. l. **nje**skutkuje.

W Budyschinje, 6. julija 1866.

Nalutowarnja a požczernja.
Domsch.

Dr. Whithowa wodźiczka sa woczi

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldźi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow poczesczena wopokasuje ßo bje wschitkmi dotalnymi woczi hojazymi ßrědkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschědnje jako najłahodnischa a najlěpscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrědk a jako

wěsta pomoz sa ludźi na woczomaj bědnych

kożdemu poruczecz. Wona hoji wěscze a rucze a be wschitkich schkódnych sczěwkow, woßebje pschi sahorjenju, sczerpnjenju, ßuchocze, ßylsowanju a běženju woczow, kaž tež pschi ßłabosczi po bělmje a płaczi bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl., a dźěła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźe w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Němski Phönix,

woheń sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Schlesynske woheń sawěsczaze towarstwo we Wrótßławje

s rukowazym kapitalom wot 3 millionow toleř prusk. kouranta

je mi agenturu sa města a wßy ßudniskich hamtow w Budyschinje, Wósporku, Lubiju, Kamjenzu a Rakezach pschepodało a poruczam ßo k wobstaranju sawěsczenjow psche wóhnjowu schkodu sa twjerde, po móžnosczi tunjo postajene prämije.

Tuto towarstwo saruna schkodowanja, kiž psches woheń abo s błyskom, psches wurumowanje a haschenje nastanu a poskicza pschi wjazolětnym sawěsczenju ważne dobytki.

Prospekty a sawěsczenske formulary móža ßo kóždy czaß darmo pola mje dostacz a ßym ja pschi sawěsczenju rad hotowy, kóžde požadane wukasanje wudźělicz.

W Maleschezach pola Budyschina, 1865.

Jan Wehla.

Dokelž je „Gartenlaube" sakasana, dha tym ßamym, kotsiž ßu ßebi ju psches naß wobstaracz dali, na jeje město „Daheim" poruczamy, pschetož tutón czaßopiß je po formje zyle na gartenlaubu podobny.

Knihařnja **Smolerja** a **Pjecha** w Budyschinje.

Jene wobydlenje sa kmanych dźěławych ludźi je na ryczerkuble Bolborezach k dostaczu.

W knihařni Smolerja a Pjecha je saßo sa kroschik k dostaczu: **Spjew wo žadławym palenzpiczu** abo pokaska palenzowych płodow.

K nawjedźenju.

Czi ßami czesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedźa sa nje na tsecze schtwórtlěto 1866 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadźa. Czi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich postach Serbske Nowiny tež wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim postam schtwórtlětnje jenož 1 nßl.

Redakcia.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 28. ~ 14. julija. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. S Budyschina. S Rychwałda. S Pokpizy. S Lubija. S Budyschina. — Nowsche ważnische powjesće. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće — Nawěštnik.

Najnowsche.

Dražďžany, 12. julija. Nowy kralowski pruski wojerski gouverneur sa sakske kralestwo, knjes general se Schack excellenza, je dženża pschipołdnju w 1 hodžinje žem pschijeł a žebi wobydlenje w hotelu „Bellevue" wuswolił.

Torgaw. Tudomnych jatych sakskich wojakow je wscho do hromady 102 a hauptmann s Berlepsch. Woni žu w jiczinskej bitwje sajeczi a hacz do 3 lohkokhorych wschitzy strowi. Jich czělne sastaranje je runje tak dobre, kaž tamnischich pruskich wojakow. Kóždy dostanje rano sopu, potom wobjed a wjeczer w žwojim czažu, a je to wscho dobre a dosez. Tym, kotsiž bjes žwojich wězow do Torgawa pschindžechu, buchu koschle wot kommandantury date; tež je jich knjes hauptmann s Berlepsch na wschelake waschnje podpjerał. Woni trjebaja jenoż 5 hodžinow sa dżeń dżełacz.

Paris, 11. julija. Tudomne nowiny „France" powjedaja: Pruska je žłedowaze wumenjenja stajiła, pod kotrymiž chze měr sczinicz, mjenujzy: Awstria žo s němskeho swjaska wusanknje; Pruska směje wysche roskasowanje nad wójskami němskeho swjaska tak derje na kraju, kaž na morju; Pruska budże Němzy we wukraju diplomatiszy sastupowacz; Pruska dostanje Schleswig-Holstein a dżel tych krajow, kotrez je wobžadżiła.

Jako wumenjenja sa pschimer żada žebi Pruska pschepodacze czeskich twj erdżisnow; dale żelesnizy, kotrez do Sakskeje, Bajerskeje a Schlesynskeje wjedu; sa czaž pschimera ma Austria pruske wójsko żiwicz; polonsche awstriske wójsko dyrbi runje daloko wot Wina a wot venezianskich twjerdżisnow stejo wostacz; Awstrija njeżme w czażu pschimera rekrutirowacz.

S Budyschina, 13. julija. Wczera je franzowski poßlanz Benedetti, kotryż je pola pruskeho krala w Czechach pobył, tudy na żelesnizy pschejeł a żo pjecza do Parisa podał.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 7. julija 1866

Dowoz: 5703 córcow.	Płaćizna w přerěčzku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša.			najniž		
	tl.	ngr.	np.	tl.	ngr.	np.	tl.	ngr.	np.	tl.	ngr.	np.
Pschenża	5	10	—	5	—	—	5	17	5	5	7	5
Rožka	4	5	—	4	—	—	4	5	—	4	—	—
Jeczmjeń	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wowż	2	2	5	2	—	—	2	2	5	2	—	—
Hróch	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	8	—	—	7	10	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	6	10	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	1	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Saksa. Kral Jan je nětko pjeza we Winje. Najskerje staj tam tež taj ministraj, kotrejuž je žobu wsak (mjenujzy: minister s Beust a s Rabenhorst). — Krónprynz Albert a prynz Jurij staj pola sakskeho wójska a wobaj w jiczinskej bitwje a blisko Ssadowoeje žobu wojowaschtaj.

Sakszy jeczi, kotsiž w tychle dnjach psches Budyschin džěchu, měnjachu, so drje je sakske wójsko hacz dotal něhdze 10,000 muži na morwych, ranjenych a jatych shubiko, a awstriske nowiny powjedaja, so je wone po žadowskej bitwje 15 – 20,000 muži žylne na dróhach marschirowako, kotrež k Brünnu wjedu.

Draždžany žo wot někotrych stronow a to wožebje tam, hdzež je tak mjenowana „wulka sahroda", khětro jara wobtwjerdžuja, a dokelž w Draždžanach a wokolnoszi doscz ludzi njeje, kiž bychu na tutych wobtwjerdženjach džěłacz chzyli, dha je pruski wojerski gouverneur něschto tyžaz džěławych ludzi s Barlina, Wrótžławja a s druhich pruskich městow skasak a žu tuczi do Drezdžan pschijěli. Wjes nimi je tam kholera wudyrika a žu tsjo na nju skhorjeli.

Wot sandženeje wutory je saža mózno, s prěnim czahom, kotryž dopołdnja s Draždžan abo se Shorjelza pschijědže, na wobej stronje po želesnizy puczowacz. Ale sa puczowarjow je jenoz jedyn jeniczki wós postajeny a móže žo pschi nětczischich wobstejenjach stacz, so czah runje w tym czažu wotjěcz njemóže, hdyž je to postajene. Puczowarjo dyrbja s pažom abo paškartu sastarani bycz a žo na dwórnischczu etapskemu kommandantej prjódkstajicz.

„Gartenlaube", kotruž bě pruski wojerski gouverneur wóndanjo sakasak, žmě nětko saža wukhadžecz.

Kralowska sakska krajna kommisija wosjewjuje, so maja žo wulkich wschelakich wudawkow dla lětusche, hischcze płaczomne dawki na to waschnje dacz, so maja žo wot gruntskeho dawka pschi tseczej lětuschej termiji 1. augusta wot kóždeje dawkskeje jenoscze 3 nowe pjenjesy (město 2 np.) sapłaczicz a teho dla pschi schtwórtej termiji (1. novembra) jenoz 1 np. Wot rjemjeżniskeho a parschonskeho dawka ma žo druha lětuscha pokojza hižom 1. septembra sapłaczicz.

Psches Regensburg (w Bajerskej) czehnjesche 5. julija 4300 muži sakskeho wojska, kotsiž běchu s Czech pschischli a dale do Awstrije czehnjechu. Woni dostachu na dwórnischczu jědz a picze w połnej měrje a bě tam tež sakska krolowa a prynzežyna Jurjowa pschischka.

Wjes ranjenymi abo khorymi, w draždžanskich lazarethach ležazymi sakskimi wojakami, žo hacz do 10. julija jenoz dwaj Sserbaj namakaschtaj, mjenujzy Handrij Holsch s Maleschcz a Jakub Mischnaŕ s Banez.

Barlinske nowiny, kotrež pschi žwojich powjesczach wo poželeńschich bitwach tež na sakske wójsko spominaja, dawaja jemu wschu czesez a khwalbu, kotruž je psches žwoje twjerde wojowanje sažkužiko. Jene pruske nowiny praja w nastupanju krolowejhradskeje bitwy: „Sakszy wojazy stejachu kaž murje." Hewak powjedaja wone, so žu Saksojo tež mudrje wojowali, dokelž žu jenoz nětkotre kanony shubili abo, po druhich powjesczach, ani jenu wotbyli njejžu.

Sakszy wojazy a tež awstriszy wysche druheho wožebje tež pruskej tsělbje „zündnadelgewehr" pschipižowachu, so žu pruszy wojazy hacz dotal kóždu bitwu dobyli, haj awstrischy wojazy měnjachu, so wot awstriskeho wójska, kotrež je w Czechach pschecziwo Pruskim wojowako, lědy schtó wjazy psched zündnadelgewehrom stejo wostanje, dokelž kóždy wě, so je wojowanje, a hdy by tež najlěpsche byko, pschecziwo tutej tsělbje podarmo. Pschetoz s njej hodzi žo tak daloko a tak spěschnje sa žobu tsělecz, so je wot tych wojakow, kotsiž na Pruskich du, prjedy pokojza spowalana, prjedy hacz móža žami pschecziwo Pruskim skutkowacz poczecz.

Pruży. Sapožłanzy sa pruski žejm žu wuswoleni a sda žo, so je konservatiwna strona wulzy jara pschibyła, tak so budže druha komora najskerje wscho pschiswolecz, schtoz budže wot ministerstwa žadane. So budže tuto najprjódzy wjele pjenjes žadacz, to móže žebi kóždy myžlicz, a rycza wo 40—60 millionach. Kak wjele je na tutym pak wěrno, my prajicz njemózemy. — Barlinske nowiny powjedaja, so kral a minister hrabja Bismark k wotewrjenju žejma do Barlina pschijědžetaj. Wonaj staj w tu khwilu we hkownej kwartirje w Czechach a njeje teho dla hischcze postajene, hdy budže barlinski žejm wotewrjeny.

S Parisa bě w tychle dnjach wurjadny póžłanz wot khežora Napoleona do Barlina pschijěł a žo wot tam hnydom do Czech k pruskemu kralej podak. Wón je pjecza teho dla požłany, so by pomhak pschimér (Waffenstillstand) wujednacz. Pruski a italski kral staj, kaž žo powjeda, tež hotowaj, pschimér sczinicz, ale wonaj žebi najprjódzy wěste rukowanja wot awstriskeho khežora žadataj. Pruski kral chze w tajkim nastupanju mjenujzy czěske twjerdžisny Josefow (Josefstadt), Kralowej Hradez (Königingrätz) a Theresin (Theresienstadt) pschepodate měcz, prjedy hacz pschimér sczini a italski kral chze psched wobsanknjenjom pschimera dwě venezianstej twjerdžisnje wobžadžicz. Hacz awstriski khežor do tajkich požadanjow swoli, njeje hischcze w tutym wokomiknjenjn, hdzež tole pisamy, wěste; tola je mózno, so budže do teho hórkeho jabłuka kusacz dyrbjecz, dokelž je we wulkej nusy.

Po wschěch želesnizach a dróhach, kotrež s Czech do Pruskeje a Sakskeje wjedu, žo wschědnje wjele tyžaz ranjenych pruskich, awstriskich a sakskich wojakow pschiwožuje, tak so žu we wschěch městach w Schlesynskej, w Hornołužiskej, s džěła tež w sakskim kralestwje a w bližschich pruskich provinzach lazarethy srjadowane, w kotrychž

ßo ranjeni wojazy hoja. Wyſche teho tež wſchědnje wulke cžahi awſtriſkich jatych wojakow pſchikhadžeja a je lohko wěricz, ſo je pruſke wójſko hacž dotal bliſko 30,000 awſtriſkich wojakow ſajako. Wojazy, wot Pruſkich jeczi, ſcžeku ßo, hdyž ßu ſtrowi abo jenož lohko ranjeni, do pruſkich twjerdžiſnow, hdžež dyrbja tak dołho woſtacz, hacž budże měr wobſanknjeny. W twjerdžiſnach dyrbi je tak dołho pruſke knježerſtwo žiwicz, tola ßmě kóždy jaty wojak domoj pißacz a ßmědža jemu jeho ludžo pjenjesy a tež ſchaty ßłacz. Wſchitko, ſchtož ßo žanemu jatemu poſcžele, to wón tež bjeſe wſcheho ſadžěwka doſtanje. Mózno je, ſo budża jeczi w twjerdžiſnach to a druhe dżěłacz dyrbjecz, ſo bychu doſtatu zyrobu ſe ßwojim dżěłom něłak ſarunali, ale teho ßo pſchi wſchěm tym nichtón bojecz njetrjebu, ßo budża ßo tam jara drěcz dyrbjecz. A hdyž ſměja wot doma něſchto k pſchibjerkej, dha budża tam derje doſcz wutracz móz.

Awſtria (Oeſterreich). Po awſtriſkich nowinach je po wſchěm awſtriſkim khěžorſtwje wulka žałoſcz a lute wobžarowanje, ſo je awſtriſke wójſko w kralowejhradſkej bitwje na tak jara žałoßne waſchnje ſbite. Cžěkanje awſtriſkeho wójſka je ſ wopředka w dobrym porjadku ſchło, ale poſdžiſcho je tajka měſcheńza była, ſo je jedyn druheho poſtorkował, ſo by pſched Pruſkimi cžeknycz móhł. Jako ßu Awſtriſzy pſches Łobjo cžěkali, je ßo jich tam jara wjele tepiło, dokelž moſty, hacž runje bě jich 17, ſa tajku mnohoſcz njedoßahachu a ſ hromadami ſ moſtow do wody dele padachu a tam kónz woſnychu.

Kak wulke je po prawym awſtriſke wójſko w Cžechach było, to njejßmy ſ wěſtoſczu nawjedzicz móhli, ale tak wjele je tola wěſte, ſo je tam ſ najmjeńſcha 300,000 muži ſtało. A wot tych je po kralowejhradſkej bitwje jenož něhdże 120,000 muži wyſche woſtało a ßu cži ſ wjetſcha hiſchcże we wulkim njeporjadku. Ale hacž budże ßo ſ tajkimi roſſpłóſchanymi wojakami ſchto hódne ſapoczecz hodžicz, to ßo wulzy jara praſcha, pſchetož ſtrach pſched zündnadelgewehrom je ſatraſchnje wulki.

Jako bě awſtriſki khěžor ſhonił, ſo je jeho w Cžechach ſtejaze wójſko ſbite, je wón hnydom franzowſkemu khěžorej do Pariſa telegrafirowacz dał, ſo jemu Benezianſku wotſtupi a ßebi ſa to wuproßy, ſo by jemu Napoleon měr ſ italſkim a pruſkim kralom wujednał. Hacž je franzowſki khěžor tajki dar pſchijał, to je hiſchcże jara njewěſte, ale tu próſtwu wo wujednanje měra je ſ najmjeńſcha dopjelnicz pytał. Tola pruſki a italſki kral chzetaj, kaž ßmy hižom horka ſpomnili, jenožbjes w ěſtymi wuměnjenjemi měr cžinicz, a ſtaj ßebi wyſche teho twjerdże wucžiniłoj, ſo žadyn prjedy wojowacz njeſaſtanje, hacž wobaj to wot awſtriſkeho khěžora njedoſtanjetaj, ſchtož ßebi wot njeho žadataj. Duž ßo awſtriſkemu khěžorej jeho leſcz radżiła njeje; pſchetož jeho wotpohladanje bě to, ſo by Napoleon Benezianſku hnydom italſkemu kralej darił a tón potom ſ wójnu ſaſtał, tak ſo by ßo awſtriſke wójſko, w Benezianſkej ſtejaze, na to pſcheczimo pruſkemu kralej póßłacz móhło. To ßo nětko njehodži, ſ najmjeńſcha niz w tak wulkej měrje, ſo by wjele pomhacz w mozy měło.

Po tajkim je lohko mózno, ſo pruſke wójſko hacž pſched Win pſchicžehnje a ſo ßo tam ſkónczuje pokaże, ſchtó ſ tuteje wójny jako dobywar domoj póńdże.

Ssrjenje Němzy. Bajerſzy poczinaja ßo na poßledku hibacz a ßu ſ pruſkim wójſkom pola Dermbachu we Weimarſkej a potom nětotre mile dale pola Roßdorfa a Diedorfa w hromadu ſtorczili. Woni ßu wobaj raſaj zofacz dyrbjeli, jako bě ſ wobeju ſtronow tójſchto ludži panyło.

To wotdžělenje ßrěnjoněmſkeho wójſka, kotrež heßenſki prynz Alexander kommandiruje, njeje hiſchcże hacž dotal niczo cžiniło. Wone něhdże bliſko Rheina wokoło cžaha, ale na cžo jeho wotpohladanje dże abo hacž ſ zyła žane wotpohladanje ma, na Pruſkich hicz, to ßo njehodži prajicz.

Badenſke wójſko, kotrež je ßo ſe ßrěnjoněmſkim wójſkom jara njerad ſjenoczilo, ßo nětko ſapjera, dale pſchi nim woſtacz.

Franzowſka. Khěžor je ßo w poßleńſchich dnjach khětro ßylnje do wójnſkich naležnoſczow měſchecz poczał. Wón je mjenujzy italſkemu kralej k wjedżenju dał, ſo ma ßo wſcheho njepſcheczelſkeho ſtulkowanja na Benezianſku ſdżerżecz, dokelž je to w tu khwilu franzowſke wobßedżeńſtwo. Hewak ßo ſda, ſo budże ſkerje lěpje pſchiměr ſczinjeny, a je prynz Napoleon wot khěžora na italſkeho krala póßłany, ſo by pſchiměra dla ſ nim wſcho trěbne wujednał. — Prynz Reuß je w tutych dnjach franzowſkemu khěžorej liſt wot pruſkeho khěžora poßłał. Najſkerje wón tež pſchiměr naſtupa.

Italia. Franzowſki khěžor je kommißara wotpóßłał, kotryž w jeho mjenje Benezianſku do wobßedżeńſtwa wosmje a je tež wójnſke łódże do tamniſchich ſtronow póßłał. Bjes tym je jedyn italſki general, rěku Po ſe ßwojim armeekorpſom pſchekroczizchi, do Benezianſkeje ſakrocził. Ale awſtriſke wójſko jemu napſcheczizwo ſtupiło njeje; pſchetož wulka dżělba je ßo na dompucz podała a ſe wſchej ſpěſchnoſczu Pruſkim napſcheczizwo khwata. Hacž pak hiſchcże cžaßa doſcz pſchińdże, to je jara njewěſte.

Ze Serbow.

S Budyſchina. W twarjenju tudomneho krajnoſtawſkeho ſeminara je lazareth ſałożeny a leži tam w tu khwilu hižom něhdże 82 ranjenych ſakſkich, pruſkich a awſtriſkich wojakow wſchelakich narodnoſczow. Sakſow běſche tam do ßrjedy 21 a bjes nimi ßu ßlědowazy

Sserbja: 1) Pětr Siebar ſ Hrubelczicz, pěſchk 4. bataillona 4. kompagnije; 2) Mikławſch Pjetſchka ſ Krěpjez, tſělz 2. bat. 1. komp.; 3) Jan Kral pomjenowany Pjeſa ſ Jatßjobja, pěſchk 2. bat. 1. komp; 4) Pětr Schuſter ſ Brěſyny, jěſdny 3. regimenta 4. ſchwadrony; 5) Auguſt Schubert ſ Komorowa pola Klukſcha, pěſchk 16. bat. 3. komp.; 6) Auguſt Steglich ſ Rachlowa, tſělz 1. bat. 1. komp.; 7) Auguſt Miczka ſ Bóſchiz, pěſchk 16. bat. 2 komp.

Hdyž ſapißy morwych a ranjenych ſakſkich wojakow wot wójſka ßameho pſchiňdu, budzemy je tež hnydom w Serbſkich Nowinach wotczißchczecz. Pruſke tajke ſapißy ßu wukhadzecz poczake, ale hacz dotal ßu jenož pruſke ſchkodowanja wot 27. a 28. junija woſſewjene, a bjes tymi pruſkimi wojakami, kotſiz ßu tam jako morwi a ranjeni ſapißani, hiſchcze žanych pruſkich Sserbow namakali njejßmy. Jeli jich nadeňdzemy, dha jich mjena tež bórſy woſſewimy.

S Budyſchina. Hacz runje ßmy wot bitwiſchczow daloko ſdaleni, dha je tudy tola ſtajnje doſcz wójnſkeho žiwjenja widzecz; pſchetož na želeſnizy czahi ſ ranjenymi a jatymi jěſdza a po dróſy ſ Lubija czrjódy jatych pſchikhadzeja. Wobojich je kóždy dzeň wjazy tyßazow (tawſyntow) po želeſnizy pſchejěko a je lohko mózno, ſo je jich hacz dotal hižom 20,000 wſcho do hromady pola naß pobyło, wot kotrychž běſche něhdže 10,000 ranjenych.

Tak derje jeczi, kaž tež ranjeni doſtanu tudy w połnej měrje jědz a picze a wſchelake wokſchewjenja. A ſo by w tej wězy dobry porjad był, dha je ßo pod nawjedowanjom johanitarſkeho rjadu (Johanniterorden) towarſtwo ſakožiło, kotrehož ßobuſtawy maja běły wobwjas, ſ czerwjenym kſchižom wokoło lěweje ruki. A dokelž ßmě k tutemu towarſtwu kóždy czeßny muž pſchiſtupicz dha ma wone tejko ßobuſtawow, ſo ßu ranjeni a jeczi kóždy czaß jara derje ſaſtarani a njemóża wukhwalicz, kak derje ßo w Budyſchinje ſa nich ſtaraja.

Sańdzenu póndzelu pſchiňdze něhdže 1500 jatych pěſchi wot Lubija do Budyſchina. Běchu to powoſtanki wot 6 wſchelakich awſtriſkich regimentow a tež bjes druhim wot regimenta Coronini, kotrehož wojazy ßu Sserbja ſ Banata a Baczki we Wuherſkej. Tych běchu teho dla tež ßem pſchiwjedli a dokelž woni wobjed pola Tuchorja doſtachu, dha tam redaktor tež pohladacz dzěſche a ßo ſ nimi do ryczow da a je tam ſ nimi dołho ryczecz dyrbjał, dokelž bě wón po 8 dnjach prěni człowjek, ſ kotrymž mózachu ßo derje ſryczecz, a je jim na jich požadanje powjedał, ſchto je ßo bjes tym w ßwěcze ſtako. Woni ßo jara nad tym dziwachu, ſo je tudy tež lud, kotryž ßo ßerbſki mjenuje, a wjeßelachu ßo wſchitzy, ſo bě něchtón k nim pſchiſchoł, kiž jich ryczł ſnajeſche.

Hewak bě bjes tutymi jatymi tójſchto Rumunow, Madzarow, Polakow, Italskich a tež Němzow.

Naſajtra pſchiňdze ſaßo pſches 1100 ſtow jatych wot Lubija, kotſiž buchu do kaſerny pokaſani a tam zyrobu a hoſpodu doſtachu. Bjes nimi bě wjele Czechow a Sskowakow, kaž tež Polakow, czi druſy běchu Němzy. Tež bě něhdže 100 Sakſow bjes nimi a to najbóle wot Maxoweho regimenta, někotſi wot druhich regimentow. Na nóz ßmědzachu ßebi měſchczenjo ſ tutych jatych domoj wſacz, kohož chzychu. So běchu Sakſojo bórſy roſebrani, to móże ßebi kóždy myßlicz, ale tež někotryžkuliž Awſtriſki je dobru kwartiru doſtał. Sſrjedu ßu potom wſchitzy po želeſnizy k Draždzanam a dale do Pruſkeje wotjěli.

S Budyſchina. W druhim ſapißu ranjenych ſakſkich wojakow, w draždzanſkim lazarecze ležazych, ßmy ßlědowaze mjena ſ najcheje wokolnoſcze nadeſchli: Ernſt Böthig ſ Wjeleczina, pěſchk 1. bat. 2. komp.; Handrij Pjetraſch (Sserb, ſwotkal?), pěſchk 2. bat. 1. komp.; Auguſt Schołta ſ Jěžowa, pěſchk 4. bat. 1. komp.; Auguſt Duda ſ Czornych Noßliz, pěſchk 1. bat. 3. komp.

S Rychwałda. Tudy wumrje 28. junija naſch derjeſaßkužbny knjes farař Jan Wiczas. Wón je ßo w lěcze 1821 w Kubſchizach narodził, běſche w ßwojim czaßu na budyſkim gymnaſiju a ſtudowaſche potom na lipſkej univerſicze na duchownſtwo. S univerſity ßo do Sserbow wróczíwſchi běſche wón najprjódzy domjazy wucžeř w Krjebi, na to wucžeř w budyſkej měſchczanſkej ſchuli a ſaſte jeſche potom rektarſtwo we Woſporku, ſ wotkal jako farař do Łucza a wot tam do Rychwałda pſchiňdze. Jeho woßada jeho minjenje wutrobnje wobžaruje.

S Połpizy. Schěßnaczelětny dźěkacžeř Auguſt Zař, kiž běſche hižom dlěſchi czaß na padazu khoroſcz khory, je tu ßamu 5. julija doſtał, teho dla do rěki panył a ßo tepił.

S Lubija. Bjes ranjenymi ſakſkimi wojakami, kotſiž ßo w tudomnym lazarecze hoja, je tež jědyn Sserb, mjenujzy Auguſt Hajnk ſ Njeſnarow wot 4. bataillona 3. kompagnije.

S Budyſchina. Tudy ßo powjeda, ſo ßu pruſzy wojazy w tym ßamym czaßu, jako jim adjutant krónprynza Alberta, knjes ſ Berlepſch, do ruki padze, pſchi ßamym tež krónprynza ſajeli. Jako je wón w najwjetſchim ſtrachu był, dha je ßo jedyn jěſdny ſ bukecjanſkeje woßady, Sserb po narodnoſczi, na to dohladał a ßo po ßłowach: „Hólzy, pójcze k pomozy!“ ſe ßwojimi towarſchemi do Pruſkich dał a krónprynza won wurubał. (Jeli něchtón něſchto drobniſche wo tym wě, tón njech nam to k nawjedženju da.)

Nowſche waznifche powjeſcze.

Draždzany, 11. julija. Dotalny pruſki wojerſki gouverneur w ſakſkim kraleſtwje, je ßo 10. julija ſ draždzanſkim pruſkim wójſkom do Prahi na pucz podał, do kotrejež je wczera hižom 6000 pruſkich

wojakow pschiczahnyło. (Pruski kral je w Czechach tež hižom proklamaziju w czěskej a němskej ryczi wosjewił, w kotrejž praji, so njeje jako njepschecželi awstriskich ludow, pschischoł, ale so budże jich narodne a historiske prawa stajnje w czeszczi dżeržecz; — so drje wón wójnu s awstriskim khěžorom wjedże, ale so wón wschitkim jeho poddanam pschecželnu ruku skicza, njech su woni narodnosczę a wěruwusnacza, kotrehož chzedza a t. d. Tuta proklamazia skónczа su so s tutymi słowami: „Dobudże-li nascha prawa wěz, dha znadz tež Czecham a Morawanam tón czaß nastanje, so dyrbja su jich požadanja w nastupanju narodnosczę dopjelnicz.) — Sa noweho pruskeho wojerskeho gouverneura je knjes general se Schack postajeny.

Pardubizy, 8. julija. Awstriske wójsko je w kralowejhradskej bitwje (3. julija) 53,000 muži shubiło. Benedek, kotryž hischcze pschezo kommandiruje, chze so bjes Brünnom a Olomuzom stajicz a tam jemu tež se wschěch stronow awstriszy wojazy k pomozy khwataja. — Rakuske wójsko je w poßlenjej bitwje a potom pschi czěkanju wscho do hromady 180 kanonow a psches 400 wosow s munizију (s tsěleńskej potrjebu) na Pruskich shubiło. — Shromadne schkodowanje pruskeho wójska w bitwje 3. julija woblicza so nehdże na 10,000 morwych a ranjenych. — Bjes Pardubizami a Prahu je Pruskim jena khěžorska tobakowa fabrika do ruki panyła, w kotrejž woni 38,000 centnarjow tobaka a 27 millionow zigarrow namakachu. (W Awstriji su mjenujzy wschitke tobakowe fabriki khěžorske a jenoż khěžor dawa tam tobak a zigarry pschedawacz.)

Barlin, 10. julija. Wospjetowane žadanje awstriskeho kujeżerstwa, pod wotstupjenjom twjerdzisny Josefowa a Theresina pschiměr sczinicz, njeje so wot pruskeho krala sa dobre sposnało; wón je wjele wjazy swojemu wójsku pschikasał, se wschej mozu sa awstriskim wójskom honicz.

Budyschin, 11. julija. Dotalne wójsko (westfaliska krajna wobora = landwehra) je naß dżenża wopuschczіła, dokelž bě pschikasnju dostało, so do Prahi podacz a na jeho město je jena kompagnia druheho pruskeho reservekorpsa (pomorska landwehra) a dżělba pomorskich hulanow swem pschischła a straż w měsczę a na dwórnischczu wobstara.

Žitawa, 11. julija. Franzowski poßłanz na pruskim dworje knjes Benedetti wocera s Barlina pschijědże a so dale do Czech k pruskemu kralej wjesesche.

Budyschin. Saksa krajna kommißia wosjewjuje, so maja so wschitke wosjewjenja, kotrez nětczischce politiske, administrativne a wojerske należnosczę nastupaja a so wot saksich sastojnstwow wosjewja, prjedy wojerskej wyschnosczi k pschiswolenju prjódkpołożicz.

Barlin, 10. julija. Winske nowiny wudawaja, so s nětczischeje franzowskeje Wenezianskeje wulka zyła awstriskeho wójska k Winej czehnje a so so jich tam kóżdy dżeń nehdże 8000 muži po żelesnizy wotwjese.

Franzowske nowiny „France“ powjedaja, so general John, pschedsyda awstriskeho generalstaba w Wenezianskej, na Benedekowe město stupi; s Wina pak pißaja, so budże Benedek dale kommandirowacz.

Pardubizy, 9. julija. Pruska hłowna kwartira smeje so 10. julija we Wyßokim Mycze a 11. julija w Swětowje.

Hohenzollernski prynz Anton, kotryž w pruskim wójsku wojowasche, je w kralowejhradskej bitwje czežko ranjeny.

Win 10. julija. Khěžor je proklamaziju na swoje ludy wudał, w kotrejž bjes druhim praji: „Ja sym hotowy, czeßny měr sczinicz. Ale prjedy hacz ja tajki měr wobsankuu, kotryž móhł moje khěžorstwo poßłabicz, dha budu na żiwjenje a smjercz wojowacz.

Win, 11. julija. Tudomne nowiny wudawaja, so je Napoleon generala Leboeufa sa franzowskeho kommißara w Wenezianskej pomjenował a generala Froßarda do pruskeje hłowneje kwartiry poßłał, so by wojerske jednanja franzowskeho khěžora wosjewił.

Budyschin. W Draždżanach leži tež hischcze Sserb Jan Busch s Radworja, wot 4. bataillona 3. kompagnije w lazarecze, a bjes jatymi, kotsiž su w twjerdżisnje Torgawje, smy tež uěkotrych Sakskow namakali, kotrychž sa Sserbow dżeržimy, hacz runje pschistajene njeje, swotkal woni su. Ssu pak to słědowazy: Ernst Bjenada, wyschi signalist, wot 13. bat. 4. komp.; August Fiedler, wot 1. bat. 4. komp.; Jan Hennig, wot 4. bat. 2 komp.; Jan Hensel, wot 2. bat. 4 komp.; August Holan, 4. bat. 3. komp.; Michał Jeschka, 1. bat. 1. komp.; Pětr Jordan, koprola, wot 2 bat. 2. komp.; Handrij Kral (sergeant), 4. bat. 2. komp.; August Mitasch, 4. bat. 2. komp.; Handrij Pawlik, 3. bat. 2. komp.; Handrij Schneider, 4. bat. 2. komp.; August Wagner, 4. bat. 1. komp. a teho runja 4. bat. 3. komp.; Hubert Wjenka, 2. bat. 2. komp.; August Zimmermann, 4. bat. 3. komp.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Ssměm cji něschto powjedacź, Motßo?

Mots Tunka. To ßo wě, so ßměsch; ale něschto duschne dyrbi bycź.

H. T. To běsche wóndanjo jena hoscźina, pschi kotrejź bě cźlowjek, kotryź swojeho ßußoda bjes pschestacza sa tym abo tamnym snatym praschesche. Tón ßußod jemu na kóźde praschenje sa jenym snatym wotmolwi, ßo je tutón morwy, a jako bě ßo to někotry krócź sa ßobu stako, bu tón napraschowaŕ wschón struchły a mjelczjesche.

M. T. Ale, běchu dha teź wo prawdźe wschitzy wumrjeli?

H. D. Bóh swarnuj! — Pschetoź jako bě ßo tón ßußod najědł, rjekny wón k tamnischemu cźlowjekej: „Ach, Wy chzyschcze wjedźecź, schto waschi snacźi cźinja. Cźi ßu wschitzy s Boha strowi," — a pocźa zyłe rynki wo nich powjedacź.

M. T. To pak je tola dźiwne waschnje.

H. D. Haj, to tón teź měnjesche, kiź běsche ßo napraschował a rjekny s podźiwanjom, so dźe je wón prjedy wschitkich sa morwych wudawał. „Haj," wotmolwi jemu tón ßußod, „tak dołho hacź ja jěm, dha je sa mnje wscho druhe morwe."

Cyrkwinske powjesće.

Křćenaj:

Pětrowska cyrkej: Adolf Ernst, Handrija Kochty, cźěßle w Budyschinje, ß.

Michałska cyrkej: Korla August, Madleny Hopenzez se Stróže n. ß. — Morja Linna, Marje Madleny Sterzelez pod hrodom n. dź. — Marja Klara, Heudricha Roberta Lehmanna, destillateura na Židowje, dź. — Ernst August, Jana Bohuwěra Mehle, khěžerja a murjerja na Židowje, ß. — Hana Madlena, Pomhajboha Ernsta Pilza, pjekarja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 29. junija: Jan Wylem, Jana Pětsche, wulkosahrodnika w Bobolzach, ß., 17 d. — 30., Hana rodź. Bartez, Jana Jurja Reucza, kublerja we Wurizach, mandźelska, 32 l. 2 m. 4 d. — 2. julija: Madlena Bräuerez, Jana Urbana, wobydlerja na Židowje, pschirodna dź., 12 l. 10 m. 12 d.

Naweštnik.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hkownym torhoschczu.

K nětcźischemu nalětnemu cźaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

muźskeje drasty:

jako ßuknje s doubleştoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, źidźe, wołmje ꝛc. s próstwu dobroczinje na to kedźbowacź, so ßu wschě drascźenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenoź wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leża. S dobrej tworu a s najtunischim pkacźisnami mózu kóźdu konkurrenzu pschewinycź.

C. W. Bitzka.

Skład
schpihelow,
flotychkromow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy cžo. 20
najdoſpotniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczišnach ſ tutym porucža.

Skład
blidoweje,
khofejoweje
a
myjneje
nadoby.

Jenož woprawdžity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny broſtſyrop nima) ſpodžiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſaźwanju, bróſtowym cžerpjenju, ſchijowej wobcžežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdžity maja tutón, pſches ßwoju ſpodžiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Kral. Pr. wokr. fyſikuß

½ tyſka po 10 nßl.	**Dr. Kocha ſelowe bonbony**	½ tyſki po 5 nßl.

ßu dla ßwojich bohatych wobſtejenſkich dželow ſ wubjernje khmanych ſelowych a roſtlinowych brěcžkow jako **probatny** domjazy ßrědk dopóſnate pſchi katarrhje, dybawoſczi, ſchkropawoſczi w ſchiji, pſchi ſaźwanju a t. d. a je w **Budyſchinje** ſtajnje jenož pſchedawa

Guſtav Nicolai.

Dickowa koncežionirowana daloko wuwołana ſpodžiwnje hojaza žałba,

kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokaſała, porucža ßo w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowſkeje haptyki** w Budyſchinje.

Leopoldſki meliorirowany běły broſtſyrop,

kißałoſcze próſny, ſ kcjenjow najbóle hojazych alpſkich ſelow a ſ kanariſkeho zokora hotowany, pſche wobcžežnoſcze na bróſcže, ſchiji a płuzach woßebje derje ſkutkowazy ßrědk, maja w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. jenož jeniczšy woprawdžity na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirſchfeldže.
Herrmann Einert w Bjernacžizach.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych cžaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wſchědnje kruwom abo mowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobžernoſcž, płodži wjele mloka a ſadžewa jeho wokißnjenje. Pakcžik płacži 4 nßl. a je k doſtaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Wosjewjenje.

Krawne wojowanja, kotrež ßu ßo w ßußodnych Cžechach měłe a ßo w Awstriji najskerje hischcže směja, napominaja wěscže kóždeho, ßo wobdžělicž na podpjeranju tych sběrkow, kotrež ßo psches zyły kraj sa ranjenych a skhorjenych wojakow stawaja.

Podpißani ßu k wubjerkej w hromadu stupili, so bychu sa Horne Lužizy ranjenych a skhorjenych wojakow dla pomozne towaŕstwo sałožili, a wobroczeja ßo s tutym tež na cžesczenych Sserbow s tej naležnej próstwu, so bychu k tutemu towarstwu jako ßobustawy pschistupili a jeho wotpohladanje s darami na pjenjesach, kaž tež na zyrobje a wokschewjazych potrjebach, teho runja tež s podawanjom płatu, wobalenjow a t. d. wuwjescž a dopjelnicž pomhali. Woßebje tutu próstwu žonam, kotrychž dobroczelstwo móže ßo tudy najkraßnischo dopokasacž, na wutrobu kładžemy.

Pjenježne a wschě druhe dary, a hdy bychu najmjeńsche byłe, chzyli dobroczewi dawarjo a ßmilne dawarki pola knjesa pschekupza **Jakuba** na žitnych wikach s napschecža ßerbskeje katholskeje zyrkwje wotedacž a budže sa nje w ßwojim cžaßu sjawnje džakowane.

W Budyschinje 2. julija 1866.

Appellazionskoßudniski pschedßyda **s Criegern.** Fabrikant **Eduard Hartmann.** Pschekupz **Jakub.** Knježeŕski radžiczel **s Kiesenwetter.** Medicinalski radžiczel Dr. **Kupfer.** Krajski direktaŕ **s Nostitz-Wallwitz.** Banquier **Reinhardt,** měschcžanski radžiczel. Hamtski hetman **se Salza a Lichtenau.** Krajny starschi **s Thielau.** Medicinalski radžiczel Dr. **Weinlig.**

Łužičan čo. 7

je wuschoł. Wopschijecže: Pschelcža. Spěw wot Radyßerba. — Pschi Sprewi. Spěw wot Hatnika. — Božemje domisnje. Spěw wot Schały. — Tsi lěta w Ruskej. Powjescž s Napoleonowych wójnow, spißana wot M. A. Krala. — Džěczo a kwětka. Ssyjeŕ. Spěwaj, s němskeho pschełoženaj wot Waŕka. — Puczowanje do Warschawy a Krakowa. Wopißuje M. Hórnik. — Něschto wo seminych wupłodach. Podał Fiedleŕ. — Kóń. Wot H. F. Wjele. — S Budyschina a s Lužicy. Wot redaktora. — Słowjanski roshlad. Podawa redaktor. — Mjena cžesczownych kk. wotebjerarjow Lužiczana.

Rachlowske ßerbske ev. lutherske towarstwo směje jutsje popołnju w rachlowskej schuli mißionsku shromadžisnu. Pscheczeljo mißionstwa ßo wo dźělbranje wutrobnje proscha.

Pschedßydstwo.

Prima belgiski wosowy mas

w 1puntowskich kistkach porucža najtunischo

Rudolph Hölzer.

Parny khofej

stajnje cžerstwy we wjazorych družinach,
teho runja najtunischi
punt po 10 nßl.
3 luty po 10 np.

porucža **Rudolph Hölzer.**

Želesovitriol a chlorkalk

k desinficirowanju jamow porucža

J. G. F. Nieckſch.

Pola naju ßu ßlědowaze sakonje sa pschipißanu płacžisnu dostacž:

Bürgerliches Gesetzbuch nebst Ein- und Ausführungsverordnung und einem Sach- und Wortregister. 1 tl. 1 nßl.

Strafgesetzbuch und **Strafproceßordnung** für das Königreich Sachsen. 1 tl.

Allgemeines Handelsgesetzbuch nebst Ein- und Ausführungsverordnung für das Königreich Sachsen. 15 nßl.

W Budyschinje **Smoler & Pjech,** kniharnja.

Wójnske kharty (Kriegskarten)

we wulkim wubjerku, wot 5 nßl. hacž do 20 nßl. porucža kniharńja **Ssmolerja a Pjecha.**

---

† Jedyn ßwěrny dźěłaczeŕ w Knjesowej winizy, jedyn sprawny a wěrjazy kschecžijan, nasch lubowany mandźelski, nan a bratr

knjes

Jan Lehmann,

derje saßłužbny faraŕ w Rychwałdže bu 28. junija popołnju w 6 hodžinach s tuteje cžaßnoscže do tamneje wěcžnoscže powołany, schtož s tutym wschitkim jeho pscheczelam se srudnej wutrobu wosjewjamy.

Srudni sawostajeni

w Rychwałdže, Kubschizach a Cžornowje.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 29. — 21. julija. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Do knihownje Maczizy Serbskeje dari. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. S Budyschina. — Nowsche wažnische powjescze. — Wojerski list. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjescze — Nawěštnik.

Najnowsche.

Win, 17. julija. Franzowski poßłanz Benedetti, kotryž běsche s pruskeje hłowneje kwartiry ßem pschijěł, jednasche s ministrom Mensdorffom. Khěžor na žane waschnje do teho swolicž nochze, so by ßo pod wuměnjenjom wusanknjenja Awstrije s Němzow wo měr jednało.

Paris, 18. julija. Khěžorowe nowiny „moniteur" praja: Hdyž je khěžor sa měr rvczał, njeje wón na žane waschnje Italiju k wobsanknjenju pschiměra bjes pschiswolenja Pruskeje nusowacž chzył. Napoleon nochze s brónju w rucy sa měr skutkowacž. Nětczische jednanja nastupaja postajenje tych wuměnjenjow, pod kotymiž chze Pruska měr sczinicž.

Budyschin, 20. julija. Wczera saßo tsjoch ßerbskich sakskich wojakow do tudomneho lazareta w krajnostawskim seminaru pschiwjedzechu. Ssu to: 10) Korla Pjech s Cžěžkez, wot 1. regimenta jěsnych 3. schwadrony. Jemu bu w jiczinskej bitwje lěwa ruka wottsělena, tak so ßo jenož trochu bimbasche. Ale wón stroschtnje czahadła (zugle) do praweje ruki wsa a jěchasche tam, hdžež lěkarjo ranjenych sawjasowachu. Wón ma ßo nětko derje doscz po strowosczi. 11) Jan Schołta s Komorowa pola Rakez, gardejěsny wot 3. schwadrony, se 4 kulkami do lěweje ruki tsěleny. 12) August Jazka s Holzy pola Huski, pěschk wot 3. bataillona 1. kompagnije.

Jěsdženje po želesnizy.

Nětko staj saßo wschědnje dwaj czahaj wot Shorjelza do Draždžan srjadowanaj.

Wotjěsd wot Shorjelza: Rano w 3 hodzinach; pschijěsd do Budyschina: 6 hodž. 15 min., wotjěsd: 6 hodž. 35 m.; pschijěsd do Draždžan 10 hodž. 5 min. dopołdnja. — Wotjěsd se Shorjelza popołdnju w 2 hodž.; pschijěsd do Budyschina: 5 hodž. 45 min., wotjěsd: 6 hodž. 5 m.; pschijěsd do Draždžan: 9 hodž. 45 min. wjeczor

Wotjěsd s Draždžan: Rano 6 hodž. 35 min.; pschijěsd do Budyschina: 10 hodž. 40 min., wotjěsd: 11 hodž.; pschijěsd do Shorjelza: 3 hodž. popołdnju. — Wotjěsd s Draždžan: popołdnju 5 hodž. 35 min.; pschijěsd w Budyschinje: 9 hodž. 40 min., wotjěsd: 10 hodž.; pschijěsd do Shorjelza: 2 hodž. rano.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 14. julija 1866.

Dowoz: 7095 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza	5	15	—	5	5	—	5	20	—	5	5	—
Rožka	4	5	—	4	—	—	4	5	—	4	—	—
Jeczmjeń	—	—	—	—	—	—	2	27	5	2	25	—
Wowß	2	2	5	2	—	—	2	2	5	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	5	10	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	20	—	7	10	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	6	10	—	5	20	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	22	5	—	71	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kalk.

W Lorenzez kalkpaleŕni w Cunnersdorfje pola Shorjelza ßo wot dženßnischeho dnja polny kalk, wulki kórz sa 12 nßl. pschedawa. Sa kupowarjow wot 50 hacž 100 kórzow hischcze tunischo.

W Cunnersdorfje 15. julija 1866.

Sakska. Jeho majestosć kral Jan je, kaž někotre nowiny pišaja, město Win wopuschćił a žo do Peschta (Pest-Ofen) we Wuherskej pschešydlił. Najskerje je wón to teho dla činił, dokelž žo wójnski ropot pschezo bliže k Winej čehnje. — Kralowa Marja a prynzeßyna Amalia stej hač dotal ranjenym wojakam w Draždžanach wjele dobroty wopokasowałej a kral a kralowa tež w dalokosćži na nich spominataj a staj jim hižom wjazore sta toleŕ poßłakoj a wysche teho dalsche poßykki ßlubikoj. Hewak je tež pruska swudowjena kralowa Hilžbjeta sa ranjenych wojakow, w Draždžanach ležazych, 200 tl. darika.

Wokoło Lipska ßu žo w tutych dnjach wójska wschitkich tych małych němskich krajow, kotreż ßu s Pruskej do swjaska stupiłe, w hromadu sčahnyłe. Wone ßu pod wyschi kommando meklenburgskeho wjelwójdy (Großherzog) stajene a wón směje pod žobu 33 bataillonow pěschkow, 12 schwadronow jězdnych, 1 batterijow artillerije se 36 kanonami a jene wotdžělenje pionnirow. Něschto pruskich jězdnych a kanonow budže jemu hischcze pschiwdatych. Meklenburgski wjelwójwoda běsche hač dotal pschi pruskim wójsku w Awstriji a wjesesche žo wot tam sańdženu ßrjedu psches budyske dwórnischčžo dale do Lipska.

S Chemnitza je pruske wójsko wotčahnyło, dokelž ßu tam ßlubili, so chzedža tam nětko pěknje s měrom bycź. Džěłačerjo, kiž niczo činicź nimaja, běchu tam mjenujzy prjedy haru a njekasanstwo hnali.

Po kralowskich sakskich póstach móža žo nětko sažo pjenježne listy ßłacź a pósty sa pjenjesy rukuja, jeli žo te něhdže w Sakskej sčeku; to płaczi pak jenož tak dołho, hač žo w tutym kraju wójska njebija. — Sakasnja, po kotrejž žo žito, ßyno, ßłoma a skót s budyskeho hamtskeho hetmanstwa dale pschedawacź njeßmjedžiske, wot 15. julija wjazy njepłaczi.

Hač do 18. julija bě w budyskim lazarecze (w krajnostawskim seminaru) 124 ranjenych wojakow a to 31 Sakow, 25 Prußakow a 67 Awstriskich. Bjes poßleńschimi je wjele Sskowjanow, mjenujzy najwjazy Čechow a Skowakow, tójschto Polakow a něschto južnych Sskowjanow (Südslaven) a jedyn Makoruß s Galizyje. Bjes Prußakami ßu tež někotsi Polazy. K naschim Sserbam, kotrychž mjena ßmy tydženja wosjewili, ßu bjes tym hischcze ßlědowazy do budyskeho lazaretha pschischli: 8) Ernst Hetasch s Hodžija wot 3. bataillona 3. kompagnieje tšělzow; 9) Jan Bjenada se Žarkow. — W tutym lazarecze leži tež leutnant s Uckermann s Lutobča.

W Lubiju leżesche 14. julija sakski wojak Sserb Jurij Schanda s Worklez wot 16. bat. 1. komp. a Jan Schołta s Wajiz wot 4. bat. 3. kompagnije.

Wot tych ludźi, kotsiž psched Draždžanami na schanzach džěłachu, je žo pjecza wulke wotdžělenje na pucź do Prahi podało, so bychu tam tež schanzy twarili. Twarjenje draždžanskich schanzow khoschtuje, kaž žo powjeda, něhdže 160,000 toleŕ.

Schasnarjo sakskoschlesynskeje żelesnizy, kotsiž wěstych wumĕnjenjow dla dale ßkužicź nochzychu, ßu sańdženy tydžeń s wjetscha saßo do ßkužby stupili.

W lazarecze w Hradku (w Čechach) je hauptmann Canzler n t 6. bataillona a oberleutnant Schulz wot 14. bat. 2. komp. wumrjeł; teho runja oberleutnant Fiedler wot 3. bataillona w lazarecze w Probłusu.

Po jenych powjesczach je žo sakski kadettski korps do Peschta, po druhich pak to Gratza pschešydlił.

W Großwaltersdorfje pola Oederana je žo 14. julija Schubertez bawmu pschedżaza fabrika wotpalika.

Prußy. So by pruske wójsko pschi trěbnej ßylnosczi wostało, sa to žo w zyłej Pruskej se wschej horliwosczu džěła. Rekrucži a landwehristojo pilnje exerciruja a wschitke sarunaze bataillony (Ersatzbataillone) a schwadrony ßu tak daloko hotowe, so móža k ßwojim regimentam woteńcź abo so ßu hižom k nim woteschli. A nowe tšělby „zündnadelgewehr" žo wschĕdnje po wulkich hromadach džěłaja.

Do Barlina je general Klapka, s wuherskeje revoluzije snaty, se wschelakimi prjedawschimi wuherskimi wyschimi s Parisa a Italije pschijěł. Wón ma to wotpohladanje, wuherskich wojakow, wot pruskeho wójska w Čechach jatych, k temu naryczecź, žo s nim do Wuherskeje wróczicź a tam revoluziju pschečziwo awstriskemu thěžorej sakožicź. Kak wjele je na tutej wěży wěrno, to njewěmy, tola je tejko wěste, so žo wschitzy wuherszy jeczi nětko do Schlesynskeje sčeku, a sda žo, so žo to teho dla stawa, dokelž je wot tam blizschi pucź do Wuherskeje.

Pruske knjeżerstwo je ßebi w ßuknjowych fabrikach w Liberzu (Reichenberg) w Čechach wjele ßukna sa wójsko skasako a hižom pokojzu pjenjes do prědka sapłaczisko. To žo tamnischim fabrikantam, kotsiž niczo wjazy džěłacź njedawachu, jara derje spodoba, a džěłačerjam hischcze lěpje, dokelž maja na tajke waschnje saßo dobru saßłužbu.

Sakskim wojakam je, kaž s Barlina pišaja, dowolene, so ßmědža žo domoj wróczicź, jeli ßlubja, so w tutej wójnje wjazy pschečziwo Pruskej wojowacź nochzedža.

Awstria (Oesterreich). Po poßleńschich powjesczach žo sda, so je generalej Benedekej wysche wojerske kommando wsate, a powjeda žo, so je na jeho město arzywójwoda (Erzherzog) Albrecht stupił. (S mjena tuteho arzywójwody je wěsčze ta bajka wuschła, so je sakski krónprynz Albert sa najwyscheho roskasowarja awstriskeho wójska pomjenowany.)

S Wina pišaja, so bu tam hač do 9. julija psches 11,000 ranjenych Awstriskich s czěskich bitwischczow pschiwjesenych a so jich ßnadź dwójzy tak wjele w czěskich, sakskich a pruskich lazarethach leži.

Do Prahi je 10. julija pruska landwehra (West-

ſaliſzy a Pomorſzy) — něhdże 10,000 muži — pſchiczahnyła a tuto měſto wobßadźika. Tamniſchi pruſki kommandant je general Roſenberg-Gruſchczinſki a dokelž běchu Praženjo tak mudri, ſo pruſkich wojakow pſcheczelniwje pſchijachu, dha běchu tež Prußazy pſcheczelniwi, ſchtož je ſa wobej ſtronje najwužitniſcho.

S dworu khěžorſkeho hrodu we Winje je w połnozy 12. junija dołhi rynk wołow do Wuherſkeje wotjěł, ſ kotrymž ßo khěžorowe drohe wězy a pjenjeſy wotwjeſechu. Tež woteńdżechu naſajtra khěžorowe konje a wotwjeſechu ßo tam tež jeho konje. Khěžorka bě ßo hižom prjedy ſ khěžorſkimi dżěczimi do Peſchta (we Wuherſkej) podała. — Tak mjenowany „nazionalbank" je wſchě ßwoje pjenjeſy na 17 łódżach po Donawje do wuherſkeje twjerdżiſny Komorna póßłał. — Hewak je we Winje wſchitko tak pſchihotowane, ſo móże khěžor ſe ßwojimi miniſtrami w kóždym wokomiknjenju Win wopuſchczicz a ßo do Wuherſkeje pſcheßydlicz. Khěžor je mjenujzy na próſtwu winſkich měſchczanow pſchiſwolił, ſo dyrbi ßo rakuſke wójſko ſ Wina ßameho ſczahnycz, hdyž ßu Prußy pſched njón pſchiczahnyli, ſo by tak měſto pſched roſtſělenjom a ſapalenjom ſwarnowane było. Tola ſda ßo tak wjele wěſte bycz, ſo chże ßo awſtriſke wójſko pſchi Donawje a po tajkim pſched ßamym Winom hiſchcze jedyn raz pſcheczimo Pruſkim ſtajicz a ſpytacz, hacz jich njeby wot awſtriſkeho hłowneho měſta wotraſycz móhło. Duž ßo tam awſtriſzy wojazy, kotſiž ßu ſ Czech a Morawy wuczahnyli, ſhromadżuja a teho runja tež awſtriſzy wojazy, kiž ſ Venezianſkeje domoj khwataja. Hacz pak poßleńſchi hiſchcze czaßa doſcz abo tola w doſcz wulkich ßykach pſchińdu, to ßo praſcha.

Franzowſka. Do Pariſa w ſandżenych dnjach tak derje ſe ſtrony pruſkeho a italſkeho krala, kaž tež awſtriſkeho khěžora póßłanzy pſchijědżechu, ſo bychu ſ franzowſkim khěžorom dla wobſanknjenja měra jednali. Schto ßu wujednali, to ſnate njeje, hacz runje ßo wjele w tajkim naſtupanju bledzi. Najſkerje ßo hiſchcze niczo wěſte poſtajiło njeje, ale budża drje na bitwu pſched Winom wotczakakowacz. Hacz dotal Napoleon, kaž ßo ſda, bóle na pruſko-italſkej ſtronje ſteji, dyžli na awſtriſkej; pſchetož wón Venezianſku wot awſtriſkeho khěžora pſchewſak njeje, ale dawa tam Italſkim czinicz, ſchtož chzedża, a na pruſkeho krala wón tež na żane waſchnje njeczijſchczi. Kajke myßle pak dale ma, to drje żadyn cłowjek njewě.

Italia. General Cialdini je ſe ßwojim italſkim wójſkom měſto Vicenza wobßadźił. (— S tuteje powjeſcze je widżecz, ſo ßu Italſzy te ſchtyri, w Venezianſkej leżaze twjerdżiſny wobeſchli a maja nětko żeleſnizu, do Venediga wjedżazu, w ßwojej ruzy. Rakuſzy wojazy ßu ſ wjetſcha wſchitzy ſ Venezianſkeje wotjěli a jenož w tych ſchtyrjoch tamniſchich twjerdżiſnach pjecza hiſchcze 50,000 muži leżi. Hacz italſke wójſko ſa awſtriſkim poczěri, njeje hiſchcze ſnate.)

Sſrěnje Němzy. Kaž pruſke wójſko w Czechach a na Morawje nad awſtriſkim wójſkom dobywa, tak ma ßo to tež w Němzach w tych ſtronach, hdżež rěka Majn běži a hdżež je ßo 7. a 8. armeekorps němſkeho ſwjaſka Prußakam napſcheczimo ſtajił. Tutaj armeekorpſaj wobſtejitaj ſ bajerſkeho, württembergſkeho, naßauſkeho, badenſkeho, darmſtadtſkeho a t. d. wójſka, kotrěmuž je ßo tež tójſchto Rakuſkich pſchidawko a kommandiruje ßo 7. armeekorps wot jeneho bajerſkeho prynza a 8. wot heßendarmſtadtſkeho prynza Alexandra. Prußazy w tamnych ſtronach ſ mozu do prědka du a ßu teho dla hižom krawne bitwy měli, ale je tež dobyli. Tak dachu ßo 10. julija Prußazy pod generalom Falkenſteinom blisko Kißingena do Bajerſkich. Tuczi ßo twjerdże wobarachu, tak ſo ßo bitwa naſajtra ſ nowa ſapocza, hacz buchu Bajerſzy ſkónczinje ſ Hammelburga, Kißingena, Hauſena a Waldaſchacha wuczijſchczeni a k Schweinfurtej zofachu.

W tutej bitwje je na woběmaj ſtronomaj wjele ludzi ſpadało a ſtaj wot Bajerſkich general Zollern a hrabja Yſenburg panyłoj. Dokelž běchu ßo Bajerſzy w Kißingenu twjerdże ßadżili, dha ßo tež w tamniſchich haßach wojowaſche, tak ſo buchu někotre twarjenja roſtſělene a druhe jara wobſchkodżene a dyrbjachu ludżo do pinzow czěkacz.

Jako powjeſcz wo kißingſkej bitwje a wo jeje pſchěhraczu ſe ſtrony Bajerſkich do Frankfurta nad Majnom pſchińdże, ſtróži ßo ſbytk tamniſcheho němſkeho bundestaga tak jara, ſo wobſankny, Frankfurt wopuſchczicz a ßo do Regensburga w Bajerſkej pſcheßydlicz. To je ßo tež bórſy ſtało a ßu póßłanzy tych němſkich wjerchow, kotſiž hiſchcze ſ awſtriſkim khěžorom dżerża a wſchi ſtarym němſkim ſwjaſku ſteja, do ſpomnjeneho měſta wotjěli. Wójſko pak, kotrež w Frankfurcze a wokolnoſczi ſtejeſche, poda ßo na powjeſcz, ſo ßu Prußazy hižom wokoło Schweinfurta, jim napſcheczimo a ſczini darmſtadtſka diwiſia 13. julija pola Laufacha na Pruſkich nadpad, bu pak ſ wulkim ſchkodowanjom wotehnata. Naſajtra naſta pak hiſchcze wjele krucziſcha bitwa pola Aſchaffenburga, hdżež Awſtriſzy, Kurheßojo a Darmſtadtſzy pſcheczimo Pruſkim wojowachu. Ale wſcho jich prózowanje bě podarmo, woni buchu ſbiczi a dyrbjachu zofacz, tak ſo je nětko Pruſkim dróha do Frankfurta wotewrjena. Prußy ßu tójſchto Awſtriſkich ſajeli.

Rumunſka. Wobydlerjo tuteho, ſ Moldawy a Walachije wobſtejazeho, kraja ßu ßebi, kaž je ſnate, hohenzollernſkeho prynza Korlu ſa wjercha wuſwolili a wón je tež w Rumunſkej w ßwojim czaßu knjejſtwo naſtupił. Nad Rumunſkej ma pak turkowſki ſultan wyſche knjejſtwo a temu ßo wuſwolenje ſpomnjeneho wjercha njelubjeſche. Napoßledku je pak tola k temu ßwoju wolu dał, pod tym wuměnjenjom, ſo jemu wjerch Korla kóżde lěto

500,000 piastrow tributa (dawka) da. Duž je ta wěz nětko w porjadku.

Rußowska. Kwaß wulkowjerha naßlědnika Alexandra ſ danſkej pryazeßynu Dagmaru ſměje ßo pjecza hakle w pſchichodnym lěcze.

W naſtupanju na nětczíſchu wójnu dawaja ruſke nowiny k nawjedzenju, ſo je wola ruſkeho khězora, ßo po móznoſczi daloko wot nětczíſchich wójnſkich nalezuoſczow dzerzecz a ßo do nich bjes nuſy njeměſchecz.

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1) Czeſki Muſeum w Praſy: a) Časopis na léta: 1843, ſeſch. 1—4; 1844, 1—4; 1846, 4; 1850, 1; 1851, 3; 1854, 4; 1855, 1, 2, 4. b) Růže. c) Norova putování. d) Výbor z literatury české. e) Staročeská Bibliothéka, čisło IV. f) Novočeská Bibliothéka, čisła: 16, 18, 19. g) Zpráva o archivu Musea království českého. h) Zvukosloví jazyka staro- i novočeského a slovenského. i) Perly české. j) Dramatická díla Williama Shakespeara, zeš. 1—19. k) Prometheus. l) Eymenidy. m) Sofokleova Antigona. n) Komenského Informatorium školy mateřské. o) Sofokleův Edip Král. p) Aristotela Katégorie. q) Přehled. r) Material k slovniku technologickému; zešiwk 1—7. s) Malá encyklopedie nauk. Díl 8. t) Šafařika Chemija. Svazek 1—2. — 2) Towarſtwo „Dědictví Maličkých“ w Kraloweje Hradzu: 9. czíßło ßwojich ſpißow. — 3) Gymnaſij w Khoczebuſu: Programm na ſchulſke léto 1865—1866. — 4) K. Dr. Hanuſch, knihownik univerſitny w Praſy: „Děva, zlatovlasá bohině pohanských Slovanův“. — 5) K. Hausmann, hudzbny wucžer w Budyſchinje: „Horne Luſiſke ßerßke Schul-Kniſchki. 1778“. — 6) K. Hórnik, kapłan w Budyſchinje: „Ležownostne mjena w Serbach“. — 7) K. Kasprowicz w Lipſku: a) Uwagi prawdźica chotomskiego atd. b) Czy kolonje polskie atd. — 8) K. J. Kral, wucžer w Radworju: a) Geſetze für die Seminariſten in Budiſſin. b) Dwě němſkej knižzy. c) Dwě prědowanczzy.

(Pſchichodnje dale.)

K. A. Fiedler,
knihownik M. S.

Ze Serbow.

S Budyſchina. S dzenßniſchim dnjom, 21. julija, ſapoczinaju ßo na wſchitkich ſakſkich a pruſkich ßudniſtwach (ßudniſkich hamtach a wokrjeßnych ßudach) ßudniſte próſdniny abo ferije. Te ßame trajeja hacz konz auguſta. We tym czaßu (6 njedzel) ßo jeno najnuſniſche a najwaznjiſche wězy ßudniſzy wobſtaraja.

S Budyſchina. We wſchelakich ſapißach ſakſkich ranjenych wojakow ßmy tez wſchelake mjena nadeſchli, kotrez móza Sserbam ßłuſchecz a my je teho dla tudy k nawjedzenju damy. W lazarecze w Delitzſchu (w Pruſkej njedaloko Lipſka) leza: Pětr Nagel wot 2. bataillona 1. kompagnije, Jan Langa wot 4. bat. 3. komp., Hadam Felſa wot 2. bat. 1. komp. — Pſches Lubij ßo w ßwojim czaßu wjeſechu: Junker ſ Woſporka wot 4. bat. 2. komp., Michał Koprij ſe Sswinarnje wot 1. bat. 1. komp., bubnař Miczka ſ Bóſchiz wot 16. bat. 3. komp. — Tez ßlědowazy wojazy, kotſiž w lazarecze w Nechanizach, w Hradku a Roſelizach leza, móza ßnadz Sserbja bycz, mjenujzy: Lukaſch wot bataillona tſélzow, prjedy w Drazdzanach ſtejazych; Rencz wot 2. bat. tſélzow 2. komp.; Schołta wot 3. bat. 4. komp. — Hewak leži w lazarecze w Zitawje: ferjant Korla Auguſt Schołta ſ Brěſyny.

W ſapißach pruſkich wojakow my hacz dotal ani ranjenych ani morwych Sserbow namakali njejßmy.

S Budyſchina. Sandzeny ſchtwórtk ſtaj pſches naſche dwórniſchczo dwaj czahaj ſ ranjenymi a jatymi pſchejeżoj a dostachu tam jeſcz, picz a wokſchewjenja. Woni běchu pjecza ſ wjetſcha ſ czeſkich lazarethow a bě ji ch něhd e 1000 muži wſcho do hromady.

Nowſche wazniſ'e powjeſcze.

Köln, 12. julija. Tudomne nowiny piſaja; Pruſki general Falkenſtein pocza dzenßa w dolinje reki Saale Bajerſkich pſchimacz, kotſiž pola Hammelburga, Kißingena, Hauſena a Waldaſchacha ſtejachu a ßo woßebje bliſko Hammelburga a w Kißingenu twjerdze wobarachu. Woni buchu pak po ſchěſczhodzinſkej bitwje poraženi. General Falkenſtein marſchiruje na Frankfurt.

Brünn, 12. julija. Město Brünn je dzenßa wot pruſkeho prěnjeho wójſka wobßadzene.

Paris, 14. julija. Khězorowe nowiny „moniteur“ wojſjewjuja: Wobſtejenja bjes khězorom Napoleonom a pruſkim kralom njejßu ſaſtałe, najlěpſche bycz. — Franzowſke knjezerſtwo je twjerdze wobſankłyło, tez dale bjes wojowazymi ſtronami neutralne woſtacz. Konferenza, kotruz je ſakſki miniſter ſ Beuſt ſ Napoleonom měl, je njepłódna woſtała. Franzowſki khězor je wumenjenja, pod kotrymiz chze pruſki kral měr ſczinicz, we hłownych ſaßadach ſa dobre ſpósnał. W Venezianſkej by lud wothłoßowacz měł, hacz chze k italſkemu kraleſtwu pſchiſtupicz.

Brünn, 13. julija. Dzenßa pſchipołdnju je pruſki kral ßem pſchijeł a ßwoje wobydlenje w hrodze khězorſkeho naměſtnika (kotryz je pak prjedy wotjě) wſał. Tamniſchi biſkop a měſchczanoſta (burgemejſtr) jeho witaſchtaj a město jeho miłoſczi-

wosczi poruczeschtaj, na czoż kral wotmolwi, so ßo wot jeho wójska wěscze nikomu żana stósczż njedostanje, jeli wobydlerjo wojakam swolniwje dawaja, schtoż je musne.

Do Brünna ßu wot 6. pruskeje diwisije pschiczahnyli: 35., 60. a 64. regiment; wot 5. diwisije: 8., 12., 18. a 48. regiment; wot 7. diwisije: 26., 27., 66. a 67. regiment, wscho do hromady něhdże 45,000 muži. — Krala wopytachu bórsy prynz Bjedrich Korla a wschitzy tam pschitomni generalojo.

Barlin, 15. julija. Bajerszy ßu psches rěku Majn na jeje lěwy brjoh zofali.

Köln, 15. julija. Wczera bě horza bitwa blisko Aschaffenburga, w kotrejż Pruszy dobychu. Woni chzychu sjenoczenje 7. němskeho armeekorpsa s 8. armeekorpsom sadźěwacz, a je ßo jim też to radźiło. — Němski bundestag je ßo s Frankfurta do Augsburga pscheßydlił a němske wójsko je Frankfurt wopuschczilo.

Brünn, 15. julija. Dżenża rano w 4 hodźinach je ßo 6. diwisia wot jow na pucz k Lundenburgej podała, so by tuto ważne městno wobßadźiła a tak pucz s Wina do Olomuza saraczila. Pjata diwisia dżerżi dżenża wulku wojersku Bożu ßłużbu, pschi kotrejż je też kral pschitomny, a wostanje hacz na dalsche w Brünnje.

Wot druheho pruskeho wójska je powjesczż pschischła, so awstriske wójsko wot Olomuza zosa a ßo sady rěki March k Preßburgej we Wuherskej czehnje. — General Herwarth je wot Jihlawy (Iglau) hižom hacz do Snojma (Znaym) pschiczahnył. Ssedma diwisia je ßo sa schestej runje na pucz podała.

Brünn, 17. julija. Franzowski poßłanz Benedetti je 14. julija wot jow ßwojeho sekretarja k khěžorej do Wina poßłał. Brünnsko-prażska żelesniza je saßo w porjadku.

Eisenach, 17. julija. Frankfurt nad Majnom je wczera wjeczor wot Pruskich wobßadżeny. Pschi nutsczehnjenju buchu woni tu a tam wot luda pscheczelniwje witani.

Köln, 17. julija. Pruszy (diwisia Goeben) ßu wczera wjeczor w 9 hodźinach 7000 mužow ßylni do Frankfurta nad Majnom pschiczahnyli. Kommandirowazy general Vogel s Falkenstein jěchasche na czole (an der Spitze) 15. a 25. regimenta pěschkow Wrangeloweje brigady, każ też 4. regimenta kürażirow a 8. regimenta husarow Treskoweje brigady. Sa nimi marschirowasche jěsdna a pěscha artilleria. Haßy běchu pschepjelnjene, s wjazorych domow na wojakow s rubischkami machachu a lud jim hurrah wołasche.

Brünn, 16. julija. Wczera popołdnju je też 5. diwisia na stronu k Lundenburgej wotmarschirowała. Dżenża rano je ßo tam kavalerija staboweje straże też puschczika. Wczera pschijěcha ßem jedyn awstriski wyschi s trompetarjom, so by franzowskeho poßłanza Benedettia psches awstriske pschedstraże (Vorposten) do Wina pschewodżał.

Zyłe prěnje pruske wójsko je na puczu k połodnju.

Florenz, 15. julija. General Cialdini je Vicenzu w Venezianskej wobßadźił.

Paris, 17. julija. S Wina je powjesczż pschischła, so ßu tam s Parisa wuměnjenja dostali, pod kotrymiż chze pruski kral měr sczinicz a wone ßo wot radźiczelow a generalow, k temu wot awstriskeho khěžora wuswolenych, ßwěru wuradźuja. — Bajerska k měrej ryczi.

Win, 17. julija. Wuradżowanja dla wobsankunjenja pschiměra a dla postajenja měra ßu bjespłódne wostałe. Awstriski khěžor je wobsankył, wójnu se wschěmi mozami dale wjesczż. — Bajerski minister s Pfordten do Wina njepschińdże.

Jedyn wojerski list.

(Wot jeneho sakskeho wojaka s Minakała.)

Klouna w Czechach, 5. julija 1866. — Moji drosy, wjele lubowani starschi! Bóh wschehomózny wóczez je mje hacz dotal hischcze pschi żiwjenju sdżerżak. Waschemu modlenju, lubi starschi, mam ßwoje żiwjenje dżakowacz. Ja ßym w kulkowym deschczu stał, hdżeż kóżde wokomiknjenje ßwoju ßmjecz wotczakowach, ale żana kulka mje njetrjechi. Prjenje wojowanje mějachmy 27. junija. Wone bě krawne, ßurowe; wjele mojich towarschow pódla mje pany; o, to bě żałoßne, ale nad bitwu wot 3. julija njeje żana druha. My shubichmy skoro wschitkich offizierow; zyłe bataillony ßu rosbite a my buchmy sbiczi. My ßmy 16 hodźinow reterirowali, hdżeż njepscheczel sa nami czerjesche; o njeżadajcze ßebi wote mnje, wam nasche zosanje wopißacz, pschetoż rěka, psches kotruż dyrbjachmy, bě bóle s człowjekami a konjemi napjelnjena, dyżli s wodowymi krepkami.

To běsche satraschna bitwa; nasch bataillon stejesche zyłu hodźinu w granotowym wóhnju. Kak schuczachu kule, kak bě wscho wokoło naß w płomjenjach! ja wam to wscho dowopißacz njemózu. Tajki kanonowy hrimot njeje w lipschej bitwje był.

Scze wy wschitzy strowi? Pißajcze mi bórsy. W krótkim czaßu budze saßo jena bitwa. Modlcze ßo sa waschehо ßyna, nasch luby sbóżnik mje wußłyschi. W Bóże mje; Waß postrowja a koschi Wasch ßyn a t. d.

Pschispomnjenje redakzije. Sa tydżeń list wot jeneho pruskeho wojaka (H.) damy, kiż je też sCzech poßłany.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wotřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Ja bych rjekł, Motßo, so bych-moj ßebi dźeńßa něschto ſ Pschilopka powjedakoj.

Mots Tunka. Moje dla, — a dha powjedaj:

H. D. Wěſty Benčzik ſ Wuherſkeje je w kralowejhradſkej bitwje wot 11 kulkow trjechenu. Woßom kulkow woſta w jeho draſcze a jena trjechi jeho do ruki, druha do nohi a tſeča do pleza, ale žana njeje jemu ſtraſchnu ranu ſčiniła.

W Barlinje je kholera počzała khětro ßurowje ſakhadźeč a bě tam hač do ſandźeneje póndźele hižom pſches 1400 ludźi na nju ſkhorjeło a wot tych pſches 900 wumrjeło. — Też we wßu Krebsjauche a Willmizach pola Gubina ßu hižom někotſi ludźo na kholeru wumrjeli.

Jena barlinſka žona bě wóndanjo ſhoniła, ſo je jeje muž, kotryž bě wojak, ranjeny ſ jeneho čzěſkeho bitwiſchcza po želeſnizy do Barlina pſchijěł. Wona teho dla ſpěſchnje k njemu na dwórniſchczo khwata a nadeńdże jeho też tam blědeho a hubjeneho na pohladanje. „Mój wbohi mužo! ſawoła wona, daj mi tola ſ najmjeńſcha ruku k powitanju!“ — „Ach, moja luba žona,“ wotmolwi wón ſ bolosnym poßměwknjenjom, „to wſchak je mi Bohu žel njemóžno, pſchetoż mojej wobej ruzy ſtej w čzěſkim pěſku pohrjebanej.“

Do Budyſchina a wokolnoſcze je ßo ſandźeny tydźeń tójſchto ludźi wróciło, kotſiž ßu ſ pſchipſchahom hač do Czech jěčz dyrbjeli a ſ džěła w tamniſchich bitwach do ßmjertneho ſtrachu pſchiſchli, dokelž ßu jich hač na ßame bitwiſchcza ßobu jěčz nuſowali.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenaj:

Pětrowska cyrkej: Marja Selma, Jana Kolpy, wobydlerja w Budyſchinje, dź. — Marja Auguſta, Pětra Langi, wobydlerja w Budyſchinje, dź.

Michalska cyrkej: Jan Michał, Auguſty Wilhelminy Wilkommez we Wulkim Wjelkowje n. ß. — Erneſtina Wilhelmina, Jana Korle Lehmanna, khěžerja na Židowje, dź. — Ernſt, Handrija Khěžnika, khěžkarja w Nowych Bobolzach, ß.

Podjanska cyrkej: Hana Madlena, Michała Robla, wobydlerja w Budyſchinje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 6. julija: Marja Ottilia, njebo Jana Lukaßa, khěžerja a rěſnika na Židowje, dź., 30 l. 1. m. — 9., Michał Libſcha, wobydleŕ na Židowje, 71 l. 4 m. — 10., Marja rodź. Maczijej, Jana Miczki, měſchczana a khěžerja w Budyſchinje, mandźelſka, 68 l. 6 m. — 11) Hana Auguſta, Jana Halmy, wulkoſahrodnika w Tſělanach, dź., 2 l. 3 m. 20 d.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.

K nětczijſchemu nalětnemu czaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſtkad

muzſkeje draſty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židže, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczijwje na to kedźbowacz, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim pkaczijſnami mózu kóždu konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Wosjewjenje.

Krawne wojowanja, kotrež ßu ßo w ßußodnych Cžechach měłe a ßo w Awstriji najskerje hischcže směja, napominaja wěscže kóždeho, ßo wobdžělicž na podpjeranju tych sběrkow, kotrež ßo psches zyły kraj sa ranjenych a skhorjenych wojakow stawaja.

Podpißani ßu k wubjerkej w hromadu stupili, so bychu sa Horne Lužizy ranjenych a skhorjenych wojakow dla pomozne towaŕstwo sałožili, a wobroczeja ßo s tutym tež na cžesczenych Sserbow s tej naležnej próstwu, so bychu k tutemu towarstwu jako ßobustawy pschistupili a jeho wotpohladanje s darami na pjenjesach, kaž tež na zyrobje a wokschewjazych potrjebach, teho runja tež s podawanjom płatu, wobalenjow a t. d. wuwjescž a dopjelnicž pomhali. Woßebje tutu próstwu žonam, kotrychž dobroczelstwo móže ßo tudy najkraßnischo dopokasacž, na wutrobu kładžemy.

Pjenježne a wschě druhe dary, a hdy bychu najmjeńsche byłe, chzyli dobroczewi dawarjo a ßmilne dawarki pola knjesa pschekupza **Jakuba** na žitnych wikach s napschecza ßerbskeje katholskeje zyrkwje wotedacž a budže sa nje w ßwojim cžaßu sjawnje dźakowane.

W Budyschinje 2. julija 1866.

Appellazionskoßudniski pschedßyda **s Criegern.** Fabrikant **Eduard Hartmann.** Pschekupz **Jakub.** Knježeŕski radžiczel **s Kiesenwetter.** Medicinalski radžiczel Dr. **Kupfer.** Krajski direktaŕ **s Nostitz-Wallwitz.** Banquier **Reinhardt,** měschczanski radžiczel. Hamtski hetman **se Salza a Lichtenau.** Krajny starschi **s Thielau.** Medicinalski radžiczel Dr. **Weinlig.**

Skład schpihelow, słotychkromow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Skład schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow Rudolpha Wilhelma na ßerbskej haßy cžo. 20 najdospołnischo wuhotowany, ßo po najtunischich płacžisnach s tutym porucža.

Skład blidoweje, khofejoweje a **myjneje nadoby.**

Wójnske kharty (Kriegskarten)

we wulkim wubjerku, wot 5 nßl. hacž do 20 nßl. porucža knihaŕnja **Ssmolerja a Pjecha.**

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucža wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

W knihaŕni Smolerja a Pjecha je saßo sa kroschik k dostaczu: **Spjew wo žadławym palenzpiczu** abo pokaska palenzowych płodow.

Wulki wubjerk dźěcžazych wosyczkow, w płacžisnje wot 5 tl. a dróžscho, kaž tež wschitke druhe korbarske twory we woßebnej dobrosczi a tunjosczi ma na pschedań

A. M. Bartusch,
korbarski mischtr w Zidowje.

Katholski Posoł cžo. 13 je wuschoł.

W knihaŕni **Smolerja a Pjecha** pschi bohatych wrotach w Budyschinje je dostacž:

Sahrodka kwětkojta	po	1 nßl.
Druha sahrodka kwětkojta	=	1 =
Cžorny kóß a drósna I	=	1 =
Cžorny kóß a drósna II	=	1 =
Gustav Adolf	=	7½ =

Sserbſke lutherſke knihowne towarſtwo.

W bliſchich dnjach, da=li Bóh, wundże: **„Schkit Bożi.** Wójnſke modlitwy. Seſtajał H. Imiſch, farař w Hodźiju". Te ſame budża pola naſcheho knihiſkładnika k. pſchekupza Stoſcha na mjaßowym torhoſchczu a w kniharni kk. Smolerja a Pjecha pſchi bohatych wrotach w Budyſchini ſa 2½ ngl. doſtacz, towarſtwowym ßobuſtawam pak ßo darmo pſchipóßlacz. Wopſchijecze tutych knihow ßu I. Sdychowanja womjer. II. Woßebite modlitwy we wójnſkej nuſy, jako: Modlitwa kſcheſzijanſkeju ſtarſcheju ſa lubeho ßyna, kiż je mjeł ßobu na wójnu hicz. Modlitwa kſcheſzijanſkeje żony, kotrejež muż we wójnſkim wójſku ſteji. Modlitwa kſcheſzijanſkeje hoſpoſy ſa ßwojeho muża a ßwojich dźjeczi nana, kiż we wójnſkim wójſku ſteji. Modlitwa kſcheſzijanſkeho wojaka, kiż we wójnſkim wójſku ſteji. Modlitwa pokutneho wojaka we wójnſkim cżaßu a t. d. III. Shromadne modlitwy we wójnſkej nuſy. Bes druhimi nebo Jurja Möhnowa, duchomneho w Neßwaczidli, modlitwa ſa krajnu nuſu, pſchi wſchjednej Bożej ßłużbi w Neßwaczidli (1761). IV. Dżakne modlitwy ſa doſtaty mjer.

W Hodźiju 20. julija 1866.

H. Imiſch, farař,
pſchedßyda ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cżinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſażwanju, bróſtowym cżerpjenju, ſchijowej wobcżeżnoſczi a jachloka-ſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 ngl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenoż woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchém ßwěcże G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 ngl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Lamany rajß,

rjenje běły, punt po 22. np., pſchi wjazykupjenju tunſchi;

Candis=ſyrop,

jara ßłódki, punt po 18 np., pſchi wjazykupjenju tunſchi;

Mlěty běły zokor

punt po 50, tež 48 a 44 np.;

Dobry běły zokor

w kehelu punt po 45 np.;

Nowe a ſtare jereje

jara derje ßłodżaze w jenotliwym a po kopach najtuniſcho porucża **Carl Noack**
na ſwonknej lawſkej haßy.

Jeſchiběrnowy ſoſt

porucża **C. A. Wehla**
na mjaßowym torhoſchczu.

Woſſewjenje.

1 kloftr khójnoweho ſchczěpjaneho drjewa ſa 4 tl. 16 ngl.
1 = = kliploweho = = 2 = 16 =
1 = = pjeńkoweho = = 2 = 11 =

Lěßowy revir w Drěwzach w juliju 1866.

Kapler.

Sjawny dżak.

Wutroba ezěri naju k temu, ſ tutym wſchitkim tym ßamym, kotſiż namaj po naju wróczenju ſ Czech do Sakſkeje luboſcz a pſchecżelniwoſcz wopokaſachu, woßebje pak tym mużam a żonam, kotſiż na budyſkim dwórniſchczu tak ßwěrnje po kſcheſczijanſkej luboſczi ſkutkuja, dale tež teho runja wſchém cżeſczenym wodżerjam, lěkarjam, wothladowarjam a wothladowarkam wojerſkeho lazaretha w budyſkim krajnoſtawſkim ſeminaru, a ſkonczńje hiſchcze knjeſej fararjej Jmiſchej ſ Hodźija ſa wobdżělenje ſ kraßnymi ßerbſkimi knižkami ßwój najwutrobniſchi a najnalezniſchi dżak wuprajicz.

Auguſt Steglich a **Jan Kral** pomjenowany Pjeſa,
kral. ſakſk. wojakaj.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć **L. A. Donnerhaka** w Budyšinje.

Čisło 30. — 28. julija. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. — Nowsche wažnische powjescze. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjescze — Nawěštnik.

Wosjewjenje.

So by ßo praschenju po czehnitych wołach doscz cžiniło, kaž tež jich pschedawanje na njeßwacžilskich měßacžnych skótnych wikach po móžnosczi podpjerało, ßu podpißanej gmejnskej radže poruczili, kóžde lěto **3** wiki postajicz, na kotrychž by ßo woßebje tajki skót ßem na pschedawanje pschiwjedł, a duž ßo sa to dżerži, so budża skótne wiki w měßazu

mérzu,
augustu a
novembru

te ßame, na kotrychž budże najwjazy praschenja po czehnitych wołach.

Skotopschekupzy a kóždy, kiž ma wotpohladanje, tudy czehnite woły na pschedan stajicz, chzyli na tute 3 wiczne dny woßebje kedżbowacz, kotrež ßo kaž wschitke druhe tudomne skótne wiki 1. ßrjedu kożdeho měßaza wotdżerża. Wo pschihnaczu wjetschich stadłow czehnitych wołow a czělzow budże ßo po prjedy datym pschipowjedżenju rad a darmo wosjewjenje w budyskich nowinach dawacz. **Gmejnska rada w Njeßwacžidle.**

Budyschin, 27. julija 1866.

S nutyrnosczu czakaja dżenßa ludżo na powjescz, kotraž by jim wěstoscz pschinjeßła, hacž smějemy měr abo hacž budże ßo wójna s nowa sapoczinacz. Pschetož tón czaß, w kotrymž mějesche ßo tole postajicz, s dżenßnischim dnjom wotběži, a my wěmy, so ßo hižom wot njedżele ßem tak derje na khěžorskim hrodże w Winje, kaž tež we hłownej kwartirje pruskeho krala w Nikolsburgu njedaloko Wina pilnje wuradżuje, kak by ßo měr najlěpje wobsanknycz hodżił. A jeli ßo měr wobsanknje, dha chzył Bóh dobrocżiwje spożcżicz, so to njeby shniły měr był, kiž wutrobam njepokoj pschinjeße, ale tajki měr, kiž ßo kaž rosomej tak tež wutrobje spodoba.

Paris, 25. julija. Moniteur pische: Awstriski khěžor je wuměnjenja, pod kotrymiž ma ßo měr wujednacz, sa dobre spósnał.

Jěsdżenje po želesnizy.

Nětko staj saßo wschědnje dwaj czahaj wot Shorjelza do Draždżan srjadowanaj.

Wotjěsd wot Shorjelza: Rano w 3 hodżinach; pschijěsd do Budyschina: 6 hodż. 15 min., wotjěsd: 6 hodż. 35 m.; pschijěsd do Draždżan 10 hodż. 5 min. dopołdnja. — Wotjěsd se Shorjelza popołdnju w 2 hodż.; pschijěsd do Budyschina: 5 hodż. 45 min., wotjěsd: 6 hodż. 5 m.; pschijěsd do Draždżan: 9 hodż. 45 min. wjeczor

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 21. julija 1866.

Dowoz: 6383 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nß.	np.	tl.	nß.	np.	tl.	nß.	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza	5	10	—	5	5	—	5	17	5	5	15	—
Rožka	4	5	—	4	—	—	4	5	—	4	2	5
Jeczmjeń	—	—	—	—	—	—	2	27	5	2	25	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	—	—	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	5	15	—	5	10	—
Woka	5	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	6	—	—	—	—	—	6	8	5	6	2	5
Jahły	7	20	—	7	10	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	6	10	—	5	10	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Sakſka. W naſtupanju rittmiſchtra ſ Fabrice wot 3. regimenta jězdnych ſo powjeda, ſo bu wón blisko Jiczina pſchi nadpadze pſched ſwojimi jězanymi do kěweho boka tſěkeny a ſo wón ſ lěwej ruku ſa ranu pſchimnywſchi wutrobicze dale jěchaſche, ſ teßakom ſejhrawajo a ſwojich ludzi wótſje napominajo. Pſchi tym bu druhi krócz ſmjertnje tſěleny, ſamachny ſe ſwojim teßakom do wyſokoſcze a padze ſe ſkowami, daloko ſłyſchanymi „Hurrah ſa Saksonſku!“ ſ konja a bě na měſcze morwy.

Sa familije ſakſkich wójnſkich reſerviſtow je ſo hacz dotal 4413 toleŕ nawdako a 4261 toleŕ k podpjeranju 1505 tajkich familijow rosdawako.

W Draždžanach a w Miſchnu nocze kholera hiſchcze faſtacz a tam ſkoro kóždy dzeń něktoſi na nju ſkhorja a wumru.

Sakſke wójſko pſchebywaſche wokoło 15. julija nimale zyło we Winje a je wot krala Jana, kiž w Schönbrunnje bydli, tehdy pſchehladowane, teho runja też wot ſakſkeho miniſtra ſ Rabenhorſt. Wojazy ſu wjeßekeje myßle byli a je jich jenoż, kaž wſchelake nowiny powjedaja, něhdze 4000 pobrachowako, wot kotrychž naiſkerje też hiſchcze něktoſi w Olomuza ſteja. Poſdžiſcho je ſo ſakſke wójſko ſ Wina pjecza do Linza podako, ſchtoż je twjerdžiſna nad Donawu na puczu ſ Wina do Bajerſkeje. Hacz tam nětko ſakſke wójſko woſtanje, njeje nam ſnate.

Hewak ſmy ſ winſkich nowinow też naſhonili, ſo ſo kral Jan na wſche mózne waſchnje ſa ranjenych ſakſkich wojakow ſtara, kotrychž tam pſchiwjeſu, a ſo ſu teho dla ſtajnje něktoſi jeho ſaſtójnizy na dwórniſchczu, ſo bychu bjes pſchiwjeſenymi ranjenymi ſa Saksami hladali a jich do lazarethow wobſtarali. Kral Jan też lazarethy cžaſto wopytuje, ſo by ſa tym hladak, kak ſo tam ſakſzy wojazy maja, a je ſłyſchecz, ſo ſu tam tuczi nanajlěpje ſaſtarani.

Sapiß ſchkodowanjow ſakſkeho wójſka, na kotryž by ſo jedyn we wſchěm ſpuſchczecz móhł, pſchezo hiſchcze žadyn pſchiſchoł njeje. Duž dyrbimy hiſchcze počzaknycz; pſchetoż powjeſcze wo ſemrjetych ſakſkich wojakach ſu tak njewěſte, ſo njeje mózno, je hižom woſſjewicz. — W kralowejhradſkej bitwje (3. julija) je wot ſakſkeho wójſka jenoż infanteria a wotdžělenje tſělzow ſchkodowało, kavalleria a artilleria pak tam ſkoro zyle žaneho ſchkodowanja měła njeje.

W Draždžanach bu 23. junija cžěko oberſta ſ Boxberg, kommandeura 1. ſakſkeje infanteriebrigady na cžeſczowne waſchnje pohrjebane. Dwanaczo pruſzy podoffizirjo nebo oberſta k rowu njeßechu a wyſche ſakſkich wyſchich a wojakow, w tu khwilu w Draždžanach pſchebywazych, bě ſo też tójſchto pruſkich wyſchich a wojakow na pſchewodzenju wobdžěliło. Njebo oberſt bu pola Jiczina tſěleny a, jako ſ konja padze, měješche też hiſchcze to njeſboże, ſo ſebi nohu ſłama. Wón je w libawſkim lazarecze wumrjeł a běchu jeho cžěko wot tam do Draždžan pſchiwjeſli.

So ſakſke wójſko pola Pruſkich w dobrej khwalbje ſteji, widži jedyn też ſ liſta jeneho pruſkeho wojaka, kiž je 6. julija w Czechach piſany a w němſkich nowinach wotcžiſchczany. We nim rěka mjenujzy bjes druhim: „Pſched ſakſkim wójſkom, woßebje pſched artilleriju, dyrbimy kłubok ſejmacz; woni kraßnje tſělachu a ſchkodžachu Pruſkim bóle, hacz Awſtriſzy; infanterija je na jenym měſcze tak njemdrje wojowaka, ſo dyrbjeſche 35. regiment 48. regimentej k pomozy pſchiňcz, ſo by jich pſchemóhł. Tójſchto je jich jatych; jako běchu wjecžor we 8 hodžinach kanony womjelknyke a njepſcheczeljo wotraženi, dha ſym něktrehožkuliž ſprawneho lipſczanſkeho a draždžanſkeho wojaka morweho widžał.“

Pruſy. Wuměnjenja, wot Pruſkeje a Franzowſkeje ſczinjene, pod kotrymiž chze nětko awſtriſki khěžor wo měr jednacz, haj hižom wo prawdze jedna, ſu pjecza ſłědowaze: Najprjódzy je prajene, ſo Awſtria (Oeſterreich) žaneho dželа njeſměje na ſwjaſku, kotryž Pruſka bjes połnóznoněmſkimi krajemi ſakoži. W tutym połnóznoněmſkim ſwjaſku, k kotremuž budze też Sakſka ſłuſchecz, budza jenajke wojerſke poſtajenja. Schleswig-Holſtein a te dželе Heßenſkeje a Hannoverſkeje, kotrež ſu k ſjenoczenju ranſchich a wjecžornych pruſkich krajow nuſne, ſo k Pruſkej pſchidžěla. Połodniſchim němſkim krajam (bjes Awſtrije) je ſawoſtajene, też ſwjaſk bjes ſobu ſczinicz, a połnózny a połodniſchi ſwjaſk ſo woßebje w pſchekupſkich a teho runja należnoſczach někak ſjenoczi. — Mjeſa bjes woběmaj ſwjaſkomaj by rěka Main była a k połodniſchemu ſwjaſkej bychu Bajerſka, Württembergſka, Badenſka, Heßendarmſtadtſka (po wuměnjenju ſ ruſkim khěžorom, kotrehož mandželſka je heßendarmſtadtſka prynzeßyna) a Lichtenſteinſka ſłuſchaka, wſchě druhe němſke kraja pak k połnóznemu ſwjaſkej pod pruſkim wojerſkim nawjedowanjom.

Też powjedaja wſchelake nowiny, ſo ſtej Franzowſka a Jendželſka pjecza w tym pſches jene, ſo němſke kraje, wot Pruſkich ſajate, też tak dołho wot nich wobßadžene woſtanu, hacz ſu jich wjerchojo te nowe poſtajenja ſa dobre ſpóſnali.

Pruſki ßejm je k 30. julija do Barlina powołany. Hacz budze wot pruſkeho krala ßameho wotewrjeny, je hiſchcze w tu khwilu njewěſte, też njehodži ſo prajicz, hacz k jeho wotewrjenju miniſter Bismark pſchijědže, dokelž ſo w tychle dnjach wo měr jedna.

S pruſkeje hłowneje kwartiry, kotraž je nětko w Nikolsburgu (něhdze 7 mil wot Wina), piſaja wot 22. julija, ſo je ſ wobeju ſtronow 5dženſki wotpočzink brónjow wobſanknjeny, ſo by ſo w tutym cžaßu wo poſtajenje měra jednako. W tajkim napohladanju ſu tam ſ awſtriſkeje ſtrony hrabja Karolyi, hrabja Degenfeld a baron Brenner pſchijeli, hewak je też franzowſki poßłanz Benedetti

pschitomny, a se strony pokodnischich němskich wjerchow bajerski ministerpschedßyda s Pfordten. Hdyž budża wumĕnjenja wujednane, pod kotrymiž by ßo mĕr sczinicz móhł, stanu ßo potom drobnische wuradżowanja tutych wumĕnjenjow pak we Winje pak w Barlinje a budże, hdyž ßo to sbożomnje radźi, na to woprawdźity mĕr wobsanknjeny.

Heßenski khurwjerch, kotryž je w Schczeczinje (Stettin) jaty, je ßo s próstwu na pruskeho krala wobrocził, so by jemu tón dowolił, ßo do Italije podacz. Kral je jemu wotmolwił, so ßmĕ wón hicz, hdyž chze, haj tez do Heßenskeje, hdyž wón prjedy s Pruskej mĕr sczini a kralej wyschi kommando nad heßenskim wójskom wotstupi. Khurwjerch njeje pak do tutych żadanjow swolił, ale wotmolwił, so na tajke waschnje radscho w Schczeczinje wostanje.

Awstria (Oesterreich). Winske nowiny pißaja, so je w tu khwilu na khĕžorskim dworje wjele wuradżowanja a so tam dwĕ stronje wschu mózny prózu nałożujetej, so by ßo jeje wotpohladanje dopjelniło. Jena strona je ta, kotraž sa mĕr skutkuje, prajizy, so je najwjetschi czaß mĕr sczinicz, hdyž njepschecżel hižom psched ßamym Winom steji a awstriske wójsko pschecżiwo njemu tola jenož njesbożomnje wojuje. Ta druha strona je pak ta, kotraž chze, so by khĕžor hischcże jenu wulku bitwu ważił, prajizy, so móhł ju ßnadź dobycz a potom wjele lĕpsche wumĕnjenja sa mĕr dostacz. Kotra strona napoßledku dobudże, nĕtk wot teho wotwißuje, na kotru skónczinje khĕžor stupi: hacz dotal ma mĕrna strona pschewahu, kak pak dale budże, to njehodźi ßo prajicz.

Pjeczdżeński wotpoczink brónjow wot 22. do 27. julija woßebje w tym wobsteji, so w tutym czaßu wobej wójßzy bjes ßobu wojowacz njeßmjetej. Teho ßo tez wonej, kaž we wschelakich nowinach czitamy, wo prawdże sdżerżujetej, pschi tym pak tola, dokelż je wobsanknjenje mĕra pschezo hischcże njewĕste, ßwoje mozy s nowymi ßykami wójska na wsche waschnje pschisporjatej. Tak wjetschi dżĕl awstriskeho wójska, kotrež hacz dotal w Italiji stejesche, se wschĕm khwatkom do Wina a wokolnosczje khwata a po powjesczach pruskich nowinow ßo tez wjele pruskeho wójska do Awstrije sczele a je jeho hižom wjele do Czech a dale dojĕło.

Pokodnische Němzy (kotrež hewak Ssrĕnje Němzy mjenowachmy). Sa zivilneho kommißara w Frankfurcze nad Majnom a w tych dżĕlach Naßauskeje a Heßendarmstadtskeje, kiž ßu wot pruskeho wójska wobßadżene, je pruski landrath s Dieß pomjenowany, wysche wojerske kommando ma pak tam general Manteuffel, dokelż je general Falkensteiu sa wojerskeho gouverneura do Czech powołany. Mĕsto Frankfurt nad Majnom je hacz dotal na tamnischeho pruskeho kommandanta 6 millionow schĕßnakow kontribuzije płaczicz dyrbjało a nĕtko je jemu saßo 25 millionow napołożenych. To je wulki strach naczinilo a je teho dla jedyn frankfurtski radny knjes ßo do khowneje kwartiry pruskeho krala na pucz podał, so by tam wo poniżenje tuteje summy proßył. — Mĕsto Frankfurt dyrbi, kaž ßo sda, teho dla tajku schtrafu płaczicz, dokelż ßu tamnische nowiny prjedy psche wschu mĕru na pruske knjeżerstwo ßwarike a ßo tez ßama mĕschczanska rada pschecżiwo njemu njelubosnje wuprajiła.

Wójnske skutkowanje je w tamnych stronach w tu khwilu nimale zyle sastało. Najskerje ßu tamnischi wjerchi k mĕrej pokhileni; pschetoż jich ministrjo bĕchu wóndanjo k wuradżowanju shromadżeni a je potom bajerski ministerpschedßyda s Pforten k pruskemu kralej jĕł, so by pola teho wo mĕr jednał. Wón je k temu lohko doscz wot tych druhich mjeńschich wjerchow poruczność dostał, dokelż je ßo bórsy po spomnjenym wuradżowanju na pucz podał.

Italia. So je wjetschi dżĕl awstriskeho wójska Benezianisku wopuschcził a so tam Awstrischzy jenoż hischcże nĕkotre twjerdżisny wobßadżene dżerża, je wĕste. Duż żadyn dżiw njeje, so je italske wójsko bjes wulkich sadżĕwkow do Benezianskeje sakroczicz mohło. — Ale tak derje, kaž na kraju, ßo jim na morju radżiło njeje, pschetoż jako bĕchu italske wójnske łódże wóndanjo istrisku kupu Lißa (Wiß) woblehnyłe, pschijĕdżechu awstriske łódże a sprachu je tak, so dyrbjachu Italschzy s wulkim schkodowanjom zofacz.

Wojerske listy

wot

Jana Kowarczika s Wulkich Sdżarow,

kr. pruskeho czerwjeneho husara 4. schwadrony.

W bivouaku pschi mĕscze Kralowej Dworje w Czechach, 30. junija. — Lubowani starschi a ßotry! Dżakujcze ßo temu Knjesej s zyłej wutrobu; ... wón je sboże a dobycze dał a je nasche żiwjenje sdżerżał. — Jako 26. junija rano w 7 hodżinach mjesy pschekroczichmy, sawoła ßo pschi kóżdej khorhoji abo standarcze wjeßełe hurrah. My marschirowachmy psches mĕsto Trutnow (Trautenau) do Blechowa a mi ßo ßyłsy psches liza ronjachu, jako ja widżach, kak ludżo czĕkachu a ßo zyła wjeß wuprósni. Skót, kotryž ßo njeje na mĕscze sarĕsał, bu ßobu wsaty a burjo dyrbjachu nam fóry dacz, s kotrymiž ßo nasche smachi wjesu. My w tu khwilu ani wot wójska ani wot wobydlerjow niczo njedostawamy; schtóż teho dla nochze khodu wumrjecz, dyrbi hladacz, hdże schto krydnje, a so pschi tym wscho khładzy njewoteńdże, móże ßebi kóżdy myßlicz.

Nasajtra 27. junija rano ½3 hodżinow marschirowachmy dale, na prawizu wot naß czehnjesche 1. a na lĕwizu 5. armeekorps. Pola Trutnowa bĕsche prĕnja bitwa, wona trjechi 1. armeekorps. Jako ja wuhladach, kak wjele je morwych a kak ranjeni żałosczachu, bu mi zyle mjehko wokoło wutroby. Njepschecżela ßu s Bożej

pomozu ſbili, tola wot jeneje kompagnije 1. bataillona tſělzow jenoż 30 muži wyſche woſta. Ja běch ſ leutnantom ſ Below na patrouilliji a ßym bitwje pſchitomny był a ju widżał. Hdyż jedyn na njepſcheczela kaka, dha je to wjele ſtyſkniſcho, hacž hdyż je jedyn w najßylniſchim granatowym wóhnju a ßrjedża w bitwje.

Lubi ſtarſchi! My marſchirowachmy jako avantgarda (jako najprědniſche wotdžělenje) njepſcheczelej napſchecziwo a naſcha ſchtwórta ſchwadrona bě zyle w prědku. My dobychmy tu prěnju cžeſcž, pſchetoż naſch druhi cžah (Zug) je awſtriſki polny póſt a něſchto wojakow ſajał. Ale te ſatraſchne granaty wam doſcž wopißacž njemóžu; jena granata ſa druhej k naſchej prawizy a lěwizy roslecža, a my ßmy ßo wſchitzy Bohu džakowali, ſo ßmy pſchi wſchěm tym tak mało ſchkodowali. Potom naſch gardekorps do krawneje bitwy ſakrocži a wona trajeſche hacž do cžěmneje nozy. Naſcha 1. a 4. ſchwadrona, 3. regiment gardyhulanow, regiment gardyfüſilirow, 3. bataillon wot 2. pěſcheho gardyregimenta, Franz-Alexandrowy regiment a tſi batterije artillerije běchu w avantgardže a ßu ßami Awſtriſkich ſbili. Pſched naſchej infanteriju woni wjazy rad njeſteja, dokelž wona tak ſatraſchnje tſěla, a by ßo ſ nimi derje doſcž wojowako, hdy by jenoż jich artilleria njebyła. Ta wjele ſchkody cžini.

Dżeń 29. junija rano chzychu Awſtriſzy do naſcheho bivouaka nuts; kulki žałoßnje hwiſdachu a wjele naſchich wojakow je panyło. My huſarojo dyrbjachmy ßedkowacž, a jako běchu Awſtriſzy wotraženi a 400 jatych ſhubili, podachmy ßo ſaßo do naſcheho lěhwa. Po wobjedže marſchirowachmy na njepſcheczela. Awſtriſka artilleria ſtejeſche tamnu ſtronu Łobja na jenej horje a hrimotaſche ſatraſchnje na naſchich wojakow do doła dele. Ale wona nam ſchkodžicž njemóžeſche, dokelž jeje kule hacž do teho měſta njedoßahachu, wo kotrež my wojowachmy. Prěnja kompagnia bataillona gardytſělzow je ßo pſchi tym jara twjerdże dżerżała; najwjetſcha haßa bě tak połna morwych a ranjenych, ſo bě wſcha cžerwjena wot krwje, a hewak leżachu tam wſchudże tſělby, torniſtry a morwe konje. Bergwitz, Schacher a Hanſko ßu tež pódla byli a ßu hiſchcze wſchitzy ſtrowi.

Najſſajtra 30. junija rano bě rano jenoż mała bitwicžka, a 1. julija džěchmy k prědowanju a k Božem blidu.

Lubi ſtarſchi, dyrbjał ja na awſtriſkej ſemi woſtacž, dha ßo teho dla jara njeſrudžcže, pſchetoż ſchtoż cžini Bóh, wſcho dobre je.

Jako wóndanjo awſtriſzy jecžli nimo naß marſchirowachu, ßmy ßebi pſchecželniwje ruzy podawali a jim „proſit" pſchipiwali, pſchetoż ani my ſa to njemóžemy ani woni wina njejßu, ſo je wójna. — Janka ſ Mucžowa a Schimana ſe Stróže ßym něktoré raſy widżał. Wonaj ſtaj wobaj ſtrowaj.

(Nětko ßlěduje liſt, kiž je po kralowejhradſkej bitwje pißany, ale dokelž je ßo to ſ wokojnikom (bleiſtiftom) ſtako, dha je jara ſamarany a njeſda ßo tež, ſo by tam wjele noweho byko, ſchtoż njebudžichmy hižom hewak wjedżeli.)

W Sſedlizach, 9. julija. Dżenża leżimy druhi dżeń w kwartirje a doſtawamy zyrobu. To ßo mi jara ſpodoba, pſchetoż hacž dotal niczo bracž njemózach, kupicž ßo nihdże niczo njehodżeſche a dyrbjach teho dla huſto wulki hłód žiwicž. Nětko mamy wſcho ſapkacžicž, ale najhórſche je, ſo tudomni ludžo naſche pjenjeſy njeſnaja a my njewěmy, ſchto jich pjenjeſy płacža, a wyſche teho je nam jich ryczž njeſnata a woni naß njeroſymja; jenoż ja mózu ßo ſ nimi tak nětak doroſymicž, (dokelž mózu ßerbſki.)

Ach, lubi ſtarſchi, bitwa wot 3. julija, to bě tola něſchto žałoßne; takle wjele tawſynt ranjenych a morwych njebě mózno ſa jedyn dżeń wotrumowacž. Jako w nozy ſ patrouillu jěchach, ßłyſchachmy wſchudżom wołacž: „Ach kamrad, pomhaj mi, wſmi mje ßobu, ale, luby Božo, kotremu budżich najprjedy pomhacž móhł?!

W Boſkowizach, 10. julija. Lubi ſtarſchi, my měnimy, ſo budże bórſy měr, hdy by jenoż to luby Bóh chzył; pſchetoż tuteho wokołowalenja a njeporjadka ßmy dawno ßyczi. Nětkotru ſakraßnjenu nóż ßym bjes ſtwjelcžka ßkomy na mokrej ſemi a pſchi deſchczu leżecž dyrbjał, a ßym pſchezo tak derje ſpał, łaž ßo to druhdy doma we łožu ſtako njeje. Nětkotre dny běchmy zyle bjes khlěba: ja mějach ſtkadnoſcž, kuſk ſa 5 nßl. kupicž; tón je mi ßuchi tak ßłodžił, łaž mi po mojim ſdaczu ženje niczo tak kraßnje ßłodžiko njeje a t. d.

Pſchiſpomnjenje. Redaktor je tež wot nětkotrych ſakſkich wojakow liſty ſ Wina a ſ Preßburga widżał. Ale woni ſ zyła niczo druhe njepißaja, hacž to, kajka jich ſtrowoſcž je, a ßu liſty po tajkim jara krótke.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Do tudomneho wojerſkeho lazaretha w krajnoſtawſkim ſeminaru je tež hiſchcze pſchiſchoł ſakſki Sserb: 13) Jan Pjetaſch ſ Kſchiweje Borſchcze, wot 1. bataillona 3. kompagnije.

Pſches Lubij wjeſeſche ßo 19. julija: Auguſt Měrczink ſ Wulkeho Dažina, pěſchk 1. bat. 2. komp. (ranjeny.)

W lazarecze w Libuni w Czechach leži wyſche druhich ſakſkich wojakow tež Sserb Janaſch ſ Hownjowa wot 2. infanteriebataillona 3. kompagnije.

Pſches Lubij wjeſeſche ßo 21. julija: Korla Auguſt Hancž ſ Njeßwacžidła, wot 1. bat. 2. komp.

W draždżanſkim lazarecze wumrje Jan Glauch ſ Małeho Pſchesdrěnja, wojak 2. bat. 4. komp. — W lazarecze w Nechanizach w Czechach leža: Auguſt Eiſelt ſ Budyſchina, wyſchi tſělz wot 2. bat. 4. komp., Auguſt Jatkow (?) ſ Małeje Subernicžki, wot 3. bat. 2. komp.;

Michał Lukasch ſ Kamjenza, wot 3. bat. 1. komp. tſělzow; Jan Stranz ſ Koperz, wot 3. bat. 2. komp. tſělzow.

Pſches Lubij 24. julija pſchejědżeſchtaj abo wot tam dale dżěſchtaj: Pjetſchka ſ Jeſchiz, ranjeny, wot 4. bat. 1. komp., Brizka ſ Njebelczíz wot 3. bat. 2. komp.

S Pruſkeje ßu bjes druhimi tuczi ſakſzy wojazy domoj puſchczeni: Sahrodnik ſ Wulkeje Dubrawy, Klenka ſ Brónja, Jan Mitaſch ſe Židowa, wot 4. bat. 2. komp., Handrij Pawlik ſ Wulkeho Woßyka, wot 3. bat. 3. komp.

W tudomnym lazarecze ßu w poßleńſchich dnjach wumrjeli a buchu wot pruſkeho wójſka ſe wſchej wojerſkej czeſczu, tak ſo bu jim tež pſches row tſělene, na Mikławſchk pohrjebani: Mathias Bartel ſ Dürrenbacha w Delnej Awſtriji, awſtriſki tſělz; Joſef Cíſař ſ Kromeriża (Kremſier) w Morawje, awſtriſki tſělz; Brand ſe Steiermarka a Gruber ſ Horneje Awſtrije, awſtriſkaj wojakaj.

S Budyſchina. W ſapißach ſchkodowanjow pruſkeho wójſka ßmy hacz dotal mjena ſlědowazych Serbow abo tola wojakow ſ pruſkich hornołużiſkich ßerbſkich wßow namakali. Weſtpruſki grenadierregiment No. 6 w bitwje pola Nachoda 27. junija: grenadier Khryſtian Kummer ſ Bórku, morwy; gren. Auguſt Klauh ſ Wuſkidże, czeżko ranjeny; gren. Korla Hendrich Schlenker ſ Wuhelza, lohko ranjeny; ſeržant F. A. Flemming ſ Hamora, l. r.; gren. Auguſt Konrad ſ Kſchiſchowa, l. r.; gren. Handrij Bětnař ſ Duboho, cz. r.; gren. Korla Bohuwěr Baſtel ſ Hatka, l. r.; gren. Bjedrich Jan Gärtner ſ Zytowa, pobrachuje; gren. Jan Bjedrich Wuſchko ſ Khołma, l. r.; füſilier Jan Nowak ſ Jamnoho, l. r.; füſ. Jurij Bryda ſ Klětnoho, l. r.; füſ. Bjedrich Robert Fiſcher ſ Hamora, cz. r.; füſ. Jan Auguſt Thomas ſ Kotez (w Sakſkej), cz. r.

Delnoſchleſynſki infanterieregiment No. 46 w bitwach 27. a 29. junija: muſketier Matej Schiſchka ſ Blunja, l. r.; muſk. Bjedrich Auguſt Synapius ſ Wojerez, cz. r.; gefreiter Jan Hadam ſ Kulowa, cz. r.; muſk. Jurij Kumel ſ Drobow (w Sakſkej), l. r.; muſk. Korla Herrmann Pilenz ſ Horſchowa, morwy; muſk. Bjedrich Auguſt Strauß ſ Wukranczíz, l. r.; muſk. Michał Kokert ſ Kulowa, l. r.; füſ. Bjedrich Hermann Schnella ſ Wojerez, cz. r.; füſ. Korla Wylem Elsner ſ Wulkeho Radſchowa, morwy; füſ. Khryſtian Krupař ſ Kryngelez, morwy; füſ. Matej Pjetrik ſ Lubuſcha, cz. r.; füſ. Khryſtian Mikławſch ſ Wulkeje Nydeje, pobrachuje.

Brandenburgſki infanterieregiment No. 52 w bitwje 27. a 29. junija: muſk G. Hanuſch ſ Wuſkidże, cz. r.; gefreiter Jan Domaſchka ſ Hamora, cz. r.

Tſeczi (poſenſki) infanterieregiment No. 52; muſk. J. Stefan ſ Horneho Hbjelſka, morwy.

Prěni ſchleſynſki bataillon tſělzow No. 5. w bitwje 1. julija: tſělz Bjedrich Ernſt Förſter ſ Běkeje Wody, l. r.

Prěni ſchleſynſki dragonarſki regiment No. 4: ſeržant M. Duczo ſe Sagorja, l. r.

Weſtpruſki regiment hulanow No. 1: gefreiter A. Rakel ſ Jabkońza, ranjeny; hulan M. Rólа ſe Spal, r.; hulan Korla Kſchižan ſ Wyßokeje, ?; hulan A. Merſiovſki ſ Hornych Brußow, ?; hulan J. Krenz ſ Kulowa, ?.

Delnoſchleſynſki pólny artillerieregiment No. 5: gefreiter T. Baſto ſ Běkeje Wody, cz. r.; kanonier C. Domula ſe Sslepoho, l. r.; kanonier Hanſko ſe Skyczina, czeżko ranjeny; gefreiter J. H. Kulling ſ Sslepoho, l. r.

Nowſche waźniſche powjeſczе.

Barlin, 24. julija, wjeczor. S wójniſchcza je ßlědowaza powjeſcz ſ hłowneje kwartiry ßem poßłana: Dżeń 22. julija trjechi pruſka 7. a 8. diviſia pola Preßburga (we Wuherſkej) na rakuſke, něhdże 35,000 muži ßylne wójſko. Wojowanje tak ſhożomnje pokraczowaſche, ſo budżiſche ſ teho najſkerje wobßadżenje Preßburga naſtało, ale bitwa dyrbjeſche ßo pſchipołdnju w 12 hodżinach ſkónczicz, dokelž bě wotpoczink brónje (Waffenruhe) do ſkutka ſtupił. Pruſzy wojazy woſtachu hacz do 23. julija rano na bitwiſchczu a podachu ßo potom hacz na tu linija pola Stampfena (něhdże 2 mile k połnozy wot Preßburga), kajkaż je pſchi wujednanju wotpoczinka wuczinjena. Naſche ſchkodowanja ßu ſchpatne.

Frankfurt nad Majnom, 24. julija. Dokelž měſchczańſka rada dla ſapłaczenja kontribuzije żane wěſte wotmolwjenje do poſtajeneho czaßa dała njebě, je wojerſka exekuzija ſaſtupiła. Kóżdy radny knjes je 50 muži do kwartiry doſtał.

Florenz, 23. julija. General Medici je kraj wot Cremony hacz do Primolana wobßadżił a czehnje na Trient.

Werdau, 23. julija. Avantgarda pruſkeho 2. reſervekorpſa je Hof (w Bajerſkej) doßahnyła a tam 60 Bajerſkich ſajaka.

Win, 23. julija. Jedyn pruſki nadpad na Blumenau bliſko Proßniz bu wot brigady generala Mandla wotraženy.

Paris, 24. julija. Italſki kral je ßwoje pſchiſwolenje k pſchiměrej woſjewił.

Win, 21. julija. Wczera popołdnju buchu italſke wójnſke łodże (jich bě 23 a bjes nimi 12 ſe żeleſom wobbitych) wot awſtriſkich wójuſkich łódżow pſchimnjene. Jena wulka italſka, ſe żeleſom wobbita fregatta bu wot awſtriſkeje fregatty „Ferdinand Maximilian“ roſraženа, ſo ßo podnuri, a jena druha italſka łódż bu roſtſělena. Po wjajzyhodżinſkim wojowanju dyrbjachu italſke łódże czěkacz.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozum wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Mots Tunka. Hanßo, powjedaj wschak dźenßa něschto ſ Pschilopka.

Hanß Depla. Schto dha chzeſch měrź?

Mots Tunka. Je schtóź je, jenoź powjedaj!

Hanß Depla. Jako wóndanjo jedyn wojak ßrjedź bitwy ßobu wojowasche, wuhlada wón k nohomaj jene schtyrikopjenate dźeczelowe kopjeno. Dokelź ßu tajke kopjena khětro žadne, dha ßo wón pokhili, ſo by je wuschczipnył, a w tym ßamym wokomiknjenju slecza jena kanonowa kula tak bliſko wysche jeho hłowy, ſo budźiſche ju wottorhnyła, hdy budźiſche ßo wón njepokhilił. Wón je potom tuto kopjeno ſ powjeſczu, kak je jeho wone pschi žiwjenju ſdźeržako, ßwojej njewjeſcze pósłał, kotraž budźe je wěſcze jako drohe wopomnjenje khowacź.

So wójna wjele woporow žada, móże jedyn teź ſ teho pschikłada widźecź, kotryž němſke nowiny pißaja, prajizy: Generalej ſ Müłbe, kommandantej pruſkeho prěnjeho reſervekorpſa je w nětczišchej wójnje jedyn ßyn, jedyn bratr, jedyn pschichodny ßyn a jedyn ßwak panył. — Tak ſtaj teź dwaj ßynaj ſchulſkeho radźiczela Wojki w Kralowzu w cześkich bitwach panyłoj, jedyn, kotryž bě ſchtudent prawa, w trutnowſkej bitwje, a druhi, kiž běſche aßeßor, w bitwje pola Kralowejhradza. — Hewak wojſjewja teź jena macź ßmjercź ßwojeju dweju ßynow, kotrejuž jedyn je w hannoverſkim a druhi w pruſkim wójſku ſtał, tak ſo ſtaj najſkerje teź njewjedźizy pſcheczíwo ßebi wojowałoj. Jeje wojſjewjenje rěka: „W Hildesheimje 8. julija 1866. Jako bě 27. junija w bitwje pola Langenſalzy mój młódſchi ßyn, Hermann Heinichen, hauptmann w 3. hannoverſkim infanterieregimentu, ßmjercź namakał, padże teź 3. julija mój druhi ßyn, Korla Heinichen, pruſki oberſtleutnant a kommandeur brandenburgſkeho dragonerregimenta No. 2. Won bu wot jeneje kulki tak trjecheny, ſo na měſcze morwy wosta. A. Heinichenowa jako macź.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenaj:

Michałska cyrkej: Jan Bohuwěr, Korla August Wiki, wobydlerja w Jenkezach, ß. — Korla Bjedrich Bruno, Hany Khryſtiany Henſelez na Židowje n. ß. — Hana Auguſta, Hany Erdmuthy Berthy Parthumez n. dź. — Hana Auguſta, Jana Bohumiła Schumana, wobydlerja na Židowje, dź.

Podjanska cyrkej: Marja Martha, Korle Hermanna Salma, khěžerja a ſchtrymparja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 12. julija: Ernſtina Wilhelmina, Jana Korle Lehmanna, khěžerja na Židowje, dź., 8 d. — 17., Madlena rodź. Radzez, njebo Jana Ramſcha, wajchtarja na radnej khěži w Budyſchinje, ſawostajena wudowa, 69 l. 2 m. — Marja Martha, Korle Hermanna Salmy, khěžerja a ſchtrymparja na Židowje, dź., 10 d. — Marja Thereſia, Auguſta Kokle, žiwnoſczerja w Sajdowje, dź., 9 m. — 18., Hermann Arthur Alfred, Auguſty Schmidtez na Židowje n. ß., 20 n.

Wulki wubjerk dźěczažych woſtyczkow, w płaczišnje wot 5 tl. a drožſcho, kaž teź pschitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſczi a tunjoſczi ma na pschedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Židowje.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucza wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Skład schpihelow, słotychkromow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy cżo. 20
najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płacżiſnach ſ tutym porucża.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

Jenož woprawdżity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cżinjeny broſtſyrop nima) ſpodżiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſcżi, ſažwanju, bróſtowym cżeřpjenju, ſchijowej wobcżežnoſcżi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdżity maja tutón, pſches ßwoju ſpodżiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcże G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchcżu.
K nětcżiſchemu nalětnemu cżaßu porucżam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

mužſkeje draſty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocże, židże, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobrocżiwje na to kedżbowacż, ſo ßu wſchě draſcżenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow dżěłaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płacżiſnami móžu kóždu konkurrenzu pſchewinycż.

C. W. Bitzka.

Wójnſke kharty
(Kriegskarten)

we wulkim wubjerku, wot 5 nßl. hacż do 20 nßl. porucża knihaŕnja **Ssmolerja a Pjecha.**

W knihaŕni Smolerja a Pjecha je ſaßo ſa kroſchik k doſtacżu: **Spjew wo žadławym palenzpicżu** abo pokaſka palenzowych płodow.

Kalk.

W Lorenzez kalkpaleřni w Cunnersdorfje pola Shorjelza ßo wot dżenßniſcheho dnja **polny kalk**, wulki kórz ſa 12 nßl. pſchedawa. Sa kupowarjow wot 50 hacż 100 kórzow hiſchcże tuniſcho.

W Cunnersdorfje 15. julija 1866.

Wosjewjenje.

1 klostr khójnoweho schczěpjaneho drjewa sa 4 tl. 16 nßl.
1 = = kliploweho = = 2 = 16 =
1 = = pjeńkoweho = = 2 = 11 =

Lěßowy revir w Drěwzach w juliju 1866.

Kapler.

Porjedzenje.

Někotsi sprawni cžitarjo Serb. Now. ßu redaktora na to kedžbliweho sčinili, so je w cž. 28 někajka wopaczność, dokelž je tam prajene, so je „prynz Reuß franzowskemu khěžorej list wot pruskeho khěžora pósłał.“ So je to wopaczność, to kóždy hižom s teho widži, so je prjedy prnski kral ßydom ras sa ßobu jako kral pomjenowany. K druhemu móže tež kóždy, kiž wěz trochu rosymi, wjedžecz, so by khěžor Napoleon jara sa sto wsał, hdy by jemu prynz Reuß žadyn list posłacz chcył. Tón je mjenujcy pruski póßłanz pola Napoleona a hdyž ma žadyn list wot ßwojeho krala k Napoleonej wobstaracz, dha jón póßłacz njeßmě, ale dyrbi jón pschepodacz, kaž ßebi to waschnje žada.

My tajke wukładowanje sa nusne dzerzimy, dokelž je bjes naschimi cžitarjemi tež wjele ßłabych, kiž ßo lohko domaßacz njemóža, abo tež tójschto worakawych, kotsiž ßo kóždy ras wjeßela, hdyž někajku składnosc namakaja, so móža na redaktora ßwarjecz. Hewak njeby hódno było wo tym ryczecz, pschetož my ßmy pißali: „Prynz Reuß je w tutych dnjach franzowskemu khěžorej list wot pruskeho krala pschiměra dla pschepodał a pruski kral je tež knjesa se Schweinitz s listom na ruskeho khěžora poßłał.“ — Sstowa, kotrež ßu bjes tymaj ßmužkomaj, ßu w cžischczerni w prěnschich exemplarach wuwostajene a schtóž je tajki exemplar dostał, tón njech ßebi tón njerosom dobroczinje porjedz.

S zyła pak proßy redaktor, so bychu cžesczeni cžitarjo Serb. Now. trochu wopomnili, schto to rěka, nětko nowiny wudawacz, a so njebychu to cžežke a straschne powołanje, kotrež kóždy redaktor w tu khwilu ma, se ßwojej njelubosnosczu a se stym wukładowanjom hischcze cžežsche sčinili.

Redaktor.

Sserbske lutherske knihowne towarstwo.

Pola nascheho knihiskładnika k. pschekupza Stoscha na mjaßowym torhoschczu a w kniharni kk. Smolerja a Pjecha pschi bohatych wrotach w Budyschinje je sa 2½ nßl. dostacz, towarstwowym ßobustawam pak ßo darmo pschipoßłacz: „Schkit Pozi. Wójnske modlitwy. Sestajał H. Imisch, farař w Hodžiju“. Wopschijecze tutych knihow ßu 1. Sdychowanja wo mjer. II. Woßebite modlitwy we wójnskej nusy, jako: Modlitwa kscheszijanskeju starscheju sa lubeho ßyna, kiž je mjeł ßobu na wójnu hicz. Modlitwa kscheszijanskeje žony, kotrejež muž we wójnskim wójsku steji. Modlitwa kscheszijanskeje hosposy sa ßwojeho muža a ßwojich dzjeczi nana, kiž w wójnskim wójsku steji. Modlitwa kscheszijanskeho wojaka, kiž w wójnskim wósku steji. Modlitwa pokutneho wojaka we wójnskim cžaßu a t. d. III. Shromadne modlitwy we wójnskej nusy. Bes druhimi nebo Jurja Möhnowa, duchomneho w Neßwaczidli, modlitwa sa krajnu nusu, pschi wschjednej Bożej ßłużbi w Neßwaczidli (1761). Dżakne modlitwy sa dostaty mjer.

W Hodżiju 20. julija 1866.

H. Imisch, farař,
pschedßyda ßerbskeho lutherskeho knihownego towarstwa.

Jedyn cžorny wowczerski poß, žonskeho rodu, s dołhej wopuschu a s běłodypkatymi nohami je ßo saběžał. Tón, kotremuž je ßo pschiwdał, chcył jeho we wowczerni w Dürrbachu abo w Drožďžiju sa dobre sarunanje wotedacz.

Kouverty

wschelkich wulkosczow po najtunischich płaczisnach pschedawa kniharnja **Smolerja a Pjecha** w Budyschinje.

NB. Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** pschi bohatych wrotach w Budyschinje je dostacz:

Sahrodka kwětkojta po 1 nßl.
Druha sahrodka kwětkojta = 1 =
Cžorny kóß a drósna I = 1 =
Cžorny kóß a drósna II = 1 =
Gustav Adolf . . . . = 7½ =

Sjawny dżak.

Dokelž ßym nětko po potrjechenym wóhnjowym njesbožu mój nowy dom s Bożej pomozu wobcžahnył, dha praju s tutym ßwój najwutrobnischi dżak wschitkim tym, kotsiž ßu mi na pjenjesach, na drasczenju a ześiwjenju k pomozy byli, teho runja tež wschitkim tym ßamym, kiž ßu mje s fórami a s ruczným dżełom dobroczinje podpjerali, wosebje dżakuju ßo pak najnalężnischo swudowjenej Marji Pjetschzynej tudy, kotraž je mje a moju ßwójbu s wobydlenjom sastarała, kaž tež knjesej Janej Ponichej w Bórku, Handrijej Albinußej, hosczeńzarj Rostokej a Handrijej Kalichej w Jenkezach, kotsiž ßu mój skót s luboscju horje wsali.

Bóh luby knjes chcył wschitkim jich mi wopokasanu luboscz a dobroczinowosczz s czělnymi a duchomnymi darami bohacze sarunacz a kóždeho psched wschitkim njesbožom hnadnje swarnowacz.

W Jenkezach, 26. julija 1866.

Michał Ponich.

Nakładnikaj: Smolerja a Pjecha. Ciśc L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 31. ~ 4. augusta. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np., a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Wojerski list. — Do knihownje Macizy Serbskeje dari. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. S Budyschina. — Najnowsche. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěstnik.

W Budyschinje, 3. augusta 1866.

Měr ßo se spěschnymi krocželemi pschibližuje.

To ßo najskerje někotremužkuliž, woßebje bjes naschimi czeszczenymi sakskimi czitarjemi, runje tak k wěrje njepodobne sda, kaž to wěricz nochzychu, hdyž jim wo bitwach pißachmy, kotrež je pruske wójsko dobyło, a nam tajkich a hinajkich wudawachu, prajizy, so kže pißamy, so na pruskej stronje stejimy, abo schtož druhe tajke njelubosne a njerosomne rycze běchu.

A hdyž ßo nětko awstriskich jatych prascheja abo listy sakskich wojakow czitaja, dha dyrbja ßo skónczuje wusnacz, so ßmy pschezo wěrnoscz pißali a so ßu to kže a blady byle, kotrež ßu ßebi s druhich stronow naryczecz dali.

My wschak jim jich dotalnu wopaczu wěru nochzemy jara sa sto wsacz, pschetoz schtoz ßebi wutroba njezada, to wschak wona tez rad njewěri, ale hdyž my jim k wjedzenju dawamy, so ßu nam wysche wschitkich druhich zusych nowinow tez dwoje awstriske, we Winje wukhadzaze nowiny k ruzy, dha budze drje nětko kóždy wopschijecz, so ßmy s naschimi powjesczemi skerje wěrnoscz wutrjechili, dyžli schtó druhi. My ßmy ßebi tak derje pruske, kaž tez awstriske powjesczе wobhladali a s tajkeho wobhladanja potom wěrnoscz dobyli.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
28. julija 1866.

Dowoz: 6967 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša. tl.	ngl.	np.	nižša. tl.	ngl.	np.	na bursy, najwyšša tl.	ngl.	np.	najniž tl.	ngl.	np.
Pschenza . .	5	20	—	5	15	—	5	20	—	5	17	5
Rožka . .	4	12	5	4	7	5	4	15	—	4	12	5
Jecźmjeń . .	3	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wowß . .	2	—	—	1	25	—	2	—	—	1	27	5
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	6	10	—	6	7	5
Jahły . .	7	10	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jěsdzenje po želesnizy.

Nětko staj saßo wschědnje dwaj czahaj wot Shorjelza do Draždżan srjadowanaj.

Wotjěsd wot Shorjelza: Rano w 3 hodzinach; pschijěsd do Budyschina: 6 hodź. 15 min., wotjěsd: 6 hodź. 35 m.; pschijěsd do Draždżan 10 hodź. 5 min. dopołdnja. — Wotjěsd se Shorjelza popołdnju w 2 hodź.; pschijěsd do Budyschina: 5 hodź. 45 min., wotjěsd: 6 hodź. 5 m.; pschijěsd do Draždżan: 9 hodź. 45 min. wjeczor

Wotjěsd s Draždżan: Rano 6 hodź. 35 min.; pschijěsd do Budyschina: 10 hodź. 40 min., wotjěsd: 11 hodź.; pschijěsd do Shorjelza: 3 hodź. popołdnju. — Wotjěsd s Draždżan: popołdnju 5 hodź. 35 min.; pschijěsd w Budyschinje: 9 hodź. 40 min., wotjěsd: 10 hodź.; pschijěsd do Shorjelza: 2 hodź. rano.

Pjenjezna płaćizna.

W Lipsku, 2. augusta, 1 Louisd'or 5 toler 15 ngr. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny złoty abo dukat 3 tl. 4 ngl. 8 np.; winske bankowki 81½ (15 ngl. 3¾ np.).

Sakſka. Hacž runje hiſchcze zyle ſnate njeje, kajke ßu wumĕnjenja, pod kotrymiž budże mĕr ſkónczńje wobſankńjeny, dha ßo tola ſe wſchĕch ſtronow wobßwĕdcza, ſo Sakſka Sakſka woſtanje, tola ſ tym wumĕnjenjom, ſo dyrbi do połnoznoněmſkeho ſwjaſka, pod pruſkim kralom ſtejazeho, ſtupicž.

Kralowſka ſakſka krajna kommißia tole woſjewjuje: Woſjewjenje. Krajna kommißia je ſhoniła, ſo je tudy ßlĕdowaza proklamazia w mnohich exemplarach rospſcheſczerana: „Moji ßwĕrni Sakſojo! Ssu=li tež naſchi wutrobiczi wojazy pſches pſcheradniſku ruku w kralowejhradſkej bitwje pſched njepſcheczelom zoſacž dyrbjeli, dha mózemy tola na naſchich ßynow, bratrow a t. d., kotſiž jara twjerdże napſchecziwo njepſcheczelej ſtejachu, hordži bycž. Ja ßo ſa ſbożomneho czuju, Wam, mojim ſprawnym Sakſam, prajicž móz, ſo wokomiknjenje pſchińdże, hdżež njepſcheczel, jako bu po ſpomnjenej bitwje wjazy krócz wot naß ſbity, tež dale ſbity budże. My mamy drje pſchi naſchich ſprawnych wojakach 2000 ſchkodowanjow wobžarowacž, tola ßu tele brachi ſaße ſarunane. Wobdżĕlcze ßo teho dla na mojich a mojeho ſprawneho wójſka wobcżeżnoſczach, kaž my je tež ſ Wami njeßemy. Jeli Bóh wſchehomózny naſchu bróń, kaž po kralowejhradſkej bitwje, tež dale żohnuje, dha ßo ja bórſy ſaßo, naſche dżĕczi nawjedowajo, do naſcheho lubowaneho wótznehó kraja wróczu. Wutrobnje Waß poſtrowja Jan. We Winje 19. julija 1866.“ — Krajna kommißia, ſo by wopaczńemu ſapſchijeczu napſcheczíwo ſtupiła, dżerži ſa ßwoju pſchißkuſchnoſcž, na to kedżbliwe ſczinicž, ſo ma tuta proklamazia po formje a wopſchijeczu tak ſjawnje ſnamjo njeprawdżitoſcze na ßebi, ſo na żane waſchnje wot Jeho kralowſkeje majeſtoſcze bycž njemóże. W Draždżanach, 27. julija. Kralowſka krajna kommißia: ſ Falkenſtein. ſ Frieſen. Dr. Schneider. ſ Engel.

Finanzny radżiczel ſ Thümmel bĕ ßo pſched nĕkotrymi dnjami k kralej Janej podał a je tam wujednał, ſo ßmĕ ßo po Łobju a po żeleſniży nimo twjerdżiſny Königſteina ßwobodnje a bjes ſadżĕwka jĕſdżicž a ßu wſchelazy ſaſtojniży a dżĕłaczerjo poruczńoſcž doſtali, ſakſkoczĕſku żeleſnizu ſe wſchĕj ſpĕſchnoſczu tak do rjadu ſtajicž, ſo by ßo ſaßo ſkerje lĕpje pó njej jĕſdżicž hodżiło. Hacž dotal ßo to woßebje teho dla ſtacž njemóżeſche, dokelž kanony ſ Königſteina dele hrożachu, kóżdy wós a kóżdu kódź roſtſĕlicž, kiž by nimo jĕcž chzyła. Nĕtko je pak kral königſteinſkemu kommandantej pſchikaſał, wſcho w dobrej mĕrje nimo puſchczicž.

Krónprynzowy adjutant k. ſ Berlepſch je ßo ſe ſajecża do Draždżan wrócził. — W Draždżanach kholera hiſchcze ſaſtała njeje, a je tam wóndanjo tež jena diakoniſßka na nju wumrjeła, kotraž w pionnierſkej kaſernje ranjenych wojakow hladaſche. Tež na bliżſchich wßach, kaž tež w Glauchawje a Pegawje ßu nĕkotſi ludżo na kholeru ſkhorjeli.

Wóndanjo wjeſechu ßo cżĕła generala ſ Karlowitz wot 3. ſakſkeje infanteriebrigady, oberſtleutnanta ſ Moſel wot 3. ſakſkeho bataillona tſĕlzow a hauptmanna ſ Ende wot 1. ſakſkeho bataillona tſĕlzow po żeleſniży ſ Czech do Draždżan. Tež cżĕło rittmiſchtra ſ Fabrice wot 3. regimenta jĕſnych je do Sakſkeje pſchiwjeſene. So by ßo to ſtało, bĕ ßo wyſchk ſ Heigendorf do Czech podał a je ßo tam ſa jeho rowom praſchał. Wón bĕ ſkónczńje ſhonił, ſo je ſpomnjeny rittmiſchtr bórſy po bitwje ſ 50 druhimi wojakami do jeneje wulkeje jamy ſahrjebany a ſo budże drje njemóżno, jeho cżĕło bjes tejko druhimi wußlĕdżicž a to cżim cżeżo, dokelž ßu wone hižom hnicž poczałe a je rittmiſchtr ſ Fabrice bjes uniformy hrjebany. Ale knjes ſ Heigendorf njeda ßo wotpokaſacž a namaka po dołhim pytanju ludżi, kotſiž jemu tu jamu wotewrichu a kóżde cżĕło woßebje prjódkpołożichu. Tola wſcha próża budżiſche pſchi ßamym podarmo była, pſchetož cżĕła ßo wjazy roſeſnacž njehodżachu a jenož to k ſpóſnaczu rittmiſchtroweho cżĕła dowjedże, ſo ßo na jeho ſchtrympach na pißmikaj v. F. dohladachu, a bĕ ſnate, ſo ßu jeho ſchaty tak zejchowane. To cżĕło bu potom do Draždżan dowjeſene a tam na cżeſczowne waſchnje pohrjebane.

Awſtriſki khĕżor je ſakſkemu rittmiſchtrej Senfftej ſ Pilſach rjad Marje Thereſije ſpożcził, dokelž je wón w kralowejhradſkej bitwje generala Benedeka mużnje ſakitował. — Chemnitzſka wuſtajeńza je hacž do naléta wotſtorczena.

Sakſka krajna kommißia je nĕkotre dopjelnjaze wólby ſa ſakſki ßejm wupißała.

Lipſke nowiny ßu wóndanjo ſapiß ſchkodowanjow ſakſkeho wójſka woſjewiłe; my pak jón wotcziſchczecz njedachmy, dokelž ßu jenož mjena wojakow mjenowane a njeje pſchiſtajene, ſwotkal woni ßu. Wyſche teho je k. miniſter ſ Rabenhorſt pſchipißał, ſo ßo hacž dotal na żane waſchnje hodżiło njeje, wĕſty a wĕrny ſapiß ſakſkich morwych, ranjenych a pobrachowazych wojakow w hromadu ſeſtajecz. Jenož tak wjele budże pſchibliżnje wĕrne, ſo je w jiczińſkej a kralowejhradſkej bitwje morwych: 13 wyſchich, 137 podoffizierow a wojakow; ranjenych: 39 wyſchich, 979 podoffizierow a wojakow; pobrachowazych: 2 wyſchej, 1225 podoffizierow a wojakow, wſcho do hromady 2395 muži ſchkodowanja.

Tak bórſy, hacž tajki ſapiß doſtanjemy, na kotryż mózemy ßo ſpuſchczecz, budżemy jón w naſchich nowinach wotcziſchczecz, tak daloko hacž wón ßerbſkich wojakow abo ſnatych wyſchkow naſtupa.

Prußy. Jutſje budże pruſki ßejm w Barlinje wotewrjeny a jón kral ßam wotewri. S nim chzychu ßo k temu ſ wójniſchcza wróczicz: krónprynz, miniſtraj hrabja Bismark a ſ Roon, tajny radżiczel ſ Müller a t. d. Kral pak ßo potom ſaßo na wójniſchczo poda a hakle

po skónczným a dospołnym wobsanknjenju měra se ßwojim wójskom w dobyczerskim czahu do Barlina nuts poczehnje. — Ministerstwo ßo nadźija, so druha komora nowe wojskowe srjadowanje sa dobre spósnaje, dokelž je ßo w nětczischej wójnje jako dobre wopokasało; sa to nochze ministerstwo dale bjes pschiswolenja budżeta (dawkow a wudawkow) knjeżicz a ßebi wysche teho tež sa sandżeny czaß w tajkim nastupanju pschiswolenje druheje komory wuproßycz.

Heßenskemu khurwjerchej je kral pjecza wotpuschcził, so ßmě hicz, hdyż chze, ale wón je ßebi wuswolił, hischcze dale w Schczeczinje wostacz.

Do Barlina ßu w tychle dnjach póßłanzy wot chinesyskeho khěżora pschijěli a ßu pola kraloweje audienzu měli. Na to ßebi woni wscho ßwěru wobhladowachu, schtoż je w Barlinje wobhladowanja hódne.

Schtoż powołanje němskeho parlamenta nastupa, dha pruske knjezerstwo k temu pilnje pschihoty czini.

Prjedawschi wuherski general Klapka, kotryż bě po poraženju wuherskeje revoluzije do zusby czeknył, je bjes awstriskimi wojakami madżarskeje narodnosczje, kotsiż ßu Pruskim jako jeczi do ruki panyli, tójschto ludźi namakał, kiż ßu ßo wot njeho naryczecz dali, pschecziwo awstriskemu khěżorej wojowacz. Tuczi ludźo w tu khwilu w pruskej Schlesynskej steja.

Awstrik. Po wschěch powjesczach, kotrež ßmy s pruskich a awstriskich nowinow shonili, sda ßo wěste bycz, so budże měr bórsy wobsanknjeny a ßu wuměnjenja měra hižom wot awstriskeho khěżora a pruskeho krala podpißane. A so by ßo měr nětko we wschěm nastupanju dowujednał, staj wónaj pschiměr (Waffenstillstand) postajiłoj, kiż ma wot 2. augusta hacz do 2. septembra tracz. Bjes tym budże najskerje wschitko hotowe, schtoż je hischcze wuczinicz trjeba.

Wuměnjenja měra ßu pjecza te, so khěżor zyle s němskeho swjaska wustupi, italskemu kralej Venezianssku wotstupi a pruskemu kralej něhdże 15—20 millionow toler wójnskich khóstow sapłaczi. Sakska je do měra ßobu wobsauknjena a wostanje dale pod ßwojim kralom, kajkaż je, smeje pak tež wójnske khósty płaczicz a dyrbi k poknóznoněmskemu, pod wojerskim wjedżenjom pruskeho krala stejazemu swjaskej pschistupicz a sa němski ßejm sapoßłanzow wuswolecz. Pruska dostanje Schleswig-Holstein, Khurheßensku, Hannoversku a dżělbu Naßauskeje; Bajerskej, Württembergskej, Badenskej a Heßendarmstadtskej je sawostajene, so ßmědża ßame sa ßo wostacz abo ßo k połodnischoněmskemu swjaskej sjenoczicz. Tak bórsy hacz budże měr ßamón wot awstriskeho khěżora podpißany, pruske wójsko Awstriju wopuschczi, hacz do 30,000 muži, kotsiż tam tak dołho wostanu, hacz khěżor wójnske khósty sapłaczi. Tež w Sakskej dżělba pruskeho wójska tak dołho stejo wostanje, hacz budża wójnske khósty wot njeje sapłaczene. — Jako tajke ßo wuměnjenja měra se wschelakich stronow wudawaja, hacz pak ßu woprawdże we wschěm tajke, sa to wschak rukowacz njemóżemy.

General s Falkenstein, kotryż hacz dotal pruske wójsko w połodnischich Němzach kommandirowasche, je sa pruskeho wojerskeho gouverneura w Czechach postajeny (wón je pjecza podjanski) a sa Morawu (Mähren) je wójwoda s Ujesda (schtoż je bohaty semjan w Hornej Schlesynskej) tajke sastojnstwo wot pruskeho krala poruczene dostał.

W Pardubizach je ßo dżeßacz ludźi a w Skalizach ßu ßo tsjo czlowjekojo satsělili, dokelž ßu s brónju w ruzy doßahnjeni a prjedy jetnotliwych pruskich wojakow nadpadowali a na nich tsěleli.

Khěżor je wobleżenosczj (Belagerungszustand) nad Winom a wokolnym krajom wuprajił, a njemóża ßebi tamnischi wobydlerjo wukożicz, czeho dla je to nětko trjeba, hdyż je měr tak blisk.

Nětkotre nowiny powjedaja, so je khěżor dweju wuwołaneju Czechow, knjesow Palazkeho a Riegera, k ßebi do Wina powołał. (Jeli to wěrno, dha by to snamjo było, so chze khěżor wo prawdże němsku stronu wopuschczicz a ßo ßłowjanskej bliżicz.)

Połodnische Němzy. Dokelž pruske wójska, kiż ßu do połodnischich Němzow pschiczahnyłe, tež tam dobywaja a pschezo dale do prědka pokraczuja, dha ßu ßo tamni wjerchi do stracha podali a je bajerski kral ßwojeho ministerpschedßydu s Pfordten do Nikolsburga k pruskemu kralej poßłał, a je ßo tam tutemu radźiło, k dobremu sapoczatkej pschiměr na tsi njedżele wujednacz. Druhe mjeńsche wjerchi, kiż chzedża měr měcz, (jako württembergski kral a t. d.) maja ßo na pruskeho wojerskeho gouverneura generala Manteuffla wobroczicz. Württembergski prynz Bjedrich ßo teho dla do pruskeje hłowneje kwartiry poda.

W Bajerskej steji pruske wójsko s jeneje strony psched Würzburgom a se Sakskeje pschischedschi je druhi pruski reservekorps hižom Baireuth wobßadźił.

Město Frankfurt nad Majnom je deputaziju na krala poßłało, kotraż ma jeho wo poniżenje kontribuzije (25 millionow schéßnakow) proßycz. Pruske knjezerstwo je pjecza woßebje teho dla tak na Frankfurt hnewne, dokelž je frankfurtska wyschnosczj pschi sapoczatku wójny wschitkich pruskich poddanow bjes ßmilnosczje s města wuhnała.

Italia. Italski kral je wosjewił, so wuměnjenja měra tež podpische. Duż je w Venezianskej najskerje tež pschiměr sastupił. — Hewak je italske knjezerstwo Venezianssku nětko sa italski kraj pomjenowało a tam konstituziju italskeho kralestwa proklamirowało.

Franzowska. Khurheßenski prynz Bjedrich Wylem je ßo na khěżora Napoleona s tej próstwu wobrocził, so by jeho pschi jeho prawach nad Khurheßenskej sdżerżecz pomhał. Schto Napoleon k temu měni, njeje snate.

Jendželska. Lódž, kotraž je telegrafiski grot po dnje morja bjes Jendželskej a Ameriku kładła, je ßwoje dźěło sbožomnje dokonjała a hodźi ßo nětko bjes Europu a Ameriku telegrafirowacź. Tola je ta wěź trochu droha, pschetoź telegramm wot 20 ßłowow płaczi 20 punt sterlinkow (nĕhdźe 136 toleŕ).

Wojerski list

wot J. Krecźmarja ſ Mikoczíz,
kral ſakſk. wyſcheho kanoniera pſchi prĕnjej 12. puntowſkej granatkanonowej batteriji.

W Awſtriji, 24. julija 1866. Wutrobnje lubowani ſtarſchi! S dźakom a ſ radoſcze połnej wutrobu ſapſchijam tule papjern, ſo bych Wam pißał, ſchto cźinju. Ale ja dyrbju to ſ wokojnikom (bleiſtiftom) cźinicź, pſchetoź tintu doſtacź njeje mózno, dokelź hižom nimale 4 njedźele pod hołym njebjom leźimy.

Khwalcźe ſo mnu Boha wſchehomózneho, kiž je mje tak mikoſcźiwje pſchede wſchitkej ſchkodu wobarnował, pſchetoź cźeźke cźaßy ßym ja hižom pſchĕtrał. Na tón dźeń, hdźež bĕchmy pola Kralowejhradza a tam w ſatraſchnej bitwje ßobu wojowachmy, chzu ßwoje žiwe dny ſpominacź, pſchetoź my rano wot 7 hacź popołdnju do 3 hodźinow w kulowym deſchczu ſtejachmy. Kule kaž rój pczołow nad naſchej hłowu bunczachu, ale to naß ſatraſchiło njeje, wutroba nam njeſpadny, naſche wutroby horzo pukotachu ja krala a wótzny kraj, a Bóh nam naſchu wutrobitoſcź ſapłaczi, pſchetoź jenoź jedyn kanonier a jedyn jĕſdźeŕ žiwjenje ſhubiſchtaj a por koni nam padźe. Ale pſchi wſchej naſchej wutrobitoſczi dyrbjachmy zoſacź.

Wot Kralowejhradza marſchirowachmy do Morawy (Mähren), hdźež pola Olomuza lĕhwo wobcźahnychmy. Bjes mojimi towarſchemi ſe Sſerbow je mało ranjenych: ſ Glauſchom ſe Ssmjecźkez ßym wondanjo ryczał. Ja ßym hiſchcźe pſchi wſchitkich wobcźeżnoſcźach, dźakowano Bohu, tola ſtrowy; pſchetoź nětko doſtanjemy wſchĕdnje punt mjaßa, 5 krajzarjow k piwu, 5 k winu a 5 k palenzej. (Krajzaŕ płaczi 2 nowaj p.)

Poſcźelcźe mi bórſy liſt, pſchetoź moje wutrobne žadanje je, nĕſchto ſ mojeho lubeho ßerbſkeho kraja ſhonicź. Wam njebudźa drje liſty tejko prózy cźinicź, kaž mi, dokelź dyrbju je pod hołym njebjom pißacź.

Ja bych ßebi pſchał, też tudy Serbſke Nowiny cźitacź, ale to, Bohu žel mózno njeje.

Wutrobnje wjele dobreho wſchĕm pſchecźelam a ſnatym. Budźcźe w Boże mje a ſpominajcźe w modlitwje na Waſcheho Waß w dołokoſcźi lubowazeho ßyna, a t. d.

Doknihownje Maćicy Serbskeje dari:

1) K. proghymnaſialny direktor Buk w Draždźanach: „Nowy zakoń našeho Knjeza Jězusa Khrystusa.“ — 2) K. ghymnaſialny wucźeŕ Jmiſch w Žitawje: „23. Bericht über die Proghymnaſial- und Realſchulanſtalt zu Annaberg. Voranſtehend: Die ſlaviſchen Ortsnamen im Erzgebirge.“ — 3) K. wucźeŕ Kulman we Wojerezach: a) Jedyn ſkładnoſtny ſpĕw. b) Mißionſki poßok 11. a 12. lĕtnik. c) Dr. Lutherowy mały katechismuß. 80 dnchomnych khĕrluſchow po ſchulſkich regulativach. d) Dr. Luthera katechismuß ſe ſchpruchami ßwj. pißma, bibl. hiſtorijemi a ſ khĕrl. ſchtucźkami. — 4) K. knihikupz Lewicki we Warſchawje: „Kolenda dla dzieci Polskich.“ — 5) Matica Słowakſka w Bańſkej Byſtrizy: a) „Národní kalendár na rok 1866.“ b) Dwĕ ryczi, ſ kotrymajž buſchtaj 2. a 3. hłowna ſhromadźiſna Matiey Slovenſkeje wotewrjenej. c) „Slovenská čitanka. Diel I—II.“ d) „Rozhovory o Matici Slovenskej.“ e) „Letopis Matice Slovenskej. Ročnik prvý.“ f) Jene ſkładnoſtne pißmo. — 6) K. Nyvlt, klerik rjadu praem. w Želiwje w Cźechach: „Česká Mluvnice.“ — 7) K. profeßor ryczeŕ Dr. Pfuhl w Drežđanach: „Bramborſki ßerbſki Zaßnik na lĕta: 1848—1854.“ — 8) K. faraŕ Räda w Mužakowje: „Aktenmäßiger Bericht von der Grundlegung, dem Bau und der Einweihung der wend. St. Andreas-Kirche zu Mußkau in der Oberlauſitz, von Langmer. 1788.“ — 9) Redakcia „Kroka“ w Praſy: „Krok. Svazek I. zešit 1—6“ ſ tym ſłowom: „Maćicy Serbskej z bratrowskim postrowjenjom.“ — 10) Kk. knihikupzaj Smoleŕ a Pjech w Budyſchinje: a) Zuſtände und Eigenthümlichkeiten in den baltiſchen Provinzen Rußlands. 1. a 2. wudawk. b) Meditationen zur Förderung der Eintracht zwiſchen Ruſſen und Deutſchen in den baltiſchen Provinzen Rußlands. — 11) Towarſtwo SS. Cyrilla a Methoda w Budyſchinje: a) Tſeczi lĕtnik Katholſkeho Póſła. b) Žiwjenja Swjatych, 2. ſeſchiwk. — 12) Towarſtwo ſa pomorſke ſtawiſny a ſtarožitnoſcźe w Schczecźinje: a) Baltiſche Studien. 20. Jahrgang. 2. Heft. b) Ueber einige Gedichte der Sibylla Schwarz. — 13) Towarſtwo wĕdomoſcźow w Shorjelzu: a) Dem Herrn K. W. Dornick am Tage Seiner 50jährigen Amtsjubelfeier. b) Neues Lauſitziſches Magazin. 41. Band, 1. Hälfte. 42. Band, 2. Hälfte. — 14) K. wucźeŕ Wehla na Židowje: „Wendiſche Grammatika von Georgio Matthäi. 1721.“ — 15) K. ſchewſki miſchtr Wojnaŕ w Różencze: a) Mejſka pobożnoſcź. 2. dźeł. b) Japoſchtokſtwo modlenja. — 16) K. Židek, klerik rjadu praem. w Nowe Riſchi na Morawje: „Stručný Dějepis vlasti Moravské.“

K. A. Fiedleŕ,
knihownik M. S.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Do budyſkeho lazaretha w krajnoſtawſkim ſeminaru je w poßleńſchim cźaßu ſe ſakſkich

ßerbſkich ranjenych wojakow pſchiſchoł: 14) Michał Lukaſch ſe Serbſkich Paſliz, wojak 3. bataillona 2. kompagnije tſélzow; 15) Korla Renčz ſ Tučiz, wojak 2. bataillona 2. kompagnije tſélzow a hewak je 16) jedyn ßerbſki wojak ſ Kočizy wot 1. infanteriebrigady w Budyſchinje, kotryž tudy pola ßwojeje ßotry bydli, lékarſtwo a t. d. pak ſ lazaretha doſtawa. Jeho mjeno njejßmy hiſchcze ſhonili; 17) Jan Auguſt Haaſer ſ Hnaſchez, wojak 1. bat. 4. komp.

S lazaretha je jedyn awſtriſki wojak, Joſef Hudiz ſ Radměriz w Czechach czeknył. Wón běſche nětkotre dny prjedy liſt wot ßwojeje lubeje doſtał a je ßo jemu na to najſkerje tak ſaſtyſkało, ſo je w ßwoju ſtronu ſchoł.

Sandżeny tydżeń ßu ſ Wojerez po 8 pruſkich ranjenych, w tudomnym lazerecze hladanych wojakow pſchijéli a jich do ſpomnjeneho měſta ßobu wſali. Teho runja je jedyn johanitar ſ Kölna nad Rheinom tſjóch pruſkich ranjenych wojakow do tamnych ſtronow ßobu wſał a 21 awſtriſkich wojakow, kotſiž ßu nimale zyle ſahojeni, ßu do kupjelow Auguſtusbad pola Radeberga pósłkali, ſo bychu ßo tam dohojili.

Wumrjeli ßu w lazarecze w ſańdżenych dnjach ßlédowazy wojazy: pruſki füſelier Staniſław Golniewicz ſ Karſewa wot 11. kompagnije 6. pomorſkeho infanterieregimenta No. 49.; awſtriſki wojak Jakub Jaromczik ſ Wuherſkeje, wot 3. kompagnije 34. infanterieregimenta: pruſki wojak Marczin Göttgens ſ Fuchena, wot 10. kompagnije 65. infanterieregimenta; awſtriſki wojak Schczépan Nagy ſe Zasvy we Wuherſkej, wot 1. bataillona 3. kompagnije 34. infanterieregimenta a baron Jurij ſ Uckermann ſ Lutobcza, leutnant 3. bataillona 3. kompagnije tſélzow. — Wſchitzy ſemrjeczi wojazy buchu po kſcheſczijanſkim waſchnju a ſ wojerſkim poczeſczowanjom pak na Tuchoř pak na Mikławſchk pohrjebani.

S Budyſchina. W ſapiſach ſchkodowanjow pruſkeho wójſka ßmy dale mjena ßlédowazych wojakow ſ pruſkich Hornych Łužicow nadeſchli:

Pěſchi garderegiment: grenadier Jan Schuſter ſ Borſchcze, lohko ranjeny; grenadier M. Theo ſ Koſchina, morwy.

Gardyfüſilierregiment: füſilier H. Róbel ſ Wuſkidze, lohko ranjeny; horniſt Korch ſ Kulowa, czežko ranjeny.

S Budyſchina. Nam je dobroczinje k nawjedżenju date, ſo jebakojo po kraju wokoło czahaja a ludźi ſ tym wo pjenjeſy njeßu, prajizy, ſo ßu ſ Czech pſchiſchli a wot tam wot ſakſkich wojakow abo wot tajkich poßłani, kiž ßu tam ſa wójſko ſ pſchipſchahom jěcz dyrbjeli. Woni pytaja ſtarſchich ſakſkich wojakow ſe ſelharnymi powjeſczemi k temu narycžecz, ſo jim ſa jich pſchi jakiſkim wójſku ſtejazych ßynow pjenjeſy abo wězy ßobu dadża, kotrež pak tucźi ženje njewuhladaja, abo wudawaja pola hoſpodarjow, kotrychž konje a woſy ßo hiſchcze ſ pſchipſchaha domoj wróczili njejßu, ſo czi tam a tam leża, a ßo ßu woni wotpoßłani to hoſpodarjej k wjedżenju czinicz. A ſo ßebi ſa to wot tajkich hoſpodarjow hódnje ſapłaczicz dadża, to móże ßebi kóżdy myßlicz. Duž je k radżenju, ſo bychu ludźo tajkich człowjekow, hdyž k někomu ſ tajkim wudawanjom pſchiňdu, twjerdże dżerżeli a polizajam pſchepodali. W Radebergu ßu jeneho tajkeho njebolaka doßahnyli, kotryž je, kaž je ßo poſdźiſcho pakaſało, 34 ſtarſchich a hoſpodarjow wujebał.

Najnowſche.

Draždżany, 1. auguſta. Sakſka kralowa a prynzeßyna Jurjowa pſchebywatej w Regensburgu (w Bajerſkej) a krónprynzeßyna Karola w Hetzendorfje pola Wina.

Shorjelz, 1. auguſta. Pruſka kralowa je wczera ßem pſchijéła a tudomne lezarethy wobhladowała. Potom je hiſchcze ranjeneho generalmajora Tümplinga wopytała a ßo popołdnju wokoło 5 hodżinow ſaßo do Barlina wróczíła.

Barlin, 30. julija. Wſchitke wotdżélenja wójſka, kiž ßu na puczu do Czech, ßu pſchikaſnju doſtałe, tam ſtejo woſtacz, hdżež runje ßu. — A ſ Koblenza piſaja: „Runje je tudy pſchikaſnja pſchiſchła, ſo ma ßo wot kóżdeho landwehrbataillona 300 muži domoj póßłacz.

Brünn, 28. julija. Wróczenje wojakow je ßo ſapoczało.

Florenz, 31. julija. Měr budże najſkerje w Prahy wobſanknjeny a to hižom do 15. auguſta teho léta.

Frankfurt nad Majnom, 1. auguſta. Pjenježnik ßwobodny knjes ſ Rothſchild pojédże jutſje do Barlina, ſo by tam frankfurtſkeho měſchczanoſtu Müllera podpjerał (mjenujizy pſchi proſchenju wo to, ſo by pruſki kral měſtu Frankfurtej napołożenu kontribuziju wot 25 millionow ſchéßnakow ſpuſchcził abo tola pomjeńſchił.)

Stuttgart, 1. auguſta. Ruſki khéžor je wobſanknył, namjet na powołanje kongreßa ſtajicz, w kotrymž bychu ßo němſke naležnoſcze dowuradźiłe.

Nürnberg, 1. auguſta. Avantgarda druheho pruſkeho reſervekorpſa, pod kommandom meklenburg-ſchwerinſkeho wjelwójwody ſtejazeho, je wczera do naſcheho měſta pſchiſchła a wón ßam ſ dalſchim wójſkom jutſje ßem pſchiňdże.

Newyork, 1. auguſta. Kongreß je ßo wotdżenił. Bawma 36. (Tuta powjeſcz je po podmórſkim telegrafu pſchiſchła a je ſ Ameriki do Europy jenož něhdże 10 minutow trjebała.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Dokelž ßo nětkole tola měr wěsty bycz sda, dha drje bychmoj ßo saßo do pryslow podacz móhłoj.

Mots Tunka. Haj, ja ßebi tež myßlu, so budźe bórsy měr a so by ßo po tajkim s nowa wjeßelsche wobleczo wutykowacz hodźiło.

H. D. To masch prawje, ale ja mam hischcze někotre wězki s Pschilopka, kotrež chzu hischcze najprjódzy wotbycz, a myßlu ßebi, so bychmoj hakle sa tydźeń saßo pryslicz poczałoj.

M. T. Kak chzesch, a dha powjedaj.

H. D. Jako mějachu 18. julija ßylne njewjedro we Winje a wokolnosczi, dyri błysk tež do wulkeho drjewjaneho mosta, kotryž psches rěku Donawu wjedźe. Do tuteho mosta bě tójschto polvera sapołoženeho, so bychu jón rostsělicz móhli, hdy by we wójnskim napohladanju trjeba było. Błysk runje tam dyri, hdźež tón polver tczesche a duž kruch mosta s wulkim ropotom roslecza a tón móst ßam ßo wschón palicz pocza, so bě nusa wulka, prjedy hacz móžachu woheń podußycz.

Draždźanske nowiny powjedaja ßlědowazu bajku: Jako prěni pruszy husarojo pola Rychbacha sakske mjesy pschekroczichu a do jeneje sakskeje wßy pschińdźechu, běžesche tam jedyn bur, kiž běsche pakczik papjerjanych pjenjes dostał, se stracha na łubju a ßuny tón pakczik khětsje rucze do ßłomy, kotraž w ßykanjowym rěsaku ležesche. Někotsi husarojo potom k njemu do kwartiry pschińdźechu a jedyn wot nich dźěsche skradźu na łubju, so by tam sa wowßom a ßynom pytał. Dokelž tam woboje njenamaka, dha pschistupi k rěsakej a pocza twjerdźe ßykanje rěßacz — a s postróženjom pytny potom tón bur, so je husarowy kóń tón pakczik na dobre kuski rosrěsanych papjerjanych pjenjes ßobu skmutał.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Korla August Lehmann, czěßla na Židowje, s Marju Schmidtez tam.

Křćenej:

Michałska cyrkej: Marja Madlena Ernestina, Handrija Löhnerta, žiwnosczerja w Nadźanczach, dź. — Hana Martha, Jana Jurscha, hetmana na ryczeŕkuble w Cźichónzach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 16. julija: Korla August, Pětra Brody, wobydlerja w Budyschinje, ß., 6 m. 3 n. — 22., Handrij Kriegel, wobydleŕ w Delnej Kinje, 62 l. 6 m.

Wulki wubjerk dźěczazych wosyczkow, w płaczisnje wot 5 tl. a dróžscho, kaž tež wschitke druhe korbarske twory we woßebnej dobrosczi a tunjosczi ma na pschedań

A. M. Bartusch,
korbarski mischtr w Židowje.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucza wulki wubjerk kaschczow s dubowého, khójnowého a jědlowého drjewa.

Wójnske kharty
(Kriegskarten)

we wulkim wubjerku, wot 5 nßl. hacz do 20 nßl. porucza knihaŕnja **Ssmolerja a Pjecha.**

Katholski Posoł czo. 15 je wuschoł.

Skład
schpihelow,
stotychkromow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy cžo. 20
najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczíſnach ſ tuthym porucža.

Skład
blidoweje,
khofejoweje
a
myjneje
nadoby.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſažwanju, bróſtowym cžerpjenju, ſchijowej wobcžežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wöſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.

K nětcžiſchemu nalětnemu cžaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

mužſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židje, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedźbowacź, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczíſnami mózu kózdu konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Kalk.

W Lorenzez kalkpalerni w Cunnersdorfje pola Shorjelza ßo wot dzenßniſcheho dnja **polny kalk**, wulki kórz ſa 12 nßl. pſchedawa. Sa kupowarjow wot 50 hacž 100 kórzow hiſchcze tuniſcho.

W Cunnersdorfje 15. julija 1866.

Kouverty

wſchelkich wulkoſczow po najtuniſchich płaczíſnach pſchedawa kniharnja **Smolerja a Pjecha** w Budyſchinje.

NB. Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

Jedyn kožany portemonnaie, ſ cžerwjenym banczikom wobwity, w kotrymž bě jedyn 5tolerſki a dwaj 1tolerſkaj papierjanej pjenjeſaj, je ßo ſańdźenu ßrjedu na mjaßowym torhoſchczu ſhubił. Sprawny namakar chžył jón ſa dobre myto we wudawarni Serb. Now. wotedacź.

Grieshammerowy skład

na dwórnischczu s napschecza kublokubi porucza czerstwy **twarski a hnójny kalk, guano, koschzinu, superphosphat.**

Trjebane graty.

Jedyn por po módze dźěłaneho, derje dźerżaneho kuczowego gratu a 2 poraj gratu do dźěła ma na pschedań

E. G. Leuner na bohatej haßy.

Kožane, knjenjaze, pjenjezne a puczowanske tosche we wulkim wubjerku porucza

E. G. Leuner na bohatej haßy.

Wosowy mas

najlěpscheje dobrosczje w ¼, ½, ¼ zentnarskich czwizach a kaschczikach porucza najtunischo

E. G. Leuner na bohatej haßy.

Candis syrop

w rjanej ßłódkej tworje pschedawam wot dzeńßnischeho dnja tunischo a to punt po 16 np.

Łamany rajß

jara rjany wulkosornaty je pola mje dostacz.

Carl Noack

na swonknej lawskej haßy.

Dokelž ßo po delnjoschlenskej żelesniży nětko saßo kamjentne wuhlo pschiwozuje, dha je mi mózno było, tež kalkownju w **Niskej** saßo do dźěłanja stajicz. Dnž wschitkim swojim czesczenym wotebjerarjam s daloka a s bliska najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, so móże nětko kózdy saßo khroble po kalk poßłacz, dokelž stej wobej kalkpalerni w **Niskej** a **Cunnersdorfje** w poknym skutkowanju.

Niska a Cunnersdorf, 28. julija 1866.

H. W. Siebörger,
wobßedźer kalkownjow.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towarstwo smeje, — dali Bóh, — jutsje sa tydzeń 12. augusta po nyschporje popoknju w tsjoch shromadźisnu.

Pětr Mónk, pißmawjedźer.

Jena sprawna dźowka ßo pschi dobrej sdźi pyta a móże hnydom do ßłużby stupicz. Hdże? to je shonicz pola knotarja Jana Pötschki w Kamjenej pola Rakez.

Tamnu ßobotu bu w Budyschinje jena skota broscha shubjena. Sprawny namakar abo sprawna namarka njech jn sa dobre myto we wudawarni Serb. Now. woteda.

Dickowa koncessionirowana daloko wuwołana spodźiwnje hojaza żałba,

kotraž je ßo najbóle kózdy ras jako dobra wopokasała, porucza ßo w żerdkach po 3 ngßl. a po 12 np.

wot **hrodowskeje haptyki**
w Budyschinje.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kżizomaj wschědnje krumom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobżernosczż, płodży wjele mloka a sadźěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 ngßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

W kniharni kk. Smolerja a Pjecha pschi bohatych wrotach w Budyschinje je sa 2½ ngßl. dostacz: „**Schkit Boži.** Wójnske modlitwy. Sestajał H. Imisch, farar w Hodźiju".

Wutrobny dźak

knjesej Imischej, fararjej w Hodźiju, sa to, so je w swojich knižkach „Boži schkit" pschecziwo temu bjesbóżnemu tak mjenowanemu swarnowanskemu listej wustupił a prawe rodwuczenje wot njeho dał a jón s poknym prawom mjenuje „czertowsku saßnu pschecziwo Bożemu kralestwu." — S wjele wěrjazych wutrobow je jemu tajki dźak pschiwokany, kotrež ßu ßo se ßurowjenjom spodźiwake, so móża w naschim czaßu kschesczijenjo pschi tak poknym kschesczijanskim roswuczenju hischcze takle saßlepjeni bycz a na tajkele Bohahanjaze ßkowa nękajke dowěrjenje stajicz. O kak ßu kschesczijenjo sesady pohanow stupili: pohanjo maja drjewjanych a kamjentnych pschibohow, kschesczijenjo pak papjerjanych! Tu je wěra w papjerje, ale kajka je we wutrobje? — Pschi tym tež k. knihiczischczer Monsa a kk. knihikupzaj Smolerja a Pjecha wosebnu khwalbu saßłuża, dokelž ßu czischczenje a pschedawanje tuteho lista s kschesczijanskim hněwom wot ßo wotpokasali. Tónle list je po druhej kasni sjawne hanjenje Bożeho mjena a Khrystußoweho wumóżenja. O njedźiwajmy ßo, so Bóh czežke wójnske czaßy na naß sczele. Njemolcze ßo, Bóh ßo njeda sa ßměch měcz.

Na żadanje nětkotrych Serbow w Brěsowje

Jan Preuska.

Wam wschitkim, kiž mje pschi zasohorjetwarjenju mojich, 23. meje 1865 wotpalenych twarjenjow lubosczje poknje podpjeraschcze, praju ja mój najwutrobnischi dźak. Bóh wjerschny żohnuj Was za to prawje nadobnje a wobarnnj Was pschede wschěm njezbożom.

Michał Schpitank
w Nowym Lnsczu.

Nakładnikaj: Smoler a Pjech. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 32. ~ 11. augusta. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Minakała. S Marineje Hwězdy. S Klukscha. S Makeho Zicžeńka. S Cžichońz. S Hncziny. S Lubija. S Budyschina. — Nowsche ważnische powjesce. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesce. — Nawěštnik.

Najnowsche.

Paris, 8. augusta. S Nazaira je runje zledowaza powjesć pschischła: Merikanska khežorka je dzenza rano s parołódzu zem pschijela a jutsje dale do Parisa pojedže. (To je snamjo, so sa khežora Maxa w Merikanskej najskerje hubjenje steji.)

Barlin, 8. augusta. General s Manteuffel je wot krala k ruskemu khežorej póslany. Ruski khežor na wschelakich zwójbach němskich mjeńschich wjerchow jara dźěl bjerje, dokelž do jeho pscheczelstwa złuscheja. Tak je, na pschiklad, württembergska kralowa zotra ruskeho khežora. Dotalne pscheczelstwo bjes pruskim kralom a ruskim khežorom je k temu wjedło, so je pruski kral sa nusne spósnał, prjedy wschelake nalěžnosce s ruskim khežorom wujednacz, hacz so w Němzach wjetsche pscheměnjenja stanu.

Barlin, 8. augusta. Baron Werther je zo hakle dzenza do Prahi podał, so by tam dokument měra wuradzicz pombał. Pruski kral zo najskerje w bliżschim czazu do karlsbadskich kupjel (w Czechach) poda a tam spomnjeny dokument podpischе. Tak bórzy hacz so to stanje a awstriski khežor wójnske khósty sapłaczi, so pruske wójsko domoj wróczi. (Khežor ma pjenjesy k tajkim khóstam hižom pschihotowane.)

Praha, 7. augusta. Pruski prynz Bjedrich Korla je wczera nozy zem pschijeł a zo se zwojim stabom do Waldsteinskeho brodu na małej stronje pscheźydlił.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 4. augusta 1866.

Dowoz: 9233 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša. tl.	ngr.	np.	nižša. tl.	ngr.	np.	na bursy, najwyšša tl.	ngr.	np.	najniž tl.	ngr.	np.
Pschenża	6	17	5	6	—	—	6	20	—	6	15	—
Rožka	4	20	—	4	10	—	4	25	—	4	15	—
Jecimjeń	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wowż	2	2	5	1	27	5	2	2	5	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	6	25	—	—	—	—	7	—	—	6	20	—
Jahły	7	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejdnschka	5	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. zyna	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane zymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jězdzenje po želesnizy.

Nětko staj zazo wschědnje dwaj czahaj wot Shorjelza do Draždzan zjadowanaj.

Wotjězd wot Shorjelza: Rano w 3 hodzinach; pschijězd do Budyschina: 6 hodż. 15 min., wotjězd: 6 hodż. 35 m.: pschijězd do Draždzan 10 hodż. 5 min. dopołdnja. — Wotjězd se Shorjelza popołdnju w 2 hodż.; pschijězd do Budyschina; 5 hodż. 45 min., wotjězd: 6 hodż. 5 m.; pschijězd do Draždzan: 9 hodż. 45 min. wjeczor

Wotjězd s Draždzan: Rano 6 hodż. 35 min.; pschijězd do Budyschina: 10 hodż. 40 min., wotjězd: 11 hodż.; pschijězd do Shorjelza: 3 hodż. popołdnju. — Wotjězd s Draždzan: popołdnju 5 hodż. 35 min.; pschijězd w Budyschinje: 9 hodż. 40 min., wotjězd: 10 hodż.; pschijězd do Shorjelza: 2 hodż. rano.

Sakska. S Draždžan pišaja: „Dokelž je nětko wěste, so ßo Jeho majestoßcź kral Jan saßo do kralowskeho hrodu wróćźi, dha je wutroba wobydlerjow naßcheho hłownego měßta też k nowej radoßcźi wożiwika. Njewěßtoßcź, kajke wopory ludźe Sakska hißcheże pßchinjeßcź dyrbjecź, drje hißcheże wßchitke wutroby wobcźežuje, ale žadyn wopor tak wulki njeje, so bychmy jón njepßchinjeßli, jeno so ßo naßch kralowßki dom saßo wróćźi. Nětko hakle je ßo pokaßako, kak hłuboko je ßo luboßcź k kralej we wutrobje luda ßakorjenika, pßchetož rědko ßu wßchak žaneho wjerćha ß tajkej ßwěrnoßcźu a ß tajkim prawom jeho poddani lubowali, kaž krala Jana jeho Saksojo. Pßchekupßtwo a wikowanje poczina też saßo bóle pßchibjeracź a w dźiwadle (theatrje) ßu sańdźeny tydźeń też ß nowa hracź poczeli a je wón stajnje bohacże wopytany. Parokódźe, kotreż běchu do Czech ßkhowane, nětko saßo po Łobju horje a dele jěßdźa. Wojerße czahi na żeleßnizach poczinaja bóle rědke bycź, ża to pak czahi ß puczowarjemi a pßchekupßtkimi tworami pßchibjeraja. Konzerty a druhe ßjawne ßabawy ßo też saßo wot wjaz ludźi wopytuja. Pßchi wßchěm tym je wßchak hißcheże doßcź tajkich, kotßiž hißcheże pßchezo wěricź nochzedźa, so je měr wěßty. Woni praja, so to wukrajne wjerćhi czerpicź njebudźa. Ale ßwotkal dyrbjała tajka njeßczerpnoßcź pßchińcź? So Franzowßka měr njeßadźěwa, to ßmy hižom do ßyteje wole ßhonili, a ßo Nußowßka ß kongreßom, wot njeje namjetowanym, niczo njewudobudźe, ßmy też hižom wuhladali, pßchetož k jeje myßli nichtó pßchipanył njeje, khiba jenož małý Portugal. — Druha wina, czeho dla tak wjele ludźi do měra wěricź nochze, je to měnjenje, ßo je awßtrißki kheżor jenož teho dla pßchiměr ßczinił, ßo by khwile měł, ßwoje połodniße a połnózne wójßko ßjenoczicź, a ßo budze ßo wón po ßkónczenju pßchiměra (Waffenßtillßtand) ße ßjenoczenymi mozami do njepßcheczela dacź a ßo na nim wjeczicź. To je měnjenje człowjeka, kotryż wocźi ßańdźeli, ßo njeby wěrnoßcź widźał; pßchetož runje pßchiměr ßczini ßjenoczenje ßpomnjeneju wójßkow njemóżne, dokelž żane dale hicź njeßmje. Hdy by żane dale ßchko, dha by dźe pßchiměr ßkamany był a to tola nichtón awßtrißkemu kheżorej ßdobnje pßchizpicź njemóże, ßo wón jenož teho dla ßlubjenja czini, ßo by je potom saßo łamał. — Ale też ß druhich ßtronow doßcź ßkutkow ßa to ryczi, ßo je měr wěßty. Tak praja winße nowiny „Debatte“: „Jednanja wo měr ruczißcho a ßpodobnißcho pokracźuja, hacź móżachmy ßo nadźecź, a hodźi ßo wěßcźicź, ßo budze ßo po pßchipóßnaczu wumě-nenjenjow měra měr wobßankazy dokument hižom na nowy tydźeń tym wjerćham k podpißanju prjódkpokożicź móz, kotrychż to naßtupa. — Teho runja ßo ß Wina woßjewjuje, ßo wot 30. julija żanych nowych ludźi wjazy do wójßka njebjeru, a w Prußkej ßo landwehra domoj pußcheża a rekrutirowanje, kiž bě ßo ßańdźeny tydźeń ßapoczało, je hižom druhi dźeń ßaßtako. To drje tola wßchitko na měr pokaßuje a my njeprawje czinimy, hdyž ßebi bjes nußy njepokoj a ßtaroßcź czinimy.“

List na redaktora: Jedyn nan je mi w tychle dnjach liśczik póßłał, w kotrymž bjes druhim praji: „Luby knjeże! Wy ßcze ßańdźenu ßobotu w Serbßkich Nowinach pißali, ßo ßo měr ße ßpěßchnymi krocźelemi pßchiblížuje, a ßcze nam ß tajkim prajenjom wulku ßtaroßcź ß wutroby wßali, pßchetož wot naß tójßchto młodych ludźi w ßakßkim wójßku ßteji. Ale nětko ßu w tychle dnjach ßchtyri lißty wot naßchich wojakow pßchißchli, w kotrychż je pißane, ßo měr njebudźe, ale ßo wjele wjazy bórßy saßo k ßurowej bitwje pßchińdźe. To je nam ß nowa saßo wulku ßtaroßcź na naßchu wutrobu waliło a naß wulzy ßrudźiło. A hacź runje mamy ßo wußnacź, ßo pßchi ßapoczatku wójny Waßchim ßłowam w Serb. Nowinach wěrili njeißmy, dokelž wßchak ßo nam njeßpodobachu a by nam wěrnoßcź hórka była, ale napoßledku ßmy tola dowěrjenje k Wam dobyli, dokelž je ßkónczńje wßcho trjechiło, ßchtož ßcze Wy pißali: duž wobroczam ßo ß tej próßtwu na Waß, ßo byßchcże mi dobroczinje prajili, ßchto Wy k lißtam naßchich wojakow měnicze a hacź wone prawdu ryczą? Pßchetož nam ßo jim tak prawje wěricź njecha, ale pßchi tym bychmy tola też rad wjedźeli, ßchto je Waßche měnjenje. Waßch najpodwolniśchi a t. d.“

Wotmolwjenje redaktora: „Mój luby pßcheczelo! Ja ßym hakle tón tydźeń saßo ßhonił, ßo ßebi jenoż njeluboßcź czinju, hdyž wěrnoßcź a prawdu ryczu; pßchetož hrubi njewědomni ludźo ßu mje teho dla ßrjedź běłeho dnja ß njeleßymi ßłowami nadpanyli, prajizy, ßo ja ß mojimi wěrnoßczemi też ßwět wotnajecź njebudu, ßo wone tola niczo njepomhaja a ßo ludźo tola jenoż na nje mjerßaja, — a ßchtož dale tajke njeroßomne ryczе běchu. Duž ßym wobßankył, hdyž wěrnoßcź w ludu tajke hłupe kody njeße, ßwoje měnjenje radßcho pßchi ßebi ßamym wobkhowacź: hdyž ludźo wěrnoßcź měcź nochzedźa, ja njewěm, czoho dla by ßo jim pßchinußowacź měła. Po tajkim njebudu ja nětko hacź na dalißche moje měnjenje do Serbßkich Nowinow pißacź, ale jenoż to, ßchtož němßke nowiny „Dresdner Journal, Dresdner Nachrichten, Budißßiner Nachrichten“ a teho runja cźaßopißy pßchinjeßu. Teho dla Wam też na Waßche praßchenje ßwoje měnjenje prajicź njemóżu a proßchu Waß, ßo byßchcże mi moje ßapowjedźenje ßa ßto njewukkadowali. Ssnadź w tym, ßchtož horka ß Draždźan pißaja, nękake ßpokojenje namakacze. Waßch najpodwolniśchi J. E. Smoleŕ.“

Draždźanße nowiny pißaja: „Pßchi jednanjach bjes Awßtrißkej (Oeßterreich) a Prußkej je drje wucźinjene, ßo dyrbi Sakska w ßwojich dotalnych mjeßach woßtacź, ale wßcho dalßche je woßebnym wuradźowanjom bjes Prußkej a Sakßkej ßawoßtajene a powjedźe tajke wuradźowanja ße ßtrony Sakßkeje knjes Hohenthal, dotalny ßakßki póßłanz (Geßandter) na prußkim dworje.“

„Dresdner Journal" pische: Kölnische Zeitung wudawa, „so budża na wschitke sakske města znamjenite kontribuzije wot Pruskeje napokožene." Take wudawanje na žane waschnje wěrne njeje. — Dale pische „Dresdner J.": Jeje majestosć kralowa Marja je srjedu 1. auguśta khorych a ranjenych wojakow w měschczańskej bolnizy (Krankenhaus) wopytała a jim swoje dźělbranje se skowom a słutkom wopokasała.

„Dresdner Nachrichten" pišaja: „Bjes tymi Saksami, kotsiž su sa wopokasanu wutrobitosć w kralowejhradskej bitwje wusnamjenjeni, je też artilleriejunker Ernst Schubert s Annaberga. Pschi zosanju běchu jemu pschi tej kanonje, kotraž bě jemu poruczena, jeneho konja satsělili a dweju konjow ranili. Pschi wschěm najhórschim kulowym deschczu je tón junker se swojim mužstwom pschi kanonje wutrał, trjechene konje wupschahnyczł dał a tu kanonu, do kotrejež běchu potom jenož tsi konje sapschehnjene, sašo k swojej batteriji pschiwjesł. Sa taku wutrobitosć a wobhladniwosć bu artilleriejunker Schubert sa wyschka pomjenowany a dosta wysche teho wulku skotu awstrisku medaillu sa wutrobitosć."

S Draždžan pišaja budyschim němskim nowinam 4. auguśta: „Dokelž so wěste bycz sda, so budże měr skoro wobsanknjeny, ludźo sašo lózo dychaja a warba poczina so s nowa sběhacz. Hdy bychu naš schanzy, na wschěch bokach města natwarjene, a pruske wójsko, tudy pschebywaze, na wójnu njedopomnjałe, dha móhł jedyn nimale wěricz, so je měr hižom pschiczahnył. Na ville a do lětnich wobydlenjow w naschej rjanej wokolnosczi so jich wobydlerjo, kotrychž běsche wójnski ropot do města (Draždžan) sahnał, sašo pschecżahuja a psches to Loschwitz, Blasewitz, Pillnitz, Niederlößnitz, Strehlen a t. d. sašo wožiwja. Tudy pschebywazy pruszy wojazy, s wjetscha landwehristojo, nadźijeja so, so smědża so w blizschim czasu domoj wróczicz. Lobjo je też wot parnych a płachtowych łódźow wožiwjene, czahi na želesnizach, hdyž też hischcze na wobmjesowane waschnje, po wschěch linijach jěsdża, a nadźijamy so teho dla, so wschitko bórsy sašo do stareje kolije pschińdże a naš połny měr wobsboži.

S Ebersbacha pišaja 5. auguśta, so je tam 6 człowjekow na kholeru skhorjeło a so je jena 61ětna holczka a jena 42lětna žónska na tutu khorosć wumrjeła. Też w blizkim Friedersdorfje su pjeczo też někotsi na kholeru wumrjeli.

„Leipziger Nachrichten" pišaja 4. auguśta: Wczera so w měsczе (Lipsku) powjedasche, so so kral hižom něhdże sa 8—10 dnjow domoj wróczi, haj, tudy měnjachu, so smědża tu nadźiju měcz, so wón někotre dny w naschim měsczе wostanje. Ale niczo zyle wěste njejsmy w tajkim nastupanju shonicz móhli.

Se Žitawy pišaja 3. auguśta, so su tam tsjo człowjekojo na kholeru skhorjeli.

S Draždžan pišaja, so je konzert, wot sobustawow kralowskeje hudźby a dwórskeho theatra w jenej tamnischej zyrkwi daty, 1900 tolěr wunjesł a so su tute pjenjesy kralowskej krajnej kommišiji pschepodate k rosdźělenju bjes pomozy potrjebne familije w bitwje panjenych Saksow. (Jeli su bjes Sserbami też tajke familije, dha njech so skerje lěpje na spomnjenu kommišiju wobrocza.)

Wschitkich wustawkow měra, kotrež su we „Wiener Zeitung" wotczischczjane, je do hromady dźewjecz. Wustawk, kiž Sakksku nastupa, rěka takle: „Na požadanje Jeho majestosczе khěžora awstriskeho je Jeho majestosć kral pruski hotowy, pschi wjódskstejazych pscheměnjenjach krajowemu wobstejenju sakskeho kralestwa w jeho dotalnym wopschijeczu wobstacz dacz, sebi pschi tym wuměnjejo, so pschinoschk Saskeje k wójnskim khóstam a pschichodne postajenje sakskeho kralestwa w połnóznoněmskim swjasku s Jeho majestosczu kralom sakskim sam blize do rjadu staji. Wysche teho Jeho majestosć khěžor awstriski slubi, nowe srjadowanja, kotrež Jeho majestosć kral pruski w połnóznych Němzach sczini, se wschěmi pscheměnjenjemi w krajach sa dobre spósnacz."

Czehnjenje 70. sakskeje krajneje lotterije, kotrež bu, jako bě prěnja klasa czehnjena, wójny dla na njewěsty czas wotstorczene, nětko sašo dale póndże, pschetož kralowska lotterijowa direkzia je w „Leipziger Zeitung" wosjewiła, so smeje so czehnjenja druheje klasy spomnjeneje lotterije 27. auguśta stacz.

Pruß y. „Dresdner Journal" pische: „Jeho majestosć kral pruski je so 4. auguśta s kronprynzom, s ministrom Bismarkom a t. d. do Barlina wrócził a bu wot tamnischich wobydlerjow s wulkej radosczu witany. Zyle město bě s khorhojemi bohacze pyschene a wjeczor krasnje posswěczene. Nasajtra w dwanaczich hodźinach pschipołdnju je kral potom pruski sejm (Landtag) wotewrił a w swojej ryczi bjes druhim prajił: „Widżo sastupjerjow kraja wokoło mje shromadżenych, czěri mje moje czucze, pschede wschitkim też s tuteho města mój a mojeho luda dźak sa Božu hnadu wuprajicz, kotraž je Pruskej pomhała, pod czežkimi, tola pak sbožownymi woporami niz jeno strachi njepschecżelskeho nadpada wot naschich mjesow wotwobaracz, ale też w spěschnym dobywanju wótznokrajneho wójska starej khwalbje nowu pschidobycz a sa narodne roswiwanje Němzow dróhu wurunacz . . . . ,

Na pjenjezne należnosczе kraja może moje knjeżerstwo se spokojnosczu hladacz . . . . Hacz runje běchu hižom psches danisku wójnu krajnej khasny wulke wopory nadpołożene, dha je so tola poradźiło, dotalne khósty nětczischeje wójny snjesczc. Czim bóle so nadźijam, so budża te pjenjesy, kotrež budża k hódnemu skónczenju wójny a k sapłaczenju teho, schtož je kraj na skocze, na žicze a t. d. nawdacz měł, wot Was swólniwje pschiswolene . . . . .

Krajnym wudawkam, kotrež so někotre lěta bjes

pschiſwolenja ßejma mějachu, pobrachowaſche pſchejenoſcz mojeho knjeżerſtwa a ßejma, wone běchu teho dla njeſakonſke. Ja pak mam to dowěrjenje, ſo budże mojemu knjeżerſtwu tajke pobrachowaze pſchiſwolenje hiſchcze nětko wot ſaſtupjerjow date a dotalna ſwada cźim lóżo wotſtronjena, dokelž ßměmy docźakacz, ſo budże powjetſchenje Pruſkeje a ſrjadowanje jeneho wójſka ſa wſchě kraje němſkeho ſwjaſka pod pruſkim wjedżenjom k temu pomhacz, ſo ßo jeho cźeża wot wſchitkich, do ſwjaſka teho ßkuſchazych, po runej měrje ponieße a t. d.

Sa prěnju komoru je ßo hrabja Stolberg ſa pſchedßydu wuſwolił. Wona, kaž tež druha komora, chze adreßu na krala wuradźicz, to je, wobej komorje chzetej we wotmolwjenju na kralowu wotewrjazu rycz ßwoje měnjenje pſched kralom wuprajicz.

Awſtria. „Wiener Zeitung" piſche: Wjecźor 5. auguſta poda ßo baron Brenner do Prahi, ſo by ſ baronom Wertherom, wot pruſkeho krala poßłanym, napißanje dokumenta měra wujednał. (So ßo to bjes miniſtrow ſtanje, dżerži ßo ſa dopokaſmo, ſo ßu najważniſche wězy hižom wucźinjene a ſo maja ßo jenoż hiſchcze pódlanſke należnoſcze wuradźicz.)

Dale piſche ßo ſ Wina: Bórſy po wobſanknjenju měra budże krajny ßejm do Wina powołany, tola pak po nowym wolbnym ſakonju, po kotrymż ſměja ßo ſapoßłanzy direktnje wuſwolicz. — Miniſter hrabja Belcredi je 30. julija ſ winſkimi pjenjeżnikami jednał, ſo bychu 30 milionow ſchěßnakow w hromadu ſnjeßli, dokelž ma Awſtria Pruſkej tejko ſa wójnſke khóſty płacźicz. Pjenjeżnizy běchu k temu ſwolniwi, woßebje jako miniſter pſchiſpomni, ſo Pruſzy tak bórſy kraj wopuſcheza, hacž budża jim wójnſke khóſty wupłacźene.

Połodniſche Němzy. Bjes Bajerſkej a Pruſkej je pſchiměr wobſanknjeny, kotryż je ßo 2. auguſta ſapoczał. Tež ſ druhimi małymi wjerchami, ſ kotrymiż ma Pruſka wójnu, je pſchiměr ſcźinjeny. Měr ßam ma ßo w Barlinje wujednacz, a tam teho dla póßłanzy mjeńſchich němſkich wjerchow w bliżſchim cźaßu pſchińdu.

Italia. Italſki kral a awſtriſki khěżor pſches ßwojich radźicźelow pſchezo hiſchcze wo pſchiměr jednataj a ſda ßo, ſo to tak ſpěſchnje njeńdże, kaž ſ pruſkim kralom. Najſkerje ßu pjenjeżne praſchenja na tajkim dliczom wina, pſchetoż awſtriſki khěżor chze pjecza ſa te ſchtyri ßylne twjerdżiſny, kotreż je w Venezianſkej natwarił abo tola wutwarił, tójſchto pjenjes měcz a tych je pola italſkeho krala w tu khwilu mało. A hewak móże awſtriſki khěżor pſcheczíwo italſkemu kralej tež teho dla krucze wuſtupowacz, dokelž je jeho wójſko Italſkich tak derje na kraju, kaž na morju ſbiło. A pſchi wſchěm tym ßu Italſzy tak njehańbicźi, ſo chzedża tež hiſchcze tón kruch Tyrola měcz, hdżež ßu ßo Němzy w ſańdżenym cźaßu pſcheitalſchcźicz dali.

Bjes měrowymi wuſtawkami rěka tón wuſtawk, kiž italſkeho krala naſtupa takle: „Jeho majeſtoſcz kral pruſki ßlubi, pſchiſwolenje Jeho majeſtoſcze krala italſkeho k měrowym wuſtawkam a k pſchiměrej wobſtaracz, tak bórſy hacž budże Benezianſka wot Jeho majeſtoſcze khěżora franzowſkeho Jeho majeſtoſczi kralej italſkemu wotſtupjena." (Awſtriſki khěżor bě mjenujzy, kaž je ſnate, Venezianſku najprjódzy na franzowſkeho khěżora wotſtupił.)

Dokelž je admiral Perſano mórſku bitwu pola Lißy pſcheczíwo awſtriſkim wójnſkim ſódżam pſchěhrał, dha je nětko do pſchepytowanja wſatn, dokelž jemu winu dawaja, ſo je tajke pſchěhracze na nětajke waſchnje ſawinował.

Franzowſka. Franzowſke knjeżerſtwo je ſ nowa woſjewiło, ſo budże wulka ßwětna wuſtajeńza, ſa kotruż ßo hižom dawno pſchihoty cźinja, ſ wěſtoſczu 1. haperleje 1867 wotewrjena. — Hacž dotal hiſchcze nihdże niczo pytnycz njeje, ſchto móhł ßebi po prawym Napoleon ſa ßwoje podpjeranje Pruſkeje a Italſkeje żadacz.

Jendżelſka. Kralowa Viktoria je 30. julija Johnſonej, pſchedßydże amerikanſkeje unije po nowopokożenym podmórſkim telegrafu ßlědowaze ſbożopſchecze poßłała: „Kralowa pſcheje pſchedßydże ſboże k ſbożomnemu dokonjenju prjódtwſacza, wot kotrehoż ßo nadżija, ſo budże jako nowy ſwjaſk jednoty bjes amerikanſkej uniju a Jendżelſkej ßłużicz."

Pſchedßyda je na tajke ſbożopſchecze ſ tutymi ßłowami wotmolwił: Wot Handrija Johnſona na Jeje majeſtoſcz kralowu jendżelſku, 30. julija 11 hodżinow 30 minutow dopołdnja. Pſchedßyda amerikanſkeje unije wobßwědcza ſ woßebnym ſpodobanjom dostacze depeſche Waſcheje majeſtoſcze a ma tež tu wutrobnu nadżiju, ſo by tón telegraf, kotryż nětko naranſchu a nawjecźornu ſemſku połkulu ſjenocza, k temu ßłużił, měr a pſchecźelnoſcz bjes knjeżerſtwomaj jendżelſkeho kraleſtwa a amerikanſkeje unije wobtwjerdżecz a na wſche cźaßy ſdżerżecz.

Rußowſka. Polſke miniſterſtwo finanzow je ſ ruſkim tajkim miniſterſtwom ſjenocźene a ßu nětko w Pólſkej dawki nimale na to waſchnje poſtajene, kaž w Rußowſkej.

Danſka prynzeßyna Dagmara, njewěſta ruſkeho wulkowjerſcha naßlědnika, w nětkotrym cźaßu do Rußowſkeje pſchijědże, ſo by tamniſchu khěżorſku ßwójbu wopytała.

Amerika. Mexikanſki khěżor Max drje ßo hiſchcze pſchezo ſ tamniſchimi republikanarjemi bije, ale wón ma mało ſboża pſchi tej zyłej wězy, pſchetoż wjetſcha pokoja mexikanſkeho khěżorſtwa je w ruzy republikanarjow.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tydżenja běchmy po ſapißu, kotryż je w tudomnym lazarecze wupoißnjeny, w Serb. Nowinach wotcźiſchcźecz dali, ſo je tam tež ſaſki wojak Jan Auguſt Haaſer ſ Hnaſchez ſaſtupił. To dyrbi pak rěkacz: ſ Kocźizy, kaž je ßo poſdźiſcho wunamkało.

Dale běchmy po němſkich nowinach woſſewili, ſo je ßo ſakſki wojak Pjetſchka ſ Jeſchiz domoj wróćził. Tón pak, kaž ßmy nětko prawdu ſhonili, je ſ Makeho Budyſchinka a je jenož w ßwojim cżaßu w Jeſchizach ßkužił.

Hewak je nam k wjedżenju date, ſo ſakſki wojak Jan Lehnert wot 2. bataillona 4. kompagnije tſělzow, kotryž bu w kralowejhradſkej bitwje do horneho bjedra ranjeny, w pruſkim lazarecże w Proſkawje (w Hornej Schleſynſkej) leži.

W budyſkim lazarecże ßu wumrjeli: Franz Zar ſ Wuherſkeje, wojak 44. awſtriſkeho infanterieregimenta; ſakſki wojak Bjedrich Wylem Berge ſ Bretniga pola Połcżniży, wot 16. infanteriebataillona 2. kompagnije a Jan Fuchs ſ Friedersreutha w Cżechach, wojak 73. awſtriſkeho infanterieregimenta. Woni buchu wſchitzy po kſcheſcżijanſkim waſchnju a ſ wojerſkim poczeſcżowanjom pohrjebani.

S Minakała. Do tudomneho, wot knjeſa hrabje ſ Einſiedel ſrjadowaneho lazaretha ßu 3. auguſta ſ budyſkeho lazaretha ßlědowazy ranjeni pjeczo Sakſkojo pſcheßadżeni: Korla Pjech ſ Zyżkez, Jan Pjetaſch ſ Kſchiweje Borſchcże, Ludwig Quaas ſ Werdawa, Ferdinand Salzbrunner ſ Tauchi a Pomhajboh Schöna ſ Werdawa.

S Marineje Hwězdy. Do lazaretha, kotryž je tudomny klóſchtr ſałożił, ſtaj bjes druhimi tež ſ budyſkeho lazaretha pſcheßadżenaj ranjenaj Sakſtaj: tſělz Pjetſchka ſ Krěpjez a pěſchk Lukaſch ſe Serbſkich Paſliz.

S Klukſcha. Naſch diakonus k. Ebert je ſ k. duchownym Kittanom w Schönfeldże pola Großenhaina wot naſcheho miniſterſtwa poruczność doſtał, ßo do Cżech a do Morawy na pucz podacz, ſo byſchtaj tam po wſchěch lazarethach khorych a ranjenych ſakſkich wojakow wopytowałoj a ſ Božim ßłowom a wotkaſanjom poßłnjowałoj. Wonaj ſtaj tam 7. auguſta ſ Draždżan wotjěkoj.

S Makeho Žiczeńka. Tudy je k. Korla Leberecht Dienel ſa póſtſkeho ſarjadowarja poſtajeny.

S Cżichoňz. Ssobotu 4. auguſta wjeczor w 10. hodżinje wudyri w domſkich tudomneho khěžkarja Jakuba Hejduſche woheń a pſchewobrocźi je w krótkim cżaßu do procha a popjeła.

S Huczíny. Sańdżenu ßrjedu popołdnju w 4. hodżinje wudyri w bróżni tudomneho tyſcherja Petawy woheń, wot kotrehoż bu tuta kaž tež Petawiz domſke zyle ſahubjena. W płomjenjach ßu tež ſchtyri koſy a jene tuczne ßwinjo kónz wſałe.

S Lubija. Wjeczor 7. auguſta pſchimjeſe ßo 19 ſakſkich, ſ cżeſkich lazarethow domoj puſchczennych wojakow na naſche dwórniſchczo a ßu ßo naſajtra do ßwojeje domowiny podali. Bjes nimi bě tež wojak Frenzel ſ Budyſchina wot 9. bataillona 4. kompagnije. — S Draždżan piſaja, ſo je ßo wyſchi inſpektor Damm na pucz podał, ſo by lokomotivy a żeleſniczne woſy, kotrež buchu do Bajerſkeje a Awſtriſkeje dowjeſene, ſaßo do Sakſkeje domoj pſchiwjeſł.

S Budyſchina. W jiczinſkej bitwje pytaſche wojak Ernſt Libuſcha wot 1. infanteriebataillona 2. kompagnije, jako druſy hižom reterirowachu, ßwojeho hauptmanna, kotryž bě panył, dale wotnjeſcz, ale to ßo jemu, Bohu żel, radżiło njeje. — Sslowakſke w Peſchcże (we Wuherſkej) wukhadżaze nowiny, powjedaja w jenym dopißu wot 24. julija bjes druhim: Wot 15. hacz do 24. julija cżehnjechu naſchi (awſtriſzy) wojazy pſches Běku Horu, pſches Myjavu a Werbowe. S nimi běſche něhdże 20,000 muži ſakſkeho wójſka. — (Wſchitke tele města ßu we Wuherſkej. So je tutón dopiß wěrny, hodži ßo tež ſ teho ßudżicz, ſo ßu wſchě liſty, kotrež ßmy w tutych dnjach wot ſakſkich wojakow cżitali, ſ Wuherſkeje poßłane, jako ſ Trencżina, ſ Bruka, ſ Preßburga a t. d.) — Wſchitzy ſakſzy wojazy piſaja, ſo je ſakſke wójſko po prawym mało ludži ſhubiło, hacz runje je wſchudże twjerdże wojowało.

Nowſche ważniſche powjeſcże.

Wrótßław, 7. auguſta. Tudomne nowiny powjedaja: Wczera dopołdnja je w Auſterlitzu w Awſtriji kommandirowazy general pruſkeho 6. armeekorpſa, general kavalerije ſ Mutius wumrjeł. (Najſkerje je wón na kholeru wumrjeł, kotraž tam jara ſakhadża.)

Win, 5. auguſta. Tudy je kholera wudyrila a ßu hižom nětkotſi ludżo na nju wumrjeli.

Barlin, 7. auguſta. S wěſtoſcżu ßo powjeda, ſo je pſchikaſnja k domojpuſchczenju landwehriſtow druheho wotrjada (Aufgebot) hižom wudata. — Prynz Anton hohenzollernſki, kotryž bě w kralowejhradſkej bitwje ſchtyri rany doſtał, je na te ßame wumrjeł. (Jeho cżěło wóndanjo po ſakſkoſchleſynſkej żeleſnizy do Barlina wjeſechu.) — Kral a krónprynz chzetaj ßo w bliżſchich dnjach k wójſku podacz, kotrež w połodniſchich Němzach ſteji.

Frankfurt nad Majnom, 5. auguſta. General ſ Manteuffel je ßo do Barlina podał.

Stuttgart (we Württembergſkej), 6. auguſta. Tudomny miniſter Varnbüler je ßo do Barlina podał, ſo by tam měr ſa Württembergſku wujednał.

Barlin, 5. auguſta. Franzowſki poßłanz Benedetti a italſki poßłanz hraběja Barral ſtaj ßo dżenża ßem wróćziłoj.

Augsburg, 5. auguſta. Póßłanzy zuſych wjerchow, kotſiž běchu ſe ſbytknym bundestagom ßem pſchiježli, ßu nětko naſche město ſ wjetſcha wopuſchczili.

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Bjes tym so kholera w poßleńschich dnjach w w Barlinje a Schczeczinje trochu wotebjerasche, pschibywa wona w Frankfurcze nad Odru, w Danzigu a Wrótßławje (Breslau.) Tež w Magdeburgu a Erfurcze je wona wudyriła a pjecza tež pschi někotrych wotdźělenjach pruskich wojakow w Morawje (Mähren) slě sakhadźa.

S Newyorka pißaja, so budźa lětusche bawmjane žně dobre.

W Petersburgu je něhdźe 2000 ludźi na kholeru wumrjeło a w Londonje tež wjele człowjekow na nju mrěje.

Wóndanjo ßo po jenej rězy w małym czołmiku dźowka jeneho schewza se ßwojim nawoženju a jedyn schewski wokoło wožachu. Woni poczachu se žortom s czołmom tam a ßem khabłacz a njesastachu prjedy, hacž ßo wón powróczi. Jenož tón schewski móžesche ßmjerczi wuczeknycz, njewjesta a nowoženja běschtaj ßo tepiłoj. Jako jeju po někotrych hodźinach namakachu, dźeržeschtaj ßo wobaj hischcze morwaj sa ruku.

W Nowosalzu roslecza 2. augusta, jako połnjo swonjachu, wucho wulkeho swona, tak so jeho schpaha, něhdźe 40 puntow czežka wotlecza. Ale wona tak sbožomnje dele pany, so žaneho wot teju dweju mužow, kotrajž tehdy swonjeschtaj, trjechiła njeje. Tón swón je lědom lěto stary.

Hanß Depla. W ßwojim czaßu dwaj duschnaj pohonczej w ßl. woßadźe k jahłam woraschtaj.

Mots Tunka. To drje tež rnnje pomnjecza hódne njeje!

H. D. To drje niz, ale na to hodźi ßo spomnicz, so wobaj palenz lubowaschtaj a mějeschtaj na kóždym kónzu sahona wulku bleschu palenza steja, haj, hdyž běschtaj do poł sahona, dha worak hižom kóždy ras wołasche: Wujo, khwataj, mi je schija wuskhła!

M. T. Nó, to staj mi taj prawaj pohonczej byłoj!

H. D. Haj, prawaj tež běschtaj, pschetož na tym sahonju, hdźež wonaj woraschtaj, tam jahły najrjenischo steja.

M. T. Ach, to drje teho dla, dokelž derje krjepischtaj?

H. D. Nje, ale dokelž mějeschtaj pschi ßwojim woranju wjele wobwalow a we tych ßu ßo jahły derje radźiłe.

Cyrkwinske powjesće.

Křćena:

Michałska cyrkej: Helena Augusta, Jana Sauera, khěžnika w Sskonej Borschczi, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 1. augusta: Handrij Eisner, wobydleř na Židowje, 68 l. — Madlena rodź. Kalichez, Bohuwěra Eichlera, wobydlerja na Židowje, mandźelska, 46 l. 21 d. — 30. julija: August Ferdinand, Bohumiła Efraima Bocka, wothladowarja želesnizy pola Ratarjez, ß., 1 l. 7 m.

Dokelž ßo po delnjoschlesynskej želesnizy nětko saßo kamjentne wuhlo pschiwožuje, dha je mi móžno było, tež kalkownju w **Niskej** saßo do dźěłanja stajicz. Duž wschitkim ßwojim czesczenym wotebjerarjam s daloka a s bliska najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so móže nětko kóždy saßo khroble po kalk poßłacz, dokelž stej wobej kalkpaleřni w **Niskej** a **Cunnersdorfje** w połnym skutkowanju.

Niska a Cunnersdorf, 28. julija 1866.

H. W. Siebörger,
wobßedźeř kalkownjow.

Skład
schpihelow,
stotychkromow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy cžo. 20
najdoſpolniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczijſnach ſ tutym porucža.

Skład
blidoweje,
khofejoweje
a
myjneje
nadoby.

Jenož woprawdžity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny broſtſyrop nima) ſpodžiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſažwanju, bróſtowym cžerpjenju, ſchijowej wobcžežnoſczi a jachlokaſcheln wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdžity maja tutón, pſches ßwoju ſpodžiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wöſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchcžu.

K nětcžiſchemu nalětnemu cžaßu porucžam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muzſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, létne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židže, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedžbowacj, ſo ßu wſchě draſcženja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczijſnami móžu kóždu konkurrenzu pſchewinyež.

C. W. Bitzka.

Wulki wubjerk dźěcžazych woſyczkow, w płaczijſnje wot 5 tl. a dróžſcho, kaž tež wſchitke druhe korbarſke tworv we woßebnej dobroſczi a tunjoſczi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Zidowje.

Kouverty

wſchelkich wulkoſczow po najtuniſchich płaczijſnach pſchedawa kniharnja **Smolerja a Pjecha** w Budyſchinje.

NB. Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

Kalk.

W Lorenzez kalkpaleŕni w Cunnersdorfje pola Shorjelza ßo wot dženßniſcheho dnja **polny kalk**, wulki kórz ſa 12 nßl. pſchedawa. Sa kupowarjow wot 50 hacž 100 kórzow hiſchcže tuniſcho.

W Cunnersdorfje 15. julija 1866.

Drjewowa aukzia.

Pondzelu 13. auguſta t. l. budże ſo w demjanſkim knježim lěſu w drjewniſchczu pſchi liſchczej horje kaž tež na ſkładzenych ſuchich drjewach tam a w lěſowym wotdźělenju dźeczelowe kerki mjenowanym,

½ kloftra ¾ kohczowſkich twjerdych ſchczěpow,
17½ " " " mjehkich "
8 kloftrow " " mjehkich kliplow,
1 kopa " " twjerdych walczkow,
82 kop " " mjehkich walczkow

pod wumĕnjenjom naßadźenja a ſa hotowe pjenjeſy na pſchedawanje pſchedawacz.

Aukzia ſapoczńje ſo rano we 8 hodźinach pſchi liſchczej horje.

W Huſzy 5. auguſta 1866.

Hugo Opelt.

Jedyn kantor a wuczer na wßy je wotmyßleny, k 1. oktobra t. l. 2 abo 3 hólzow do penſije wſacz. Tym ſamym by ſo dobre wotczehnjenje doſtało a bychu woni wyſche ſchulſkich hodźinow hiſchcze kóżde popołnje privatne roswuczowanje w němſkej ryczi, w mnſizy a t. d. doſtawali. S dobom doſtanu woni wobydlenje, żyrobu a płokanje. Sa to wſcho maja mĕßaczńje 7½ tl. ſapłaczicz.

Kiž wo to rodża, chżyli ſwoju adreßu pod pißmikami s. F. W. V. we wudawarni Serb. Nowinow wotedacz.

Jedyn pſchedeſchczńik, ſobotu namakany, może ſo we wudawarni Serb. Nowinow ſaßo doſtacz. Teho runja jedyn prjedy namakany kij.

Mißionſku ſhromadźiſnu

ſměje rachlowſke ſerbſke evangelſke luth. towarſtwo jutſje popołnju w rachlowſkej ſchuli. Pſchecźelow mißionſtwa wo dźĕlbranje na tej ſamej wutrobnje proßymy.

Pſchedßydſtwo.

Pſched nĕkotrymi njedźelemi jenu pondzelu je ſo liſtownja (Brieftoſcha) wot Krakez do Lemiſchowa ſhubiła, w kotrejž bĕ tak mjenowany „Beſitzſtandverzeichniß", nĕſchto papjerjanych pjenjes a druhich pißmow. Sprawny namakar chżył to ſa dobre myto we wudawarni Serb. Nowinow wotedacz.

Kral. ſakſka lotterija.

K druhej klaßy kral. ſakſkeje 70. lotterije, kotraž budże 27. auguſta t. l. czehnjena, ſo ſ rjanym a ſpodobnym wubjerkom 1/1, 1/2, 1/4, a 1/8 loßow najpodwolniſcho poruczam.

Handrij Hennig
na Židowje pſchi Budyſchinje.

Lamany rajß tuni,

Syrop ßłódki a huſty, punt po 16, 18 a 20 np.

poruża **Rudolph Hölzer**
na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Cigarry

tunje a ßo derje palaze:

No. 10.	25	Cigarrow	27 np.
" 12.	25	"	35 "
" 13.	25	"	40 "
" 15.	25	"	50 "

poruża **Rudolph Hölzer**
na rózku ßerbſkej a ſchulerſkej haßy.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, poruża wulki wubjerk kaſchczow ſ dubowehо, khójnowehо a jĕdlowehо drjewa.

Łužičan čo. 8 je wuſchoł.

K e d ż b u!

Njedźelu 12. auguſta kołbaßy wukulenje w Ssowrjezach.

Wutrobna proſtwa.

Dokelž je wot kral. ſakſkeje lotterijoweje direkzije nĕtko poſtajene, ſo budże ßo wot nĕtcziſcheje 70. lotterije 2. klaßa 27. auguſta, 3. klaßa 17. ſeptembra, 4. klaßa 8. oktobra a 5. klaßa wot 5. hacz do 21. novembra czahnycz, dha wobroczam ßo ſ tej wutrobnej próſtwu na mojich lubych Sserbow, ſo bychu mi woßebje k tejhle lotteriji, dokelž mam hiſchcze wulki ſkład a jara rjany wubjerk loßow 2. klaßy, ßwoje dobroczinwe dowĕrjenje ſpożczili, kaž ßu je mi hižom wjele lĕt wopokaſali, a ſo bychu mje ſ wotkupjenjom loßow ſwjeßelili. Wſchak je jim moje ſtajnje ſbożomne hracze derje ſnate.

Woßebje wobroczam ßo ja ſ najnaležniſchej próſtwu na wſchitkich, kotrymž ßebi dowolich jedyn lóß k prĕnjej klaßy poßłacz, a wot kotrychž hacz dotal żaneho motmolwjenja njedoſtach, ſo bychu woni tak dobri byli a ßwoje czißko dale hrali, ale mi to pſched czehnjenjom 2. klaßy k wjedźenju dali.

Loßy, kotrež mi wyſche woſtanu, dyrbju ja kóżdy ras połny tydźeń pſched czehnjenjom 1. klaßy naſpjet póßłacz a mam teho dla te ſpomnjene na mój riſiko hracz. Dokelž mam pak hižom wyſche teho wulki ſkład loßow, dha tych, kotrymž loßy 1. klaßy póßłach, hiſchcze ras wutrobnje proſchu, ſo bychu woni tak dobri byli, a tajke loßy tež w ßlĕdowaſzych klaßach dale hrali.

S loßami wſchitkich drużinow poruczam ßo czeſczenym Sserbam najpodwolniſcho.

W Budyſchinje, 10. auguſta 1866.

Carl Friedr. Jäger sen.
na ſwonknej lawſkej haßy czo. 801.

Wot redakzije.

Knjeſej M. Krawzej w Brĕſowzy. Kóżde czißko Serbſkich Nowinow, kotrež je na poſcze abo pola knihikupzow ſkaſane, ßo kóżdy tydźeń hižom pjatk popołnju wotpoſczele. Schtóž teho dla ßwoje Serb. Nowiny w prawym czaßu njedoſtanje, chżył ßo teho dla ſkerje lĕpje ſ reklamaziju na póſt abo knihikupza wobroczicz a wón je potom, kaž ßo nadźijamy, wĕſcze porjadnje doſtanje.

Nakładnikaj: Smoler a Pjech. Ciſé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 33. ~ 18. augusta. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. Se Židowa. — Spěwy. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Najnowsche.

Petersburg, 15. augusta. Spschepytanja, do kotrehoż běcha wěsteho Karakosowa wsali, kiž bě 4. haperleje na khězora Alexandra tsělił, pokasa šo so je wón k dwěmaj sbězkarskimaj towarstwomaj šłuschał, wot kotrejuž jene „organisazia", druhe pak „hela" rěkasche. Wobej s druhimi europäiskimi revoluzionarskimi tawarstwami w sjenoczeństwje stejeschtej.

Barlin, 15. augusta. Měr s württembergskim kralom je wobsankujeny a wón budże Pruskej 8. millionow schešnakow wójuskich khóstow płaczicz. — Hessen-Darmstadtska je tež měr sezinila a 7 millionow schešnakow saplaczi. — Ssobotu 18. augusta pruske ministerstwo woběmaj komoromaj wossewi, kajke s tych wobšadzenych němskich krajow chze kral k Pruskej pschidželicz. (To budża pjecza Hannover, Khurhessenska, Nassauska a Frankfurt nad Majnom.)

Barlin, 15. augusta. Franzowski pošlanz, knjes Benedetti, je šo s Parisa wrócził.

Win, 15. augusta. Finanzminister hrabja Larisch se šłužby stupi a na jeho město baron Hock stupi. Jednanja dla wobsankujenja měra w Prasy spodobnje pokraczuja. — Sakska kralowa je na rózu skhorjela.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 11. augusta 1866.

Dowoz: 7101 kórcow.	Płaćizna w přerěčzku na wikacy, wyšša. tl.	ngł.	np.	nižša. tl.	ngł.	np.	na bursy, najwyšša. tl.	ngł.	np.	najniž tl.	ngł.	np.
Pschenza . .	6	7	5	6	—	—	6	10	—	6	—	—
Rožka . .	4	15	—	4	10	—	4	15	—	4	12	5
Jeczmjeń . .	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wowš . .	2	—	—	1	22	5	2	2	5	2	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	7	—	—	—	—	—	7	5	—	7	—	—
Jahły . .	6	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaššomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna .	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jězdženje po železnizy.

Nětko staj jaše wschěduje dwaj czahaj wot Shorjelza do Draždžan srjadowanaj.

Wotjězd wot Shorjelza: Rano w 6 hodžinach; pschijězd do Budyschina: 7 hodž. 27 min., wotjězd: 7 hodž. 35 m.: pschijězd do Draždžan 9 hodž. 15 min. dopokdnja. — Wotjězd je Shorjelza wjeczor w 7 hodž.; pschijězd do Budyschina; 8 hodž. 15 min., wotjězd: 8 hodž. 21 m.; pschijězd do Draždžan: 9 hodž. 56 min. wjeczor.

Wotjězd s Draždžan: Dopokdnja w 10 hodž.; pschijězd do Budyschina: 11 hodž. 32 min., wotjězd: 11 hodž. 40 min.; pschijězd do Shorjelza: 1 hodž. pschipokdnju. — Wotjězd s Draždžan: w nozy 11 hodž. 15 min.; pschijězd do Budyschina: 12 hodž. 56 min., wotjězd: 1 hodž.; pschijězd do Shorjelza: 2 hodž. 25 min. rano.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 15. augusta, 1 Louisd'or 5 toler 15 nšg. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 5 nšgl. 2 np.; winske bankowki 79 (15 nšgl. 8 np.).

Sakſka. Sapiß ſchkodowanjow ſakſkeho wójſka w poßlenjej wójnje je wosſjewjeny a je ſ njeho widłaz, ſo je wone wſcho da hromady nětdże 2163 mužow, ranjenych a jatych ſhubiło. W ſlědowazym dawy wſjenu tych mužſtwow, kiž ßu ſerbſke, a tajkich wyſchich, kotrychž Sserbja ſnaja. (Pißmik m. rěka morwy, r. ranjeny, j. jaty, p. pobrachuje.)

Prěnja infanteriebrigada, wobſtejaza ſ 1., 2., 3. a 4. infanteriebataillona a ſ 1. bataillona tſělzow. Stab: oberſt ſ Boxberg, m. ſe Stieglitz, adjutant, morwy. ſ Minckwitz, ranjeny a jaty. 1. infanteriebataillon: Fickelſcheerer, hauptmann, m. Verlohren, hauptmann, ranjeny a jaty. ſ Loeben, hauptmann, tehorunja. Weber II., oberleutnant, r. Scheffel, oberleutnant, r. Baumgarten-Cruſius, leutnant, r. ſ Tümpling, leutnant, m. Wojazy: Jan Huſchman ſ Bohowa, m. Ernſt Bohuwěr Libſcha ſe Židowa, m. Korla Auguſt Möbius, ſignaliſt, ſ Wjeleczina, m. Jan Ernſt Schokta ſe Židowa, m. Heinrich Guſtav Rychtař ſ Budyſchina, r. Michał Jeſchka ſe Scheſchowa, r. Jan Ernſt Bötig ſ Wjeleczina, r. Jan Auguſt Schüller ſ Ketliz, r. Auguſt Měrczink ſ Wulkeho Dažina, r. Jan Sahrodnik ſ Njeßwačidła, r. Jan Auguſt Duda ſ Cžornych Noßliz, r. Korla Auguſt König ſ Prěczez, r. Jan Auguſt Pjetaſch ſ Kſchiweje Borſchcže, r. Jan Auguſt Haaſer ſ Kocžizy, r. Ernſt Auguſt Riedel ſ Jělzy, r. Jan Ernſt Sperling ſ Budyſchina, r. Jan Bohuwěr Wenzel ſ Noweho Łuſcza, pobrachuje. Handrij Lehmann ſ Wulkich Debßez, p. Handrij Jutta ſ Kotez, p. Handrij Błaža ſ Połpizy, p.

2. infanteriebataillon: ſe Sandersleben, r. a j. ſ Rex, hauptmann, m. Klette, hauptmann, m. ſ Göphardt, oberleutnant, m. ſe Seckendorff-Gudent, hauptmann, r. a ſ. ſ Carlowitz, oberleutnant, tehorunja. Hermann, leutnant, r. Wojazy: Handrij Pjetraſch pomjenowany Schokta ſ Woßlinka, r. Jan Auguſt Wejſar ſ Bórku, r. Jan Kral pomjenowany Pjeſa ſe Sſepſchez (ſ Jatſjobja), r. Michał Kittel ſe Sswinjarnje, r. Handrij Holcž ſ Maleſchez, r. Jakub Glauſch ſe Sserbſkich Paſliz, r. Guſtav Adolf Weidner (koprola) ſ Maleczig, r. Pětr Korla Jordan (koprola) ſ Zyžkez, r. Jan Ernſt Junker (koprola) ſ Hodžija, r. Pětr Pawoł Kruſchwiza (bubnař) ſ Budyſchina, r. Ernſt Julius Thomas ſ Wjeleczina, r. Mikławſch Khilank ſ Noweje Wjeſki pola Kamjenza, r. Jan Auguſt Schokta ſ Maleſchez, r. Jan Bohuwěr Janaſch ſ Hownjowa, r. Pětr Bohuwěr Brühl ſ Raboz, r. Jakub Hantuſch ſ Jěžowa abo Scheſchowa, r. Ernſt Bohuwěr Sauer (feldwebel) ſ Budyſchina, r. Hadam Felſa ſe Žarkow, pobrachuje. Korla Auguſt Rada ſ Błózan, p. Jan Auguſt Pětſch ſ Poczapliz, p. Jan Glauſch ſ Makeho Pſchesdrěnja, (w Draždžanach wumrjeł). Jakub Meißner ſ Pomorez, p. Korla Bjedrich Gottl. Wendler ſ Minakała, p.

3. infanteriebataillon: ſ Ammon, oberleutnant, r. Wojazy: Handrij Běbrach ſ Lejna, m. Korla Schandel ſe Skanez, r. Handrij Jazka ſ Holzy, r. Korla Auguſt Engelmann ſ Budyſchina, r. Jakub Leider ſ Pěſkez, r. Korla Auguſt Kranz ſ Koperz, r. Auguſt Bartko ſ Makeje Suberniczki, r. Jakub Bjenſch ſe Ssmjerdžazeje, r. Jan Auguſt Hobraczk ſ Borſchtki. r. Korla Auguſt Schütza ſ Jělzy, p. Theodor Moritz Doſch ſ Budyſchina, p.

4. infanteriebataillon: ſ Meerheimb, hauptmann, r. Suba, hauptmann, r. a j. Hoch, oberleutnant, r. a j. Bamberger, oberleutnant, m. Schreiber, portepeejunker, m. Wojazy: Handrij Bohuwěr Kral (ſerjant) ſe Židowa, m. Jan Ernſt Junker ſ Woſporka, m. Jan Langa ſ Makeje Dubrawy, m. Auguſt Hajnk ſ Njeſnarow, m. (?) Pětr Libſcha ſ Dobroſchiz, m. Pětr Jurij Sieber ſ Hrubjelczig, m. Korla Bjedr. Wyl. Miet ſ Bojßwoz, m. Handrij Hikman ſ Plußnikez, r. Khryſtian Auguſt Wagner ſ Mniſchonza, r. Jan Holan ſ Makych Debßez, r. Korla Auguſt Hummel ſe Scheſchowa, r. Jan Auguſt Junſka ſ Lejna, r. Handrij Schneider ſ Pſchiwczig, r. Jan Korla Ryczeŕ ſ Wjeleczina, r. Jan Buſch ſ Radworja, r. Jan Schokta ſ Wajiz, r. Pětr Heinrich Schmidt ſ Maleſchez, r. Jan Schokta ſe Ssowrjez, p. Korla Auguſt Schokta ſ Ježowa, p. Jan Ernſt Pethig ſ Hodžija, p. Ernſt Pětr Bětnař ſe Spytez, p. Jan Auguſt Mitaſch ſ Budyſchina, p. Bjedrich Auguſt Werner ſ Rakez, p.

1. bataillon tſělzow: ſ Ende, hauptmann, m. Petrikowſky, hauptmann, r. ſ Hake, oberleutnant, m. ſ Egidy, oberleutnant, m. hrabja Holtzendorf, leutnant, r. Tſělzy: Jan Kobanja ſ Delneje Hórki, p. Korla Auguſt Gierth ſ Jěžowa, r. Korla Schaka ſe Scheſchowa, m. Auguſt Steglich ſ Wulkeho Woßyka, r. Michał Kopry ſe Sswinjarnje, r. Jan Bohuwěr Biela ſ Krapowa, r. Jakub Dienař ſ Worklez, r.

Regiment gardyjěſnych: Jan Schokta ſ Komorowa pola Rakez, r.

Prěni regiment jěſnych: Korla Pětr Pjech ſ Pěſkez, r. Mikławſch Lehmann ſ Brěmjenja, r. Korla Auguſt Helsberg ſ Wichow, r. Korla Bohuwěr Haaſa ſ Makeho Dažina, m. Jan Wagner ſ Krakez, r. Jan Bohuwěr Heinrich Hofmann ſ Wulkeje Sswónzy, m.

Druha cžehnjena batteria: Handrij Schokta (kanonier) ſe Sahorja, m.

Druha granatkanonowa batteria: Korla Moritz Heinrich Schilling ſ Budyſchina (kanonier) r.

Prěnja jěſna batteria: Jakub Wejſař (kanonier) ſ Rakojd, r.

Druha ambulanza: Auguſt Hejdan ſe Ssmochcžiz, r.

Tſecza ambulanza: Jurij Bryzka (tſělz) ſ Njebjelczig, p.

5. infanteriebataillon: Korla Heinrich Fürchtegott Jork ſe Židowa, r.

2. bataillon tſělzow: Guſtav Hermann Weber (wyſchi ſignaliſt) ſ Barta, m. Mikławſch Pjetſchka ſ Krěpjez, r. Jan Korla Lehnert ſ Zokowa, r.

10. infanteriebataillon: Jan Pinkau pomjenowany Fitza ſ Worzyna, p.

3. bataillon tſělzow: Pětr Jazka pomjenowany Schokta ſe Ssulſchez, m. Korla Auguſt Michalk ſ Korſymja, r. Jan Ernſt Hetaſch ſ Hodžija, r. Michał Khilank ſ Noweje Wjeſki pola Kamjenza, r. Michał Lukaſch ſe Sserbſkich Paſliz, r. Jan Auguſt Langa ſe Židowa, p.

13. infanteriebataillon: F. A. W: Vietſch ſ Nowych Demjan, r. Korla G. Kunath ſ Dreczina, p.

14. infanteriebataillon: Korla Auguſt Matthes ſ Wjeleczina, r.

15. infanteriebataillon: Jan Bohuwěr Sieber (ſignaliſt) ſ Wjeleczina, r. Jan Nowotny ſ Lipicza, r. Jan Horſchk ſ Maleſchez, r. Jakub Schenka ſ Noweje Wjeſki pola klóſchtra, r. Jan Brěbach ſ Wulkeje Subernizy, p. Handrij Delny ſe Scheſchowa, r.

16. infanteriebataillon: Jurij Schanda ſ Worklez, r. Jurij Lodni (koprola) ſ Jatſjobja, r. Korla Freund ſ Luſka, r. Joſef Bräuer ſ Kukowa, r. Auguſt Miczka (bubnař) ſ Nowych Bóſchiz, p. Jan Bjenada ſe Žarkow, p. Mathej Auguſt Schubert ſ Komorowa pola Klukſcha, p.

4. bataillon tſělzow: Handrij Symank ſ Maleſchez, p.

Wſcho do hromady něhdze 120 Sserbow. Bjes pobrachowazymi budze jich najſkerje wjele, tajkich, kotſiž buchu jeczi.

Wſchitkich ſchkodowanjow, kotrež je ſakſke wójſko cžerpiło, je, kaž my hižom ſpomnichmy, 2163. Bjes nimi je morwych: 265 (ſe 27 wyſchimi), ranjenych: 1302 (ſ 53 wyſchimi) a pobrachowazych 596.

Kralowſki wyſchi dwórſki marſchal je žo ſ Regensburga (w Bajerſkej) do Sakſkeje wrócził a žo na žwoje kubło Hrodžiſchczo podał.

Swudowjena kralowa Marja je žwoju villu we Wachwizach a prynzeßyna Amalia kralowſki hród w Pilnitzu wobczahnyła. — Sandženy tydžeń bě žo hrabja Hohenthal ſ jenym žamorucznym liſtom krala Jana k pruſkemu kralej do Barlina podał a žo wot tam po nekotrych dnjach ſaßo wrócził.

W Draždžanach bu 11. auguſta cžeſko oberleutnanta Bremera na ſchleſczijanſke a cžeßne waſchnje khowane. Wone bě tam ſ Czech pſchiwjeſene.

W nowinach „Dresdner Journal" czo. 120 žu te rjady (ordeny) a medaille woſjewjene, kotrež žu wyſchizy a wojazy ſakſkeho wójſka ja wopokaſanu wojerſku wutrobitoſcz a khwalobnoſcz wot ſakſkeho krala a awſtriſkeho khěžora doſtali. Sakſki Hendrichowy rjad (Heinrichsorden) je 29 wyſchkow a wſchelake awſtriſke rjady je 70 wyſchkow doſtako. Medaillow je 103 bjes wyſchkow a mužſtwow rosdželenych.

S cžeſkich lazarethow je žo ſandženy tydžeń 109 ſakſkich wojakow do wótzneho kraja wróczilo.

Prußy. Pruſki kral je tym mjeńſchim němſkim wjerchom, kiž chzedža ſ nim němſki poknózny ſwjaſk ſakožicz, te wuſtawki prjódkpokožik, pod kotrymiž by žo to ſtacz móhło. Tajkich wuſtawkow je 7 a ſchtwórty wuſtawk rěka: „Wojazy ſjenoczenych wjerchow ſteja pod wyſchim roskaſowanjom Jeho majeſtoſcze krala pruſkeho. Skutkowanja w cžaßu wójny žo woßebje wuradža". W tych druhich wuſtawkach je na to ſpomnjene, ſo žebi ſjenoczeni wjerchi ſa žwój kraj rukuja, ſo budža žebi pomhacz, ſo budža jich ludy ſapóßłanzow na ſhromadny němſki žejm žłacz a t. d.

W druhej komorje je Forkenbeck ſa pſchedßydu wuſwoleny. Hewak chzychu prjedawſcheho pſchedßydu Grabowa ſaßo wuſwolicz, ale tón je žo ſarjekł, prajizy, ſo dyrbja dla měra a pokoja bjes miniſterſtwom a druhej komoru někoho druheho wnſwolicz, dokelž by to hewak wonhladako, ſo žo ſe ſtarym pſchedßydu tež ſtare wadženje wróczi. Wjetſchina druheje komory drje potom Grabowa wuſwoliła njeje, ale nam žo ſda, ſo budze Forkenbeck miniſterſtwu hiſchcze mjenje ſpodobny, dyžli Grabow.

Se ſtrony miniſterſtwa je namjet ſtajeny, ſo by druha komora krajny budžet wot lěta 1862—65 ſa dobry ſpóſnała, tež bu druhej komorje wólbny ſakon ſa ſhromadny žejm poknózneho němſkeho ſwjaſka prjódkpokoženy.

W ſandženych dnjach bě powjeſcz wuſchła, ſo žebi franzowſki khěžor Napoleon dla mózneho powjetſchenja Pruſkeje žwojeje ſechernoſcze dla kruch pruſkeho kraja na lěwym brjohu rěki Rheina žada. Hacž je na tym ſchto wěrne, to nam njeje ſnate.

Pruſki miniſter je pſchikaſak, ſo by žo ſ rekrutirowanjom, ſ kotrymž běchu wóndanjo ſaſtali, ſaßo pokracžowało.

Prěnja komora je žwoju adreßu wuradžiła a ju kralej pſches deputaziju pſchepodała.

Franzowſki póßłanz Benedetti je žo na někotre dny do Pariſa podał. — Ruſka wulkowjerchowka Helena je do Barlina pſchijěła a to najſkerje ſ tym wotpohladanjom, ſo by tam k lěpſchemu Württembergſkeje a Heßendarmſtadtſkeje ryczała.

Awſtria. Czi knježa, kotſiž maja měr bjes Pruſkej a Awſtriju dowuradžicz, žu nětko w Praſy ſhromadzeni a maja tam wſchědnje žwoje ſkhadžowanja, tak ſo bě měr žnadz bórſy wobſankjeny byk, hdy by italſke knježerſtwo ſ tym ſadžěwki njeczinilo, ſo te pjenjeſy dacz nochze, kotrež žebi awſtriſki khěžor ſa woſtupjenje Venezianſkeje žada, a ſo chce wone hiſchcze wyſche Venezian-

ſkeje kruch Tyrola měcz. Duž je ßo ſaßo knětro wjele awſtriſkeho wójſka do Venezianſkeje na pucz podało a nětko ßo ſda, ſo chce italſke knježerſtwo po woli awſtriſkeho kněžora cžinicz. Wone je ſ najmjeńſcha pſchiměr pod tymi wuměnjenjemi wobſankuyło, kaž ßebi to kněžor žadaſche.

Pruſke wójſko w Cžechach a Morawje jara wot kholery a hłowjazeje khoroſcze ſchkoduje. Tſjo generalojo ßu hižom na kholeru wumrjeli. — Prynz Bjedrich Korla w tu khwilu w Praſy pſchebywa.

W Cžechach wulka nuſa knježi, tak ſo tam pruſke wójſko žaneje zyroby wjazy njenamaka a dyrbi ßebi ju ſ Pruſkeje ßłacz dacz. Tójſchto pruſteho wójſka je ßo hižom domoj wróciło.

Cžechaj Palazki a Rieger ſtaj wóndanjo audienzu pola kněžora měłoj a je mózno, ſo nětko awſtriſzy Sſkowjenjo w tamniſchim kněžorſtwje wjetſchu móz doſtanu.

Saſka kralowa kaž tež krónprynzeßyna Karola a prynzeßyna Jurjowa ßu 4. auguſta do Wina pſchijěłe a buchu na dwórniſchczu wot krala Jana a prynza Jurja najwutrobniſcho witane. Tež běchu arzywójwoda Korla Ludwig, ſakſki póßłanz ſ Koenneritz, miniſter ſ Beuſt a wjele wyßokich ſakſkich wyſchkow k jich poſtrowjenju pſchiſchli.

Połodniſche Němzy. Kak daloko po prawym Bajerſka a Württembergſka ſe ßwojimi jednanjemi wo měr ſtej, wo tym hiſchcze niczo wěſte ßłyſchecz njeje. Bajerſki pſchiměr traje jenoż tſi njedžele wot 2. auguſta a by ßo teho dla wójna w Bajerſkej w tychle dnjach ſaßo ſapoczecz měła, jeli pſchiměr bjes tym njepodlěſcha. To pak ßo najſkerje ſtanje.

Franzowſka. Tudomne nowiny maja jara nuſnje ſ wukładowanjom teho, hacz ßebi kněžor Napoleon wo prawdze lěwy brjoh Rheina wot Pruſkeje žada. Wone ßwoje wukładowanje woßebje ſ tym podpjeraja, ſo Franzowſka tónle kruch kraja nuſnje trjeba, dokelž w zyłej Franzowſkej žane kmane kamjeńtne wuhlo njeje, kotrehož pak je w rheinſkej Pruſkej doſcz a nadoſcz.

Franzowſki miniſter wójny je w poßleńſchim cžaßu tójſchto koni ſa wójſko kupicz dał. — Kněžor ßo w tychle dnjach do chalonſkeho lěhwa poda.

Mexikanſka kněžorka je do Pariſa pſchijěła a bórſy nětotre roſryczowanja ſ kněžorom Napoleonom měła. Najſkerje je wona nětcziſche hubjene mexikanſke wobſtejenja k ryczam pſchinjeßła a jich dla pola Napoleona pomoz pytała.

Italia. Menabrea a Barral ſtaj do Prahi poßłanaj, ſo byſchtaj tam ſe ſtrony italſkeho krala měr wobſankuyłoj.

Wojerſki liſt

wot Jana Mikanje,

wojaka kral. ſakſkeho 15. infanteriebataillona 4. kompagnije.

Dżeń 15. junija, jako ſakſke wójſko wokoło Draždżan ſtejeſche, buchmy pſched wjeczorom alarmirowani, mjenujzy w Draždżanach ßo ſ wulkeje 24puntowſkeje ſchtuki 3 raz 3 wutſěli. Ja běch popołdnju wot mojeho knjeſa hłownika (hauptmanna), pola kotrehož běch ßłužobnik, ſe ßłużby puſchczeny a mějach naſajtra do kompagnije ſaſtupicz, a njeßech moje ſchaty, wot płokarnicze doſtate, runje pod paju domoj, jako ſpomnjene wutſělenje wuzkyſchach. Ja teho dla ſ khwatom do kwartiry běžach, ßwoje ſmachi do torniſtra ſkładżech, mantel pſchipaßach, khlěbowy měſchk a półnu bleſchu wokoło ßo pojßnych, teßak ſ patroncżu ßebi wopaßach, torniſter na khribjet a tſělbu do ruki wſawſchi, pſchi ßebi rjekuych: Nětko w Božim mjenje ſa krala a wótzny kraj, haj tež ſateb je ßerbſka Łužiza!

Do kompagnije ſaſtupiwſchi, dołho njetrajeſche a my marſchirowachmy pod nawjedowanjom naſcheho hłownika k. ſ Berlepſch do Draždżan, hdżež ßo naſch 15. bataillon pod nawjedowanjom k. majora Hamanna a wſchě 4 bataillony pod nawjedowanjom pokkownika (oberſta) ſ Haußen ſjenoczichu. Pſches Draždżany cžehnjo naß měſchczenjo rjenje witachu a nam pod machanjom ſ běłymi rubiſchkami ßławu wołachu. My po pirnſkej haßy a dróſy won cžehnjechmy a pſchiňdżechmy wjeczor po cżmje do Gruny. Tam wſchitke bróżnje, ſtwy, kólnje a dwory napjelnichmy a kóżdy pytaſche ßebi někajke lěhwo a kuſk ßkomy, na kotruż by ßo lehnył. K wjeczeri naß nichtón njewołaſche a tejko hoſczom tež nichtón njebudżiſche dodawacz móhł.

Naſajtra nadeńdżechmy tam pjekarja, hdżež běchu zakty doſtacz. Nětotſi běchu ßebi pola burowki mloka kupili a wużichu je ſ zaktu, druſy warjachu khofej, tſeczi pijachu jenoż wodu a pſchikußowachu komißkhlěb, — kaž kóżdy chzyſche, pſchipołdnju ſwarichmy ßebi pak ßwój ßobu pſchinjeßeny griß a woſtachmy hiſchcze zyły dżeń w Grunje. Pſched wjeczorom doſta zyłe wójſko proklamaziju naſcheho lubowaneho krala Jana, hdżež bě wukładowane, cżohoż dla chze ſ nami na cżaß ſ kraja wucżahnycz. My rady do jeho mudreje wole ſwoliwſchi, hacz runje ſrudni, ſo mamy wótzny kraj, ſtarſchi, żonu a dżěcži wopuſchczicz, ſ tſikrócżnym ßławuwołanjom naſchemu lubowanemu kralej wobkruczichmy, ſo ßmy jeho ßwěrni wojazy.

Naſajtra rano pak ſ Gruny dżěſche, hdżež ßo diwiſia na polach a łukach ſeńdże. — Tak naſtupichu pomału pucz ſ wótzneho kraja; naſch depot pak, kiž w Freibergu běſche, ßo pſches Bajerſku do Awſtrije ſczeże. My pſches Pirnu marſchirowachmy a bliſko Königſteina nozowachmy a pſchijěcha tam patrouilla awſtriſkich huſarow (Madżarjo),

kotrymž vivat wołachu, woni nam pak „Saxe eljen!“ wotmolwichu. (Pokračžowanje.)

Pschispomnjenje redaktora. List kral. pruskeho wojaka Korle Smolerja se Słyčžina budže sa tydžeń wotcžischcžany.

Ze Serbow.

S Budyschina. „Schkit Boži“, wójnske modlitwy, kiž bě k. farař Imisch w Hodžiju w 2100 eksemplarach wudał, je po wobdžělenju ßobustawow knihowneho towařstwa zyle rospschedaty, a wschědnje pschikhadžeju ludžo, kiž bychu jón ßebi tež hischcže rad kupili. Teho dla by jara žadacž było, so by ßo hischcže něschto stów eksemplarow jako druhi wudawk wudało.

S Budyschina. Sapiß rjadow a medaillow, kotrež buchu na sakskich wyschich a wojakow rosdžělene, pokasuje, so je tež ßerbski wojak Jan Mikanja wot 15. bataillona 4. kompagnije s Budyschina (po prawym s Hrodžischcža) khěžorsku awstrisku ßlěbornu medaillu sa wutrobitoscž dostał.

Se Židowa. Sańdženu wutoru je tudy kholera wudyriła a ßu tež hižom někotsi ludžo na nju wumrjeli.

Dr. Whithowa wodźiczka sa wocźi

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldźi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich wjeřchow pocžesczena wopokasuje ßo bje wschitkmi dotalnymi wocži hojazymi ßrědkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschědnje jako najłahodnischa a najlěpscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrědk a jako

wěsta pomoz sa ludźi na wocžomaj bědnych

kožbemu poruczecž. Wona hoji wěscže a rucže a be wschitkich schkódnych sczěwkow, woßebje pschi sahorjenin, sczerpnjenju, ßuchocže, ßylsowanju a běženju wocžow, kaž tež pschi ßłaboscži po bělmje a płaczi bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl., a dźěła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźe w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych cžaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscž, płodźi wjele mloka a sadžěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

We kniharni Smolerja a Pjecha we Budyschinje je dostacž:

Te zyrkwinske muczenja nascheho cžaßa. Prědowanje wot E. T. Jakuba. — 2 nßl.

Krótke khyrlusche a spěwanczka sa serbske schulje, wudate wot H. Seilerja. — 3 nßl.

Mały Serb aby serbske a němske rosmłowenja a t. d. Spisane wot J. E. Smolerja. — Wendisch-deutsche Gespräche nebst Wörterbuch etc. von J. E. Schmaler. 1 tl. —

Němsko-serbski słownik wot J. E. Smolerja. — Deutsch-wendisches Wörterbuch von J. E. Schmaler. — 20 nsl.

Kurz gefaßte Grammatik der wendischen Sprache von A. Seiler. — 22½ nßl. wjas. 25 nßl.

Domascha kempenskeho schtwore knihi wot khodženja sa Khrystußom. Pschełožene wot J. E. Wanaka. — 15 nßl.

Krótke wułoženje powšitkomneho serbskeho prawjepisanja wot J. E. Smolerja. — Kurze Darstellung der allgemeinen wendischen Rechtschreibung von J. E. Schmaler. — 4 nsl.

Jutrniczka. Nowiny za Serbow. 1842. I. półlětnik. — 20 nßl.

— II. połlět. 2 cžisle. — 10 nßl.

W kniharni Smolerja a Pjecha je saßo sa kroschik k dostaczu: **Spjew wo žadławym palenzpiczu** abo pokaska palenzowych płodow.

Łužičan čo. 8 je wuschoł.

Wopschijecže. Sserb wostanu! Je wam snate? Spěwaj wot Schały. — Tsi lěta w Ruskej. Powjescž s Napoleonowych wójnow. (Pokračžowanje) Spißał M. A. Kral. — Boža dobroczíwoscž w lěcže. Pschel. Warko. — Du twoji lubi wot tebje. Pschel. Fiedler. — Prěnje woblehnjenje Budyschina w lěcže 1004. Wot K. A. Jencža. — Brachi a khoroscže w Europje. Podał J. A. Pohoncž. — S Budyschina a s Łužicy. — Sskowjanski roshlad. — Cžibka a Mudroń. — Abonnentojo. — Listowanje.

Aukzia wužitkoweho a palneho drjewa.

Wutoru 21. t. m. budže ßo w nowej swěrinarni (Thiergarten) pola Njeßwacžidła a w Łomszy dźělba dubowych klozow a hałosowych kloftrow pod wuměnjenjemi, tudy swnczenymi, na pscheßadžowanje pschedawacž.

Shromadźisna ßo dopołdnja ½9 hodźinow na brěsowej haleji pola swěrinarnje a popołdnju ½2 hodźinow na puczu s Łomska do Lischej Hory wjedźazym, směje.

W Njeßwacžidle 15. augusta 1866.

B. Unger,
wyschi hajnik.

Nowodejaze kruwy,

pod kotrymiž cželata steja, ßo kupnja na ßwobodnym kuble w Jeschizach.

F. A. Schumann.

Kholera.

Nětk hdyž je wójna wocžichła
A měrny cžaß ßo pschibliža,
Nětk, — kaž my mamy ſawjeſcže —
K nam druhi ſtrach pſchez bliže dže.

To je te khoroſcž kholera,
Kiž ſaßo k nam ßo pſchibliža,
Kiž hužom w naſchim kraju je
A ſ kóždym dnjom k nam bliže dže.

Też my, o Wotze njebjeſki,
Też my ßmy wſchitzy ſhřeſchili,
Duž to nam njeje wědomne,
Hacž k nam też bórſy njepſchińdže.

Hdžeż tuta ſrudna khoroſcž je,
Tam ſ wjetſcha lud tak nahle mrje,
So huſto doſcž cži najlubſchi
Ssu hromadu pſchińcž njemóhli.

Tam huſto ſtarſchi njemóže
Pſchińcž k lubom' dźěſczu, kotreż mrje,
A dźěczo k nanej ßwojemu,
Hdyž ßo wón bědži ſe ßmjercžu,

Tam ßußod k tebi njepſchińdže,
Wón boji ßo tej khoroſcže,
Tam pſcheczel ſteji naſdala
A w ßmjercži troſcht cži njedawa.

Duž ßmilny Wotze njebjeſki
Ach wobaraj tej khoroſczi,
So k naſchim domam njepſchińdže
Dla Khryſta ßmjercže krawneje.

A pſchińdže ßmjercž, hdyž nichtón njej',
Kiž ſ troſchtom tehdy pſchi naß ſtej,
Dha, Jeſom Kryſcheže, proſchu cže,
Ach njewopuſchcž wſchak ty też mje.

Haj, hnadny Wotze na njebju,
Sslyſch naſchu próſtwu pokutnu,
Ach my ßmy wſchitzy ſhřeſchili
A twoje kaſnje ſazpili.

Nětk roſom ßmjertnoh' cžłowjeka
Na měſto Boha poſtaja,
Jich wjele wjazy njewěri,
So je ſchcže wěcžnoſcž po ßmjercži;

Jich wjele Boha njepyta,
Hacž runje kſchiž a nuſu ma,
Ně ſkerje ßwari, leſtruje,
So Boh tón kſchiž jim poßłak je.

Nětk kóždemu ßo wußměja,
Kiž hiſchcže wěri do Boha,
Kiž ſjawnje a bjes bojoſcže
Tu ßwoju wěru ſpoſnaje.

A ſchtóž wſcho ßobu njecžini,
Schtož ſky lud ßebi wumyßli,
Hlej teho maja ſo błaſna,
Jem' wſchelke wudma dawaja.

Ach naſchich hřěchow hromada
Hacž k njebju horje doßaha
A ſa naß druha pomoz njej,
Hacž ſo my dźemy k Jeſußej.

Boh daj, ſo w wěrnej pokucži
Sso bychmy k njemu wróczili,
A polépſcheli žiwjenje,
Kaž je to jeho žadanje.

Haj, Wotze twojoh' Ssyna dla
Wſchak njekhodź ſ nami do ßuda,
Hdyž bychu hiſchcže někotſi
Po twojej woli cžinili.

Tu pak ßo nichtón njenamka,
Kiž prawy je a bjes hřěcha,
Duž Khryſta krawnej ßmjercže dla
Spomń wſchak na kóždoh hřěſchnika.

A hdyž też Bóh k nam dopuſchczi
Tej ſrudnej ſtraſchnej khoroſczi,
Dha njech ßo Bohu poddamy,
Wſchak žiwi — morwi jeho ßmy.

Hdyž ßmjertny ſtrach naß wobdawa,
Njech je to naſcha nadžija,
So pójdźemy pſches Khryſta krej
Tam horje k naſchom' Sbóžnikej.

Tam horka, Bratſjo! we njebju,
Tam pſched tej ſrudnej khoroſczu
Sso nichtón bojecž njetrjeba,
Tam, tam ßej mój duch požada.

Kak rjenje budže tola tam,
Hdžeż khoroſcž njemže ſchkodźicž nam,
Hdžeż žane ßmjercž też wjazy njej'.
Tam pójdźemy dom k Jeſußej.

Pětr Mlónk.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Korla August Herrmann, Marje Augusty Frenzelez ſe Sajdowa n. ß. — Emma Marja, Jana Lehmanna, wobydlerja na Židowje, dź. — Hańža Ernestina, Jana Bohuwěra Kudźele, žiwnoſczerja w Nowych Cžichońzach, dź. — Marja Fanny, Auguſta Dea, wobydlerja pod hrodom, dź. — Jan Ernſt August, Handrija Wobſta, khěžnika we Wulkim Wjelkowje, ß. — Marja Auguſta, Hany Khryſtiany Henrietty Pjetſchkez ſe Židowa n. dź.

Podjanska cyrkej: Hana, Jana Leſchawy, měſchczana w Budyſchinje, dź. — Guſtav Hermann, Mikkawſcha Schramy, wobydlerja w Budyſchinje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 1. auguſta: Jan Rußka, khěžer pod hrodom, 41 l. — 2., Handrij Nowak, měſchczan a hoſczeńzar w Budyſchinje, 46 l. 4 m. — 5., Marja Auguſta, Korle Auguſta Hoblanda, wobydlerja pod hrodom, dź., 2 l. 2 m. 8 d. — 6., Hana rodź. Ponichez, Bjedricha Kreiſelta, prjedy žiwnoſczerja w Maleſchezach někto wobydlerja w Budyſchinje, mandźelſka, 59 l. 5 m. — 7., Korla August Fiedler, ßedłaŕſki miſchtr w Budyſchinje, 45 l. — 8., Emilia Auguſta, Korle Lehmanna, wobydlerja pod hrodom dź., 6 m. 16 d.

Kaſchczowy magazin
M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucza wulki wubjerk kaſchczow ſ dubowehо, khójnowehо a jědłowehо drjewa.

Skład
schpihelow,
slotychkromow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy čzo. 20
najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczíſnach ſ tutym porucža.

Skład
blidoweje,
khofejoweje
a
myjneje
nadoby.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſaźwanju, bróſtowym czerpjenju, ſchijowej wobczežnoſczi a jachłokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Nakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Łubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.

K nětcziſchemu nalětnemu czaßu poručam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

mužſkeje draſty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židže, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedźbowacź, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow džěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczíſnami mózu kózdu konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Wulki wubjerk džěczazych woſyczkow, w płaczíſnje wot 5 tl. a dróžſcho, kaž tež wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſczi a tunjoſczi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Zidowje.

Kouverty

wſchelkich wulkoſczow po najtuniſchich płaczíſnach pſchedawa kniharnja **Smolerja a Pjecha** w Budyſchinje.

NB. Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

Kalk.

W Lorenzez kalkpaleŕni w Gunnersdorfje pola Shorjelza ßo wot dżeńßniſcheho dnja **polny kalk**, wulki kórz ſa 12 nßl. pſchedawa. Sa kupowarjow wot 50 hacž 100 kórzow hiſchcze tuniſcho.

W Gunnersdorfje 15. julija 1866.

Prózstwa!

Podpißani ßo njeboja, podarmo proßyćz, hdyž ßo dla podpjeranja **ßwójbow w nětčzišchej wójnje panjenych abo ranjenych sakskich wojakow, kaž tež dla jenotliwych invalidow ßamych** na dopokasanu ßmilnu darniwosćz Sserbow Budyschina a wokolnosćze wobrocza. Tež najnjenschi pjenjeżny dar ßo wot wschitkich ßobustawow wubjerka s radostnym dżakom horje bjerje a dale wobstara. Wospjetowane dary, kotrychž dawanje wot dobroczinweho dawarja ßameho wotwißuje, ßu woßebje spodobne. Wubjerk ma dowolnosćz, khlamy knjesow pschekupza **Jakuba**, cżaßnikarja **Köchlera**, knihikupza **Rühla** (Köhlerez knihaŕnja) a knihikupza **Smolerja** (knihaŕnja Smolerja a Pjecha) jako tajke města postajicz, hdżež móża ßo pjenjesy wotedawacz. Tež budża na někotrych městach, kiž ßo k temu hodża, shromadżowanske buschkwje wupojßnjene. Pschichodne sjawne sliczbowanje je wumĕnjene.

Wubjerk poboczneho sjenoczenstwa sa Budyschin a wokolnosćz

knjeż. radź. s **Beust**, pschedßyda s **Criegern**, prjódkstejeŕ, kubler **Förstar**, fabrikant **Ed. Hartmann**, pschekupz **Reinh. Kleinm**, pokładnik, měschczanosta **Löhr**, krajski dir. s **Nostitz-Wallwitz**, statny ryczńik **Petri**, hamtski hetman **se Salza a Lichtenau**, krajny starschi s **Thielau**, aßeßor s **Walter-Jeschki**, pißmawjedżeŕ, zyrkwinski radźiczeł Dr. **Wildenhahn**.

Pirnaske ßymjentne rżane ßymjo

runje tak rjane, kaž lonsche lĕto, poruczа

J. G. Klingst Nachfolger.

Lamany rajß tuni,

Syrop ßłódki a husty, punt po 16, 18 a 20 np.

poruczа **Rudolph Hölzer**

na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Dokelż ßo po delnjoschlesynskej żelesnizy nĕtko saßo kamjentne wuhlo pschiwożuje, dha je mi mózno było, tež kalkownju w **Niskej** saßo do dżĕkanja stajicz. Duż wschitkim ßwojim cżeschczenym wotebjerarjam s daloka a s blizka najpodwolnischo k nawjedżenju dawam, so móże nĕtko kóżdy saßo khroble po kalk poßłacz, dokelż stej wobej kalkpalerni w **Niskej** a **Cunnersdorfje** w poknym stutkowanju.

Niska a Cunnersdorf, 28. julija 1866.

H. W. Siebörger,
wobßedżeŕ kalkownjow.

Cigarry

tunje a ßo derje palaze:

No.	10.	25	Cigarrow	27 np.
=	12.	25	=	35 =
=	13.	25	=	40 =
=	15.	25	=	50 =

poruczа **Rudolph Hölzer**

na rózku ßerbskej a schulerskej haßy.

Jedyn wuczomnik

móże w jenych pĕknych materialtworowych khlamach w Budyschinje město dostacz. Ssynojo sprawnych starschich, jeli mózno se wßy a ßerbskeje ryczе mózni, ßo najradscho bjeru. Wscho dalsche je shonicz we wudaw. S. Nowinow.

Jutjje njedżelu w Nĕwßezach

reje a domkhowanka

Schneider.

Wutrobna prosstwa.

Dokelż je wot kral. sakskeje lotterijoweje direkzije nĕtko postajene, so budże ßo wot nĕtczischeje 70. lotterije 2. klaßa 27. augusta, 3. klaßa 17. septembra, 4. klaßa 8. oktobra a 5. klaßa wot 5. hacz do 21. novembra cżahnycz, dha wobroczam ßo s tej wutrobnej próstwu na mojich lubych Sserbow, so bychu mi woßebje k tejhle lotteriji, dokelż mam hischcze wulki sklad a jara rjany wubjerk loßow 2. klaßy, ßwoje dobroczinwe dowĕrjenje spożczili, kaž ßu je mi hižom wjele lĕt wopokasali, a so bychu mje s wotkupjenjom loßow swjeßelili. Wschak je jim moje stajnje sbożomne hracze derje snate.

Woßebje wobroczam ßo ja s najnaležnischej próstwu na wschitkich, kotrymż ßebi dowolich jedyn lóß k prĕnjej klaßy poßłacz, a wot kotrychž hacz dotal żaneho motmolwjenja njedostach, so bychu woni tak dobri byli a ßwoje cżißko dale hrali, ale mi to psched cżehnjenjom 2. klaßy k wjedżenju dali.

Loßy, kotreż mi wysche wostanu, dyrbju ja kóżdy ras pokny tydżeń psched cżehnjenjom 1. klaßy naspjet póßłacz a mam teho dla te spomnjene na mój risiko hracz. Dokelż mam pak hižom wysche teho wulki sklad loßow, dha tych, kotrymż loßy 1. klaßy póßłach, hischcze ras wutrobnje proschu, so bychu woni tak dobri byli, a tajke loßy tež w ßlĕdowazych klaßach dale hrali.

S loßami wschitkich druzinow poruczam ßo cżeschczenym Sserbam najpodwolnischo.

W Budyschinje, 10. augusta 1866.

Carl Friedr. Jäger sen.
na swonknej lawskej haßy cżo. 801.

Katholski Posoł cżo. 16 je wuschoł.

Dżenża rano w dwĕmaj hodżinomaj wobradźi namaj Bóh tón knjes lubeho ßynka.

W Jabłońzu 13. augusta 1866.

Kanig, farar se ßwojej mandżelsku.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 34. ~ 25. augusta. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamołwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Budyschina. Se Židowa. S Horneje Stróže. S Budyschina. S Rownóho. — Wojerski list. — Cyrkwinske powjesćeje. — Nawěštnik.

Najnowsche.

Win, 21. augusta. Dženża wječor we 8 hodžinach wotwjese žo na wožebnym cžahu po połnóznej želesnizy wójnske pjenježne sarunanje, kotrež ma Awstria Pruskej dacž, mjenujzy 20 millionow toler. Tute pjenjesy pschewodžesche 10 sastojnikow, 12 žłužobnikow a 36 wojakow a wjesechu je pschez Prahu do Barlina. Wone běchu do cžwizow złożene a wobsteja s lutych zylych tolerjow. Dwazyczo sastójnizy mějachu schěsčz dnjow cžinicz, prjedy hacz te pjenjesy naliczichu. (— Po tajkim je měr wěsty, hdyž žu hižom wójnske khósty wot awstriskeho khežora pruskemu kralej wuplaczene.

Shorjelz, 23. augusta. Wczera je poruczność pschischła, žo tudy na to pschihotowacz, so w bližschich dnjach 180 extracžahow s wojakami s Czech žem pschijedže a wot jow dale pojedže.

Praha, 22. augusta. Hacz do 15. septembra budže czěski kraj zyle wot pruskeho wójska wopuschczeny. — Twarjenje želesnizy s Czech do Kladska (Glatz) budže posdžischo wujednane.

Paris, 22. augusta. Khežor Napoleon Veneziansku italskemu kralej wotstupi.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 22. augusta, 1 Louisd'or 5 toler 16 nßg. 1¾ np. 1 połnowažazy cžerwjeny złoty abo dukat 3 tl. 5 nßgl. 2 np.; winske bankowki 80¼ (16 nßgl. ½ np.).

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 18. augusta 1866.

Dowoz: 8291 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša.			niža.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßg.	np.	tl.	nßg.	np.	tl.	nßg.	np.	tl.	nßg.	np.
Pschenża	6	—	—	5	5	—	6	10	—	6	—	—
Rožka	4	15	—	4	7	5	4	15	—	4	12	5
Jecžmjeń	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wowš	1	25	—	1	15	—	2	2	—	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	10	—	—	—	—	7	10	—	7	7	5
Jahły	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jěsdženje po želesnizy.

Nětko staj saßo wschědnje dwaj cžahaj wot Shorjelza do Draždžan srjadowanaj.

Wotjěsd wot Shorjelza: Rano w 6 hodžinach; pschijěsd do Budyschina: 7 hodž. 27 min., wotjěsd: 7 hodž. 35 m.: pschijěsd do Draždžan 9 hodž. 15 min. dopołdnja. — Wotjěsd se Shorjelza wječor w 7 hodž.; pschijěsd do Budyschina; 8 hodž. 15 min., wotjěsd: 8 hodž. 21 m.; pschijěsd do Draždžan: 9 hodž. 56 min. wječor.

Wotjěsd s Draždžan: Dopołdnja w 10 hodž.; pschijěsd do Budyschina: 11 hodž. 32 min., wotjěsd: 11 hodž. 40 min.; pschijěsd do Shorjelza: 1 hodž. pschipołdnju. — Wotjěsd s Draždžan: w nozy 11 hodž. 15 min.; pschijěsd do Budyschina: 12 hodž. 56 min., wotjěsd: 1 hodž.; pschijěsd do Shorjelza: 2 hodž. 25 min. rano.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.
14 tl. 15 nßgl. a 14 tl. 10 nßgl.
pschenża 67—74 tl., rožka 45 — 47 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczišczeny) 12 tl. 25 nßgl. a (Czišczeny, kaž žo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drožschi.)

Sakska. Jeje majestosćz sakska kralowa, kotraz bě na rózu sthorjeka, je sazo nimale zyle wotkhorjeka. — Minister s Friesen, kotrehoz bě kral Jan do Wina powołał, je zo wot tam wróćził a zo 20. augusta s hrabju Hohenthalom do Barlina podał, so byschtaj tam měr bjes sakskim a pruskim kralom wujednałój. Pod kajkimi wuměnjenjemi zo to stanje, nam snate njeje.

W nastupanju sakskeho wójska dražďanske nowiny pischu, so zo wone na dompucz hotuje a so bórzy domoj pschiježehnje, dokelz je nadzija, so budze měr bórzy wobsanknjeny.

Lětuscha nasymska lipska maza sapocznje zo 24. septembra a skónczi zo 13. oktobra. — Póstski poselnik s Budyschina do Huczinoh zo wschědnje ½9 hodzinow rano s Budyschina do Huczinoh na pucz poda. — W Sakskej je 1091 lěkarjow a 1591 babow.

Dražďanski journal wosjewiuje: „Po najwyschim wobsanknjenju, krajnej kommißiji dzenza wosjewjenym, je Jeho majestosćz kral Jan knjesej statnemu ministrej baronej s Beust wustupjenje se służby, wot njeho wuproschene, najmilosćziwscho pschiswolił. Czi drusy knjeza statni ministrjo běchu zo próstwje knjesa statneho ministra barona s Beust pschisanknyli, Jeho majestosćz kral njeje pak to sa dobre spósnał, dokelz pschiczinh, kotre sa prěnscheho ryczachu, na zane waschnje sa druhe zobustawy shromadneho minsterstwa płaczicz njemóża."

Pschi składnosczi narodneho dnja awstriskeho khěžora mějesche zo 18. augusta w podjanskej zyrkwi w dražďanskim nowym měsczu zwjedzeńska Boża służba, na kotrejz zo tez awstriszy wyschi a wojazy, w dražďanskich lazarethach pschebywazy, wobdzělichu, kotrymz to mjenujzy jich strowosćz dopuschczi.

W „Dresdner Journal" wosjewjuje kralowski pruski knjes civilny kommißar: „Dokelz pschi wschěch pschikasnjach kralowskeje sakskeje krajneje kommißije zo tola wot nětotrych sjawnych kazow pruske papjerjane pjenjesy pak s zyka niz pak niz sa pokne horje njebjeru, dha dawam ja s tutym k sjawnemu nawjedzenju, so budze kózdy sastojnik jeneje sjawneje kazy w sakskim kraleństwje, kiz zo sapowjedzi, pruske papjerjane pjenjesy sa pokne horje wsacz, na měsczo se służby puschczeny."

Hóntske khartý na 1866/67 budza zołteje barby a hewak po dotalnym napohladanju wudawane. — Kralowske wysche appellazionske zudnistwo je 17. augusta wěsteho Künschera s Lipska w poslenjej instanzy k zmjerczi wotsudziło, dokelz je wón lipsczanskeho pschekupza Markerta sarasył.

Telegrafirowanje, kotrez zo sa czaz wójny hacz datal njeje stacz móhło, w blizschich dnjach sazo do pokneho skutkowanja stupi.

Do Dražďan je pruska tsecza gardyinfanteriebrigada pschiczahnyła a tam najsterje dlěschi czaz stejo wostanje. Wona wobsteji s regimentow khěžora Alexandra No. 1 a kraloweje Hilzbjeta No. 3 a kommandeur je general Bedrizki.

W Lipsku je wóndanjo profesor Mettenius na kholeru wumrjeł. Wón bě hakle 43 lět stary. Kholera, kotraz je zo we wschelakich sakskich městach a wzach sahněsdziła, je w poslenschich dnjach sazo wotebjeracz poczała.

W Lipsku běchu wóndanjo ryczníka Dr. Josepha sa měschczanskeho radziczela wuswolili, ale ministerstwo tutu wolbu sa dobru spósnała njeje.

W Dražďanach běchu 15. augusta jako na Napoleonowym dnju zobustawy frazowskeho posłkanstwa a Franzowsojo w zyrkwi, so bychu zo tam sa zwojeho khěžora modlili.

W Dražďanach zwjeczesche sandzenu zobotu tamnische holbjerske towarstwo zwoju lětnu shromadzisnu, na kotrejz bu wobsanknjene, w mězazu februaru pschichodneho lěta wulku holbjazu wustajenzu wotdzerzecz.

Pruzy. Pjatk tydzenja je pruski minister hrabja Bismark woběmaj komoromaj wosjewił, so je kral wobsanknył, Hanoversku, Nazausku, Khurhezensku a zwobodne město Frankfurt nad Majnom pruskemu kraleństwu pschidzělicz a so je teho dla tute kraje, hacz dotal hizom wot pruskeho wójska dobyte, do zwojeho wobzedzeństwa wsał, s tym namjetom, so byschtej wobej komorje tajke pschidzělenje sa dobre spósnałej. (Khurhezenska, Hannoverska, Nazauska a Frankfurt wopschijeja se Schleswig-Holsteinom 1280 kwadratnych mil se 4 millionami 189,015 wobydlerjemi. Po liczenju wot lěta 1864 mějesche pruske kraleństwo 19 millionow 304,843 wobydlerjow, kotrez na 5122 kwadratnych milach bydla. Po spomnjenych majnowschich pschidzělenjach směje Pruska po tajkim nětko 23 millionow, 493,858 wobydlerjow na 6401 kwadratnych milach).

Prěnja komora je kralej zwoju adrezu pschepodała, a wón je zo pschi tutej skkodnosczi s deputaziju prěnjeje komory wo nalezhnosczach poslenscheho czaza rosryczował a pschi tym na to spomnił, so zebi myzlił njeje, so budze sa 5 njedzel tejko dokonjane a t. d.

Měr s Würtembergskej a Hezendarmstadtskej je wobsanknjeny a to zo tez djecza bórzy s Bajerskej stanje. S Prahi pisaja, so tam jednanja wo wobsanknjenje měra zbozomnje pokraczuja a so jenoz hischcze pódlanske nalezhnosczo skónczenje tuteje wězy sadzěwaja. Awstriski khěžor ma mjenujzy hischcze wschelake wobzedzeństwa w twjerdzisnach prjedawscheho němskeho swjaska, kotrychz dla ma zo postajicz, schtoz je trjeba; dale ma zo wujednacz, kak chzetej zo Awstria a Pruska w nastupanju pschekupstwa a wikowanja pschecziwo zebi sadzerzecz, dale ma zo twarjenje nětkotrych zelesnizow wuczinicz a t. d.

Pschidzělenje Schleswig-Holsteina k pruskemu kraleństwu zo hakle skónczenje potom stanje, hdyz budze měr s Awstriju wobsanknjeny, pschetoz tak dołho wostanje awstriski khěžor zobuwobzedzeć tuteho kraja.

Bojoscz, so móhła wójna bjes khěžorom Napoleonom a pruskim kralom wudyricz, je so lehnyła, dokelž su s Parisa w tajkim nastupanju spokojaze powjescze pschischke. (S zyła wschak so tež nichtón tajkeje wójny bojecz njetrjebasche, dokelž Napoleon w tu khwilu na tu samu hischcze doscz pschihotowany njeje.) Nowiny „Weser-Zeitung" powjedaja, so je wo prawdze 13. augusta někajke pißmo wot khěžora Napoleona do Barlina pschischło, w kotrymž je k nawjedženju dał, so dyrbi mjesy franzowskeho khěžorstwa (s kruchom pruskeho kraja na lěwym brjohu rěki Rheina) polěpschicz, dokelž je so Pruska w poßleńschim czaßu tak jara powjetschika. Kral je teho dla hnydom swojich ministrow k raduskładowanju powołał a tež prjódkstejerja generalneho staba generala s Moltke, a je minister Bismark dopokasał, so je Pruska tak derje pschihotowana, so móże wójnu s Napoleonomważicz, prajizy, so móże Pruska w tu khwilu 640,000 muži na wójnu pósłacz, Napoleon pak jenoż nješchto psches 300,000 muži, dokelž ma swoje wójsko w Mexikanskej, Algierskej, Romskej a t. d. rospórkane. Duž bu Napoleonej to wotmolwjenje poßłane, so wón wot Pruskeje ani krocjel semje dostacz njemóże, a Napoleon je, kaž so sda, w tu khwilu s tajkim wotmolwjenjom sa lubo wsał.

Barlinske nowiny wudawaja, so je so skutkowanje generala Manteuffla, kotrehoż bě kral dla pscheměnjenjow w němskich krajach k ruskemu khěžorej pósłał, w Petersburgu tež derje radziło.

Awstria. Winske nowiny pißaja, so su pruszy jeczi, kotsiž běchu w Hohensalzburgu dżerżeni, 12. augusta psches Win do Olomuza schli, so bychu so tam s jatymi awstriskimi wojakami wuměnili, kotrychž bě jedyn pruski general teho dla k Olomuzej poßłał. Spomnjenych pruskich jatych běsche 336 muži se 7 wyschimi.

Khěžorka je so 19. augusta se sakskej krónprynzeßynu Karolu s Wina do Peschta podała.

W Prasy bu 18. augusta narodny dżeń awstriskeho khěžora jara pyschnje swjeczeny. Pschi Bożej służbje, kotruž arzybiskop kardinal Schwarzenberg sam wotdżerża, běchu tež pruszy generalojo s Falkenstein, Herwarth s Bittenfeld a Erich pschitomni, kaž tež jara wjele pruskich wyschkow a pruski civilny kommißar Steinmann. Jako potom měschczanska garda psched radnej khěžu w paradze nimo czehnjesche, rjekny jej wojerski gouverneur general s Falkenstein, so móże wona najajtra swoje, jej wotewsate, tsělby sażo dostacz, dokelž su praższy měschczenjo s tamnischim pruskim wójskom w pěknej pschecżelnosczi żiwi byli.

Psches Prahu je sandżeny tydżeń něhdże 50,000 muži pruskeho wójska na żelesnizy pschejeło, so by so na dompucz podało.

Dokelž so italski kral sapjerasche, wuměnjenja sa pschiměr a po tajkim tež sa měr sa dobre spósnacz, dha bě so s nowa tójschto awstriskeho wójska na pucz do Venezianskeje podało. Hewak da tež pruski kral italskemu k wjedženju, so je jemu słubił, jenoż tak dołho s nim pscheczziwo Awstriji wojowacz, hacz Italia Veneziansku njedostanje. Nětko je pak awstriski khěžor Veneziansku puschcził a duž ma so italski kral s tym spokojicz a měr sczinicz. Viktor Emanuel je na to tež wo prawdze swojim wojakam s Tyrola, do kotrehoż běchu hižom kruch nuts saschli, zosacz dał, a nětko jednanja wo měr zyle spěschnje pokraczuja, tak so so wobsanknjenje měra w bliżschim czaßu wotczakacz hodzi.

Kholera a hłowjaza khorosez hischcze pschezo w Czechach a w Morawje straschnje sakhadżatej a je tež wjele pruskich wojakow na nju wumrjeło.

Połodnische Němzy. Badenska, hacz runje je najdale wot Pruskeje, chze so tola połnoznoněmskemu swjaskej pschisanknycz. Schtoż Bajersku nastupa, dha so tam bojachu, so Pruska zyły ansbachski a baireutski kraj wosmje, nětko pak so powjeda, so budze Bajerska jenoż krajinu Lichtenfels a Kulmbach wotstupicz dyrbjecz a dostanje tutej pjecza koburgski wójwoda.

Pruska chzyische sebi hewak tež tón kruch Heßendarmstadtskeje, kotryż na lěwym brjohu rěki Maina leży, pschidżělicz, je pak wot teho nětko na próstwu ruskeho khěžora a jendżelskeje kraloweje puschczika. Mjenujzy ruska khěžorka je heßendarmstadtska prynzeßyna a bratr pruskeje krónprynzeßyny, kotraż je dżowka jendżelskeje kraloweje, je sebi jenu heßendarmstadtsku prynzeßynu sa mandżelsku wsał.

Franzowska. Na tak mjenowanym Napoleonskim dnju 15. augusta, hdżež franzowski khěžor hewak ważne rycze dżerżesche, njeje wón tón krócz niczo ważne prajił. Spomnjeny dżeń bu, kaž druhe lěta, w Parisu s wulkej pychu swjeczeny a bě wjeczor město kraßnje poswěczene. Pschi tym pak so sta, so bu we wulkej czischczeńzy něhdże 30 ludzi satkóczenych a psches 200 ranjenych.

Pruski pósłanz je audienzu pola khěžora měł a jemu wotmolwjenje wot pruskeho krala pschepodał na požadanje khěžora, so bychu so franzowske mjesy w bliskosczi pruskich polěpschiłe. Pruski kral praji w swojim pißmje, so wschelakich pschiczinow (Ursachen) dla do khěžoroweho požadanja swolicz njemóże. Khěžor rjekny pruskemu pósłanzej, so je jeho franzowskeho luda měnjenje k temu samohło, tajke požadanje stajicz, dokelž je wón sa sdobne dżerżi; pschi wschěm tym pak chze wón tež dopokasma pruskeho krala sa dobre spósnacz. Khěžor prajesche skónczenje, so ma dotalna pschecżelniwosez bjes Franzowskej a Pruskej dale knježicz, a so so wón nadżija, so so Pruska dale rěki Maina rospscheszeracz njebudże.

Mexikanska khěžorka hischcze pschezo w Parisu pschebywa a njeje po tajkim najskerje hischcze to pola khěžora dozpiła, czohoż dla je pschischła.

Italia. Minister Lamarmora je se służby stupił a, kaž so sda, teho dla, dokelž je kral do wuměnjenjow,

wot awstriſkeho khěžora ſtajenych, ſwolik. Tola powjeda ßo też, ſo je teho dla ßwoje miniſterſtwo ſkóžicz dyrbjał, dokelž je tola prjedy wjedžik, ſo Pruſka Italiji jenož tak dołho pſcheczijwo Awſtriji pomha, hacz poßleńſcha Venezianſku njewotſtupi, — a je pſchezo pſcheczijwo temu dale wójnſzy ſkutkowacz dał.

W Romje poczinaja ßebi dale a bóle rosmyßlecz, kak to budże, hdyž kónz tuteho lěta franzowſke wójſko zyle wot tam wuczehnje a ſměje italſki kral w bližſchim czaßu zyła Italiju w ßwojej ruzy, khiba Rom niz, — a jim ßo tam ſda, ßo drje nětko też ſkónczńje na Rom rjad pſchińdże.

Rußowſka. Danſka prynzeßyna Dagmara pſchijědże kónz ſeptembra do Petersburga a ſměje tam kónz novembra kwaß ſ wulkowjerchom naßlědnikom Alexandrom.

Turkowſka. Na kupje Kandiji, kotraž pod turkowſkim knjejſtwom ſteji, ßu tamniſchi kſcheſczijenjo pſcheczijwo turkowſkej wyſchnoſczi postanyli.

Wojerſki liſt

wot Jana Mikanje,

wojaka kral. ſakſkeho 15. infanteriebataillona 4. kompaguije.

Na druhi dżeń woſtajichmy twjerdżiſnu Königſtein na lěwej ruzy. Wona mějeſche hižom ßwoju wobßadu a pjecza zyrobu na 10 lět, a wodu jej też nichtón wſacz njemóże, dokelž je ßrjedż twjerdżiſny ſtudżeń, kiž je 450 łohczi hłuboka a ſ twjerdymi wjelbami wobdata.

My pſchicżežechmy blisko Chluma (Culm) do Czech, hdżež awſtriſke ſtraże (Poſten) a pſchedſtraże ſtejachu a nam Sakſam ßławu wokachu a my jim. S wójny lěta 1813 tam kraßne pomniki ſteja, pſchetož tehdy Pruſzy, Rußojo a Awſtriſzy ważnu bitwu blisko Chluma nad Franzowſami dobychu. Jedyn pomnik je wot pěſkowza, druhi wot lateho żeleſa, na 18 łohczi wyßokaj, delka pak ſteji khapałka, hdżež tón abo tamny, kotryž na ſrudne czaßy tamneje Napoleonſkeje wójny ſpomina, ßwoju modlitwu pſched teho Knjeſa pſchinjeße.

Naſajtra marſchirowachmy pſches Czoplizy (Töplitz), hdżež awſtriſzy rekrucżi exerzirowachu. To je jara rjane a pyſchne měſto a we nim leżeſche na 4 tyßazy wojakow a na wßach něſchto ſchwadronow huſarow. Na naſchim dalſchim puczu dyrbjachmy wyßoke hory a hłuboke doły pſchekraczecz; druhdy běchu hory tak wulke, ſo móżeſche jedyn, hdyž ßo wohladny, zyku diviſiju pſchewidżecz. My czehnjechmy też nimo króny czěſkich horow, kiž je najwyſcha w Czechach a ma horka khapałka natwarjenu. Tam bu w dolinje, něhdże 3 hodżiny ßo wupſchěſczerazej, zyłe ſakſke wójſko ſjenoczene. Tam też trjechich wjele ſnatych Serbow, bjes nimi drożdżijſkeho Khěžora, a ſchtoż ßmoj ßebi tehdy wěſchczikoj, to je ßo dopjelniło: ja ßym był bleßirowany, wón pak bě khorotowaſcze dla w ſchpitalu.

Na druhi dżeń ſaßo dale ßahachmy a pſchińdżechmy do měſtka Lobośiz, hdżež 13. a 14. bataillon po żeleſnizy do Prahi wotjědże. My wot 15. bataillona też do woſow ſaléſechmy, woſy też dumpachu pak do prědka, pak do ſady, a parniki hwiſdachu, — ale do Prahi njeńdżeſche. My běchmy wſchitzy jara ſprózni a duż bórſy na woſach ßedżo wußnychmy. Ja ſtajich ßwoju tſélbu do rózka woſa a poſběhnych, prjedy dyżli wußnych, ßwoju wutrobu k njebjeßam ſ próſtwu k mojemu Bohu a Knjeſu, ſo by hórki kelich wójny, jeli móżno, nimo naß ſchoł, njejeli pak móżno, ſo by tola moje mjeno jeho lubowaneho ßyna dla ſapißane było w knihach żiwjenja: ludy pſchińdu, ludy ſańdu, ale jedyn je, kiž njeſańdże. — Tak wſchitko Bohu temu Knjeſej poruczíwſchi wußnych.

Naſajtra rano ſahe, hdyž ßwitaſche, wotewrichmy naſchej wocži a chzychmy na Prahu hladacz, ale woſy ſ měrom ſtejachu a njeběchu ßo ſ měſta hnuke. My teho dla ſaßo ſ woſow won ſlěſechmy, ſeſtajachmy tſélby do hromadkow, żortowajo, ſo w Praſy khoſej warimy. — (Też ja běch ßebi pſchał, ſtaroßławnu Prahu a jeje položenje wohladacz.) — Bórſy po khoſeju ſaßo ſatepichmy a warjachmy wobjed a dopołdnja ½11 hodżinow marſchirowachmy nimo twjerdżiſny Tereſina (Thereſienſtadt) a dżěchmy pola Litoměriz (Leitmeritz) pſches Łobjo. Na moſcze wſchelake rjane pomniki, wot pěſkowza wudżěłane, ſteja. My potom na lěwej ſtronje Łobja dale horje czehnichmy, hdżež awſtriſzy wojazy wulke naßypy na winizowych horach twarjachu a lěßy porubowachu, ſchtož mějeſche k temu ßłużicz, ſo ßo njepſcheczel njeby móhł tak ruczе k twjerdżiſnje pſchibliżicz. Dale pſchiſchedſchi ßo k lěwizy wot Łobja wotwobroczichmy a nozowachmy w wokolnych wßach měſta Melnika, hdżež hižom jedyn bataillon khěžorſkich tſélzow bivouakirowaſche. Woni nam ßylnje ßławu pſchiwokachu a my jich też tak czeſczachmy.

Ja podach ßo potom do jich bivouaka a chzych ßo ſ nimi bliże rosryczecz, ale lědom dwazyty dżěl móżeſche němſzy bjes nimi, druſy běchu wſchitzy Włóſzy (Italſzy). Ja tam jich ſpěwanju pſchipoßłuchach, ale njeſroſemich niczo dale, hacz ſo wo twjerdżiſnje Mantua ſpěwachu. Te prěnje ſkóżki, kotreż budżiſche ſ wjetſcha jedyn ßam ſaſpěwał, buchu kóżdy ras jara krótzy ſpěwane, te poßlenje pak woni na to w ſchtworohłoßu dołhu won czehnichu a napoßledku wſchitzy każ by wotrěſnył, pſcheſtachu. Woni pokaſowachu mi też, kak ſ tſélbu wojuja, a ja dach jim widżecz, kak to Sakſojo czinja, potom wjedżechu mje k marketendarjej a tam ßebi dachmy bleſchku porjedżicz.

Pſchichodny dżeń marſchirowachmy po wßach hacz k měſtaczku Melniku, hdżež pola jeneho kublerja a winizarja kwartiru doſtach. Ja mózach ßo ſ nim a ſ jeho ludżimi ſ pomozu ßerbſkeje ryczе jara derje ſryczecz; też běſche naſcha luba hoſpoſa tak dobroczíwa, ſo wona, jako poczachmy ßwoje khlěbowe měſchki pokacz, ßwoju 18lětnu

dżowku do tuteho dźěła pósła, haj, nam też nasche schtrympy wupłoka. Też dostachmy prěni ras cźěski khosej, kiż ßłodźi każ schokolada, dokelż je husty a jara ßłodki ſ zokorom a dobrej ßmjetanu pschihotowany. Tam běchmy 16 muži w kwartirje a dokelż hosposa dosez maßla (butry) doma njemějesche, běżesche dżowka pscheð wjeczorom do Melnika a nakupowa nam tam wschu mózny potrjebu, tak so niczeho tradacz njetrjebachmy, jako na sajtra dale ßahachmy. A dokelż běch ßam jenicźki Sserb bjez-wschitkimi mojimi 16 towarschemi, dha dyrbjach jim psches ßerbsku rycz sa tołmaczerja (pschełożerja) ßłużicz; pschetoż schtóż móże ßerbski, móże ßo też ſ Cźechami ſrycźecz. A hdyż ßebi nasch knjes hkownik (hauptmann) abo bataillonski pißaŕ druhdy żaneje rady njewjedźischtaj, dokelż tam nichtón němski njerosymjesche, dha poßłachu pak po mnje pak po mojeho lubeho ßerbskeho towarscha Manju.

Dźiwnje ßo tudy wschitkim Němzam ſdasche, wyschkam każ wojakam; pschetoż wschitke napißma wysche wjelbow a pschekupskich khlamow běchu w cźěskej rycźi napißane, a wjazy městow pscheńdźechmy, hórje bě sa Němzow. A hdyż chzychu něschto jěsez abo picz měcz, dha jim niczo wysche njewosta, hacz prjedy něschto cźěski nawuknycz. Tak nawuknychu najprjedy lacźnosczje dla te ßkowa „se ſtudnizy wodu", potom hkoda dla „chleba", dale „kolacźi (kulojte tykancźki)", „wejce (jeja)" a t. d. Druhdy hdyż běchu dołho dosez powjedali a rycźeli a Cźechojo jim tola njerosymjachu, dha napoßledku prajachu: „Das iſt ein dummes Volk (to je hłupy lud)". Ale tehdy ja wustupich a prajich naschim Němzam: „Kak móżecze ßebi to wot Cźechow żadacz, so dyrbja woni waschu rycz móz a ſrosymicz; wschak woni njejßu do němskeho kraja pschicźahnyli, ale **my** do cźěskeho. Chzecze wy nětko we jich kraju bycz, dha dyrbicze pěknje něschto wot jich rycze nawuknycz, wschako móżu ßo ja też ſ nimi ſrycźecz. A woni dźachu: „Haj ty! hdyż ßy Sserb". Ja pak jim prajach: Wschak ßym ja jako Sserb też němsku rycz pódla nawuknył; schtóż pak niczo wuknycz njecha, tón wostanje kopoł. A ja praju, naschich wyschkow je wjele, kiż ßu franzowsku a jendźelsku rycz nawukli, hdyż cźaß żiwjenja njepschińdu, ale ßußodnu cźěsku rycz, kotraż ßo w Cźechach, w Morawje a też we Wuherskej rycźi, skoro niz jedyn njemóże.

Jedyn ras wjeczor poda ßo sa naß mały żort, kotrehoż dla ßmy ßo my Sserbja każ Němzy dołhi cźaß ßmjeli. Ta wěz mějesche ßo takle: My pschińdźechmy do kwartiry a nasch jedyn towarsch po ſtwje khodźo ſuwak pytasche, so by ßo schkórnje wusuk. Wboha cźěska hosposa drje na njeho kedźbnje hladasche, jako jej wón wot „ſtiefelknechta" powjedasche, ale wona njemóżesche sa tym pschińcz, schtoż wón żadasche. Duż wón pjatu na porſty ſastaji a chzyſche ßo na tajke waschnje wusucz, ale schkórnje běchu pschemoknjene a tak dele njelěsechu. Jako pak ßo saßo poßyny, dha pschiběża nascha cźěska hosposa, kotraż bě tej wěży nětko dorosymika, doßahny ſa schkórń a schwap! dele bu a tak też tón druhi.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Knjes profeßor Dr. Pfuhl w Draźdźanach je wot Jeho majeſtoſcze ruskeho khěżora Alexandra II. ſa pschepodacze ßwojeho, wot Maczizy Serbskeje wudateho, ßerbskoněmskeho ßkownika drohi brillantny pjerſchcźeń darjeny dostał, jako ſnamjo pschipoſnacza jeho saßłużbneho prózowanja na polu ßkowjanskeho rycźeſpyta.

Se Żidowa. Ssem běsche, każ hižom tydźenja pißachmy, sła khoroſcz kholera pschicźahnyła a je naß do njemałeho ſtracha ſtajiła, dokelż je sa nětkotre dny 25 cźłowjekow na nju wumrjeło. S zyła bě na nju 47 ludźi skhorjeło, wot saůdźeneje ßrjedy je ßo pak ſ mozu polěpschowało, tak so běchu schtwórtk jenoż hischcze 4 khori. Bóh daj, so bychu też tuczi wotkhorili a tu kholera zyle sastała.

S Horneje Stróże. Popołdnju 14. auguſta bu 15lětny hewjeŕ Ernſt Ssynacźk ſ Borschcze w Pruskej w Rößelez brunizowch podkopkach na to waschnje morjeny, so ßo wulki kruch wuhla puschczi a jeho saßypnywschi ſarasy.

S Budyschina. Każ „Dresdner Journal" pische, dha ßu w sapißu wójnſkich schkodowanjow ſakſkeho wójſka pschezo hischcze wschelake ſmołki. Tak njeje ſerżant Kral se Żidowa morwy, też niz wojak Langa ſ Małeje Dubrawy, ale wobaj ſtaj jenoż ranjenaj.

S Rownoho. Póndźelu 11. auguſta popołdnju w 5 hódźinach wotpali ßo wobßedżeńſtwo ſahrodnika Jana Schäfera pola Rownoho. Dokelż Schäfer runje pschi żelesnizy, kotraż ßo pola Sslěpoho twari, dźěłasche a jeho żona w holi běsche, dha ßo Schäferezom, dokelż też druſy ludźo w blisſkoſczi njeběchu, nimale wschitko ſpali. Skót dyrbjesche tak dołho w hródźach bycz, hacz ßo ßam, jako woheń na njón padasche, wottorhny a ſ hrodże wuběża, jako ßo tuta wot ludźi, k pomozy khwatazych, wotewri. Tola bě wón jara wopaleny, tak so dyrbjachu dwě krumje dorěſacz. Jena krumwa, kotraż na rjeczasu ſtejesche, wosta w płomjenjach, teho runja też poß. Nuſa je sa Schäferez wulka, dokelż je ßo bróżeń ſe wschěmi domkhowanymi żnjemi a ſkotowej pizu ſpaliła. Woheń je najſkerſcho sakożeny, dokelż ßo w ßwinjazym khlěwje palicz pocza.

Khwalobnje ma ßo ſpomnicz na knjesa leutnanta Kellera, najeńka rycźerkubła w Sslěpom, kotryż ſe ßwojimi ſapſchahami a ludźimi, wscho wostajſchi, na pomoz khwatasche a ßo pschi wóhnju jako dobroczinwy a rosshladniwy muż wopokasa.

Wojerske listy.

Wot Korle Ssmolerja, se Stykžina,
kral. pruskeho wojaka wot 6. kompagnije 6. regimenta 5. armeekorpsa.

Lubowani starschi, bratsja, zotry, zwakojo a zwakowy! Wasch list zym ja dostał a s njeho spósnał, so scze, dzakowano Bohu, hischcze wschitzy strowi. Ja zym hacz dotal tez wot wscheho stracha a njesboża swarnowany, hacz runje zym hizom nekotre rasy we wulkich strachoscjach pobył a moje ziwjenje kaz na zidzanej nitzy wißasche. My zmy, kaz je Wam hizom snate, wschelake bitwy meli. Prenja bitwa beschе pola Nachoda a to 27. junija, na kotrymz dnju awstriske mjesy pschekrocjichmy, ale pschi tym njemyßlo, so na njepscheczela trjechimy a hnydom do wóhnja póndzemy. Duz postroženje mako njebe, jako khetsje na bitwischczo pschiczahnychmy, hdzez naß njepscheczel se zwojeho twjerdeho postajenja se zwojich kanonow mordarszy s granatami witasche. Pol sawutleni wot wulkeje horzoty zmy na bitwischczo pschischli, ale Bóh je nam pomhał. Dopołdnja wot 10 hodzinow hacz do 6 hodzinow popołdnju stejachmy we wóhnju a kak be nam pschi tym wokoło wutroby, to Wam tudy wupißacz njemózu.

Nasajtra be saßo tak a bu bitwa blisko Skaliz bita, hdzez drje my runje w prédku njebéchmy, sa to pak dyrbjachmy 29. junija w bitwje pola Schweinschädela do prenjeje linije. Hacz runje naß njepscheczel se zwojimi kanonami jara pschesczehasche, dha je tola dyrbjał na posledku zofacz. My mózachmy teho dla w nozy tez dale marschirowacz a pschindzechmy do Gradliz do kwartiry. Ale njepscheczel nam wotpoczowacz njedasche, pschetoz s czaßami na naß wutseli a tez nekotre twarjenja sapali, kiz zo wotpalichu. Ja a nekotsi drusy pola jeneho tyscherja w dworje na deskach lezachmy, hacz njejapzy nekotre kanonowe kule do kschindzeloweje tsechi praßnychu, so nam kschindzele wokoło wuschow letachu. Borsy k dalehiczu trubjachu a my zmy potom posdzischo zyke popołdnje w njepscheczelskim wóhnju stejeli abo wjele wjazy lezeli, pschetoz njepscheczel be zo tak postajił, so tez ani jedyn ras na njeho tselicz njemózachmy. Njepscheczelske kanony tak stejachu, so mózachmy kózde wutselenje widzecz a dyrbjachmy w jeczmjenju s merom lezecz, tak derje hacz zo kózdemu hodzesche. Bóh luby knjes je pak njepscheczelske granaty tak wodził, so tez ani jena do bataillona njetrjechi, ale sady a s boka naß padachu, tak so buchmy pschi jich pukanju wot pjerschcze wobßypani. My dyrbjachmy pak wutracz, dokelz chzyschе prynz njepscheczelej do flanki panycz, schtoz je zo tez potom stako.

Po tajkim zym ja 4 dny sa zobu we wóhnju stał a je zo 5. armeekorps schtyri dny sa zobu twjerdze bił.

Moji lubowani! Bóh swarnuj kózdeho psched bitwu a tez Waß psched kózdym njepscheczelom; pschetoz hdyz zo po bitwje na bitwischczu roshladujesch, dha je to załoßnje widzecz, kak tam morwi s hromadami leza a ranjeni załosczja a skiwla. We wójnje hakle kózdy Boha prawje spósnacz a zo k njemu wołacz nawuknje.

W kralowejhradskej bitwje je zo kral zam tez wobdzelił a béchu wschitke tele bitwy w Czechach. Zita buchu zyle rosteptane, mésta, wßy a twarjenja sahubjene. Najhórje be tam, hdzez je lehwo byko; pschetoz wojazy wscho drjewjane s twarjenjow wutorhowachu a do lehwa wotnoschowachu, tak so zu, móhł rjez, wjele twarjenjow podtorhali a w lehwje spalili.

Jeli strowy domoj pschindu, dha budu Wam wscho wobschérnischo powjedacz. Nascha strowosez a nasche ziwjenje steji w ruzy teho, kiz je naß stworił. We wójsku zu wschelake khorosczje wudyrike, wozebje bézenza a kholera. — Dzenßa ziwy, jutsje morwy! — to zym ja tez shonił a je mi to jara k wutrobje schko; pschetoz mój krajan Nowak pomjenowany Kunza je nahle wumrjeł, 20. julija be wón hischcze strowy a 21. be hizom morwy a beschе jeho czeko zyle czorne.

W Morawje (Mähren) je rozka smjerska, hacz runje tudy najbóle jeczmjeń a pschenzu zyja, we Wuherskej, hdzez nétko zym, je tez najbóle tak. Ziwjenje je tudy jara hubjene, pschetoz tez ani sa pjenjesy jedyn niczo dostacz njemózu, duz mi tez zanych pjenjes njeposczelcze, wozebje, dokelz zenje wésty njejßym, hacz pschi ziwjenju wostanu; schtoz trjebam, tejko pjenjes pschezo wot wójska dostanu. Hacz dotal zym strowy, ale jara wusprózniseny, pschetoz my zmy wschédnje na marschu a czehnjemy na Win, khiba so Bóh tón knjes prjedy mér spozczi, wo kotryz jeho wschédnje proßymy.

Luby Handrijo, junu pschindze jedyn wojak wot 6. regimenta a praschesche zo sa Ssmolerjom se Stykžina. Petrik s Krjebje jeho ke mni poßka, ale ja jeho njesnajach a wón mje niz, tola pak béchmoj skónczinje snataj, pschetoz wón be pomozny wuczeŕ k. Krausa s Lasa a beschе po prawym Tebje pytał, dokelz beschе ménił, so zy Ty we wójsku. Wón je hischcze strowy a dawa Wam wjele dobreho prajicz. Teho runja tez Jan Handrik abo Hofman. Wjele dobreho wote mnje Wam a wschitkim w Tyhliku. — Tutón list pißacz sapoczach 21. julija a skónczich jón 24. julija w Lundenburgu a t. d.

Cyrkwinske powjesée.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Korla Ernst, Jana Kubizy, pohonicza w Budyschinje, z.

Michalska cyrkej: Marja Augusta, Jana Augusta Halmy, kublerja we Wurizach, dź. — Hana Khrystiana Amalia, Jana Augusta Lehmanna, khézerja a kowarja na Zidowje, dź.

Podjanska cyrkej: Korla Jurij, Korle Augusta Laraßa, khézerja w Budyschinje, z.

Zemrjeći:

Dżeń 8. auguſta: Marja rodż. Kmochez, njebo Michała Wicżaſa, kublerja a rychtarja w Sſkonej Borſchczi, wudowa, 76 l. — 9., Handrij Nowak, wobydleŕ w Budyſchinje, 73 l. — Ernſt Wilibald, Pětra Wylema Schmeißa, kĥěżerja a pjekarja pod hrodom, ß., 18 n. — Handrij Schmidt, wobydleŕ na Żidowje, 68 l. 1 m. 8 d. — 14., Handrij Jährig, kĥěżeŕ na Żidowje, 70 l. — Hana Roſina, Handrija Kellera, kĥěżerja a murjerja na Żidowje, mandżelſka, 39 l. 2 m. 1 d. — Madlena, Handrija Mieta, wobydlerja na Żidowje, mandżelſka, 34 l. 5 m. 3 m. — Hańża, Handrija Ducżmana, wobydlerja na Żidowje, mandżelſka, 53 l. — Ernſt Räda, wobydleŕ na Żidowje, 30 l. — 15., Marja Madlena, Handrija Jährigа, kĥěżerja na Żidowje, wudowa, 51 l. 2 d. — Handrij Lehmann, kĥěżeŕ na Żidowje, 69 l. 9 m. — Hana Khryſtiana, Wylema Barthela, murjerja na Żidowje, mandżelſka, 40 l. 4 m. — 16., Handrij Kozor, wobydleŕ na Żidowje, 36 l. 11 m. — Hermann Auguſt, Pětra Auguſta Halmy, wobydlerja na Żidowje, ß., 1 l. 10 m. 12. d.

Skład

ſchpihelow,

ſtotychkromow

a

kulojtych

fotografijowych

wobłukow.

Skład

ſchkleńzowych, porzelanowych a ſteingutowych tworow

Rudolpha Wilhelma

na ßerbſkej haßy cżo. 20

najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczíſnach ſ tutym porucża.

Skład

blidoweje,

khofejoweje

a

myjneje

nadoby.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchczu.

K nětczíſchemu nalětnemu cżaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

mużſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocże, żidże, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczíwje na to kedżbowacż, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ſamßny** niż pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leża. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczíſnami mózu kóżdu konkurrenzu pſchewinycż.

C. W. Bitzka.

Jenoż woprawdżity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cżinjeny broſtſyrop nima) ſpodżiwnje hojazu móż pſchi kaſchelu, dybawoſcżi, ſaźwanju, bróſtowym cżerpjenju, ſchijowej wobcżeżnoſcżi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenoż woprawdżity maja tutón, pſches ßwoju ſpodżiwnu hojazu móż po wſchěm ßwěcże G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. R. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Próstwa!

Podpißani ßo njeboja, podarmo proßycź, hdyž ßo dla podpjeranja **ßwójbow w nětcźiſchej wójnje panjenych abo ranjenych ſakſtich wojakow, kaž też dla jenotliwych invalidow ßamych** na dopokasanu ßmilnu darniwoſcź Sserbow Budyſchina a wokolnoſcze wobrocza. Też najmjeńſchi pjenjeżny dar ßo wot wſchitkich ßobuſtawow wubjerka ſ radoſtnym dźakom horje bjerje a dale wobſtara. Woſpjetowane dary, kotrychž dawanje wot dobroczíweho dawarja ßameho wotwißuje, ßu woßebje ſpodobne. Wubjerk ma dowolnoſcź, khlamy knjeſow pſchekupza **Jakuba**, cźaßnikarja **Köchlera**, knihikupza **Rühla** (Köhlerez kniharnja) a knihikupza **Smolerja** (kniharnja Smolerja a Pjecha) jako tajke měſta poſtajicź, hdźež móža ßo pjenjeſy wotedawacź. Też budža na něktorych měſtach, kiž ßo k temu hodža, ſhromadźowanſke buſchkwje wupojßnjene. Pſchichodne ſjawne ſliczbowanje je wumĕnjene.

Wubjerk pobocźneho ſjenoczeńſtwa ſa Budyſchin a wokolnoſcź

knjeź. radź. ſ **Beuſt**, pſchedßyda ſ **Criegern**, prjódſtejer, kubler **Förſtar**, fabrikant **Ed. Hartmann**, pſchekupz **Reinh. Klemm**, pokładnik, měſchczanoſta **Löhr**, krajſki dir. ſ **Noſtitz-Wallwitz**, ſtatny ryčźnik **Petri**, hamtſki hetman **ſe Salza a Lichtenau**, krajny ſtarſchi ſ **Thielau**, aßeßor ſ **Walter-Jeſchki**, pißmawjedźer, zyrkwinſki radźiczeł Dr. **Wildenhahn**.

Ssuche droždże

wſchĕdnje cźerſtwe a woßebneje dobroſcze porucza

J. G. F. Nieckſch.

Wino,

cźerwjene a bĕłe, kaž też woßebje ßłódke, najtuniſcho pſchedawa **J. G. F. Nieckſch.**

Tójſchto wulkich ßudow, kotrež ßo k wódnym ßudam hodža, ma tunjo na pſchedań

J. G. F. Nieckſch.

Amerikanſki petroleum, thüringſki ſemſki wolij, najlépſchi ſolarwolij

porucza **C. A. Wehla**

na mjaßowym torhoſchczu cźo. 40.

Jedyn wuczomnik

móže w jenych pĕknych materialtworowych khlamach w Budyſchinje měſto doſtacź. Sſynoju ſprawnych ſtarſchich, jeli móžno ſe wßy a ßerbſkeje ryczje mózni, ßo najradſcho bjeru. Wſcho dalſche je ſhonicź we wudaw. S. Nowinow.

Pſchedawanje trawy.

Póndźelu 27. auguſta t. l. rano wot 9 hodźinow budże ßo na ryczerkuble w Delnym Wujeſdźe wot nĕhdże 50 jutrow łuki, kotraž ßo ſ cźaßami powodża, druhe ßyno, po loßach, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wumĕnjenja budża pſched aukziju woſjewjene.

Sa jenych knjeźich ßo jena żona-pĕſtoncźa pyta. Tajke, kiž wo tajku ßłużbu rodża, njech na ſnutſkomnu lawſku haßu cźo. 120 k knjeni Beckertowej pſchińdu.

Jedyn njeżenjeny hetman, kotryž gratowe dźĕło trochu roſtymi a dobre wopißma pſchinjeße, móže hody na ryczerkuble w Bolborzach měſto doſtacź. **Friedrich.**

Jedyn wójnarſki namaka wobſtajnje dźĕło pola miſchtra Strevhle w Droždźiju pola Pomorez.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucza wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jĕdloweho drjewa.

Wulki wubjerk dźĕcźazych woſyczkow, w płacźiſnje wot 5 tl. a droždżicho, kaž też wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſczi a tunjoſczi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,

korbarſki miſchtr w Zidowje.

Jedyn krawſki móže hnydom pola podpißaneho do dźĕła ſtupicź. **J. Schmidt** w Jenkezach.

Sserbſke lutherſke knihowne towarſtwo.

Po žadanju, ſ wele ſtronow ſjewenym, ßo njetko „**Schkit Boži**“ wójnſke modlitwy we druhim wudawku cźiſchcza a budža, da-li Bóh, ßobotu ſa tydźeń, 1. septembra, pola naſcheho knihiſkadnika k. pſchekupza Stoſcha na mjaßowym torhoſchczu a w kniharni kk. Smolerja a Pecha pſchi bohatych wrotach w Budyſchini ſa 2½ nßl. doſtacź.

H. Imiſch, faraŕ w Hodźiju,
pſchedßyda ßerbſkeho lutherſkeho
knihowneho towarſtwa.

Dla wſchelakich napraſchowanjow woſjewjamy ſ tutym, ſo ßmy ſaßy něktore exemplary doſtali wot:

Kurze geſchichtlich-dogmatiſche Erklärung der Offenbarung Johannis und einiger Weiſſagungen Daniels. (Wot wucźerja Schütze w Draždźanach.) — 15 nßl.

Auslegung der Offenbarung Johannis im bibliſch- und kirchlich-gläubigem Sinne. (Wot farara Rychtarja w Kotezach.) — 20 nßl.

Kniharnia **Smolerja a Pjecha.**

Njedźelu 26. auguſta

kehelekulenje a reje

w Ssowrjezach. **Handrij Kmoch.**

Jutſje 26. auguſta k domkhowanzy

dobre tykanzy a reje

we Wulkich Budeſtezach. Sapoczatk w 4 hodźinach. K temu najpodwolniſcho pſcheproſchuje **Gruhl**, hoſcźeńzar.

Nakładnikaj: Smolerja Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 35. ~ 1. septembra. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — List na redaktora. — Swětne podawki. — Ze Serbow: Se Židowa. S Budyschina. S Wostaschez. — Wojerski list. — Cyrkwinske powjesćze. — Nawěštnik.

Najnowsche.

Draždžany, 30. auguſta. „Dresdner Journal“ piſche: Kaž je nam powjedžene, maja ßo dźěła k daliſchim wobtwjerdženjam na prawym brjohu Łobja jutſje ſapoczećz. Hacz maja ßo po prěniſchim, abo ßnadź po někajkim druhim pſcheměnjenym wotpohladanju ſtacz, njeje nam w tu khwilu hiſchcze ſnate.

Brünn, 30. auguſta. Sa jutſiſchim, 1. ſeptembra, naß poßleni pruſzy wojazy wopuſchcza; je to dźělba 10. infanterieregimenta.

Praha, 30. auguſta. Wumenjenja měra ßu tak derje wot awſtriſkeho khežora, kaž wot pruſkeho krala podpißane: měr bjes Awſtriju a Pruſkej je po tajkim wobſankњeny.

Nürnberg, 30. auguſta. Pruſke, tudy ſtejaze wójſko, poczina dženßa domoj cžahnycz.

St. Petersburg, 29. auguſta. Hannoverſki general baron Knesebeck je po poruczњoſczi hannoverſkeho krala Jurja ßem pſchijeł a pola khežora a khežorki audienzu měł.

Win, 27. auguſta. Jednanja bjes Pruſkej a Sakſkej pomału pokracžuja, Pruſka chze wyſchi kommando nad ſakſkim wójſkom měcz, Sakſka nochze pak do teho ſwolicz.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
.25 auguſta 1866.

Dowoz: 7027 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša. tl.	ngl.	np.	nižša. tl.	ngl.	np.	na bursy, najwyšša. tl.	ngl.	np.	najniž tl.	ngl.	np.
Pšeńza	5	15	—	5	—	—	5	20	—	5	15	—
Rožka	4	10	—	4	—	—	4	10	—	3	25	—
Jećmjeń	3	—	—	2	25	—	3	—	—	—	—	—
Wowß	1	25	—	1	15	—	2	2	5	1	27	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	5	—	7	—	—	7	10	—	—	—	—
Jahły	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejdnſchka	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	18	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jězdženje po želeſnizy.

Nětko ſtaj ſaßo wſchědnje dwaj cžahaj wot Shorjelza do Draždžan ſrjadowanaj.

Wotjěſd wot Shorjelza: Rano w 6 hodźinach; pſchijěſd do Budyſchina: 7 hodź. 27 min., wotjěſd: 7 hodź. 35 m.: pſchijěſd do Draždžan 9 hodź. 15 min. dopokdnja. — Wotjěſd ſe Shorjelza wjeczor w 7 hodź.; pſchijěſd do Budyſchina; 8 hodź. 15 min., wotjěſd: 8 hodź. 21 m.; pſchijěſd do Draždžan: 9 hodź. 56 min. wjeczor.

Wotjěſd ſ Draždžan: Dopokdnja w 10 hodź.; pſchijěſd do Budyſchina: 11 hodź. 32 min., wotjěſd: 11 hodź. 40 min.; pſchijěſd do Shorjelza: 1 hodź. pſchipokdnju. — Wotjěſd ſ Draždžan: w nozy 11 hodź. 15 min.; pſchijěſd do Budyſchina: 12 hodź. 56 min., wotjěſd: 1 hodź.; pſchijěſd do Shorjelza: 2 hodź. 25 min. rano.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.
14 tl. 25 ngl. a 15 tl. — ngl.
pſchenża 67—75 tl., rožka 46 — 48 tl.,
(to je: ſa 25 pruſtich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecziſczeny) 12 tl. 25 ngl. a
(Cziſczeny, kaž ßo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje něhdże 1⅛ tl. drózſchi.)

List na redaktora.

Cześćeny knjes redaktoro! Jako Wy pśed někotrym cłaßom w Serbśtich Nowinach wosjewiśćeje, so budźecze pśichodnje w politizy jenoż to pißacz, śchtoż „Dresdner Journal, Dresdner Nachrichten, Budiśśiner Nachrichten“ pśinjeßu, a ßwoje ßamßne myßle w tajkim nastupanju dale njeprajicz, a to mjenujcy teho dla, dokelž ludźo Waśchim myßlam njewěrja, Waß wjele wjaz hanja a Wam wśchelako wudawaja, dha my ßebi tehdom pomyßlichmy, so ßnadź ßebi Wy tu wěz pśchemyßlicze, hdyž wopomnicze, so je drje też wjele tajkich, kotśiž zyły tydźeń na Waśche nowiny cakaja, so bychu Waśche myßle w tajkich napjatych cłaßach, kaž je nětk ś dźěla hiśchcze mamy, śhonili, hacz runje hewak też wśchelake nowiny citaja, kotrež kóždy dźeń wukhadźeja. Ale my ßmy ßo w tutej naležnośći molili; pśchetoż so Wy Waśche ßkowo dźerźicze, to je ś Waśchich nowinow wot teho cłaßa jara derje widźecz.

My pak, kotśiž k tym njeßkuśchamy, kotrychž dla ścze Waśche nowiny tak pścheměnili, njemóźemy dale ś tajkim waśchnjom ś pokojom bycz, dokelž ßmy ś nowa pśchepytali, kak ścze wot wjele lět ßem we wójnśkich a politiśkich naležnośćach a to druhdy dokho do pśědka to prawe trjechili. Tak njejścze naß na pśchikkad pśchi krymśkej wójnje ženje do śtracha śtajili a my też wo prawdże žadyn wustacz njetrjebachmy; w polśkej revoluziji, jako ludźo a też wśchelake nowiny ś wulkimi pścheczahowanjemi Franzowśow Polakam na pomoz hrožachu, běchu Waśche nowiny teje myßle, so Napoleon pěknje doma wostanje, a w śkutku Napoleon też dale niczo cinił njeje, hacz so je tehdy někotre ßkowa pśchecziwo ruśkemu khěžorej prajił. Dale: jako ßo lědom wo poßlenjej italśkej wójnje rycześ poča, wěśchcześćhcze Wy wójnu w Italiji a po někotrym cłaßu wona też wudyri. So ścze w śchleswigholśteinśkej wójnje śtajnje to prawo trjechili, to drje kóždy hiśchcze wě, jeli jenoż wjedźecz chze.

Pśchi tutej němśkej wójnje pak ścze wśchak naß hacz do dwanateje hodźiny trośchtowali, ale njejścze ženje prajili, so žana njebudże, ale ścze naß wjele bóle pśchezo na korjeń wójny pokaśowali, ś kotrehoż je, kaž wěmy, nětk wo prawdże nahle wulki śchtom narośtł a ßwoje hakośy po zyłym němśkim kraju rossćěrił.

Hdyž ßmy nětko tudy trochu wopißali, cźeho dla my, kaž w pśědku prajachmy, ś Waśchim nětcźiśchim waśchnjom, po kotrymž nam Waśche myßle potajne wostanu, ś pokojom bycz njemóźemy, dha ßebi to praśchenje na Waß dowolamy, hacz ßo tola njeby hodźiło, Waśche wotmyßlenje wróczo wśacz; pśchetoż my njewěmy, ś cźim bychmy to my śawinowali, so chzecza naß tym, wo kotrychž w 31. cźißle rycźicze, k woporje pśchinjeścz. My ßo nadźijamy, so naśche ßkowo dobre měśto namaka, a proßymy hiśchcze śkónczńje, so chzyli Wy nam we Waśchich nowinach ś krótka wotmolwicz, hacz je ßo Wam śpodobako, naśch list luboścźiwje horjewśacz a naśche žadanje po Waśchim dobrośdacju dopjelnicz.

Wjele cźitarjow Waśchich nowinow
w naranśchich Sserbach.

Wotmolwjenje redaktora. Dokelž ßym śtajnje radlubje hotowy byk, wśchitkim śdobnym požadanjam cześćenych cźitarjow Serbśkich nowinow po móžnośći doścz cźinicz, dha ßo też dlicz njemóžu, na horka wotcźiśchcźane ßkowa ś trej śwólniwoścźu poßłuchacz, kotruž wone po jich rośomnośći saßkuźeja. Ja budu Serbśke Nowiny teho dla saßo po prjedawśchim waśchnju redigowacz, na to dale njedźiwajo, so ßo někotremuźkuliž tolśta kźa lěpje lubi, dyžli wěśta wěrnoścź.

Redaktor.

Swětne podawki.

Sakśka. „Jeho majeśtoścź kral Jan je dźiwajo na to, so je śtatny miniśter baron ś Fcieśen w tu khwilu do Barlina k wujednanju měra poßłany, wobśanknycz śwolił, śa cźaß jeho njepśchitomnoścźe ministerstwo śnutskomnych naležnoścźow śtatnemu ministrej baronej ś Falkenstein a ministerstwo śinanzow śtatnemu ministrej Dr. Schneiderej pścheporucźicz. Jeho majeśtoścź kral Jan ßo ś dobom nadźija, so budźetaj wobaj śtatnaj ministraj pśchi wobśtaranju ßwojeho śaśtojnśtwa, tak daloko hacz w jeju mozy śteji a w jich śaśtojnśtwje leźi, po Jeho wotpohladanju a w nadźiji, so ßo śdobne wujednanje ś Pruśkej śtanje, na śprawne a pścheczelnikwe hromadźehicze ś Pruśkej hladacz a tak ßlědy nětcźiścheje, śa kraj ś wulkimi woporami śjenocźeneje wójny śkerje lěpje śahnacz pomhacz.“

S pißma, w kotrymž miniśter ś Beuśt krala proßy, so by jeho śe ßłużby puśchcźił, je widźecz, so ßo to na pruśke požadanje śtako njeje. Jeho majeśtoścź kral Jan je ministrej ś Beuśt jara pścheczelniwje a mikoścźiwje wotmolwił a wobžaruje jara, so jeho śe ßłużby śhubi.

Kak daloko ßu śakśy wotpośłani w Barlinje ś wujednanjom měra bjes Sakśkej a Pruśkej pśchijśchli, wo tym hiśchcze niczo wěśte njeje. Też njeje hiśchcze śnate, śchto ßebi Prusła wot Sakśkeje žada, hacz runje wśchelake nowiny wśchelake wězy wudawaja. Tak wudawaja jene, so dyrbi Sakśka 20 millionow wójnśkich khóśtow śapłacźicz, druhe pak jenoż wo 10 abo 5 millionach rycźa; dale powjeda ßo, so dyrbi śakśke wójśko pod wyśchim kommandom pruśkeho krala śtejecz, tola pak w Sakśkej śtejo wostacz; śaßo druhe chzedźa wjedźecz, so dźělby pruśkeho wójśka w Lipśku a Budyśchinje wostanu, Draždźany, Zitawa, Plauen a t. d. budźa pak wót śakśkeho wójśka wobßadźene. Tola njehodźi ßo prajicz, hacz je śorujeśchko wěrnoścźe w tutych powjeścźach, a my je jenoż podawamy, dokelž ßami hiśchcze niczo wěśte prajicz njemóźemy.

Kaž naschi cžitarjo hižom snaja, ßu Pruszy na lěwym brjohu Łobja ſ wonka Draždžan wulke ſchanzy twaricž dali a ßu potom, jako běchu te natwarjene, džěłacžerjow rospuſchczili. Duž bě njemało poſtróženje po zyłym ſakſkim kraju, jako ſakſka krajna kommißia w tychle dnjach woſjewi, ſo budža ßo tež na prawym brjohu Łobju tu ſtronu měſta Draždžan ſchanzy twaricž počinacž a ſo ma ßo teho dla najprjódzy něhdže 10,000 jutrow tak mjenowaneje draždžanſkeje hole bliſko „Waldſchlößela“ ſpuſchczecž. Sakſka krajna kommißia w tajkim napohladanju dale woſjewjeſche, ſo je k tajkemu džěłu něhdže 6000 džěłacžerjow trjeba a ſo dyrbja tajzy ſakſzy džěłacžerjo, kiž wo tajke džěło rodža, to w Draždžanach k wjedženju dacž. Duž je ßo jich tež tam w někotrych dnjach pjecža doſcž tajkich džěłacžerjow pſchiſtajiło, jako na jedyn raz powjeſcž pſchiňdže, ſo je ta zyła wěz wotſtorcžena.

Cžoho dla bě tuta wěz pſchikaſana a cžoho dla je ſaßo wotſtorcžena, to je w tu khwilu hiſchcže potajne; tola powjeda ßo, ſo ßu ſa jeje wotwobrocženje wſchelake próſtwy do Barlina poßłake, haj ſo je ßo tam w tajkim naſtupanju ßama ſwudowjena ſakſka kralowa ſ naležnym pißmom na pruſkeho krala wobrocžiła.

W naſtupanju ſpomnjeneho ſchanzytwarjenja woſjewjuje nětko kralowſka krajna kommißia: „Potrjeba džěłacžerjow k ſchanzytwarjenju wokoło Draždžan je w tu khwilu dopjelnjena. Duž ßo hamtſkim hetmanſtwam a ßudniſkim hamtam ſ tutym porucža, tole k ſjawnemu nawjedženju dacž a daliſche puczowanje džěłacžerjow do Draždžan ſakaſacž. W Draždžanach 28. auguſta 1866. Kralowſka krajna kommißia. ſ Falkenſtein. Dr. Schneider. ſ Engel.

Pruſki zivilny kommißar knjes ſ Wurmb je lipſcžanſkeho krajſkeho direktarja knjeſa ſ Burgsdorf nakhwilnje ſe ßłužby puſchcził a to pjecža teho dla, dokelž je wón ſhromadžiſnu někotrych Lipſcžanow, kiž chzychu krajne naležnoſcže wuradžowacž, ſakaſak. Tuczi Lipſcženjo ßu tež poſdžiſcho ſ někotrymi druhimi muženi ſ druhich ſakſkich měſtow ſhromadžiſnu wotdžerželi a to a druhe wuradžowali, ſchtož by po jich ſdaczu ſa Sakſku dobre było. Jenož tſjo ryczachu ſa pſchidžělenje Sakſkeje k Pruſkej, wſchitzy druſy běchu pſcheczíwo temu.

Kralowſki pruſki zivilny kommißar je woſjewił, ſo ßmědža ßo tſělby, kotrež ßu wobydlerjo ſakſkich měſtow wotedacž dyrbjeli, jich wobßedžerjam ſaßo dacž a je ßo to tež w tychle dnjach hižom ſtało. — Teho runja woſjewjuje wón, ſo ßmědža ßo nětko tež ſaßo privatne telegrafiſke depeſche ßłacž.

W Kollmenje pola Wurzena je 26. auguſta woheň wudyrił a tam džeßacž burſkich kubłow a w bliſkej wßy ſchtyri wobßedženſtwa do procha a popjeła pſchewobrocžił.

Jene nowiny pißaja, ſo dotalna pruſka wobßadka Draždžany borſy wopuſchczi a ſo pruſka 5. diviſia (něhdže 25,000 muži) kwartiry w Draždžanach a wokolnoſczi doſtanje. (?)

S Wina pißaja: „Schtwórtk tydženja rano w 7 hodžinach pſchicžeže ſchtwórta brigada kralowſkeho ſakſkeho, w Hetzendorfje a wokolnoſczi leżazeho wójſka w paradze na tak mjenowany Schmelz, ſo by ju kral Jan wobhladował. Něhdže w 10 hodžinach pſchijěcha kral ſ krónprynzom a ſ zyłym generalſtabom, wojerſka hudžba ſapiſku ſakſku hymnu a wojazy präſentirowachu. Jako bě kral ſ zyłym pſchewodženſtwom po froncže pſchejěchał, ſhromadžichu ßo wyſchzy wokoło njeho a wupraji jim Wón ßwoju poknu ſpokojnoſcž nad dobrym ſadžerženjom wojakow w zyłej wojnje a wobſankny ßwoju pſcheczelniwu ryczž ſ tymi ßłowami, ſo Wón tej brigadje nětko w zuſnym kraju boże mje praji w tej nadžiji, ſo budže ju w krótkim cžaßu we wotznym kraju poſtrowicž móz.

Kaž ſakſki pólny duchowny Dr. Fricka piſche, leži we Winje, Peſchcze, Mittendorfje a Heiligenkreuzu pſches 1400 ſakſkich wojakow w tamniſchich lazarethach na běženzu, hłowjazu khoroſcž a druhe khoroſcže, kotrež ßu woßebje teho dla bjes nimi naſtałe, dokelž dyrbjachu pſchi zofanju po kralowejhradſkej bitwje 6 hacž 8 krócž pſches rěku a hłuboke, ſ wodu napjelnjene pſchěrowy płowacž a brodžicž. Tola ßu nětko ſ wjetſcha wſchitzy na puczu wotkhorjenja.

Pruſke wójſko w bliſchich dnjach po wjetſchej džělbje pſches Sakſku domoj počzehnje.

Prußy. Druha komora je ſa dobre ſpoſnała, ſo ßu ßo Hannoverſka, Naßauſka, Khurheßenſka a ßwobodne měſto Frankfurt k Pruſkej pſchidžělike; wona je tež ßwoju, na kralu wuradženu adreßu, tutemu pſches deputaziju pſchepodacž dała a je kral ſ njej jara ſpokojny był.

Wot bajerſkeje doſtanje Pruſka rózk kraja, na kotrymž něhdže 34,000 ludži bydli, a 30 millionow ſchěßnakow wójnſkich khóſtow. — Meklenburgſka je k poknóznoněmſkemu ſwjaſkej pſchiſtupika a ßo to tež w bliſchim cžaßu wot Oldenburgſkeje ſtanje.

Měr ſ awſtriſkim khěžorom je wobſanknjeny a w tychle dnjach tež hižom podpißany, tak ſo wſcho pruſke, hacž dotal w Czechach a Morawje ſtejaje wójſko nětko domoj czehnje. Prynz Bjedrich Korla ßo dženßa (1. ſeptembra) ſe ßwojim ſtabom ſ Prahi do Draždžan poda, a chže jako kommandant tak mjenowaneho prěnjeho pruſkeho wójſka 5. ſeptembra na czole (w prědku) garde-armeekorpſa do Barlina nutsczahnyez. (Druhe nowiny měnja, ſo pruſke wójſko hakle wokoło 15. ſeptembra do Barlina nuts počzehnje.)

Khurheßenſki wjerch, kotremuž běchu w měſcze Schczeczinje wobydlenje pſchipokaſali, je ßo nětko pjecža do wole pruſkeho krala podał a budže teho dla ſkoro hicž móz, hdžež budže jemu to ſpodobne.

Dokelž Heßendarmſtadtſka pſchezo hiſchcže prawy měr

ſ Pruſkej ſcźinicź nochże, dha je tam pruſki kral 20,000 muži wójſka poßkał, ſo bychu Darmſtadt, Offenbach, Dieburg a t. d. wobßadźili.

S Brünna pißaja pruſkim nowinam wot 26. anguſta, ſo je pruſke wójſko na pohrjebnischźu w Obrowizach pſches 1100 muži pohrjebało, kotſiž běchu na kholeru wumrjeli, ale ſo je tam kholera nětko ſaſtała.

Awſtria (Oeſterreich). Khěžor je měſchźanoſće (burgemeiſtrej) Bělſkemu w Praſy leopoldſki rjad (orden) ſpožčźił, dokelž je ßo wón ſ měſchźanſkej radu ſa měſto Prahu a wokolnoſcź khwalobnje ſtaral a wſcho potrjebne wuſkutkował, hacź runje běchu wſchitzy khěžorſzy ſaſtojnizy, haj ßami polizajo pſched Pruſkimi roscźěkali.

Dokelž je měr wobſanknjeny, dha je pruſki wojerſki gouverneur w Czechach general ſ Falkenſtein ſ wulkej džělbu pruſkeho wójſka Prahu hižom wopuſchźił a ßo bóle k Czoplizam ſcźahnył.

Winſke nowiny pißaja, ſo budže dotalne miniſterſtwo najſkerje trochu pſcheměnjene. Tež powjeda ßo, ſo Wuherſka ßamo ſa ßo miniſterſtwo doſtanje a ſo budže khěžor kóžde lěto nětkotry cźaß w Peſcheze bydlicź.

Sakſka krónprynzeßyna Karola, kotraž bě ßo ſ khěžorku do Peſchta podała, je ßo ſaßo do Schönbrunna wrócźiła. — Hannoverſki kral je ſ Wina do Paßaua wotjěł a dotalny ſakſki miniſter ſ Beuſt měješche 25. anguſta audienzu pola khěžora a je ßo potom do Mnichowa (München) podał, ſwotkal chże ßo pjecźa na cźaß do Gaſteina pſcheßydlicź.

Pruſke wójſko w pjecźoch wulkich wotdźělenjach domoj cźehnje. Praha budže tón ßamy dźeń, kotryž ju pruſzy wojazy wopuſchźa, ſaßo wot awſtriſkeho wójſka wobßadźene. — Wot pruſkeje landwehry, w Czechach ſtejazeje, dźěſche ſańdźeny tydźeń ſ kóždeho bataillona 300 muži domoj.

Měr ſ Italiju je nětko tež wuradźeny a budže Italia w bližſchim cźaßu wot Awſtrije pſchipóſnata.

Franzowſka. Mexikanſka khěžorka, kotraž bě k khěžorej Napoleonej wo pomoz proßycź pſchijěła, njeje pola njeho niczo wuſkutkowała, pſchetož wón pſchi tym woſtanje, ſo ma ßo franzowſke, w Mexikanſkej ſtejaze wójſko w bližſchim cźaßu wrócźicź. Duž mexikanſkemu khěžorej Maxej tež dale niczo wyſchi njewoſtanje, hacź ßo tež ſaßo do Europy wrócźicź, pſchetož w Mexikanſkej jene měſto po druhim tamniſchim republikanarjam pſchipaduje a njebudže ßo tam Max bjes Franzowſow dźerżeć móz. Jeho mandźelſka teho dla bórſy w Europje woſtanje a ßo wjazy do Ameriki njepoda.

Khěžor Napoleon ßo w tychle dnjach da biarritzſkich kupjel poda a tam pjecźa poſdźiſcho tež pruſki miniſter Bismark pojědże.

Rußowſka. Ruſzy gardywojazy, kotſiž hiſchcze w Polſkej ſteja, ßo w měßazu ſeptembru do Petersburga wrócźa, tak ſo potom jenož 42,000 muži wójſka w Pólſzy ležo woſtanje.

Ze Serbow.

Se Židowa. Kholera drje je počźała jara, wotebjeracź, ale zyle tola hiſchcze ſaſtała njeje, tak ſo je wot ſańdźeneho tydźenja ßem něhdże 8—10 cźłowjekow tudy a pod hrodom na nju wumrjeło.

S Budyſchina. W tudomnych němſkich nowinach wot 30. anguſta je woſjewjene, ſo kralowſki pruſki gardykorps ſ džěła tež pſches Budyſchin a wokolnoſcź ſ Czech domoj počźehnje.

S Woſtaſchez. Tudy ßu ßo 25. anguſta wječźor w 10 hodźinach jene domſke ſ podlanſkej hródźu a t. d. wotpaliłe.

Wojerſki liſt

wot Pětra Manje,

kral. ſakſkeho wojaka 15. bataillona 4. kompagnije.

S Mödlinga 22. anguſta 1866. Ja ßym nětko tſi mile k pokodnju wot Wina w měſtaſchku Mödlingu w kwartirje a mózu nětko tola trochu měra wužicź, kotrehož wot 15. junija, hdźež ſ Draždźan marſchirowachmy, měli njeißmy. Ja ßo Bohu džakuju, ſo ßym pſchi wſchěch tych wulkich prózowanjach ſtrowy woſtał, pſchetož my ßmy nětkotryžkuliž dźeń 15 hodźinow marſchirowali, cźwilowani wot hłodu a lacźnoſcźe, wot wulkeje horzoty a žałoßneho procha, a potom ſaßo wot wulkich deſchczow, jako zyłych 10 dnjow ſ Morawy do Wuherſkeje pſches hory cźehnjechmy. Tute hory ßu w Morawje najbóle wot ſchmrěkow a jědłow poroſcźene, we Wuherſkej ßu pak ſ wjetſcha dubowe a bukowe lěßy, w kotrychž tam ſkót paßechu a to wſcho w hromadźe: konje, woły, krowy, ßwinje, koſy a wowzy. Khěže w Morawje a Wuherſkej ßu khěžro hubjene twarjene, wſchě jenoſchóßne, ſ drjewa a hliny a ſe ßłomjanej tſěchu, ſe ßwißlemi, kotreż ßu ſ hałoſami ſatykane, ſ wjetſcha bjes wuhnja; — ale wo jſtwje najbóle duſchnje doſcź wonhlada. Tuta ſtwa njeje wulka, tola pěknje wumolowana, na ſcźěnach wißaja ßwjecźata a w jenym kucze ſteja khachle ſ nopaſchkatych khachlizow ſtareho waſchnja, w druhim pak je kožo, ſ rjanym běłym franzatym rubom pſchikryte. W tajkej ſtwicźzy wuhladuſch blido a ſtólzy po ſtarej módze a na polzach ßudobje po ſtarym waſchnju; w khěži je wóhniſchczo, na kotrymž ßo wari, a kur cźehnje ſe wſchěmi dźěrami won.

Pódla domſkich ſteji hródź a ßnadź tež bróžeń, kotraž je jara lohko twarjena. Jeje ſtolpy ßu ſ wjetſcha ſ twjerdeho drjewa a ſcźěny ſ hałoſami ſapleczene. Delka w bróžni dale niczo njeje, hacź jenož huno, a horka žane

pschatra njejßu, jenoż někotre ryhele tam ßu, na kotreż ßu někotre hakosy namjetane a na tych leži ßyno.

Žito ßo bórsy womkóczi, hdyż ßo domoj khowa; zypy ßu tajke każ we Łužizach, jenoż czeńsche a maja na kónczku wokojanu rynku. W někotrych wßach s zyta žanych brózjnjow njemějachu, ale žito ßo bórsy na polu womkóczi. Někotsi njemějachu też ani zypow, ale mkóczachu s kijemi. — Pluhi maja tajke, każ pola naß prjedy běchu, tola bě tu a tam pluh nowischeho waschnja widżecz, jenoż s tym rosdżělom, so mějachu wot koleskow wojo do prědka. Tuto wojo ma prěkusch, kotryż ßo wokom sa schiju pschiczini a tak dyrbjachu woni pluh czahnycz. Žaneje wahi a žanych postronkow ja widżak njejßym. Druhdy bychu schtyri woły sapschehnjene a bě tehdy wojo hischcze jedyn ras dlésche, dwaj prědnjej wołaj běschtaj pak tak sapschehnjenaj, każ sadnjej; pódla nich dżěsche maly hólczez s kschudom a je pohanjesche.

Burksa drasta wobsteji s kulojteho niskeho kobłuka se schérokimi kromami, s koschle wot tolsteho płatu, s běłopłatowych kholowow, s czerwjenoßuknjaneho a s czornymi schnórami wobßadżaneho laza (kiż je druhdy też wot czornomódreho ßukna s czerwjenymi a żołtymi schnórami), s dołheje tolsteje běłowołmjaneje ßuknje s czerwjenymi schnórami, a s dołhich schtórnjow. Żónske ßo nimale tak drascza każ nasche Sserbowki.

Tón kraj we Wuherskej, psches kotryż my marschirowachmy, bě ßłowakski kraj a rycz je tajka, każ czěska (a jara na ßerbsku podobna). Semja je dobra, skoro luta hlina, a roscze tu wjele wina a je wino też tunje, kana 2 a 3 nßl. W městach je wjele židow.

W Delnej Awstriji (Nieder-Oesterreich) němski rycza, a hacz runje tu žaneje nusy nimamy, dha ßebi tola wschitzy domoj žadamy, schtoż drje pak ßo prjedy njestanje hacz smějemy měr.

Sakske wójsko w tutej wójnje wjazy schkodowako njeje, hacz něhdże 2000 morwych, ranjenych a jatych a pschi mojej kompagniji je jenoż 9 ranjenych a dwaj staj sajataj. — W kralowejhradskej bitwje sczinichmy napad na njepschecżela, hacz wón s wulkej pschemozu na naß pschindże, duż dyrbjachmy zosacz, woßebje dokelż rakuske wójsko, kotreż mějesche naß podpjeracz, k nam njepschindże, ale wjele wjaz czěkasche, tak so běchmy wot tsjoch stronow wobdaczi a nam niczo druhe wysche njewosta, hacz so zosachmy, pschetoż sajecz ßo nochzychmy dacz. A tak czehnjechmy pomału k Kralowej Hradzu (Königgrätz, schtoż je twjerdzisna), wot nascheje artillerije sakitani. My ßebi myßlachmy, so tam podpjeru dostanjemy, ale kak ßo my sjebachmy? My dyrbjachmy psches Łobjo płowacz a psches pschérowy bjes naßypami (Wallgräben) brodzicz, pschetoż do twjerdzisny naß Awstriszy njepuschczichu a chzychu najradscho na naß tsélecz, tak so wschak niczo druhe wysche njewosta, hacz so dyrbjachmy psches wodu a běchmy wschitzy pschemaczeni wot pjaty hacz do schije.

Ja ßo Bohu dżakuju, so je mje hacz dotal tak swarnowak, pschetoż ja s zyka njewěm, kak ßym tola se žiwjenjom woteschoł. Najprjódzy mějach wulke marsche a tradanja, k druhemu běch 28. junija wo dnjo a w nozy w jiczinskej bitwje, hdżež kulki bjes naß padachu, każ hdyż krupy padaja, a tola žaneho jeniczkeho wot 15. a 16. bataillona njeranichu, a potom w kralowejhradskej bitwje, hdżež běchmy rano wot 7 hodżinow hacz do 7 hodżinow wjeczor kulkowemu deschczu wustajeni.

Kak bě mi tehdy wokoło wutroby, to njemózu wopißacz, ale moja wutroby bě stwjerdnyka a psched ßmjerczu ßo njebojach, ale psched sbraschiwjenjom, pschetoż někotryżkuliż ranjeny bu wot konjow rosteptany a wot kanonow pschejědżeny. Ja ßam buch wot jeneho awstriskeho husara podtorhnjeny, jako jeneho ranjeneho towarscha wjedżech. — Pschi czękanju k Kralowej Hradzu trjechich jeneho dobreho snateho s Konjez, tón bě do ramjenja tsélany. Jako jeho wuhladach, rjeknych k njemu: Schto je ßo Czi tola stało? Dha padże mi wón do rukow a płakasche, a ja s nim, potom pak wumych jemu jeho ranu s wodu, kotruż hischcze w pólnej bleschi mějach. Bjes tym powjedachmoj ßebi, kajki fatraschny dżeń ßmój pschětracz dyrbjałoj a so drje budże tónle dżeń wina, so ßo někotryżkuliż wjazy strowy a czily domoj njewróczi.

Bjes mojimi snatymi mojeje kopagnije buchu też tsjo ranjeni: Handrij Delny se Scheschowa do ruki, Jan Mikanja do ruki, August Sperling s Budyschina do noßa, a hewak hischcze Jan Nowotny s Łomska do nohi. — Wot mojeho ranjeneho towarscha ßym ßo ja potom w kralowejhradskich wodach dżělicz dyrbił, dokelż mějesche tam kóżdy ßam se ßobu doscz czinicz, a běch ja nusowany, 7 krócz psches wodu hicz.

Runje ßym ja Serbske Nowiny czitak, kotreż je towarsch Mikanja poßłane dostał, a tam czitach, so ßu Saksojo wutrobicze wojowali. Hdżež je infanteria tak twjerdże stała, dha běch ja też pódla, a padżechu nam tehdy oberstleutnant s Friesen, major Haman a adjutant s Zeschau; ale so ßu krónprynza pola Jiczina skoro sajeli, każ też czitach, wo tym tudy niczo njewjedża. Wjele dobreho a t. d.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kżizomaj wschědnje krowom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobżernosez, płodżi wjele mloka a sadżěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska cyrkej: Jan Hajna, khěžkař we Wulkim Wjelkowje, ſ Hańžu rodź. Pawluſchez ſwudowjenej Herzogowej, khěžkařku tam.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Marja Martha, Jana Renczja, wobydlerja w Budyſchinje, dź. — Hana Marja, Pětra Sswory, wobydlerja w Budyſchinje, dź. — Hana Marja, Jana Auguſta Wudewiza, wobydlerja w Budyſchinje, dź.

Michalska cyrkej: Hana Madlena, Jana Bohuwěra Garbarja, khěžkarja w Nadjanezach, dź. — Marja Khryſtiana, Korle Auguſta Kranza, wobydlerja na Židowje, dź. — Helena Bertha, Hany Auguſty Wünſchez ſe Židowa n. dź. — Hana Emilia Martha, Handrija Michała Bartuſcha, korbjerja a khěžerja na Židowje, dź. — Jan Ernſt, Korle Mutterleina, wobydlerja w Delnej Kinje, ß. — Jan Hermann Korla, Bjedricha Wylema Grellmanna, ſchewza na Židowje, ß. — Korla Bruno, Jana Auguſta Mitaſcha, krawza a khěžerja pod hrodom, ß.

Podjanska cyrkej: Jan Bernhard, Handrija Mikławſcha Rehorka, měſchczana, krawza a khěžerja w Budyſchinje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 15. auguſta: Hana Khryſtiana, njebo Jurja Frenzela, khěžerja na Židowje, dź., 3 l. 6 m. — 16., Michał Auguſt Halma, khěžer na Židowje, 45 l. 10 m. 21. d. — Korla Bjedrich Klemm, khěžeŕ na Židowje, 35 l. 6 m. — 17., Hana rodź. Bajerez, Jurja Wollmannna, wobydlerja na Židowje, mandźelſka, 78 l. 6 m. 17 d. — 18., Jan Auguſt Rochor, murjeŕ na Židowje, 38 l. 6 m. — 18., Hana Madlena rodź. Libſchiz, Korle Auguſta Antona Weitmüllera, wobydlerja na Židowje, mandźelſka, 34 l. 4 m. — 19., Hana Frenzelka, wobydlerka na Židowje 60 l. — Emma rodź. Hentſchelez, Auguſta Illiga, ſchtrymparja na Židowje, mandźelſka, 30 l. 10 m. — Hana Helena, Mateja Ssymanka, wobydlerja na Židowje, dź., 2 l. 7 m. 5 d. — Helena Auguſta, Jana Sauera, khěžnika w Sſkonej Borſchczi, dź,, 3 n. — 20., Pětr Auguſt Halma, wobydleŕ na Židowje, 26 l. 1 d. — Emma Marja, Khryſtiany Friederiki ſwudowjeneje Ruſloweje n. dź., 4 l. 5 m. — Bohuwěr Schuſter, khěžeŕ a tótka na Židowje, 55 l. 8 m. — Hana, Jana Handrika, wobydlerja na Židowje, mandźelſka, 24 l. 11 m. 19 d. — 21., Handrij Schmidt, khěžeŕ na Židowje. — Hana, njebo Jana Groſche, kublerja w Tſélanach, ſawoſtajena wudowa, 64 l. — Jurij Reichelt, młynk-wumjeńkař na Sſokołzy, 68 l. 5 m. 13 d. — 22., Jan Auguſt, Jakuba Pjetſchki, wobydlerja na Židowje, ß., 3 l. 8 m. — Bjedrich Wylem Pawoł, Bjedricha Eduarda Keßlera, wobydlerja na Židowje, ß., 2 l. 9 m. — Jan Schuba, khěžer pod hrodom, 59 l. 8. m.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſaźwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcźežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 ngl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 ngl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Schołta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Łubiju.

Magdebugſke wohenj ſawěſczaze towarſtwo

ſe ſakładnym kapitalom wot pjecź millionow tolerj pruſk. kouranta

w 5000 akzijach po 1000 tl., kotrež ßu doſpołnje wudate,

pſchijima po tunich, twjerdych prämijach ſawěſczenja pſche wohnjowu ſchkodu tak derje w měſtach kaž na wſach, na hibite pſchedmjety.

W tunjoſczi ßwojich prämijowych poſtajenjow wone nize žaneho druheho ſprawneho towarſtwa njeſteji, **też poſkicza wone pſchi ſawěſczenju na dleſchi caſ hódny dobytk.**

Pſchi ratarſkich ſawěſczenjach ßo ſawěſczenym tójſchto k lěpſchemu pſchiſwoli.

Schkodowanje pſches wuraženje gaſa ßo tak ſaruna, kaž wóhnjowe ſchkodowanje.

Sawěſczeńſke formulary, kaž też exemplary powſchitkomnych ſawěſczeńſkich wuměnjenjow móža ßo pola podpißaneho agenta kóždy cźaß darmo doſtacź, kotryž budze pſchi napißanju ſawěſczenja ſtajnje k pomoży hotowy a **budze** wſchitke požadane wukoženja dawacź.

W **Budyſchinje**, na hornczerſkej haßy.

Heinr. Meiſel, ök. inſpektař,
agent magdeburgſkeho wohenj ſawěſczazeho towarſtwa.

Skład
schpihelow,
flotychkromow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy cžo. 20
najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczijſnach ſ tutym porucža.

Skład
blidoweje,
khofejoweje
a
myjneje
nadoby.

C. W. Bitzki drastowy magazin,
w Budyſchinje na hkownym torhoſchczu.
K nětczijſchemu nalětnemu czaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład
mužſkeje drasty:
ako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židže, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczijwje na to kedžbowacž, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ßamßyh** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenož we dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczijſnami mózu kóždu konkurrenzu pſchewinycž.
C. W. Bitzka.

Kouverty
wſchelkich wulkoſczow po najtuniſchich płaczijſnach pſchedawa kniharnja **Smolerja a Pjecha** w Budyſchinje.
NB. Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

Amerikanſki petroleum, thüringſki ſemſki wolij, najlěpſchi ſolarwolij
porucža **C. A. Wehla**
na mjaßowym torhoſchczu cžo. 40.

Jedyn wuczomnik
może w jenych pěknych materialtworowych khlamach w Budyſchinje město doſtacž. Sſynojo ſprawnych ſtarſchich, jeli mózno ſe wßy a ßerbſkeje ryczże mózni, ßo najradſcho bjeru. Wſcho dalſche je ſhonicž we wudaw. S. Nowinow.

Jedyn nježenjeny hetman, kotryž gratowe dźěło trochu roſymi a dobre wopißma pſchinjeße, może hody na ryczerkuble w Bolborzach město doſtacž. **Friedrich.**

Kaſchczowy magazin
M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucža wulki wubjerk kaſchczow ſ dubowehо, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Jedyn kmany hetman a tajka hoſpoſa ſa ſkót móžetaj k nowemu lětu 1867 na knježim dworje w Boranezach město doſtacž.

Sserbſke lutherſke knihowne towarſtwo.
Po žadanju, ſ wele ſtronow ſjewenym, ßo njetko „**Schkit Boži**“ wójnſke modlitwy we druhim wudawku cžiſchcza a budža, da-li Bóh, ſ nowa ßobotu 1. ſeptembra, pola naſcheho knihiſkładnika k. pſchekupza Stoſcha na mjaßowym torhoſchczu a w kniharni kk. Ssmolerja a Pecha pſchi bohatych wrotach w Budyſchini ſa 2½ nßl. doſtacž.
H. Imiſch, farař w Hodžiju,
pſchedßyda ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa.

Wulki wubjerk dźěczažych woſyczkow, w płaczijſnje wot 5 tl. a dróžſcho, kaž tež wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſczi a tunjoſchi ma na pſchedań
A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Židowje.

Jedyn ras ßyte
probſteiſke ßymjentne rżane ßymjo
ßo pſchedawa na knježim dworje w Jaßenizy pola Njeßwacžidła.

4 tolerje myta
doſtanje tón, kotryž jeneho drjewoweho paducha, kiž je w drjewniſchczu Hajnkez kubła w Lomſku drjewo kranył, tak ſjewi, ſo może ßo ßudej pſchepodacž.
Schkleńczernja w Semizach. **Parthe.**

Katholſki Poſoł cžo. 17 je wuſchoł.

Krajnostawski bank.

W

krajnostawskej nalutowaŕni

ßo dla wobliczenja danje

wot 13. hacz ßobu 30. septembra t. l.

njeskutkuje.

Druhe dźěła banka pak psches to na žane waschnje pschetorhnjene njejßu.

Wupłaczenje nalutowaŕnskeje danje stanje ßo wot 1. hacz ßobu 30. oktobra t. l.

W Budyschinje, 31. augusta 1866.

Krajnostawski bank kralowskeho sakskeho hornołužiskeho markhrabinstwa.
s Thielau.

Sswojim lubym snatym a pscheczelam ja s tutym k dobrocziwemu nawjedzenju dawam, so ja ranjeny njejßym, kaž je to w sapißu schkodowanjow pruskeho wójska stało, ale so ßym s Boha pschi wschěch wójnskich strachosczach strowy a cžiły wostał.

Jurij Kumel s Drobow
kral. sakski wojak.

Něschto wotežkow a postronkow bu wóndanjo blisko kraloweho hata namakanych a móža ßo w Delnej Kinje cžo. 25 saßo dostacz.

Sańdzenu ßobotu buchu někotre měchi na žitnych wikach w Budyschinje namakane a móža ßo we wudawaŕni Serb. Nowinow saßo dostacz.

Dokelž ßym po wotpalenju mojeje sahrodniskeje žiwnoscze cžo. 22 tudy dla droheje nowotwarby nimale nusowany, moju tudomnu sahrodnisku žiwnoscz cžo. 17 w jenotliwym abo w zyłym tunjo pschedacz, dha ju teho dla s tutym na pschedań wosjewjam. Wona móže ßo hnydom wobczahnycz, je wumjeńka a hospody ßwobodna a móže wulki dźěl kupnych pjenjes na njej stejo wostacz. Na kupjenje smyßleni njech ßo direktnje na mnje wobrocza.

W Hósnizy (Petershain) w augustu 1866.

Jan Pollnik, dwójny sahrodnik.

K hnojenju

ma hischcze rohowe wobrěski na pschedań cžeßakaŕ Rau na schulerskej haßy.

Kubło na pschedań.

Podpißany ma pschedacze

Rabowskich połleńskeho kubła w Rabozach

poruczene a to ßamo, kaž steji a leži se wschěm žiwym a morwym inventarom na skocze, pólnym a hospodarskim gracze, tež na wschěch žnjeńskich a druhich hotowisnach a wobstatkach s tutym sjawnje na pschedań wosjewja. Wscho druhe ßo w podpißaneho expediziji nashoni a móže ßo wobsanknjenje kupje kóždy cžaß stacz.

W Budyschinje, 25. augusta 1866.

Ryczník **Ernst Rychtaŕ.**

Nowe połnojereje, Candis syrop

nětko tunischi, punt po 16 np.,

łamany rajß

porucza w zyłym a jenotliwym najtunischo

Carl Noack
na swonkomnej lawskej haßy.

Ssuche droždźe

wschědnje cžerstwe a woßebneje dobroscze porucza

J. G. F. Nieckſch.

W knihaŕni **Smolerja a Pjecha** je nětko saßo dostacz:

Sahrodka kwětkojta, I. a II. po 1 nßl.
Cžorny kóß a drósna, I., II. a III. po 1 nßl.
Cžmjeły a woßy, I., II. a III. po 1 nßl.
Bohumił, 2½ nßl.
Gustav Adolf, 6 nßl.

Leopoldski meliorirowany běły brostsyrop,

kißałoscze prósny, s kcženjow najbóle hojazych alpskich selow a s kanariskeho zokora hotowany, psche wobcžežnoscze na bróscze, schiji a płuzach woßebje derje skutkowazy ßrědk, maja w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. jenož jeniczzy woprawdžity na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.
Gottlieb Geißlers Wwe w Hirschfeldže.
Herrmann Einert w Bjernacžizach.

Kedžbu!

Jutsje njedželu 2. sept. budže kołbaßywukulenje w Kubschizach.

Wcžera wjecžor w 10 hodžinach sawoła tón Knjes moju lubu mandželsku k ßebi. Wona wußny cžische we ßwojim Knjesu a sbóžniku.

W Jabłonzu 27. augusta 1866.

Kanig, faraŕ.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciše L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 36. ~ 8. septembra. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Přódnoscz. — Wojerski List. — Ze Serbow: S Wichow. Se Židowa. S Budyschina. — Cyrkwinske powjesce. — Nawěštnik.

Najnowsche.

Barlin, 5. septembra. K jednanjam wo měr bjes Sakskej a Pruskej hacz do poßleńschich dnjow s zyła pschischło njebě, tola ßu ßo te ßame w tutych dnjach skónczńje sapoczate.

Florenz, 5. septembra. Italski kral 120,000 muži s wójska domoj puschczi, na to njeczakajo, hacz je měr hižom zyle wobsankńjeny.

Win, 6. septembra. Khežor je generala Möringa wotpóßłał, so by Venezianskemu franzowskemu generalej Leboeufej pschepodał. Tutón ju potom w mjenje franzowskeho khežora italskemu kralej pschepoda, jeli chzedża wobydlerjo Venezianskeje k italskemu kraleſtwu pschistupicz. Duž budża woni w bliżschim czaßu wothłoßowacz, hacz je to po jich woli.

Draždżany, 6. septembra. Jeho majestosez kral Jan je generalleutnanta s Nostitz, kommandauta twjerdżisny Königsteina, k ßebi do Wina powołał. To ßnadź nekak s jednanjom wo měr w hromadże wißy. — Na twarjenju schanzow dżěła hacz dotal 1200 dżěłaczerjow.

Barlin, 6. septembra. Sa pschedßydu drubeje komory je s nowa dotalny pschedßyda Forkenbeck wuswoleny.

Pjenjeżna płaćizna.

W Lipsku, 5. septembra, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny skoty abo dukat 3 tl. 5 nßl. 1 np.; winske bankowki 78⅞ (15 nßl. 7¾ np.).

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:

1. septembra 1866.

Dowoz: 6816 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nß.	np.	tl.	nß.	np.	tl.	nß.	np.	tl.	nß.	np.
Pschenża	5	15	—	5	5	—	6	—	—	5	17	5
Rožka	4	10	—	4	—	—	4	12	5	4	10	—
Jeczmjeń	3	—	—	—	—	—	3	—	—	2	27	5
Wowß	1	17	5	1	15	—	2	2	5	1	20	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	5	—	7	—	—	7	5	—	7	—	—
Jahły	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. żyna	—	22	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane żymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jězdżenje po żelesnizy.

Nětko staj saßo wschědnje dwaj czahaj wot Shorjelza do Draždżan srjadowanaj.

Wotjězd wot Shorjelza: Rano w 6 hodźinach; pschijězd do Budyschina: 7 hodż. 27 min., wotjězd: 7 hodż. 35 m.: pschijězd do Draždżan 9 hodż. 15 min. dopołdnja. — Wotjězd se Shorjelza wjeczor w 7 hodż.; pschijězd do Budyschina; 8 hodż. 15 min., wotjězd: 8 hodż. 21 m.; pschijězd do Draždżan: 9 hodż. 56 min. wjeczor.

Wotjězd s Draždżan: Dopołdnja w 10 hodż.; pschijězd do Budyschina: 11 hodż. 32 min., wotjězd: 11 hodż. 40 min.: pschijězd do Shorjelza: 1 hodż. pschipołdnju. — Wotjězd s Draždżan: w nozy 11 hodż. 15 min.; pschijězd do Budyschina: 12 hodż. 56 min., wotjězd: 1 hodż.; pschijězd do Shorjelza: 2 hodż. 25 min. rano.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.
15 tl. 12½ nßl. a 15 tl. — nßl.
pschenża 67—75 tl., rožka 46—47 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórcow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 12 tl. 25 nßl. a (Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Sakſka. Hdy ßo ſakſke wójſko domoj wróćźi, to ßo hiſchcze na žane waſchnje prajicź njehodźi, pſchetoż jednanje wo měr bjes Sakſkej a Pruſkej, kaž ßo ſda, w poßleńſchich dnjach žanu krocžel dale ſcźiniło njeje abo jednanje je, móhł rjez, na cźaß zyle ſaſtało. So ta zyła wěz prawje do prědka njeńdże a ſo ßnadź ſ zyła borſy ſkónczena njebudże, je też ſ teho widźecź, hdyž winſke nowiny pißaja, ſo je pola tamniſchich liferantow zyroba ſa ſakſke wójſko ſ nowa na dwaj měßazaj ſkaſana. Hewak ßo nam też to ſa waźne ſnamjo bycź ſda, ſo wſchitko tak njeſteji, kak by ſtacź mělo, hdy by měr bjes Sakſkej a Pruſkej bliſki był, dokelž je w tutych dnjach pruſke wójſko nimale wſchitke měſta po zyłej Sakſkej wobßadźiło a je hewak też ſ dźěła po wßach rospołożene. Schto ma to na ßebi, to móže ßebi kóždy bjes wulkeho wukładowanja ßam myßlicź.

S twarjenjom draždźanſkich ſchanzow na prawym brjohu Łobja je ßo w tutym tydźenju wo prawdźe ſapoczało, tola njebudże jich dla žadyn lěß ſbity, też njepſchińdu wone na tajke měſtna, hdźež hižom twarjenja ſteja, tak ſo ßo jich dla žane twarjenja podtorhacź njetrjebaja.

Na ſakſkich żeleſnizach ßo tón tydźen a najſkerje też na nowy tydźeń žane kubła a twory k wotwjeſenju horje njebjeru, dokelž budże wójſko po nich woźene; tola móża ßo puczowarjo ſ tymi cźahami wieſcź, kaž ßo to dotal ſta, a liſty a póſtſke pakety ßo też dale wobſtaraja.

W měſtaſchku Ehrenfriedersdorfje w rudnych horach je 30. auguſta ſtraſchny woheń wudyrił a je tam pſches 100 domſkich a wjele pódlanſkich twarjenjow do prochu a popjeła pſchewobrocził. Jara wjele ludźi je pſches tuto njeſboże ßwoje ſamóženje ſhubiło.

W Elterleinje je ßo 30. auguſta 7 domſkich a 7 brózńjow wotpaliło.

Kralowſki pruſki generalgouverneur ſa ſakſke kraje, general ſe Schack w Draždźanach, je w tychle dnjach ßlědowaze woſjewjenje wudał: „Woſjewjenje. Sa cźaß wójnſkeho wobſtejenja ſakaſuju ſ tutym wotdźerźenje wſchitkich ſjawnych ſhromadźiſnow, w kotrychž ma ßo wo politiſkich naležnoſcźach ryčźecź, ſa zyłe ſakſke kraleſtwo. W Draždźanach, 2. ſeptembra 1866. Kralowſki pruſki generalgouverneur ſa ſakſke kraje. ſe Schack.

Po nowſchich powjeſcźach budża hacź na dalſche w ßlědowazych ſakſkich měſtach pruſke wobßadу leżecź: w Draždźanach: ſtab 5. diviſije, 9. infanteriebrigada, 5. kavaleriebrigada a brandenburgſki polny artillerieregiment cźo. 5.; dale ſtab a 4 bataillony gardygrenadierregimenta kraloweje Hilźbjety, ſtab a 3 bataillony 1. leibgrenadierregimenta cźo. 8 a 3. wotdźělenje pěſcheho pólneho artillerieregimenta cźo. 3; w Lipſku: ſtab a 3 bataillony 7. brandenburgſkeho infanteriereginenta cźo. 60; w Chemnitzu: ſtab a 1. a 2. bataillon 2. brandenburgſkeho infanterieregimenta cźo. 12; w Glauchawje: füſilierbataillon teho ßameho regimenta; w Freibergu: ſtab a 1. bataillon 5. brandenburgſkeho infanteriereginenta cźo. 48; w Annabergu: 2. bataillona teho ßameho regimenta; w Miſchnu: füſilierbataillon teho ßameho regimenta; w Zwickawje: ſtab a 1. a 2. bataillon 6. brandenburgſkeho infanterieregimenta cźo. 52; w Plauenje: füſilierbataillon teho ßameho regimenta; w Marienbergu: brandenburgſki bataillon tſélzow cźo. 3. Sa kavalerieregimenty 5. kavaleriebrigady njeje hiſchcze poſtajene, hdźe pſchińdu. Zyrobu maja wojazy w ßwojich kwartirach doſtacź.

Pſches Lipſk wjeſechu ſańdźenu ßobotu jedyn dźěl bajerſkich wójnſkich khóſtow, mjenujzy 10 millionow ſchěßnakow, do Barlina. Pjenjeſy běchu wot pruſkich wojakow pſchewodźene.

Lipſkim nowinam „Tageblatt" ſ Barlina pißaja: Jednanja bjes Pruſkej a Sakſkej ßu nimale zyle ſaſtake. Sakſzy jednarjo běchu nuſowani, po nowe poručnoſcźe do Wina k ſakſkemu kralej dojěcź, ſ wotkal ßu też nowi wojarſzy jednarjo do Barlina pſchijěli. Ssnadź budża nětko jednanja poczecź ſpěſchniſcho hicź. Hrabja Bismark dźerži twjerdźe na ßwojich požadanjach a njeje ßo też pſches dołhe a krute rosryczowanja, kotrež franzowſki póßłanz Benedetti Sakſkeje dla ſ nim měješe, molicź dał; pſchetoż, ſchtoż by też něchtón prajicź chźył, wo franzowſkim hacź też cźichim hroženju njeje na žane waſchnje ryčź była, a hroženje by pſchi nětcźiſchich wobſtejenjach zyłu wěz ſa Sakſku hiſchcze hubjeńſchu ſcźiniło. So Awſtria njeſaſtanje, w Barlinje ſa Sakſku ſtutkowacź, to ßodźi ßo lohko wěricź a je też zyle na prawym měſcze; wo franzowſkich dobrych ßłužbach je ßo hižom doſcź powjedało; ale my ßłyſchimy też, ſo ßu też ſ Jendźelſkeje a ſ nětkotrych druhich ſtronow tajzy do Barlina pſchijěli, kiž chzedźa ſa Sakſku ryczecź. To je ſa tutón rjany kraj a jeho wjeleſpytowaneho krala wěſcze wſcheje cźeſcze hódne, ale wone ßo pſches to wobſanknjenje ſtóncźeneho měra bjes Sakſkej a Pruſkej dale bóle wotſtorkuje.

Prußy. S Barlina pißaja, ſo je měr bjes Pruſkej a Heßendarmſtadtſkej 4. ſeptembra wobſanknjeny a ſo nětko jenoż hiſchcze měr bjes Sakſkej a Pruſkej pobrachuje, ſo by potom ſaßo na wſchěch ſtronach měr a pokoj knježił.

Kral najſkerje 20. a 21. ſeptembra na cźole gardykorpſa do Barlina ßwjedźeńſzy nuts poczehnje a budża wſchitzy wjedźerjo druhich armeekorpſow a lohko doſcź też deputazije wot druheho pruſkeho wójſka pſchitomni. (Gardykorps liczi, hdyž je połny, něhdże 33,000 muži ſ kavalleriju, artilleriju, pionnierami a t. d. a ßkuſcheja cźi wojazy, kotſiž w tychle dnjach pſches Sſerby domoj cźahnu, też k gardykorpſej.)

Miniſter ſ Roon je druhej komorje ſakon prjódkpołożił, w kotrymž je poſtajene, kak wjele penſiona ſměje kóždy pruſki invalida doſtacź. To budże tak wjele, ſo njebudże žadyn pruſki ſtary wojak wjazy po proſchenju

khodźicź trjebacź, kaž je ßo to prjedy hischcje druhdy po franzowskej wójnje stako.

Druha komora je po dleschim krutym jednanju wobsanknyła, so nochze se skórzbu pschecźiwo ministerstwu wustupicź, dokelž wone s krajnymi pjenjesami tak skutkowako njeje, kaž je to wona žadała, ale so chze ministerstwu na jeho próstwu tajke skutkowanje wodacź abo kaž ßo s zusym ßłowom praji: jemu indemnitu wudźělicź, tola s tym wuměnjenjom, so dyrbi ministerstwo pschichodnje na postajenja druheje komory pěknje poßłuchacź.

Heßendarmstadtska ma po postajenjach runje wobsanknjeneho měra Pruskej tsi milliony schěßnakow jako sarunanje sa wójnske khósty sapłacźicź a w hornej Heßenskej kruch kraja a wysche teho homburgske hrabinstwo na Prusku wotstupicź.

Wójnske khósty, kotrež je Pruska sańdźeneje wójny dla wysche porjadnych wojerskich wudawkow měła, je minister wójny, knjes s Roon, druhej komorje na 108 millionow a 100,000 toleŕ nalicził. Něhdže 38 millionow budże ßo s wójnskimi khóstami, wot druhich krajow sapłacźenymi, wurunacź dacź, ale ta druha summa ma ßo s požczonku wot 60 millionow sarunacź. Druha komora najskerje do teho swoli.

Awstria. Dokelž ßo naß wóndanjo praschachu, kak wjele ßu te pjenjesy waźiłe, mjenujzy 20 millionow tóleŕ, kotrež je awstriski khěžor pruskemu kralej jako sarunanje wójnskich khostow płacźił, dha ßmy ßo sa tym wobhonjeli a w jenych winskich nowinach namakali, so je ta zyła poßyłka wot 20 millionow toleŕ 8224 centnarjow waźiła: Hacź ßu to te ßudy, w kotrychž tele pjenjesy tczachu, ßobu waźene, to my njewěmy a njejßmy to teź nihdže spomnjene namakali, ale najskerje je to tak byko.

Sakska krónprynzeßyna Karola je 31. augusta tsecźi sakski pólny hospital w Mitterndorfje pola Wina wopytała a tam s kóždym khorym sakskim wojakom porycźała a jeho po móžnosći troschtowała.

Franzowska. Minister swonkomnych naležnosćow Drouyn de l' Huys je se ßłužby stupił a je khěžor marquisa de Moustier na jeho město powołał. To ßo sa snamjo dobreje pscheczelnosćze bjes franzowskim khěžorom a pruskim kralom wukkaduje, pschetož minister Drouyn běsche pschezo trochu rakuszy smyßleny, Moustier bě pak, jako běsche poßłanz w Barlinje, jara widźeny muž na pruskim kralowskim dworje a je ßo pscheczíwo pruskim naležnosćam stajnje pscheczelniwje sadźerżał.

Italia. Měr s Awstriju, kotryž je w wschěch khownych wězach hižom wujednany, budże pjecza najposdźischo sa dwě njedźeli wobsanknjeny.

Płódnosći.

W mojej nowej ßolotowej sahrodże ßu létßa někotre běrnowe pjenki ßame wot ßo rostli. Loni běchu tam běrnowe jamy, a tak ßu někotre běrny w semi wostałe, a ja ßym jim dał rosći bjes kórkami a ßolotwju. Najwjaz tajkich pjenkow pak ßym swutorhował, dokelž běchu tam na sadźěwje; někotre pak ßym wostajił. Jedyn tajki běrnowy pjenk, jenož wot jenicźkeje běrny, ßym 1. septembra t. l. wukopał, so bych widźił, kak bohate žnje dawa. A ßym pod tutym pjenkom namakał 164 běrnow, a to 36 wulkich kaž kurjaze jeja, — 66 tajkich, kaž wulke wkóske worjechi, — 30 kaž lěßne worjechi, a 32*) kaž hróschata, a wysche tych bě na korjenjach k widźenju hischcze wjele běrnjazych pupkow. Mi je to k dźiwanju a mam sa hódno, na to siawnje spomnicź. Ja hižom ßym wjaz krócź tajke wobkedźbowanja pschi tajkich pospytowanjach cźinił, ale tajke bohastwo ženje njenamkał, kaž létßa. Psched někotrymi létami ßym w sahim naléczu s Klukscha schoł a duzy na puczu njedaloko Sdźarkow swjadku běrnu namakał; tu ßym ßadźił do sahrodki, a wot njeje narył 58 wulkich a mjeńschich běrnow, molicźke po žane njeběchu.

Schtoha chzu s tajkim powjedanjom?

Ja chzu tak wjele prajicź: Hdy bychmy nasche role k běrnam regolowali, praje hłuboko pscheryli, wot pórja a njerjada wucźischcźili, běrny rědke ßadźeli, a hdyž ßuchota pschinidże, jim pschiliwacź móhli, bychmy wot jeneho pjenka wjaz nakopali, hacź tak wot dżeßacź aby wjaz pjenkow naryjemy. To ßu tajke prósne rycze! budże někotryžkuliž bur prajicź, to ßo na polach njehodźi, tajke hrajkanje. Hodźi drje ßo wscho, hacź pschiliwanje ßo njeby derje hodźiło. Spytajcze to jene: pscheryjcze s kopacźom polo pschez łóhcź hłuboko a pohnojcze je derje, njenakładźcze běrny jara huste, a wobkopajcze je wjazkrócź, a wy budźecze ßo dźiwacź.

Teź ludźo létßa powjedaja, so běrny saßo jara hnijeja. Ja njecham powjedacź, wot cźeho tajki běrnjazy shnilź nastanje, a hacź je wjedro a powětr na tym wina, abo hacź tajka njestrowosćz w roli tcźi, — to wam njecham powjedacź; ale ja chzu wam prajicź, kak móžecze wasche běrny psched tajkim shnilźom sakhowacź. To móžecze pschez to dózpicź, so wasche role pscheregolujecze, a s zuseje dalischeje wokolnosćze nowe běrny woßadźecze. To je próza, ale ta próza ßo teź derje sapłacźi! —

K.

Wojerski list

wot Jana Mikanje,

kral. sakskeho wojaka 15. infanteriebataillona 4. kompagnije.

(Pokracźowanje.)

Běsche 24. junija, jako Melnik pschenđźechmy, a wotcźakowachmy tak dołho, hacź naschi tsélzy na lěwizy

*) Tudy Wam, knjes redaktoro, sćeku wot kóždeje druźiny jenu a možecze je tajkim, kiž wo to rodża, pokasacź.

a Awstrišzy na prawizy pornjo naß běchu, potom ßahachmy do prědka, tak so cžěške město Młody Boleßław (Jungbunzlau) na lěwej ruzy wostajichmy. Tam běchu po pschikasni knjeza pólneho marschala wschitzy wobydlerjo won wucžahnyli, tak so mózachmy s wjetscha w twarjenjach nozowacz, hdzež pak nichtón doma njebě. Ja a moji towarschojo buchmy do dwora jeneho žiwnoscžerja pokasani; Boži deschcžik ßo jenoz tak lijesche a duz běchmy wjeßeli, so mózachmy tola někak pod ßuche salěscz; wo wjecžeri dha nihdze žana rycž njebě; schtóz hischcze někajku skórcžiczku khlěba abo zwibaka w ßwojim khlěbowym měschku mějesche, tón ju ßedžo abo lezo na ßynje kmutasche.

Rano sahe wokoło dweju hodzinow poczinchu rakuske zyrobne wosy nimo naß jěcz a trajesche to na wsche 4 hodziny. Ja dołho se ßwißlazej džěru dele hladach, ale nihdy žane pschestacze. Wósti pak s wjetscha jenoz ßkowjanszy ryczachu, kaž cžěski, pólski, ruski, khrowatski a ßerbski; wot kózdeje ryczje jim ßkowa s pomozu mojeje ßerbskeje ryczje srosymich. Moji towarschojo pak spachu a hdyž druhdy tón abo druhi wotucži, dha sdasche ßo jim to jenoz někajka hara bycz, ja pak pschi ßwißlazej džěrje stejo abo lezo poßkuchach na ßkowa wulkeho rosmnoženeho ßkowjanskeho naroda a spósnach, so smějemy ßo ßnadz dzenßa abo jutsje s njepscheczelom bicz.

Běsche pak dzeń 25. junija, jako major Hamann ßwój 15. bataillon shromadzi a jemu pschikasa, tsělbu s kulku natykacz. My pschindzechmy potom do Knjezomosta (Fürstenbrück) a wostachmy tam psches nóz. Na lěwej ruzy wot naß leżesche wjele bataillonow awstriskich tsělzow a něschto regimentow husarow, kiž po tajkim wschitzy bliže k njepscheczelej stejachmy, dyžli my.

Dzeń 26. junija psched wjecžorom da naß nasch hłownik (Hauptmann) psches ßwojich piskarjow a bubnarjow w hromadu powołacz a lědom běchmy w hromadze, dha poczachu awstrišzy pschedstraże (Vorposten) alarm bicz. Duz wschitzy domoj bězachmy po tornistry a tsělby, sastupichmy do kompagnije a do bataillona a ßahachmy naspjet k městaschku mnichowemu Hradzu (Münchengrätz) a widzachmy a ßłyschachmy hižom tsělenje kanonow, tez běchu Awstrišzy hižom móst želesnizy rostsělili. To wschitko widzachmy na prawu stronu wot naß, jako do spomnjeneho městaschka dzěchmy. Maichowy Hradez pak dzerzachu awstrišzy pěschzy a nasch prěni połk (regiment) wobßadzene. Awstrišzy tsělzy nětko jara do prědka khwatachu, kaž tez jich husarojo. Dokelz pak wjecžor czma běsche, dha bě bataillon awstriskich tsělzow njenadzujzy na druhi tajki storczik, a ßebi myßło, so ßu to njepscheczeljo, na njón tsělecz poczał, hacz ßo wobaj skónczinje na ßwój smołk dohladaschtaj a potom w hromadze na Prußow czehnjeschtaj.

Wjecžor my hischcze dołho tsělecz ßłyschachmy, jako w bivouaku w nozy mjaßo warjachmy. My leżachmy tam w rjanym žicze a woheń ßapasche nad rjanymi kłoßami, kanony stejachu k prawizy wot naß a pokrywachu wulke sahony, sejady a s boka pak bě wschitko s wójskom wobßadzene.

Žane spanje tamnischu nóz njemějach, ale pschemyßlich ßebi ßwoje hacz dotal na semi wjedzene žiwjenje a tez te wězy, ketrychž dla my wójnu wjesez dyrbjachmy. Ja wopomnich tez, kajke samolwjenje junu tamny wulki dzeń tych potrjechi, kiž tudy wjerchojo ßu a wot kotrychž tón Knjes te shubjene dusche saßo žadacz budze. Potom postanych, wucžežech se ßwojeho tornistra „bibliski pucžnik" a pschecžitach to rjane ßłowo Boże: — Nascha wěra je to dobycze, kotraz ßwět je pschewinuła. 1. Jan. 5, 4. — a: Wschitko, schtoz wy we modlitwje proßycz budzecze, budzecželi jenoz wěricz, dha budzecze wy to ßamo dostacz. Mat. 21, 22, — a: Ja wschitko mózu psches teho, kiž mje poßylni, to je: psches Khrystuża. Philipp. 4, 13. —

A ja ßo wottorhnych wot ßwojich towarschow a džěch daloko wot nich prjecz, hacz mje Boża roz pschikrywasche. Tam padzech na moje wobleczo k semi a proschach mojeho lubeho njebjeskeho wótza, so by chzył nam hnadny a ßmilny bycz a nam nasche hrěchi wodacz, dokelz je czaß khostanja blisko a ßkónzo Boże sa někotrehožkuliž dzenßa poßleni ras skhadza. Ja sdychnych: O mój Knjeże! hdyž je ßnadz w twojej wěcžnej radze wobsankjene, so ja dzenßa wußnu, dha daj mi tola na tamnym boku saßo wotzucžicz w Jesußowych ranach, haj ßwjecz mje Wotzje w twojej wěrnosczi, a daj dobycz twojej wěrjazej zyrkwi psches twojeho lubeho ßyna Jesom Khrysta!

Na to postanych s kłoßow cžěskeho pola w runinje, a tón Knjes da mi móz, so žaneje hrosy wjazy njeczujach, a tak czehnich nasajtra poßylujeny na polo do bitwy. Jako běchmy pschi pokracžowanju Mnichowy Hradez pscheschli, widzachmy s boka Turnowa horu, hdzež bě awstriska batteria a tójschto awstriskeho wójska, kaž tez w dolinje; — prjedy naß pak na hórzy běsche turnowski dwór, sa kotrymž ßo sakske wójsko shromadzi a do porjadka sestupa. Do prědka a na prawizy běchu naschi tsělzy, na lěwizy pak bě sakska prěnja brigada a stejeschtej tam hischcze dwě czehnjenej sakskej batteriji, na horu sawjesenej. Jako pak naschi a awstrišzy tsělzy, kaž tez něschto awstriskich pěschkow poczachu do prědka hicz, dha Prušzy zofachu, pschetoz woni derje spósnachu, so bychu do kschižneho wóhnja naschich a awstriskich batterijow pschischli, hdy bychu dale do prědka kraczili.

Prußojo ßnano tez hischcze ßylni dosez njeběchu a teho dla pomoz wotczakowachu, a pak tez teho dla zofachu, so bychu s boka druhich horow do prjódka schli, kaž ßo to tez na druhi dzeń pokasa. Jako běchmy nětko zyły dzeń a zyłu nóz na turnowskim dworje a we wokolnosczi leżeli a czakali, bu nam rano sahe pschikasane, ßo psches město saßo naspjet sczahnycz. Tak czehnjechmy saßo na to polo, hdzež běchmy prjedy hižom leżeli, hdzež

nam ſ nowa pſchikaſachu, ßo hacž k Židowſkej Wßy (Judendorf) ſcžahnycž. Tam poſaſtachmy a buchu někotre batterije na hórku wyſche naß ſawjeſene. Na lěwizy pak ſ boka Turnowa w dolinje pſchicžežechu Prußojo do prědka, a ßłyſchachmy jich kanony wuskacž, po krótkim cžaßu pak tež awſtriſke wuſkachu. My nětko kóžde wokomiknjenje wotcžakowachmy, ſaßo do prědka hicž, — ale pſchikaſnja pſchińdže, ßo pſches Libuń hacž k jicžinſkej horje naſpjet ſcžahnycž.

Rano w 3 hodžinach běchmy hižom khofej wupili a wot 4 hodžinow dale ßahachmy. A běſche wo dnjo tajka wulka horzota, ſo ßo pót tak wot naß lijeſche, hacž napoßledku jedyn po druhim pocža padacž. Duž pokkownik (Oberſt) pſchijěcha, prajizy, ſo wjazy daloko do lěhwa nimamy, a tak ßo někak wleczichmy hacž tam, potom pak někotre hodžiny na polu ležo wotpocžowachmy. A Boże njewjedro pſchicžeže a naß tak wjele womacža, ſo běchmy wſchitzy, wyſchzy a wojazy, kaž kupane myſche, a my wodu tak ſe ſchkornjow won lijachmy.

Potom pak ſadžěwachmy woheń a warjachmy po cžmje wobjed, rano ſahe pak ßo ſebrachmy a cžehnjechmy we wulkim błócže hacž k ſpomnjenej horje k měſtu Jicžinej. (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Wichow. Sańdženu wutoru 4. ſeptembra wudyri tudy woheń a je wſchitke twarjenja tudomneho bura Großa a žiwnoſcžerja Wicžaſa do procha a popjeła pſchewobrocžił. — Tudomnemu wobydlerjej Kſchižankej winu dawaja, ſo je tutón woheń ſakožił, a ßu jeho teho dla do jaſtwa ßadžili.

Se Židowa. Kholera tudy hiſchcze pſchezo ſlě ſakhadža a je prěnje dny kuteho tydženja hórje byko, dyžli hdy prjedy, ſchtóž móže jedyn ſ hižom ſ teho ßudžicž, ſo běchu tu ſa dwaj dnaj 15 na kholeru wumrjeli. Druhe dny tak ſlě byko njeje, ale 3 abo 4 abo tež hiſchcze wjaz ßu tola wumrjeli. Pjatk běſche na Židowje a pod hrodom něhdže 40 na kholeru khorych.

S Budyſchina. Sańdženu wutoru pſchicžeže wjetſcha dželba pruſkeho gardykorpſa na ßwojim dompucžu ſ Cžech do naſcheho měſta a wokolnoſcže a je pjatk rano k pruſkim mjeſam wotmarſchirowako a te ßobotu pſchekrocži. — W naſchim měſcže ßu tež někotſi na kholeru wumrjeli, bjes nimi k. lěkař Wilhelm.

Nawěštnik.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſcže

ſawěſcžuje pſchi **rukowanſkim fóndsu** wot:

21 millionow 2 ſcžě těßaz ſchéßnakow

a) **twory, mobilije, žnjeńſke płody** a t. d., pſche **wóhnjowu ſchkodu;**
b) **kubła na dróha,** pſches **transportnu ſchkodu;**
c) poſkicžuje ſawěſcženja na **žiwjenje cžłowjekow** na najwſchelakſche waſchnje ſa **najtuniſche twjerde prämije** a wuſtaja policy po **pruſkim kourancze**

Tuto towarſtwo je w lěcže 1863 ſa 12452 ſchkodowanjow ſummu wot 4 millionow 359 tyßaz 283 ſchéßnakow a 22 krajzarjow wupkacžiło.

K kóždemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſcženjow poručeja ßo jako agentoju:

w Budyſchinje: **Julius Altmann,**
w Kamjeńcu: **Adolph Francke,**
w Lubiju: **W. Rothe,**
we Wóſporku: **Bernh. Hilbenz,**
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel.**

Dr. Whithowa wodžiczka ſa wocži

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldži** w **Thüringſkej,** ſ wjazorymi priwilegiami wyßokich wjerchow poczeſeżena wopokaſuje ßo bje wſchitkmi dotalnymi wocži hojazymi ßrědkami pſches ßwoje ſbožomne ſtutkowanje wſchědnje jako najkahodniſcha a najlěpſcha wodžiczka w tajkim naſtupanju, a móže ßo jako dopołaſany hojazy a poßłujazy ßrědk a jako

wěſta pomoz ſa ludži na woczomaj běbnych

kóždemu poručecž. Wona hoji wěſcze a rucže a be wſchitkich ſchkódnych ſcžěwkow, woßebje pſchi ſahorjenju, ſcžerpnjenju, ßuchocže, ßłyſowanju a běženju wocžow, kaž tež pſchi ßłaboſcži po bělmje a płacži bleſchka ſ wukožowanjom jenož 10 nßl., a džěka ju jenož woprawdžitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldże w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin w hrodowſkej haptyzy.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Pětrowska cyrkej: Gustav Adolf Petermanu, listynoscheř w Rakezach, s Hanu Kaschprez.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Jan Gustav, Jana Matki, domownika w Budyschinje, ß.

Michałska cyrkej: Johanna Louisa Emma, Korle Hermanna Hauki, wobydlerja w Tsělanach, dź. — Emma Theresia, Jurja Michałka, wobydlerja w Bobolzach, dź. — Hana Augusta, Wylema Helbiga, kowarja-najeńka, dź. — Augusta Antonia, Pětra Adolfa Pötziga, wobydlerja na Židowje, dź.

Podjanska cyrkej: Hańža, Mikławscha Riedela, khěžerja w Sskonej Borschi, dź.

Zemrjeći.

Dźeń 21. augusta: Friederika Khrystiana, Handrija Petrikowskeho, wobydlerja na Židowjè, mandźelska, 42 l., na kholeru. — 22., Marja rodź. Hantuschez, Handrija Ssymanka, měschczana a khěžerja w Budyschinje, mandźelska, 39 l., na ßuchoczinu. — 23., Jurij Wollmann, wobydleř na Židowje, 73 l., na kholeru. — Handrij Mitasch, khěžkař w Mnischonzu, 34 l., na wobschkodźenje w skale. — Jan Koch, cžěßla na Židowje, 75 l. 1 m. 18 d., na kholeru. — Hana, Jana Leschawy, měschczana w Budyschinje, dź., na widlischcza. — 24., Augusta Amalia Wilhelmina, njebo Jana Lorenza, cžěßle na Židowje, sawostajena dźowka, na ßuchoczinu. — Pětr Mužik, krawz na Židowje, 44 l. 5 m. 3 d., na kholeru. — Jakub Handrij, Jana Ulbricha, khěžerja w Małßezach, ß., 5 l. na Božu ruczku. — 25., Hańža rodź. Schołcźiz, njebo Michała Schcžěpana, sahrodnika w Zyžezach, wudowa, 56 l., na kholeru. — Jan Halma, wobydleř na Židowje, 59 l. 24 d., na kholeru. — Hańža rodź. Pužerjez, Pětra Hundraka, khěžerja pod hrodom, mandźelska, 40 l., na kholeru. — Madlena rodź. Koklez, Moritza Seyferta, khěžerja a murjerja na Židowje, mandźelska, 36 l., na kholeru. — Hana, Moritza Seyferta, khěžerja a murjerja na Židowje, dź. 9 m., na ßłaboscz. — 27., Renata Derouveaux, wobydleřka na Židowje, 34 l. 2 m., na kholeru. — 28., Jan Gustav, Jana Matki, domowniku w Budyschinje, ß., 14 d., na widlischcza. — Handrij August Schołta, rěsniski mischtr na Židowje, 68 l., na kholeru. — Ernst Kästner, wobydleř na Židowje, 33 l., na kholeru. — 29., Marja, Handrija Mitascha, wobydlerja na Židowje, mandźelska, 63 l., na kholeru. — 30., Jan Hendrich Derouveaux, ßedkař na Židowje, 35 l. 3 m., na kholeru.

Skład schpihelow, słotychkromow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Skład schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow Rudolpha Wilhelma na ßerbskej haßy czo. 20 najdospołnischo wuhotowany, ßo po najtunischich płaczisnach s tutym porucza.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

Krajnostawski bank.

W

krajnostawskej nalutowaŕni

ßo dla wobliczenja danje

wot 13. hacž ßobu 30. septembra t. l.

njeskutkuje.

Druhe dźěła banka pak psches to na žane waschnje pschetorhnjene njejßu.

Wupłaczenje nalutowaŕnskeje danje stanje ßo wot 1. hacž ßobu 30. oktobra t. l.

W Budyschinje, 31. augusta 1866.

Krajnostawski bank kralowskeho sakskeho hornołužiskeho markhrabinstwa. s Thielau.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hkownym torhoschczu.

K nětczischemu nalětnemuž czaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

muzskeje drasty:

ako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, létne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, zidze, wolmje ꝛc. s próstwu dobroczinje na to kedzbowacz, so ßu wschě drascenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenoz wo dobrych tworow dzěkaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leza. S dobrej tworu a s najtunischim placiznami mózu kózdu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Jenoz woprawdzity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiz jenoz psches ßwoje wutki (kotrez zadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostsyrop nima) spodziwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sazwanju, bróstowym czerpjenju, schijowej wobczeznosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Jenoz woprawdzity maja tutón, psches ßwoju spodziwnu hojazu móz po wschém ßwěcze G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Powschitkomna aßekuranza (Assicuracioni Generali) w Triescze.

Rukowazy fond: 22 millionow 2 sczi tyßaz schéßnakow.

Ziwjenje sawěsczaze wotdzělenje.

Shromadna sawěsczena summa kónz 1864 Schéßnakow: 33,398,422 14 kr.
Nawdatych prämijow w lěcze 1864 . . . = 1,279,303 70 kr.
Wosjewjenych schkodowanjow w lěcze 1864 = 657,086 77 kr.

Powschitkomna aßekuranza w **Triescze** bjerje sawěsczenja horje na ziwjenje czlowjekow na najwschelakschе waschnje so najtunische a twjerde prämije a to:

w kapitalowych sawěsczenjach s dobytkom a bjes dobytka sa sawěsczeneho; wotdzělenje s dobytkom poskicja sawěsczenym woßebny wuzitk;

potom we wschitkich druzinach rentowych, wěnowych a tantiemowych sawěsczenjow.

K wschitkemu wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczeja ßo jako agentoju:

w Budyschinje: **Julius Altmann,**
we Wosporku: **Bernh. Hilbenz,**
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel.**

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, poruczа wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jédloweho drjewa.

Kouverty

wschelkich wulkosczow po najtunischich placiznach pschedawa kniharnja **Smolerja a Pjecha** w Budyschinje.

NB. Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Jedyn njeżenjeny hetman, kotryż gratowe dzěło trochu rosymi a dobre wopißma pschinjeße, móże hody na ryczerkuble w Bolborzach město dostacz. **Friedrich.**

Amerikanski petroleum,
thüringski semski wolij,
najlépschi solarwolij

poruczа **C. A. Wehla**
na mjaßowym torhoschczu czo. 40.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je nětko faßo dostacz:

Sahrobka kwětkojta, I. a II. po 1 nßl.
Czorny kóß a bróßna, I., II. a III. po 1 nßl.
Czmjely a woßy, I., II. a III. po 1 nßl.
Bohumił, 2½ nßl.
Gustav Adolf, 6 nßl.

Krajnoſtawſki bank.

Dla ponowjenja bankoweho pſchebytka je krajnoſtawſki bank hacž do 12. ſeptembra ſankſnjeny.

W Budyſchinje, 3 ſeptembra 1866.

Direktorium krajnoſtawſkeho banka kralowſkeho ſakſkeho hornołužiſkeho markhrabinſtwa.

ſ Thielau.

S tutym dowolam ſebi, najpodwolniſcho k nawjedženju dacž, ſo ſwoje

materialtworowe, ſpiritnoſowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

pſchichodnu ſrjedu 12. ſeptembra t. l.

do mojeho domu

na ſerbſkej haßy čo. 353 pódla mjaßowych hětkow pſchepołožu.

W Budyſchinje, 8. ſeptembra 1866.

S počeſčowanjom

Auguſt Pötſchka.

Woſjewjenje.

Džiwočanſke ſerbſke ev. luth. miſſionſke towarſtwa ſměje kermuſche dla, — jutſje ſa tydžeń po nyſchporje, popołnju w tſjoch ſhromadžiſnu.

Pětr Młónk.

Łužičan čo. 9 je wuſchoł.

Wopſchijecze: Sſłónčko w Boži domčk dže. Spěw wot Warka. — Troſcht. Spěw wot Fiedlerja. — Tſi lěta w Ruſkej. Powjeſcž ſ Napoleonowych wójnow, ſpisana wot M. A. Krala. (Pokračowanje). — Khód k želeſnikej. Wot Schillera. Pſchełožił Warko. — Puczowanje do Warſchawy a Krakowa. Wopißuje M. Hórnik. (Pokračowanje). — Něſchto ſ pólſkich ſtawiſnow. Wot Jórdana. — Cyganjo nad Dunajom. Pſchełožił Hatnik. — S Budyſchina a ſ Łužizy. Wot redaktora. — Drobnoſtki wot Nowaka, Wejſarja a Kobanje. — Słowjanſki roshlad. Wot redaktora. — Mjena čeſčowanych kk. wotebjerarjow Łužičana. —

Sandženu ßobotu bu jena liſtownja ſ 25 tolerjemi ſ bohateje haßy hacž na hród ſhubjena. Tón, kiž ju je wſchěm we wudawarni Serb. Nowinow woteda, doſtanje tam 2 tl. myta.

Khěža čž. 19 w Brěſy, w kotrejž je wjele rumnoſcze, je wot 1. oktobra na pſchenajecze, a je wſcho dalſche pola wobßedžerja w Kočžizy čžo. 7 ſhonicž.

Jedyn čžorny poß ßrěnjeje wulkoſcze ſ kudžerjawej wopuſchu a dołhimaj wuchomaj je ßo pſchiwdak a może ßo w Drjeczinje pola wudowy Łahodoweje ſaßo doſtacž.

Wulki wubjerk džěčžazych woſyczkow, w płačžiſnje wot 5 tl. a dróžſcho, kaž tež wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſczi a tunjoſczi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Zidowje.

Jena konjaza deka bu bjes Zitkom a Rakezami namakana a może ßo čžo. 10 w Zitku ſaßo doſtacž.

Nowopaleny twarſki a hnójny kalk pſchedawa, a nowu poßyłku guana a koſczíny doſta

Jan Lorenz
na budyſkim dwórniſchczu.

Petroleum, Solarwolij, wobej w jenož rjanej běłej tworje, pſchedawa w jenotliwym a w zyłym najtuniſcho

Robert Adam
na ſwonkomnej lawſkej haßy.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana ſpodžiwnje hojaza žałba,

kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokaſała, porucža ßo w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowſkeje haptyki**
w Budyſchinje.

Mißionſku ſhromadžiſnu

ſměje jutſje popołdnju rachlowſke evang.-luth. towarſtwo. Wo džělbranje na tej ßamej lubowarjow mißionſtwa wutrobnje proßymy.

Pſchedßydſtwa.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 37. — 15. septembra. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerski List. — Ze Serbow: S Budyschina. Se Židowa. — Cyrkwinske powjescze. — Nawěštnik.

Najnowsche.

Augsburg, 13. septembra. S Wina pißaja: Awstriski pólny marschal baron Gablenz je se ßłužby puschczeny. — Khěžor je pschikasał, wjetschu dźělbu wójska na turkowske mjesy póßłacz.

Lipsk, 13. septembra. Tudomny „Tageblatt" pische: Nichtón njesnaje, kak s jednanjom bjes Sakskej a Pruskej steji, a wschitzy, kiž na to skorza, so wone pomału dźe, njepomyßla ßebi na jeho czežkoscz. Pruske wuměnjenja ßu krute, to ßo njehodźi prěcz, hacz runje dyrbi jedyn pschiwdacz, so je dobyczeŕska Pruska stajicz dyrbjesche; ale kóždy roshladny czlowjek budźe tež wopschijecz, so kral Jan bjes najßylnischeho sapjeranja to postajenje puschczicz nochze, kotrež je Sakska wjele lětstotetkow měła. Teho dla jednanje pomału pokraczuje, ale wone tola pokraczuje, a ßměmy ßo nadźijecz, so ßo skónczńje radźi a so Sakska to postajenje w połnoznoněmskim swjasku dostanje, kotrež jemu ßłuscha.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucza wulki wubjerk kaschczow s dubowého, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Sa korbjerjow!

Na brěsanskim rěcznym brjohu budźa tamnische wjerbowe witki s nowa na 6 lět schtwórtk 20. septembra t. l. popołnju w 2 hodźinomaj pschenajete.

W Maleschezach, 13. septembra 1866.

Sachßa, wyschi hajnik.

Schtwórtk 20. septembra t. l. dopołnja wot 9 hodźinow budźe ßo w hlinjanskej holi pola Stróže
5 kloftrow khójnowych ßłabych schczěpow,
50 „ „ „ pjeńkow,
45 kop sbytkowych walczkow,
19½ kloftrow czěßliskich schpjenow,
pjatk 21. septembra t. l. dopołnja wot 9 hodźinow w huczinjanskej holi pola Lěskeje
30 kloftrow khójnowych ßłabych schczěpow,
42 „ „ „ pjeńkow,
74 kop sbytkowych walczkow a
16 loßow holanskeho ßłanja k kopanju
pod dotalnymi tudy swuczenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacz.

W Maleschezach 13. septembra 1866.

Sachßa, wyschi hajnik.

Jedyn ženjeny hetman, kotrehoz žona móže wothladanje młodeho howjaseho skotu na ßo wsacz a je sa to kmana, ßo sa pódlanske kubło jeneho ryczeŕkubła njedaloko Budyschina k nowemu lětu 1867 pyta. — Hdźe? to je shonicz we wudawaŕni Serb. Nowinow.

Płaćizna žitow a produktow w Budysinje:
8. septembra 1866

Dowoz: 7160 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl.	np.	tl.	nßl.	np.	tl.	nßl.	np.	tl.	nßl.	np.
Pscheńza	5	20	—	5	5	—	6	—	—	5	15	—
Rožka	4	10	—	4	—	—	4	10	—	4	5	—
Jeczmjeń	3	5	—	2	25	—	3	7	5	3	5	—
Wowß	1	20	5	1	15	—	2	—	—	1	20	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	—	—	6	15	—	7	5	—	7	—	—
Jahły	6	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	22	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 12. septembra, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 5 nßl. 1 np.; winske bankowki 78⅛ (15 nßl. 6¼ np.).

Sakska. Na lěwym brjohu Łobja pola Draždžan ßo 5 schanzow a jena batteria twari. Na Neudörfskim reviru ma ßo teho dla na 300 akrach stejoze drjewo sbicz a na Fischhauskim na 70 akrach. Někotři wotbytnych džěłacerjow, kotřiž tam nětko drjewo puschczeja, wjedza ßo hischcze derje na tón czaß dopomnicz, w kotrymž ßu schanzy, wot khěžora Napoleona I. twarjene, wotnoschowali a potom tam to drjewo ßadzeli, kotrež nětko saßo puschczeja. — W Lipsku je 8. septembra profeßor lěkarstwa Dr. Günther wumrjeł. — W Pegawje je ßo 9. septembra 8 brožnjow a 12 druhich pódlanskich twarjenjow wotpaliko. — Pschedawanje koni do wukraja je saßo dowolene, kaž to kralowska saksa kommißia pod 3. septembra wossjewjuje.

Sandženy tydzeń pißachu, so je ßo jednanje wo měr bjes Sakskej a Pruskej skónczńje sapoczało, ale w tychle dnjach wschelake nowiny wudawaja, so ßo k tajkemu jednanju pschezo hischcze žadyn prawy sapoczatk namakał njeje a je pjecza to na tym wina, so chze pruski kral najwysche roskasowanje nad sakskim wójskom měcz. Tež powjeda ßo, so Pruszy nochzedza prjedy se Sakskej měr cżinicz, hacz budże jim twjerdżisna Königstein pschepodata a chze pruski kral tež stajnje w Draždżanach a w někotrych druhich sakskich městach pruske wobßadki (Besatzung) měcz. To ßo kralej Janej wscho tak mało lubi, so chze ßo radscho krónu wotrjez a ju krónprynzej Albertej pschepodacz, a schtoż ßu dale tajke ryczе, kotrež ßo powjedaja. Hacz pak je na wschitkich tutych powjesczach ßłowczko wěrnosczе, sa to my rukowacz njemójemy, ale powjedamy jenoż to, schtoż ßmy ßłyscheli. Jenoż tak wjele je wěste, so je ßo general Nostitz, kommandant na Königsteinje, k kralej do Wina podał a so je 8. septembra sakski general-major Fabrice s Wina do Draždżan a wot tam do Barlina pschijeł. Schto pak ma poruczene, to my njewěmy.

Dokelž hischcze pschezo žadyn wuhlad njeje, hdy ßo měr bjes Sakskej a Pruskej wobsanknje, dha je pruske wójsko wschitke sakske města khětro ßylnje wobßadziło.

Jeno nowsche cżßko nowinow „Dresdner Journal" pische, so wschitke powjedanja, kotrež jednanja wo měr nastupaja, hacz dotal žadyn wěsty podkožk nimaja, dokelž hacz do sandżeneje wutory ßo w tajkim napohladu hischcze niczo wujednało njeje.

Prußy. Wobej komorje barlinskeho ßejma pilnje džełatej, so byschtej s tym džełom, kotrež je jimaj wot ministerstwa k wujednanju pschepodate, bórsy hotowej bykej. Pschidżělenje we wójnje dobytych krajow k Pruskej je hižom wot wobeju komorow pschiswolene a pschi tym postajene, so ma ßo w tych nowopruskich krajach po minjenju jeneho lěta waschnje pruskeho wojerstwa a pruskeho dawkidawanja sawjesczе. Nětko matej wobej komorje hischcze wobsanknycz, hacz chzetej ministerstwu pożczonku wot 60 millionow toleŕ pschiswolicz, pschetoż tejko pjenjes je po wobliczenju ministerstwa na sapłaczenje khóstow, dla dotalneje wójny nastatych, hischcze trjeba, nětřiši sapoßkanzy pak měnja, so drje by 80 millionow doßahało. Duž ßnadź pschi jednanju druheje komory w tajkim nastupanju myßle trochu rósno poňdżeja, ale skónczńje wona drje tola summu, wot ministerstwa žadanu, nětkak pschiswoli.

Městu Frankfurtej nad Majnom bě, kaž ßmy wo tym w ßwojim czaßu pißali, 25 millionow schěßnakow kontribuzije napołożenych, ale tute pjenjesy ßu jemu nětko spuschczene, dokelž je Frankfurt k Pruskej pschidżělany.

Wschitke mjeńsche němske wjerchi, kotrež maja do połnóżnoněmskeho swjaska stupicz, ßu to w tychle dnjach sczinili, s wuwsaczom sakskeho krala, wot kotrehoż móże ßo to hakle po wujednanju měra stacz.

Na dnju nutsczehnjenja gardow do Barlina, 20. a 21. septembra, kral pjecza powschitkomnu amnestiju wudżěli, t. j. politiskich (a ßnadź tež wojerskich pschestupnikow) wobhnadzi. Tež budża na tutymaj dnjomaj powyschenja a poczesczowanja, wot wójska w poßlenjej wójnje saßkużene, wot krala sjawnje k nawjedżenju date.

Sandżeny tydzeń ßu ßo wot kralowskeje pjenjesybijerńje nowe tak mjenowane dobyczerske tolerje wudawacz poczeli a je na nich kralowy wobras s lawrinowym wěnzom (Lorbeerkranz) pyscheny.

Se sakskim generalom Fabrice staj tež hauptmann Winkler a hrabja Vitzthum s Eckstädt do Barlina pschijełoj. — S Draždżan je powjesczе pschischła, so je ßo kommandant twjerdżisny Königsteina wot sakskeho krala s Wina wrócził a so ßo sda, jako by wón tutu twjerdżisnu w blizschim czaßu pruskemu wójsku pschepodacz měł. Sakska, na Königsteinje stejaza wobßadka by ßo hacz do wobsanknjenja měra do Czech pscheßydlika. Hewak powjeda ßo, so budża blisko mosta, kiž pola Sakskeho města Riesa psches Łobjo wjedże, wobtwjerdżenja założene.

Barlinske nowiny „Kreuz-Zeitung" pißaja, so ßu jednanja bjes Pruskej a Sakskej skónczńje někajki sapoczatk dobyłe, a to woßebje psches to, so sakski a pruski kral ßamaj jedyn druhemu listy scżeletaj. So pak by kral Jan ßwoju krónu skožicz chzył, do teho ßo wěricz njehodzi a je tajke měnjenje pjecza jenoż s teho nastało, dokelž je ßebi wón w Awstriji jene kubło kupił. — Dale ßo w tutych nowinach powjeda, so budże twjerdżisna Königstein, draždżanske wobtwjerdżenja a tež te, kiž budża pola Riesy twarjene, pschichodnje wot pruskeho wójska wobßadżene, dokelž to pruszy wojerstwa wustojni dla sakitanja Pruskeje s połodnischeje strony sa nusne dżerża.

Awstria. Na město ministra wójny Franka je połny marschal John wot khěžora powołany.

Jednanja dla wobsanknjenja měra s Italiju spěschnje do prědka pokracżuja a budża pschi tej składnosczi tež wschelake położenja sa pschekupstwo a wikowanje bjes Italiju a Awstriju wucżinjene.

Pruſzy wojazy, kotſiž buchu wot Awſtriſkich w poßlenjej wójnje ſajeczi, ßu domoj poßłani (jich bě wſcho do hromady nějchto pſches 300 ſ 2 wyſchkomaj) a awſtriſzy nětko też pſches Hornu Schleſynſku domoj cžahnu; jich je wſcho do hromady nëhdže 48,000 ſ 500 wyſchimi.

S Wina pißaja, ſo je jedyn fourier ſakſkeho, w Böſendorfje ſtejazeho, jějdneho regimenta cžekuŋk a 400 tl. kaž też 763 ſchëßnakow ßobu wſak.

Franzowſka. Khëžor je pſchikaſak, ſo ma ßo ſa franzowſke wójſko tak mjenowany „zündnadelgewehr" wobſtaracž, kaž je tón ßamy wot wëſteho Chaßepota wunamkany. W běhu pſchichodneho lëta dyrbi zyke franzowſke wójſko ſ tutej tſëlbu ſaſtarane byc̈.

S Mexikanſkeje cžim dale cžim hórſche powjeſcze pſchikhadžeja a ſda ßo, ſo ßo tamniſchi khëžor Max njebudže dlëhe dżerżeč̈ móz, hdyž ßo franzowſke wójſko wot tam domoj poda. Napoleon je ßwojeho general Caſtellana ſe ßamoruczŋym liſtom k khëžorej Maxej poßłak.

Dotalny franzowſki poßłanz w Barlinje Benedetti najſkerje ſa poßłanza do Konſtantinopla pſchiňdže, dokelž je tamniſchi franzowſki poßłanz Mouſtier wot Napoleona ſa miniſtra ſwonkomnych naležnoſczow powołany a ßo bórſy do Pariſa wróczi.

Rußowſka. General Murawjew, kotryž je ſ cžaßa ßwojeho ſkutkowanja pſhecžiwo polſkim ſbëžkarjam a polſkej narodnoſczi derje ſnaty, je w Petersburgu wumrjeł.

Turkowſka. W naſtupanju ſbëžka, kotryž ßu grichiſzy kſcheſcžijenjo na kupje Kandiji a druhdže pſhecžiwo turkowſkemu knjejſtwu ſapocželi, njehodži ßo prajicž̈, ſo by ßo ſchto ważne ſtało a njebě hacž dotal hiſchcze k żanemu krejpſchelecžu pſchiſchło.

Wojerſki liſt

wot Jana Mikanje,

kral. ſakſkeho wojaka 15. infanteriebataillona 4. kompagnije.

(Pokracžowanje.)

Tydżenja powjedach, ſo běchmy hacž k jicžinſkej horje pſchiſchli. Tam khëtro dołho trajeſche, prjedy hacž zyrobna kolonna k nam pſchijëdże a jako běchmy ſkónczŋje wot njeje zyrobu doſtali a wobjed warjachmy, doſtachmy powjeſcž̈, ſo Prußojo tamnu ſtronu horow do prëdka cžehnjeja. Duž dyrbjachmy zyke dobre warjenje wukidacž̈, a mózachmy jenoż njewarjene mjaßo ßobu wſacž̈, a njebu ſ wobjeda niczo, na kotryž běchmy ßo tola zyły dżeń wjeßelili.

Na lëwe kſchidło buchu bataillon tſëlzow, prënja brigada a dwë batteriji kommandowane a my leibbrigada do ßrjedża, ſa nami pak też jena batteria jëdżeſche. Tak my ſakſka cžrjódżiczka ßo Awſtriſkim k domozy na pucž̈ podachmy a tuczi, hacž runje ßo ſ Prußami mużnje bijachu, dha tola ſe wſchëm żedżenjom naſcheje pomozy wotcžakowachu. Woni běchu mjenujzy hiſchcze ßłabi a jich towarſchojo běchu hiſcheze ſady ſakſkeho wójſka, po tajkim daloko wot nich. Jako my nëtko pola jicžinſkeje wulkeje hory dele cžehnichmy, dha widżachmy, kak pruſke kule do awſtriſkich a awſtriſke do pruſkich wujachu, a hdyž běchmy nëhdže poł hodżiny wot Prußow ſdaleni, dha bě hižom jena naſcha jëſdna batteria na lëwizy pod horu ſajëła a pocža tam khëtro do Prußow kule cžiſkacž̈ a też hacž na ßamu horu horje. Bjes tym pak też druha dojëdże, tak ſo wjazy kulow pocžinaſche do Prußow lëtacž̈ a naſchi tſëlzy też Prußam bórſy powjedachu, hdże ßo bjes hory nuts dże. A tak pſchezo do prëdka ßahachmy pſches rjane żita a pſches pſchërowy, hacž̈ k rakuſkim tſëlzam dóńdżechmy a jich ſ wóhnja wumóchmy.

Ale ja żenje wjetſche wjeßele na wobleczach awſtriſkich wojakow widżił njejßym, hacž̈ tehdom, jako ßo woni ſe ßmjerezu bëdżachu a my zyła cžerſtwa brigada na jedyn ras ſeſady nich ſtejachmy, ſo bychmy my nëtko ßwoje żiwjenje też ſa nich ważili. Jako bě ßo naſcha brigada do bataillona roſeſchła, dha my dale do wóhnja khwatachmy, Awſtriſzy ßo pak do boka ſcžeżechu a jich hudżba (muſika) hrajeſche ſ tajkej wjeßokoſczu, ſo ßo tak żita tſchaßechu. A woni nam ßławu wołachu po nëmſku: Die braven Sachſen, ſie mögen leben hoch!

Tak běchu nëtko Awſtriſzy pſches naß wumóżeni a cžehnichu ßo ſeſady, my pak wuhladachmy na bitwiſcheżu wſchelakich hroſno ranjenych, kotrychž̈, na noßydłach ſeſady noſchachu, nëkotſi ranjeni pak pytachu ßo po kijach abo też ſ tſëlbu nëkak ſchmatajo do ſady ſwlez. Tak też wjele wot naß ßwojej ßmjerczi napſhecžiwo dżëchu. Bože ßłónczko pocžnjeſche ßo khowacž̈ a nëkotryžkuliž je naſajtra ſe ßwojim cžëlnym wokom wjazy wohladak njeje.

Na lëwej ſtronje, hdżež naſchi lubi Sſerbja wot prënjeje brigady ſtejachu, ßłyſchachmy wulke tſëlenje a cži, hacž runje tſi ras ßłabſchi, dyžli Prußojo, jich tola ſe wßy won wubichu, — ale wjecžor, hdyž ßo ſhromadżowachu, dha pobrachowaſche jim na 500 muži, kiž tam w ßwojej krwi leżachu. Nam też bórſy pocžachu kulki wokoło wuſchow hwiſdacž̈, ale khëtro wyßoko lëtachu. My ſtejachmy mjenujzy na jenej łuzy we wodże a pijachmy wodu ſ pſchërowow, tak lacžni běchmy. A naſcha batteria ſajëdże ſady naß na hórku, to pak Prußojo hnydom pytnychu a ßo na to bórſy do ſady ſcžahnychu.

Nam bu potom wulki murjowany dwór pokaſany, ſo bychmy jón dobyli. Duž da nam major Hamann dale kracžicz a bëſche pak tam tajki rapß, kiž bě ſkoro tak wyßoki, kaž my. Tak ßo ſta, ſo ßo pak tón pak tamny w nim ſamotykowa a padże. Major nëtko jeneho hłownika (Hauptmann) ſ jeho kompagniju do prëdka póßła, my pak ßo tak dołho na jenej wiſchnjowej hórzy lehnychmy a na pſchikaſnju k pokracžowanju wotcžokowachmy.

Ale tón hłownik ſeſady dwora a hory wokoło pſchiňdże, prajizy, ſo ßu ßo Prußojo naſpjet ſcžahnyli,

dokelž ßu najſkerje na tutym kſchidle ßłabi byli. Naſch major nětko pſchikaſa, ſo by ßo zyły bataillon lehnył. Kóždy dyrbjeſche ßo mantel woblez, kaž tež torniſter pod hłowu a tſělbu po boku pokožicz. Tak tež hnydom wußnychmy a njeſtarachmy ßo wo wójnu. Knjes major da ſchtyrjom korporalam bataillon wobwachowacz, na kóždym boku ſtejeſche jedyn, wón ßam pak a jeho adjutanta njeſpaſchtaj, ale wotczakowaſchtaj kóžde wokomiknjenje na knjeſa pokkownika (Oberſta) pſchikaſnju.

Dha na jedyn raz ſaklinczа kommando: Auf! rechts umkehrt, marſch! Nětko ſaßo naſpjet czehnjechmy, ale hdyž ſ kerkow won pſchińdżechmy, ſta ßo horka tajki praſkot a kulki ſ tſělbow lětachu, kaž by hroch ßak. Naſchi wyſchi a tak tež my ßo hnydom k ſemi czißnychmy a khwilku wotczaknychmy. Prußojo ßwoje kulki wyſche naß do doliny dele ſczelechu, hacž napoßledku ſaſtachu a poczachu ßo pſches žito k nam bližicz. Duž my kaž jedyn muž poſkoczichmy a 300 krocžel hłubje dele běžachmy, hdżež po boku dwaj rynkaj tokſtych lipow a k běženju hłuboki pſchěrow mějachmy a běchmy tak ſbožomni, ſo ani jedyn wot zyłeho bataillonu njepobrachny, jako do Jiczina pſchińdżechmy. Tuto město mějachmy nětko khwilu dżerżecz, potom pak ßo ſa Awſtriſkimi naſpjet ſczahnycz, hdyž běchu naſche woſy prjedy wotjěli.

Jako my (15. bataillon) nětko do Jiczina pſchińdżechmy, dha doſtachmy poruczноſcz, jón hiſchcze tak dołho ſakitacz, hacž bychu noſche trainſke a lěkařſke woſy prjedy wotjěle. My ſchtwórta kompagnia doſtachmy najdaliſchi połnózny bok, tam hdżež ßo haßa do dweju dżěli. Ale lědy běchmy ßo ſeſtupali, dha pruſke kulki poczachu wyſche tych jenoſchoßnych twarjenjow hwiſdacz a bě derje, ſo běchu ſ wjetſcha wſchě tſěchi ſ kſchindżelom kryte: duž kulki w tych tczaze woſtachu, hewak hdyž budżichu na zyhlach wotlětowake, dha budżichu teho abo tamneho wobſchkodżicz móhke.

Naſch feldwebel ſ Hoyer pak wſchitkim pruſkim trubjenjam (ſignale) jara derje roſymjeſche a je ſtajnje hłownikej powjedaſche, tak ſo my pſchezo w měſcze wjedżachmy, ſchto Prußy wonka cžinjachu. Ale woni Jiczin pſchezo bóle a bóle wobczahnychu a kulki pſchezo niže lětachu, tak ſo bě bórſy widżecz, ſchtóž mużny wojak njeběſche. Tſělbu mějachmy ſtajnje, ju wyſche patroncze dżerżo, k tſělenju hotowu, a wbohi ſchwižny Němz, kotryž to wutracz njemóżeſche, k ſemi padże, dokelž bě ßo jemu ſeznuko.

Prußojo ßo na druhich haßach do měſta dobywachu, k nam pak ßo žadyn njepokaſa. Nětko ßo něchtón bliżeſche; poruczik (Oberleutnant) rjekny: „Stejcze mi kaž murja, žadyn mi njetſěl wyſche hacž pod wokna tam delka; walicz ßo dyrbja!“ Pſchezo bóle ßo něchtón bliži, my widżimy jenož jeneho cžłowjeka; żónſka je, poruczik woka: „Wer da, halt, wer da!“ żonſka pak niczo nje-praji. Duž prajach ja k poruczikej: „Wona njeroſymi, je cžěſka,“ a tak ta wboha ſtara macž ſatſělena njebu, ale njeſbožu pſches to wuńdże, ſa tam my Sſerbjo ßobu ſtejachmy.

Khětro dołho pak nam to cžankanje trajeſche, druhdy ßłyſchachmy nětkajke buchanje, kaž by rjekł, ſo ßo Prußy pſches twarjenja a wrota prěki dale dobywaja. Poruczik praji: „Dżicze jedyn abo dwaj pohladacz, ſchto je to tajke dumpanje; ſchtó chze hicz“? Duž mój dwaj Sſerbaj, ja, a Khěžnik wuſtupichmoj, ale mój hiſchcze daloko prjecz njeběchmój, dha ßłyſchachmoj ſignal trubicz: 15. bataillon 4. kompagnia naſpjet!“ Mój ßo teho dla khětſje wróczichmoj a my Jiczin w ſkoku wopuſchczichmy, tola ſtejeſche tam hiſchcze jena kompagnia wot 15. bataillona a 1. bataillon tſělzow. My pak w pſchěrowu dróhi ſaſkok naſpjet dżěchmy, dokelž kulki ſ wobeju bokow wyſche naß hwiſdachu. Jako ßo potom hodżinu poſdżiſcho ſaßo do bataillona ſeńdżechmy, dha pſchinjeßechu naſchi towarſchojo tójſchto pruſkich tſělbow ßobu a wjeßelachu ßo na jich prěnim nadobyczu a hladachu, kak dżiwnje ßo wot ſadu patrony do nich tykaja. —

Ale pſchezo dale dyrbjachmy zyliczku nóz ßahacz: prjedy bjes wobjeda a potom bjes wjeczerje, popołdnju we wóhnju, w nozy we wóhnju, a nětko zyku nóz běžecz. Wokoło 2 hodżinow w nozy dowjedże naß naſch major do jeneho doka pſchi dróſy a to do žita. Tam lědom hodżinu podrěmachmy a potom dżěſche ſaßo dale. — Na tajke waſchnje pak ßo lóſcht k wojowanju bórſy ſhubi: žadyn khlěb a žane mjaßo, žane pjenjeſy pola khudych, a tež cži, kiž pjenjeſy mějachu, njemóżachu niczo ſa nje doſtacz, dokelž běchu Awſtriſzy hižom wſchitko tam wukupili, hdżež my pſchińdżechmy. A hdyž chzychmy ßo czerſtweje wody napicz, dha tež nihdże žana wjaz njebě, ale bě wſcha wupita. Duž dżěchmy na łuki k žabam a tam jim powjedachmy, kak ßo nam dże, a jich wodu pijachmy. Jedyn pak tež tam ßwoju nadobytu pruſku tſělbu nuts ßmykny, prajizy: „Jowle leż, ja mam na ßwojim ſczerbu wlez doſcz!“

My potom hacž do dweju popołdnju pſchezo dale ßahachmy, hdżež Awſtriſkich dóſczahnychmy, a pocza nětkotremużkuliž torniſtr czežki bycz. A my na jenym jeczniſchczu poſaſtachmy a wſchelazy poczachu wſchelake wězy pſchedawacz abo wot ßo mjetacz. Ja tež wſchitko, ſchtož nuſnje njetrjebach, prjecz ſcziſkach, pſchetož lózſchi torniſter jedyn mějeſche a lózo ßo běżeſche; wyſchzy ßo pak ßami lědy próſni dale wlecżechu a tak ſa nami njehladachu. Sa ſtare kholowy njeda ßo wjaz, dyžli 5 nßl., a ſa nowe ſchkórnje 15 nßl. Jedyn Czech naſbjera ßebi zyku hromadu ſtarych hubjeńſchich wojerſkich kholowow a ſchkórnjow, kiž běchu wojazy rosmjetali, a zyły jeczmjeń mjerwjeſche ßo ſ czrijowymi łapami, tykacžemi a t. d.

Popołdnju wokoło 4 hodżinow pſchińdżechmy hakle na to měſtno, hdżež mějachmy woſtacz. My żedżiwje ſa

wobjedom a tež ſa wotpoczinkom wotczakowachmy a pod rjanymi ßadowymi ſchtomami na wowßniſchczu bu woheń ſadżękany a mjaßo warjene. Ssuchi khlěb nam tak ßkodżeſche, każ najlěpſchi woßuſchk, a mjaßo a rajß potom hiſchcze lěpje; tež khofeja ßebi nawarichmy. Ja ßo jara ſwjeßelich, hdyž pſchi wjeczornym pſchekhadżowanju E. Ducżmana ſe Żidowa nadeńdżech. Wón mi powjedaſche, kak je pſchi jiczinſkej bitwje byko a kak wjele je jich wot jeho bataillona panyko, potom podachmy ßo k měrej a ſtraże naß ſakitachu.

My nětko wſchitzy derje ſpachmy pod rjanymi ßadowymi ſchtomami na wowßniſchczu, awſtriſzy huſarojo leżachu pak na rjanej pſcheńży, każ tež naſchi jěſni. O! ßym ja wbohu cżěſku ſemju huſto wobżarował, jako my pſchezo hłubje a hłubje do njeje nuts czehnichmy a lubeho Bożeho żita pſchezo wjazy a wjazy ſkaſychmy, kotrež tola tak rjane ſtejeſche, a Prußojo hakle potom ſa nami doru-nachu, ſchtož my hiſchcze ſtejo woſtajichmy. Podarmo hladach ja ſa tymi 350,000 awſtriſkimi wojakami, wo kotrychż prjedy „Dresdner Journal" tajku khwalbu pißaſche a kak budża Prußam napſcheczíwo ſtupacż, ſo czi njebudża moz cżěſku ſemju poſtupicż. Ja njewěrju, ſo běſche Awſtriſkich pola Kralowej Hradża (Königingrätz) tejko, tež niż, hdyž jedyn awſtriſke wobßadki w Joſefowje, Kralowej Hradżu, Thereſinje a Olomużu ßobu liczi; a tele wobßadki nam ſtónczńje w tutej wójnje mało pomhachu.

My ſpachmy, ßo wo niczo dale njeſtaraio, hacż na jedyn ras jena ſtraż (Wache) ßwoju tſělbu wutſěli a piſkař pocża alarm trubicż. Nětko dyrbjeli wy, lubi bratſja, widżecż, kak to dżěſche: kóżdy hrabaſche ſa patroncżu a tſělbu, ſo ßo tak wo nje torhachu, torniſtry pak njech běchu, hdżeż chżychu, — a prjedy dyżli naß wyſchi wołachu, dha hižom w porjedże ſtejachmy, hacż runje bě tołſta cżma. My nětko ſtejo cżakachmy, ſo ßo wojowanje ſapocżnje, dha pocżachu njenadżuży „los" trubicż, a my potom ſhonichmy, ſo dale niczo njebě byko, hacż ſo běſchtaj dwaj ſpłóſchenaj konjej nimo hrimotałoj a taj dha na „Halt, wer da?" njeběſchtaj poßłuchałoj. Strażnik bě teho dla, dokelż ßlepeje cżmy dla niczo widżał njebě, na njeju wutſělił a pſchi tym wuhladał, ſo żadyn jěſdny na żanym njeßedżi. To ßo poda w nozy w 12 hodżinach, jako buchmy takle ſeſcherjeni.

Naſch major nětko praji: „Hdyž ßmy ras ſe ſpanja wubudżeni, dha runje tež kruch dale kracżimy; pſchetoż w nozy ßo lěpje ßaha, hacż wo dnjo pſchi tajkej ſatraſchnej horzocże. Njech kóżdy to ßwoje w hromadu ſebjerje a potom pódżeny dale!" Ale ſ tym ſběranjom, to bě runje, każ by ryby łojił. Torniſtry, měſchki a bleſche drje nałojichmy, ale cżeje běchmy, to hakle ßo potom wo dnjo pokaſa. My potom po dróſy po cżmě dale ßahachmy a ja pſchezo do khlěboweho měſchka maßach, hdże tola moja dymka (fajfa) je a moje pomaſki, kiż běch ßebi wjeczor pſchihotował, ale niczo teho njenamaßach, ſa to pak dwě cżaſczi mjaßa a kruch khlěba wucżeżech. Jako ßwacżachmy, ja to wſcho ſjěch a potom dżěch a hladach, kotry wojak budże ſ mojeje dymki kuricż, ale pola mojeje kompagnije żaneho njenamakach; duż kracżach hacż k ßußodnej a hlaj! tam jedyn ſ mojeje dymki ßedżo pachaſche. Ja prjach: Mój towarſcho, tale dymka drje tola twoja njeje? A wón ßo ſacżerwjeni a praji: Ně, ale wona bě w tym khlěbowym měſchku, kiż ßym w nozy nahrabnył. Ja prjach: Schto dha ßy ſ tymi dobrymi butrowymi pomaſkami cżinił? „Te ßym ßebi dał derje ßkodżicż," wotmolwi wón a ja rjeknych: „Ja pak twoje mjaßo" a pſchepodach jemu jeho khlěbowy měſchk a wón mi mój ſ mojej dymku.

Po ßwacżinje dale kracżachmy a popołdnju wokoło dweju hodżinow do lěhwa pſchińdżechmy, nětdże 2 hodżinje wot Kralowej Hradża, hdżeż dwaj dnaj woſtachmy, ſo bychmy wotpocżnyli a ßwoje tſělby do rjadu ſtajili. Tam wurubachmy khětro wjele hakoſow w lěßu (a to bě tón ßamßny lěß, w kotrymż ßo 3 dny poſdżiſcho ſ Prußami bijachmy) a ſ tych hakoſow natwarichmy ßebi hěty, kiż nam wo dnjo khłódk dawachu, w nozy naß pak trochu pſched deſchczom ſakitowachu. Ja běch trochu khory a duż njemózach ßwojim towarſcham wjele pomhacż. Pſchichodnu nóż pak dżěch na ſtražu (wachu) a pſchimnych tſělbu ſ tymi ßłowami:

Wótzny krajo, ſpi ty derje,
Twoji ßynojo tu ßu,
Kiż cże ſakitaja rjenje
Woni też ſa tebje mru.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Nimale kóżdy dżeń pak ta pak druha dżělba wójſka pſches naſche měſto dże abo tudy pſchenozowawſchi naſajtra dale cżehnje. Naſcha dotalna wobßadka, mjenujzy 2. kompagniji 2. pomorſkeho landwehr-regimenta je naß ſańdżenu wutoru wopuſchczika a mamy tu nětko jedyn bataillon 35. regimenta pruſkeje linije.

Se Żidowa. Tudy ſka khoroſcż kholera hiſchcze doſcż ſlě ſakhadża, hacż runje ßmě ßo prajicż, ſo je ſańdżeny ſchtwórtk khětro wotebjeraka. Kak ßurowje je wona tudy wuſtupowała, móże jedyn ſ teho ſpóſnacż, ſo je tu hacż do runje ſpomnjeneho dnja 120 cżłowjekow na nju wumrjeło, ſchtož je 6 prozentow zyłeho tudomneho wobydlerſtwa, dokelż mamy jow nětdże 2000 wobydlerjow. Redaktor, kiż też na Żidowje bydli, je hacż dotal ſe ßwojej ßwójbu ſ Boha ſtrowy woſtał, hacż runje je koło wokoło jeho wobydlenja w ßußodnych domach tójſchto ludżi wumrjeło.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Reinhold Wylem Ota, Jana Eduarda Meldy, měšćana a kublerja w Budyšchinje, ß. — Hana Marja, Handrija Hanški, wobydlerja w Budyšchinje, dź. — Marja Martha, Handrija Libuše, domownika w Budyšchinje, dź.

Michalska cyrkej: Hana Hańža, Jana Wehle, kněžkarja w Dobruši, dź. — Ida, Herrmanna Adolfa Reutera, poßelnika na ßudniškim hamcže, dź. — Pětr Pawoł, Madleny ſwudowjeneje Rabowſkeje w Rabozach n. ß.

Zemrjeći.

Dźeń 27. auguſta: Jan Jurij Kozor, wumjeńkař na Židowje, 57 l., na kholeru. — Korla August, G. Schönbacha, wobydlerja na Židowje, ß., 1 l. 19 d., na ſubcžki. — 31., Amalia rodź. Sondershauſez, njebo F. A. Geldnera, zyhlekryjerja na Židowje, ſawoſtajena wudowa, 58 l. 2 m., na kholeru. — Hana Marja, C. A. Weitmüllera, wobydlerja na Židowje, dź., 3 m. 3 n., na ßkaboſcź. — Marja rodź. Janaſchez, njebo Jana Bohuměra Wendlerja, murjerja a kněžerja na Židowje, ſawoſt. wudowa, 48 l. 9 m., na kholeru. — Amalia Emma, Eduarda Lübecka, kněžerja na Židowje, dź., 4 l. 3 m., na ſabrk. — Korla Bjedrich Richard, C. W. Reutera, wobydlerja na Židowje, ß., 1 l. 6 m. 14 d., na kholeru. — 1. ſeptembra: Korla Hermann Richard, Handrija Micha Bartuſcha, kněžerja a korbjeřſkeho miſchtra na Židowje, ß., 2 l. 6 m. 13 d., na kholeru. — Hana Amalia, Jana Bohuměra Kocha, murjerja na Židowje, dź., 3 l. 3 m. 3 n., na widliſcheza. — Hańža rodź. Schokcžiz, njebo Jurja Schołty, kněžerja a pjekarja na Židowje, ſawoſt. wudowa, 83 l., na kholeru. — 2., Marja rodź. Wicjaſez, Jakuba Hejbuſche, kněžkarja w Cžichońzach, mandźelſka, 56 l., na Bożu ruczku. — Jan Kalich, wobydleŕ w Budyšchinje, 53 l., na kholeru. — Hana Amalia, Pětra Wylema Schmißa, kněžerja a pjekarja pod hrodom, dź., 4 l. 3 m. 5 d., na widliſcheza. — Michał Hantuſch, wobydleŕ na Židowje, 60 l. 8 m. 2 d., na kholeru. — 3., Michał Fulk, kněžeŕ na Židowje, 66 l., na tyfus. — Hańža rodź. Rolliz, Jana Mättiga, kněžerja na Židowje, mandźelſka, 55 l. 4 m., na kholeru. — Ida Wilhelmina rodź. Geldnerez, njeba Jana Hendricha Derouveauxa, ßedkarja na Židowje, wudowa, 27 l. 7 m. 16 d., na kholeru. — 4., Hana Marja rodź. Gäblerez, Jana Auguſta Fulka, murjerja na Židowje, mandźelſka, 30 l., na kholeru. — Marja Hańža, Jakuba Ženicha, wobydlerja na Židowje, dź., 9 l. 7 m. 2 n., na hłowjazu khoroſcź. — Hana rodź. Běbrachez, njeho Jana G. Petricha, kněžerja na Židowje, ſawoſt. wudowa, na kholeru. — Korla Zieſchang, rěſniſki miſchtr a kubleŕ na Židowje, 67 l., na kholeru.

Nawěštnik.

Skład
ſchpihelow,
ſtotychkromow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Skład
ſchkleńzowych, porzelanowych a ſteingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy cžo. 20
najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczišnach ſ tutym poručza.

Skład
blidoweje,
khoſejoweje
a
myjneje
nadoby.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyšchinje na hłownym torhoſchczu.
K nětcžiſchemu nałětnemu cžaßu porućam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muzſkeje draſty:

ako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židże, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedźbowacź, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ßamßuh** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczišnami mózu kóždu konkurrenzu pſchewinyczź.

C. W. Bitzka.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móż pſchi kaſchelu, dybawoſcźi, ſażwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcźežnoſcźi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenoż woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móż po wſchěm ßwěcźe G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Powſchitkomna aßekuranza (Assicuracioni Generali) w Trieſcźe.

Rukowazy fond: 22 millionow 2 ſcźi tyßaz Schěßnakow.

Żiwjenje ſawěſcźaze wotdźělenje.

Shromadna ſawěſcźena ſumma konz 1864 Schěßnakow: 33,398,422 14 kr.
Nawdatych prämijow w lěcźe 1864 . . . 1,279,303 70 kr.
Woſjewjenych ſchkodowanjow w lěcźe 1864 657,086 77 kr.

Powſchitkomna aßekuranza w **Trieſcźe** bjerje ſawěſcźenja horje na żiwjenje cźlowjekow na najwſchelakſche waſchnje ſo najtunſche a twjerde prämije a to:

w kapitalowych ſawěſcźenjach ſ dobytkom a bjes dobytka ſa ſawěſcźeneho; wotdźělenje ſ dobytkom poſtiża ſawěſcźenym woßebny wužitk;

potom we wſchitkich druźinach rentowych, wěnowych a tantiemowych ſawěſcźenjow.

K wſchitkemu wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſcźenjow poruczeja ßo jako agentoio:

w Budyſchinje: **Julius Altmann**,
we Wośporku: **Bernh. Hilbenz**,
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel**.

Schleſyniſke woheń ſawěſcźaze towarſtwo we Wrótßławje

ſ rukowazym kapitalom wot 3 millionow toler pruſſ. kouranta

je mi agenturu ſa měſta a wßy ßudniſkich hamtow w Budyſchinje, Wósporku, Lubiju, Kamjenzu a Rakezach pſchepodało a poruczam ßo k wobſtaranju ſawěſcźenjow pſche wohnjowu ſchkodu ſa twjerde, po móżnoſcźi tunjo poſtajene prämije.

Tuto towarſtwo ſaruna ſchkodowanja, kiż pſches woheń abo ſ błyſkom, pſches wurumowanje a haſchenje naſtanu a poſtiża pſchi wjazołětnym ſawěſcźenju ważne dobytki.

Proſpekty a ſawěſcźenſke formulary móża ßo kożdy cźaß darmo pola mje dóſtacź a ßym ja pſchi ſawěſcźenju rad hotowy, kożde požadane wukaſanje wudźělicź.

W Malešezach pola Budyſchina, 1865.

Jan Wehla.

Nowopaleny twarſki a hnójny kalk pſchedawa, a nowu poßyłku guana a koſcźiny doſta

Jan Lorenz
na budyſkim dwórniſchczu.

Wulki wubjerk dźěcźazych woſyczkow, w płacźiſnje wot 5 tl. a dróżſcho, każ tež wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſcźi a tunjoſcźi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Żidowje.

Kouverty

wſchelkich walkoſczow po najtuniſchich płacźiſnach pſchedawa kniharnja **Smolerja a Pjecha** w Budyſchinje.

NB. Saßopſchedawarjo dóſtanu rabatt.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je nětko ſaßo dóſtacź:

Sahrodka kwětkowita, I. a II. po 1 nßl.
Cźorny kóß a dróſna, I., II. a III. po 1 nßl.
Cźmjely a woßy, I., II. a III. po 1 nßl.
Bohumił, 2½ nßl.
Guſtav Adolf, 6 nßl.

Materialtworowe, ſpirituoſowe, tobakowe a cigarrowy khlamy

Auguſta Pötſchki

ßu wot dżeńßniſcheho dnja

na ßerbſkej haßy čžo. 353

(pódla mjaßowych hětkow).

Swój najluboſniſchi dżak ſa wſchu mi w mojich dotalnych khlamach w tak wyßokej měrje wopokaſanu dobroczinliwoſcz ſ tutym prajizy, proſchu najpodwolniſcho, mi tu ßamu tež w mojim nowym pſchebytku ſdżeržecz chzycz, a budu ßo ja ſtajnje prózowacz, dowěrjenju, mi ſpožčženemu, w kóždym naſtupanju doſcz czinicz.

W Budyſchinje, 12. ſeptembra 1866.

S wyßokowaženjom a podwolnoſczu

Auguſt Pötſchka.

Pſchepołoženje hermanka.

Hermank a ſkótne wiki w Barcze, kiž je k 21. ſeptembru pſchipowjedżeny, wupanje dla kholery, w budyſkej wokolnoſczi wudyrjeneje, a budże hakle 6. novembra t. l. wotdżerżany.

W Barcze 12. ſeptembra 1866.

Muka.

Mojim lubym ßerbſkim hoſpodarjam a hoſpoſam pſchi ſkładnoſczi prjódkſtejazych kermuſchow k nawjedżenju dawam, ſo je w mojich wulkich młynach **najlěpſcha pſcheničzna muka** po najtuniſchej płaczisnje dostacz.

W Budyſchinje w ſeptembru 1866.

Mörbitz sen.

Jena dżowka ſa ſkót może hnydom do ßłużby ſtupicz a jedyn knježi pohoncz ßo k 1. januara 1867 pyta. Hdże? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Petrolejowe, ſolarwolijowe a ligroinowe lampy kaž tež prima ligroin porucza

Na ſchulerſkej haßy. **F. A. Sommer.**

Pſchichodnu póndżelu 17. ſeptembra ſmeje ßo czehnjenje 3. klaßy kral. ſakſkeje lotterije.

C. F. Jäger sen.

Katholſki Poſoł čžo. 18 je wuſchoł.

Kedžbu!

Jutſje njedżelu **kołbaßywukulenje** w Jenkezach.

✝ Sandżenu ßrjedu 12. ſeptembra wumrje po krótkej khoroſczi naſch wulzylubowany nan a bratr

Handrij Schmola

w Leſchawje; ſchtož pſcheczelam a ſnatym woſjewjamy.

Srudni ſawoſtajeni

w Leſchawje, Hodżiju a Koblizach.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 38. — 22. septembra. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Serbske kemschenje w Drežďanach. — Ze Serbow: S Łahowa. S Radworja. Se Židowa. S Komorowa. S Hrodźischcza. S Budyschina. — Wojerski List. — Cyrkwinske powjescze. — Nawěštnik.

K nawjedźenju.

Cźi ßami cźesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedźa sa nje na schtwórte schtwórtlěto 1866 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadźa. Cźi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich postach Serbske Nowiny tež wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim postam schtwórtlětnje jenož 1 nßl.

Redakcia.

Najnowsche.

Barlin, 19. septembra. Kral je ßo dźenßa wjeczor saßo s Wrótßławja wrócził.

Schczeczin, 19. septembra. Prjedawschi heßenski khurwjerch, kotrehož běchu jateho ßem pschiwjesli, je naß wczera wopuschcził a ßo se ßwojej ßwójbu do Schwajzarskeje podał.

Draždźany, 20. septembra. Tudy ßo powjeda, so dotalny sakski minister wójny k. s Rabenhorst wotstupi a na jeho město general Fabrice pschińdźe.

Czahi na želesnizy s Budyschina.

Do Draždźan: rano 7 hodźinow 36 min., pschijěsd do Draždźan 9 hodź. 15 min.; popołdnju 3 hodź. 35 min., pschijěsd do Draždźan 5 hodź. 12 m.; wjeczor 8 hodź. 21 min., pschijěsd do Dražoźan 9 hodź. 56 min.

Do Shorjelza: dopołdnja 11 hodź. 40 min., pschijěsd tam 1 hodź. 3 min.; wjeczor 9 hodź. 18 min., pschijěsd tam 10 hodź. 33 min.; w nozy 1 hodź., pschijěsd tam 3 hodź. 11 min.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 19. septembra, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 5 nßl. 1 np.; winske bankowki 78⅛ (15 nßl. 6¼ np.).

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

16 tl. 12½ nßl. a 16 tl. — nßl.
pscheńza 67—75 tl., rožka 49—50 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 12 tl. 25 nßl. a
(Cźisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. dróžschi.)

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
15. septembra 1866.

Dowoz: 6302 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza	6	—	—	5	15	—	6	—	—	5	15	—
Rožka	4	10	—	4	—	—	4	10	—	4	7	5
Jeczmjeń	3	5	—	2	27	5	3	5	—	3	—	—
Wowß	1	25	—	1	20	—	2	—	—	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	6	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	22	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Sakska. Hischcze pschezo wschědnje pruszy wojazy psches sakski kraj ſ Czech domoj czahnu a móże ßnadź hischcze někotre dny tracz, pryedy hacz budze ſ tym kónz, dokelž je ſ Prahi poßlenje pruske wójſko hakle 18. septembra wuczahnyło. — Hdy nasche sakske wójſko domoj pschiczehnje, to my ſ wěſtoſczu prajicz njemóżemy, tola wudawaja někotre draždżanske nowiny, ſo ßo to najſkerje bórſy ſtanje. W tajkim nastupanju a kajki budze měr bjes Sakſkej a Pruſkej wobſanknjeny, dawaja ßebi budyſke němſke nowiny wot 17. septembra ſ Draždżan bjes druhim pißacz: „Wot dołheho czaßa njejßu wobydlerjo naſchich lubych Draždżan tak wjeßeli byli, kaj dżenßa, pſchetoż wſchudże rěka: měr je wobſanknjeny a to pod ſpodobniſchimi wuměnjenjemi, hacz ßo wotczakowacz hodżeſche. Pruska ſe Sakſkej po rjadu twjerdżiſnu Königſtein wobßadża; ſakske wójſko ßo do ßwojich ſtarych kwartirow wróczi; Rieſa budze wobtwjerdżena a hakle 1. julija 1867 ßo ſakske wójſko ſ pruſkim zyle ſjenoczi. To ßu te wuměnjenja měra, kaj ßo dżenßa wot jeneho druhemu powjedaja a tajku radoſcz bjes měſchczanami wubudżuja. So jich wobtwjerdżenje pobrachuje, ſa tym ßo w tutym wokomiknjenju nichtón njepraſcha, pſchetoż potrjeba po měrje je w tu khwilu tak wulka, ſo kóżdy rad wěri, hdyż ßo měr pſchipowjeda. — Hewak ßo w Budyſchinje powjeda, ſo je kral Jan ßwojemu dwórſkemu marſchalej ſ Frieſen pjecza pißał, ſo měr wjele lěpje wupanje, hacz je ßo ſ wopředka ſdało.

Tež pißaja „Dresdner Nachrichten," ſo ſakske wójſko w ſakſkich herbſkich krajach wostanje a ſo budża jenoż kužiſke měſta wot pruſkeho wójſka wobßadżene dżeržane.

Draždżanske nowiny „Conſtitutionelle Zeitung" chzedża wjedżecz, ſo je hornokužiſki krajny ſtarſchi ſ Thielau do Wina jěł, ſ tym wotpohladanjom, kralej Janej roſeſtajecz, ſo wón ßwoju dotalnu luboſcz bjes ſakſkim ludom ſhubi, jeli bórſy měr njeſczini; dokelž dyrbi ſakſki lud dla tajkeho wotſtorkowanja měra wulke wobczežnoſcze njeſcz. (My njewěmy, hacz je na tutym powjedanju żane ßłowczko wěrno, a bychmy ſkerje prajili, ſo drje niczo na nim wěrno njeje, wjele wjazy móhło ßo tej powjeſczi wěricz, ſo je ßo knjes krajny ſtarſchi ſ adreßu ßwěrnoſczi, wot wſchelakich wobydlerjow Budyſchina a wokolnoſcze podpiſanej, do Wina k kralej podał, ſo by ju tam pſchepodał.)

Kralowska krajna kommißia woſjewjuje: „Dokelž je ſkótny mór w Morawje, Delnej Awſtriji a Wuherſkej ſaßo wudyrił, dha je 1) pſchiwożenje a pſchihon podolſkich, wuherſkich a galiziſkich howjadow ſ Czech ſakaſane. (Jenoż tajki wuherſki howjaſy ſkót, kotryż je ſchtyri njedżele ſtrowy w Czechach ſtał a hdyż ßo to ſaſtojnſzy wobßwědczi, ßmě ſ Czech do Sakſkeje.) 2) Czeſki krajny howjaſy ſkót ßmě ßo we wulkim wikowanju a po żeleznizy jenoż tehdy do Sakſkeje puſchczicz, hdyż ßo ſaſtojnſzy wobßwědczi, ſo je wón ſ Czech abo ſo je tam ſ najmjeńſcha tola ſchtyri njedżele byk. 3) Pſchedawanje krajneho howjaſeho ſkotu w małym wikowanju, kaj tež pſchiwjedżenje wowzow, koſow a ßwini ſ Czech do Sakſkeje je dowolene. 4) Pſchiwożenje wowzow ſ Wuherſkeje, Delneje Awſtrije a Morawy woſtanje ſakaſane."

Budyſke kralowſke hamtſke hetmanſtwo dawa ßlědowaze woſjewjenje k ſjawnemu nawjedżenju: „Budyſke kralowſke hamtſke hetmanſtwo chze wjedżecz, kotrym knjejſtwam a gmejnam ßo konje a woſy, k wojerſkemu pſchipſchahej date, ßo hiſchcze pſchezo wróczike njejßu. Duż ßo wſchitke te knjejſtwa a gmejny napominaja, kotrymż hiſchcze tajke konje a woſy pobrachuja, ſo bychu wone hnydom wſcho trěbne kralowſkemu budyſkemu hamtſkemu hetmanſtwu woſjewike."

Knjes hrabja Einſiedel woſjewjuje w mjenje krajnoſtawſkeho direktorija, ſo ßměje ßo pondżelu 22. oktobra t. l. dopołdnja wot 9 hodżinow ſaßo pruhowanje w jendżelſkim konjekowanju a ſo maja ßo czi, kotſiž chzedża ßo na tym wobdżělicz, hacz do 1. oktobra na krajnoſtawſkej kanzliji w Budyſchinje pißnje abo ertnje pſchipowjedżicz. Pruhowanje budże tón krócz we wuczeńſkej kowarni w Reichenawje wotdżerżane. Sa teju kowarjow, kotrajż tu wěz najlěpje ſczinitaj, je kóżdemu czeßne myto wot 25 tl. wuſtajene.

Lipſkim nowinam „Deutſche Allgemeine Zeitung" ßo ſ Barlina wot 17. septembra piſche: „Jednanja wo měr bjes Sakſkej a Pruſkej pokracżuja do prědka, każ mózu Wam po mojich, na dobrym měſcze ſczinjenych ſhonjenjach ſ wěſtoſczu wobtwjerdżicz; połne wobſanknjenje měra ßo hacz do kónza tuteho měßaza wotczakuje. Ja mam hiſchcze pſchiſtajicz, ſo budże Sakſka pſchipóſnacz dyrbjecz, kak ſwolniwe je ßo pruske knjeżerſtwo ſ najmjeńſcha w poßlenim czaßu pokaſało. W tu khwilu ßo wo to jedna, ſo by ßo to, ſchtoż ſtaj ſakſki jednaŕ a hrabja Bismark wuczinikoj, wot ſakſkeho krala ſa dobre pſchipóſnako. Dla tuteho pſchipóſnacza je ßo jedyn ſakſki wyſchk (general Fabrice) k kralej Janej ſ Barlina do Wina podał. — Tež powjeda ßo, ſo budże dotalny ſakſki póßłanz na barlinſkim dworje hrabja Hohenthal po wobſanknjenju měra ſa ſakſkeho miniſterpſchedßydu poſtajeny.

S Wina pißaja: Sakske wójſko kantonniruje nětko bjes Wiuom a Badenom a tuta połſchtwórta mile dotha krajina na woběmaj ſtronomaj żeleſniznj bjes tutymaj městomaj ma runje wßow doſcz, ſo móża ßo tam ſakſkim wojakam doſcz dobre kwartiry dacz. S jich ſtrowotu derje ſteji a ßwojim hoſpodarjam ßo woni ſpodobaja a ſda ßo, ſo ßu woni tež ſ hoſpodarjemi ſpokojni. So bychu ßo do Wuherſkeje pſcheßadżicz měli, njeje wěrno.

Prußy. Sandżenu ßrjedu je kral ſ krorprynzom na czole pruſkeho, w Schleſynſkej leżazeho wójſka po wróczenju ſ wójny do Wrotßławja (Breslau) ßwjedżeńſzy nutsczahnył, a ſchtwórk a pjatk je ßo to w Barlinje

ſ gardami ſtako. (Drobniſche wopißanje mózemy hakle ſa tydzeń dacz.)

Prěnja komora je wolbny ſakon ſa połnóznonemſki parlament a druha komora ſakon ſa wojerſtich invalidow ſa dobry ſpoſnaka.

Hrabja Bismark je hižom ſaßo někotre dny na ßwoju ſtaru khoroſcz, na wicz, khorowaty, tak ſo dyrbi wo iſtwje pſchebywacz.

Miniſter wójny ſ Roon bě ßo ſe ßwojej ßwójbu na někotre dny do ſakſkeje Schwajzarſkeje podał, je pak ßo ſaßo do Barlina wrócził.

Diplomatiſki ſwjaſk ſ Awſtriju je ſ nowa ſwjaſany a je ßo teho dla pruſki poßłanz knjes ſ Werther ſaßo na ßwoje ſtare mesto na khežorſki dwór do Wina wrócził.

Kral je wobſankny ſ mjedze dobytych kanonow nowy rjad (kſchižik) ſa wſchěch wojakow, kotſiž ßu ßo na wójnje wobdzělili, dźękacz dacz. — Kóždy wojak, kotryž 20. a 21. do Barlina ßobu nuts poczahnje, doſtanje wot mesta Barlina 15 nßl. a kóždy podoffizier 1 tl.

Awſtria (Oeſterreich). Sakſkeho póßłanza na winſkim dworje, barona ſ Koenneritz, je 15. ſeptembra Boża ruczka ſajała, wón je pak tola ſaßo lěpſchi, jenoż ſo jemu ryczenje derje njeńdże.

Jednanje wo měr bjes Italiju a Awſtriju dale pokracżuje a jenoż pjenjezne naležnoſcze ßu bjes woběmaj wurunacz. Summu, kotraż wot awſtriſkeho krajneho dołha na Venezianſku pſchińdże, je italſki kral ſa dobru ſpósnał, ale wyſche teho żada ßebi awſtriſke knjeżerſtwo 73 millionow nórtow ſa wobßedżeństwa, kotreż w Venezianſkej woſtaji, a po jeje pſchiſwolenju budże awſtriſke wójſko venezianſke twjerdżiſny hnydom rumowacz (Najſkerje ßo w tutej naležnoſczi tež někak ſjednaja a by tam měr potom tež zyle hotowy był.)

Pſchi wobſanknjenju měra bjes Awſtriju a Italiju budże lohko doſcz tež ſequeſter horjeſběhnjeny, kotryž je italſke knjeżerſtwo na kubła prjedawſcheho toſkanſkeho a modenſkeho wójwody napołożiło, tak ſo byſchtaj wonaj wot ßwojich tamniſchich kublow ſaßo dołhody bracz mohłoj; tola budżetaj ßo prjedy ßwojeho prawa na Toſkanu a Modenu wotrjez dyrbicz.

Mexikanſka khežórka je na ßwojeho mandżelſkeho hród Miramare, kotryž wón w Awſtriji ma, pſchijěła a ſtaj ßo tam arzywójwodże Ernſt a Hendrich k njej na wopytanje podałoj. Wona chze ßo w bliżſchich dnjach do Roma podacz. — Jeje mandżelſki, dotalny mexikanſki khežor (wón je po prawym awſtriſki wójwoda,) drje tež ſkoro ſa ßwojej mandżelſku pſchijędże, pſchetoż hdyż chze ßo franzowſke, jemu k pomozy poßłane wójſko domoj wróczicz, dha móże ßo wón tež ſ nim prjecz hotowacz, dokelż je hižom nětko wjetſchi dżel Mexikanſkeje w ruzy tamniſchich republikanarjow.

Franzowſka. Miniſter Lavalette je po poruczności khežora Napoleona pißmo wojjewił, w kotrymż wón bjes druhim praji: „Powjetſchenje Pruſkeje czini ßamoſtatnoſcz Němzow wjetſchu. Franzowſka ſa dobre ſpósnawa, hdyż ßo kraje jeneje narodnoſcze ſjenocża, pſchetoż Franzowſka je prawo narodnoſcze pſchipoſnała, a czim bóle ßo moznarſtwa jeneje a teje ßameje narodnoſcze ſałoża, czim ſpokojniſcho a měrniſcho budża ludy potom żiwi bycz móz.“

Khežor ßo w bliżſchich dnjach do biarritzſkich kupjel poda. Wón je to nuſnych dżełow dla někotre raſy wotſtorczicz dyrbjał.

Rußowſka. Nowa ważna koſlowſka żeleſniza bu wóndanjo na woßebje ßwjedżeńſke waſchnje wotewrjena. — Poßelſtwo, kotreż bě do Petersburga pſchijěło, ſo by khežorej w mjenje amerikanſkeho ludu k wumożenju ſ mordarſkeje ruki ſboże pſchało, je ßo w tychle dnjach ſaßo na dompucz podało.

Karakoſowa, kotryż je 4. haperleje na khežora Alexandra tſělił, ſo by jeho morił, ßu k ſchibjeńzy wotßudżili a wón bu 15. ſeptembra wobwěſcheny.

Turkowſka. Grichiſzy ſběżkarjo na kupje Krecze ßu pjecza ſ tamniſchim, 30,000 muži ßylnym wójſkom bitwu měli, w kotrejż ßu pſches 600 ludżi ſhubili. Jim hiſchcze jara na dobrych tſělbach pobrachuje.

Serbſke kemſchenje w Drezdżanach.

Sſydomdżeßate evangelſke ßerbſke kemſchenje w Drezdżanach dżerżeſche ßo tßeczu njedżelu po ßwjatej Trojizy, 17. junija teho lěta, dwaj dnjej po wudyrjenju wójny. Jako ßerbſki duchowny pſchińdże tehdy ßem knjes kapłan Ebert ſ Klukſcha, kotryż bě, dokelż ßo po żeleſnizy jěſdżicz njechodżeſche, ßebi hinaſchu ſkładnoſcz puczowanja pytacz dyrbjał. My pak mamy knjeſej Ebertej, kiż je najprjedy dwě ſpowjednej ryczi a potom tež prědowanje dżerżał, czim wutrobniſchi dżak wuprajicz, czim wjazy bě kemſcherjow a ſpowjednych ludżi (poßledniſchich naliczi ßo 227) do Bożeho doma khwatało. — Khěrluſche ſa 70. ſerbſke kemſchenje běchu ßo tele wuſwolike: do epiſtole cż. 264 ſcht. 1—7, do prědowanja ſcht. 8—13, do texta ſcht. 14, po prědowanju cż. 79, pſchi Bożej wjeczeri cż. 183.

Schěßnatu njedżelu po ßwjatej Trojizy, 16. ſeptembra, běſche ßo pſchi **71.** evangelſkej Bożej ßłużbje, runjeż ßylny deſchcz někotrehożkuli wotdżerża, tola rjana ßyła ßerbſkich kemſcherjow w kſchižnej ßwjatniży ſhromadżiła, bjes kotrymiż běchu tež někotſi pruſzy wojazy ßerbſkeje narodnoſcze. Prědowanje mějeſche knjes farař Imiſch ſ Hodżija, kotryż ſe ßkowow ßwjateho Pawoła na Efeſiſkich 3, 14—21 tón podłożk wſa, ſo „naſch ſuutskny cżłowjek ßo pod kſchižom ſ mozu poßylni“, a poßłucharjam wukładowaſche, 1) we czim ma tuto ßopoßylnjenje wobſtejecz, a 2) ſ czim na to ßamo ßo ſjewicz. Spowjednych

ludźi, kotrychž bě w hromadze 140, roswuczowasche dwójzy knjes farař Jäckel ſ Horneho Wujesda. Jako ßerbſki ſpěwař běſche ßo knjes kantor Pjekař ſ Budyſchina ßem podał. Khěrluſche, kaž hewak ſe „ſpěwarſkich" woßebje wotcziſchczane, buchu pſchi 71. kemſchenju tele ſpěwane: do epiſtole cž. 12, do prědowanja 269, do texta 268 ſcht. 1—2, po prědowanju 79, pſchi Božej wječeri 185. — Schtwórta ßerbſka Boża ßłużba tehole lěta ſměje ßo, da-li Bóh, druhu njedźelu adventa, 9. decembra 1866. —

Kaž prjedy knjeſej fararjej Ebertej, tak ßo nětko tež knjeſomaj fararjomaj Imiſchej a Jäckelej naležnje a wutrobnje dźakujemy. Knjeſowa hnada pak chzyła nam naſche Boże ßłużby najbohatſcho žohnowacz!

Ze Serbow.

S Łahowa. Dźeń 13. ſeptembra buſchtaj tudy w 8. wotdźělenju XXIV. burſkeho wólbneho wokrjeßa kk. kubleŕ Jakub Libſcha we Wětrowje a kubleŕ Jan Jurſch w Banezach jako wuſwolenzaj wuſwolenaj.

S Radworja. Tamny tydźeń mějachmy pſchileżnoſcz, kruch wójnſkeho żiwjenja ſeſnacz. Niz jenož, ſo tyßazy wojakow, pěſchzy kaž jěſni, ſ někotrymi batterijami pſches naſchu wjeß k pruſkim pomjeſam czehnichu, dha bě jich tež khětro wjele pola naß a we wokolnych wßach w kwartirach. Hižom wutoru rano 4. ſeptembra pſchińdźechu hulanojo do Khelna a woſtachu tam hacž do ſchwortka rano. Sſrjedu nam dźělbu gardyjěſnych, něhdże 80 muži, a 125 pěſchkow wot Franzregimenta pſchipowjedźichu, kiž tež ſchtwórtk rano pſchińdźechu a hacž do pjatka rano woſtachu. Jako běchu czi ſe wßy wuczahnyli, pſchiſłědźe dźělba artillerije ſ zyłej batteriju a pſchißłuſchazymi woſami a konimi, a woſtachu tu hacž do ßobotniſcheho ranja. Běchu to ludźo ſe wſchelakich provinzow pruſkeho kraja, tež někotſi Polakojo a Sſerbja ſ Delnych Łužic běchu bjes nimi.

Kaž pola naß, dha mějachu, ſchtož naſchu wokolnoſcz naſtupa, tež w Lutobczu, Khwaczizach, Wulkej Dubrawje, Sderju, Khaßowje, Luſy, Czemjerizach, Wjelkowje, Delnej Hórzy, Komorowje, Kſchiwej Borſchczi, Jeſchizach, Stróżiſchczu a t. d. pruſkich wojakow w kwartirje.

Spodźiwno je, ſo bě loni w tym ßamym czaßu, mjenujzy 4. a 6. ſeptembra dźěl ſakſkeho wójſka ßem do kwartirow położeny, kiž tu 4 njedźele woſta. Tehdy ßej tudy wěſcze nichtón myßlik njeje, ſo budźemy lěto poſdźiſcho zuſe wójſko hoſpodawacz dyrbjecz.

Sańdźeny tydźeń mějachmy ſaßo 300 muži krajneje wobory, kiž běchu hacž dotal w Lipſku a Chemnitzu byli, na hoſpodźe.

Ludźo wſchěch prěnich wotdźělenjow, kotrychž mějachmy, běchu jara duſchni, ale czi poßleni běchu njewuſtaczi, kotſiž, hacž runje żaneho pólvera njeſaczuwſchi, wo ßwojich wulkich wójnſkich ſkutkach doſcz powjedacz njemóżachu; — jenož Sſerbja, kotrychž běſche tójſchto bjes nimi, tak njebledźachu, ale ßo na jich ryczje mjerſachu. .†.

Se Židowa, ſchtwórtk 20. ſeptembra. Ska khoroſcz kholera je tudy, dźakowano Bohu, jara wotewſaka, haj dźenßa je prěni dźeń, hdźež njejßmy wo ſemrjeczu teho abo druheho niczo ßłyſcheli. Knjes lěkař Büttner, kotryž je ſ Draždźan ßem pſchiſchoł, je ßebi wſchu mózny prózu dawał, ſo by woßebje powětr (loſt) ſ kadźenjom, palenjom, desinfizirowanjom a cziſczenjom po mózноſczi polěpſchił, a ſda ßo, ſo je ßo jemu to we wulkej měrje radźiło; tež powuczuje wón ludźi pěknje, ſchto ßmědźu jěſcz a picz abo niz, a dawa jim wſchelku radu, ſchtož tež někotrehožkuliż pſched ſkhorjenjom ſakita, a wyſche teho je wón w lazarecze wſcho tak derje ſrjadował, ſo ßo tam khori rad pſcheßydła, dokelž maja ßo tam lěpje, dyžli doma. Hewak je wón tež na to cziſchczał, ſo njeſamożiczi żidowczanſzy ludźo pak darmo pak ſa tuni pjenjes kóżdy dźeń derje ſaczinjeny jědź ſ mſaßowymi kuſkami doſtanu a t. d.

Wot wſcheho ſapoczatka hacž dotal je na Židowje 147 ludźi na kholeru wumrjeło, ſkhorjeło je jich něhdże 500, a w lazarecźi leži hiſchcze 28 khorych, po domach pak 18.

S Komorowa pola Klukſcha. Tamny tydźeń je tudomny ſchulſki wucźeŕ k. Guda po krótkej khoroſczi wumrjeł. Wón bě ſprawny kſcheſczijan a ßwěrny dźěłaczeŕ w Knjeſowej winizy!

S Hrodźiſchcza. Póndźelu 17. ſeptembra wjeczor ½8 hodźinow wumrje tudy naſch wyßokodoſtojny knjes farař Karla Bjedrich Auguſt Hilbrig po dlěſchej khoroſczi a bu pjatk 21. t. m. po kſcheſczijanſkim waſchnju czeſczownje khowany.

S Budyſchina. Tudy ßo powjeda, ſo ßu ſ Wina ßem na woßebnych knjeżich liſty pſchiſchkе, po kotrychž by wěſte było, ſo budźe měr w tychle dnjach wobſanknjeny a ſo ſakſke wójſko, hdyž ßo domoj wróczi, tež potom w Sakſkej woſtanje.

Ska khoroſcz kholera je tež do naſcheho měſta pſchiſchła a je tudy wot 25. auguſta hacž do 20. ſeptembra 56 ludźi na nju wumrjeło.

Wojerſki liſt

wot Jana Mikanje,

kral. ſakſkeho wojaka 15. infanteriebataillona 4. kompagnije.

(Pokraczowanje.)

Wot 2. do 3. julija t. l. ſtejach pola naſcheho bataillona na nóznej ſtraži a wobkhadźach ſa hodźinu wjele ras zyłe lěhwo ſelenych hětow, hdźež moji towarſchojo derje ſpachu. Ja pak khodźach ſ nahim mjeczom tam a ßem a mějach ßwoju, ſ kulku natykanu tſělbu na wěſtym

rózku lezo. Symny wětsik saduwasche do sapalenych wóhnjow, hdzež so czi wojazy wohrjewachu a sebi dymki (saisy) sapalachu, kiž běchu se straže wotstupili. Spodziwnje husto mje nasch k. major sawoła, so by mi pak to pak tamne kasak, a ja sebi pomyßlich: Kak jara so tola nasch k. major sa wscho stara, haj po zyrobu wón srjedz nozy wosy wupoßka a njemějesche zyku nóz žaneho měra; ach! wona bě wschak ta poßlenja psched jeho smjerczu.

Jako běch swój czaß na straži wubył, dzěch tež k wóhnju so wohrjewacz a swoju dymku saželiwschi położich schczěpku drjewa do wohnja a lehnych so pódla, swoje myßle pak složich tam horje k njebjeßam, hacž potom sdrěmnych. Na ranje pak sawołachmy warjerjow, kiž nam khojej nawarichu, kotryž sebi s pólnym zwibakom dachmy derje skodżecz.

Rano wokoło ½6 hodzinow, jako hischcze khojej pijachmy, saßłyschachmy na jedyn ras, so naschej sakskej prjedy naß leżazej brigadze 1. a 2. a jeju dwaj batailonaj tsělzow póczujetej sylnje na njepschecżela tsělecz. Tež pschijěcha k nam (k 4. brigadze) adjutant, prajizy, so mamy so k tsělenju pschihotowacz a so k połkownikej (oberstej) na horu sczahnycz. To nětko dołho njetrajesche; nasche tsělby běchu s wjetscha hizom natykane a podwyschi je tež natykachu; nasche hěty pak spowalachmy, prajizy: sesady tych so Prußojo tola tež khowacz njeßmjedza. Pschezo sylnischo słyschachmy wuskanje, haj s tamneho boka lěßa počachu tež pruske kule wucz, hdzež so naschej dwě brigadze sylnje sapjeraschtej a nochzyschtej zofacz. Jeje kommandantaj mějeschtaj pak pschikasane, so pomałku naspiet sczahnycz hacž pod horu, hdzež mějachmy jim my a nasche batterije k pomozy byczz. Nasch major Haman bě woßebje jara wutrobity muž a wón sebi s hwisdanja kulkow hizom pola Iiczina niczo njeczinjesche, hdzež tehdy psched swojim bataillonom we wóhnju tak jěchasche, kaž by niczo njebyło, — a to tež nam wutrobu czinjesche.

My (leibbrigada) sczahnychmych so nětko na lěwy bok na horu horje a wschě schtyri bataillony stupichu do smuhi (linije), połkownik wucżahny mjecz s nóznjow, samachny jón wysche hłowy a kommandowasche: Do prědka, marsch! Sa pot hodziny pschiňdzechmy na jenu horku, hdzež so nam jedyn bataillon awstriskich tsělzow pschiwda, kotsiž so do wßy k lěwej ruzy lehnychu. My pak so s wobleczom k njepschelej wobroczichmy, pschezo wjazy a wjazy Awstriskich wuhladachmy, hacž so potom s nimi hodzinu daloko wscho mjerwjesche, a mózesche snadz jich wscho do hramady něhdze 200,000 byczz.

Moji lubi czitarjo! My so tam na khwilku lehnychmy; ja mějach swój tornister pod hłowu a natykanu tsělbu po boku a leżach na poteptanym zicze, moji towarschojo běchu pak k prawizy a lěwizy, a woni so mje jako starscheho wojaka w tutej hodzinzy wschelake praschachu. Ja pak dzach: Ja sym wam stajnje prajił, so wójna budże a wy mi njejscze wěrili a dzenża tudy mi wěricze; hotujmy so bóle k smjerczi, hacž k ziwjenju, dzimy we wutrobje kózdy k temu knjesej Jesußej, so by naß pola swojeho wótza sastupował, pschetoż dzenża budże straschny dzeń!

(Pokraczowanje.)

Nowoscże s maßy,

jako:

buckskiny a sukna k mantlam a t. d., nowe wołmjane rubischcza na hłowu, tajke shalrubischcza, drascżenja, nowy katun, běłe a pißane gardiny; atlaßowe, zidżane a wołmjane lazy, zidżane rubischka do dybsaka a na hłowu, dale płatowe a bawmjane koschle, flanelowe koschle a chemisetty, konjaze deki a tajke na poßleschcza, wołmjane jeczki a spódne kholowy.

Wschitko to ma we najwjetschim wubjerku a w tunjej płaczisnje na pschedań

Eduard Hartmann

w Budyschinje na snutskej lawskej haßy.

Ja sebi dowolam hischcze pschispomnicz, so ja jenoz hermanki, **niz** pak na wiczných dnjach, w **budze**, hewak pak **jenoz w khlamach na snutsknej lawskej haßy** pschedawam. Horny.

Nowe schottske połnojereje

w złym a jenotliwje,

candis-syrop

w rjanej skłódkej tworje

porucza

Carl Noack

na swonknej lawskej haßy.

Kouverty

wschelkich wulkosczow po najtunischich płaczisnach pschedawa

kniharnja **Smolerja a Pjecha** w Budyschinje.

NB. Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Wulki wubjerk dzěczazych wosyczkow, w płaczisnje wot 5 tl. a drózschо, kaž tež wschitke druhe korbarske twory we woßebnej dobrosczi a tunjosczi ma na pschedań

A. M. Bartusch,

korbarski mischtr w Zidowje.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Korla Hendrich Max, Hany Augusty Pjesej se Židowa n. ß. — Gustav Pawoł, Jana Ernsta Schołty, murjerja na Židowje ß. — Jan Ernst, Jana Dutschmana, khěžerja pod hrodom, ß. — Hana Theresia, Hany swudowjeneje Schurkoweje na Židowje n. dź.

Zemrjeći.

Dźeń 4. septembra: Handrij Mättig, khěžeŕ na Židowje, 59 l. 2 m., na kholeru. — Minna Emilia, Jana Ernsta Libusche, wobydlerja na Židowje, dź., 6 l. 9 m. 8 d. — 5., Khrystof Balak, wobydleŕ na Židowje, 35 l. 3 m., na kholeru. — Marja Augusta, Jana Augusta Döcki, khěžerja a cźěßle na Židowje, dź., 12 l. 4 m. 13 d., na kholeru. — Marja Madlena rodź. Pjechez, Jana Augusta Döcki, khěžerja a cźěßle na Židowje, mandźelska, 38 l. 9 m. 16 d., na kholeru. — Johanna Emilia Martha, Handrija Michała Bartuscha, khěžerja a korbjeŕskeho mischtra na Židowje, dź., 1 m., na fabrk. — Marja Madlena rodź. Krawzez, njebo Jurja Pjesy, wobydlerja na Židowje, wudowa, 60 l. 8 m., na kholeru. — Hana rodź. Wicźasez, Jana Ernsta Fleischera, khěžerja a krawza na Židowje, mandźelska, 54 l. 7 m. 20 d., na kholeru. — Krystiana rodź. Kuczkez, Handrija Hensela, wobydlerja na Židowje, mandźelska, 70 l., na kholeru. — Gustav Adolf, Handrija Muczerja, wobydlerja na Židowje, ß., 12 l. 5 d., na kholeru. — Ota Emil Hendrich, njebo Ernsta Augusta Kästnera, wobydlerja na Židowje, ß., 10 l., na kholeru. — Marja swudowjena Dubska na Židowje, 70 l., na kholeru. — Jan Korla Bjedrich Fuhrmann, wobydleŕ pod hrodom, 38 l. 8 m., na kholeru. — 6., Jan, Jana Kalicha, wobydlerja w Dźěchorezach, ß., 6 l., na kholeru. — Jan Werner, wobydleŕ na Židowje, 61 l. 8 m., na kholeru. — Jan Bohuwěr Stiller, khěžeŕ a cźěßla na Židowje, 51 l., na kholeru. — Korla Bjedrich, Korle Gustava Rychtarja, wobydlerja pod hrodom, ß., 17 n., na kholeru. — Amalia Hańža, Korle Michała Frauensteina, wobydlerja na Židowje, dź., 4 l. 9 m., na kholeru. — Marja Helena, Hany Marje Kochez na Židowje n. dź, 1 l. 3 m. 11 d., na kholeru. — Marja rodź. Karlusez, Pětra Handrika, wobydlerja na Židowje, mandźelska, 43 l. 9 m., na kholeru. — 7., Jan Schurk, pohonc̄ s Koschle, 42 l., na jětsenje (w bólnizy.) — Hana rodź. Andersez, Jana G. Schumanna, wobydlerja na Židowje, mandźelska, 52 l. 5 m. 10 d., na kholeru. — Korla August Wicźas, cźěßla na Židowje, 30 l. 8 m. 5 d., na kholeru. — Madlena rodź. Pokdrakez, Pětra Jeremiasa, wobydlerja na Židowje, mandźelska, 33 l. 10 m. 7 d., na kholeru. — Marja rodź. Spanez, Jana Frenzela, wobydlerja na Židowje, mandźelska, 65 l., na kholeru. — Bernhard Korla, Korle Schmidta, tyscherskeho mischtra na Židowje, ß., 11 l. 1 m., na subcźki. — 8., Michał Jencź, wobydler na Židowje, 26 l. 1 m., na kholeru. — Hańža rodź. Małcharjez, Korle Augusta Fleischera, murjerja na Židowje, mandźelska, 43 l. 6 m., na kholeru. — Khrystiana Theresia, Korle Augusta Wicźasa, khěžerja, polerja a rěsniskeho mischtra pod hrodom, mandźelska, 49 l. 6 m., na kholeru. — Marja rodź. Kschižanka, Jana G. Schneidera, wobydlerja na Židowje, mandźelska, 34 l., na kholeru. — Bjedrich Wylem Meitzner, khěžeŕ pod hrodom, 33 l., na kholeru. — 9., Madlena rodź. Rycźerjez, Jurja Nowaka, khěžerja na Židowje, mandźelska, 51 l. 8 m. 1 d., na kholeru. — Eduard Salm, schtrympaŕ na Židowje, 62 l., na kholeru. — 10., Korla Hendrich Max, Hany Augusty Pjesej na Židowje n. ß., 6 d., na widlischcza. — Handam Langa, měschcźan we Wosporku a wobydleŕ na Židowje, 70 l., na kholeru. — Johanna, N. Ringela, wobydlerja pod hrodom, mandźelska, 44 l., na kholeru. — 11., Jan Kschižan, wobydleŕ na Židowje, 46 l., na kholeru. — Marja rodź. Pjechez, Jana Bohuwěra Boigta, formana na Židowje, mandźelska, 66 l. 4 m. 15 d., na kholeru. — Henrietta rodź. Pětschez, Bohuwěru Ramscha, murjerja na Židowje, mandźelska, 41 l. 4 m. 24 d. na kholeru. — Hana Madlena rodź. Budarjez, Handrija Bohuwěra Faltena, khěžerja a polerja na Židowje, mandźelska, 49 l. 5 m. 8 d. na kholeru. — Johanna Augusta, Korle Bohuwěra Neitscha, wobydlerja na Židowje, dź, 5 l. 4 m. 14 d., na widlischcza. — Madlena rodź. Kubaschez swudowjena Wicźasowa na Židowje, 65 l., na kholeru. — Korla Buscha pomjenowany Rostok, wobydleŕ na Židowje, 62 l. na kholeru. — 12., Hana Katharina, Jurja Sarenka, wojnarja a khěžerja na Židowje, dź., 30 n., na subcźki.

Skład

schpihelow,

stotychkromow

a

kulojtych

fotografijowych

wobłukow.

Skład

schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow

Rudolpha Wilhelma

na ßerbskej haßy cźo. 20

najdospolnischo wuhotowany, ßo po najtunischich płacźisnach s tutym poruczа.

Skład

blidoweje,

khofejoweje

a

myjneje

nadoby.

Materialtworowe, ſpirituoſowe, tobakowe a cigarrowy khlamy

Auguſta Pötſchki

ßu wot dżeńßniſcheho dnja

na ßerbſkej haßy čžo. 353

(pódla mjaßowych hětkow).

Swój najluboſniſchi dżak ſa wſchu mi w mojich dotalnych khlamach w tak wyßokej měrje wopokaſanu dobrocziwoſcž ſ tutym prajizy, proſchu najpodwolniſcho, mi tu ßamu też w mojim nowym pſchebytku ſdżeržecž chzycž, a budu ßo ja ſtajnje prózowacž, dowěrjenju, mi ſpožčženemu, w kóždym naſtupanju doſcž cžinicž.

W Budyſchinje, 12. ſeptembra 1866.

S wyßokowaženjom a podwolnoſczu

Auguſt Pötſchka.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.

K nětcziſchemu nalětnemu cžaßu poručam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

mužſkeje draſty:

ako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židže, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczimje na to kedžbowacž, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ßamßny** niz pak **barliński fabrikat**, ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płacžiſnami mózu kóždu konkurrenzu pſchewinycž.

C. W. Bitzka.

M u k a.

Mojim lubym ßerbſkim hoſpodarjam a hoſpoſam pſchi ſkładnoſczi prjódkſtejazych kermuſchow k nawjedženju dawam, ſo je w mojich wulkich młynach **najlěpſcha pſcheničžna muka** po najtuniſchej płacžiſnje doſtacž.

W Budyſchinje w ſeptembru 1866.

Mórbitz sen.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je nětko ſaßo doſtacž:

Sahrodka kwětkojta, I. a II. po 1 nßl.
Cžorny kóß a drózna, I., II. a III. po 1 nßl.
Cžmjely a woßy, I., II. a III. po 1 nßl.
Bohumił, 2½ nßl.
Guſtav Adolf, 6 nßl.

We podpisanej kniharńja wuńdże po krótkim nowa serbska ryčnica pod napismom:

Laut- und Formenlehre

der

oberlausitzisch-wendischen Sprache.

In Anschluss an das Altbulgarische

zusammengestellt

und

mit einigen nothwendigen Erläuterungen

über

die Aoristisirung und das Futurum der slavischen Verba

versehen

von

Professor Dr. **C. T. Pfuhl.**

Ta sama budże wokoło 8 čišćanych listnow wopřijeć. Płaćizna hač do 31. oktobra t. l. 15 nsl., pozdźišo budże wona powyšena.

Smoler a Pjech.

Hojeńska móz G. A. W. Mayeroweho broſtſyropa.

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrotßławja ßo wot tudomnych wobydlerjow hižom wot dlěſcheho cžaßa jako domjazy ßrědk pſche

katarrh

dychawy a jeje dźělow, pſche

kaſchel,
dybawoſež a t. d.

wjelekróčnje nałožuje, a ßym ja pſchi ſkładnoſczi mojeho lěkarjenja pytnył, ſo **G. A. W. Mayerowy** broſtſyrop khorym w tajkich padach wo prawdźe połožnoſcz pſchinjeße. Woßebje ßym pſchi nětčźiſchich tak rospſchěſtrjenych maſerach widźił, ſo ßo tón ßylny łoſkotaty kaſchel dźěčźom pſches nałožowanje G. A. W. Mayeroweho broſtſyropa pomjeńſchi.

Delitzſch pola Lipſka.

Dr. Kanzler
kral. wokrjeßny fyſikus

Jenož woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Prima wodojaßny **petroleum,**
„ jaßnožołty **ſolarwolij**
pſchedawa w zyłym a jenotliwje najtuniſcho
Theodor Schulz, klemptnarſki miſchtr
na bohatej haßy cžo. 89.

Prima **petroleum**
„ **ſolarwolij**
„ **ßwěcženje**
kaž tež wſchitke druhe **kolonialne twory** w najlěpſchej dobroſczi porucža najtuniſcho
J. T. Schulze
na ſnutſknej lawſkej haßy.

Prima dwójzy raff. petroleum, běły ſolarwolij

porucža
Carl Noack
na ſwonknej lawſkej haßy.

---

600 toler ßo k 1. hopotheży na jene burſke kubło na 3 lěta pyta. Poſkiczenja njech ßo we wudawarni Serb. Nowinow wotedadźa.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kołbaßywukulenje** w Boſchezach.
Biedermann.

Naſchemu mužnemu a pſchi tym pobožnemu ßerbſkemu krajanej, knjeſej **Janej Mikani,** praji ſ tutym ßwój należny dźak ſa jeho tak ſajimawe wopißanje poßlenjeje wójny a proßy wo dalſche pokračowanje **wjele Serbow.**

W kniharni Smolerja a Pjech je dóſtacz:
Predigt gehalten beim Feldgottesdienſt des königl. ſächſiſchen Armeecorps auf freiem Felde bei Hetzendorf den 22. Juli 1866. — 2½ nſl.
H. Kiepert's **Karte von Deutſchland** nach den Friedensſchlüſſen von Berlin und Prag. — 5 nßl.
Ameiſenkalender 1867. — 5 nßl.
Nieritz: Volkskalender 1867. — 10 nßl.

Jena ſkótna dźowka móže hnydom do ßłużby ſtupicz a jedyn knježi pohoncz ßo k nowemu lětu 1867 pyta. Wot koho? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucža wulki wubjerk kaſchczow ſ dubowehо, khójnoweho a jědłoweho drjewa.

---

†

Madlenje Faltenowej
rodźenej Budarjez,
ſemrjetej 11. ſeptembra 1866 na Židowje.

Sa dołholětnu ßwěrnu pſchiwißliwoſcz połožimy ſ tutym, njeboczicžka, wěnz dźakowneho dopomnjenja na Twój row a pſchiwołamy tebi ſ profetu Jeſaiaßom (32, 17): „Prawdoſcze płód budźe měr, a prawdoſcze wužitk budźe wěčny wotpočzink a pokój."

Jakubez ßwójba.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 39. — 29. septembra. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamołwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Psche kholeru. — Ze Serbow: S Sczijez. S Kißlizy. S Tsjoch Hwěsdow. Se Židowa. S Kónjez. S Czißowa. S Budyschina. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjescze. — Nawěštnik.

K nawjedženju.

Czi ßami czesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedža sa nje na schtwórte schtwórtlěto 1866 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadža. Czi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich postach Serbske Nowiny tež wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim postam schtwórtlětnje jenož 1 nßl.

Redakcia.

Najnowsche.

Draždžany, 26. septembra. Powěstych powjesczach je Jeho majestoscz kral Jan dženßa Schönbrunn blisko Wina wopuschcził a ßo najprjódzy do Regensburga w Bajerskej podał.

S Magdeburga je powjescz ßem pschischła, so je dotalny k. pruski generalgouverneur sa sakske kraje, knjes general se Schack, wczera wjeczor tam wumrjeł.

Win, 23. septembra. Tudomna měschczanska rada je wobsankuyła, kralowske sakske wójsko pjcheczelniwje postrowicz.

Barlin, 27. septembra. Minister hrabja Bismark je ßo po radže lěkarjow do Pomorskej podał, so by ßo tam na wßy saßo wustrowił.

Pjenježna płacizna.

W Lipsku, 27. septembra, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 5 nßl. 1 np.; winske bankowki 79⅛ (15 nßl. 8¼ np.).

Czahi na želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: rano 7 hodžinow 36 min., pschijěsd do Draždžan 9 hodž. 15 min.; popołdnju 3 hodž. 35 min., pschijěsd do Draždžan 5 hodž. 12 m.; wjeczor 8 hodž. 21 min., pschijěsd do Draždžan 9 hodž. 56 min.

Do Shorjelza: dopołdnja 11 hodž. 40 min., pschijěsd tam 1 hodž. 3 min.; wjeczor 9 hodž. 18 min., pschijěsd tam 10 hodž. 33 min.; w nozy 1 hodž., pschijěsd tam 3 hodž. 11 min.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 22. septembra 1866.

Dowoz: 6360 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nß	np.	tl.	nßl	np.	tl	nß	np.
Pscheńza . .	6	—	—	5	20	—	6	7	5	6	—	—
Rožka . .	4	10	—	4	—	—	4	10	—	—	—	—
Jeczmjeń . .	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Wowß . .	1	25	—	1	20	—	2	—	—	1	20	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	7	2	5	—	—	—	7	5	—	—	—	—
Jahły . .	6	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	18	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	—	22	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Sakska. Hacz runje tydzenja se wschelakich stronow pißachu, so je měr bjes Sakskej a Pruskej hižom zyle wěsty, dha njejßmy ßebi tola swažili, takle powjesce wobßwědczicz, ale ßmy jenoz to wotczischczeli, schtoz te abo druhe nowiny wosjewjachu. A Bohu zel! s měrom hischcze pschezo niczo njeje, ale powjeda ßo, so je wscho prózowanje sakskich wotpoßłanzom w Barlinje hacz dotal zyle podarmo byko, dokelz hrabja Bismark nochze prjedy jednacz poczecz, hacz je sakske wójsko twjerdzisnu Königstein wopuschczilo a ju pruskemu wójsku wotstupiło. S zyka widzecz, so pruske knjezerstwo prjedy měr czinicz nochze, hacz budze wscho, schtoz pschichodne postajenje sakskeho wójska nastupa, do rjadu stajene.

Po nowschim postajenju offizierojo pruskeho wójska, w Sakskej stejazeho, wot ßwojich hospodarjow zyrobu wjazy dostacz nimaja. Sa to dostanje pak kózdy general abo kommandant regimenta wschědnje 5 tl., kózdy stabsoffizier 4 tl., kózdy hauptmann 3 tl. a kózdy leutnant abo leutnantstwo sastupowazy fähnrich 2 tl. Tute pjenjesy dyrbja pak te města płaczicz, w kotrychz pruszy wyschi steja, a smeje město Budyschin w tu khwilu wschědnje něhdze 70 tl. w takim nastupanju płaczicz. — Pruskim wojakam, kotsiz hacz dotal w sakskich kwartirach wschědnje po 6 zigarrach dostawachu, ßo te nětko wjazy dawacz njetrjeba.

Pola sakskeho pólneho pósta wjele listow a paketow leži, kotrez ßo tym, na kotrychz ßu wotpóßłane, njejßu wotedacz móhke. Duz ßu nětko na kózdym sakskim póscze mjena tych sakskich wojakow wupojßnjene, na kotrychz ßu takle listy a pakety adreßirowane, a móze kózdy, kiz je schto won ßkał, s teho widzecz, hacz je wotedate abo niz, a móze ßebi je w poßleńschim padze saßo zadacz.

W hornich němskich wßach sakskeje horncje Łužizy je ßo kholera khětro rosschěrita, tola tam mako ludzi na nju mrěje.

S Lipska pißaja, so je nětczischa maßa jara hubjena a jara mako wopytana. W Lipsku mjenujzy kholera tez slě dosez sakhadza, czohoz dla ßo nékotrazkuliz pschekupz strachuje, ßo tam podacz, a hewak, móhł rjez, skoro we wschěch wjetschich městach Europy ta ßama khorosez knjezi, tak so dyrbi jich wjele ßwojeje ßwójby dla doma wostacz. Wysche teho je wójna tejko pjenjes sezraka a je hischcze zerje, so ludzo mako kupuja a mako kupowacz budza, a duz ßebi nékotryzkuliz pschekupz myßli, so hakle hódno njeje, tón krócz po nowe twory do Lipska dojěcz.

Dotalny pruski generalgouverneur w Draždzanach, general se Schack, je khorowatosce dla tuto sastojnstwo skožił a ßo do Magdeburga pscheßydlił. Jeho ßłužbu nětko generalmajor s Briesen wobstara.

„Dresdner Nachrichten" pißaja jako wěstu wěrnosez wot jeneho, s kralowskej sakskej ßwójbu na Winje derje snateho knjesa, so tam w nastupanju domwróczenja sakskeho wójska hischcze ani najmjeńschi pschihot sczinjeny njeje, a so je po tajkim wscho, schtoz winske a prazske nowiny wo domojhiczu sakskich wojakow powjedaja, mjenje bóle sekzane.

Sandzeneho 15. septembra je krónprynzeßyna Karola sakski lazareth w Theresianje we Winje wopytała. Pschi tutej składnosczi troschtowasche wona khorych wojakow s luboßnymi ßłowami a pschinjeße tam tez tu wjeßełu powjesez, so budza ßo sakszy wojazy bórzy domoj wróczicz móz. Jako wona to tez jenemu khoremu wojakej rjekny, sawi tón s hłowu a wotmolwi jej: „jedyn njeßmě nětko niczo wěricz!" — A wo prawdze, wón je se ßwojim wotmolwjenjom prawje měł, pschetoz s tym domojwróczenjom sakskich wojakow pak saßo niczo ujebu.

Prußy. Na barlinsko-shorjelskej zelesnizy je nětko tón kruch wot Barlina hacz do Khoczebusa hotowy a jězdzi wschědnje jedyn czah s puczowarjemi a tworami bjes tutymaj městomaj. S Barlina do Khoczebusa czah rano w 8 hodzinach 40 min. a s Khoczebusa do Barlina rano w 7 hodzinach 24 min. wotjědze.

S Barlina pißaja, so tuto město hischcze zenje tak kraßnje wupyschene byko njeje, jako pschi nutsczehnjenju gardow 20. a 21. septembra. Wojazy ßo shromadzichu na kralowym torhoschczu (Königsplatz), hdzez kral se wschěmi prynzami a se wschelakimi knjezimi k nim pschijěcha. Jako běchu ßo wojazy srjadowali, dha marschal Wrangel snamjo k nutsczehnjenju a wotewri je s tym, so ßam jako prěni jěchasche a sa nim wschitzy generalojo a stabsoffizierojo gardykorpsa, kotsiz w ßamych bitwach byli njejßu. Sa nimi jěchaschtaj roskasowar generalstaba general s Moltke a minister hrabja Bismark; sa tutymaj minister wójny s Roon a generalej Voigts-Rhetz a Blumenthal; sa tymi jěchasche kral ßam a to na konju, na kotrymz bě w kralowejhradskej bitwje jěchał. Sa kralom jěchachu krónprynz a druzy prynzojo, kaz tez generalojo Herwarth s Bittenfeld, Bonin, Falkenstein, Steinmetz, Manteuffel, Schmidt a Mülbe.

Sa tymi pschiczežechu wojazy. Prěni wot nich njeßechu awstriske, w poßlenjej wójnje dobyte khorhoje a standarty. Jako wójsko do města marschirowacz pocza, poczachu se wschěmi swonami swonicz a s kanonami tsělecz, ale shromadzeni lud kralej a wojakam tak ßylnje napscheczíwo wyskasche, so bórzy ani wot swonjenja ani wot kanonirowanja niczo wjazy ßłyschecz njebě a běchu ludzo krala horliwje witali, dha sta ßo to hischcze wjele horliwscho, jako wojakow ßamych wuhladachu.

Wójsko psches brandenburgske wrota do města nutsczehnjesche, hdzez 50 jenakswoblekanych knjeznow stejesche, wot kotrychz jena kralej někotre schtuczki praji a jemu tsi lawrjenzowe wěnzy pschepoda, jedyn sa njeho, druhi sa krónprynza a tseczi sa prynza Bjedricha Korle. Kral ßo sa to podzakowa a czah dzěsche dale. Pschi sapoczatku

lipoweje promenady, witasche jeho wyschi měschczanosta Seydel a kral jemu s wutrobnymi słowami wotmolwi. Jako běsche kral hacz k Blücherowemu pomnikej pschijěchał, sasta wón a dasche wójsku psched sobu nimo czahnyez. Wokoło jeneje hodziny bě nutszehnjenje stónczene. Wot brandenburgskich wrotow hacz do mosta po hasby, kotraz „pod lipami" rěka, běchu awstriske dobyte kanony sestajane a sa nimi stejachu barlinske měschczanske jednoty w dołhich rynkach. Wjeczor bě město krasnje posswětzene.

Nasajtra to druhe wotdzělenje wójska runje tak do Barlina czehnjesche, kaz dzeń prjedy a bě wscho tak, kaz 20., jenoz so so kral njewitasche. W 1 hodzinje bě sjawna Boza służba w tak mjenowanym lustgartenje a stejesche 104 duchownych wschitkich wěruwusnaczow psched woktarjom a njedaloko wot nich kral, prynzojo, generalojo a t. d. Wjeczor bě město sazo posswětzene.

Kral je psches wukasnju wot 20. septembra wschitkich politiskich pschestupnikow wobhnadził. Na tym samym dnju je wón też we wójsku wjele wyschich powyschił a też ministra Bismarka sa generala pomjenował.

Druha komora je ministerstwu pozadanu pozczonku pod wěstymi wuměnjenjemi pschiswoliła a je so wot 27. septembra hacz do 12. novembra rozeschła; pschetoz na posleńschim dnju so porjadny pruski sejm sapoczinje.

Awstria. Hrabja Gołuchowski je ja naměstnika w Galiziji a hrabja Rothlirch-Panthen sa naměstnika w Czechach pomjenowany.

Sakske wójsko mějesche w tychle dnjach paradu psched krónprynzom Albertom. Wone je na marsch hotowe, ale hdy budze wotmarschirowacz, wo tym hischcze niczo snate njeje.

Sa najwyscheho kommandanta awstriskeho wójska je arzywójwoda Albrecht pomjenowany. — W Awstriji uětko zane pruske wójsko wjazy njesteji; jenoz něschto czezko khorych pruskich wojakow tam hischcze leži.

Franzowska. Khězor je so do biarritzskich kupjel podał a tam pjecza też wjerch Gorczakow, rusti minister swonkownych nalezności pschijědze. Najskerje chze wón s khězorom wo turkowske nalezności jednacz, pschetoz so snadz so w Turkowskej nětkajke pscheměnjenja stanu, je lohko mózno.

Italia. W Venezianskej so wschě pschihoty k wothłoszowanja czinja, psches kotrez maja tamnischi wobydlerjo po puschczenju s awstriskeho khězorstwa wojjewicz, pod kajkim kralom chzedza pschichodnje stejecz. So pod italskim kralom, to je hizom wěste. — Jednanja wo měr bjes Awstriju a Italiju dale bóle k swojemu kónzej khwataja, dokelz su te pjenjezne nalezności tez hizom k spokojności wobeju stronow wuradzene.

Turkowska. Bjes grichiskim sbězkarjemi a turkowskim wójskom na kupje Kreze je sazo jena bitwa była, w kotrejz su sbězkarjo s nowa pschěhrali.

Psche kholeru.

Nětkotsi naschi czesczeni czitarjo su redaktorej wóndanjo wukozowali, kak wuzitne by to było, hdy by wón w Serb. Nowinach wotczischczecz dał, kak maja so ludzo psched kholeru swarnowacz pytacz a kak dyrbja so, hdyz je wona nětkdze wudyrika, potom sadzerzecz. Redaktor, kotryz czitarjam Serb. Nowinow rad wschu wolu czini, je so tuteje wěza dla na k. lěkarja Büttnera, kotryz je na pozadanje ministerstwa kholery dla na Zidow pschischoł, s tej prósstwu wobrocził, so by jemu. wón nastawk wo kholerje sa Serb. Nowiny napisał, a k. Dr. Büttner je k temu też hnydom swólniwy był a nam sledowaze wukozowanje pschepodał:

Ssylnosc, s kotrejz kholera w městach a na wsach wustupowacz poczina a spěschnosc, s kotrejz wona pokraczuje, hnucza nasz, czitarjam tutych nowinam nětkotre wobarnowaze srědli naspomnicz, kotrez su pschi kholerje na Zidowje wot wosebneho wuzitka byli a też samoza, nětkotrehozkuliz sdzerzecz, kiz je wot prěnich sapoczatkow kholery sajaty, a jeho sazo k ziwjenju a strowosczi pschiwjesczi.

Pschede wschitkim smy nashonili, so je njerjad na hasach, w hrjebjach a wónzuchach, kaz też stajnje hnicze a kisanje nahromadzeneho hnoja, wosebje człowskeho a swinjazeho hnoja a mocza na tym wina, so stajnje hubjeny a smjerdzazy powětr (loft) nastawa. Tutón hubjeny a smjerdzazy powětr je po zyłym měsczu, po zyłej wsy, w kózdym domje, w kózdym wobydlenju rosschérjeny, a so hischcze bóle skasy, hdyz wjele ludzi w hromadze w jenej stwě bydli abo spi, a pschi tym wókna a durje stajnje saczinjene wostanu.

Pschindze-li nětko kholerajěd (contagium) do tajkeho hubjeneho powětra, to rěka, je jón jedyn człowjek se stronow, hdzez kholera knjezi, pschinjesł, njech je so to psches drastu a schaty stało, abo so je jedyn puczowar na swojim puczu nětkdze w měsczu abo na wsy skhorjeł a wumrjeł, abo też jenoz swój kholerojty njerjad tam wostajił, dha so kholerajěd w tutym hubjenym powětrje (losczu) twjerdze sasydli a so w niu pschisporja, tak so wschitzy ludzo, kiz su tam ziwi, a tajki skazeny powětr do so srěbaja, jedyn po druhim skhorja.

Duz je lohko srosumicz, so dyrbimy psches najwjetschu czistotu na hasach a wonzuchach, psches porjedzenje powětra w sracach, hnójnischczach a hnojnizowych jamach, w swinjazych khlěwach, w domach, stwach a sparnych komorach na to dzěłacz, so by tón powětr, kotryz do so srěbamy, s jědom napjelnjeny njebył, tak so my najprjódzy strowi wostanjemy abo so kholerajěd so sasydnycz njemóze abo jenoz skabje skutkuje, dokelz sa sebje zane dosez pschihotowane město njenamaka.

Duz njech kózdy po mózności desinficiruje, to rěka, njech kózdy pyta, powětr wot jěda, dom a dwór

wot njerjada a ßmjerdźenja wuczišćiczy. W tajkim wotpohladanju njech ßo ſ woknami a durjemi cžerſtwy powětr (loft) do domow a wobydlenjow puſchcza a njech ßo pſchi wotewrjenych durjach a woknach w domach, ſtwach a komorach ſe ſapalenym kołmaſom kadźi. Do kóždeho wobydlenja, do ſtwineho kuta a w komorach pod koża njech ßo nopaſchki, do kotrychž je ſ wodu namaczeny chlorkalk*) ßypnjeny, naſtajeja a ßo ſ nowym chlorkalkom pſcheměnja, hdyž dotalny poczina ſchěry a maſany wonhladacz. Hewak njech kóždy ßwój hnoj, hnójnizu, ßracz, a ßraczowe roły, wonzuchi a t. d. ſ rospuſchczenym żeleſovitriolom (Eiſenvitriol) polije (1 punt żeleſovitriola ßo w 4—6 khanach wody rospuſchczi) a njech ßo tam, hdźež ßo to hodźi, wjeczor khójnowe, ſ kołmaſom polate walczki na haßach pala. Pſches to wſchitko ßo powětr polěpſchi a pſches kadźenje na haßach, we wobydlenjach pſchi wotewrjenych durjach a woknach ßo ſkażeny, huſty, khoroſczepłodźaty powětr wuczěri a czyſty, ſtrowy powětr dobudźe.

Je=li pak powětr, kotryž je w jenym měſczu abo w jenej wßy a kotryž wſchitkich tamniſchi wobydlerjo do ßo ßrěbaja, pſches njeczyſtoſcz, kißanje a hnicze ſkażeny a je=li ßo wón ſ kholerajědom naměſcha, dha je na wobydlerjach bórſy wſchelaka khorowatoſcz ſpóſnacz, t. r. jedyn wjaz a druhi mjenje ma na jene abo druhe ſkorżicz. Pſchiińdże=li k temu, ſo ludźo hubjenu wodu pija (czohož dla ßmě jedyn jenoż wotwarjenu wodu picz), ſelene warjenje, kórki, njewarjeny ßad, winowe kicze, kuſkate běrny a t. d. jědźa, ßebi żołdk pſchepjelnja abo ſaſymnja a woßebje pſches měru palenz pija, dha na jene dobo pola wjele ludźoch w jenym a tym ßamym czaßu khoroſcz wudyri: ſchtoż móże jedyn w| měſtach woßebje ßobotu a njedźelu wjeczor wobkedźbowacz, dokelž ßu dźěkawi ludźo tehdom ßwoju ſdu doſtali a potom huſto wjaz jědźa a pija, dyžli je jim w tajkim czaßu ſtrowe. Duž njeßmě jedyn pſches měru wjele jěſcz, njech ßo ßuche warjenja (to je: rajß, jahły a t. d.) warja, njech kóždy, kotryž to móże, warjene mjaßo ſ nim jě a ma=li pjeczeń, dha ßu ſ roſtlinow jenoż ſawarjene holanſke jahody abo ßnadź tež brußnizy k njej jako pſchijědź kmane, boſankowa ſopa ßmě ßo tež jěſcz; tucżneje jědźe a ranzateho mjaßa a kołbaßy njech pak ßo kóždy woſtaj. — K piczu je dobre czerwjene wino jara ſtrowe, ale jedyn jeho pſches měru k ßebi bracz njeßmě. So by •ßo jedyn pſched ſaſymnjenjom żołdka wobarnował, dha je dobre, ßebi wołmjanu abo flanelowu bindu wokoło żiwota ſwjaſacz, dokelž ma ßo kóždy woßebje pſchede wſchitkim ſaſymnjenjom delneho żiwota ſminycz pytacz, pſchetoż w czaßu kholery móże ßo kóždy kruch běżeńzy k ſtemu wobroczicz.

Prěnje ſnamjo kholery je běżeńza (choleradiarrhöe, Durchfall) ſ ropotanjom w delnym żiwocze, appetit poczina hubjeńſchi bycz, jaſyk je běły poczehnjeny, ßkodźenje njeprawe, laczноſcz ſuſtupuje, czyſchczenje a ſpinanje w dolczku, ſlěbycze, hkowubolenje, wjerczenje, ßkaboſcz, mjenje mocza a ſ czaßami boloſne ſczerpnjenje a czahanje w briſtwjach.

Běżenja abo wuproſnjenja, kotrež ßu w ſapoczatku naturſkeje barby a wonjenja, woſpjetuja ßo wſchědnje 2 hacz 8 krócz, woźidnja dale a bóle a pſchewobrocza ßo něhdże po 7 dnjach k ſtrowoſczi abo do woprawdźiteje kholery, móża pak ludźi, woßebje ſtarych a dźěczi, tak woßłabicz, ſo tute na ßłaboſcz wumru.

Tute wuprósnjenja ßu jědojte, pſchetoż wone maja pak hižom we ßebi natykowazy kholerojty jěd abo wón w nich naſtanje. Duž dyrbi jedyn ßwěru na to hladacz, ſo ßo tute wuprósnjenja w tych ßudobjach abo hajſſlach, do kotrychž ßu ßo wuprósnike, hnydom ſ roſpuſchczenym żeleſovitriolom woblija a ßo roſſchěrjenje tuteho jěda na tajke waſchnje ſadźěwa. Cżłowſke kholerojte wuprósnjenja ßu po tajkim najhórſchi natykowazy jěd a ſchtóż je ſe żeleſovitriolom njewucziſczi, ale jich ßmjerdźenje do ßo ßrěba, lohko doſcz na kholeru ſkhori.

Druha krocżel ſapoczatka kholery rěka kholerina. Běżenje pſchibjera a wuprósnjenja ßu nimale bjes barby, wodojte a ſ běłojtymi cżwaczkami naměſchane. Wróczenje teho, ſchtoż ma khory w żołdku, wróczenje żołcża a juchi. Lóhke widliſchcza w briſtwjach a druhdy tajka boloſcz, kotraż kólka (kolik) rěka. Strach k pſchewobroczenju do połneje kholery je wjetſchi, wotkhorjenje pomalſche a khoroſcz ßo lohko ſaßo wróczi, hdyž ßo khory ſ jědźu a piczom doſcz na kedźbu njebjerje.

Tſeczа krocżel je połna kholera. My dźělimy jeje ſakhadźenje do pſchedběżnych wobſtejenjow a do woprawdźiteho napada. Pſchedběżne wobſtejenja ßu běżenje a te wopokaſma, kotrež runje wopißachmy, mjenujzy běżenje 1—3 dny, haj druhdy něktore njedźele, ſjenocżene ſ wulkej mucżnoſczu a ſpróżniwoſczu, woßebje w nohach; ſtajny njepokoj; połkilenje k ſymnym rukam a noham; ſczerpnjenje ſtawow; pukotanje wutroby, wjerczenje, ßylne poczenje a ſ czaßami klukotanje w delnym żiwocze.

Njewobkedźbowanje běżenja, njeprawa jědź a picze, wjelepicze palenza a ſaſymnjenja ßu wina, ſo ßama kholera cżłowjeka ſapſchimnje. Jeje nadpad ſtanje ßo najbóle w nozy (po połnozy). Njeje żane běżenje prjedy ſchło, dha ßo na jedyn abo na dwaj raſaj bórſy ſa ßobu to wuprósni, ſchtoż je w żołdku (teho dla je to hiſchcze brune abo błuke barbjene.) Potom ſaſtupja wuprósnjenja (cżaſto 20 w jenej hodźinje), kiž ßu wodojte, mało ßmjerdźate, ſ woprědka hiſchcze trochu na żołcz barbjene, bórſy na to pak běłoſchěre, běłoczwaczkate, a wone ßo ſpěſchnje a bjes boloſcze ſtanu. — Hižom po něktorych tajkich wuprósnjenjach nadpanje khoreho mucżnoſcz, wjerczenje, ſchumjenje we wuſchomaj, pukotanje wutroby, tyſchnoſcz,

*) W haptyzy płaczi w tu khwilu punt chlorkalka 25 np. a punt żeleſovitriola (Eiſenvitriol) 12 np., druhdy pak wjazy pak mjenje.

ſpinanje na wutrobje a żołdku, ſlěbyczе, wróczenje. — Wróczenje, kotrež najbóle hakle něktory cżaß po běżenju saſtupi a rědko bjes njeho pſchińdże, ale druhdy też ſ zyka pobrachuje, wuprósni najprjedy to, ſchtoż je w żołdku, potom juchu a żołcż a nopoßledku też żidkoſcż, na mydliſny podobnu. — Bicze wutroby a puls, kotrejż ſ wopředka jara ſpěſchnje dżetej (hacż do 140 raſow w minuczе) poczina po měrje wjetſchich abo mjeńſchich wuprósnjenjow pſchezo pomałſcho a ßłabſcho hicż, hacż ſtónczńje wjazy cżucż njeje. Jaſyk a koża je ſymna. Koża je wokojſchěra, najprjedy khłódna a potom każ pola morwego cżěła abo żabuſymna, hromadu ſcżehnjena a faldata (na nohach a rukach), tak ſo ßo falda, kotruż jedyn ſ porſtom ſcżini, jenoż pomaku ſaßo wuruna. — Nohcże ßu modroſchěre a dlěſche. — Koża na porſtach, na woczomaj, hubomaj a na jaſyku namódr wonhlada. Dale pokaſuje ßo wulka ßuchoſcż kożе, noßa, woczow, jaſyka, ſnutskneje huby (teho dla wulka laczноſcż), grgawy (teho dla dybawa, ßłaba rycż) a płuzow (teho dla tyſchnoſcż a ſpinanje na bróſcze, wobcżeżne dychanje. — Mocż je jara rědki abo zyle ſaſtanje. — W muſklach (woßebje w briſtwjach a na brjuchu) pokaſuja ßo widliſchcża, poſdżiſcho saſtupi ßłaboſcż a njemóznoſcż. K temu pſchiſtupi, ſo ßo khoremu to abo druhe ſeſdanje, abo ſo je jemu wſcho njeważne a ſo ßo wón na niczo dopomnicż njemóże. — Swonkomny napohlad pokaże wobleczo namódrſchěre, wocżi hłuboko tcżazej, mucżnej, ßuchej a wot módrojteho abo błukoſchěreho koła wobdatej; nóß je wuſki, kónczojty a ſymny, liza a ſkróń ßu wopanjene a ſymne, hubje ßuchej a módrojtej a ſ wißelnymi ßlinami pokrytej.

Jeli ma ßo wotkhorjenje ſtacż, dha njeßmje khoroſcż najpoßleńſchi ſkhodżeńk naſtupicż, ale dyrbi bórſy nochowacż; njeſtanje ßo to, dha ſapanje thory do najwjetſcheje ßłaboſcże; wróczenje, a huſto też běżenje, drje ſaſtanje, ale ſymnoſcż pſchibjera, wutroba ßłabſcho a ßłabſcho bije a ßmjercż ſaſtupi, najbóle w 2—24 hodżinach, druhdy hižom w 2 hodżinomaj, rědko na druhi dżeń. Woſtanje żiwjenje pſches 36 hodżinow ſdżerżane, dha je nadżija, ſo khory wotkhorje.

Sa tydżeń chcemy podacż, ſchto ma jedyn cżinicż, ſo by kholeru bórſy wotbył, hdyż jeneho nadpanje.

Ze Serbow.

Se Scżijeż. Na ranje k póndżeli 24. ſeptembra wokoło 1 hodżiny wudyri tudy w Jährigez korczmje woheń a pſchewobroczi tutu, każ też wſche twarjenja kublerja Wiczaſa pomjenowaneho Renczа a Bergmannez ſahrodniſtu żiwnoſcż ſe wſchěmi żnjemi a t. d. do procha a popjeła. Kak je woheń wuſchoł, njeje nam ſnate.

S Kißliży. Póndżelu dopołdnja w 9 hodżinach wudyri w kólni tudomneho ſahrodnika C. T. Lehnera woheń a wotpalichu ßo jeho wſchitke twarjenja, każ też twarjenja ſahrodnika C. G. Golbſa ſ wuwſaczom bróżnje a wſchitke twarjenja khěżnikoweje Hany żenjeneje Zarjoweje. Na kajke waſchnje je woheń wuſchoł, njeje hiſchcże ſjawne.

S Tſjoch Hwěſdow. Tudy buſchtaj wot 40. wotdżělenja XXIV. wolbneho wokrjeßa k. gmejnſki prjódſtejeŕ Haſer ſ Zokowa a k. najeńk Rychtaŕ ſ Makeho Żiczeńka jako wuſwolenzaj wuſwolenaj.

Se Żidowa. Miniſterſtwo kralowſkeho domu je po poruczноſczi krala Jana dla nuſy, pſches kholeru tudy naſtateje, 200 tl. ſ kralowſkeje privatneje kaßy ßem dariko. — Hacż do ſańdżeneje ßrjedy je na Żidowje 160 ludżi na kholeru wumrjeło, w lazarecze bě 32 a w privatnych domach 9 na nju ſkhorjenych. Wona poczina pſchezo bóle a bóle wotebjeracż. — W měſcze Budyſchinje ma kholera też hiſchcze ßwoje knjejſtwo, ale wone mało ludżi na nju mrěje.

S Kónjez pola Ralbiz. Wot naſcheje wßy, każ też wot Schunowa bu k. tubler Mikkawſch Rehoŕ tudy jako wuſwolenz wuſwoleny.

S Cżißowa, 26. ſeptembra. Dżeńßa rano w 7 hodżinach ſaßypnychu ßo jena brunizowe podkopki a pſchikrychu 18lětneho ßyna dżełaczerja Brucholda.

S Budyſchina. Dokelż je domownik Rychtaŕ w tudomnym hoſcżeńzu k połměßazej wumrjeł, dha je ßo wopaczna powjeſcż wunjeßka, ſo je ßo to ſ tam bydlazym k. rycżnikom Rychtarjom ſtało. Tón pak je, każ móżemy jeho ſnatym a pſcheczelam prajicż, w tu khwilu ſ Boha cżiły a ſtrowy.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Ja njewěm, hacż bych ßebi ja murjerjow ſ druheje woßady brał, hdyż bych ßebi tudy we L—u něſchto twaricż dał.

Mots Tunka. Cżoho dla dha to niz?

H. D. Nó, hlaj, cżi ßebi tu wěz tak pſchihotuja, ſo maja bórſy ſaßo nowe dżěło, hdyż ßu ſ dotalnym hotowi.

M. T. Ale kak dha ty to měniſch?

H. D. Widżiſch, murjerjo w naſchej wßy hródż wjelbowachu a jako mějachu lědom hiſchcże pok dnja cżinicż, dha ſ hródże won wuſkakachu a wjelb ßo ſa nimi wali.

M. T. Dha móże jedyn rjez: A jich ſkutki ſa nimi du.

H. D. Abo wjele wjazy móhło ßo prajicż: Jich ſkutki ſa nimi leczachu.

M. T. Haj, to je też wěrno.

Jedyn w kóżdym naſtupanju kmany pohoncż pſchi ſdże wot 45 hacż 50 tl. móże hnydom abo k nowemu lětu 1867 do ßkużby ſtupicż. Hdże? to je ſhonicż we wudawarni Serb. Nowinow.

Cyrkwinske powjesće.

Křćene:

Michałska cyrkej: Marja Helena, Jana Augusta Wićzasa, wobšedźerja kralowego młyna, dź. — Hana Theresia, Mateja Symanka, wobydlerja na Židowje, dź. —

Podjanska cyrkej: Hana Amalia, Jakuba Vita Krala, žiwnoscźerja a rychtarja w Małšezach, dź.

Zemrjeći.

Dźeń 1. septembra: Korla August Hofmann, wobydleŕ na Židowje, 49 l. 7 m., na kholeru. — 8., Emma Helena, Madleny Schmidtez se Židowa n. dź., 3l. 3m., na widliſchcźa. — Marja rodź. Pöthigez, njebo Jurja Hofmanna, wobydlerja na Židowje, wudowa, 71 l., na kholeru. — 9., Hana Karolina rodź. Roliz, Jana Micźki, wobydlerja na Židowje, mandźelſka, 53 l., na kholeru. — 10, Madlena rodź. Rjeczkez, Jana Bohuwěra Paula, pohoncźa na Židowje, mandźelſka, 36 l. 7 m., na kholeru. — Pětr Handrik, wobydleŕ na Židowje, 39 l. 3 m., na kholeru. — Jan Jurij Rachliza, wobydleŕ na Židowje, 56 l. 5 m., na kholeru. — Marja Madlena rodź. Janaſchez, Jana Hadama Klingſta, khěžerja na Židowje, mandźelſka, 40 l. 1 m., na kholeru. — Hana Augusta, Madleny Schmidtez na Židowje n. dź., 1 l. 6 m., na widliſchcźa. — 11., Korla Ernſt, Jann Horaka, cźěßle w Budyſchinje, ß., 1 l. 3 m. 14 d., na ſubczki. — Hana Karolina rodź. Protzez, njebo Theodora Hermanna Lea, wobydlerja na Židowje, wudowa, 49 l. 2 m., na kholeru. — Marja rodź. Symankez, Korle Wićzasa, khěžerja na Židowje, mandźelſka, 29 l. na kholeru. — 12., Johanna Khryſtiana rodź. Borſka, Jana Wehle, prěnjeho wuczerja na Židowje, mandźelſka, 47 l. 2 m. 22 d., na kholeratyphus. — Jan Bohuwěr Schuſter, kubleŕ na Židowje, 59 l. 5 m., na kholeratyphus. — Khryſtiana Louiſa rodź. Müllerez ſwudowjena Tietzowa na Židowje, 47 l., na kholeru. — Marja rodź. Winklerez, Jana Henki, wobydlerja na Židowje, mandźelſka, 40 l., na kholeru. — Bernhard, Reinholda Klingſta, cigarrydźěkarja pod hrodom, ß., 2 l. 6 m. — 13., Hańža rodź. Wićzaſez, Jurja Mulki, wobydlerja na Židowje, mandźelſka, na kholeru. — Hana Gerſcha rodź. Sarinkez, Adolfa Hermanna Heinolda, měſchcźana a rěſniſkeho miſchtra, mandźelſka, 33 l., na kholeru. — Pawoł, Korle Auguſta Salma, ſchewza pod hrodom ß., 1 l. 9 n. — Jurij Hellgeiſt, wobydleŕ na Židowje, 54 l., na kholeru. — Marja rodź. Niczkez, njebo Handrija Schuſtera, žiwnoscźerja w Maleſchezach, wudowa (na Židowje), 64 l. 4 m., na kholeru. — Marja rodź. Wićzaſez, Handrija Halmy, khěžerja a cźěßle na Židowje, mandźelſka, 70 l. 4 m. 21 d., na kholeru. — Korla August, Michała Dudy, pjekarja na Židowje, ß., 1 l. 2 m., na ſubczki. — 14., Ernſt Moritz, J. G. Schönbacha, wobydlerja na Židowje, ß., 9 l. 11 m., na kholeru. — Hana Auguſta, Johanny Erdmuthy Berthy Parthumez na Židowje n. dź., 10 n., na kholeru. — Hana Auguſta Emma, Hendricha Auguſta Mučerja, murjerja na Židowje, dź., 1 l. 10 m na kholeru. — Jan Zyž, wojak 4. bataillona 4. kompagnije, Michała Zyža, žiwnoscźerja w Sſtonej Borſchczi, ß., 23 l. 9 m., na ſuchoczinu. — 15., Hańža rodź. Zuriz, njebo Michała Libſche, ratarja na Židowje, wudowa, 67 l. 5 m.. na dujatu róžu. — Ferdinand Meyer, ſchtrympaŕ na Židowje, 48 l., na kholeru. — Hana Khryſtiana Kſchižankowa, wobydlerka na Židowje, 32 l. 1 m. 14 d., na kholeru. — Handrij, Handrija Junkera, wobydlerja w Nadźanezach, ß., 3 l. 6 m., na kholeru. — 16., Khryſtian Bohuſław Pöhler, měſchcźan w Budyſchinje, 72 l., na kholeru. — Marja rodź. Korczmarjez, Jana Nyczе, wobydlerja w Budyſchinje, mandźelſka, 30 l., na kholeru. — Hana, mandźelſka kowarſkeho miſchtra Fritſche, 39 l., na kholeru. — Hańža Kſchižankowa, wudowa w Budyſchinje, 74 l., na kholeru. — Jurij Schaka, khěžeŕ na Židowje, 45 l., na kholeru. — Madlena ſwudowjena Polanowa na Židowje, 80 l., na kholeru. — Auguſta Louiſa Klara, Jana Korle Ferdinanda Lorza, cźěßle na Židowje, dź., 3 l. 9 m., na kholeru. — Ernſt Jurij, Jana Döcki, khěžerja a cźěßle na Židowje, ß., 5 l. 1 m., na kholeru. — Katharina rodź. Kubizez, njebo Michała Wawrika, khěžerja w Miłoczizach, wudowa, khěžerka na Židowje, 70 l., na kholeru. — 17., Jan Ernſt Wolſchka, měſchcźan a ſankarſki miſchtr w Budyſchinje, 51 l. 3 m., na kholeru. — Richard Alexander, Korle Adolfa Wetzki, khěžerja pod hrodom, ß, 4l. 4 m. 20 d., na kholeru. — Auguſta rodź. Hachez ſwudowjena Köhlerowa na Židowje, 48 l. 2 m. 12 d., na kholeru. — Hana Auguſta Wünſchez ſe Židowa, 20 l., na kholeru. — Jana Auguſt Fulk, murjeŕ na Židowje, 32 l., na typhus. — Hańža rodź. Kuſcźanſka, Jurja Schmißa, wobydlerja na Židowje, mandźelſka, 39 l., na kholeru. — 18., Hana, Korle Kahody, inſpektarja w Rakezach, ſawoſtajena wudowa w Budyſchinje, 46 l., na kholeru. — Handrij Rychtaŕ, domownik w hoſcźeńzu k poſtměßazu, 59 l., na kholeru. — Hana Khryſtiana, Jana G. Auſta, khěžkarja w Němßezach, dź., 7 l. 7 m., na kholeru. — Hana rodź. Rehorkez, njebo Michała Krala, žiwnoscźerja w Małšezach, wudowa, 71 l., na ßłaboſcź. — Madlena rodź Rjekez, Jana Schütze, wobydlerja w Budyſchinje, mandźelſka, 56 l., na kholeru. — Jan Rychtaŕ, wobydleŕ pod hrodom, 59 l., na kholeru. — 19., Hana Madlena rodź. Kudźeliz, Auguſta Rencźa, khěžerja na Židowje, mandźelſka, 47 l. 18 d., na kholeru. — Marja Madlena, njebo Michała Michałka, wobydlerja pod hrodom, wudowa, 57 l. na kholeru. — Michaŕ Hilla, wobydleŕ w Budyſchinje, 40 l, na kholeru. — Hańža rodź. Bartkez, Handrija Junkera, wobydlerja w Nadźanezach, mandźelſka, 40 l., na kholeru. — 20., Hana, Handrija Junkera, wobydlerja w Nadźanezach, dź., 13 l., na kholeru. — Pětra Kobanje, khěžerja na Židowje, morwonarodźena dź. — Ernſt Wylem Jakub, khěžer na Židowje, 35 l. 3 m. 7 d., na kholeru. — Hana rodź. Kindermannez, njebo Jakuba Měrcźinka, wobydlerja pod hrodom, wudowa, 52 l.. na kholeru.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchczu.

K nětcźiſchemu nalětnemu cźaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muzſkeje draſty:

ako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židźe, wokmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedźbowacź, ſo ßu wſchě draſcźenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczišnami mózu kózdu konkurrenzu pſchewinyczź.

C. W. Bitzka.

Skład schpihelow, stotychkromow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Skład schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow Rudolpha Wilhelma

na ßerbſkej haßy cżo. 20 najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płacżiſnach ſ tuthym porucża.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

Nowoſcże ſ maßy,

jako:

buckskiny a ßukna k mantlam a t, d., nowe wołmjane rubiſchcża na hłowu, tajke ſhalrubiſchcża, draſcżenja, nowy katun, běłe a pißane gardiny; atlaßowe, żidżane a wołmjane lazy, żidżane rubiſchka do dybſaka a na hłowu, dale płatowe a bawmjane koſchle, flanelowe koſchle a chemiſetty, konjaze deki a tajke na poßleſchcża, wołmjane jecżki a ſpódne khołowy.

Wſchitko to ma we najwjetſchim wubjerku a w tunjej płacżiſnje na pſchedań

Eduard Hartmann

w Budyſchinje na ſnutſknej lawſkej haßy.

Ja ßebi dowolam hiſchcże pſchiſpomnicż, ſo ja jenoż hermanki, **niż** pak na **wicznych** dnjach, w **budże**, hewak pak **jenoż w khlamach na ſnutſknej lawſkej haßy** pſchedawam. Horny.

Jenoż woprawdżity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cżinjeny broſtſyrop nima) ſpodżiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſcżi, ſaźwanju, bróſtowym cżerpjenju, ſchijowej wobcżeżnoſcżi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1tl. na pſchedań:

Jenoż woprawdżity maja tutón, pſches ßwoju ſpodżiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcże G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Pauliſch** w Nakezach,
Bernhard. Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Kouverty

wſchelkich wulkoſcżow po najtuniſchich płacżiſnach pſchedawa kniharnja **Smolerja a Pjecha** w Budyſchinje.

NB. Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

Wulki wubjerk dżěcżazych woſyczkow, w płacżiſnje wot 5 tl. a dróżſcho, każ tež wſchitke druhe korbarſke twory we woßebnej dobroſcżi a tunjoſcżi ma na pſchedań

A. M. Bartuſch,
korbarſki miſchtr w Zidowje.

Nasche manufakturowe a modotworowe khlamy ßu ſ nowoſczemi, ſlip = ſczanſkeje maßy doſtatymi, w kóždym naſtupanju najbohaczišcho wuhotowane a poruczamy je ſ tutym najnaležnišcho.

W Budyſchinje. **Koch a Preu.**

Ssukna, buckſkiny, nawoblekarje, jeczki, wutki k mantlam a t. d. we wulkim wubjerku po jara tuuich płaczišnach poruczataj

W Budyſchinje. **Koch a Preu.**

Prima wodojaßny **petroleum,**
„ jaßnožołty **ſolarwolij**
pſchedawa w zyłym a jenotliwje najtuniſcho
Theodor Schulz, klemptnarſki miſchtr
na bohatej haßy cžo. 89.

Nješchto dobrych prósnych jerjowych tunow
ma tunjo na pſchedań, teho runja tež
prima dwójnje raff. petroleum
= **bély ſolarwolij**
Carl Noack
na ſwonknej lawſkej haßy.

Kaſchczowy magazin
M. Möchela, na hrodowſkej haßy, poručza wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

W Lipicžu je jena khěžniſka žiwnoſcž ſ polom a łuku na pſchenajeczе abo tež na pſchedań.
Wſcho dalſche je ſhonicž cžo. 24 tam.

Na knjezim dworje w Delnej Hórzy ſtejitaj 2 ſtaraj, ale hiſchcze zyle kmanaj rolnaj konjej na pſchedań.
Nikolai, inſpektar.

H. Grieshammer
w Budyſchinje
porucza po najtuniſchich płaczišnach
kalk, kamjente wuhlo, brunizu, hnójne ſrédki, guano, cement, murjerſke zyhle, drainſke roły
na budyſkim dwórniſchczu ſ napſchecza kubłokubi.
Komptoir tež tam a na ſwonknej lawſkej haßy 819.

Kermuſcha
we Wulkich Budeſtezach.
Njedželu, 30. ſeptembra, a pondželu, 1. oktobra, balſka hudžba a nowopjeczene tykanzy, k czemuž najpodwolniſcho pſcheproſchuje **J. Gruhl,** hoſczeńzař.
Sapočžatk w 3 hodžinach.

Cigarry:

No. 10.	25 ſchtuk	25 np.
= 12.	25 = ...	35 =
= 13.	25 = ...	40 =
= 15.	25 = ...	50 =

Khoſej.
punt po 72, 80, 90, 96, 100 np. a t. d.
zokor, ſyrop, roſynki, rajß, jereje poručza najtuniſcho **Rudolph Hölzer**
na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Wſchě družiny **palenza,** bjes nimi
rumowy žitny palenz
(Rum = Korn)
khanu po 24 np.,
rum, arrak pſchedawa po najtuniſchej płaczišnje
Rudolph Hölzer.

Hólczež, kotryž chze ſchewſtwo nawuknycž, móže hnydom do ßłužby ſtupicž pola ſchewſkeho miſchtra Hartſteina w Trjebjeńzach.

600 tl. ßo k dobrej hypothezy na jene burſke kubło na 3 léta pyta. Poſkiczenja njech ßo we wudawarni Serb. Nowinow wotedadža.

Někotſi kmani **dźěłaczerjo** móža hnydom do dźěła ſtupicž na **knjezim dworje w Nadjanezach.**

Jedyn portemonnaie
ſ pjenjeſami je pola k. pſchekupza Pötſchki ležo woſtał. Ton, kotryž je jón na ßo wſał, njech jón tam woteda, hewak budze ßudniſzy pſchecžiwo njemu ſakroczene, dokelž je wón hižom ſnaty.

S tutym praju ja ßwój najwutrobniſchi dźak ßwojim **ßłónkeczanſkim** towarſcham, kaž też k. **Schuſterej** a jeho lubej ßwójbje tam ſa wſche bohate dary luboſcze. Ja ßwoje žiwe dny na to njeſabudu, ale budu ſtajnje ſ najwjetſchej dźakownoſczu na tajku dobroczinoſcž ſpominacž.
W Mödlingu (w Awſtriji), 18. ſeptembra 1866.
Jan Brěſovski,
koprola 2. kompagnije 16. bataillona.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 40. — 6. oktobra. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Hodźija. S Kschiweje Borschcze. S Radworja. S Koperz. S Cźißowa. S Cźornowa. S Huski. Se Židowa. S Budyschina. — Psche kholeru. — Wojerski list. — Cyrkwinske powjescze. — Nawěštnik.

K nawjedźenju.

Cźi ßami cźesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedźa sa nje na schtwórte schtwórtlěto 1866 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadźa. Cźi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich postach Serbske Nowiny tež wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim postam schtwórtlětnje jenož 1 nßl.

Redakcia.

Najnowsche.

Win, 4. oktobra. Po tudomnych nowinach „Neue freie Presse" ßo wo to jedna, so by dotalny sakski minister s Beust jako awstriski minister swonkownych naležnosczow sastupił.

Win, 4. oktobra. Měr bjes Awstriju a Italiju je dowujednany a wczera s wobeju stronow podpißany.

Praha, 4. oktobra. Sakski kral, kaž tež sakska kralowa a prynzeßyna Jurjowa ßu ßo do Karlowych Warow (Karlsbad) pscheßydlili.

Draždźany, 4. oktob. Krajna kommißia je napißanje wschěch wudawkow. sa zuse wójsko wot sakskich wobydlerjow sczinjenych, pschikasało, dokelž ma ßo tajke schkodowanje sarunacz.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

16 tl. 12½ nßl. a 16 tl. — nßl.
pscheńza 67—82 tl., rožka 51—52 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 12 tl. 25 nßl. a
(Cźisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.)

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
29. septembra 1866.

Dowoz: 7967 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	6	—	—	5	20	—	6	7	5	6	—	—
Rožka . .	4	12	—	4	—	—	4	12	5	4	—	—
Jeczmjeń . .	3	—	—	—	—	—	3	—	—	2	27	5
Wowß . .	1	25	—	1	20	—	2	—	—	1	25	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	7	2	5	—	—	—	7	5	—	7	2	5
Jahły . .	6	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	18	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cźahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Draždźan: Rano 7 hodźinow 35 minutow*; dopołdnja 9 h. 11 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m.*; wjeczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wjeczor 6 h. 52 m.*; wjeczor 9 h. 22 m.; w nozy 1 h. 2 m.

NB. Dźeńske billety saßo płacza.

* Pschisanknjenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga).
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Sakska. Na město semrjeteho pruskeho wojerskeho generalgouverneura w sakskim kralestwje knjesa se Schack je generalleutnant s Tümpling postajeny.

Pruske wójsko, kotrež w tu khwilu w sakskim kralestwje steji, nětko, kaž so sda, tudy dale wostanje, pschetoż nowy knjes generalgouverneur je w tychle dnjach wosjewił, so maja so pruske wojerske dželby, w tutym czasu w sakskich městach stejaze, hacž na dalsche jako měrske wobsadki wobhladacz a dyrbja potom jenoż pola khežerjow kwartiru dostacz. Podrožnizy po tajkim nětko žanych wojakow wjazy do kwartirow bracz njetrjebaja.

Budyski sudniski hamtman knjes Hartenstein wosjewjuje, so su we wokrjesu zyleho budyskeho sudniskeho hamta kholery dla wschě sjawne reje hacž na dalische pschi 5 hacž 50tolerskej schtrafje sakasane.

Nowy pruski generalgouverneur wosjewjuje, so smědza so nětko sasso sjawne ludowe shromadzisny a politiske wuradzowanja wotdžerzowacz.

Kralowski wokrjesny dawkowy radziczel Zenker wosjewjuje, so maja so wschitke pschemënjeuja puczow, twarjenjow, ležomnosczow w měsazu oktobru wot wjesnych grychtow a bërkow sapisacz a tajke sapisy wot wjesnych bërkow najposdžischo hacž do 15. novembra t. l. na wokrjesnej dawkowej bërkowni (Bezirkssteuereinnahme) wotedacz.

Budyska měschczanska rada wosjewjuje, so budza letusche nasymske wolmjaze wiki srjedu 10. oktobra wotdžerzane.

Kak daloko s měrom bjes Sakskej a Pruskej je, wo tym my pschezo hischcze niczo wësteho njewëmy. Tola powjedaja draždžanske nowiny, so je minister s Friesen w tychle dnjach w Prasy pola krala Jana pobył a so wot tam psches Draždžany do Barlina podał. Spomnjene nowiny maja wulku nadziju, so budze drje nětko měr bjes Sakskej a Pruskej tola bórsy dowujednany, dokelž je kral Jan nimale do wscheho swolił, schtoż sebi pruske knjezerstwo wot njeho žada.

Minister wójny s Rabenhorst je wóndanjo s Wina k kralej Janej do Prahi pschijël a so potom sasso do Wina podał. — Prjedawschi minister s Beust je so do Mnichowa (München) pschesydlił.

Wot 1. oktobra na sakskoschlesynskej želesnizy a s zyka na wschitkich sakskich želesnizach sasso tejko czahow jesdži, jako to do wójny jesdžachu.

Prußy. Proklamazije, so je Hannoverska, Khurhesenska a t. d. nětko k pruskemu kralestwu pschidželena, buchu w tutych krajach w posleńschich dnjach wosjewjene a su tamnischi wobydlerjo nětko pruszy poddani. (Dotalny hannoverski kral, kotryž w tu khwilu we Winje pschebywa, je pschecziwo tajkemu pschidželenju Hannoverskeje k Pruskej protestirował a napomina swojich dotalnych poddanow, so bychu tež pschichodnje swëru k njemu dzerzeli, dokelž so wón nadzija, so so něhdy sasso do Hannoverskeje jako kral wróczi, kaž su so jeho priedomnizy wróczili, kiž běchu w Napoleonowych czasach tež wuhnaczi.

Nowy bajerski posłanz hrabja Montgelas je do Barlina pschijël a pola krala hižom audienzu měł.

W Barlinje je letsa hacž do 30. septembra na kholeru 7566 czlowjekow skhorjeło. Wot tych je wotkhorjeło 1887, semrjeło 4781 a hischcze khorych 998.

Hrabja Bismark, kotryž je w tu khwilu w Pomorskej na wšy žiwy, so w swojej strowosczi hódnje polëpschuje. — Druzy ministrjo su Barlin tež s wjetscha wopuschczili, so bychu khwilu swobodneho czasa wužili.

Nowe kraje, kotrež je sebi Pruska pschidželika, budza provinzy mjenowane, tak so smëje pruske kralestwo, kotrež hacž dotal s wosom provinzow wobstejesche, nětko 11 provinzow. Nowe tsi provinzy su Hesenska (1,387,000 wobydlerjow), Hannover (1,825,000 wobydlerjow) a Schleswigholsteinska (1,009,000 wobydlerjow.)

Awstria. S Wina pisaja, so su wschitkich wysokich generalow, kiž běchu dla swojeho hubjeneho sadzerzenja w posledzenej wójnje wobskorzeni, bjes schtrafy puschczili, jeneho niskeho offiziera pak sa winowateho spósnali a satsělili. — Małych paduchow wěschcja, ale wulkich puschczeja!

Sakska kralowa a prynzesyna Jurjowa stej so sandženy tydzeń s Wina do Prahi pschesydlikej.

Po awstriskich telegrafach smědza so nětko telegrammy we wschěch ryczach telegrafirowacz, kotrež so w awstriskim kralestwje ryczа.

W Czechach su mało s tym spokojni, so je khežor hrabju Rothkirch-Panthena sa czěskeho kralowskeho namëstnika postajił, dokelž tutón kujes hubjenje czěszy ryczi a so hewak we wschëm hischcze jara k starej schuli dzerži.

Po kajkim politiskim waschnju budze awstriske knjezerstwo nětko swoje snutskomne należnosczе rjadowacz, to pschezo hischcze wëste njeje. Najskerje sebi to wuswoli, kotrež je wopaczne, mjennjzy wone lohko dosez s tak mjenowanym dualismom spyta, to rëka, wone chze so wosebje na dwě narodnosczi, na Němzow a Madzarow sepjeracz a s nich swojich wyschich sastojnikow bracz. To pak sebi Sskowjenjo, kotsiž su po swojej liczbje najbynischi w Awstriji, wëscze lubicz njedadza, ale budza na to czischczecz, so by kózdy lud w ministerstwje a we wyschich sastojnstwach sastupjeny był. So woni to bjes njepokoja njedozpija, je lohko mózmy.

Winska měschczanska rada je wobsanknyła, 6000 schëznakow bjes ranjenych sakskich wojakow rosdželicz. — Ministerstwo wójny je postajiło, so maja so wschitke wojerske flinty tak pschedzëlacz, so móza so wot sady natykacz (kaž pruski zündnadelgewehr.) — Kholera we wschëch awstriskich krajach hischcze kucze dosez sakhadza.

Italia. Garibaldi, kotryž bë sa czaß posleńscheje

wójny ſa roskaſowarja dobrowolnikow pomjenowany, je ßo do Florenza wrócził, a dobrowolnizy ßu ſ wjetſcha rospuſchczeni. — Na kupje Sizilији bě ßo wóndanjo pſches 2000 njebolakow ſjenoczilo a měſto Palermo nadpanyło, ſo by je wurubiło. Ale wojazy a měſchczenjo ßu jich ſaßo ſ měſta won wubili, a nětko ßo tam wot wójſka, kotrež bu teho dla woßebje poßłane, ſa nimi ßlědzi a je jich hižom tójſchto ſabitych a jatych.

Franzowſka. Khěžor a khěžorka chzetaj ßo 10. oktobra do Pampelony we Schpaniſkej podacz a ßo 12. t. m. ſ Biaritza do Saint-Clouda wróczicz. — Nowy miniſter ſwonkownych naležnoſczow, marquis Mouſtier, je ſ Konſtantinopla, hdžež hacz dotal jako franzowſki poßłanz pſchebywaſche, do Pariſa pſchijěł.

Rußowſka. Njewjeſta wulkowjercha-naßlědnika Alexandra, danſka prynzeßyna Dagmara, je do Petersburga pſchijěła a ßu ju tam jara pſcheczelniwje witali.

Turkowſka. Sběžkarjo na kupje Krecze (Kandiji) ßo hiſchcze pſchezo ſ Turkami krucze bija, ale na žanej ſtronje hiſchcze žane prawe dobycze było njeje.

Pokutne dopomnjenje na ßmjercz.

Pſchi wſchěm, ſchtož cžiniſch ty,
Moj luby cžłowcze tuby,
Dha wopomń ßwoju ßmjercz,
Kiž nahle pſchińdze druhdy!
Schtóž huſto ſpomina
Na ßmjercz pſchi ſtrowych dnjach,
Tón měr a pokoj ma
We ßmjertnych hodžinach.

Spomń też na ßwoju ßmjercz
Pſchi wjeßełoſczi tuby,
Ssmjercz žada woporu
Ssrjedz wjeßela też druhdy,
Duž hřeſchnoh' wjeßela
Ssa ſdaluj cžłowjecze,
Měj jeno jenicžzy
Na Boſu wjeßele.

Spomń młody cžłowjecze,
Wſchak huſto na ßmjercz tuby
Też młodych wotwoła
Bóh nahle pſches ßmjercz druhdy
A potom žada ßej
Zich pſched tón ßudny ſtoł,
A ſtorczi do hele
Ssampaſchnych hřeſchnikow.

We lětach najlěpſchich
Też na ßmjercz ſpominajcze
A też hacz najlěpje
Tu duſchu wobſtarajcze.
Schtóž wſchědnje myßli ßej
Na ßmjercz pſchi ſtrowych dnjach,
Tón njeb'dže po ßmjerczi
We helſkich płomjenjach.

Spomń na ßmjercz ſchědžiwzo,
Kiž ſtejiſch ſ nohu w rowje,
Budž druhi Simeon,
Kaž ſteji w Božim ßłowje,
So możſch rjez: Knjeże wſmi
Mje ßwojoh' wotroczka,
Hdyž ſpodoba ßo cži
Dom k ßebi do njebja.

Spomń wſchak, o hřeſchniko!
Hdyž ßy ſchcze žiwy tuby,
Spomń, ſpomń na ßwoju ßmjercz,
Kiž nahle pſchińdze druhdy,
A kajkoh'ž tebje ßmercz,
Hdyž pſchińdze, namyka,
Ty dyrbiſch pſched tón ßud,
Sa tym b'dže twoja ſda.

Spomń na ßmjercz, ſtóßniko,
Też ſa tebje je rada,
Cžiń prjedy pokutu,
Hacz Bóh cže pſched ßud žada,
Tych khrobłych ſtóßnikow,
Kiž ſ hřěchom žortuja,
Bóh huſto nahle jow
Ssej pſched ßud požada.

Spomń na ßmjercz, ſchtóž ty ßy,
Sso woſtaj wſcheho ſteho,
So ßmjercz cže namyka
Tu ſtajnje hotoweho.
Tón wumrje wjeßele,
Kiž wſchitke hodžiny,
Hdyž Bóh joh' ſawoła,
Je k ßmjercži hotowy.

Duž njech wſchak wobſtajnje
Cže, Bože, w myßlach mamy
A też na ßwoju ßmjercz
Tu wſchědnje ſpominamy,
So njetrjebamy ßo
Pſched ßmjercžu poſtróžicz,
So móhli ſ wjeßelom
S njej wotßal k njebju hicz.

Pětr Młónk.

Ze Serbow.

S Hodžija. Knjes kandidat Jakub ſ Budyſchina, dotal domjazy wucžeŕ tuby na farje, je wot wyßokeho kralowſkeho mineŕſtwa powołanje ſa gymnaſialneho wucžerja w Žitawje doſtał. Tón Knjes wſcheje mikoſcze požohnuj też tam jeho ßwěrne prózowanje a wobradž jemu w ßwojim cžaßu duchomnſke ſaſtojnſtwo bjes lubym ßerbſkim ludom, bjes kotrymž wopomnjecze jeho doſtojneho njebo nana hiſchcze pſchezo w bohatym žohnowanju ſteji.

S Kſchiweje Borſchcze, 29. ſeptembra. Dženß dopołdnja w 11 hodžinach wudyri w deleńzy tudomneho kublerja Möſchlera woheń a pſchewobrocži w krótkim cžaßu tuto twarjenje, kaž też pódla ſtejazu hródž a brózeń

do popjeła. Wyſche wulkeho dźela domkhowanych žnjow je ßo Möſchlerej też 1 byk a 9 ßwini ſpaliło. — Cželedźi, kiž bě na polu, je ßo jeje zyła nadoba ſpaliła. .†.

S Radworja. Do naſcheje woßady je njelubosna kholera też hižom pſchiſchła a ſtej w Khelnje 2 woßobje na nju wumrjełej.

S Koperz. W nozy k 27. ſeptembra je tudomny kněžeŕ Jan Krolmus do jeneje łuže pódla bukicžanſkeje ſchcžežki panył a ßo tam tepił.

S Cžißowa. Tudy je ßo 24. ſeptembra jena ſahrodniſka žiwnoſcž wotpaliła.

S Cžornowa pola Kamjeńza. Tudy wudyri 26. ſeptembra wjecžor w 11 hodžinach woheń a ßu ßo twarjenja khěžnika Pjetraſchki, kublerja Weiſy a ſchußejnika Schebela wotpaliłe.

S Huſki. Tudy wumrje po dlěſchej khorowatoſcži 24. ſeptembra naſch prjedawſchi prěni zyrlwiny wucžeŕ k. Korla Bjedrich Esbig a bu ſchtwórtk 27. ſeptembra, wot wjele wokolnych wucžerjow pſchewodžany, na cžeſcžomne waſchnje pohrjebany. Wón je ßo 1800 na Židowje narodźił, je najprjedy 3 lěta w Jaſońzy ſ wucžerjom był a potom nimale 33 lět pola naß ſkutkował. Sswojeje khorowatoſcže dla da ßo wón lětßa 1. julija emeritirowacž, njeje pak wotpocžinka dołho wužiwacž móhł.

Na jeho měſto bu pſched krótkim k. Jan Ludwig powołany a jako prěni wucžeŕ tudy ßwjedženišzy ſapokaſany. Bóh daj, ſo by wón jako naſch nowy wucžeŕ dołhe lěta pola naß ſe žohnowanjom ſkutkował.

Se Židowa. Hacž do ſańdženeje ßrjedy je tudy 178 ludźi na kholeru wumrjeło; w lazarecže je hiſchcže 23 khorych a w jenotliwych domach 9: ſ cžehož je widžecž, ſo je ta khoroſcž tudy jara wotewſaka.

S Budyſchina. Tamnu njedželu cžerjachu 800 wowzow pſches naſche měſto. Pſchiňdžechu pak te ßame ſ jeneho kubła w Hornej Schleſynſkej, kotreż tam wěſty k. Madlung, prjedy w Hornym Hbelſku, wobßedźi. Ma pak tutón knjes też kubło w Dalowizach pola Wurzena, 14 mil ſa Draždźanami. Na tole kubło pola Wurzena cžerjacha nětk ſpomnjene wowzy, a wowcžerjo powjedachu nam, ſo ßo to teho dla ſtawa, dokelž je w Hornej Schleſynſkej wſcho wuſthnyło a wuhoriło a tam žaneje pizy ſa wowzy nimaju. W.

Pſche kholeru.

(Pokracžowanje.)

My ßmy hižom w ſańdženym cžißle tutych nowinow wukładowali, ſo ma ßo k wotwobroczenju kholery na to džełacž, ſo by wo wßy ßamej, kaž też w jenotliwych domach, ſtwach a ſparnych komorach cžiſty, ſtrowy a lěpſchi powětr (loft) naſtał a też pſchezo wostał. Dale, ſo je wot wulkeho wužitka, hdyž ßo hnojowe jamy wuwoža, wucžiſcža a desinfiziruja, ſchtož je tam woßebje wužitne, hdžež hnój pſched ſparnej komoru leži. Runje tudy je ſtrach najwjetſchi, pſchetož hdyž wobydlerjo hubjenych ſtwow tola wo dnjo wonka a po tajkim w lěpſchim powětru pſchebywaja, dha woni potom zyłu nóz w tajkej, ſ dußatym powětrom napjelnjenej komorje ſpja a dyrbja ſkhorjecž.

Shonjenje je pokaſako, ſo je runje tam, hdžež je ſparna komora w najbližſchej bliſkoſcži hnojowcje jamy a hdžež ßu hnójniſchcža 1—2 łohcžej wyſche, dyžli wokno, najwjazy cžłowjekow wumrjeło. — Też móže jedyn wěſcje wěricž, ſo kóždy ras wobydlerjo tajtichle wobydlenjow na hłowjazu khoroſcž, ſcharlach, woßypizy, jětra abo kholeru, hdyž do wßy pſchiňdže, najprjódzy ſkhorja.

Hdyž nětko wěmy, ſo ſkaženy, hubjeny powětr a njecžiſtoſcž w domje a wokoło doma wſchě hroſne khoroſcže płodži, dha dyrbimy ſe wſchej mozu temu napſchecžiwo ſkutkowacž a pſches desinfizirowanje, cžiſcženje a rjedženje tajke domy ſaßo do ſtrowych wobydlenjow pſchewobrocžicž.

Wobarnowanje, kotreż wjele ludźi hacž dotal pſche ſchkódne ſkutkowanje tajkeho ſkaženeho powětra nakožowaſche, bě picže palenza. Hacž runje běchu ßo mjenujzy ludžo k hubjenemu powětru we wobydlenjach pſchiwucžili, dha tola hinak bycž njemóžeſche, hacž ſo wón cžłowſke cžěło njeſtrowe cžinjeſche. Měſto teho, ſo budźichu ludžo ſkaženy powětr polěpſchili a tak ßwoje cžěło ſaßo wuſtrowili, dha woni tola radſcho to cžinjachu abo hiſchcže cžinja, ſo palenz pſche khorowatoſcž pijachu a pija. Na wokomiknjenje ſda ßo to dobre bycž, ale hdyž ßo cžłowſke cžěło ſtajnje ſ palenzom pohanja, dha ßo tola ſkónczńje nerwy a mozy tak napinaja, ſo ßo cžěło potom wjazy dowobaracž njemóže, hdyž cžežka khoroſcž na nje pſchiňdže. Wone ßo potom cžißnje a runa ßo konju, kotrehož móz ßo ſ kſchudom pſche wſchu měru napinaſche. Wón panje a njemóže wjazy dale.

Teho dla tak wjele na kholeru khorych ludźi ſemrje, kiž ßu wjazy palenza pili, hacž je jim wužitne. Tajzy ludžo ßu też hewak huſto njeporjadni, maſani a ſe ſtracha pſched kholeru ſtajnje pjeni. Khoroſcž jich nadpanje. Lěkaŕ jim pſches nju pomha, ale měſto teho, ſo bychu nětko ſ khoreho łoža ſtanyli, ßłabja woni dale bóle, dokelž ßu jich mozy wot palenza woßłabnjene, a woni wotemreju.

Pſchi měrnoſcži w pieżu dyrbi pak też měrnoſcž w jědži bycž. Kóžda njeměrnoſcž ſchkodži też tudy.

W cžaßu kholery dyrbi ßo kóždy ſminycž pytacž wſcheje ranzateje a jara tucžneje jědże, wſcheho ſeleneho warjenja, njewarjeneho ßadu a kórkow. Tajka zyroba lohko běženzu ſałoži. Duž njech ßo kóždy na ßuche warjenje wobmjeſuje, jako na hejduſchku, griß, krupy, jahły, nudle ſ cželazym, ſkopjazym abo howjaſym mjaßom a běrny njech ßo radſcho tołcžene, dyžli kuſkate jědża.

Rano k ßnědanju njech ßo dobry cjorny khofej pije, też lohki pfeffermünzowy abo khamilkowy thej. S cjaßami wužij ſchkleńzu dobreho cjerwjencho wina a dobreho piwa. Wody pij mërnje a jenoż wotwarjenu a potom ſaßo wuſtudżenu.

Wokoło delneho żiwota měj ſchëroku wołmjanu bindu ſwjaſanu a hladaj ßo wſcheho ſaſymnjenja; ßy-li ßo pak nëkak ſaſymnił, dha ßo bórſy do łoża lehń, ſo by ty wo dnjo abo w nozy ſaſymnjenje wupocżił.

Pod nałożowanjom tajkeho ſadżerżenja, każ ßmy nëtko prjódkpißali, najſkerſcho ſtrowy woſtanjeſch abo kholera cje jenoż ßkabje pſchimnje; ſaſtupi pak tola klukotanje w żiwocże, bëżenje a mucżnoſcż, dha cjim ſkerje wot dalſcheho ſapſchijecża kholery pſchepuſchczeny woſtanjeſch, cjim bóle ßo na kedżbu bjerjeſch. Pſchetoż wſchë ſapocżatki kholery w tajkim cjaßu ßo na żane waſchnje wot bëżenja a brjuchbolenja w druhich cjaßach njerosdżëla, a teho dla dyrbja ßo tute ſapocżatki jara ßwëru na kedżbu bracż, dokelż potom cjëżko njeje, cjëżku khoroſcż, kotraż by hewak pſchińcż mohła, hižom ſ cjaßom wotwobrocżicż abo tola jara poßłabicż.

Kohoż bëżenje abo kholerina nadpanje, njech ßo hnydom do łoża lehnje. Nohi a ruzy ßo jemu potom ſ cjopłej wodu a kißakom, kiż ſtej w hromadu ſmëſchanej, ſ ruku abo ſ flanelowej lapku rybuja a potom wutrëja. Na brjuch ßo poł hodżiny wulki żonopowy pleſtyr (Senfteig) położi a po jeho prjecżwſaczu ßo tam cjopłe ßuche wobwalki (wohrjewane mucżne mëchi, wołmjane rubiſchcża) kładu. Picż ma ßo thej ſ pfeffermünzy, khamilkow abo lipoweho kcjenja, a wrócżenje ma ßo, hdyż pſchëſtacż nochże ſ brauſepulverom, ſ lodowej wodu abo ſ kuſkami lodu, do huby wſatymi a pożrjenymi, ſaſtajicż. — Pſchi wulkej lacżnoſcżi njech khory wodu, ſ cjerwjenym winom naměſchanu, pije a k jëdżi njech jemu wowßne krupy abo wódne nudle (Waſſernudeln) ßkuża. — Nochże bëżenje hiſchcże pſchezo pſchëſtacż, dha doroſcżeny cjłowjek wot doktora Büttnerowych kholerakrepkow kóżdej dwë hodżinje jenu khofejowu łżicżku (dżëcżi połłżicżki) bjerje, hacż bëżenje ſaſtanje. — Tute krepki ßu w budyſtimaj haptykomaj doſtacż a płacżi bleſchka 10 nßl.

(Skóncżenje pſchichodnje.)

Wojerſki liſt

wot Jana Mikanje,

kral. ſakſkeho wojaka 15. infanteriebataillona 4. kompagnije.

(Pokracżowanje.)

Dale myßlach ßebi leżo: Ja mam wujow w Suberniży a w Khołmje, haj Sſerbjo ſ horneje a delneje Łużiży ßu wojazy, tak też Polazy a ßu we wobëmaj wójſkomaj, a pſchecżiwo tutym ßłowjanſkim bratram dyrbju nëtko wojowacż a my dyrbimy nëmſkich należnoſcżow dla jedyn teho druheho ſabiwacż. Knjeże, mój Bożo! Hladaj ty ſ wyßokoſcże dele do tajkich ſkutkow a do tajkeho krejroſlecża; cji wjerchojo ßu wſchitzy na Khryſta kſchcżeni, ßu kſcheſcżijenjo, ale hdże je widżecż jich luboſcż? Knjeże, naſch Bożo! Daj jim ſaßo myßle měra a jednoty do wutroby a daj dżenßniſchi dżeń poßleni bycż teho krejpſchelecża; woni ſteja naſdala a khudżi budża mrëcż a krawicż. O ty drohi ſbóżniko knjeże Jeſußo, pſchińdż ty tola k pomozy tym, kiż tebje w tutej ſrudnej hodżinje proſcha, a jeli ja ßwoju lubu mandżelſku a ßynka jow wjazy njewnhladam, dha naß wſchitkich pſches twojeho ßwjateho Ducha junu w tamnej wëcżnoſcżi pſched twojim thronom w hromadu pſchiwjedż. Na to wuſpëwach hiſchcże mjelcżo wotzenaſch. A mi ßo doſta Knjeſowe ßylne ßłowo: Njeboj ßo, pſchetoż ja ßym ſ tobu! do wutroby. Wjeßoły potom poſkocżich a hladach, kak kule pjerſchcż prjedy naß horje cżiſkachu.

Pſchezo ßylniſcho lëtachu pruſke kule wyſche naſcheju, prjedy naß ſtejazeju batterijow hacż nimale k nam, a my ßłyſchachmy, ſo ßo naſcha 1. a 2. brigada, każ też taj dwaj bataillonaj tſëlzow pod horami ßylnje ſ Prußami bijachu. Jich a pruſke tſëlenje klinczeſche wot lëtazych kulkow, każ by jedyn hróch pſches kſchidu ßak, zyła bitwa a jeje ſrudny ſchumjazy ropot bë na to podobny, każ by jedyn we woleńzy był, hdżeż 100 pëſtow dże.

My kóżde wokomiknjenje myßlachmy, ſo budżemy też dele pod horu do wohnja cżahnycż dyrbjecż. Dha na jedyn ras połkownik (oberſt) pſchijëchu a kommandowaſche: „15. a 16. bataillon do prëdka, k podpjeranju tych brigadow w dolinje!“ Hacż runje nëtko teho a druheho ſ hroſu ſyma ſatſchaßny, dha tola wſcho do prëdka dżëſche a my ſtari dobri towarſchojo podachmy ßebi ruzy, prajizy: „Bože mje na tutej ſemi; my ßnadż ßo żenje wjazy njewidżimy!“

S khwatom cżehnjechmy na to na lëwym boku naſcheju dweju batterijow do doka dele po wiſchnjowej horje. Pruſzy kanonirojo naß bórſy pytnychu; pſchetoż hnydom pſchileczachu nëkotre pruſke kule, kiż nëkotrym tołſtym wiſchnjam wyſche naß wjerſchki wotraſychu a ßo ßame do ſemje ſarychu. Naſch major jëchaſche dele hacż do doka a kommandowaſche tam: „tſecżi rynk k blenkrowanju!“ K temu też ja ßłuſchach a duż my nëtko w jenym ſkoku pod nawjedowanjom feldwebla ſ Hoyer prëki pſches żita pſchecżiwo Prußam cżërjachmy.

(Pokracżowanje.)

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Michał Hantuſch, měſchćan a kheżeŕ w Budyſchinje, ſe ſwudowjenej Petermannowej rodż. Nedźiz. — Auguſt Voigt, ſahrodnik w Minakale, ſ Hanu Khryſtianu Schwibżez.

Michałska cyrkej: Korla Hendrich Kłóß, młynk-wobżedżeŕ w Brěſowje, ſ Hańżu Madlenu Kreczmarjez tam.

Podjanska cyrkej: Michał Sauer, měſchćan a kheżeŕ w Budyſchinje, ſ Hanu Franziſku Sentnerjez.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Marja Madlena, Pětra Khežora, wobydlerja w Budyſchinje, dż. — Guſtav Oſkar, Michaka Schneidera, kowarja-najeńka, ß. — Eduard Kurt, Korle Auguſta Pětſcha, knjeżeho pohoncża, ß. — Marja Klementina a Korla Franz, Korle Pětſcha, měſchćana, kheżerja a rěſbarja, dwójniſkej dźěſći.

Michałska cyrkej: Marja Hańża, Jana Bohuwěra Hilbenza, kheżerja a tyſcherja pod hrodom, dż. — Jan Bohuwěr, Jana Bróſka, knjeżeho měſcherja w Makßezach, ß. — Guſtav Max, Guſtava Eduarda Peikerta, drainirſkeho miſchtra we Wurizach, ß. — Pawoł Emil, njebo Ernſta Auguſta Käſtnera, ßukelnika na Żidowje, ß. — Korla Wylem, Mateja Schibaka, wulkoſahrodnika w Sřeſchinje, ß. — Jan Auguſt, Hany Khryſtiany Miczrichez w Dobruſchi, ß.

Podjanska cyrkej: Paulina Hedwiga, Michaka Wagnera, kublerja w Ssmolizach, dż. — Jan Mikkawſch, Mikkawſcha Schuſtera, herbſkeho korczmarja w Běleżezach, ß.

Zemrjeći.

Dżeń 6. ſeptembra: Handrij Hawſch, wobydleŕ pod hrodom, 44 l. 7 m. 18 d., na kholeru. — Hana Khryſtiana Schokcźiz na Żidowje, 22 l., na kholeru. — 7., Jan Ernſt Schokta, murjeŕ na Żidowje, 49 l. 9 m., na kholeru. — Jakub Haderk, wobydleŕ na Żidowje, 44 l. 2 m., na kholeru. — 8., Ernſt Robert ſ Kamjenza, na Żidowje, 36 l., na kholeru. — Hana rodż. Pětſchez ſwudowjena Reißowa na Żidowje, 89 l., na kholeru. — Marja rodż. Petrichez ſwudowjena Rychtarjowa na Żidowje, 62 l., na kholeru. — Jan Bohumił Lehmann, kheżeŕ a poleŕ na Żidowje, 86 l. 5 m., na kholeru. — 12., Madlena Müllerez na Żidowje, 22 l., na kholeru. — Marja njebo Jana Kſchiżanka, wobydlerja na Żidowje, wudowa, 58 l., na kholeru. — Jurij Hellgeiſt, 54 l., na kholeru. — 13., Hana Khryſtiana, Korle Auguſta Hohlanda, wobydlerja pod hrodom, dż. 5 l. 3 m., na kholeru. — Bohuwěr Neumann, kheżeŕ na Żidowje, 65 l., na kholeru. — Eduard Bär, wobydleŕ na Żidowje, 45 l., na kholeru. — 15., Amalia Auguſta, Korle Auguſta Schwibſa, wobydlerja na Żidowje, dż., 9 m. 8 d., na ſubczki. — Gerſcha rodż. Schokcźiż ſwudowjena Bódlinkowa pod hrodom, 61 l., na kholeru. — 18., Hańża rodż. Jonaßez, njebo Jana Ernſta Schokty, murjerja na Żidowje, wudowa, 53 l., na kholeru. — 19., Madlena Schmidtez na Żidowje, 24 l., na kholeru. — Jan Auguſt Parthum na Żidowje, 22 l., na kholeru. — 21., Louis Parthum, ſchtrympariſki towariſch, 28 l., na kholeru. — Auguſta, njebo Jana Bohuwěra Lorza, cźeßle, ſawoſtajena dżowka, 37 l., na kholeru. — Handrij Mrósk, murjeŕ pod hrodom, 38 l., na kholeru. — Marja Langez na Żidowje, 48 l. na kholeru. — Guſtav Adolf, J. C. F. Neumanna, pjekarja pod hrodom, ß., 2 l. 1 m., na kholeru. — 22., Jan Handrij Werner na Żidowje, 31 l. 11 m., na kholeru. — Hańża rodż. Jenczez żenjena Forkelowa na Żidowje 50 l. 11 m., na kholeru. — Marja Suſanna, Korle Adolfa Wetzki, kheżerja pod hrodom, dż., 2 l. 7 m., na kholeru. — Marja Auguſta, Jana Bohuwěra Hilbenza, tyſcherja a kheżerja pod hrodom, dż., 1 d, na widliſchcza. — 23., Madlena rodż. Pſykez, njebo Jana Khežora, kublerja we Wujeżku pola Woſporka, wudowa, 59 l., na kholeru. — Hana Madlena rodż. Jakubez, Korle Auguſta Ludwiga, kheżerja a murjerja pod hrodom, mandżelſka, 46 l. 11 m., na kholeru. — Hana Amalia, Korle Auguſta Ludwiga, kheżerja a murjerja pod hrodom, dż., 11 l. 10 m., na kholeru. — Marja rodż. Domaſchkez, Handrija Fnmfaka, wobydlerja pod hrodom, mandżelſka, 35 l. 1 m., na kholeru. — Marja rodż. Hauptez, Jana Bohuwěra Hokera, wobydlerja pod hrodom, mandżelſka, 37 l., na kholeru. — Franz Korla, Korle Pětſcha, měſchćana, kheżerja a rěſbarja w Budyſchinje, dwójniſki ß., 4 d., na ßłaboſcź. — Korla Henka na Żidowje, 53 l., na kholeru. — Hana Marja Kudżelina, wobydlerka na Żidowje, 75 l., na kholeru. — Marja rodż. Schokcźiż, Michaka Delenka, měſchćana a kheżerja w Budyſchinje, mandżelſka, 26 l., na kholeru. — Jan Handrij Ernſt Pětſch, kheżeŕ a cźeßla na Żidowje, 33 l. 9 m., na kholeratyphus. — Hana Hilżbjeta Eugenia, Korle Adolfa Wetzki, kheżerja pod hrodom, dż., 5 m. 16 d., na ſubczki. — 24., Jan Auguſt, Hany Khryſtiany Miczrichez w Dobruſchi n. ß., 4 d., na widliſchcza. — 26., Madlena rodż. Mużikez, Handrija Pjekarja, kheżkarja w Sſkonej Borſchczi, mandżelſka, 50 l. — Madlena Schokkowa na Żidowje, 34 l., na kholeru. — Katharina rodż. Rjelkez, njebo Michaka Weńki, wobydlerja pod hrodom, wudowa, 64 l., na kholeru. — 27., Hana Khryſtiana, Ernſta Benjamina Schneidera, wobydlerja na Żidowje, mandżelſka, 74 l. 8 m. 26 d. na ßłaboſcź. — Hana Marja rodż. Khmeliz, Auguſta Jakuba, kheżerja a murjerja na Żidowje mandżelſka, 40 l. 3 m. 6 d., na kholeru.

Nawěſtnik.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchczu.

K nětcziſchemu naſymſkemu cżaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muzſkeje drasty:

ako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, żidże, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobroczinje na to kedżbowacź, ſo ßu wſchě drascżenja **mój ſamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leża. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim pfaczifnami mózu kóżdu konkurrenzu pſchewinycź.

C. W. Bitzka.

Skład
schpihelow,
ſtotychkromow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Skład
ſchkleńzowych, porzelanowych a ſteingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy cžo. 20
najdoſpolniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczijſnach ſ tutym porucža.

Skład
blidoweje,
khofejoweje
a
myjneje
nadoby.

Dokelž je mi **G. A. W. Mayerowy broſtſyrop** ſ Wrotßławja, kotryž je mój ßyn pola knjeſa Kurta Albanuſa podla kralowſkeho hrodu w Draždžanach kupił, woßebje dobre ßłužby cžinił pſchi mojim dołholětnym cžerpjenjom na bróſcže, dha radžu kóždemu na bróſcže khoremu k nałoženju **G. A. W. Mayeroweho broſtſyropa.**

Zaukerode pola Draždžan.

Sofia Hetzowa.

Jenož woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Ssukna, buckſkiny, nawoblekarje, jeczki, wutki k mantlam a t. d. we wulkim wubjerku po jara tuuich płaczijſnach poruczataj

W Budyſchinje. **Koch a Preu.**

Prima wodojaßny **petroleum,**
„ jaßnožołty **ſolarwolij**
pſchedawa w zyłym a jenotliwje najtuniſcho
Theodor Schulz, klemptnarſki miſchtr
na bohatej haßy cžo. 89.

Cigarry:

No. 10.	25 ſchtuk	25 np.	
„ 12.	25 „	35 „	
„ 13.	25 „	40 „	
„ 15.	25 „	50 „	

Khofej.

punt po 72, 80, 90, 96, 100 np. a t. d.
zokor, ſyrop, roſynki, rajß, jereje porucža najtuniſcho **Rudolph Hölzer**
na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Wſchě druźiny **palenza,** bjes nimi
rumowy žitny palenz
(Rum-Korn)
khanu po 24 np.,
rum, arrak pſchedawa po najtuniſchej płaczijſnje
Rudolph Hölzer.

Prima **petroleum**
„ **ſolarwolij**
„ **ßwěczenje**
kaž tež wſchitke druhe **kolonialne twory** w najlěpſchej dobroſczi porucža najtuniſcho **J. T. Schulze**
na ſnutsknej lawſkej haßy.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucža wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

H. Grieshammer

w Budyschinje

porucza po najtunischich płaczisnach

kalk, kamjeńte wuhlo, brunizu, hnójne ßrědki, guano, cement, murjeřske zyhle, drainske roly

na budyskim dwórnischczu s napschecza kubłołubi. Komptoir tež tam a na swonknej lawskej haßy 819.

Běły brostsyrop

H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,

kiž ßo we nowschim czaßu **najbóle wat lěkarjow psche kaschel, schijowe, bróstowe a płuzowe bolenje** porucza, ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. stajnje na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Wosowy mas

najlěpscheje dobroscze w originalnych czwizach porucza najtunischo **E. G. Leuner**, rjemjenjeř na bohatej haßy.

Trjebany grat.

Jedyn por **kuczoweho**, 1 por **dzeławeho** gratu a dwě ßedle ma na pschedań **E. G. Leuner**, rjemjenjeř na bohatej haßy.

Jedyn wulki wotroczk a jedyn wulki pohoncz namakataj k nowemu lětu ßłužbu na knježim dworje w Ssmochczizach pola Małeho Wjelkowa.

Jena dobra hospoja sa wobstaranje skotu móže hnydom město dostacz na knježim dworje we **Wukranczizach** pola Niskeje.

Petrolejowe, solarwolijowe, ligroinawe lampy a prima **ligroin** porucza **T. A. Sommer** na schulerskej haßy.

Pschichodnu póndzelu 8. oktobra směje ßo czehnjenje 4. klaßy kral. saksk. krajneje lotterije; k czemuž loßy porucza **C. F. Jäger sen.**

Kedzbu!

Jutsje (njedzelu) na lětusche poßleni ras **kałbaßywukulenje w Ssowrjezach.**

Prima dwójzy raff. petroleum
= běły solorwolij
łamany rajß

jara rjany běły

prósne czwizy se želesnymi wobruczemi a jerjowe tuny pschedawa najtunischo **Carl Noack** na swonknej lawskej haßy.

Petroleum, fotogen a solarwolij w jenotliwym kaž tež pschi wotkupjenju zyłych ballonow, pschedawa najtunischo **David Berger** na žitnej haßy.

Jedyn poß, pinczeř, s pschirěsanymaj wuschomaj, s dwójnym noßom, mały a czorneje barby je ßo shubił. Tón, kotremuž je ßo pschiwdał, chzył jeho w Konjezach pola Porschiz sa dobre myto wotedacz.

Katholski Posoł czo. 19 je wuschoł.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscz, płodzi wjele mloka a sadzěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana spodziwnje hojaza žałba,

kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokasała, porucza ßo w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowskeje haptyki** w Budyschinje.

Dźak.

Dokelž ßmy po czežkej prózy a staroscži nasche wobydlenje s Božej pomozu saßo tak daloko natwarili, so móžemy je wobydlicz, dha ßo s tutym wutrobnje dźakujemy wschitkim pschecželam, wjeßnym ßußodam a kschescžijanskim gmejnam s daloka a s bliska, kaž tež dźěczom a kk. wuczerjomaj boschczanskeje a porschiskeje schule sa wschitke te bohate dary a pomoz, sa pjenjesy, khlěb, žito, ßłomu, sa fóry a ruczne dźěło, s czimž wschitkim ßu nam tu czežku staroscz jara polóžili; woßebny dźak prajimy pak tež kublerjej **Janej Holnikej** a jeho mandzelskej, kotrajž staj nam, kaž tež naschemu skotej wobydlenje wobstarałoj.

Bóh chzył to kóždemu wschitko bohacze sarunacz a wschitkich psched tajkim njesbožom swarnowacz.

W Jeńkezach, 2. oktobra 1866. **Jan Běbrach** a jeho ßwójba.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 41. ~ 13. oktobra. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Psche kholeru. — Ze Serbow: Se Smilneje. S Klukscha. Se Židowa. S Njeßwaczidła. S Tšelan. — Wojerski list. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Najnowsche.

Dražđžany, 11. oktobra. Nižschi kommandant twjerdžišny Königsteina, oberst Andrich, je telegrafiszy k Jeho majestoscżi kralej Janej do Karlowych Warow powołany a je ßo tam podał.

Win, 9. oktobra. Tudomne nowiny pißaja, so je na separatnym cżahu wczera dopołdnja we 8 hodzinach dżělba sakskeho wójska, něhdże 400 muži, s Wina do Linza wotjěła, hdżež hacż na dalsche kwartiry dostanu. Wjetsche dżělby sakskich wojakow jutsje a sa jutsischim wotjědu a powjeda ßo, so ßo zyła brigada sakskeho krónprynza do Linza pschepołoži.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
6. oktobra 1866.

Dowoz: 7569 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	ngr.	np.	tl.	ngr.	np.	tl.	ngr.	np.	tl.	ngr.	np.
Pšeńca	6	—	—	5	20	—	6	10	—	—	—	—
Rožka	4	12	5	4	5	—	4	12	5	—	—	—
Jeczmjeń	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Wowß	1	25	—	1	20	—	2	—	—	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Najpodwolnische praschenje. Cżoho dla dha ßo rjany mißionski ßwjedżeń, kotryż bu lětßa w Cżornym Khołmzu wotdżerżany ani w Mißionskim Poßle ani w Serb. Nowinach wopißał njeje?

Jedyn, kiž je tam tehdy był.

Łužičan čo. 10 je wuschoł.

Cżahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Dražđžan: Rano 7 hodżinow 35 minutow*; dopołdnja 9 h. 11 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m.*; wjecżor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wjecżor 6 h. 52 m.*; wjecżor 9 h. 22 m.; w nozy 1 h. 2 m.

NB. Dżeńske billety saßo płacża.

* Pschisankńjenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga).
†) Pschisankńjenje do Zitawy.

Prima dwójzy raff. petroleum
(semski wolij),
= **běły solarwolij**
pschedawam w zyłym każ też w jenotliwym najtunischo.
Rjany kandisshyrop,
= **łamany rajß,**
żelesowitriol (k desinfizirowanju jamow),
prósne nowe jerjowe tuny
pschedawam po najtunischej płacżisnje.

Carl Noack,
na swonknej lawskej haßy.

Přirodospytny wotrjad M. S. zmeje dżensa za tydżeń, dżeń 20. oktobra, popołdnju w 1 hodź. w Thiermannec restauraciji w Budyšinje posedżenje.

Fiedler, pismawjedżer.

Wosjewjenje semrjecża.

Po Bożej njewußlěbnej radże wußny po 24hodżinskim khorym kożu we wěrje do ßwojeho wumóżnika cżicho a měrnje mój drohi, mi njesapomnity mandżelski, nasch staroscżiwy nan a dobroczżiwy bratr, schewski mischtr **Gustav Adolph Fabian** w 46. lěcże ßwojeho żiwjenja. To dawamy dżělbjerjazym pschecżelam a znatym k nawjedżenju.

Budyschin, Boschezy a Lipsk, 10. oktobra 1866.

Madlena swudowjena **Fabianowa**, rodż. **Mosigez**
se schtyrjomi dżěcżimi.

Sakſka. Hacz a hdy budze měr bjes Sakſkej a Pruſkej ſtónczńje wobſanknjeny, wo tym pſchezo hiſchcze niczo wěſte ßtyſchecz njeje a chzedza ßo teho dla ſaſtupjerjo měſta Draždzan a Chemnitza ſ próſtwu na krala Jana wobroczicz, ſo by wón tola po mózhnoſczi rucze měr ſ pruſkim kralom ſczinił a tak ſ jeneje ſtrony wobczežnoſcze a ſchkodowanja kraja pomjeńſchił a ſ druheje ſtrony k temu pomhał, ſo bychu ſakſzy poddani wjedzeli, na czim ßu.

Ryczerkubleŕſzy ſaſtupjerjo ſakſkeho voigtlandſkeho wokrjeża ßu wobſankli, ſakſke wójſko, hdyż ßo to ſ Awſtrije pſches Bajerſku do wótzneho kraja wróczi, na ſakſkich mjeſach na ßwjedzeńſke waſchnje powitacz. Woni ßu tez poſtajili, ſo ma voigtlandſki wokrjeż k temu 3,000 toleŕ nawdacz.

Kralowſka krajna kommißia po poruczhnoſczi pruſkeho wojerſkeho generalgouverneura pſchikaſuje, ſo maja wſchitzy ſakſzy wojazy, kotſiż ßu nękajkeje pſchiczíny dla ſe ſakſkeho, w Awſtriji ſtejazeho wójſka na „urlaub“ do Sakſkeje domoj puſchczeni, to hnydom kralowſkej krajnej kommißiji abo tam, hdjež pruſke wójſko ſteji, pruſkemu kommandantej woſjewicz.. Wuwſaczi ßu khori abo jeczi ſakſzy wojazy, kotſiż ßu wot pruſkeje wojerſkeje wyſchnoſcze na „ßkowo“ na ßwobodu puſchczeni.

Sa 23. burſki wolbny wokrjeż bu 8. oktobra kubleŕ Heinza ſ Dołhaczíz ſa ſapoßłanza a kubleŕ Böhmaŕ ſ Woleſchnizy ſa jeho naměſtnika wuſwoleny.

W Bŕěſy (Wieſa) pola Kamjeńza je ßo 7. oktobra w nozy jena kólnja tamniſcheje zyhelnicze wotpaliła.

Stab a 1. bataillon brandenburgſkeho füſilierregimenta No. 35. je ſ Budyſchina do Draždzan pſcheßadzeny, tak ſo nětko w Budyſchinje jenoż jedyn bataillon tuteho regimenta ſteji.

Jeho majeſtoſcz kral Jan je oberleutnantej Liſkowcj a oberleutnantej ſ Witzleben dla jeju wojerſkeje ſtatnoſcze w kralowejhradſkej bitwje albrechtſki rjad ſpoczížił.

Kholera we wſchelakich ſakſkich měſtach hiſchcze pſchezo knježi a je tójſchto ludži na nju wumrjeło. Teho dla je lipſki akademiſki ſenat poſtajił, ſo budza ßo kollegia na tamniſchej univerſicze hakle 5. novembra ſapoczecz. — W Lipſku je hacz do 4. oktobra 1641 cžłowjekow na kholeru wumrjeło.

Ryczerkubleŕſke ſtawy miſchonſkeho wokrjeża ßu adreßu na krala poßłali, w kotrejž praja, ſo ßu ſ jeho politiku ſpokojni a jeho napominaja, ſo by pſchi tej ßamej wutrał.

W Sakſkej ſteji nětko 24 bataillonow pěſchkow ſ 12,072 muzemi a 3 batterije artillerije ſ 18 kanonami a 330 muzemi pruſkeho wójſka. Kak wjele jěſnych tu je, njeje nam ſnate.

Na twjerdzíſnje Königſteinje je ßo wěſty kanonier Richter, kotrehoż běchu paduchſtwa dla ßadzili, ſ jaſtwa wukłamał a ßo na ſchtrykach po ſkale dele puſchcził a tež czeknył. Skała je tam 35 kohczi wyßoka.

Kommandant twjerdzíſny Königſteina, generalleutnant ſ Noſtitz-Drzewiecki (Drewjezki), je 8. oktobra na czorne jětro (karfunkel) wumrjeł. — Teho runja je major Eppendorf pſched nękotrymi dnjami we Winje na tyfus wumrjeł.

Budyſki ßudniſki hamtman k. Hartenſtein woſjewjuje, ſo maja knjeża ryczerſtublerjo a gmejnſzy ſaſtupjerjo k 15. oktobra na hamt woſjewicz: 1) wjele pruſkeho wójſka a kak dołho ßu jeho w kwartirach měli; 2) ſchto a kak wjele ßu na požadanje kral. hamtſkeho hetmanſtwa abo na požadanje kral. pruſkeho wójſka lifrowali; 3) hacz a kak wjele, każ tez na kak dołho ßu fóry czinicz dyrbjeli a ſchto ßu pſchi tym ſchkodowali; 4) hacz ßnadz hiſchcze konje a grat (woſy) pobrachuja, 5) hacz a kajke ſchkodowanje je nękomu pſches wojerſke ſkutkowanje pruſkeho wójſka naſtało. Kwitunki, ſa lieferunki date, maja ßo ßobu pſchepodacz, ſchkodowanja pak, kiż ßu tak derje pſchi fórach każ pſchi wojerſkim ſkutkowanju naſtake, maja ßo hnydom wot wjeßnych grychtow taxirowacz.

Pruß y. Po kralowym wotpohladanju by ßo 18. oktobra po wſchěm pruſkim kraleſtwje ßwjedzeń měra ßwjeczicz měł, jeli budze hacz do tuteho dnja tez ſe Sakſkej měr wobſanknjeny. — Měſto Barlin je wſchě wudawki, kotrez ßu ßo na nutſczehnjenje wójſka 21. a 22. ſeptembra pſchetrjebało, na 200,000 toleŕ wobliczíło.

Sswjedzeń pſchidzělenja Hannoverſkeje, Naßawſkeje, Khurheßenſkeje a Frankfurta nad Majnom je ßo w ſandzenych dnjach na ßwjedzeńſke waſchnje ſtał a ßu tamniſchi wobydlerjo tajke ważne pſcheměnjenje hiſchcze derje doſcz ſa lubo wſali.

S Barlina pißaja, ſo ßu jednanja ſe ſakſkim kralom poczake ſtónczńje pěknje do prědka hicz, tak ſo ßo wobſanknjenje měra bórſy wotczakowacz hodzi, woßebje dokelž je ſrjadowanje wojerſkich naležnoſczow tak daloko wujednane, ſo je pruſke knjeżerſtwo ſ tym ſpokojene. Tez powjeda ßo, ſo ſměje Sakſka woßom millionow toleŕ ſa wójnſke khoſty na Pruſku płaczicz, hacz runje je ſakiki kral tutu ſummu wo jedyn million toleŕ pomjeńſchicz pytał. (Hacz je na tutych powjeſczach žane ßłowczko wěrno, to ßo my njeſwěrimy prajicz, dokelž ßu naß w tajkim naſtupanju tak derje pruſke każ ſakſke nowiny hižom wjele krócz wobołhake. My pak tu wěz powjedamy, dokelž jednanje wo měr ſ Pruſkej hižom tak jara dołho traje a dyrbi ſtónczńje tola tak abo hinak nękajki kónz dobycz.)

Awſtria. W tutych dnjach bě we wſchelakich nowinach wjele ryczow wa tym, hacz budze prjedawſchi ſakſki miniſter ſ Beuſt ſa awſtriſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſczow wuſwoleny abo niz, a powjedaſche ßo, ſo je pruſke knjeżerſtwo ſ tym hroſyło, ßwojeho póßłanza ſ Wina wotwołacz, hdy by knjes ſ Beuſt ſpomnjene miniſterſtwo doſtał. Mjenujzy kóżdy wě, ſo je knjes ſ

Beuſt ſpomnjene miniſterſtwo doſtał. Mjenujzy kóždy wě, ſo je knjes ſ Beuſt najwjetſchi pſcheczíwnik Pruſkeje a ſo by wón teho dla tež najſkerje wſchu prózu nałożował, kak by Pruſkej ſchkodźicz móhł. Tajke jeho myßle tež awſtriſke ludy derje ſnaja a nochzedźa jeho po tajkim ſa miniſtra měcz, prajizy, ſo woni tajkich miniſtrow nuſnje trjebaja, kotſiž ßo jenoż ſa wužitk awſtriſkich ludow ſtaraja, niz pak tajkich, kiž ßo ſ zuſymi wjeŕchami wadźa a ßo wo domjaze ſboże njeſtaraja. Hacz teho dla ſ nowej miniſterſkej ßłużbu knjeſa ſ Beuſt ſchto budże, je hiſchcze njewěſte.

Saſſki kral a jeho ßwójba w tu khwilu hiſchcze pſchezo w Karlowych Warach (Karlsbad) w Czechach pſchebywa.

Po kraloweihradſkej bitwje rěkaſche, ſo budże Benedek pſched wojerſki ßud ſtajeny, ale hacz dotal njeje ſnate, hacz je ßo w tajkim naſtupanju nĕſchtó ſtako. Duž je lohko k wĕrje podobne, ſo ßo niczo ſtako njeje. Benedek je mjenujzy pjecza pſched ßudom prajił, ſo na žane praſchenje njewotmolwi, khiba ſo jemu khěžor najprjódzy dowolnoſcz da, wſchitko wojſjewicz, ſchtož je wón wot khěžora we wójnſkich naležnoſczach pſchikaſane doſtał. Wojerſki ßud nochzyſche ßo pak tajkeje dowolnoſcze dla na khěžora wobroczicz, a duž je zyke jeho pſchepytanje pſcheczíwo Benedekej ſaſtajene.

Hrabja Wimpfen najſkerje ſa poßłanza do Barlina pſchińdże. Dokelž pak tam pſchezo hiſchcze dobyte awſtriſke kanony „pod lipami“ ſteja, dha nochze tam wón pjecza prjedy pſchińcz, hacz budża te prjecz wuwjeſene.

Hłowne poſtajenja noweho měra bjes Awſtriju a Italiju ßu tele: Sajeczi wojazy ßo domoj puſchcza. Awſtria niczo pſcheczíwo temu nima, ſo ßo Veneziańſka ſ Italiju ſjenoczi. — Italia ſapłaczi Awſtriji 35 millionow ſchĕßnakow a wosmje 66 millionow venezianſkeho dołha na ßo. — Kubła, wuhnatym italſkim wjeŕcham ßłuſchaze a ßo w Italiji namakaze, ßo, tutym ſaßo dadża, a t. d.

Italia. Kral Viktor Emanuel najſkerje hižom w tutym mĕßazu do Venediga pſchijĕdże, pſchetoż hacz do połojzy oktobra chzedża poßleni awſtriſzy wojazy ſ Veneziańſkeje won bycz.

Wot franzowſkeho wójſka, kotrež hacz dotal w Romje a wokolnoſcze ſtejeſche, nĕtko jena dżĕlba po druhej domoj cżehnje, a hacz do hodow drje poßlenja dżĕlba Rom wopuſchczi. Kak ßo tam potom bamżej póńdże, to je jara njewĕſte; pſchetoż Italſzy bychu jemu rad jeho poßleni kruch ßwĕtneho wobßeżeńſtwa wſali a jemu jenoż jeho duchomne knjejſtwo woſtajili, — a nichtón jim to wobaracz njemóże, jeli to khěžor Napoleon njeſczini.

Franzowſka. W tutym kraju ßu w ſańdżenych njedżelach tak wulke wody mĕli, kaž to wjele lĕt njepomnja, a je powodżenje tejko ſchkody naczińiło, ſo ßo to wobliczicz njeda, tola je jenoż mało cżłowjekow we wodże żiwjenje ſhubiło.

S Roma je powjeſcz pſchiſchła, ſo je mexikańſka khěžorka, kotraž tam w tu khwilu pſchebywa, khwilu roſom ſhubiła była a nĕkotre raſy k bamżej cżĕkała, ſo by ju tón pſched tymi ſakitował, kotſiž chzedża jej, kaž bě ßebi wona to do hłowy ſtajiła, ſ jĕdom ſawdacz.

Rußowſka. W Petersburgu bě, kaž je ſnaty, wĕſty Karakoſow khěžora ſatſĕlicz pytał, ale njebě ßo jemu to radźiło a bu wón na mĕſcze doßahnjeny a po nĕkotrym cżaßom na ſchibjeńzu poißnjeny. Pſchi pſchepytanju teje zyłeje naležnoſcze je ßo wukopało, ſo je wón ßobuſtaw nĕkajkeho ſbĕżkarſkeho towarſtwo był a ludżo, ſ nim k tajkemu towarſtwu ßłuſchazy, buchu tež do pſchepytanja wſaczi. Nĕtko je ßud 34 wot nich k ſchibjeńzy, 15 pak k pſcheßydlenju do Sibirije wußudźił.

Turkowſka. Kſcheſczijenjo na kupje Krecze (Kandiji) hiſchcze pſchezo twjerdże pſcheczíwo turkowſkemu wójſku wojuja a ßu je tež pjecza nĕkotry krócz ſbili, ale hacz budża ßwoje wotpohladanje pſchewjeſcz móz, je jara njewĕſte, dokelž ßo Franzowſka, Awſtriſka a Jendżelſka na žane waſchnje po nich horje njebjerje. Jeniczzy Rußowſka na jich ſtronje ſteji, ale ſchto móże ta wuſkutkowacz, hdyž pomjenowane knjeżerſtwa Turkam radſcho pomhaja, dyžli kſcheſczijanam.

Pſche khóleru.

(Skónczenje.)

Hdyž nĕkoho ſkónczinje woprawdźita khólera nadpanje, dha ma ßo wona kaž bĕżenje a khólerina ſahanjecz, jenoż ſo ma ßo tajke ſahanjenie ſ najwjetſchej wobkedżbnoſczu a ſ wjetſchej mozu ſtacz, dokelž ßu wuprójſnjenja wjele ßylniſche a krej teho dla huſtnje, tak ſo pſches to ſa khoreho lohko ßmjertny ſtrach naſtanje. Duž położcze tajkeho khoreho hnydom do koża, rybujcze jemu ruzy a noſy mózinje ſe ßylnym cżopłym kamferowym kißałom, jeli trjeba tež ſe ſchczĕtkami, tak dołho hacz wón poczina ſaßo cżopły bycz a ßo do poczenja da. Tež móże ßo k tajkemu rybowanju ta kamferowa wodźiczka bracz, kotraž je po mojim poruczenju w budyſkich haptykach doſtacz a tam po nĕmſku „Kampherwaſchwaſſer“ rĕka.

Wulke pleſtry wot żonopoweje mucżki (Senfmehlteig) najprjódzy a potom cżopke beńtuchi wot laneje mucżki (Leinmehlumſchläge) pſches delny żiwot, wjele picze horzeho pfeffermünzoweho, khamilloweho abo lipokczenjoweho theja abo cżopkeje wody, dyrbi ßo nałożicz a to tež tehdy, hdyž khory to wupite ſ wjetſcha ſaßo wuwróczа. Huſto nochzedża khori picz a maja ßo teho dla k temu nuſowacz.

Woſtanu pſchi wſchĕm tym nóß, ruzy a noſy ſymne, poczina pukot wutroby ßłabſchi bycz a wotebjeraja mozy dale bóle, dha ßo thejej nĕſchto czerwjeneho wina abo ruma pſchimĕſcha a dawa ßo khoremu, hdyž chze ßo jemu jara picz, bjes cżopłym piczom ſ cżaßami ſchkleńza lodo-

weje wody, lodowe kuſki, piwo, ſodawodu abo brauſe-pulver, pſchi tym jedyn khoreho dale ßwěru rybuje, hacž ßo ſyma, módroſchěra barba a ßuchoſcž kože ſhubi a khory mocžicž póčznje.

To ßo wě, ſo ma jedyn pſchi nadpadže kholery po lěkarja póßłacž a wobarnowanja dla dyrbi ßo wón też hižom pſchi tholerinje a běženju wo radu praſchecž, dokelž tu wo žiwjenje dže; bjes tym budža te ßrědki, kotreż ßym ja tudy roſeſtajak, tak wjele wužitka dawacž, ſo ma jedyn k wobarnowanju, pomjeńſchenju a poßłabnjenju ſapočzatka khoroſcže a potom pſchi nadpadže ßamym tejko pomozy k ruzy, ſo móže jedyn ſtroſchtnje wuczakacž, hacž lěkař pſchiińdže a ſe ßwojej pomozu pſchiſtupi.

Napoßledku ja hiſchcže woßebje na to kedžbne cžinju, ſo maja ßo ſchaty, poßleſchczowe nawobleczenja, płachty a wſchě wězy, kotreż buchu wot wuprósnjenjow ludži, na kholeru ſkhorjenych abo ſemrjetych, ſanjeſchwarnjene, ßwěru desinfizirowacž a ſo maja ßo wſchitke pſchebytki, w kotrychž tajzy ſkhorjeni abo ſemrjeczi leżachu, wucžiſcžicž, wubělicž a desinfizirowacž.

Dr. Büttner.

Ze Serbow.

H. Se Ssmilneje, 27. ſeptembra. Sańdženu njedželu ßwjeczeſche ßo pola naß džakny ßwjedžeń domkhowanja. Mkodžina běſche Boži dom hacž na najrjeniſcho wudebiła. Wſchudžom wißachu wěnzy a pletwa w najrjenſchim porjedže. Najrjeńſcho bu woltař a klětka wudebjena.

Pola naß ßu ßo też pjenjeſy ſa ſawoſtajene wudowy a ßyroty ſakſkich wojakow a naſchich invalidow ſhromadžowali a je 20 tl. a 10 nßl. hromadu pſchiſchło, ke kotrymž je k. ryczerſkubleŕ Devrient ßam 10 tl. darił.

Pſched tſjomi njedželemi ßwjeczachu džěkacžerjo na tumicžanſkim knježim dworje domkhowanku. Na wjeczor padže wěſta Schwarzowa ſ Birkenrody w knježej bróžni ſ pſchatrow dele. Bu we kuji krwě leżo namakana a njeje hiſchczen dženßniſchi džeń wotkhorika, hacž runje ma lěkarſku pomoz. —

S Klukſcha. Sańdženu póndželu 8. oktobra wjeczor w 10 hodžinach wudyri tudy w kólni krawza Jana Fiedlerja woheń a wotpalichu ßo teho kaž też khěžnika Jana Jurenza wſchitke twarjenja, dale hródž, kolnja a hródž Jana Kſchinjerja na jenej jeho žiwnoſczi, na druhej pak bróžeń a ßwinjazy khlěw.

Žakoßnje je to, ſo je ßo 15lětny kruwarſki Ernſt Brytſcha, kotryž na ßwinjazym khlěwje ſpaſche, ßobu ſpalił.

Se Židowa. Kholera je tudy najſkerje zyle ſaſtała, pſchetož hižom pſches tydžeń tu na nju nichtón ani ſkhorjeł ani wumrjeł njeje. — Sa to wona nětko w měſcže Budyſchinje ſakhadža, hacž runje ßmě jedyn prajicž, ſo tam wona ßurowje njewuſtupuje, dokelž wſchědnje jenož 3—5 ludži na nju wumrje.

§*. S Njeßwačžidła. Sańdženu njedželu widžachmy w naſchim Božim domje rjanu nowu Božu martru abo kſchiž, kiž ßo pſchi pohrjebach prjedy cžěła noßy.

Dokelž je prjedawſchi kſchiž ſtary a njenapohladniwy, dha běſche ßo ſprawny ßerbſki mkódžeńz Korla Schołta ſ Krónzy wabjeny ſačžuł, ſ luboſcže, k dopomnjeczu na ßwojeho njeboho nana, pod wěſtymi wumjenjenjemi woßadže nowy kſchiž daricž, kotryž měješche ßo na pohrjebnym dnju jeho nana prěni krócž prjedy cžěła njeſcž, ſchtož je ßo też ſtało.

Woßada budže ſa tajki dar wěſcže džakomna.

S Tſělan. Schtwórtk wjeczor 11. oktobra w 7 hodžinach wudyri tudy woheń, a pſchewobroſczi wſchitke twarjenja kublerja Bartha do procha a popjeła. Se žnjow njeje ßo niczo płomjenjam wutorhnycž mohło a je też rjeczaſnik w nich kónz wſak. Woheń je pjecža jedyn zuſnik ſakožił.

Wojerſki liſt

wot Jana Mikanje,

kral. ſakſkeho wojaka 15. infanteriebataillona 4. kompagnije.

(Pokračžowanje.)

Jako my potom na maku hórku pſchiběžachmy, dha nam počzachu ſ jenje, prjedy naß leżazeje wßy kulki ßylnje wokoło wuſchow hwiſdacž. My ßo teho dla khětſije w žicže k ſemi cžißnychmy, bjes tym pak granata ſ praweho boka pſchilecža, kotraž k wulkemu ſbožu tola nikoho wot naß njewobſchkodži, hacž runje naß ſ pjerſchczu khětro potroſchi. A dokelž wjedžachmy, ſo budže druha do naß, jeli ſkok dale njeběžimy, dha ſpěſchnje do wßy khwatachmy na Prußow, kotſiž bórſy zofachu, pſchetož woni ßylni njeběchu. Pſchi tym ſawoła naſch feldwebel huſto doſcž: „Mikanja ſkočz do prědka a pohladaj, hdže ßu!“ a hacž runje dyrbjach to wjele krócž cžinicž, je mje Bóh lnby knjes tola ſwarnował, ſo mje tam žana kulka njetrjechi. Prußojo wjeß ſkónczjnje wopuſchczichu a my do nich tſělachmy, tola, moji lubi cžitarjo, mi to žane wjeßele njeběſche, ale ja ſe želniwej wutrobu kójdu kulku do tſělby puſchczich.

Naſch 13., 14. a 16. bataillon pěſchkow a 4 bataillon tſělzow ſ Prußami tam bitwu bijachu, hdžeż běchmy rano ßwoje ſelene hěty ſpowaleli, my pak bijachmy ßo w dolinje a batterije tſělachu na ßo pſches dok a lěßy.

S naſcheho lěweho boka bóle ſeſady bě na hórzy wjeß, hdžeż awſtriſzy pěſchzy ſtejachu, kiž mějachu najſkerſcho tu pſchikaſnju, tón lěß ſ lěweho boka ſakitacž a ſ nami w jenej ßmuſy do prědka kracžicž. Ale cžoho dla ßo to njeſta? Wo to ßo ja jako wojak praſchecž nimam. Ja pak tak wjele wěm, ſo tam zyły regiment

Prußow nuts cžehniſche a woni do teje wßy, hdžež my běchmy, bórſy tak tſlecž počžachu, ſo ju wopuſchčicž dyrbjachmy. Naſch feldwebel pak, Prußow wuhladawſchi, daſche to majorej prajicž a tutón pſches adjutanta naſchemu lubemu krónprynzej na horje, ale wſcho bě pſchepoſdže! Nětko hakle ßo prawa bitwa ſapočža; lěß k prawizy džeržachmy my Sakſojo a lěß k lěwizy Prußojo, też vſchihna regiment awſtriſkich hulanow, ale pſchepoſdže. Woni njemóžachu ſ Prußami w lěßu niczo pſchihotowacž, ale wjele padže jich ranjenych na žitniſchczu a jich konje cžěrjachu rjehotajo ſa tamnymi, kiž naſpjet jěchachu. Potom pak cžehnjeſche bataillon ſakſkich tſělzow a dwaj bataillonaj awſtriſkich pěſchkow do lěßa Prußam napſchecžiwo; — cži pokračžowachu a tamni też, kóždy ſeſady ſchtoma tſělejo, ale pſchezo wjazy Prußow cžěrjeſche do lěßa na pomoz, Sakſkam a Awſtriſkim pak nichtón k pomozy njepſchińdže, pſchetož awſtriſko-ſakſke wójſko bě na 60,000 muži ßłabſche, dyžli pruſke. Na jene dobo počžachu Awſtriſzy zofacž a napoßledku ßo też Sakſzy wjazy džeržecž njemóžachu, tola zofachu tuczi w najlěpſchim porjadku a njeſaſtachu pſchi tym tſělecž.

Pſchi naſpjethiczu wuhladach wboheho pruſkeho wojaka, kotremuž bě kanonowa kula wobej dwě noſy wottorhnyła, a kruch dale leżeſche druhi na wobleczu, kotremuž bě mała kulka pſches ſcžehno ſchła. Pola prěnſcheho ſtejeſche ſakſki tſělz, kiž jemu poßlenju kapku wody na pucž do wěcžnoſcže poſkiczowaſche, tón druhi ßo też poſběže a proſcheſche, ſo bychmy ßo nad nim ßmilili a jeho ßobu wſali: ale to bě njemóžno pruſkich kulkow dla, kotrež ſ teho lěßa njepſcheſtawajzy k nam ſchumjachu.

Spomnjeny ſakſki tſělz doſta poſdžiſcho wulku ſłotu medaillu wot awſtriſkeho kněžora, pſchetož jedyn awſtriſki wyſchi bě tu wěz widžał a ju potom wupowjedał. Wona běſche ßo mjenujzy takle měła: We kulkowym njewjedrje wbohi ſranjeny Pruß, kotremuž ſtej noſy wottſělenej, wſchě ßwoje mozy ſebjerje a poſběhnje ßo, ſo by nimokhwatazeho ſakſkeho tſělza wo kapku wody proßył, prjedy hacž wumrje. Tón tſělz pohlada do ßwojeje bleſche, ale, ach ſrudoba! w njej žana kapka wjazy njeje; wón pak rjekne: Bratſje, ja pſchinjeßu! a běži do wßy po wodu. Hdyž pak naſpjet khwata k temu ranjenemu, ſo bu ju jemu podał, hlaj! dha ßu druhi Pruß na njeho měri a wutſěli też tſělbu, ale njetrjechi jeho. Tón pak torhnje we wutrobitoſczi a hněwje ßwoju tſělbu ſ ramjenja, a njepſcheczelej ſcžehnje pſchetſěliwſchi pſchinjeße temu prěnſchemu Prußej, kiž ßo ſe ßmjerczu bědžeſche, požadanu wodu. To wſcho bě jedyn wyßoki awſtriſki wyſchi widžał a ßo ſa mjenom teho ſakſkeho tſělza praſchawſchi tu wěz potom awſtriſkemu kněžorej woſjewił, kiž je ſpomnjenemu tſělzej wulku ſłotu medaillu ſpožcził.

Dale naſpjet pokračžnjo wuhladach wboheho towarſcha mrějo leżo, kiž bě wot mojeje kompagnije, a jako potom mojim towarſcham prajach, ſo je wón panył, dha někotſi ßo dziwajo rjeknychu: „Dha tón ſakitowazy liſt (Schutzbrief) też niczo njepomha; wón je też jedyn měť". Ja pak prajach: tu widžicze, ſo wam waſche papjerjane pſchibohi niczo njepomhaja, ſtykajcze je do tſělbow a ſpalcze je! Abo chcecze wy Bożenu hněwu ſ papjeru napſcheczíwo ſtupicž? Proſcheze lubeho Boha, ſo wam waſche hrěchi woda; kóžde wokomikńjenje je drohe, kaž ſłoto. — Potom pſchiběžachmy k naſchej kompagniji naſpjet, kotraž we hłubokim puczu pſched jenym ryczerkubłom ſtejeſche a naſch major pódla na konju.

Tam bě ſ teho lěßa prjedy naß, hdžež ßo 4. brigada a 4. bataillon tſělzow ſ Prußami bijeſche, hižom zyła hromada cžežkoranjenych nanoſchenych. Ach, kajki bě to napohlad! Naſchi lěkarſzy wojazy wjazy njedoßahachu a duž buchu druſy wojazy wot majora kommandowani, ranjenych noßycž; też mój luby towarſch Manja jeneho tajkeho k ambulanzy wleczeſche. Seſady naß ßedžeſche pruſki jaty bjes mězy, kule pak tak ßylnje wyſche naß wujachu, ſo bě to hroſno poßłuchacž. Prußojo běchu ſe ßwojimi kulemi dwór ſady naß ſapalili a lěß ßo wot ſakſkich kulow paleſche. Kule wrjeſkotachu a ſchumjachu, woheń praſkotaſche ſady a prjedy naß, w lěßach ßo bijachu, tſělachu a ſ bajonettami kałachu, jěſdne ßyły ßo na polnej runinje ßykachu, madžarſzy huſarojo, piſtoliju w ruzy a teßak w hubje, cžěrjachu tak ſpěſchnje na njepſcheczela, ſo jich jedyn lědom widžeſche, — dha na jedyn ras praßny pruſka kula ſeſady naß dele a budžiſche nimale teho jateho Prußa trjechiła. My prajachmy, ſo by ßo k nam ßynył, a tak ßedžachmy pod kulemi, wyſche naß lětazymi, ſakſzy wojazy a pruſki wojak bjes nimi!

Lubi cžitarjo, ßerbſzy bratſja a ßerbſke ßotry! Woßebje waſche dla ßym wſchitko pěknje napiſał, ſo bych wam pſches Serbſke Nowiny zyłu wěrnoſcž tuteje wójny woſjewił. Ja pak mam lubu mandželſku a lubeho ßynka doma, ſa kotrejuž ßo nětko ſtaracž njemóžu; — ßnadž je něchtón bjes wami, kotryž moje ryncžki rad cžita a kotremuž cžežko njepanje, ſa njeju w mojej njepſchitomnoſczi ſcherjepatku*) pola knjeſa redaktora Serb. Nowinow wotedacž, Bóh luby knjes budže to wěſcže kóždemu bohacze ſarunacž! (Pokračžowanje.)

*) Redaktor kóžde tajki dar lubjerad k mandželſkej naſcheho cžeſcženeho krajana wobſtara.

Džiwocžanſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo ſměje jutſje popołdnju w dwěmaj hodžinomaj ſhromadžiſnu.

Pětr Młónk, pißmawjedžer.

Jene wobydlenje ſa por džěławych ludži bjes džěcži, hody k wobcžehnjenju, je na Židowje cžo. 264 na pſchenajecze.

Też ſteji tam jena nowa parna dóńza, ¾ łohcza wyßoka a 2 łohczej ſchěroka, na pſchedań.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenaj.

Michalska cyrkej: Korla Wylem, Handrija Dejki, kublerja w Hornej Kinje, ß. — Bjedrich Max, Marje Amalije Stelzigez se Židowa n. ß.

Zemrjeći.

Dżeń 29. septembra: Jan Kruža, khěžeŕ a poleŕ na Židowje, 51 l. 8 d., na kholeru. — Marja Madlena, Michała Dudy, pjekarja-najeńka na Židowje, dż., 3 l. 7 m., na kholeru. — 30., Hana rodż. Pjetschkez, Jana Bohuměra Wiczaja, wobydlerja pod hrodom, mandżelska, 46 l., na kholeru. — Handrij Pjekaŕ, khěžkaŕ w Sskonej Borschczi, 49 l., na kholeru. — 1. oktobra: Gustav Emil, Jana Gabriela Andersa, wobydlerja pod hrodom, ß., 6 m., na subcžki. — 2., Ernst Bohuměr, Korle Augusta Ludwiga, khěžerja a polerja na Židowje, ß., 14 l. 6 m., na kholeratyfus. — Marja swudowjena Klotkowa na Židowje, 76 l., na žłabosćz. — 3., Michał Khmjel, cžěßla na Židowje, 73 l., na kholeru. — Jakub Hejduschka, wobydleŕ w Cžichońzach, 59 l., na widlischcża. — Hańża rodż. Gudźiz, Handrija Herrmanna, khěžkarja w Libochowje, mandżelska, 43 l. 4 m., na ßuchocžinu.

Skład

schpihelow,

stotychkromow

a

kulojtych

fotografijowych

wobłukow.

Skład

schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow

Rudolpha Wilhelma

na ßerbskej haßy cžo. 20

najdospołnischo wuhotowany, ßo po najtunischich płacžisnach s tutym porucža.

Skład

blidoweje,

khofejoweje

a

myjneje

nadoby.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiż jenoż psches ßwoje wutki (kotreż żadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny brostsyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sażwanju, bróstowym cžerpjenju, schijowej wobcžeżnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1tl. na pschedań:

Jenoż woprawdźity maja tutón, psches ßwoju spodźiwnu hojazu móz po wschěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hkownym torhoschczu.

K nětczischemu nasymskemu cžaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

muzskeje drasty:

ako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, létne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židże, wołmje ꝛc. s prósstwu dobroczinje na to kedźbowacz, so ßu wschě drascženja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leża. S dobrej tworu a s najtunischim płacžisnami móżu kóżdu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Ssukna, buckſkiny, nawoblekarje, jeczki, wutki k mantlam a t. d. we wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach poruczataj

W Budyschinje. **Koch a Preu.**

Dr. Whithowa wodźiczka ja woczi

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldzi** w **Thüringſkej**, ſ wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow poczeſczena wopokaſuje ßo bje wſchitkimi dotalnymi woczi hojazymi ßrědkami pſches ßwoje ſbožomne ſkutkowanje wſchědnje jako najkahodniſcha a najlěpſcha wodźiczka w tajkim naſtupanju, a może ßo jako dopokaſany hojazy a poßylnjazy ßrědk a jako

wěſta pomoz ſa ludzi na woczomaj běbnych

kóždemu poruczecz. Wona hoji wěſcze a rucze a be wſchitkich ſchkódnych ſczěwkow, woßebje pſchi ſahorjenju, ſczerpnjenju, ßuchocze, ßylſowanju a běženju woczow, kaž tež pſchi ßłaboſczi po bělmje a płaczi bleſchka ſ wukožowanjom jenož 10 nßl., a dźěka ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldze w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin w hrodowſkej haptyzy.

Powſchitkomna aßekuranza (Assicuracioni Generali) w Trieſcze.

Rukowazy fond: 22 millionow 2 ſczi tyßaz ſchěßnakow.

Ziwjenje ſawěſczaze wotdźělenje.

Shromadna ſawěſczena ſumma kónz 1864 Schěßnakow: 33,398,422 14 kr.
Nawdatych prämijow w lěcze 1864 . . . „ 1,279,303 70 kr.
Wosjewjenych ſchkodowanjow w lěcze 1864 „ 657,086 77 kr.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſcze bjerje ſawěſczenja horje na ziwjenje cžlowjekow na najwſchelakſche waſchnje ſa najtuniſche a nwjerde prämije a to:

w kapitalowych ſawěſczenjach ſ dobytkom a bjes dobytka ſa ſawěſczeneho; wotdźělenje ſ dobytkom poſkicza ſawěſczenym woßebny wužitk;

potom we wſchitkich druzinach rentowych, wěnowych a tantiemowych ſawěſczenjow.

K wſchitkemu wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczeja ßo jako agentoju:

w Budyſchinje: **Julius Altmann,**
we Woſporku: **Bernh. Hilbenz,**
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel.**

Cigarry:

No. 10.	25 ſchtuk	25 np.	
„ 12.	25 „	35 „	
„ 13.	25 „	40 „	
„ 15.	25 „	50 „	

Khoſej.

punt po 72, 80, 90, 96, 100 np. a t. d.

zokor, ſyrop, roſynki, rajß, jereje poruczа najtuniſcho **Rudolph Hölzer**

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Petrolejowe, ſolarwolijowe, ligroinowe lampy a prima ligroin poruczа **T. A. Sommer**

na ſchulerſkej haßy.

Petroleum, fotogen a ſolarwolij

w jenotliwym kaž tež pſchi wotkupjenju zhłych ballonow, pſchedawa najtuniſcho **David Berger**

na žitnej haßy.

H. Grieshammer

w Budyſchinje

poruczа po najtuniſchich płaczisnach

kalk, kamjente wuhlo, brunizu, hnójne ßrědki, guano, cement, murjerſke zyhle, drainſke roly

na budyſkim dwórniſchczu ſ napſchecza kubłokubi. Komptoir tež tam a na ſwonknej lawſkej haßy 819.

Wſchě druzinу **palenza,** bjes nimi

rumowy žitny palenz

(Rum = Korn)

khanu po 24 np.,

rum, arrak pſchedawa po najtuniſchej płaczisnje

Rudolph Hölzer.

Mantle ſa kujenje a jeczki po najnowiſchim waſchuju a ſe wſchelakich wutkow porucza we wulkim wubjerku a po jara tunich płaczisnach.
W Budyſchinje. **Koch a Preu.**

Bely broſtſyrop

H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,

kiž ßo we nowſchim cżaßu **najbóle wot lekarjow pſche kaſchel, ſchijowe, bróſtowe a płuzowe bolenje** porucza, ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſtajnje na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

Pſchedawanje pola.

Jeſchkez polo, na nowoſalzſkej dróſy leżaze a pod cżo. 282 a 320 gruntſkich knihi ſa Budyſchin ſapißane, 1 aker 247 kwadratnych prutow wulke a ſ 50,$_{56}$ dawkſkimi jenoſczemi napokożene je pod jara ſpodobnymi wumĕnjenjemi pſches podpißaneho na pſchedań abo na pſchenajecże.

W Budyſchinje, 11. oktobra 1866.

Franz, agent.

Burſke kubło na pſchedań.

Jene **wumjeńka ßwobodne burſke kubło** w najlĕpſchim położenju, 3 hodżiny wot Budyſchina a ¼ hodżiny wot jeneje wulkeje zyrkwinſkeje wßy, 55 kórzow pola a 10 kórzow łuki ſ dżĕla 2. klaßy wopſchijaze, ſ 800 dawkſkimi jenoſczemi napokożene, je ſ zyłymi lĕtuſchimi dobrymi żnjemi, ſ morwym a żiwym inventarom hnydom ſa 8000 tl. „ — „ — ſ napłaczenjom 3000 t. „ — „ — na pſchedań. Twarjenje ßu ſa 2370 tl. ſawĕſczene.

W Budyſchinje, 11. oktobra 1866.

Franz, agent.

Jene burſke kubło njedaloko mĕſta Budyſchina, nimale 70 kórzow leżomnoſczow wopſchijaze, je ſe żnjemi a ſe wſchĕm żiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Hdże? to je we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicz.

W Hrodżiſchczu je jena kĕża na pſchedań a je wſcho dalſche ſhonicz pola Mikanje pola Pomorez.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucza wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, kójnoweho a jĕdloweho drjewa.

Kaſchcże,

wużkobjene, ßrĕnje a ordinarne, porucza pſchi potrjebnoſczi dobroczĭwemu wobkedżbowanju.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy cżo. 20.

Auguſt Jannaſch, tyſcherſki miſchtr.

Cziſte rżane wotruby

porucza tunjo **J. Lorenz,** żitokupz na żitnych wikach.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wſchitkich wulkoſczach po jara tunjej płaczisnje, każ
1 lampa k dżĕku ßa ſchewzy abo krawzy 10 nßl.,
1 wißaza lampa, kotraż ßo wſchelko ſtajecż hodży 10 nßl.,
1 mjeńſcha ſtejaza blidowa lampa ſ tſĕſchku a ſ blachowej nohu 25 nßl.

Solarwolijowe laterne, ligroinowe lampy a ligroin, prima **ſolarwolij** a najlĕpſchi penſylvanſki **ſemſki wolij** a **petroleum** porucza

Herrmann Rachlitz,
klempnarſki miſchtr na żitnej haßy cżo. 50.

NB. Saßapſchedawarjo doſtanu hódny rabatt.

W piwarni we Wujeżku pod Czornebohom ßu winowe cżwizy wſchelakeje wulkoſcze, kotrež ßo k kakowym ßudam hodża, tunjo na pſchedań.

Wot nĕtcżiſcheho cżaßu mózu ja kłoßowe korby ſa 12 nßl. a wyſche pſchedawacż a mam ja tež wulki wubjerk bĕrtliſkich a połkórzowſkich korbow ſtajnje na pſchedań. Dżĕcżaze woſyczki pſchedawam nĕtko ſa 4½ tl. atd.

A. M. Bartuſch, korbarſki miſchtr na Żidowje, ſ napſchecża k. kollekteura Henniga.

Jena bĕła wowza, ſe ſnamjenjom **O** a **I** je ßo pſched nĕkotrymi njedżelemi ſabĕżała. Tón, kotremuż je ßo pſchiwdała, chzył to we wudawarni Serb. Now. woſjewicz, a doſtanje dobre ſarunanje.

Knjes duchowny **Trautmann** w Porſchizach ßo ſ tutym najpodwolniſcho proßy, ſo by ßwoju, ßrjedy 20. ſeptembra dżerżanu mißionſku rycz wotcżiſchczecż dał.

Jedyn ſ woßadу.

Najluboſniſchi dżak praju ſ tutym wujej **Auguſtej Brĕſowſkemu** a jeho lubej maczeri w Czornych Noßliżach ſa pjenjeżny dar. Bóh tón knjes njech jimaj to bohacze ſaruna.

Jan Brĕſowſki,
koprola 2. kompagnije 16. bataillona.

Dżak.

Knjeſej radżinemu hajnikej **Korli Weidnerej** a jeho cżeſczenej knjeni mandżelſkej tudy praju ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dżak ſa wobhydlenje, kotrež je wón mi a mojemu ſkotej tak dobroczĭwje ſpożczik. Bóh luby knjes chzył jeho ſa to bohacze żohnowacż.

Na Lubjeżu, 5. oktobra 1866.

Jan Bohumĕr Schönfelder.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 42. — 20. oktobra. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Komorowa. S Małeho Wjelkowa. S Budyschina. Se Židowa. Se Skaskowa. S Hownjowa. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjescze. — Nawěštnik.

Najnowsche.

Win, 18. oktobra. Tudy ßo powjeda, so je ßo wczera bjes Pruskej a Sakskej wojerske wujednanje stało, po kotrymž budže w Sakskej pruske a sakske wójsko stacž. Nowosrjadowanje sakskeho wójska stanje ßo hakle posdžischo, hdyž je to połnóznoněmski parlament wuradžił.

Win, 18. oktobra. Sakska leibbrigada pschebywa nětko w Linzu a wokolnosczi. Wot 16. oktobra ßu tež wojazy krónprynzoweje brigady, kaž tež wschě schtyri bataillony tsělzow w Linzu a wokolnosczi khwartiry dostali.

Barlin, 17. oktobra. Ministerske nowiny „Provinzial-Correspondenz" pißaja: „Jednanja wo měr bjes Pruskej a Sakskej ßu tak daloko pokraczile, so ßo wobsanknjenje měra w bližschim czaßu doczakacž bodži."

Lipsk, 17. oktobra. Tudomue nowiny „Leipziger Zeitung" powjedaja: „Nam dženßa s Barlina pißaja, so ßu jednanja se Sakskej ßwojemu kónzej bliske."

Draždžany, 18. oktobra. Tudy ßo powjeda, so po wojerskim wujednanju, kotrež je ßo bjes Sakskej a Pruskej stało, pruske wójsko w městach, na lěwym brjohu Lobja ležazych, kwartiry dostanje, sakske pak na prawym a w Hornych Lužizach.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 13. oktobra 1866.

Dowoz: 7001 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheňza	6	10	—	6	5	—	6	15	—	—	—	—
Rožka	4	12	5	4	5	—	4	17	5	4	15	—
Jeczmjeň	3	12	5	3	5	—	3	12	5	3	10	—
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	2	5	—	—	—	7	12	5	—	—	—
Jahły	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	22	5	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow 35 minutow*; dopołdnja 9 h. 11 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m.*; wjeczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wjeczor 6 h. 52 m.*; wjeczor 9 h. 22 m.; w nozy 1 h. 2 m.

NB. Dženske billety saßo płacza.

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

15 tl. 27½ nßl. a 15 tl. 20 nßl.
pscheňza 67—83 tl., rožka 53—54 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 13 tl. 15 nßl. a
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drôžschi.)

Sakſka. S najnowſchich powjeſczow, kotrež wſchelake nowiny w tutych dnjach pſchinjeßechu, ßmy ſkónczńje ſhonili, czoho dla ßo hacž dotal měr bjes Sakſkej a Pruſkej wobſanknył njeje. To ßo mjenujzy teho dla ſtako njeje, dokelž pruſke knjeżerſtwo hacž dotal woſjewiło njeběſche, ſchto ßebi wone po prawym měra dla wot Sakſkeje żada.

So je ßo ta wěž tak měka, to tež te ßkowa wobßwědcza, kotrež je kral Jan wóndanjo jenej deputaziji prajił. Mjenujzy 8. oktobra běchu ßo někotſi ßobuſtawy měſchczanſkich ſaſtupjerjow ſ Zwickawa k kralej Janej do Karlowych Warow podali a jemu adreßu prjódkpołożili, w kotrejž jeho wo to proſchachu, ſo by wón tola k wobſanknjenju měra pomhacž chzył, na kotryž ſakſzy wobydlerjo hižom tak dołho hiſchcze pſchezo podarmo czakaja. Kral Jan jim na to wotmolwi, ſo je jemu lubo, ſo móże ßo jedyn ras wuprajicž, ſchtó je po prawym na tym wina, czoho dla ßo bjes Sakſkej a Pruſkej hiſchcze měr ſczinił njeje. Wón rjeknu mjenujzy: „Ja ßym, jako ßo měr bjes Pruſkej a Awſtriju czinjeſche, hnydom na Jeho majeſtoſcz pruſkeho krala pißał a jemu woſjewił, ſo chzu połnóznoněmſkemu ſwjaſkej, hdyž tež pod wulkimi woporami, pſchiſtupicž, w nadżiji, ſo budże ßo tajke pſchiſtupjenje pod ſdobnymi wuměnjenjemi ſtacž móz; ale hacž dotal njejßym ja na tuto pißmo żaneho wotmolwjenja doſtał. W tym wotmyßlenju, kaž běch ſpomnjene pißmo pißał, ßym ja tež potom ßwojich wotpóſłanzow do Barlina póſłał a jim porucził, ſo bychu tež po tutych myßliczkach wo měr jednali. Hdyž pak nětko tajke jednanja żadyn płód pſchinjeßli njejßu, dha ja na tym wina njejßym, pſchetoż mi ßu pruſke żadanja w tu khwilu zyle njeſnate; ſchtoż na mni leži, dha budu ja wſcho móżno czinicž, ſo by ßo měr ſkerje lěpje wobſanknył."

Nětko je, kaž wſchelake nowiny tež powjedaja, tež napoßledku tak daloko pſchiſchło, ſo je pruſke knjeżerſtwo w tychle dnjach woſjewiło, ſchto ßebi wot ſakſkeho krala żada, a je teho dla nadżija, ſo ßnadż ſa někotry czaß bjes Sakſkej a Pruſkej połny měr ſaſtupi.

Wokoło Draždżan ßo pſchezo hiſchcze ſchanzy twarja a dżěła tam wjele tyßaz ludżi. Tón rjany lěß bliſko waldſchlößel a je ſbity, ſo by tamniſche ſchanzy ſadżěwane njebyłe, ale jena ſ druhej w dobrym ſwjaſku byez móhła.

Bliſko Oberaua namakachu dżełaczerjo 15. oktobra rano domjazu dżowku jeneho tamniſcheho kublerja na żeleſnizy morwu. Wona běſche na rejach była a w nozy domoj ſchła, hdżež bě ju najſkerje jedyn czah pſchekhwatał a jej hkowu pſchejěł.

Na fichtigthalſkich leżomnoſczach ßo wóndanjo kruch pěſkowzoweje ſkały, pod kotrejž dżełaczerjo dżełachu, wottorhny a dele pany. Wona dweju ſkałarjom ſaßypny a buſchtej jeju czěle ſa dwě hodżinje morwej wón wuežehnjenej.

S Draždżan pißaja, ſo je ßo ſakſki hauptmann Winter po poruczności krala Jana ſ Karlowych Warow do Barlina podał a ßo wot tam w tychle dnjach ſaßo k kralej wrócził.

W Zwickawje a tamniſchich wokolnych pjeczich wßach kholera ßurowje ſakhadża. Hacž dotal je tam 1006 ludżi na nju ſkhorjeło a 497 wot nich wumrjeło. Kral je tam 400 tl. darił. — W voigtlandſkim Rychbachu, hdżež maja wot 6. ſeptembra kholeru, je tam na nju 102 człowjekom ſkhorjeło a 71 wumrjeło. — W Lipſku, hdżež kholera tež jara ſakhadżeſche, wona nětko ßylnje wotebjera; teho runja tež w Dreżdżanach.

W Niederoderwitzu je ßo 14. oktobra khěżeŕ a tkalz C. A. Holz, někotre ſta krocżeli wot ßwojeho domu ſatſělił. Wón bě żenjeny a ſawoſtaji 4 dżěczi.

Sě Żitawy pißaja, ſo je kralowſki pruſki generalgouverneur tamniſche nowiny „Zittauer Anzeiger" ſakaſał, tak ſo wone dale wukhadżecž njeßmjedża. — W Lipſku je wóndanjo profeßor duchomnſtwa Dr. Anger wumrjeł.

Prußy. Barlinſke nowiny ßu nětko tež teho měnjenja, ſo je ßo jednanje wo měr bjes Sakſkej a Pruſkej ſkónczńje ſapoczało a ſo drje po tajkim wobſanknjenje měra njebudże dołho na ßo czakacž dacz.

Wſchěch kanonow, kotrež je pruſke wojſko w poßlenjej wójnje dobyło, je 480 do hromady, wot kotrychž bu 208 na bitwiſchczach dobytych, druhe pak w njepſcheczelſkich měſtach. Hewak je pſches 100,000 dobrych tſělbow pruſkemu wójſku do rukow panyło, wjele tyßaz koni, woſow a t. d. Wſchitkón wojerſki dobyk ßo na 4 miliony toleŕ wobliczja.

Se ſtrowoſczu miniſtra hrabje Bismarka, kiž je ßo na thwilu do Putbuſa na kupje Rügenje pſcheßydli, ßo pjecza ſ kóżdym dnjom polěpſchuje. — Wuwołany barlinſki lěkaŕ Langenbeck je w tychle dnjach na požadanje khěżora Napoleona do Pariſa jěł, ſo by tam wußlědżicž pomhał, na kajku khoroſcz franzowſki khěżor po prawym czerpi. Někotſi lěkarjo ßu teho měnjenja, ſo ma wón kamjeń, druhy pak ſaßo na druhu khoroſcz huduja, a duż chzedża w tychle dnjach wſchelazy k khěżorej powołani woßebni lěkarjo tu wěż wuczinicž, ſo by tón potom ſkónczńje wjedżił, ſchto ma ßo lěkowacz.

W pruſkich lazarethach je hiſchcze 13,000 khorych pruſkich, awſtriſkich a ſakſkich wojakow, w awſtriſkich lazarethach je pak jenoż hiſchcze něhdże 300 pruſkich czežkoranjenych, wſchitzy druſy khori pruſzy wojazy ßu do Pruſkeje poßłani. Czi, kotſiż hiſchcze w Awſtriji khori leża, maja tam ßwojich pruſkich lěkarjow a wothladowarjow.

Pruſki krónprynz ßo w tychle dnjach do Schleſynſkeje poda, ſo by tamniſchej twjerdżiſnje Nißu a Koſel inſpizirował.

W tych nowopſchidżělenych krajach budża tſi nowe armeekorpſy ſakożene, mjenujzy jedyn ſa Hannover, druhi

ſa Khurheßenſku, Naßauſku a Frankfurt a tſeczi ſa Schleswig-Holſtein. Wojerſka ßłużba budże zyle tajka, każ w dotalnym pruſkim wójſku.

Awſtria. (Oeſterreich.) Wſchelake nowiny powjedaja, ſo hrabja Mensdorff, dotalny miniſter ſwonkomnych naležnoſczow, ßwoju ßłużbu ſkoži a ſo na jeho měſto najſkerje prjedawſchi ſakſki miniſter Beuſt ſtupi.

Khěžor Franz Joſef je ßo ſanđženy ſchtwórtk na pucz podak, ſo by te krajiny wopytak, kotrež ßu w poßlenej wójnje najwjazy czerpike. Stej to mjenujzy Czěſka a Morawſka. W khěžorowym pſchewodženſtwje je ſtatny miniſter Belcredi.

Franzowſka. Khěžor hiſchcze w biarritzſkich kupjelach pſchebywa a je ßo jeho ſtrowoſcz khětro porjedžiła.

Italia. Italſke miniſterſtwo je nětko, hdyž ßu nimale wſchitke italſke krajiny do jeneho kraleſtwa ſjenoczene, nowu požczonku ſałożiło, ſo by te pjenjeſy ſapłaczicz móhło, kotrež Awſtria ſa Venezianſku dostanje, a ſo by wſchelake nuſne wězy w kraju do rjadu ſtajiło. K tutej požczonzy woßebje Italſzy ßami pjenjeſy dawaja. — S zyła móže ßo nětko ſa Italiju lěpſchi czaß ſapoczecz, dokelž ßo nětko, hdyž ſtaj ßo awſtriſki khěžor a italſki kral ſjednałoj, wjazy tak njeſměrnje wjele pjenjes na wójſko ważicz njetrjeba.

Ruſſowſka. Wóndanjo běchmy po druhich nowinach powjedali, ſo běchu wſchelazy ludžo, kiž běchu ſe ſnatym Karakoſowym we wěſtym ſwjaſku byli, pak k ßmjerczi pak k pſcheßydlenju do Sibirije wotßudżeni. Ta wěz pak tak ſka njeje, pſchetož jenož jedyn ſ tutych ludži, wěſty Iſchutin, bě k ßmjerczi wotßudżeny, a tež tutón bu hiſchcze wobhnadżeny, jako hižom pod ſchibjenżu ſtejeſche.

Turkowſka. Kſcheſczijenjo na kupje Kreczе, kiž ßu tam pſcheczіwo turkowſkemu knjejſtwu poſtanyli a chzedża ßo k grichiſkemu kraleſtwu pſchiſanknycz, ßo hiſchcze pſchezo twjerdże dżerża, tak ſo jim turkowſke wójſko hacz dotal njeje wjele ſchkody naczinicz móhło Wjele wjazy ßu woni Turkow nětkotry krócz ſbili; tola pak, jeli ßo druhe kſcheſczijanſke wjerchi po nich horje njebjeru, budża ßo ſkónczńje tola ſaßo Turkam podczißnycz dyrbjecz, a my ßo bojimy, ſo ßo to ſtanje, dokelž Franzowſka, Jendżelſka a Awſtria w tajkim naſtupanju na turkowſkej ſtronje ſteja.

Wojerſki liſt

wot Jána Mikanje,

kral. ſakſkeho wojaka 15. infanteriebataillona 4. kompagnije.

(Pokraczowanje.)

Żadyn ſwjeßelazy napohlad to njeběſche, moji lubi ßerbſzy bratſja a ßotry, kotryž tudy mějach; pſchetož ſeſady naß leżeſche wbohi ſakſki tſělz, kotremuż bě pruſka kula poł hłowy wottorhła. Ja widżach tež jeho czaßnik (ſeger) prědku pod kabatom won wißajo, ale ja ßebi jón njewſach, jón tym woſtajſchi, kiž mějachu jeho pohrjebacz. Ja ßebi mjenujzy pomyßlich: ßnadż móže tuta minuta tež ta twoja poßlenja byczь, a duż je ſkónczńje wſcho jene, hacz tón żaßnik morwemu abo żiwemu ßłuſcha.

Bitwa pſchezo wótriſcha naſtawaſche, Prußojo dale a bóle prawe kſchidko wobeńdżechu a Awſtriſzy naß njepodpjerachu, ale běchu tu włóſke (italſke) regimeny, kotrež po krótkim wóhnju zofachu. Jako to kralowſka wyßokoſcz naſch krónprynz wuhlada, da wón trubicz: Leibbrigade, Jägerbrigade zurück! Tak tež hnydom w lěßu, prjedy naß leżazym trubjachu, a tak dżěſche ſkoku wſcho naſpjet po poboczńym puczu, hacz ßo wſcho kurjeſche, Prußojo pak khětro do naß tſělachu, tak ſo pak jow pak tam jedyn k ſemi padże, kiž bě ßmjertnu ranu doſtał, druſy pak, kotſiž běchu na hornym cżěle jenož lohko ranjeni, ſ nami ßobu běżachu, pſchetož kóżdy pytaſche ßwoje żiwjenje wobkhowacz.

Ale kak roſtſělany běſche hižom tón poboczńy deſkowany płót, hdżež nimo cżěrjachmy. So żadyn prawy porjad pola żaneho bataillona a żaneje kompagnije wjazy njebě, to móże ßebi kóżdy myßlicz. Schtóż móżeſche bóle cżěricz, tón cżěrjeſche, ale nětko hakle pſchińdżechmy do teje ßmuhi, hdżež pruſke kule lětachu. Tak praßny jena kula bjes naß a ſaraſy na měſcze ſchtyrjoch, potom praßny druha do murje pódlanſkeho ryczerſtubła, hacz ßo wſcho kurjeſche, a wotlecża naſpjet.

Ja wuhladach na jene dobo ſ praweho boka dżěru w płocze, pſches kotruż ſkoczich a druſy ſa mnu. Ale kak ßo molichmy, pſchetož nihdże żane durje njeběchu, a ſaßo pſchilecża kula, kiž poł deſki pſchepraßny a ſ druheje ſtrony bě żałoſczenje ßłyſchecz a naſch poruczńik (oberleutnant) ſawoła: Zimmerleute her, Zaun einſchlagen (Cżěſle ßem, płót pobicz)! ale, luby Bożo, hdże běchu cżěßle?! Tu cżěrjeſche kóżdy ſchtoż móżeſche, ſo by ſ tuteje ſtraſchneje ßmuhi pſchiſchok. Ja dołho na cżěßlow njeczakach, ale pjerjech ſ tſělbinym ſdonkom deſki prjecz, ale hdyž běch ßebi jenu wotpraßnył, dha hižom tſjo hłowu do dżěry ßużechu, a ſa mnje niczo wyſche njewoſta, hacz ßebi ſaßo druhu dżěru bicz.

Saßo pſchilecża jena kula a wutorhny hnydom ſ khěže, prjedy naß ſtejazeje, dwaj koſkaj a praßny do hory. Tam pódla tež ja nětko na horu cżěrjach, torniſter na khribjecże, tſelbu w prawej a teßak w lěwej ruzy dżerżo. Ja pak ßebi pſchemyßlich: ja njecham tak daloko na prawizu běżecz, pſchetož tam ſtejitej naſchej batteriji, kotrejż Prußam woheń a ßmjercz pſches dok ſczeletaj. Ale tež na lěwej ſtronje na horje horka pruſke granaty hroſnje ſchumjachu do naß; dha pſchijěcha jedyn wyſchi wot ſakſkich kanonirow a ſa nim ſchtyri ſakſke granatowe batterije, a wón kommandowaſche: Batterien abgeprotzt! Feuert! Denn ſonſt geht ja die ganze Leibbrigade zum Teufel. (Batterije tſělejcze! pſchetož hewak dże je zyła leibbrigada k

cžertu)! pschetož my wschitzy w jenej kuli smĕscheni bĕžachmy a w tutej ßmusy je jich najwjazy panyko, kiž ßwoju ßmjercz dostachu.

S mojeho lĕweho boka praßnyschtej najprjedy dwĕ kuli do hórki, so mi tak kamuschki bjes wocži pschileczachu, w tym ßamym wokomiknjenju dzĕsche jena kula lĕdy łohcz wysche mojeje hłowy s tajkej mozu, so mje jeje powĕtr satschaßny, a w tym cžaßu praßny jena łohcz abo dwaj (pschetož mĕrił to njeißym) sesady mje nĕhdże 8 zolow do semje a cžißny pjerschcz a mje do powĕtra. Wona roslecza, mi patronczu wottorże, tselbu s ruki wuras'y a rosras'y, a te małe kulki, kotrez we ßebi mĕjesche, wokoło mje sabunczachu, kaž hdyž ßo pczoły roja.

A hnydom s mojeje praweje ruki sa pjasczu krej wudyri, ja pak pschezo do prĕdka khwatach, hacz runje mje nohi wjaz njesch njechachu, pschetož ja bĕch pschi pschepraßnjenju kule spody do stopow taiki stork dostał, kaž by mje nĕchtón s zyłej mozu se ßekeru praßnył. Tola tam ßo cžißnycz njemózach a wleczech ßo teho dla na lĕwizu do doła, hdzež s teje ßmjertneje ßmuhi wundzech. A pschischedschi k tej wßy, hdzež awstrisky tselzy na Prußow tselachu, tam ßo sesady jeneho twarjenja cžißnych, so bych trochu wotpocznył, ach! ale jow wschak tez wostacz njemózach; pschetož pruska kula pschileeza a hnydom ßkomjanu tsĕchu sapali, a bórsy awstrisky tselzy psches płót pschilĕsechu, kotsiž wjele hórje wonhladachu, dyžli ja, haj jenemu ßo stopa pschi nosy bimbasche, druhemu bĕ kula lizo wotthorhnyła a tseczi dyrbjesche bolosnje ßwojeho ducha horje dacz.

(Wot tutych awstriskich tselzow, kotrychž tam 12000 stejesche, je ßo jenoz 8000 s teje wßy wróciło, tak ßylnje ßu s ßo Prußami bili.)

Ja ßo nĕtko saßo shrabach a wleczech ßo psches Bożu roz k prawizy, a pruske małe kulki tez hacz ßem lĕtachu a pódła mje dele padachu. Ale tón Knjes je mje psches ßwojeho ßwjateho jandzela hnadnje wobarnował, so mje żana njeje trjechiła. Jako bĕch pak tez s tuteho boka njepschecželskim kulam wuschoł a ßo hacz k lĕßej dowlekł, dha ßo pod jenu khójnu ßynych a żadach ßebi tam horka bycz, hdzež ßmjercz wjazy njeje ani srudoba ani wokanje ani bolosez. Ale to mózne łkowo a stara ßerbska schtuczka posbĕhny mje we wutrobje, prajizy: „hdyž Babel ßo wopije s zionskej krwju, dha wĕrjazy we duchu psches jene ßu.“ — a nĕtk wohladach tez mój Zoar nasdala a swjeßelich ßo wutróbnje. Pschetož bĕła khoroj ßo smahowasche jako snamjo, so je tam polny lazareth. Duž tam ja ßahach a s ruki mi pschezo krej bĕżesche, hacz runje bĕch ßebi ju s rubischkom twjerdże sawjasał a se subami a s lĕwej ruku saczahnył.

Jako bĕch nĕtko ¼ hodżiny psche wsche pola prĕki ßahał, pschijĕdżeschtaj mi dwaj krytaj wosaj napschecżiwo. S prĕnjeho wuskoczichu tsjo lĕkarjow a jedyn zivilny knjes, kiž hnydom prajachu: poßyńcże ßo tudy na brjózk! a ßo praschachu: je wam jow na brósczе schto? Ja prajach: nĕ! a dżiwach ßo jara, so bĕschtej ßo tez jow s teje granaty dwĕ kulzy pschedrĕkej a so tón Knjes tola moju wutrobu bĕ psched ßmjercżu wobarnował. Dwaj lĕkarjej na to ruku pschimnyschtaj a jedyn wuczeże s klechczemi wokojanu kulojtu kulku, bjes ßuchimi zikami tczazu, won, kotruż ßebi do dybsaku tyknych. Na to linychu nĕschto lĕkarstwa do rany, smjeczechu rostsĕlenu kósez w hromadu, nakkadżechu scharpij, powjasachu wscho s bindu, a tak njeßech k czesczi mojeho krala a kraja, kotremuż ßym pschißahał, moju lohku rann, kotruż budu cžaß żiwjenja k dopomnjenju na tutu wójnu noßycz.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Komorowa pola Klukscha. Dotalny druhi wucżeŕ na Židowje, k. Guda, je na tudomne wucżeŕske mĕsto powołany a ßwoje sastojnstwo w tychle dnjach nastupi. Na jeho dotalne mĕsto je k. Jeńko, dotal pomozny wucżeŕ w. Klukschu stupił.

S Małeho Wjelkowa. Tudy bu 17. oktobra pod wjedżenjom k. hamtskeho hetmana se Salza a Lichtenau jako kralowskeho kommißara sa 24. burski wolbny wokrjeß k. kubleŕ Fahnauer w Bobolzach sa ßejmskeho sapoßłanza a k. kubleŕ Möschler w Kschiwej Borschczi sa jeho namĕstnika wuswoleny.

S Budyschina. Na kholeru ßu w tudomnym mĕsczе w bĕhu tydżenja nĕkotsi cžłowjekojo wumrjeli, tola pak tuta sła khorosez pola naß pschezo bóle a bóle wotebjera.

Se Židowa. Tudy je kholera zyle sastała á knjeża saßo stare strowotne pomĕry. Duž ßo wot sańdżeneje póndżele tez saßo schula dżerżi, kotraj ßo nĕhdże 7 njedżel njeje dżerżecz hodżiła.

Se Skaskowa. Tudy ßu ßo 12. oktobra rano w 6 hodżinach knjeże bróżnje a wowczeŕnja wotpalike.

Se Ssernjan. Dżeń 10. oktobra bu 60lĕtny dżĕkacżeŕ Pĕtr Kuczank s tudomneje wßy, kotryż w jenej hĕcże bjes Serbskimi Paslizami a Pĕskezami bydlesche, w tej ßamej morwy namakany, a je ßo wunamkało, so je tam wón hižom nĕhdże tydżeń prjedy wumrjeł.

S Hownjowa. Hacz runje je hižom khĕtro posdże w bĕhu lĕta, dha mĕjachmy sańdżeny tydżeń nalĕtni napohlad, mjenujzy w sahrodże tudomneho k. ryczeŕkublerja s Mangoldt jena jabkoń kczĕjesche.

Do **pjenježneje sběrki** M. S. ßu dale darili: 1) k. wučžer Hizka w Ralbizach 2 staraj pjenjesaj a 1 ßlěbornik; 2) k. skotolěkar Almer w Sderju 1 ßlěborny pjenjes; 3) k. hosčžeńžar Schmied w Małym Wjelkowje 1 rjany stary ßlěborny pjenjes a 4) k. wučžeř Kral w Radworju někotre koprowe pjenjesy.

Sa tute dary praji wutrobny dźak

wubjerk M. S.

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Mots Tunka. O Holeschow, o Holeschow
Tych wutrobow, tych wutrobow
Schěscz běrtelow, schěscz běrtelow...

Hanß Depla. Ale ja cze proschu, Motßo, schto tola do dźiwnych wězow bajesch!

M. T. Hdy by ty pěknje počžakał, hdyž ßym ja wuryčžał, dha by widźał, so te wězy tak dźiwne njejßu.

H. D. Schto dha pak je było?

M. T. Hlaj, jako wóndanjo jenu ßobotu ludźo njedaloko Holeschowa domoj jědźechu, sběže ßo tam wulke wołanje, a jako ßebi tu wěz bliže wobhladachu, widźachu, so je ßo s jeneho wosa sadnja pleczeńza a s njej schěscz běrtlow wotrubow a jedyn muž ßunyło.

H. D. Nó, teho dla tola runje tak jara wulke wołanje nastacz njetrjebasche.

M. T. Haj, teho dla tež nastało njebě, ale tón muž sa tym wosom wołasche, so by stejo wostał, a jeho saßo ßobu wsał; cźi pak, kiž na nim ßedźachu, běchu, kaž ßo sda, ßłyschenje shubili.

H. D. Dha je to sa wschěch tych ludźi prawje srudna ßobota była, pschetož wotruby, jeneho cźłowjeka a ßłyschenje na jedyn ras shubicz, to je tola žałoßnje.

M. T. Nó tak jara žałoßne wschak to było njeje, pschetož we Wulkich Schparach je ßo potom wschitko saßy namakało.

Wosjewjenje.

Sa mandźelsku nascheho lubeho ßerbskeho, w dalokej zusbje pschebywazeho krajana Jana Mikanje je ßo hacž dotal nawdało: wot jeneho kath. duchowneho 15 nßl., wot K. 2½ nßl., wot jeneho njemjenowaneho cźitarja Serb. Nowinow w Draždźanach 1 tl., wot Jana Zimmera w Brěsowje 5 nßl., wot Michała Zimmera tam 5 nßl.

Najlubosnischi dźak sa to prajizy, dawamy k dobrocźiwemu nawjedźenju, so ßmy kóždy cźaß hotowi, dale tajke dary horjebacz. Bóh daj, so by hischcze wjele swolniwych wutrobow było.

W Budyschinje, 19. oktobra 1866.

Redakzia.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenej:

Podjanska cyrkej: Marja Hańža, Korle Augusta Hille, měschczana a khěžerja, dź. — Marja Augusta, Jana Augusta Měrczinka, žiwnosczerja w Hrubjelczizach, dź. —

Zemrjetaj:

Dźeń 2. oktobra: Jurij Kindermann, wobydleř w Dobruschi, 47 l., na ßuchoczinu. — 12., Jan Ernst Fleischer, khěžeř na Židowje, 46 l. 2 m., na kholeru.

Skład schpihelow, słotychkromow a kulojtych fotgrafijo wych wobłukow.

Skład schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow Rudolpha Wilhelma

na ßerbskej haßy czo. 20

najdospołnischo wuhotowany, ßo po najtunischich płaczisnach s tutym porucza.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětczischemu nasymskemu czaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

mužskeje drasty:

ako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židźe, wołmje ꝛc. s próstwu dobroczjwje na to kedźbowacz, so ßu wschě drasczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leža. S dobrej tworu a s najtunischim płaczisnami móžu kóždu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Ssukna, buckskiny, nawoblekarje, jeczki, wutki k mantlam a t. d. we wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach poruczataj

W Budyschinje. **Koch a Preu.**

H. Grieshammer

w Budyschinje

porucza po najtunischich płaczisnach

kalk, kamjeńte wuhlo, brunizu, hnójne ßrědki, guano, cement, murjeřske zyhle, drainske roly

na budyskim dwórnischczu s napschecza kubłokubi.

Komptoir tež tam a na swonknej lawskej haßy 819.

Wot nětczischeho czaßu móžu ja kłoßowe korby sa 12 nßl. a wysche pschedawacz a mam ja tež wulki wubjerk běrtliskich a połkórzowskich korbow stajnje na pschedań. Dźěczaze wosyczki pschedawam nětko sa 4½ tl. atd.

A. M. Bartusch, korbařski mischtr na Židowje, s napschecza k. kollekteura Henniga.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach po jara tunjej płaczisnje, kaž
1 lampa k dźěłu ßa schewzy abo krawzy 10 nßl.,
1 wißaza lampa, kotraž ßo wschelko stajecz hodźi, 10 nßl.,
1 mjeńscha stejaza blidowa lampa s tsěschku a s blachowej nohu 25 nßl.

Solarwolijowe latarnje, ligroinowe lampy a ligroin, prima **solarwolij** a najlěpschi pensylvanski **semski wolij** a **petroleum** porucza

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr na žitnej haßy czo. 50.

NB. Saßopschedawarjo dostanu hódny rabatt.

Petrolejowe, solarwolijowe, ligroinowe lampy a prima ligroin porucza **T. A. Sommer** na schulerskej haßy.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy brośtsyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny brośtsyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móż pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſażwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcźeżnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1tl. na pſchedań:

Jenoż woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móż po wſchěm ßwěcźe G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Schleſynſke woheń ſawěſcźaze towarſtwo we Wrótßławje

ſ rukowazym kapitalom wot 3 millionow toleŕ pruſk. kouranta

je mi agenturu ſa měſta a wßy ßudniſkich hamtow w Budyſchinje, Wóſporku, Lubiju, Kamjenzu a Rakezach pſchepodało a poruczam ßo k wobſtaranju ſawěſcźenjow pſche wóhnjowu ſchkodu ſa twjerde, poměrne tunjo poſtajene prämije.

Tuto towarſtwo ſaruna ſchkodowanja, kiż pſches woheń abo ſ błyſkom, pſches wurumowanje a haſchenje naſtanu a poſticza pſchi wjazolětnym ſawěſcźenju ważne dobytki.

Proſpekty a ſawěſcźenſke formulary móża ßo kóżdy cźaß darmo pola mje dóſtacź a ßym ja pſchi ſawěſcźenju rad hotowy, kóżde požadane wukaſanje wudźělicź.

W Maleſchezach pola Budyſchina, 1865.

Jan Wehla.

Burſke kubło na pſchedań.

Jene **wumjeńka ßwobodne burſke kubło** w najlěpſchim položnju, 3 hodźiny wot Budyſchina a ¼ hodźiny wot jeneje wulkeje zyrkwinſkeje wßy, 55 kórzow pola a 10 kórzow łuki ſ dźěła 2. klaßy wopſchijaze, ſ 800 dawkſkimi jenoſcźemi napołożene, je ſ zyłkymi lětuſchimi dobrymi žnjemi, ſ morwym a žiwym inventarom hnydom ſa 8000 tl. „ — „ — ſ napłacźenjom 3000 tl. „ — „ — na pſchedań. Twarjenja ßu ſa 2370 tl. ſawěſcźene.

W Budyſchinje, 11. oktobra 1866.

Franz, agent.

Pſchedawanje pola.

Jeſchkez polo, na nowoſalzſkej dróſy leżaze a pod cźo. 282 a 320 gruntſkich knihi ſa Budyſchin ſapißane, 1 aker 247 kwadratnych prutow wulke a ſ 50,58 dawkſkimi jenoſcźemi napołożene je pod jara ſpodobnymi wuměnjenjemi pſches podpißaneho na pſchedań abo na pſchenajecźe.

W Budyſchinje, 11. oktobra 1866.

Franz, agent.

Petroleum, fotogen a ſolarwolij w jenotliwym kaž też pſchi wotkupjenju zyłkych ballonow, pſchedawa najtuniſcho **David Berger** na žitnej haßy.

Kaſchcźowy magazin **M. Möchela,** na hrodowſkej haßy, poruczа wulki wubjerk kaſchcźow ſ duboweho, kójnoweho a jědloweho drjewa.

Bely broſtſyrop

H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,

kiż ßo we nowſchim cźaßu **najbóle wot lěkarjow pſche kaſchel, ſchijowe, bróſtowe a płuzowe bolenje** poruczа, ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſtajnje na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

Łužičan čo. 10 je wuſchoł.

Wopſchijecźe. Moj wótzny kraj. Pſcheł. Fiedler. — Maczerne ſrudne wjeßele. Spěw wot Warka. — Tſi lěta w Ruſkej. Powjeſcź ſ Napoleonowych wójnow. (Pokracźowanje) Spißał M. A. Kral. — Dobra rada. Spěw wot Warka. — Cźe, krajo ſakſki, lubo nam! Spěw. Pſcheł. Fiedler. — Puczowanje do Warſchawy a Krakowa. (Skónczenje.) Wopißuje M. Hórnik. — Powjeſcź wor ocźzy. Podał Skr. — Schto mamy ßebi pod. ßkowom „spectrum“ myßlicź? Wot Muczinka. — Cyganjo pſchi Dunaju. (Skónczenje.) Pſcheł. Hatnik. — S Budyſchina a ſ Łužizy. — Sſłowjanſki roshlad. — Liſtowanje. — Porjedźenki. —

Katholſki Poſoł cźo. 20 je wuſchoł.

Ssuche drožđże

wschědnje cžerſtwe a woßebneje dobroſcże porucza

J. G. F. Nieckſch.

Wino

najlěpſcheje dobroſcże, tak derje běłe kaž tež cžerwjene mam we wulkim wubjerku a po najtuniſchej płaczijſnje na pſchedań.

J. G. F. Nieckſch.

Sicilianſke naturſke wino

woßebneje dobroſcże porucza bleſchu po 12½ nßl., ſ wuwſaczom ſchkleńczki,

J. G. F. Nieckſch.

Jeczmjeń

ßo wot nětk w budyſkej piwarni kupuje wot

piwarſkeho ſarjadniſtwa.

Kaſchcże,

wužkobjene, ßrěnje a ordinarne, porucza pſchi potrjebnoſczi dobroczinwemu wobkedźbowanju.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy cžo. 20.

Auguſt Jannaſch, tyſcherſki miſchtr.

Jene burſke kubło njedaloko měſta Budyſchina, nimali 70 korzow leżomnoſczow wopſchijaze, je ſe žujemi a ſe wſchěm żiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Hdże? to je we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicź.

Hólczeż ſprawnych ſtarſchich, kotryż chze w jenych materialnotworowych khlamach pſchekupſtwo nawuknycź, może hnydom do wucźby ſtupicź. Hdże? to je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

W kniharni Smolerja a Pjecha pſchi bohatych wrotach w Budyſchinje je ſaßo ſa 2½ nßl. na pſchedań:

Schkit Boži. **Wójnſke modlitwy.** Seſtajał H. Imiſch, farar w Hodźiju. Druhi wudawk.

W tutych dnjach je ßlědowaza knižka ſ nakładom Maczizy Serbſkeje wuſchła a w knihárni Smolerja a Pjecha ſa 6 nßl. dostacź:

Najwużitniſchi pſchecźeljo ratárſtwa a hajniſtwa bjes ſwěrjatami, jako wot pſchirody poſtajeni ſakhowarjo a wojowarjo pſchecźiwo wobſchkodźenju pſches njerodź a myſche. K powuczenju ſa wjeßnych a jich wucźerjow. Wot Dr. Glogera. Do ßerbſkeje rycże pſchełożił M. Roſtok.

NB. Tuta kniha je ſa ßobuſtawy Maczizy Serbſkeje pola k. maczicźneho knihiſtkadnika darmo dostacź.

W knihárni Smolerja a Pjecha je nětko ſa 5 nßl. dostacź: **Illuſtrirter Familien-Kalender** 1867. —

Kóżda protyka ma cźißło, kotreż może pjenjeſy abo rjany wobras dobycź. Te cźißła, kotreż ßu ſ protyki 1866 dobyte, ßu w tutej nowej protyzy wotcźiſchcźane.

Pſchedźenak

abo

protyka ſa Sserbow

na lěto 1867

budże wot pſchichodneje ßoboty w knihárni **Smolerja a Pjecha** ſa 2½ nßl. k dostaczu.

Jene wobydlenje ſa dźěławych ludźi je na ryczerkuble we Wutołczizach na pſchenajecże.

Někotſi ſchulerjo móża wobydlenje a żyrobu dostacź w Budyſchinie na wulkej bratrowſkej haßy cžo. 202.

Ratárſke towárſtwo

w Małym Wjelkowje

wutoru 23. oktobra wjeczor w 6 hodźinach.

Cżeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi dawam najpodwolniſcho k nawjedźenju, ſo ja rjemjeßko mojeho njebo muża, ſchewſkeho miſchtra **Guſtava Adolfa Fabiana** pod wjedźenjom jeneho kmaneho dźěłaczerja bjes pſcheměnjenja dale wjedu. Sa dowěrjenje, hacź dotal nam w tak bohatej měrje ſpożcźene, ßo wutrobnje dźakujo, proſchu ja najpodwolniſcho, to ßamo tež pſchichodnje na mnje pſchenjeſcź a budu ßo ja ſtajnje prózowacź, ſ dobrym dźěłom wſchitkim pożadanjam kóżdy cźaß doſcź cźinicź.

W Budyſchinje, 16. oktobra 1866.

Madlena ſwudowjena **Fabianowa.**

S tutym praju ja ßwój najwutrobniſchi dźak wſchitkim tym pſchecźelam ſ bliſka a ſ daloka, kotſiž ßu mi pſchi wóhnju, 11. oktobra tuby wudyrjenym, k pomozy ſtali, woßebje dźakuju ßo pak tym mużſtwam wſchelakich ßykawow, pſches kotrychž ſkutkowanje buch ja ſ Bożej pomozu pſched płomjenjemi ſwarnowany.

Bóh chzył kóżdeho pſched tajkim ſtrachom hnadnje ſwarnowacź.

W Tſělanach, 14. oktobra 1866. **Jan Halma.**

Dotelž ßym nětko po wohnju, mje 3. měrza 1866 potrjechenym, mój ſ Bożej a dobrych ludźi pomozu nowonatwarjeny dom ſaßo wobcźahnył, dha praju nětko ßwój wutrobny dźak wſchitkim tym ßamym, kotſiž ßu mi pſchi natwarjenju mojich twarjenjow pomozni byli, woßebje pak dźakuju ßo tudomnemu knjeſej ryczerkublerjej ſ Rex-Thielau a knjeſej inſpektarjej Löſchej, kaž tež knjeſej ryczerkublerjej Wehli nad Něcźinom ſa wſchu dostatu podpjeru.

Bóh luby knjes chzył wſchitkich mojich dobroczelow bohacże ſa to żohnowacź a wſchitkich pſched podobnym njeſbożom ſwarnowacź.

W Rodezach, 15. oktobra 1866. **Auguſt Meltka.**

Ssmjertne wojſjewjenje.

Dźeń 7. oktobra wumrje naſch luby nan a dźěd, zhrklokowarſki miſchtr **Korla Auguſt Jacob** w ſtarobje wot 82 lět po ßydomdźeńſtkim khorym łożu na běżenje.

To dawaja dźělbjerjazym pſchecźelam a ſnatym ſ tutym k nawjedźenju

W Budyſchinje, 20. oktobra 1866.

ſawoſtajeni.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 43. ~ 27. oktobra. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóždе čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerski list. — Wumĕnjenja měra. — Ze Serbow: S Brěšez. S Budyschina. S Worklez. S Bobolz. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesćе. — Nawěstnik.

Najnowsche.

Draždżany, 26. oktobra. Jeho majestosćz kral Jan je dotalneho ministra wójny, schRabenhorst, se służby puschćził a na jeho mésto generalmajora Jurja Bjedricha Alfreda schFabrice pomjenował. (Tež powjeda so schwéstoscu, so je budyski krajski direktar schNostitz-Wallwitz sa ministra schnutskomnych naležnoscow postajeny.)

Draždżany, 26. oktobra. Jeju majestosćzi kral sakski a kralowa sakska dżenża (pjatk) pschipołdnju w 1 hodżinje schCzopliz wotjédżetaj, w 2 hodżinomaj do Bodenbachu pschijédżetaj a so wot tam w 4 hodżinach do Pilnitza pschiwjesetaj. Draždżanska méschczanska rada, méschczanszy sastupjerjo a wjele wyschich a nischich sastojnikow Jimaj hacz do Bodenbacha napschecziwo pojédże.

Draždżany, 25. oktobra. Kaz słyschimy, dha so prénja dźélba sakskich wójnskich reserwistow 27. abo 28. oktobra do Sakskeje wróczi a budża bórsy se Schneeberga domoj puschczeni.

Win, 24. oktobra. Khézor je dżenża pod sławuwolanjom luda do Prahi nutsczahnył. Na czéske powitanje prażskeho méschczanosty Bélskeho khézor tež w czéskej ryczi wotmolwjesche.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
20. oktobra 1866.

Dowoz: 5742 kórcow.	Płaćizna w přerĕzku na wikacy, wyšša.			nišša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl.	np.	tl.	nßl.	np.	tl.	nßl.	np.	tl.	nßl.	np.
Pschenża	6	15	—	6	5	—	6	20	—	6	15	—
Rožka	4	17	5	4	12	5	4	17	5	4	15	—
Jecźmjeń	3	20	—	3	15	—	3	20	—	3	17	5
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	7	15	—	—	—	—
Jahły	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaćeše wčera w Barljnje.

16 tl. 15 nßl. a 16 tl. 10 nßl.

pschenża 67—86 tl., rožka 54—55 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rèpikowy wolij (njecźischczeny) 13 tl. 15 nßl. a (Cźischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje nĕhdże 1 1/8 tl. drózschi.)

Wosjewjenje.

Sa mandżelsku nascheho lubeho ßerbskeho krajana Jana Mikanje ßu pola naß dale wotedali: Schumann schLeschawy 1 nßl., Pawlik schJanez 1 nßl., Hala schKrakez 1 nßl., Scholta schHruboczig 3 nßl., Janaschowa schRaschowa 2 nßl., Hornczéř schBrěšez 4 nßl., Mieth schRaschowa 2½ nßl., Rjecźzyna schNoweje Jaßonzy 2½ nßl., Penther schWujezka 5 nßl., Kerk schRodez 5 nßl., Janasch schMjeschig 3 nßl., Lehmann schJatschobja 2½ nßl., Maukisch schKotwasy 5 nßl., P. J. 10 nßl., wucźeř W. w B. 10 nßl., J. w Herrnhucze 1 tl., jedyn Serb A. L. w Gnadenbergu w Schlesynskej 1 tl.

Najlubosnischi dźak sa to prajizy, proßymy wo dalische schkładowanje tajkich luboscziwych darow.

Redakcija Serb. Nowinow.

Sakska. Měr bjes Sakskej a Pruskej je sańdźenu njedźelu rano w 9 hodźinach wobsanknjeny. Wuměnjenje ßu nimale tajke, kaž je ßo to prjedy wěschczińko a je teho dla sańdźenu ßrjedu pruske wójsko twjerdźisnu Königstein ßobu wobßadźiło. To je ßo na tajkele waschnje stało. Jako bě kral Jan sakskemu wójsku, na twjerdźisnje stejazemu, wobsanknjenje měra wosjewicz a pódla k nawjedźenju dał, so na město sakskich pěschkow pruszy na Königstein pschińdu, dha ßo na twjerdźisnje na to pschihotowachu. Dołho njetrajesche, dha pschiczeże pruski general Briesen se 7 wyschimi a se 170 mużimi pruskich pěschkow, a czakasche sakski lieutnant Ferrario na nich, so by jich psched ßamej twjerdźisnu na wojerske waschnje powitał. Jako bě ßo to stało, wjedźesche jich wón na Königstein, hdźež sakske wójsko pod brónju stejesche. Jako běchu ßo pruszy wojazy k sakskim pschiblížili, präsentirowachu woboji a pschiwołachu ßebi hurra. Na to dźerżesche general Briesen ryč, w kotrejż też na pschecźelnosć a luboscz spominasche, kiż ma wot nětczisicheho czaßa bjes sakskim a pruskim wójskom knježicz, a na to ßo ßkawa wunjeße. Pschipołdnju wyschi wobeju wójskow w hromadźe wobjedowachu. — Sakszy pěschzy, kiż na Königsteinje běchu, ßu ßo tón ßamón dźeń do Pilnitza pscheßydlili. — Na Königsteinje steja po tajkim nětko pruska infanteria a sakska artilleria. Prěni kommandant je pruski general s Briesen a druhi kommandant pak sakski hauptmann Andrich.

Po powjesczach s draźdźanskich nowinow ßo Jeho majestosć kral Jan dźenßa ßobotu 27. oktobra do Sakskeje wróczi a najprjódzy w Pilnitzu wostanje. — Sakske wójsko ßo hacz do 5. novembra wschitke s Awstrije do Sakskeje pscheczehnje a budźa reserwy hnydom domoj puschczeni.

Kralowska krajna kommißia wosjewjuje, so wona jenoż hischcze hacz do 30. oktobra tak mjenowane ruczne pożczonki horje bjerje.

Kral Jan je w poßleńschich dnjach w Czoplizach pschebywał a tam generala Frabrice sa ministra wojerskich należnosczow pomjenował. Sa pschichodneho ministra snutskomnych należnosczow budźe budyski krajski direktar s Nostitz-Wallwitz postajeny, kaž někotre nowiny wudawaja; my pak njewěmy, hacz je to hižom zyle wěste.

Sa wczerawschim je ßo 142 wosow s 290 konjemi, kotrež bě sakske wójsko na czaß wójny w Draźdźanach a wokolnosczi najało, s Awstrije do Sakskeje domoj wróczilo.

Pruß y. Někotryżkuliż ßo najsserje hischcze dopomni, so bě w lěcze 1861 wěsty Oswald Becker s Odeßy w Baden-Badenje na pruskeho krala tsělił, po czimż běchu tam Beckera k ßmjerczi wotßudźili, badenski wjelwójwoda pak jeho k czaßżiwjeńskemu jastwu wobhnadźił. Nětko, hdźež je pruski kral tejko sboża měł, je ßo wón na tuteho njesbożomneho człowjeka dopomnił a badenskemu wjelwójwodze pißał, so by wón spomnjeneho Beckera wobhnadźicz chcył. To je tón też sczinił a jeho s jastwa puschcził, w nadźiji, so psches dobre żiwjenje ßwój prjedawschi njeskutk wurunu, kola s tym wumětnjenjom, że wjazy do Němzow njepschińdże.

Schtoż ministra hrabju Bismarka nastupa, dha nowiny pißaja, so je ßo s jeho strowosczu tak polěpschiło, so budże wón na nowy tydźeń ßwoje sastojnstwo saßo nastupicz móz.

Pruski tajny radźiczel Savigny, kotryż je se sakskim poßłanzom hrabju Hohenthalom a se sakskim połnomócznikom s Friesen měr bjes Sakskej a Pruskej wujednał, je 21. oktobra tymaj k czesczu pyschnu hosczinu wuhotował.

W tych krajach, kotrež ßu Pruskej s nowa pschidźělene, budże s wojerstwom runje tak dźerżane, kaž w Pruskej ßamej a smějo ßo tam rekrutirowanje w tym ßamym czaßu a na to ßamo waschnje, kaž w dotalnych pruskich krajach. — Sa nowe wójsko, kotrež chze pruske knježerstwo w tych nowych krajach na nohi stajicz, je wone nětko 1 millionow kohczi ßukna pola wschelakich ßukelnikow skasało.

Dobyte awstriske kanony, kotrež hacz dotal w Barlinje pod lipami stejachu, ßu nětko wot tam wotwożene. — Nowy awstriski poßłanz, hrabja Wimpfen, je do Barlina pschijěł a tam ßwoje sastojnstwo nastupił.

Awstria. Khěżor je sańdźeny tydźeń Morawu wopytał a ßu jeho tam, każ nowiny pißaja, jara pschecżelniwje witali. Wón je tam też wschelake dobroty wudźěłał a tójschto pjenjes sa te krajiny, kotrež ßu wot wójny najbóle schkodowali, k rosdźělenju bjes wobydlerjow wustajił. — A dokelż ßo Sskowjenjo w Morawskej, kotsiż mjenujzy cżěsku ryczą ryczą, hižom dawno na to wobczczowachu, so je cżěska ryczą na morawskich wulkich schulach pschezo hischcze podczischczena, dha je khěżor pschikasał, so mataj ßo dwaj nowaj gymnasijej, jedyn w Brünje a druhi w Olomuzu, sałożicz a so maja ßo w tutymaj wschě wědomnosczje s pomozu cżěskeje ryczje wuczicz.

Lonsche lěto běsche cżěski ßejm, na kotrymż běsche tehdy nimale wjaz němskich, dyżli cżěskich sapóßłanzow, w jenym poßedźenju wobsanknył, so ma ßo w Czechach we wschěch němskich schulach cżěska ryczą wuczicz, a je khěżor tajke wobsanknjenje k sakonej posběhnył, a dyrbi ßo wot pschichodneho měßaza w němskich schulach w Czechach po nim stutkowacz.

Winske nowiny pschezo s wjetschej a wjetschej wěstosczu pißaja, so budże prjedawschi jakski minister Beust bórzy sa awstriskeho ministra swonkownych należnosczow postajeny

Generalej Clam-Gallasej w ßwojim czaßu winu dawachu, so bu kralowejhradska bitwa pschehrata, dokelż wón njeje se ßwojimi regimentami w prawym czaßu na to město pschischoł, hdźež bě pschiińcz měł, a běchu Pruszy teho dla Awstriskich wobeńcz a sbicz mógli. Clam-Gallasa

ßu tutcje wězy dla do pschepytanja wsali, ale wón je ßo se wschěch wobskorzenjow tak wupleschcz wjedźik, so je jemu khěžor wóndanjo hnadny list pißak a jeho s nowa jako generala wobtwjerdźik. Sa to buchu pak Benedek, marschal Gablenz, Henikstein a Krismanicz, kotsiž tež w kralowejhradskej bitwje kommandirowachu, se ßłużby puschczeni. — To ßamo je ßo admiralej Tegethofej stako. Tutón je mjenujzy, kaž je snate, w poßlenjej wójnje pschecziwo Italskim mórsku bitwu pola kupy Lißy na tak khwalobne waschnje dobył, kaž ßo to někotre lětstotetki wot žaneho awstriskeho admirala stako njeje; pschetoż italskich wójnskich łódžow běsche hischcze jedyn krócz tak wjele, kaž awstriskich, a Tegethof je tola sbi a roschna. Nětko ßo powjeda, so je wón tajkeho dobycza dla wotßadżeny; wón bě mjenujzy pjecza wot khěžora pißmo dostał, w kotrymž bě pschikasane, kak ma wón wojowacz, ale dokelž Tegethof widżesche, so dyrbi pschěhracz, hdyž po tajkej pschikasni cžini, dha wón radscho po ßwojej mudrej hkojczzy skutkowasche a wulke dobycze sczini. To ßu jemu pak we Winje sa sło wsali a jeho wotßadżili. Wón nětko pjecza do Ameriki póndże.

Italia. W Venezianskej je ßo tamnischi wobydlerstwo sandżeny tydżeń sa to wuprajiło, so chze pschichodnje k italskemn kralestwu ßluschecz, a je nětko wulke wießele po zykym kraju, so ßu tam Němzow wotbyli. Poßleni awstriszy wojazy ßu tam nětko won wucjahnyli a ßu twjerdzisny a města Italskim pschepodali. Tež po zykym italskim kralestwje je wulka radosez nad tym, so ßu Italszy nětko po wjele lětstotetkach skónczinje ßami ßwoji, jako ßu po rjadu schpanisti, franzowski a němski pschahy na schiji měli.

Franzowska. Khěžor je ßo s Biarritza do Pariża wrócził. — Mexikanska khěžorka, kotraž bě jeho kaž w ßwojim czażu pißachmy, nalezinje proßyła, so by wón jeje mandżelskeho (mexikanskeho khěžora) dale podpjerał, je teho dla, dokelž je jej wón to sapowjedźił, do błudnych myßlow japanyła a pschebywa nětko na ßwojim hrodze Miramare pola Triesta. — Franzowske wójsko ßo skerje lěpje s Mexikanskeje a Romskeje domoj wróczi. — Turkowski sultan je ßo pola Napoleona sa to podżakowacz dał, so wón kschesczijanam na kupje Krecze żaneje pomozy poslicził njeje. (Hańby dosez, so kschesczijenjo kschesczijanam pschecziwo Turkam njepomhaja.)

Rußowska. Njewěsta wulkowjerscha-naßlědnika, danska prynzeßyna Dagmara, je 24. oktobra k prawoßławnej (grichisko-katholskej) zyrkwi pschistupiła.

Turkowska. Naleznosicze na kupje Krecze ßo, kaž ßo sda, ßnadź skónczinje na měrne waschnje wujednaja. — Rumunskemu wjerschej Korli je sultan wschitko pschiswolił, schtož je ßebi tón żadał a je ßo nětko wjerch Korla ßam do Konstantinopla k sultanej podał.

Wojerski list

wot Jana Mikanje,

kral. saksteho wojaka 15. infanteriebataillona 4. kompagnije.

(Pokraczowanje.)

Jako běchu mje lěkarjo samjasali, stupi tón zivilny knjes ke mni, nala mi wulku schkleńzu dobreho wina, kotruž ja tam na brjózku ßedżo tschepotajo wupich.

So pak bychu moji lubi Serbja shonili, schto Saksojo a Awstrisy sady mje czinjachu, dha chzu jim nětko to powjedacz, schtož ßym w tajkim nastupanju se ßwojimaj wocžomaj widżał. Najprjódzy ßo Prußojo na horu horje czischczachu a chzychu nasche sakske batterije dobycz, tež s tamneho lěża k lěwizy ßo wscho wot Prußow mjerwjesche, kotsiž se wschej mozu sa naschimi pěschkami czěrjachu a jim ßmjercz do khribjeta sczelechu, tak so nam wobeju bataillonskeju kommandantow, majora Hamanna a oberstleutnanta s Friesen satsělichu, kaž tež knjesa se Stieglitz, wjele druhich wyschich a něhdże 100 wojakow. Ale, moji lubi czitarjo, njemyßlcze ßebi, so ßu ßerbszy ßynojo potom někak lěni a prósni byli, hdyž běchu tu prusku granatowu ßmuhu pscheschli. Ně, tak bórsy hacz my tule ßmuhu pscheschupichmy, dha bě, kaž by ßo sahrimało, pschetoż nasche nowe 24 kanony, s 12 puntowskimi granatami uabite, poczachu do njepschecželow dżěkacz, so czi, kotsiž wot nich chzychu sakske batterije dobycz, najbóle wschitzy morwi abo ranjeni ležo wostachu. Tež tym s praweho boka lěża, kiž ßo shromadżowachu, so bychu sakske wójsko sajeli, ßo lěpje njeradżi; pschetoż sakske batterije do jich runkow ßmjercz sczelechu, tak so prénschi bórsy spodachu. Na to sakszy kanonirojo sdónki kanonow dele puschczichu, so bychu tež do tych tsěleli, kiž běchu dale, tak so dyrbjachu Pruszy, jeli chzychu ßwoje żiwjenje sdżerżecz, saßo do lěża zofacz.

Na horje dale naschich batterijow k lěwizy ßo pak Saksojo shromadżowachu a poczachu hnydom s nowa na Prußow tsělecz, pschetoż sakszy tsělzy běchu ßo tež k nam sczahnyli. Nasche batterije běchu nětko takle postajene: s praweho boka bě 12 kanonow a s lěweho boka tež 12 kanonow a woßrjedża tej prjedawschej dwě batteriji (tež 12 kanonow). Te wschitke tsělachu spochi s granatami a to tež w dalischej ßmusy psches wulki dok a lěß, — a ßu kanonirojo ßwoje munizionske kaschcze tsi krócz wschěch granatow wurumowali a je na Prußow pschetsěleli. S teho móże kóżdy trochu spósnacz, kak ßu Sakszy pschecziwo Prußam wojowali. Ale wschón wójnski schik nam skónczinje niczo njepomhasche.

Nasche batterije něhdże hodżinu na tym měscze stejo wostachu, hdżež běchu sajěke, a ßmjercz a woheń do Prußow sczelechu a uaschi běchu ßo saßo někak shromadżili a tsělachu na lěwym boku lěża do njepschecželа. Ale awstriske wkóske (italske) regimenty sa nami ranje-

nymi, kotrychž běchu wot bataillona prjecž pósłkali, dokelž tam tola nicžo dale cžinicž njemózachu, se wschej mozu cžékachu a njemózachu žo na žane waschnje k staczu pschinjesc̆. Pschetož kotryž włóski wojak njemózesche k Prußam czeknycž, tón skoku naspjet cžérjesche a na žadyn kommando swojich wyschkow njepoßłuchasche, tak so zyłe hromady žo sa mnu honjachu a mje lebotaka pschebéžachu.

A ja žebi pomyßlich: Žadyn wot Waß njeje sranjeny. Wy sce kraßni wojazy! njepscheczela wy widžicze a tola takle cžérieže. Ale to méjesche wscho swoju wésru pschicžinu, pschetož tuczi włószy wojazy běchu wschitzy Italijenjo s Venezianskeje, kiž chžychu wschitzy radscho k italskemu kraleswu słuschecž, dyžli k awstriskemu khéžorstwu. A woßebje nétko, hdyž bé italski kral s awstriskim khéžorom Venezianskeje dla wójnu sapocžał, běchu woni wschitzy na pruskej stronje, dokelž bé pruski kral s italskim swjask sc̆inik, a hdyž do pruskeho wójska cžeknycž njemózachu, dha tola do pruskich wojakow njetsélachu, ale wschudže po móžnosczi psched nimi zofachu. Woni awstriskemu wójsku njesboże pschejachu. Tajkeho smyßlenja běchu woni tež hižom do wójny a žo teho dla w bivouakach s nami njepscheczelachu, ale méjachu ske woko na naß.

Awstrisžy tsélzy pak hischcze pschezo w tej, wote mnje w sandženych Serb. Rowinach spomnjenej wßy stejachu a běchu tam hižom 400 mužow shubili, kiž běchu wot pruskich kulkow trjecheni. —

Tak stejesche nétko nasche zyłe lěwe kschidło zyle twjerdže na horje, hdžež Saksy běchu, a wjele morwych a ranjenych Prußow bé delka pod horu. Pißar tutych rynczkow bé drje sawjasany, ale krej žo pschezo hischcze psches sawobalenje cžischczesche, tola bé mi bolosc̆ w nohomaj trochu wopschestaka a wino bésche mje trochu posylniło. Duž žebi pomyßlich: ja chzu nuts hicž do teho twarjenja a žebi pólny lazareth wobhladacž a potom pónđu saßo naspjet k mojim lubym Saksam.

Hdyž sastupich, luby Knježe! kajke tu tola wonhladasche. Na skomje wo jstwje leżesche wscho polne ranjenych; tu njeméjesche jedyn žanu ruku wjazy, druhemu žo wobej dwé nosy pschetsélenej bimbaschtej a lékarjo kosczе s pikku wotrésowachu, tsczemu bé kulka psches rjebra pschejéła, schtwórty méjesche wobleczo bjes noßa a tak dale. Moji lubi cžitarjo, tam dołho pschihladowacž njemózach, pschetož polna stwa jich tam bésche a lékarjo džékachu bjes nimi, hacž žo tak pót wot nich lijesche. A tale žakosc̆! Ja žo saßy psches proh wleczech a žynych žo pschi khéžinej muri a proschach lubeho Boha, so by žo tola nad tym hréschnym cžłowsklim splahom smilił a nam swojeho lubeho žyna dla wschitke nasche hrécchi wodał a tutym wbohim cžéžko ranjenym Saksam, Awstriskim a Prußam na tutym dnju tola jich wulku bolosc̆ położił a psches swojeho swjateho ducha mózne na tutych cžłowjekach džékał, kiž dženßa abo jutsje w cžéžkich bolosczach swojeho ducha do tamneje wécžnosczе horje dadža. A sylsy žo mi po lizomaj ronjachu a do seleneje trawy dele padachu. (Pokracžowanje.)

Wumènjenja, pod kotrymiž je mér bjes Saksej a Pruskej wobsanknjeny, su we wuczahu sléđowaze: 1) Bjes Pruskej a Saksej ma wot nétk wécžny mér a wécžne pscheczelstwo bycž. 2) Saksa k połnóznonémskemu swjasku pschistupi. 3) Sakske wójsko, hdyž je s nowa srjadowane a po postajenjach némskeho parlamenta shotowane, stupi pod wysche roskasowanje pruskeho krala. 4) Bjes tym žo twjerdžisna Königstein wot pruskeho wójska žobu wobßadži a saksky wojazy, hdyž su žo domoj wróczili, dostanu w Saksej kwartiry po tym, hacž je to bjes Saksej a Pruskej w pschistawkach tuteho méra postajene. 5) Sakske poßtanstwa budža tak srjadowane, kaž to połnóznonémski swjask žada. 6) Saksti kral sapłaczi 10 millionow tl. wójnskich khóstow a to hacž do 30. haperleje 1867. 7) Saksti kral rukuje sa sapłaczenje tutych khóstow s tym, so sa 10 millionow saksich statnych papjerow w Barlinje sapołoži. 8) Wón šmé tute khósty s 5 prozentskim dobytkom prjedy sapłacziczˇ. 9) Ruski wojerski gouvernement a zivilny kommißariat w Saksej sastanje hnydom, teho runja tež dotalne wschédne płaczenje wot 10,000 tl. 10) Saksti kral wumènja žebi 200,000 tl. holsteinskich wójnskich khostow. 11. 12) Postajenja tak mjenowaneho zkonskeho swjaska stupja saßo do skutka. 13) Bjes thüringskej a barlinsko-anhaltskej želesnizy ma žo tež jena želesniza natwaricž. 14. 15) Saksti kral tón kruch saksko-schlesynskeje želesnizy, kiž w Pruskej leži, pruskemu kralej wotstupi a dostanje sa to 1 million toler. 16) Póstske należnosczе maja žo pschichodnje po postajenjach zkon. swjaska srjadowacž. 17) Pruske knjeżerstwo dostanje telegrafistwo w Saksej. 18) Sselowy monopol žo w swojim czaßu, kaž w druhich krajach zollvereina horjesběhnje. 19) Žadyn saksti poddan, kiž snadž je žo sa czaß wójny nékak pschecžiwo saksemu kralej a krajej pscheschoł abo pscheczˇiwo pruskemu kralej a krajej pscheschoł, njeßmé žo khostacž. 20 21) Saksti kral spuschczi nékotre prawisna pschi nékotrych wucženych, w Pruskej leżazych institutach a pschiswoli wufarowanje nékotrych wßow. 22) Wscho, schtož se statoweho wobßeđženstwa k wójnskemu dobytkej njeßkuscha, jako lokomotiwy a wosy na želesnizy a sléboro a wokoj s podkopkow, žo Saksej saßo da.

Pschistawki 1. 2. 3. 4) Twjerdžisna Königstein žo wot pruskeho wójska žobu wobßadži. Wschitka bróń a t. d. wostanje sakske wobßeđženstwo. Prěni kommandant je pruski, druhi pak saksti. 5) To sakske wójsko, kotrež k wobßadženju Draždžan trjeba njeje, žo po jeho wróczenju hnydom na „urlaub" domoj puschczi.

6) Draždžany dostanu shromadnu sakſku a pruſku wobſadku. Sakſka wobſadka budże nĕhdże 3000 muži ſylna. 7) W naſtupanju ſakſkeho wójſka, kotrež hiſchcze pod brónju woſtanje, budże wot najwyſcheho kral. pruſkeho generala w Sakſkej poſtajene, w kajkich ſakſkich mĕſtach wone kwartiry dostanje. 8) Hdyž ſo ſakſke wójſke ſ Awſtrije wróczi, ſtupi wone hacž na dalſche pod kommando ſpomnjeneho pruſkeho generala. 9) Sa Draždžany pomjenuje pruſki kral gouverneura, ſakſki kral pak kommandanta. 10) Do teho czaſa, hacž budże ſakſke wójſko nawoſrjadowane, woſtanu wĕſte ſakſke mĕſta wot pruſkeho wójſka wobſadzene.

Skónczny protokoll. Dokelž chze kral. ſakſke knježerſtwo ſwoju połnu pſchejenoſcz ſ pruſkim knježerſtwom pokaſacz, je ſaſkſki kral hotowy, w krajach, hdzež wón ſwojich woſebnych diplomatiſkich ſaſtupjerjow nima, tajke ſaſtupjerſtwo hnydom pruſkemu knježerſtwu wotſtupicz a wón chze tež hnydom ſwojim pósłanzam we wukraju pſchikaſacz, ſo maja nĕtko w duchu pruſkeje politiki ſkutkowacz.

Pſchiſpomnjenje redaktora. Redaktor ſdżerži ſo dżenſa wſchĕch wułożenjow horejſchich wumĕnjenjow a pſchiſtawkow a to czim bóle, dokelž drje jim tójždy roshladny czitar ſam lohko doſcz doroſymi.

Ze Serbow.

S Brĕſez. Sańdżenu nedżelu rano w 5 hodżinach wudyri tudy woheń a ſpalichu ſo wſchitke domſke a pódlanſke twarjenja tudomneho kublerja Jana Gerſcha, kaž tež żyte żnĕ, 10 ſwini a tójſchto pjeriny. Kak je woheń wuſchoł, njeje hiſchcze ſnate.

S Budyſchina. Naſchemu ſerbſkemu krajanej, knjeſej kapłanej Hermannej pſchi tudomnej katholſkej żyrkwi, kiž je w poſlenjej wójnje jako pólny duchowny w ſakſkim wójſku ſłużił, je Jeho majeſtoſcz kral Jan rjad albrechtſkeho rjadu ſpożcził.

S Worklez. (K. P.) Dotalny nakhwiluy wucżeŕ k. Hermann Jurk je deſignaciju ſa tudomne wucżerſke mĕſto doſtał.

S Bobolz. Schtwórtk wjeczor w 10 hodżinach je ſo tudy khĕża Jana Liſchki wotpaliła.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Ty ſy mi pſched nĕkotrymi lĕtami wot jeneje ſtóki powjedał, kotraž bĕſche na tſchĕſche jeneho młyna cigarru kurika a pſches to zły młynſki dwór wotpaliła.

Mots Tunka. Haj to ja ſym.

H. D. To bĕch czi ja tehdom jara ſa ſto wſał, dokelž ja wĕm, ſo holczata, kiž dżĕ ſej nóż wotrĕczż nawukke njejżu, tobak kurja, ale ſtóka cigarru kuricz, to czi ja hacž dotal wĕrił njejżym.

M. D. Ach mój bratſje, na ſwĕcze ſo wſchelke ſtanje; wĕriſch dha nĕtko?

H. D. Haj hdyž póczneja ſorny na palenz khodżicz, dha tež mójeja ſtóki tobak kuricz.

M. T. Kak dha ty to mĕniſch?

H. D. No dha poſłuchaj: — tamny tydżeń bĕſche we komſczanſkej korczmje pſchi ſwĕttym dnju jena ſorna do palenzoweje komory ſalĕſła a bu, prjedy hacž bĕſche k woptowanju palenza pſchiſchła, wot korczmarja trjechena. Tam popanjena, żałoſczeſche wona jara a proſcheſche, ſo bychu ju puſcheżili. Tak rucże, hacž ſo to ſta, dha ſleczi wona pſches wokno a bežeſche runy pucz do hole.

M. T. To ſkoro k wĕrjenju njeje.

H. D. A tola je cziſta wĕrnoſcz.

M. T. Wona je hižom wjedżeła, ſo do Rakez pſchindże, hdżež budże w prawym czaſu ſjĕdżena a jeje koża pſchedata.

H. D. Haj to by ſo jej ſawĕſcze ſtako, khiba ſo by prajiła, ſo je wot ſtażeneho pſa ſkußana, dha bychu jej lĕtſa bĕżecz dali.

Hanß Depla. Sswĕt je dżiwy!

Mots Tunka. Haj, a wudowzam ſawidżi.

H. D. Schto? — wudowzam?!

M. T. Nó, jene żónka ſ naimjeńſcha wóndanjo tak powjedaſche. Wona mjenujży rjekny: Naſch hólz wo dnjo a w nozy po żeńtwje wokoło kaſy a tola żanu njewjeſtu njenamaka, a tajkim wudowzam, kiž móża lĕdom wjeczor trochu woteńcz, jenu po druhej braſchcża a to hiſchcze bohate!

H. H. Haj wſchak haj. Wudowz ma khżiczku a ſchkliczku, młody hólz pak —

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Jan Ernst, Korle Augusta Hanowskeho, měschćana a khěžerja w Budyschinje, ß. — Jan Jurij, Handrija Ramscha, měschćana, khěžerja a krawza, ß. — Ida Martha, Pětra Pětscha, wobydlerja, ß. — Jan Pawoł, Handrija Bakzarja, měschćana a korčmarja, ß.

Michalska cyrkej: Ernst Theodor Bohačeschć, Jana Augustina Nowaka, žiwnoschćerja na Ssokolzy, ß. — August, Jana Brinta, sahrodnika w Dźěžnikezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 9. oktobra: Bohumił Rjeczka ſ Demjan, 63 l. (w bólnizy). — 10., Eva Rahela rodż. Wäntigez ſwudowjena Stollowa pod hrodom, 70 l. 3 m. 6 d., na kholeru. — Hana rodż. Delwitzez, dźěłaczerja Piwarza ſ Khwaczicz wudowa, 67 l., (w bólnizy). — 12., Charlotta Theresa rodż. Fuhrmannez, Pětra Wylema Schmeißa, khěžerja a pjekarja pod hrodom, mandželska, 36 l. 8 m., na hłowjazu khoroschć. — 16., Johanna Karolina rodż. Hohlfeldtez, Khryſtiana Gustava Arnolda, měschćana, khěžerja a pschekupza, mandželska, 48½ l., na kholeru.

Skład schpihelow, ſlotychkromow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Skład ſchkleńzowych, porzelanowych a ſteingutowych tworow **Rudolpha Wilhelma** na ßerbſkej haßy čo. 20

najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczišnach ſ tutym porucza.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu.

K nětczišchemu naſymſkemu czaßu poruczam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muſkeje drasty:

ako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, khołowy, lazy w ßomocze, židże, wołmje ꝛc. ſ proſtwu dobroczinje na to kedźbowacz, ſo ßu wſchě draſczenja **mój ſamßny** niz pak **barliuſki fabrikat**, ſo ßo wone jenoż wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczišnami mózu kóždu konkurrenzu pſchewinyc.

C. W. Bitzka.

Beły broſtſyrop

H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,

kiž ßo we nowſchim czaßu **najbóle wot lěkarjow pſche kaſchel, ſchijowe, bróſtowe a płuzowe bolenje** porucza, ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſtajnje na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

Petrolejowe, ſolarwolijowe, ligroinowe lampy a prima ligroin porucza **T. A. Sommer** na ſchulerſkejhaßy.

Jeczmjeń

ßo wot nětk w budyſkej piwarni kupuje wot

piwarſkeho ſarjadniſtwa.

Kaſchcze,

wužkobjene, ßrěnje a ordinarne, porucza pſchi potrjebnoſczi dobroczinemu wobkedźbowanju.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy čo. 20.

Auguſt Jannaſch, tyſcherſki miſchtr.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucza wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Dobrowolna ſubhaſtazia.

Na požadanje kralowſkeho ſudniſkeho hamta w Draždžanach maja ſo na namjet naſtupazych herbow immobilije, wot dźěłacźerja Handrija Auguſta Paulinusa, w Roßthalu ſemrjeteho, jako:

a) kněža cźo. 14/10, na fol. 10 gruntſkich knihi ſa Brěſezy ſapißana, na kotrejž je 1 tl. 5 ngl. 6 np. wotwjaſowanſkeje renty,

b) polo cźo. 97e, na fol. 26 tych ſamych gruntſkich knihi ſa Brěſezy ſapißane, na kotrymž je 3 tl. 12 ngl. 4 np. renty, 1 ngl. 8 np. herbſkeje danje a 2 np. wajchtarſkich pjenjes a

c) kuczne a pólne parzelle cźo. 334b a 336a bartſkich ležomnoſtnych knihi, na fol. 152 gruntſkich knihi ſa Bart ſapißane, na kotrychž je 23 ngl. 2 np. létneje renty,

20. novembra 1866

na tudomnym hamcze na pſchedawanje pſchedawacź, ſchtož ſo ſ pokaſowanjom na wuwěſchtk, na ſudniſkim hamcze wupojßnjeny, kotremuž ſu wopißanje a pſchedawanſke wumĕnjenja pſchiwdate, ſ tym pſchiſpomnjenjom ſ tutym woſjewjuje, ſo na tutych ležomnoſcźach wužitkowe prawo ſa ſwudowenu Madlenu Paulinusowu w Brěſezach, w tu khwilu 55 lět ſtaru na cźaß jeje wudowinſtwa, kaž tež ſa nju na tón ſamón cźaß eventuellny wumjenk w naturalijach a na kněži ad a ſa tutu a jeje ſchtyri młódſchich dźěcźi hoſpoda, ſa poßleńſche hacź k jich woženjenju, wotpocźuja.

We Woſporku, 4. oktobra 1866.

Kralowſki ſudniſki hamt.

Käuffer. Schbt.

H. Grieshammer

w Budyſchinje

porucza po najtuniſchich płaczíſnach

kalk, kamjente wuhlo, brunizu, hnójne ſrědki, guano, cement, murjerſke zyhle, drainſke roły

na budyſkim dwórniſchczu ſ napſchecźa kublokubi. Komptoir tež tam a na ſwonknej lawſkej haßy 819.

Wot nětcźiſcheho cźaßu mózu ja kłoßowe korby ſa 12 ngl. a wyſche pſchedawacź a mam ja tež wulki wubjerk bĕrtliſkich a polkórzowſkich korbow ſtajnje na pſchedań. Dźěcźaze woſyczki pſchedawam nětko ſa 4½ tl. atd.

A. M. Bartuſch, korbarſki miſchtr na Zidowje, ſ napſchecźa k. kollektora Henniga.

W kniharni Smolerja a Pjecha pſchi bohatych wrotach w Budyſchinje je ſaßo ſa 2½ ngl. na pſchedań:

Schkit Bozi. **Wójnſke modlitwy.** Seſtajał H. Jmiſch, farar w Hodźiju.

Druhi wudawk.

W tutych dnjach je ſtlĕdowaza knižka ſ nakładom Maczizy Serbſkeje wuſchła a w kniharni Smolerja a Pjecha ſa 6 ngl. doſtacź:

Najwužitniſchi pſchecźeljo ratarſtwa a hajniſtwa bjes ſwĕrjatami, jako wot pſchirody poſtajeni ſakhowarjo a wojowarjo pſchecźiwo wobſchkodźenju pſches njerodź a myſche. K powuczenju ſa wjeßnych a jich wuczerjow. Wot Dr. Glogera. Do ſerbſkeje ryczе pſchekožił M. Roſtok.

NB. Tuta kniha je ſa ßobuſtawy Maczizy Serbſkeje pola k. maczicźneho knihiſkładnika darmo doſtacź.

W kniharni Smolerja a Pjecha je nětko ſa 5 ngl. doſtacź: **Illuſtrirter Familien-Kalender** 1867. —

Kóżda protyka ma cźißło, kotrež móże pjenjeſy abo rjany wobras dobycź. Te cźißła, kotrež ſu ſ protyki 1866 dobyte, ſu w tutej nowej protyzy wotcźiſchcźane.

Wyſche ſwojich zyhelńſkich wupłodow na tſĕſchnych, murjerſkich a porösnych zyhlach, poruczam pſchi pſchibliżowanju ſymneho cźaßa ſwoje ſkłady ſucheje brunizy wſchitkich družinow, kaž tež brunizowe pazy, w delnej a hornej kólni na pſchedań wuſtajenych.

Zyhelnicza a brunizowe podkopki w Hornym Mĕrkowje.

G. L. Müller.

Wutoru 30. oktobra budźe ſo na worzynſkim a njechorńſkim reviru hatne ſkanje na pſcheßadźowanje pſchedawane. — Sapocźatk w 9 hodźinach we Worzynje.

We Worzynje, 22. oktobra 1866.

A. Zſchucka.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wſchitkich wulkoſcźach po jara tunjej płaczíſnje, kaž

1 lampa k dźeku ſa ſchewzy abo krawzy 10 ngl.,

1 wißaza lampa, kotraž ſo wſchelko ſtajecź hodźi, 10 ngl.,

1 mjenſcha ſtejaza blidowa lampa ſ tſĕſchku a ſ blachowej nohu 25 ngl.

Solarwolijowe latarnje, ligroinowe lampy a ligroin, prima **ſolarwolij** a najlĕpſchi penſylwanſki **ſemſki wolij** a **petroleum** poruczа **Herrmann Rachlitz,**

klempnarſki miſchtr na žitnej haßy cźo. 50.

NB. Saßopſchedawarjo doſtanu hódny rabatt.

Petroleum, fotogen a ſolarwolij w jenotliwym kaž tež pſchi wotkupjenju zyłych ballonow, pſchedawa najtuniſcho **David Berger** na žitnej haßy.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu 28. oktobra **rejwanſka hudźba** w Budeſtezach. Sapocźatk w 4 hodźinach. Na to najpodwolniſcho pſcheproſchuje

Jan Gruhl, hoſcźeńzař.

S tutym dowolam ßebi to najpodwolnische wosjewjenje, so ßym na dżenßnischim dnju a w tudomnym měscże

płatowe khlamy

na ßerbskej haßy czo. 23

pod firmu:

Reinhold Hartmann jun.

wotewrił.

Sswoje prjódkwsacże dobroczjwemu wobkedżbowanju poruczejo, pschistajam hischcże to ßlubjenje, so budu ßo stajnje prózowacż, dowěrjenje, mi spożczene, s pilnym a sprawnym poßłużenjom a s tunimi płaczjsnami dopjelnicż.

W Budyschinje, 24. oktobra 1866. S poczesczowanjom

Carl Aug. Reinhold Hartmann.

Pschenajecże

materialtworowych khlamow w Budestezach.

Rjenje srjadowane, zyle nowe, ßwětłe a rumne khlamy se jstwu, komoru, wjelbom a pinzu w jenej wulkej woßadże, każ tež zyle blisko jeneje wulkeje fabriki a pschi jara wopytanej kschiżnej drósy ležaze, maja ßo hnydom pod tunimi a spodobnymi wuměnjenjemi wote mnje pschenajecż.

Jan Gruhl,
hosczeńzar w Budestezach.

Sicilianske naturske wino

woßebneje dobroscże porucża bleschu po 12½ nßl., s wuwsaczom schkleńczki, J. G. F. Nieckſch.

Ssuche drożdże

wschědnje czerstwe a woßebneje dobroscże porucża

J. G. F. Nieckſch.

Wino

najlěpscheje dobroscże, tak derje běłe każ tež czerwjene mam we wulkim wubjerku a po najtunischej płaczisnje na pschedań. J. G. F. Nieckſch.

Prima dwójzy raff. petroleum (amerikanski semski wolij), punt po 44 np.,
Prima jaßny solarwolij, punt po 36 np.,
Rjane wuherske ßlowki, punt po 36 – 40 np.
Lamany rajß a **candissyrop,**
Rjane wulke jereje, kopu po 1 tl. 10 nßl.
porucża

Carl Noack
na swonknej lawskej haßy.

Pschichodnu pondżelu sa tydżeń 5. novembra sapocżnje ßo czehnjenje 5. klaßy nětczischeje 70. kralowskeje sakskeje krajneje lotterije a skończi ßo 21. novembra. K temu poruczam ja loßy we wulkim wubjerku.

S dobom wosjewjam s tutym, so staj ßo dwaj ⅛ loßaj 70. lotterije wot czo. 11242 a 78290 shubiłoj a ßo psched jeju kupjenjom warnuje.

W Budyschinje, 26. oktobra 1866.

C. F. Jäger sen.

Tuta protyka je sa 3 nßl. w knihařni Smolerja a Pjecha na pschedań. Saßopschedawarjow, kotsiż wjaz exemplarow na jene dobo kupja, dostanu rabat.

Jene khachle s lateho żelesa a jene blachowe khachle ßu na pschedań pola Handrija Gruhla we Wulkich Debßezach czo. 18.

Dżak.

Dokelż je twarba mojeho hosczeńza w Budestezach nětko dokonjana, czuju ßo ja hnuteho, knjesej twarzej Janej Henselej na Kocżizy ßwoje połne spokojenje a ßwój najwutrobnischi dżak s tutym sjawnje wuprajicż.

W Budestezach, 23. oktobra 1866.

Jan Gruhl, hosczeńzar.

S tutym praju ja ßwój wutrobny dżak wschitkim tym ßamym, kotsiż ßu pschi wóhnjowym njesbożu, kiż mje 11. oktobra potrjechi, tak k pomozy khwatali a moje wězy po móżnosczi pomhali wurumowacż.

Bóh sapłacż wschitkich a swarnuj jich psched tajkim strachom.

W Tsělanach, 25. oktobra 1866.

August Barth.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 44. ~ 3. novembra. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Najnowsche. — Swětne podawki. — Jene palaze praschenje naschcho czaßa. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Najnowsche.

Draždżany, 30. oktobra. Po powjesćach, kotrež ßu s Prahi ßem pschischłe, je baron s Beust (prjedawschi sakski minister) do awstriskeho ministerstwa sastupił a pjecza hižom dżenßa khěžorej pschißahał.

Petersburg, 30. oktobra. Wobydlerjo ßrjedżnoasiskeho města a krajiny Taschkenta ßu wo to proßyli, so bychu do ruskeho poddanstwa sastupież ßmeli. To je ßo jim dowolili a ßu woni ruskemu khěžorej pschißahu poddanstwa pschißahali.

Konstantinopel, 31. oktobra. Kschesežijenjo na kupje Krecże ßu ßo po krawnej bitwje Turkam poddali a bróń słożili; 138 grichiskich wyschich bu sajatych.

Rumunski wjerch Korla je wot sultana czeßny, s drohimi kamjenjemi wußadżany teßak dostał a grichiski patriarch je jemu požohnowanje wudżelił.

S Budyschina, 2. novembra. Nascha wojerska wobßadka, bataillon pěschkow 35. pruskeho regimenta, ßo jutsje do Treuenbrietzena wróći a na jich město pschińdże jedyn bataillon 48. połka.

Pjenjeżna płacizna.

W Lipsku, 1. novembra, 1 Louisd'or 5 toler 16 nßg. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 5 nßl. 1 np.; winske bankowki 78⅝ (15 nßl. 7¼ np.).

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:

27. oktobra 1866.

Dowoz: 9073 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikacy,						na bursy,					
	wyšša.			nižša.			najwyšša			najniž		
	tl.	nßg.	np.	tl.	nßg.	np.	tl.	nßg.	np.	tl.	nßg.	np.
Pschenża	6	20	—	6	15	—	6	25	—	6	20	—
Rožka	4	22	5	4	15	—	4	22	5	4	20	—
Jeczmjeń	3	20	—	3	15	—	3	20	—	3	17	5
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	25	—	—	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	7	20	—	—	—	—
Jahły	7	—	—	6	17	5	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Čzahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow 35 minutow*; dopołdnja 9 h. 11 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m.*; wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 22 m.; w nozy 1 h. 2 m.

NB. Dżenske billety saßo płacża.

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

16 tl. 15 nßl. a 16 tl. 10 nßl.

pschenża 67—86 tl., rožka 56—57 tl.,

(to je: sa 25 pruskich korcow.)

rěpikowy wolij (njeczišćeny) 13 tl. 10 nßl. a (Čzišćeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Na Mojich Sakſow!

Po dołhim, bolosnym dźělenju, po pſcheměnjenjow połnym cžaßu, Sso ſaßo dźenża do Waſcheje ßrjedźiſny wróćam.

Ja wěm, ſchto ſcže Wy cžerpili a ſnjeßli, a ßym Ja to ſ Wami w najhłubſchej wutrobje ſacžuwał; Ja wěm pak też, ſ kajkej twjerdej ßwěrnoſczu ſcže Wy pode wſchitkimi pruhowanjemi k Waſchemu pſchirodźenemu wjerchej ſtali. Tuta myßliczka běſche, ſ dowěrjenjom na Boha, Mój najlěpſchi troſcht w hodźinach tyſchnoſcze, kotrež je Boża njewußlědna rada na Mnje a na Waß poßłała. Wona dawa Mi nowu wutrobitoſcz, Moje cžežke ſkutkowanje ſaßo ſapocžecz. S tej ſtarej luboſczu, kotraż je ßo pſches te wſchelake wopokaſma pſchiwißnoſcze, Mi wobßwědczene, jeli by ßo k myßlicz hodźiło, hiſchcze pſchiſporiła, budu Ja te dny, kotrež Mi Bóh hiſchcze ſpożeži, k ſahojenju krajnych ranow, k pſchiſporjenju krajneho dobrobycža, k cžinjenju prawdy a prawdoſcze a k rosmyßlenemu roswijenju Naſchich politiſkich inſtituzijow nałożecz. Ja ſpuſchcžam ßo pſchi tym na podpjeranje krajnych ſaſtupjerjow, kotrymž Ja ſ dotalny wotewrjenoſczu a ſe ſtarym dowěrjenjom napſcheczjiwo pſchińdu.

S tej ßamej ßwěrnoſczu, ſ kotrejž ßym k ſtaremu ſwjaſkej ſtał, budu ja też na tym nowym ſjenoczenju, do kotrehož ßym nětko ſtupił, dźerżecz a, ſchtoż w Mojich mozach ſteji, wſchitko nałożecz, ſo by wone każ ſa naſchu wuſchu, tak też ſa naſchu ſchěrſchu wotczinu po mózhnoſczi żohnowanja połna było.

Njech Wſchehomózny Naſche ſhromadne prózowanja żohnuje, a njech Saſſka, każ prjedy, kraj měra, porjadka, pilneho prózowanja, ſdźełanoſcze, dobrych pozczinkow a bohabojaſnoſcze woſtanje.

W Cžoplizach, 26. oktobra 1866.

Jan.

Wot jeho Kralowſkeje Majeſtoſcze ßym ja pſches poruczenje miniſterſtwa ſnutskomnych naležnoſczow ſ mojeho dotalneho ſaſtojnſtwa jako prjódſtejeŕ tudomneho knježeŕſtwa wotwołany.

S cžežkej wutrobu dźělu ßo wot provinzy, ſ kotrejž ßo pſches parſchonſke pomĕry a wſchelake ſwjaſki dołholětneje ßłużby we wſchelakich ſjawnych ſaſtojnſtwach wuſko ſjenoczeny cžujach, ſwjaſki, kotrež bě w nowſchim cžaßu ſhromadnje ſnjeßena ſrudoba hiſchcze twjerdſcho ſwjaſaka.

Saſtojnſtwam, ſjawnym ſaſtupjerjam zyrkwje, ſchule a gmejnow a wobydlerjam wokrjeßa dawam ja, hdyž jim božemje praju, ßwój wutrobny a nutrny dźak ſa hotowoſcž, ſa podpjeranje a ſa wjelekróżne wopokaſma dowěrjenja, kotrehož ßym ßo ja ſwjeßelicž měł.

Njech mje te dobrocžiwe ſmyßlenja, kotrež mi pſchißłuſchnoſcze mojeho tudomneho ſaſtojnſtwa położachu, do teho noweho ſkutkowanja pſchewodźeja, do kotrehož ſaſtupju.

W Budyſchinje, 27. oktobra 1866.

ſ Noſtitz-Wallwitz.

Swětne podawki.

Saſſka. Po poruczności Jeho majeſtoſcze krala Jana ma ßo ſakſki ßejm 12. novembra t. l. w Draždźanach ſapocžecz a ßo tam wſchitzy ſapóßłanzy na tutón dźeń powołaja. – –

Kral Jan je tym ßamym, kotſiž ßu ßo ſa cžaß poßlenjeje wójny pſcheczjiwo njemu, pſcheczjiwo kralowſkej ßwójbje, pſcheczjiwo krajej abo pſcheczjiwo pruſkemu kralej a krajej ſawinowali, wobhnadźenje wudźělik. — Wón je też k ſjawnemu nawjedźenju dał, ſo tak mjenowana krajna kommißia dale njewobſteji, dokelž je wón nětko ſ połnym miniſterſtwom wobſtaranje krajnych naležnoſczow ſaßo na ßo wſał.

Jeho majeſtoſcž kral Jan je dotalnemu budyſkemu krajſkemu direktarjej Hermannej ſ Noſtitz-Wallwitz, pod jeho pomjenowanjom ſa ſtatneho miniſtra, miniſterſtwo ſnutskomnych naležnoſczow ſ dobom ſ poruczności in Evangelicis a ſtatnemu miniſtrej baronej ſ Falkenſtein pſchedßydſtwo w ſhromadnym miniſterſtwje pſchepodał. — Na požadanje dotalneho wyſcheho dwórſkeho marſchala ſ Gersdorf je jeho kral Jan ſ woſjewjenjom ßwojeje połneje ſpokojnoſcze ſ jeho dołholětnej ßwěrnej ßłużbu ſ penſiju ſe ßłużby puſchcził.

So ſtaj ßo kral a kralowa pjatk tydźenja 26. oktobra do Sakſkej wrocžiłoj, na to ßmy hižom tydźenja ſpomnili. Draždźanſke nowiny piſaja w tajkim naſtupanju: „Wokoło ½5 hodźinow popołdnju pſchijědźeſchtaj kral a kralowa pod ßławuwołanjom njepſchewidneje ßyły luda do Pilnitz. Krajne ſaſtojnſtwa běchu tam wſchitke k powitanju pſchiſchłe. Na krajnych mjeſach, na pyſchnje wudebjenym dwórniſchczu běſchtej wobej kralowſkej majeſtoſczi ſ wyſkanjom luda witanaj a wot draždźanſkeho

měſchczanoſty w mjenje ßydelneho měſta poſtrowjenaj. Kral ßo wutrobnje hnuty dźakowaſche. Swěrnoſcz Jeho ludu, rjekny wón, dawa jemu wſcho ſabycz, ſchtoż je w tutym cżežkim cżaßu ſnjeſcz dyrbjał a ſo ßo wón lěpſcheje pſchichodnoſcze nadźije. W Krippcnje pſchepodachu młode knjeżny, w ſakſkich barbach ſwoblekane, kralowej wonjeſchka. Twjerdźiſna Königſtein poſtrowi kralowſki pſchijěžd ſ 21 wutſělemi ſ kanonow a pruſki kommandant twjerdźiſny generalmajor ſ Briesen wopokaſa kralej delka pſchi żeleſniży ßwoje poczeſczowanje. Kral ßo dźakowaſche a ſakſkemu kommandantej ruku da. W Pirnje pruſka a w Pillnitzach ſakſka wobßadka w paradze ſtejeſche.

Skoro we wſchitkich ſakſkich měſtach běchu na tym dnju, jako je ßo kral Jan do wótżneho kraja wrócził, temu k cżeſczi a ſ radoſcze nad jeho wróczenjom khorhoje a druhe pyſchnoſcze wupojßnjene. To ßamo je ßo tež na ßlědowazych dnjach ſtało.

Sakſke wójſko je ßo tón tydżeń nimale zyłe domoj wróczіło; něhdże połoja pſchejědże po cżěſkej, druha połoja pak po bajerſkej żeleſniży. Wojazy buchu wſchudże pſcheczelniwje witani a cżi, kotrychż ßmy my hacż dotal widżeli, wſchitzy ſtrowi a cżerſtwi wonhladachu. Woni ßu ſ wjetſcha hacż na dalſche domoj puſchczeni, jenoż leibbrigada a něſchto jězdnych woſtanje w ſtarych Draždżanach jako wobßadka ſtejo. Tak ßo ſ najmjeńſcha w tu khwilu powjeda a je tež to k wěrje podobne. Stare Draždżany ßu w tychle dnjach hižom wot ſakſkeho wojſka wobßadżene a duż bě kral Jan poſtajił, ſo dżenßa (ßobotu) do Draždżan pſchijědże. So jeho tam ſ wulkej radoſczu powitaja, to móże ßebi kóżdy lohko doſcz myßlicz.

Lipſki krajſki direktar ſ Burgsdorf, każ tež draždżanſki polizajſki pſchedßyda Schwauß a radżiczeł Häpa, kotrychż bě pruſki zivilny kommißar w ßwojim cżaßu ſ kraja wupokaſał, ßu ßo nětko ſaßo wróczili a ßwoje ſaſtojnſtwa ſ nowa naſtupili.

Sa noweho gouverneura w Draždżanach a ſa wyſcheho roskaſowarja wójſka w Sakſkej je pruſki general ſ Bonin pomjenowany. Wón je krónprynzej Albertej derje ſnaty, pſchetoż tón je w prěnjej ſchleswig-holſteinſkej wójnje pod jeho wyſchim kommandom ſtał a tehdy düppelſke ſchanzy dobył, ſa cżoż jemu pruſki kral potom woßebny rjad pour le mérite poßka.

W ſandżenych dnjach ßu nimale je wſchitkich ſakſkich měſtow deputazije pola krala pobyłe, ſo bychu Jeho w mjenje měſchczanow powitałe.

Draždżanſke nowiny pißaja: Wot ſakſkeho wójſka woſtanje leibbrigada w Draždżanach ſtejo. W Draždżanach budże pak tež pruſke wójſko ſtejecz a wyſche teho tež hiſchcze w Miſchnu, Pirnje, Großenhainje, Rieſy, Oſchatzu, Lipſku, Chemnitzu, Budyſchinje a Žitawje. W tych druhich ſakſkich měſtach, tak daloko hacż ßo ſa wojakow hodża, ſmeje ſakſke wójſko ßwoje garniſony. Pruſzy wojazy pjecża jenoż tak dołho w Sakſkej woſtanu, hacż budże ſakſke wójſko nowoſrjadowane.

W Kötizach nad Łobjom je ßo 27. oktobra dżewjecz kubłow wotpaliło a naſajtra wjeczor buchu twarjenja ryczerkubła we Wunſchwitzu wot płomjenjow ſahubjene.

Prußy. Krónprynz je ßo do Petersburga podał, ſo by tam na kwaßu ruſkeho wulkowjerćha-naßlědnika ſ danſkej prynzeßynu Dagmaru pſchitomny był.

Barlinſke nowiny pißaja, ſo budże nětko, hdyż je tež ſe Sakſkej měr ſcjinjeny, 24. njedżelu po ßwjatej trojizy (11. novembra), wobnowjenje měra zyrkwinſzy ßwjeczene.

Wſchitke wójſko ſ krajow, kotrež k połnoznoněmſkemu ſwjaſkej ßłuſcheja, budże do tych tſjoch nowych pruſkich armeekorpſow ſrjadowane, ſa ſakſke wójſko budże pak woßebny a to 12. armeekorps ſałożeny, tak ſo budże wſchitke połnóznoněmſke wójſko, ſ pruſkim gardykorpſom ßobu, tſinacze armeekorpſow ſ 800,000 mużemi wopſchijecz. — Prjedawſche naßauſke wójſko je wóndanjo pruſkemu kralej ßwěrnoſcz pſchißahało. — Połnoznoněmſke wójſko budże każ pruſke wójſko ſwoblekane a ſmeje tež tajku bróń a rune exercirowanje.

Miniſter hrabja Bismark je ßo tak daloko wuſtrowił, ſo drje ßo ſkoro ſaßo do Barlina wróczi.

Awſtria. (Oeſterreich.) S Prahi pißaja, ſo je prjedawſchi ſakſki miniſter ſ Beuſt ſa awſtriſkeho miniſtra pomjenowany a hižom khěžorej pſchißahał. Khěžor, kotryż w tychle dnjach w Czechach pſchebywaſche, je wſchitkich ßwojich miniſtrow do Prahi powołał a tam wſchědnje ſ nimi radu ſkładuje. Na tajkich wuradżowanjach ßo tež miniſter ſ Beuſt wot něktorych dnjow ßem wobdźěluje.

Nowa awſtriſka politika budże pjecża po měnjenju miniſtra Beuſta ſłożena a wón ſa to ryczi, ſo by Awſtria ſ Franzowſkej a Italſkej do wużſcheho politiſkeho ſwjaſka ſtupiła a na tajke waſchnje tejko mozy dobyła, ſo by Pruſkej kóżdy cżaß ßylnje napſchecżiwo ſtacz móhła.

Khěžor je cżěſkemu wucżenemu ſtawiſnarjej Palazkemu rjad żeleſneje krony druheje klaßy ſpożcził. (Kóżdy, kotryż tónle rjad doſtanje, je tež ſ dobom ſa ſemjana [barona] powyſcheny.) — W Praſy ßu jeneho krawza, wěſteho Puſta, ſajeli, jemu winu dawajo, ſo je na khěžora tſělicz chzył.

Franzowſka. Khěžor, kotryż je ſaßo ſtrowy, ßo, każ druhe lěta, na něktory cżaß do Kompiegna poda. — Romſki kardinal Reiſach je w poßlenich dnjach w Pariſu pobył, ſo by tam ſa bamża ſkutkował. Ale khěžor je jemu wotmolwił, ſo pſchi tym woſtanje, ſo ma ßo franzowſke wójſko hacż do decembra ſ Romſkeje domoj wróczicz.

Rußowſka. Wěrowanje danſkeje prynzeßyny Dagmary ſ wulkowjerćhom-naßlědnikom Alexandrom ßo 7. novembra ſtanje. Wona nětko Marja Feodorowa rěka.

Turkowſka. Kretyſzy kſcheſczijenjo ßo hiſchcze

pschezo ſ turkowſkim wójſkom bija, a pak czi pak tamni dobywaja; tola žane dobyczje tak wulke njeje, ſo by wójnje kónz ſcžiniło.

Jene palaze praſchenje je naſcheho cžaſa.

Wažne praſchenje je to, kak ßebi jedyn khachle najkmaniſcho natwari, ale runje tak wažne je tež, ſo jedyn wě, kotry palazy material pſchi najtuniſchej płaczisnje najwjazy czopłoty dawa. Sa tym njepraſcha ßo niz jenož ſlutniwa hoſpoſa, ale tež roshladny hoſpodař. Wotmolwjenje na tajke praſchenje wotwißuje jara wot teho, hdže to abo druhe měſto, hdže ta abo druha wjeß leži. Hdyž jedyn na lubijſku, budyſku a biſkopſku krajinu hlada, dha mamy na to ſpomnicz, ſo tudy palazy material najbóle ſ tudomneje bruniży (Braunkohle), ſ tórfa, drjewa, kamjenteho wuhla a cžěſkeje bruniży wobſteji. Přenſcha, mjenujzy tudomna bruniza, ßo nětkotremužkuliž jeje tunjoſcze dla lubi, ale to je jenož po ſdaczu, pſchetož ſpomnjena bruniza njeje tak tunja, kaž nětkotſi, kotſiž jenož na jeje płaczisnu hladaja, měnja, a to mjenujzy teho dla niz, dokelž je 1) wodżanoſcz (Waſſergehalt) tuteho wuhla jara wulka a 2) jeje tepjeńſka móz jara maka.

Kóždy wě, ſo je nimale we wſchěch wupłodach natury woda. Sslědowaze pſchirunanje pokaže, kotry palazy material je ßuchoſcze dla lěpſchi, dyžli druhi:

tudomna bruniza ma		najbóle	50	procentow	wody
drjewo	=	=	15	=	=
tórf	=	=	25	=	=
cžěſka bruniza	=	=	25—28	=	=
kamjente wuhlo	=	=	3	=	=

Schtož nětko tepjeńſku móz naſtupa, dha ßu jeje poměry tajkele:

1 punt	tudomneje bruniży	dawa	$5_{,50}$	tepjenja.
=	= drjewa	=	$4_{,65}$	=
=	cžěſkeje bruniży	=	$5_{,84}$	=
=	ſchleſ. kamjent. wuhla (waldenburgſ.)		$7_{,42}$	=.
=	hornoſchleſynſk. kamjenteho wuhla		$6_{,65}$	=

S teho móže jedyn ſpoſnacz, ſo jedyn, ſo by 1000 doßahnył, trjeba:

nětdže 6	kórzow tudomneje bruniży,	płaczi	33	nßl.
=	$^1/_{10}$ kloftra twjerdeho drjewa,	=	30	=
=	$3^1/_2$ kórza cžěſkeje bruniży,	=	35	=
=	$2^1/_4$ = dobreho koakſka,	=	49	=
=	$1^1/_2$ = ſchleſ. kamjenteho wuhla po 16.	=	24	=
=	$1^5/_8$ = hornoſchleſ. kamj. wuhla po 18.	=	$29^1/_2$	=

S teho ßlěduje, ſo je tepjenje ſ tudomnej bruniżu nimale wo tſeczinu ($^1/_3$) drózſche, dyžli ſe ſchleſynſkim kamjentym wuhlom a jenož wo mako tuniſche, dyžli ſ cžěſkej bruniżu.

Duž ßměmy woßebje ſchleſynſke kamjente wuhlo k tepjenje najbóle poručzecz; pſchetož pſchi wjetſchej tepnjoſczu wuſbytkuje jedyn tež na cžaßu. Pſchetož to je wulki rosdžěl, hacz ma jedyn ſtwu ſa 1 hodżinu abo hakle ſa 3 hodżiny czopku. — Hewak pſchiſpominam hiſchcze, ſo ſchleſynſke kamjente wuhlo tež mako njerjada po ßebi ſawoſtaja, ſchtož je duſchne, pſchetož wotſtronjenje tajkeho njerjada, hdyž je jeho wjele, je pſchezo wobczežne. Wužitne je tež, hdyž jedyn kamjente wuhlo trochu ſ cžěſkej bruniżu naměſcha, pſchetož na tajke waſchnje ßo kamjente wuhla nimal do cžiſta wupali.

W Budyſchinje. Grieshammer.

Wojerſki liſt

wot Jana Mikanje,

kral. ſakſkeho wojaka 15. infanteriebataillona 4. kompagnije.

(Skónczenje.)

Potom poſběžech ßo a džěch prjecz wot tuteho ſrudneho měſta (pólneho hoſpitala), ſo bych hladał, kak ſeſady wonhlada, hdžež ßo hiſchcze pſchezo tſeleſche, kaž by ßo hrimało. Ja ſalěſech na hórku a džěch naſpjet k Sakſkam, ale, hlaj! ſchto widżu? Naſche zyke ſakſke lěwe kſchidło bě wot Prußow ſkoro wobeńdżene, awſtriſke regimenty hižom ſ wjetſcha wſchitke zofachu, jich batterije pak hiſchcze dżěłachu. Ale po khwilzy poczachu tež tute zofacz a na lěwym boku ßo wſcho czornjeſche, tak awſtriſzy a ſakſzy jěſni zofachu. A dołho njetrajeſche, dha běchu prěni pola mje na puczu, pſchetož woni njeběchu móhli pſchewulkej pruſkej mozy, kotraž bě ßo na lěwym kſchidle pſcheczíſchczała, dale napſcheczíwo ſtacz. Něhdže 100 jěſnych bě tam morwych woſtako a jich konje ßo w dżiwim cžerjenju ke mni pſchibližowachu.

Naſchi ſakſzy pěſchzy njemózachu ßo nětko tež dale dżerżecz a duž woni najprjódzy zofachu a $^1/_4$ hodżiny po nimi tež artilleria. A ſa naſchich pěſchkow bě najwjetſchi cžaß, pſchetož hdyž budżichu hiſchcze $^1/_4$ hodżiny ſtejo woſtali, dha budżiſche jich pruſka artilleria ſ praweho a lěweho boka podtſělała a njebudżiſche jich wjele domoj pſchiſchło.

Tak nětko zyke awſtriſke a ſakſke wójſko ſkoku zofaſche k twjerdżiſnje Kralowej Hradez (Königingrätz), kotraž pſched nim leżeſche. Ke mni pſchějecha wyſchi, kiž mějeſche pólny lazareth kommandowacz, a da wbohich cžežkoſranjenych ſawjaſanych a njeſawjaſanych na woſy ſczíſkacz a ſaſkał do ſpomnjeneje twjerdżiſny dowjeſcz. A ja tež ſa nimi klazach, ale hdyž běch něhdže $^1/_4$ hodżiny ſchoł, dha ßo cžrjódy konjow bjes jěſnych a ſ jěſnymi ſa mnu walachu a to ſ tajkej mozu, ſo bě wo žiwjenje ſtrach; tež widżach ja awſtriſke regimenty wſchitke wot lěweho boka ßo k prawemu bokej twjerdżiſny cžiſchczecz, hdžež ja běch.

Hdyž tajke, pſches 200,000 muži ßylne wójſko po dwěmaj puczomaj zofa, ſ zykej zyrobu a muniziju, ſ trainwoſami a ſ 300 kanonami, hdžež je do kóždeje ſ naj-

mjeńſcha 4—6 konjow ſapſchehnjenych, a k tutym ſaßo 300 woſow, kiž kanonſke kule a wſchelaku potrjebu wjeſechu a běchu ſaßo pſched kóždy wós k najmjeńſchemu 4 konje ſapſchehnjene, — dha móżecze ßebi myßlicz, ſo móżno njebě, ßo ſa poł hodźiny ſ praweho a lěweho boka twjerdźiſny Kralowej Hradza pſches rěku Łobjo pſcheczíſchczecz, kotraž tam běži. A to pſcheczíſchczenje bě czim bóle ſadźěwane, dokelž tam jenož dwaj moſtaj pſches Łobjo wjedźeſchtaj. Duž ßo też ſta, ſo ßo pſchi tej wulkej czíſchczenźy a pſchi tych ſpowróczanych woſach naſch bataillonſki medicinſki wós dale wjeſcz njehodźeſche. Ale woźerjo poſtronki pſcherubnychu, ſo mózachu tola ſ konjemi czeknycz, a bě hižom najwyſchi czaß, pſchetož Sakſojo běchu najdale ſeſady a dyrbjachu zyłe zofanje ſakitowacz.

Do tuteje czěkanzy poczachu nětko Prußojo granaty tſělecz a běchu něſchto batterijow na te ßame hórki ſawjeſli, hdźež prjedy naſche batterije ſtejachu. Jich granaty ßylnje do Sakſow a Awſtriſkich ſchumjachu, hacz ſakſzy kanonirojo na mału hórku pſched twjerdźiſnu ßwoje kanony ſawjeſechu a ßo hnydom ſ pruſkej artilleriju měrjachu. Jich tſělenje trajeſche tola na 2 hodźinje, ale Sakſojo njezofachu prjedy, doniž zyłe awſtriſko-ſakſke wójſko do a nimo twjerdźiſny njebě, potom pak ſapſchahnychu konje do kanonow a czěrjachu ſaſkók pſches Kralowej Hradez. W tutej twjerdźiſnje pak do koła wokoło lute kanony ſtejachu a k tym ßo bliżicz Pruſzy na tutym dnju njemózachu, pſchetož k temu budźiſche prjedy wjele pſchihota trjeba było.

Takle ſtónczi ßo bitwa wjeczor 3. julija 1866 a Prußojo buchu ſ knjeſom na bitwiſchczu, awſtriſko-ſakſke wójſko pak k Olomuzej czehnjeſche. Tola njemóże żadyn wojak abo general zyłeho wulkeho awſtriſkeho wójſka prajicz, ſo my Sakſojo njeißmy ßwoju pſchißłuſchnoſcz dopjelnili; wjele wjazy ßu naß wſchudźom khwalili, ſchtož je też ſ teho widźecz, ſo naß w zyłej Awſtriji mjenowachu: „Die braven Sachſen!“

* * *

Moji lubi ßerbſzy bratſja a ßotry! Ja ßym Wam tudy tu wójnu tak wobſchěrnje, hacz móżno běſche, wopißał a to po tym, ſchtož ßym ſ mojim wokom widźał a ſ mojim wuchom ßłyſchał. Bóh luby knjes pak je mi ſtrowoſcz ſdźerżał, ſo ßym wſchě wobczeżnoſcze pſchetrał, a wón je mje pſches ßwojeho ßwjateho jandźela w ſtraſchnym kulowym wóhnju wobarnował: ſa to chzu jeho ßwjate mjeno khwalicz do wěcznoſcze. — Potom pſchi tym wójnſkim czahu je ßo hiſchcze wſchelke podało, ſchtož je ſpomnjenja hódne, a chzu ja to, dali Bóh, poſdźiſcho wopißacz, dokelž ßo nadźijam, ſo ßym ſ mojimi dotalnymi liſtami teho abo druheho czitarja ſwjeßelił.

Bóh luby knjes pak ſwarnuj naß pſched wójnu a tajkim kreizpſcheczelom a daj lubej ßerbſkej Łużizy kčěcz w ſakſkim a pruſkim kraleſtwje a ßo jej w dobrych poczinkach ßwěczicz, kaž dejmant w kralowſkej krónje.

Tak pſcheju Wam wſchitkim ſboże a ſtrowoſcz, hacz Waß, dali Bóh, w lubym ßerbſkim kraju ßam wopytam. Mějcze ßo derje. — Pißach w Möndlingu pola Wina 17. ſeptembra 1866. — Jan Mikanja, kral. ſakſki wojak 15. bataillona 4. kompagnije, khěžeŕ czo. 580 na kamjeńtej haßy w Budyſchinje.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kholera drje tu hiſchcze zyle ſaſtała njeje, tola je wona tak wotewſała, ſo jenož mało ludźi na nju mrěje a druhdy někotre dny ſańdu, hdźež nichtón na nju njeſkhorje.

S Budyſchina. Kaž ſ wěſtoſczu ßłyſchimy, pſchińdże naſch ßerbſki krajan, k. Handrij Schała, dotal pomocny wucźeŕ w Leutersdorfje, ſa wucźerja do Noweho Jonsdorfa, a naſtupi hiſchcze w tutym měßacu ßwoje nowe ſaſtónſtwo. Bože žohnowanje a Boża hnada budź też dale ſ nim!

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Ja ßo mjerſam.

Mots Tunka. To njeczin, pſchetož to njeje ſtrowe. Ale czoho dla dha ßo mjerſaſch?

H. D. Hlaj, to je tola njelubosne, hdyż jedyn nowe ſaſtojnſtwo, kotreż je jedyn na ßo wſak, ſe wſchej horliwoſczu ſaſtacz pyta, a ludźo ßo potom ßměja.

M. T. Hdyż jedyn ßwoju pſchißłuſchnoſcz czini, dha jeneho ludźo tola wußměſchecz njebudźa. — Ale kajka je ta wěz była?

H. D. Widźiſch, — to ßo wóndanjo tak khětro jara kurjeſche a duż da naſch nowy haſcheńſki ſaſtojnik khětſje rucze do ßykawy ſapſchahnycz. Ale jako tam pſchijědźechu, dha bě to kur ſ zyhelnicze.

M. T. Nó, wón ßnadź ßebi myßli: — lěpje je wobarnowacz, dyżli pſcheczakacz, — a tuta myßliczka wſchak też tak „wolbyr“ njeje.

H. D. Prawje maſch.

Lotterijowe woſſjewjenje.

Pſchichodnu póndźelu 5. novembra ſapoczńje ßo czehnjenje 5. klaßy nětczíſcheje 70. kralowſkeje ſakſkeje krajneje lotterije a ſkónczi ßo 21. novembra. K temu poruczam ja loßy we wulkim wubjerku.

S dobom woſſjewjam ſ tutym, ſo ſtaj ßo dwaj ⅛ loßaj 70. lotterije wot czo. 11242 a 78290 ſhubiłoj a ßo pſched jeju kupjenjom warnuje.

W Budyſchinje, 26. oktobra 1866.

C. F. Jäger sen.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Bjedrich August Frenzel, tyscheŕ w Dittersbachu pola Stołpnja, s Hanu Karolinu Kudźeliz se Židowa. — Jan August Donath, cźěßla w Nowych Cźichoňzach, s Marju Madlenu Mužikez s Cźichoňz.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Hana Augusta, Jana Brody, wobydlerja w Budyschinje, dź.

Michałska cyrkej: Bjedrich Max, Wylema Ihle, schewza na Židowje, ß. — Khrystiana Emma, Marje Madleny Žurez na Židowje n. dź. — Hana Helena, Marje Libschiz w Cźichoňzach n. dź.

Podjanska cyrkej: Jan Mikławsch, Jana Bjeńscha, khěžerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 19. oktobra: Hana rodź. Schneiderez, Jakuba Kuby, wobydlerja w Budyschinje, mandźelska, 33 l., na kholeru. — 20., Jan Kubsch, měschcźan a hoscźeńzaŕ w Budyschinje, 47 l., na ranjenje. — 21., Jakub Schwan, khěžeŕ a murjeŕ pod hrodom, 55 l., na ßłaboscź. — Jan Mikławsch, Mikławscha Schustera, korcźmarja-wobßedźerja w Bělcźezach, ß., 5 n., na widlischcźa. — 23., Hana rodź. Renczez, njebo Handrija Schołty, měschcźana a khěžerja w Budyschinje, mandźelska, 69 l., na kholeru. — Madlena rodź. Hajnkez, Jana Pjekaŕja, wobydlerja na Židowje, mandźelska, 55 l., na wódnizu. — Hana Hańža, Handrija Kleinicha, wobydlerja na Židowje, mandźelska, 60 l., na žałsy.

Skład sch pihelow, słotychkromow a kulojtych fotgrafijo wych wobłukow.

Skład schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow Rudolpha Wilhelma na ßerbskej haßy cźo. 20 najdospołnischo wuhotowany, ßo po najtunischich płacźisnach s tutym porucźa.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschcźu.

K nětcźischemu nasymskemu cźaßu porucźam ßwój wubjernje srjadowany skład

mužskeje drasty:

ako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocźe, židźe, wołmje ꝛc. s próstwu dobrocźiwje na to kedźbowacź, so ßu wschě drascźenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leža. S dobrej tworu a s najtunischim płacźisnami móžu kóždu konkurrenzu pschewinycź.

C. W. Bitzka.

S tutym dowolam ßebi to najpodwolnische wosjewjenje, so ßym na dźenßnischim dnju a w tudomnym měscźe

płatowe khlamy

na ßerbskej haßy cźo. 23

pod firmu:

Reinhold Hartmann jun.

wotewrił.

Sswoje prjódkwsacźe dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźejo, pschistajam hischcźe to ßlubjenje, so budu ßo stajnje prózowacź, dowěrjenje, mi spozcźene, s pilnym a sprawnym poßłuženjom a s tunimi płacźisnami dopjelnicź.

W Budyschinje, 24. oktobra 1866. S pocźesćowanjom

Carl Aug. Reinhold Hartmann.

Aukzia.

Ssobotu, 3. novembra t. l.

popołnju w 3 hodzinach

budże ßo na tudomnym radźinym hospodarskim dworje na swonkownej lawskej haßy pódla ßyroczazeje khěže

wulka dźělba nowych drjewjanych konjazych kortow wot schěsćz, ßydom a woßom łohczi dołhosćze

sa hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacz.

W Budyschinje, 30. oktobra 1866.

Měschczańska rada.

Tuta protyka je sa 3 nßl. w knihańni Smolerja a Pjecha na pschedań. Saßopschedawarjo, kotsiž wjaz exemplarow na jene dobo kupja, dostanu rabat.

Wot nětczischeho czaßu mózu ja kłoßowe korby sa 12 nßl. a wysche pschedawacz a mam ja tež wulki wubjerk běrtlistkich a polkórzowskich korbow stajnje na pschedań. Dźěczaze wosyczki pschedawam nětko sa 4½ tl. atd.

A. M. Bartusch, korbarski mischtr na Zidowje, s napschecza k. kollekterra Henniga.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach po jara tunjej płaczisnje, kaž

1 lampa k dźěłu ßa schewzy abo krawzy 10 nßl.,
1 wißaza lampa, kotraž ßo wschelke stajecz hodźi, 10 nßl.,
1 mjenscha stejaza blidowa lampa s tšěschku a s blachowej nohu 25 nßl.

Solarwolijowe latarnje, ligroinowe lampy a ligroin, prima **solarwolij** a najlěpschi pensylvanski **femski wolij** a **petroleum** poruczа

Herrmann Rachlitz,
klempnarski mischtr na zitnej haßy czo. 50.

NB. Saßopschedawarjo dostanu hódny rabatt.

Petrolejowe, solarwolijowe, ligroinowe lampy a prima **ligroin** poruczа **T. A. Sommer** na schulerskejhaßy.

Bely brostsyrop

H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,

kiž ßo we nowschim czaßu **najbóle wot lěkarjow pschе kaschel, schijowe, bróstowe a płuzowe bolenje** poruczа, ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. stajnje na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Kaschcze,

wuzłobjene, ßrěnje a ordinarne, poruczа pschi potrjebnosczi dobroczinjwemu wobkedźbowanju.

W Budyschinje na ßerbskej haßy czo. 20.

August Jannasch, tyscherski mischtr.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, poruczа wulki wubjerk kaschczow s dubowcho, khójnowcho a jědlowcho drjewa.

Pschenajecze

materialtworowych khlamow w Budestezach.

Njenje srjadowane, zyle nowe, ßwětke a rumne khlamy se jstwu, komoru, wjelbom a pinzu w jenej wulkej woßadze, kaž tež zyle blisko jeneje wulkeje fabriki a pschi jara wopytanej kschiznej drósty leżaze, maja ßo hnydom pod tunimi a spodobnymi wuměnjenjemi wote mnje pschenajecz.

Jan Gruhl,
hoscjeńzar w Budestezach.

Dickowa koncessionirowana daloko wuwołana spodźiwnje hojaza żabka,

kotraž je ßo najbóle kóżdy ras jako dobra wopokasała, poruczа ßo w żerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowskeje haptyki** w Budyschinje.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſcźi, ſażwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcźeżnoſcźi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenoż woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchém ßwěcźe G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Petroleum, fotogen a ſolarwolij w jenotliwym kaž tež pſchi wotkupjenju zyłych ballonow, pſchedawa najtuniſcho **David Berger** na żitnej haßy.

S tutym dowolam ßebi k ſjawnemu nawjedźenju dacź, ſo je mój dotalny měrjeŕ knjes Gottlieb Merſiowsky na dźeńßniſchim dnju ſ mojeho ſkłada wuſtupił a ßym ja na jeho měſto mojeho prjedawſcheho měrjerja knjeſa Handrija Symanka poſtajił.

W Budyſchinje 29. oktobra 1866.

Jan Lorenz.

Ja ßym w tutych dnjach ſaßo nowu poßyłkow

wěnzow a wonjeſchkow

ſa kmotry doſtał a poruczam je najtuniſcho.

Paul Mickel w Ketlizach.

Młody cźłowjek, kotryż potrjebne ſchulſke wědomnoſcźe wobßeđźi, móże jutry 1867 pod najſpodobniſchimi wuměnjenjemi w mojej haptyzy do wuczby ſtupicź.

W Budyſchinje 29. oktobra 1866.

Moritz Jäßing.

W Hlinje je Schuſterez nowonatwarjena ſahrodniſka żiwnoſcź ſ 18 kórzami pola a łuki, wſcho bliſko teje żiwnoſcźe leżaze, ſe ßwobodneje ruki na pſchedań, a chżyli ßo na kupjenje ſmyßleni na Pětra Eichlera w Plußnikezach wobroczicź.

W Maleſchezach cźo. 53 je jena khěżniſka żiwnoſcź ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

½ milliona dobreho, ßucheho **tórſa** je na rycźerkuble w Pſowjoch, 1000 po 1 tl. ſ wuwſacźom lodowanſkeho pjenjeſa, na pſchedań.

Pötka.

Katholſki Poſoł cźo. 21 je wuſchoł.

Pſches wopißmo knjeſa wokrjeßneho lěkarja Dr. Kupfera w Budyſchinje je wobßwědcźene, ſo kamjenjorubaŕ Korla Auguſt Schlenkaŕ we Wujeźku na żanu njecźiſtu khoroſcź khory njeje. Jeli ßo teho dla ſchto ſwaži, tajke něſchto na njeho rycźecź, tón budże pſched ßudom wobſkorżeny a tam khoſtany.

Wutrobny dźak

praju ſ tutym wſchitkim tym ßamym ſ bliſka a ſ daloka, kotſiż ßu mje po wóhnjowym njeſbożu, kiż je mje potrjechiło ſe wſchelakimi darami podpjerali a mi pſchi twarjenju k pomozy byli; woßebje dźakuju ßo pak knjeſej kublerjej Wehli, każ tež jeho cźeſcźenej mandźelſkej a ßwójbje, ſa to, ſo je mje tak dobroczinje ſ wobydlenjom wobſtaraŕ.

Bóh luby knjes chżył to wſchitkim bohacze ſarunacź a jich pſchede wſchitkim njeſbożom wobarnowacź.

W Konjezach, 27. oktobra 1866.

Pětr Schneider.

Sa mandźelſku naſche lubeho ſerbſkeho krajana **Jana Mickanje** ßu pola naß dale wotedali: Dwaj cźitarjej Sserb. Nowinow w Żitawje 20 nßl., Handrij Stiller ſ Budyſchina 10 nßl., A. Bjar ſ Brěſy 3 nßl., Rabowſki ſ Rachlowa 2 nßl. 5 np., Albert ſ Rachlowa 5 nßl., G. 1 nßl., Pětſch ſ Bobolz 5 nßl., jedyn cźitaŕ S. N. ſ Kokwaſy 3 nßl., H. W. 10 nßl., jedyn ſ Hnaſchez 5 nßl., Pětr Kruſchwiza ſ Wulkich Debßez 2 nßl. 5 np., Kſchiżan ſ Budeſtez 5 nßl., Skop ſ Kſchiweje Borſchcze 5 nßl., Żur ſ Maleſchez 5 nßl., Żur ſ M., ßyn 2 nßl. 5 np., Łukaſch ſ Bonjez 3 nßl., jedyn ſe Ssmjeczkez 5 nßl., něchtón ſ Hodźija 7 nßl. 5 np., faraŕ Jmiſch w Hodźiju 1 tl., Handrij Redo ſ Pomerez 5 nßl., Jan Schreibaŕ ſ Pomerez 5 nßl., Jan Aug. Kobanja, pohoncź na Lubjenzu 1 nßl., Handrij Kobanja ſ Hrubocźiz 2 nßl.

Najluboſniſchi dźak ſa to prajiży, proßymy wo daliſche ſkładowanje tajkich luboſcźiwych darow; pſchetoż hacź runje ßo pißaŕ wojerſkich liſtow do Sakſkeje wróczi, dha ßo wón tola domoj njepuſchczi, dokelż pola leibbrigady ſteji, kotraż w Draźdźanach woſtanje.

Redakźia Serb. Now.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć **L. A. Donnerhaka** w Budyšinje.

Čisło 45. — 10. novembra. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Nowsche powjescźe. — Swětne podawki. — Wójnske spomnjeńki. — Ze Serbow: S bukiczanskeje woßady. S Hrodźischczo. S Wulkeho Radschowa. S Kulowa. S Budyschina. Se Židowa. — Cyrkwinske powjescźe. — Nawěštnik.

Nowsche powjescźe.

* Sakske ministerstwo wosjewja, so budźa ßo wojerske konje, kotrež ßu nětko wysche, na pscheßadźowanje pschedawacź a to w Draždźanach a Freibergu 12. novembra a ßlědowaze dny, w Radebergu 13. a 14. novembra, w Döbelnu, Grimmje a Bornje 12. a 13. novembra, a w Biskopizach, Plauenje, Annabergu a Zwickawje 12. novembra, dopołdnja wot 10 hacź do 3 hodźinow. — Schtóž žaneho konja kupi, ma jón hnydom sapłaczicź, a wysche tehv hischcźe 20 nßl. K polóženju chze ministerstwo kupowarjam na sapłaczenje poł lěta cźakacź, jeli woni 1) sa potrjebnu summu statne abo druhe pjenježne papjery sapołoža abo jeli woni 2) wopißmo ßwojeho wobßedźenstwa a samóženja, wot ßudniskeho hamta wobßwědcźenje pschinjeßu a dołžny dokument na te pjenjesy, kotrež winojcźi wostanu, podpißaja.

* Italski kral je 7. novembra do Venediga pschijeł. — Bamž je pjecźa prajił, so ßo po wotkhodźe franzowskeho wójska do Schpaniskeje pscheßydli.

* W Draždźanach bu 7. novembra prěnja shromadna wachtparada tamnischeho sakskeho a pruskeho wujska wot krónprynza Alberta w pschitomnoscźi pruskeho gouverneura generala s Bonin wotdźeržana, a směja ßo tajke parady pjecźa kóždu ßrjedu.

* Sakski pólny post je sastał a ma wot nětk kóždy, kiž na žaneho wojaka list poscźele, tutón sapłaczicź, kaž je to do wójny waschnje było.

* Sa noweho pruskeho kommandanta na twjerdźisnje Königsteinu je general s Rohrscheidt postajeny.

Pjenježna płacizna.

W Lipsku, 8. novembra, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 5 nßl. 1 np.; winske bankowki 78⅝ (15 nßl. 7¼ np.).

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 27. oktobra 1866.

Dowoz: 9073 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl.	np.	tl.	nßl.	np.	tl.	nßl.	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	6	20	—	6	15	—	7	—	—	6	20	—
Rožka . .	4	27	5	4	20	—	5	—	—	4	25	—
Jeczmjeń . .	3	20	—	3	15	—	3	22	5	3	20	—
Wowß . .	2	1	5	1	25	—	2	1	2	1	25	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	7	20	—	—	—	—
Jahły . .	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	19	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	—	27	5	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

16 tl. 15 nßl. a 16 tl. 10 nßl.
pscheńza 67—86 tl., rožka 56—58 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecźiscźeny) 13 tl. 10 nßl. a
(Cźiscźeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.)

Cźahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Draždźan: Rano 7 hodźinow 35 minutow*; dopołdnja 9 h. 11 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m.*; wjecźor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wjecźor 6 h. 52 m.*; wjecźor 9 h. 22 m.; w nozy 1 h. 2 m.

NB. Dźeńske billety saßo płacźa.

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Sakska. Pschijěsd Jeho majestoscze krala Jana a Jeho wyßokeje mandzelskeje, kaž tež krónprynza Alberta a prynza Jurja do Draždžan, kiž ßo sańdženu ßobotu sta, bě tak kraßny a wulzyschny, kaž móže ßebi to jenož kóždy cześczowaŕ sakskeho kralowskeho domu žadacz. Wschitke draždžanske domy běchu s khorhojemi, wěnzami, pletwami a t. d. wupyschene. Pschi pirnaskich, na pěkne waschnje wudebjenych wrotach běchu ßo na tamnischich tribunach měschczanszy, duchownszy, wuczeŕszy a t. d. sastojnizy sestupali. Něhdże w 1 hodzinje pschijěcha 55 jěsnych, bjes kotrymiž bě 15, na kschižeŕszy gratowanych konjach ßedzazych Sserbow a bórsy sa nimi pschijědze kralowski wós, s dobom pak synki wschitkich draždžanskich swonow bliženje lubowaneho krajneho wótza pschipowjedachu. Do tutych synkow hłoßowasche wutrobne ßławuwołanje luda, po wschěch haßach stejazeho, a běsche tam wěscze na 60,000 hacž 70,000 cłowjekow na haßach a torhoschczach shromadzeneho. Wysche teho běchu wschitke wokna, haj tež tschi a schtomy polni pschihladowarjow a wjeßołych powitarjow.

K pirnaskim wrotam pschijěwschi bu kral Jan wot draždžanskeho wyscheho měschczanosty Pfotenhauera s wutrobnymi a radostnymi ßkowami powitany, a to ßamo sta ßo tež hnydom wot superintendenta Dr. Kohlschüttera. Wobej ryczi ßo s tyßazkróczným ßławuwołanjom shromadzeneho luda skónczischtej a Jeho majestosczu na njej s tymile ßkowami wotmolwi: „Dzenßa je runje 20 njedzel, so ßym tuto město wopuschcził. Bjes tym je mje tak někotre czežke pruhowanje potrjechiło. Swjask, kotryž mje s mojimi lubymi Saksami sjenocza, njeje niz jenož njeskaženy wostał, ale psches nusu, shromadnje snjeßenu, je tutón swjask shromadneje lubosczе, jeli mózno, hischcze wjetschu móz dobył. A tak praju ja s jenym starowěrnym hrónczkom: Bóh pomha! Bóh je pomhał! Bóh budże pomhacz!"

Skónczinje wunjeße dwórski radżiczel Ackermann „ßwěrnej towarschzy krala w pokhmurjenych kaž w jaßnych dnjach, staroscziwej maczeri w ßwojej ßwójbje, pruhowanej, Bohupoddanej czerpjeŕzy, mikoscziwej troschtarzy, pschi kožu khorych a ranjenych, lubosczіwej pschecželnizy naschich dżeczi, krajnej maczeri a zykemu kralowskemu domej" wutrobnu ßławu, kotrejž wschón lud ßylnje pschihłoßowasche.

Pod radostnym wyskanjom ludzi jědżesche potom kralowski czah k hrodej a na wschěch haßach s woknow s rubischkami machachu a kralowski wós s kwětkami poßypowachu. Na hrodowskim torhoschczu bě tejko luda shromadzeneho, so mózesche kral lědy pschejěcz. Sa kralom jěchaschtaj kronprynz Albert a prynz Jurij, kotrajž buschtaj tež wot shromadzenych ludzi jara radostnje witanaj.

Jako bě kral do hrodu dojěł, stupi wón bórsy s krónprynzom a teho mandzelskej, s prynzom Jurjom a teho mandzelskej, na balkon wysche jurjowskich wrotow, a bu wot luda s wyskanjom postrowjeny. Shromadzene draždžanske spěwarske towarstwa sanjeßechu potom khérluscha „Njech Bohu dzakuje" a jako běchu na krala ßławu wunjeßli, spěwachu hischcze spěw „Bóh s tobu, krajo saksonski" a kral ßo podzakowawschi, poda ßo saßo do hrodu. — Wjeczor bě zyke město pyschnje poßwětlene.

Wschitke druhe sakske města ßu dżeń wróczenja krala Jana tež ßwjeczіke. To sta ßo tež w Budyschinje wo dnjo s khorhojemi a wjeczor s poßwěczenjom.

Schtož pschichodne kwartiry sakskeho wójska nastupa, dha pschiňdże 9., 10., 11. a 12. infanteriebataillon (prynza Jurja) do Plauena (2 bataillonaj), do Oelsnitza (1) a do Reichenbacha (1); 5.,-6., 7. a 8. infanteriebataillon (prynza Bjedricha Augusta) do Annaberga (2 bat.), do Zschopawa (1) a do Marienberga (1); 1., 2., 3. a 4. infanteriebataillon (krónprynza Alberta) do Biskopiz (1), do Schandawy (1), do Noweho Města pola Stołpnja (1) a do Kamjenza (1). Wot tšelzow pschindżetaj 2 bat. do Zwickawa, 1 do Schneeberga a 1 do Noßena. Tši jěsne regimenty rosdżěla ßo do Borny, Grimmy, Radeberga, Dippoldiswaldy, Wilsdruffa, Roßweina, Döbelna, Hainichena, Mittweidy a Frankenberga. Artilleria pschiňdże do Freiberga, Oederana, Radeburga a Oschatza. Jedyn regiment gardyjěsnych, kaž tež pionnirojo, train a leibbrigada (13., 14., 15., 16. bataillon) pschiňdu do Draždžan. (Pomjenowane sakske wójsko je ßo hacž do dżenßnischeho dnja hižom nimale zyke do Sakskeje wróciło a s wuwsaczom Draždžan wostanje wot kóždeho bataillona pěschkow jenož 100 wojakow, 90 koprolow a 20 wyschich w ßłużbje, wschitzy drusy ßo hacž na dalsche domoj puschcza.

Nimale se wschěch sakskich wßów ßu kaž tamón, tak tež sańdżeny tydżeń deputazije pola krala pobyli, so bychu jeho powitali a jemu ßwěrnoscz wobßwědczili. To ßamo je ßo tež wschelako wot burstwa, semjanstwa a duchownstwa stało, a běsche tež bjes druhim deputazia hornołużiskeho duchownstwa pola njeho. Jedyn ßobustaw tuteje poßleńscheje deputazije bě tež knjes farař Wetzka w Budyschinje.

W Draždžanach ßu ßo 3. novembra tši domy wotpalike a schtyri jara wot wóhnja wobschkodzike. — Tež wotpali ßo w nozy tuteho dnja w Türchawje 8 kubłow s 28 twarjenjemi.

Nowy minister snutskownych naležnoscziow k. s Nostitz-Wallwitz, prjedy krajski direktaŕ w Budyschinje, je 1. novembra ßwoje sastojnstwo nastupił.

Sa sajskeho póßłanza na kralowskim pruskim dworje je dotalny sakski poßłanz w Mnichowje, k. s Koenneritz pomjenowany a je ßo hižom do Barlina podał. Dotalny póßłanz hrabja Hohenthal je se ßłużby stupił.

Draždžanske nowiny powjedaja, so kral Jan w bližschim czaßu do Barlina pojědże, so by pruskeho krala wopytał.

Prußy. Sakska je hižom 4 milliony toleŕ wójnskich

khóstow sapkaczika a to w lutych dwajtolerísslich kruchach. — Polnóznoněmski parlament budże najsskerje wokoło nowego lěta 1867 powołany.

Jendželski krónprynz pschijědże wóndanjo do Barlina, so by žo wot tam do Petersburga k wěrowanju danskeje prynzeßyny Dagmary podał. (Ssotra tuteje prynzeßyny je jeho mandželska.)

W czaßu poßlenjeje wójny a posdžischo je něhdże 25,000 awstriskich a druhich zusych wojakow w pruskich lazarethach wothladanje dostało. W awstriskich lazarethach je jenož něhdże 220 pruskich wojakow khorych ležało.

Awstria. Nowy minister Beust (prjedy saksski minister) je swoje sastojnstwo nastupił. Wón je wosjewił, so budże wón na wsche waschnje sa měr skutkowacz; někotsi jemu to wěrja, drusy pak do teho wěricz nochzedża.

Khěžor, kotryž, kaž je snate w poßlenschich dnjach po Czechach puczowasche, je wóndanjo tež w Liberzu (Reichenbergu), w Kralowej Hradzu (Königgrätz), w Chlumje a t. d. pobył. Eberski měschczanosta Dr. Roth, kotrehož běchu Pruszy jateho do Glogawa poßtali, dokelž mènjachu, so je jich pscheradżicz chzył, ale jemu posdżischo niczo dopokasacz njemóżachu, je wot khěžora rjad (orden) dostał, wschelakim městam a wßam pak, kotrez běchu we wójnje najbóle czerpike, je wón tójschto pjenjes wudżělił. Hewak bě wón w Prasy czěskemu dżiwadłu (theatru) 5,000 schěßnakow a czěskemu museju 10,000 schěßnakow darił.

Temu czlowjekej, wěstemu krawzej Pustej, kotremuž winu dawachu, so je w Prasy na khěžora tsělicz chzył, tež ani najmjeńsche dopokasacz njemóża a sda žo, so je to někajka zyle sekżana wěz.

Hrabja Mensdorff, kotryž bě hacz dotal awstriski minister swonkownych należnosczow, je pschi wustupjenju se ßłużby wot khěžora wulki kschiż rjadu swjateho Schczěpana dostał.

Franzowska. W sandżenych dnjach su pod pschedßydstwom khěžora Napoleona najlěpschi franzowszy generalojo radu składowali, kak by žo franzowske wójsko najlěpje srjadowacz dało. Khěžor chze, so by to skerje lěpje wuradżene było.

Rußowska. Pruski krónprynz je do Petersburga pschijěł a bu tam wot khěžora s wulkim poczesczowanjom powitany. S nim su tež někotsi pruszy generalojo a woßebni wyschi pschijěli. — Danski krónprynz je tam tež pschijěł.

Turkowska. Rumunski wjerch Korla je žo s Konstantinopla domoj wrócził. — Hacz runje buchu kschesczijenjo na kupje Krecze wot Turkow sbiczi, dha žo tola hischcze podczißnyli njeißu, a sda žo, so dobycze Turkow tak wulke było njeje, kaž su to wóndanjo wudawali.

Wójnske spomnjeńki
jeneho saksskeho wojaka.

Wot Jana Mikanjc.

Sso żita sybolachu
Na semi na czěskej
A ludżo w měrje spachu
Na semi žkowjanskej:
Dha žokobik tón drobny
Tak srudnje sanjeßy
A skórżbne hkoßy žwoje
Wón k njebju posběhny.
A na Morawje koßak
Jom' srudnje wotmolwi,
So w krótkim czaßu teßak
Tu wschitko wupuscži.
A nózny straźnik žobu
Wón wěschczi hrosny czaß:
O knjeże wumóżniko
Wot njeho wumóż naß!
A póßky powjedaja,
So pruske wójsko dże,
So k žebi pschibliżuja
Sso wójska wulzyschne:
So s awstriskim žo wójskom
Tam bija Prußojo,
So pschi Kralowej Hradzu
Bdże krawne bitwischczo.
Duż kóżdy spěschnje khwata
Tam s doma žwojeho
A maczer dże kaž pata
Do lěßa bliskeho,
Tam wjedżo žwoje dżěczi,
So by je skhowała,
A Jesus tón najmikschi
Jich mjelczo pschewodża.
A jako ranje žwita,
Dha wscho žo mjerwjesche,
Na tsi sta tyßaz kita
Te hory hradezske.
A saksti wojak žwěrny
Je prěnju kulku žłał
A zyły dżeń pscheměrny
We horjez bitwje stał.
Nasch krónprynz Albert jaßny
Naß Saksow rjadnje
A jako ryczer kraßny
Wón do wschoh' shladuje.
Wón s horow dele sczele
Tam schtuki satraschne
A njepscheczelow wjele
Tam wot nich sahinje.

Hdże pak je wtósti wojak,
Kiž naß ma podpjeracz?
Je to žnadź hrosny jebak,
Kiž ma pschi Saksich stacz?
Ach tudy njeje žwěrnosez,
Tu dźě je pscherada,
A żana czlowska mudrosez
Tu wjazy njepomha.
Dwaj tyßazaj tam Saksow
W krwi leżo żałosczа,
Do bitwischczowych polow
Sso Pruski dobywa.
Italienar něttko
Naß Saksow wopuschczi,
A naspjet běži wschitko,
So Kobjo pschekrocži.
A saksti wyschi wodżer
Nasch krónprynz trubicz da,
So horza krawna bitwa
By něttko sastała.
A w porjedże tam czehnje
Wscho wójsko saksonske
A khěžorowych tsělzow
Tež wjele pschi nim je.
A psched Kralowej Hradzom
Nasch krónprynz posasta
A žwoje wulke schtuki
Na Pruskich swobrocza.
Tak wón jich horje dżerži,
Hacz wschitzy pschekrocza
Psches twjerdżisnu a Kobjo
Schtóż k Saksam pschißtuscha.
A czeżko sdychujeja
Sranjeni na polu,
Jich wschitzy wopuschczeja,
Schtó da jim pomoz tu?
O knjeże Jesu spożcz ty
Jim sbożnu hodżinku,
Jich wumóż a jich troschtuj,
So w Tebi woni mru.
O knjeże Bożo swarnuj
Naß hnadnje psched wójnu
A njekhostaj naß dale
S tej hrosnej khorosczu.
Ach nad nami žo žmil ty,
Nam wodaj Ssyna dla,
So na semi my tudy
Ssmy twoje dżěczatka.

A pschiwjedź tola hnadnje
Naß do Sakskeje saß,
So kraluje tam s nowa
Nasch kral nětk kóżdy czaß:
So móże wón tam saßo
Tu krónu k czesczi njesez
A žwoje žwěrne ludy
K wschej pobożnosczi wjesez.

Ze Serbow.

S bukiczanskeje wosady. Hnydom po powjeszczi, so so nascha kralowska majestosez sasso do kraja wrócizi, bésche w naschej wosadze wulka pokhilnosez k temu widzicz, so by serbska deputazia k postrowjenju naschcho krala w hromadu stupiła. W najkrótschim czasu bésche so tez 12 Sserbow sjenoczisko, kotsiz tajke wotmysslenje wuwjesez sebi sa pschissluschnosez sczinichu a so tez bórsy pissnje wo dowolnosez a postajenje czasa na kralowske wysche dwórske marschalstwo wobroczichu.

Na to woni jara spéschnje wotmolwjenje dostachu, s tym wuprajenjom, so je Jeho kralowska majestosez hotowa, lubjerad tajku serbsku deputaziju pschijecz, a so ju schtwórtk 1. novembra pschipokdnju w 12 hodzinach na swojim hrodze w Pilnizach wotczakuje.

Na postajenym dnju shromadzichu so nétko sobustawy deputazije s dzéla na dwórnischczu w Pomorezach, s dzéla pak w Kubschizach a Budyschinje a béchu to czile Sserbjo: provinzialny sapóssanz Piwarz s Czornjowa, kubleŕ a gmejnski prjódkstejeŕ Mawksch s Kolwasy, kubleŕ Wiczas s Blózan, mlynski mischtr Bódlink s Zornossyk, wohnjowy kommissaŕ a pschekupz Kschizan s Bukez, provinzialny sapossanz a rychtaŕ Albert (Rusla) a kubleŕ Albert s Rachlowa, gmejnski prjódkstejeŕ Nuczan s Delan, kubleŕ Rabowski s Pomorez, gmejnski prjódkstejeŕ Mättig s Wajiz, kubleŕ Böhmaŕ a gmejnski prjódkstejeŕ Keŕk s Rodez. A dokelz bésche kralowski smérz knjes s Rex-Thielau nad Rodezami horka spomnjene pissma wobstaraŕ, bu wón tez nétko wot deputazije pscheprosczeny, ju na jejnym puczu psches Drazdzany do Pilniz pschewodzecz; schtoz wón tez luboszciwje sczinicz sslubi, tola s tym wuménjenjom, so wón k deputaziji pschiliczeny bycz nochze, dokelz k njej jako Némz sslusschecz njemóze.

Po krótkim puczowanju na parowosu hacz do Drazdzan a wot tam na parokódzi hacz do Pilniz wustupi tam deputazia psched kralowskim hrodom a bu hnydom wot kralowskeho komornika knjesa O'Byrna luboszciwje witana a hacz na salu psched kralowskim bydlenjom dowjedzena. A jako bé so psches spomnjeneho knjesa kralowskej majestosczi sjewiko, so to serbske pósselstwo s Luzizy wo dowolnosez prossy, psched krala stupicz, buchu hnydom durje wotewrjene a Jeho kralowska majestosez pschindze hacz k durjam s jara wutrobnym postrowjenjom napschecziwo. Jako na to Piwarz s Czornjowa wustupi, so by k kralej ryczak, stupi jemu Jeho majestosez s napschecza a bu kral Jan wot prénscheho drje niz s wyssokej ale s czim bóle wutrobnej ryczu powitany. Piwarz spominasche najprjedy na wulku radosez serbskeho luda nad domwrócenjom krajneho knjesa a jeho sassobydlenjom bjes swojim ludom, k czemuz wón najwutrobnischi dzak a khwalbu lubemu Bohu sa tak hnadne a wotzowske swarnowanje Jeho kralowskeje majestosze a wyssokeje kralowskeje mandjelskeje, kaz tez teju kralowskeju prynzow w tak wschelakich jara wulkich haj smjertnych strachotach pschistaji a k wobsanknjenju Jeho kralowskej majestosczi k dalschemu skutkowanju sboze a mudrosez s wyssoka, kaz tez dokhe ziwjenje pschéjesche. Hewak pschispomni wón hischcze, so móze so kral Jan, kiz méjesche tak jara wjele hórkeho shonicz a tez wulke wopory pschinjesez, dokelz sprawnje a swérnje swoje pschissluschnosze dopjelnjesche, s tym slubjenja a skódkeho troschta polnym wuprajenjom Bozeho skowa troschtowacz, kotrez réka: „Budz swérny hacz do smjercze, dha chzu tebi krónu zíwjenja dacz." — Na to buchu kralej runje tute skowa w némskej ryczi prjódknjesene.

Kral, kotryz s wopréduka s wulkim spodobanjom na nékotre sobustawy deputazije hladasche, dokelz béchu w zyle serbskej drascze a s czessakom we wloszach, bésche pschi ryczi samej jara hnuty a pschihkossowasche s hkowukiwanjom wschelakim wuprajenjam teje sameje. Po skónczenju rycze wupraji kral najprjódzy swoje wobzarowanje nad tym, so njemóze w serbskej ryczi zane wotmolwjenje dacz, dokelz jeje dosez mózny njeje a jenoz néschto mako rosymi, a wobkruczi posselstwu, so je stara swérnosez a sprawnosez kuzischich Sserbow na kralowskim dworje derje snata a wulzy wazena a so wón tuto posselstwo sa snamjo njekhabkazeje serbskeje swérnoscze tez w czezkich czasach dzerzi.

Na to wobhonjesche so kral pola kózdeho wossebje sa mjenom a domowisnu a wopraschа so wjazy króez, hacz su sobustawy deputazije wschitzy s bukiczanskeje wosady; tez praschesche so swéru sa radzenjom sandzenych znjow a kak je so bukiczanskej wokolnosczi w tej wójnje schlo. A jako wón shoni, so so s wuwsaczom liefronkow a pschipschahanja dale na jara wulke wobczeznoscze skorzicz njehodzi, dziwasche a wjesselesche so nad tym. Potom so wón s wésstej hrosu wopraschа, hacz suadz tola nichtón swojich synow abo bliskich pscheczelow njeje we wójnje shubik, a wotmolwi jemu posselstwo, so to zaneho potrjechiko njeje. Nad tym bésche wón jara wutrobnje Bohu dzakowny, hacz napossledk k. s Rex-Thielau wustupi, prajizy, so je swojeho bratra jako hauptmanna w jiczinskej bitwje shubik. Na to kral se sylsojtymaj woczomaj possluchasche a prajesche, so je psched samej bitwu hischcze s nim ryczak a jeho jara troschtneho namakak a tez hewak sa jara dobreho wyscheho snak a jeho teho dla czim bóle wobzaruje.

Po wschitkim tutym kaz tez hischcze wschelakim druhim rosryczenju poruczi kral posselstwo wobarnowanju lubeho Boha tak derje na dompuczu, kaz tez doma, — a deputazia so wotsali. Zyka audienza bésche néschto psches ¾ hodziny traka, a parokódz dowjese posselstwo sasso do Drazdzan, hdzez sebi wone shromadny wobjed w Helbigez restauraziji derje skodzecz dasche.

S Hrodźiſchcza. Knjes diakonus Ebert w Klukſchu je, kaž ſ wěſtoſczu błyſchimy, ſa noweho fararja naſcheje woſady powołany.

S Wulkeho Radſchowa. Dotalny kandidat duchownſtwa, knjes Mróſak ſ Wulkich Sdzarow, je pola naß ſa fararja poſtajeny. Dalſchu rosprawu wo jeho pſcheßydlenju k nam a t. d. pſchichodnje podamy.

S Kulowa. Naſch farař knjes Schneider ßwjeczeſche ſańdzeneho 29. oktobra 25létny jubileum ßwojeho duchownſkeho ſaſtójnſtwa. Drobniſchu rosprawu wo tym ſa tydzeń podamy.

S Budyſchina. Khóſtny ſańdzencje wójny we wokrjeßu budyſkeho ßudniſkeho hamta, ſ wuwſaczom měſta, ßu ßo takle wobliczike: 16,646 tl. 3 np. ſa naturalne ſakwartirowanja a zyrobu, 3,680 tl. 4 nßl. 7 np. ſa lieferonki rekwirirowanych naturalijow a druhich ſa zyrobu potrjebnych wězow, 264 tl. 6 nßl. 8 np. ſa lieferonki ſa hewaſche potrjebnoſcze a wuhotowanja, 4741 tl. 10 nßl. ſa wubrane konje a jich transport, 2870 tl. 25 nßl. ſa pſchipſchahanja, 3010 tl. ſa wójnſke ſchkodowanja na hibitym a njehibitym wobßedżeńſtwje, ſumma: 31,220 tl. 16 nßl. 8 np.

Woſjewjenje.

W prěnich raniſchich hodźinach 8. novembra je ßo w domje khlamarja Hauffy w Njeßwaczidle jara wulke paduchſtwo na pjenjeſach a wězach ſtało.

Pokranjeny je temu, pſches kotrehoż ßo wunamkanje a khoſtanje paduchow radźi, **myto** wot

dźeßacź toleŕ,

a temu, pſches kotrehoż nawěſchtk ßo ſaßodoſtacze wjetſcheho dźela kranjeneho radźi, **myto** wot

pjecź a dwazecźi toleŕ

wuſtajik.

Bjes druhim bu kranjene

1) maka ſchwindka, kotraž je na dnje trochu na kruchi a tam ſe ſelenowokmjanym ſchórzuchowym bantom pſchepleczena;
2) delna połoja jeneje nutſka ſ běłej papjeru wobłěpjeneje tyſki;
3) jena pyramidojta dźěczaza nalutowarnſka buſchkwiczka wot czerwjeneho blacha ſ napißmom „für ſparſame Kinder.“;
4) jena na bubon podobna teho runja ſ kralowſkim ſakſkim woponom;
5) mały pißany drjewjany kaſcheczik ſ czerwjenoßomoczanym buzakom nutſka;
6) zynowy pomjatny pjenjes ſe Schillerowym wobraſom a ſ napißmom „den 10. November 1859.“;
7) jena teho runja ſ wobraſom draźdźanſkeje ſpěwanſkeje khěże;
8) jena teho runja ſ zyłej notu a ſ połnotu na ßebi;
9) jenoſchkorpinaty ßłěbórny wrjeczeńſki czaßnik (Spindeluhr) ſ wuzkobjenej ſadnej ſtronu a němſkimi liczbami a ſ małej módrej ſchnórn; pokaſowař pſchi ſtajeńſkim koleſku je wotkamany a zyfernik pſchi kluczowej dźerzy trochu wobſchkodzeny;
10) jedyn „An den Gerbereibeſitzer Herrn Leisnig in Hoyerswerda“ adreßirowany, litografirowane ſliczbowanje wot Ernſta Hauffy w Njeßwaczidle wopſchijaży ſaſyglowany liſt;
11) jedyn, ſ módrej tintu pißany liſt „An Herrn Hauffe in Neſchwitz“;
12) jena ſtara brunokożana liſtownja (Briefta ſche), pſchi kotrejż je ßo pſchetykowar wotkamał a na jeho měſto płatowy czornoběłomódro-ßmuhaty bant ßłuži;
13) jena 20tolerſka nowa draźdźanſka, jena tajka lipſczanſka, 2 tajkej pruſkej a 2 tajkej ßrěnoněmſkej (mitteldeutſch) banknocze;
14) wſchelake pruſke a ſaſtarjene koprowe pjenjeſy;
15) na Michała 1866 wupłaczomuy koupon krajnſkorentoweho liſta No. 6049 na 6 nßl. 3 np., kaž tež dwaj tajkej po 12 nßl. 5 np. wot dweju ſchleſyńſkeju ſaſtawneju liſtow.

Tež ßu paduſchi pſchi kranjenju běłu wóſkowu ßwězu ßobu měli a jene błózko leżo woſtajili.

W Rakezach, 8. novembra 1866.

Kral. ßudniſki hamt tam.
Hoffmann, ßudn. hamtman.

Hólczeż, kotrychż chze młynſtwo nawuknycz, móże we ſchleifmłynje we Budyſchinje hnydom do wuczby ſtupicź.
Jurij Dróſcha.

Jena ßerbſka holza móże k 1. januarej w Budyſchinje jako domjaza dźowka ßłużbu doſtacź. Wſcho dalſche we wudawarni Serbſkich Nowinow.

Na ryczerkubło w Ssmochczizach ßo k 1. januarej 1867 kmana hoſpoſa ſa ſkót pod dobrej ſdu pyta.

Dźiwoczańſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo ſměje jutſje 11. novembra popołdnju w 2 hodźinomaj mißionſku hodźinu.
Pětr Młónk.

Dokelż je Jan Ziſchink (Kſchižeńk) ſ Jitka, wójnſki reſerviſta 16. bataillona kralowſkeho ſakſkeho wójſka, ſtrowy a czerſtwy ſ wójny domoj wróczik, dha ßo jeho dobri pſchecelju Bohu wſchehomóznemu ſakitarjej cłowſkeho żiwjenja nutrnje dźakuja, ſ tej ponižnej próſtwu, ſo by jemu nětko tež doma we wótznym kraju ſtrowoſcz a czerſtwoſcz mikoſcziwje ſpożczik.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Podjanska cyrkej: Pětr Bohuwěr Guda, ryczeŕkubleŕsti najeńk w Njeßwaczidle, s Marju Müllerez s Daliz.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Marja Theresia, Marje Theresije Bisoldez w Wulkim Wjelkowje n. dż. — Korla Bohuwěr, Jana Bohuwěra Eiselta, wobydlerja w Hownjowje, ß. — Korla Bernhard a Paulina Augusta, Korle Bernharda Nostitza, kublerja na Židowje, dwójnikaj. — Ernst Bohuwěr, Madleny Pjetschkez w Zyžezach n. ß. — Marja Hilžbjeta, Pětra Donatha, wobydlerja w Khelnje, dż. — Jan Ernst, Handrija Kruže, sahrodnika w Cžichońzach, ß.

Podjanska cyrkej: Hana Marja, Jakuba Piwarza, khěžerja pod hrodom, dż. — Jan Pawoł, Jana Michała Maja, krawza w Budyschinje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 26. oktobra: Hańža, Handrija Bětnarja, wobydlerja na Židowje, wudowa, 76 l. 4 m. 8 d., na ßłaboscż. — 27., Ernst Bohuwěr, Maximiliana Juliusa Mikla, khěžkarja a schewza w Dobruschi, ß., na widlischcza. — 28., Marja Theresia, Michała Bohuwěra Kranza, khěžkarja w Jeńkezach, dż., 29 n., na kaschel. — Hańža rodż. Krawzez, Jurja Brühla, khěžkarja w Rabozach, mandżelska, 61 l., na kholeru. — 30., Jurij Brühl, khěžkař w Rabozach, 60 l., na kholeru. — Jan August, Pětra Rjeka, wobydlerja w Budyschinje, ß., 7 m. 14 d. — 31. Khrystiana rodż. Möbiusez, njebo Pětra Bandy, dźěłaczerja w Hrubocżizach, mandżelska, 62 l., na ßłaboscż. — 1. novembra: Jan Bohuwěr, Michała Wowczerja, žiwnoscżerja w Małym Wjelkowje, ß., 8 m. 3 d., na symizu.

Nawěštnik.

Skład schpihelow, słotychkromow a kulojtych fotgrafijo wych wobłukow.

Skład schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow Rudolpha Wilhelma na ßerbskej haßy cżo. 20 najdospołnischo wuhotowany, ßo po najtunischich płacżisnach s tutym porucża.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cżinjeny brostsyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawoscżi, sažwanju, bróstowym cżeŕpjenju, schijowej wobcżežnoscżi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1tl. na pschedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, psches ßwoju spodźiwnu hojazu móz po wschěm ßwěcże G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Warnowanje.

Wschitko pakosezenje na lichańskich a kobjelanskich knježich a burskich dworach a honach, jako kóžde holowanje ßucheho abo ßyreho drjewa a ßłanja, kaž tež hliny, wschitke hońtske pakosczenje a ßobubranje a puschczenje pßow bjes woßebiteje dowolnoscze, ßo s tutym najkruczischo sakasuje.

Wscho pschestupjenje teho budže wot podpißanych wyschnosczi k khostanju wosjewjene.

Lichan a Kobjelń, 1. novembra 1866.

Schöna, Clauß, sastupjerjej knjejstwa. **Bubnař,** rychtař a gmejnski prjódkstejeř, **Scholta,** kubleř, **Schuster,** kubleř, **Urban.**

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětczischemu nasymskemu czaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

mužskeje drasty:

ako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židže, wołmje ꝛc. s próstwu dobrocziwje na to kedžbowacz, so ßu wschě drasczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat,** so ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leža. S dobrej tworu a s najtunischim dłaczisnami móžu kóždu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Běły brostsyrop

H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,

kiž ßo we nowschim czaßu **najbóle wot lěkarjow psche kaschel, schijowe, bróstowe a płuzowe bolenje** porucza, ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. stajnje na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Kaschcze,

wužłobjene, ßrěnje a ordinarne, porucza pschi potrjebnosczi dobrocziwemu wobkedźbowanju.

W Budyschinje na ßerbskej haßy czo. 20.

August Jannasch, tyscherski mischtr.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucza wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Wot nětczischeho czaßu móžu ja kłoßowe korby sa 12 nßl. a wysche pschedawacz a mam ja tež wulki wubjerk běrtliskich a połkórzowskich korbow stajnje na pschedań. Dźěczaze wosyczki pschedawam nětko sa 4¼ tl. atd.

A. M. Bartusch, korbarski mischtr na Židowje, s napschecza k. kollekteura Henniga.

Młody człowjek, kotryž potrjebne schulske wědomnoscze wobßedźi, móže jutry 1867 pod najspodobnischimi wuměnjenjemi w mojej haptyzy do wuczby stupicz.

W Budyschinje 29. oktobra 1866.

Moritz Jäßing.

Pschedzenak

abo

Protyka sa Sserbow

je w tych dnjach

wuschła

a je nětko w knihařni

Smolerja a Pjecha

sa 2½ nßl. dostacz.

W Maleschezach czo. 53 je jena khěžniska žiwnoscz se ßwobodneje ruki na pschedań.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy,

solarwolijowe latarnje, ligroinowe lampy a ligroin, prima **solarwolij** a najlěpschi pensylvanski **semski wolij** a **petroleum** porucza

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr na žitnej haßy czo. 50.

Petroleum, fotogen a solarwolij

w jenotliwym kaž tež pschi wotkupjenju zyłych ballonow, pschedawa najtunischo **David Berger** na žitnej haßy.

Kwaßny wěnčk

cżeßnemu nawoženi k. wučerjej

Handrijej Schale

a jeho cżeßnej njewjesce

Herminje Mathildze Scheibez

ſ Leutersdorfa

k wěrowanſkemu ßwjedżenju 12. novembra 1866.

Kraßny dżeń dżenß Wamaj ßwita,
Nawożeń a njewjesta!
Sboża ßłónzo Waju wita
Do ßwjateho mandżelſtwa.

Synki ſwonow Wamaj praja:
Stupicz mataj k woltarjej,
Kiž tu Waju lubo maja
Proſcha Boha ſa Waju.

Sswěrnoſcz ßebi pſchißahataj,
Sswěrnoſcz haj hacz do ßmjercze,
Starſchich żohnowanje mataj,
Wamaj nětko derje je.

„Daj Bóh ſboże!" wſchitko woła
K Waju ßlubej wěcznemu,
„Strowoſcz, ſboże hacz do rowa,
Sboże k Waju mandżelſtwu!"

Czerſtwe ßwinjaze pleza

kupuja ßo ſtajnje po najwyſchej płaczisnje
w Thiermannez reſtauraziji w Budyſchinje.

We Luſty je jena żiwnoſcz, ſe 134 dawkſkimi jenoſczemi a ſ 1 tl. 26 nßl. létneje renty napokożena, ale bjes wumjeńka, hnydom na pſchedań abo na pſchenajecze, a je wſcho dalſche pola wobßedżerja Michała Buſche tam ſhonicz.

Sa mandżelſku naſcheho lubeho ßerbſkeho krajana Jana Mikanje ßu pola nas dale wotedali: R. ſ Mużakowa 23½ nßl., jedyn budyſki Sserb 15 nßl., R. ſ Debßez 2½ nßl., Robel w Saryczu 2 nßl., Jěrmuß we Wotrowje 7½ nßl., Skop tam 2½ nßl., bur Schokta tam 2 nßl., Pjetſchka we Wutokczizach 2½ nßl., Młynk w Saryczu 2½ nßl., bur a rychtar Jurſch w Banezach 2 nßl., S. tam 7 nßl., Falten w Saryczu 1 nßl., bur Jan Aug. Natuſch ſ Wujeſda p. Lubija 5 nßl., Pětr Holan ſ Hornjeho Hunjowa 2 nßl., M. Wiczas ſe Sajdowa 7½ nßl., P. S. ſ L. 5. nßl., Jencz ſ Czornjowa 2½ nßl., L. ſ Luſcza 2½ nßl., jedyn Sserb ſ daloka 1 tl., farař Bróſka ſ Budeſtez 20 nßl., Jan Manjowka ſ Czichońz 2 nßl., Marja 5 nßl., Hana 5 nßl., Bergmannka ſ Kubſchiz 3 nßl., Pitſchmannka ſ Kubſchiz 3 nßl., Auguſt Wyrgacz ſ Raſchowa 10 nßl., jedyn Sserb ſ Crimmitzſchawa 2 tl., Jan Robel ſ Bóſchiz 2 nßl.

Najluboſniſchi dżak ſa to prajizy, proßymy wo daliſche ſkładowanje tajkich darow.

Redakzia Serb. Now.

Materialtworowe a ſpirituoſowe khlamy

Carla Noacka

w Budyſchinje na ſwonknej lawſkej haßy pſchedawaja:
mléty zokor po 44—46 np. pſchi wjazy puntach,
nowe **turkowſke ßłowki** punt po 40 np.
ßłódki kandiſyrop = = 18 np.
najwoßebniſchi **amerikanſki petroleum** po 44 np.,
= = **ſolarwolij** po 36 np.,
pſchi wjazy puntach hiſchcze tuniſcho.

Turkowſke ßłowki,
wuherſke ßłowki,
cżeſke ßłowki,
turkowſki **ßłowkowy drejak,**
ſawarjene **brußnizy**
porucza **C. A. Wehla**
na mjaßowym torhoſchczu.

Łužičan čo. 11 je wuſchoł.

Wopſchijecze: Jeho majeſtoſczi Janej, kralej ſakſkemu, pſchi wróczenju do wótzneho kraja. Wot Fiedlerja. — Tſi léta w Ruſkej. Powjeſcz ſ Napoleonowych wójnow. (Skónczenje). Spißał M. A. Kral. — Wjeczor. Spěw wot Warka. — Pißmik h w ßerbſkej ryczi. Wot Smolerja. — Naſhmſki ſpěw mojeho ſchkórza. Podał Wujeſdjan. — „Tón ßerbſki ßłownik." Kritika jeneho lubowarja wſcheho ſtareho. Spißał Sorabus. — Spodżiwna ſahrodka. Spěw wot Warka. — Wjelk a liſchka. Sdżélik Wagner. — S Budyſchina a ſ Łużizy. Wot redaktora. — Sskowjanſki roshlad. Wot redaktora. — Czibka a Mudroń. — Mjena cżeſcżownych kk. wotebjerarjow Łużiczana.

H. Grieshammer

w Budyſchinje

porucza po najtuniſchich płaczisnach
kalk, kamjente wuhlo, brunizu,
hnójne ßrédki, guano, cement,
murjerſke zyhle, drainſke roły
na budyſkim dwórniſchczu ſ napſchecza kubłokubi.
Kompteir też tam a na ſwonknej lawſkej haßy 819.

Kedżbu!

So budża w Ssowrjezach **kermuſchne reje**, to najpodwolniſcho woſjewjuje **Handrij Kmoch.**

Adelheida Ottonia Antonec,
Jan Hermann Mrózak, farař,
slubjenaj.
Seegrehna pola Wittenberga a Wulki Radscho w.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć **L. A. Donnerhaka** w Budyšinje.

Čisło 46. — 17. novembra. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Nowsche powjescze. — Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Dreždžan. S Kulowa. S Budyschina. S Horneje Stróže. S Wyßokeje. S Wulkeho Radschowa. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjescze. — Nawěštnik.

Nowsche powjescze.

Draždžany, 15. novembra. Dženßa dopołdnja w 11 hodžinach bu sakski ßejm w kralowskim hrodže wot krala Jana s dlěschej ryczu wotewrjeny. Wón bjes druhim rjekny: „S wulkej srudnosczu nad tymi woporami, kotrež je kraj pschinjescz dyrbjał, ßym ßo wrócził, ale tola poßylnjeny wot pscheßwědczenja, so ßym dobre wuwjescz chzył a so je sakska czescz njepomjeńschena wostała. — Sakske wójsko je czěsczomnje a wutrobicze wojowało. — Sakszy wobydlerjo ßu ßo ßwěrni wopokasali a ßwětej dopokasali, so ßwěrnoscz k pschirodženemu kralowskemu domej žane prósne ßłowo njeje. — Kaž ßym staremu swjaskej ßwěrny był, tak chzu nětko tež temu swjaskej, kiž ßo pod pruskim wjedženjom hotuje, tu ßamu ßwěrnoscz a sprawnoscz wopokasacz a nochzu jeho dla žane wopory lutowacz. — Duž budže trěbne, wschelake pjenježne wudawki pschiswolicz. Dale ma ßo nowy wojerski sakon wuradžicz, dokelž směje ßo sakske wójsko we wschěm po waschnju pruskeho wójska słožicz. Potom dyrbi ßo wolbny sakon sa północnoněmski parlament wujednacz. — Tak bórsy hacž budže tutón parlament do rjadu stajeny a wot njeho wuczinjene, schtož budže sa kraje połnóznoněmskeho swjaska trjeba, ma ßo nasch sakski ßejm, kiž budže bjes tym na czaß domoj puschczeny, saßo shromadžicz a nowy sakski wolbny sakon wuradžicz a tež wschelake druhe naležnoscze, kaž nowy zyrkwinski porjad, pschißahanski ßud a t. d.

Popołdnju bě wulka hosczina na kralowskim hrodže, na kotruž běsche kral tež wschitkich sapoßłanzow wobeju komorow pscheproßył.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 15. novembra, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 5 nßl. 1 np.; winske bankowki 78⅞ (15 nßl. 7¾ np.).

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje: 10. novembra 1866.

Dowoz: 9073 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikacy, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np
Pscheńza . .	6	27	5	6	20	—	7	—	—	6	25	—
Rožka . .	5	—	—	4	20	—	5	—	—	4	25	—
Jeczmjeń . .	3	27	5	3	20	—	3	27	5	3	20	—
Wowß . .	2	3	—	1	25	—	2	3	—	2	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	7	20	—	—	—	—
Jahły . .	7	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	6	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	—	25	5	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

17 tl. 10 nßl. a 17 tl. 15 nßl.
pscheńza 67—85 tl., rožka 56—59 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 13 tl. — nßl. a
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. dróžschi.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow 35 minutow*; dopołdnja 9 h. 11 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m.*; wjeczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wjeczor 6 h. 52 m.*; wjeczor 9 h. 22 m.; w nozy 1 h. 2 m.

NB. Dženske billety saßo płacza.

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Sakska. Na kralowskim dworje bě dla wotemrjecja oldenburgskeje prynzeßyny Katharinу Friederiki Paulinу želenje wot 13. hač do 19. novembra pschipowjedžene. — Ssrjedu běsche pola krala wulka hoscžina, na kotruž běchu bjes druhim krónprynz Albert, prynz Jurij, wójnski minister s Fabrice, pruski gouverneur s Bonin, pruski kommandant Königsteina s Briesen a wschitzy, w Draždžanach pschitomni sakszy a pruszy stabsoffizierojo pscheproscheni. — Dokelž dla rekrutirowanja, kotrež ßo hewak kóždolětnje w měßazu dezembru mějesche, hischcze niczo pschipowjedžene njeje, dha s teho hudaja, so w tutym lěcze žane rekrutirowanje njebudže.

W Biskopizach a Kamjenzu ßu sakskich wojakow, kiž ßu tam hač na dalsche kwartiry dostali, jara pscheczelniwje witali. To je ßo też w druhich městach w tajkim nastupanju stako.

Sakski ßejm bu sańdženy schtwórtk wot krala Jana wotewrjeny. Pschedßyda prěnjeje komory je komornik s Friesen, městopschedßyda draždžanski měschczanosta Pfotenhauer, druheje pak žitawski měschczanosta Haberkorn a městopschedßyda Oehmichen. — Prjedawschi pruski ziwilny kommißar s Wurmb je ßo póndželu saßo do Draždžan wrócził a budže tam ßnadź sa pruskeho poßłanza postajeny. — Sańdženu póndželu ßu ßo poßlenje dželby sakskeho wójska domoj wrócziłe, jenož kadetty hischcze njejßu pschińcz móhli, dokelž jich wobydlenje, w kotrymž běsche lazareth, hischcze saßo do rjadu stajene njeje. — W Chemnitzu ßu ßo w jenym wobydlenju wóndanjo schtyri dżěczi, kiž rano hischcze we kožu leżachu, sadußyłe. W póldlanskej stwě bě mjenujzy satepjene, ale paliwo bě tejko kura naczinilo, so je wón, dokelž nichtón sa khachlemi hladak njebě, spomnjene dżěczi morił.

Krala Jana je sańdženy tydżeń saßo wjele deputazijow wopytało, so bychu jeho domoj powitałe. — Nětczischi ßejm (Landtag) najskerje dołho tracz njebudže, dokelž ßo žane nowe sakony wuradżicz nimaja.

Wschitke czahi, s kotrymiž ßo sakszy wojazy domoj wjesechu, ßu sbožomnje do Sakskeje pschischkłe, jenož jedyn jeniczki je njedaloko Regensburga w Bajerskej k njesbožu pschischoł, so je tam jedyn druhi czah do njeho praßnył. Pschi tym buschtej jenemu wojakej, wěstemu Knježkej s Luchowa (?) pola Lubija, wobej nosy skamanej.

Hač dotal je Sakska 5 millionow toler wójnskich khostow do Barlina sapłaczika.

Prußy. Pruski ßejm w Barlinje je sańdženu póndželu ßwoje wuradżowanja saßo sapoczał. Ministrjo někotre nowe sakony k pschiswolenju prjódkpołożichu, bjes kotrymiž je też tón, so ßo wot noweho lěta 1867 pschiraźt k ßudniskim khóstam (6 nßl. na toler) wjazy dawacz njetrjeba. Minister finanzow wosjewi, so je krajny dołh lětßa, kaž je to prjedy postajene, wo 5 millionow 300,000 toler pomjeńschenу. Na lěto 1867 ßu krajne dokhody (nutspschińdżenja) na 168 millionow 804,000 toler wobliczene, a wudawki na 164 millionow 184,000 toler, tak so 3 milliony 715,000 toler wysche wostanu. K temu pschińdu hischcze 3 milliony 230,000 toler, kotrež sa lěto 1866 wysche wostanu, tak so zyły sbytk psches 7 millionow toler wuczinja. Tutón sbytk by ßo po měnjenju ministrow k powjetschenju sdy nižschich krajnych sastojnikow, schulskich wuczerjow a wojakow na tajke waschnje nałożicz měł, so wuczerjo lětnje 201,000 tl. dostanu, wojazy 1 million (na kóždy dżeń 6 np. pschibjerka) a t. d.

Pschi zyrkwinskim ßwjedżenju měra, kotryž ßo sańdżenu njedżelu we wschěch pruskich zyrkwjach ßwjeczeńsche, běsche też kral se wschěmi prynzami a prynzeßynami ke mschi pschischoł. — So sakski kral na wopytanje do Barlina pschijědże, je wěste, ale hdy ßo to stanje, to njeje hischcze snate. Tak barlinske nowiny pißaja.

Awstria. Khěžor je ßo 10. novembra wot ßwo jeho puczowanja po Czechach a Morawje saßo do Wina wrócził. Politika noweho ministra Beusta poczina ßo bóle a bóle pokasowacz a wona budže, kaž ßo sda, wjetschinje awstriskich wobydlerjow, kiž ßu Sskowjenjo (17 millionow), napschecziwna. Mjenujzy, hač runje je awstriski khěžor psches poßlenju wójnu s Němzow wuczischczany, dha ßo tola minister Beust, kaž je widżecz, na to hotuje, w Awstriji němsku politiku s nowa sałożicz. So budže to k sbožu kraja, to ßo nam wěricz nochze.

Awstriske krajny dołh je nětko 2,766 millionow 914,842 schěßnakow wulki a je ßo wot lěta 1865 wo 234 millionow 831,693 schěßnakow pschisporił. (To je tola jara dziwnje, so awstriske knježerstwo kóžde lěto někotre sta millionow noweho dołha naczini a tola żenje žanych pjenjes nima. To dyrbi tam tola žałoßnje hubjene hospodarstwo bycz.)

Franzowska. Khěžor se ßwojimi najwoßebnischimi generalemi hischcze pschezo radu sikaduje, kak by ßwoje wójsko porjedźił a sda ßo, jako by je wón najradscho po waschnju pruskeho wójska srjadowacz chzył. — W Parisu ßu wodanjo něhdże 40 młodych ludzi ßadżili, kotrymž winu dawaja, so ßu někajki politiski potajny swjask bjes ßobu sczinili. (Khěžor ßo mjenujzy žałoßnje boji, so by ßo jemu něschto stacz móhło a duž polizia sa wschěm politiskim hibnjenjom staroscziwje ßlědżi.)

Rußowska. Pschi składnosczi wěrowanja wulkowjerha naßlědnika s danskej prynzeßynu Dagmaru je khěžor bjes druhim też wschitkich galizistich Polakow, pschi revoluziji 1863 jajatych, wobhnadźił a je poruczene, jich bórzy do Galizije domoj póßłacz. Jich je něhdże 800.

Turkowska. Kschescziżenjo na Krecze, kotsiž běchu pschecziwo Turkowskej postanyli, ßu ßo, kaž ßo sda, tola saßo podczińßnycz dyrbjeli, dokelž bě franzowska a jendżelska politika niz jenož pschecziwo nim, ale też druhim wobarasche, jim k pomozy pschińcz. (Duž móże jedyn prajicz,

ſo pak je kſcheſczijanſka Franzowſka a Jendželſka ſaßo jedyn króćz Turkam pſcheczíwo kſcheſczijanam pomhaka. Kraßne kſcheſczijanſtwó.)

Wojerſki liſt.

Wot Jana Mikanje.

Dokelž ßym wot mojeje lubeje mandželſkeje naſhonił, kak kraßnje ßo lubi Sserbja po njej a lubym ßynku horjebjeru, dha njemóžu hinak, hacž tudy wſchitkim tajkim lubym ßerbſkim bratram a ßotram ſ dalokeje zuſby pola Linza w Awſtriji ſ radoſtnej wutrobu mój najlubſchi džak prajicž. Bóh luby knjes chzył to kóždemu ſtokróćnje ſapłaczicž ſ tym darom, kaž wón to ßam najlěpje widži, ſo je kóždemu nuſny. Pſchi ſkónczenju liſtow budu ßo wſchitkim woßebje podžakowacž, nětko chzu pak na wjele Sserbow žadanje hiſchcze te daliſche podeńdženje po krawnej kralowejehradſkej bitwje hacž do naſpjetwróczenja do lubeho ſakſkeho wótzneho kraja woſjewicž.

Wjele němſkich nowinow nětko w naſtupanju poßlenjeje wójny wſchelake njewěrnoſcze pißaja a tak czitach ja w jenych tajtich nowinach, ſo je ßo pola Kralowej Hradza wot awſtriſkoſakſkeho wójſka tejko w Łobju tepiło, kaž je jich na bitwiſchczu ſpadako. To pak je totſta łža, a ja chzu teho dla mojim lubym Sserbam a dobroczelam tuto pſchekroczenje Łobja, — kaž ßym je ſ mojimaj wocžomaj widžał, bliže wopißacž a k temu tež powjeſcž mi ſnateho wojaka Stülpnera wužicž, kiž bě džeń prjedy tuteje wójny do kralowejhradſkeje twjerdžiſny pſchiſchoł a ſ njeje ßobu ſ kanonami na Prußow tſełał.

Jako ßo ja mjenujzy ſa woſami wleczech, na kotrychž ſranjeni ležo žałoſczachu, a ſady naß hrimot wot kanonow, woſow a jěſnych pſchezo pſchibjeraſche, dha wuhladach naſchu krónprynzowu brigadu, kotraž bě ßo po ßylnym marſchu k twjerdžiſnje pſchiblížiła. Někotſi ſ njewodomnoſczu, ſo ßu to Sakſojo, do nich ſ naßypow dele pſches Łobjo wutſělichu! pſchetož Sakſojo maja tež thonař a ruczny wuhornk czerwjeny, kaž Prußojo, a tež nimale tajke mězy, jenož ſ tym rosdžělenjom, ſo ßu ſakſkim ſchpodki pſchiſchite a pruſke ßu bjes nich. Dha ſta ßo tam wulke wołanje, pſchetož jich wyſchi nutſka wołachu: „Njetſělejcze, to njejßu žani Pruſzy, to ßu Sakſojo!“ a bjes tym bě pak, Bohu žel! něſchto Sakſow hižom ranjenych.

Łobjo tam, hdžež je pſchelěſechu, ſ wjetſcha hłubſche njebě, hacž pod paži a duž ßo jich tam tola njeje wjele ſatepicž móhło; tola pak ja ßam widžach ßo jeneho tepicž, ale to bě w tym hłubokim pſchěrowje pſchi naßypach. Tam mjenujzy bě žałoßna czíſchczeńza a k zoſanju pſches Łobjo wſcho hubjenje pſchihotowane. Czi mjenujzy, kotrymž ßo w draſcze nochzyſche Łobjo pſchelěſcž, ßo k lěwemu bokej naßypow (wallow) czíſchczachu, hdžež jena jeniczka ławka, na kołach wotpočzowaza a ſ deſkami pokładzena, pſches Łobjo wjedješche, — a k tutej ławzy ßo tyßazy (tawjynty) wojakow czíſchczachu. Njedaloko tejele ławki, hdžež bě woda na 6 łohczi hłuboka, buſchtaj dwaj awſtriſkaj wojakaj pſchi czíſchczeńzy ſ tſělbu a torniſtrom do wody nuts ſtorczenaj. Jedyn wot njeju ßo hnydom ſhraba a wón ſ torniſtrom a tſělbu, kotruž bě ßebi rucze pſches ſchiju tyknył, pſchepłowa a ßo keſka pſchimnywſchi na druhi brjoh wuléſe. Tón druhi pak wjazy horje njepſchińdže, ale ßo k ſrudžbje wſchitkich pſched naſchimaj wocžomaj ſhubi. Jedyn tſeczi bě pak žiwjenja a teho njepſchemérneho czakanja ßyty: wón na brjoſy pſchi hłubokej wodze ſtejo ßwoju nabita tſělbu pod brodu ſapře a ju ſ nohu ſpuſchczi, tak ſo ßo pſchetſělený hnydom do wody dele wali, a jeho czaßne žiwjenje bě ſkónczene.

Tež ja pſchezo czakach, hacž ſkoro rjad na mnje pſchińdže, ſo bych móhł na ławku ſaſtupicž: dha ßo na jedyn ras tſi wulke kule ſ kralowejhradſkich naßypow na Prußow wutſělichu, kiž něhdže 6 łohczi wyſche naſchich hłownow pſchelecžichu, a to bě tajki praſk, ſo wſcho ſarża. Ja pak ßebi pomyßlich: jeli to lěſenje hiſchcze dléje takle dže, dha móže Prußak, jeli na prawym boku do prědka hwata, na hory, prjedy naß ležaze, ßwoje batterije naſtajecž a naß truhacž poczecž; to pak woni tehdy njeſczinichu.

Najhłupiſcha wěz wot awſtriſkich kanonirow ſdaſche ßo mi tale bycž, ſo woni ßwoje kanony do najwjetſcheho tymjeſcheza na łuzy ſawjeſechu, hdžež napoßledk jenu kanonu woßom koni won wudobycž njemóžeſche. Tež to je dźiwne, ſo jich wyſchi ßami te pucze pola Kralowej Hradza njewjedžichu abo ßo ſtarali njeběchu, je wjedžecž. To praſchejcze ßo waſchich ßerbſkich ßynow, tych horliwych ſakſkich kanonirow, kak wjele kanonow ßu jich tam woni tczazych woſtajili, a woni wam wotmolwja: „žanu, khiba jenu jeniczku, pſched kotrejž běchu nam Prußojo ſchtyrjoch koni ſatſělili, tu njemójachmy pruſkeho wóhnja dla ſ dwěmaj komjonaj wjazy dale pſchinjeſcž. (To je ta jeniczka ſakſka kanona, kotraž je w zyłej wójnje Pruſkim do ruki panyła.)

Jako pak tež ja nětko po tej ławzy Łobjo pſchekroczich, dżěchmy na łuzy daloko do prědka, bóle delka pak, hdžež hłubje njebě, hacž pod paži, tam wojazy ſwoblekani rěku tak pſchebrodžowachu, kaž hdyž wowczeŕ wowzy pławi. Tam widžach wſchelakich awſtriſkich generalow na jenej łuzy ßo roſryczowacž, ale Benedek a naſch luby krónprynz tam pódla njeběſchtaj: taj běſchtaj najſkerje ſ lěweho boka twjerdžiſny. — My pſchezo dale krocžichmy a ja hiſchcze piecž pſchěrowow pſchelěſech, kiž běchu jenož tak hłuboke, kaž mojej noſy; ale najpoßledy pſchińdżechmy k jenej rězy, pſches kotruž mějachmy tež hiſchcze pſchelěſcž. Tudy pak žana ławka njebě a duž dyrbjachmy ßo kupacž. Duž Awſtriſzy dołho njeczakachu, ale ßo wußlěkachu a, ßwoje ſmachi wyſche hłowy džerżo, tule rěku pſchelěſechu.

Ja pak ßo ſranjeneje ruki dla ßlěkacź njemóžach a teho dla lěſnych wſchón ſwoblekany pſches rěku, hacź torniſter tak pkowaſche. Na druhej ſtronje ßo jeneho awſtriſkeho wyſcheho wopraſchach, na kotru ſtronu tola poczehnjemy? a won wotmolwi: k Olomuzej.

Dokelź pak hižom poczinaſche cźma bycź, dha myßlach ßebi, ßo hacź do wßy, prjedy mje leżazeje, dowlez, hdźeż bych tola něſajke lěhwo ſa mnje mokracźa namakał; pſchetoż ſyma mje tſchaßeſche, k jědźi niczo njebě, a noſy mje wjazy njeſcź nocheyſchtej a krej ßo pſchezo pſches bindu cźiſchczeſche. Duź żadach ßebi jara nekajki kuczik k nóznemu wotpoczinkej a tón tež ßo mi w Nowych Kralowej Hradezach doſtach. Tam ſańdźech do dwora jeneho burika, kiž runje ßwoje dźěczatka, poßleſchcza a druhe wězy na wós noſcheſche. Teho poſtrowich ſ tym rjanym kſchěſcźijanſkim katholſtim poſtrowjenjom: „Budź pokhwaleny Jeſus Khryſt!" Wón mi nuſnoty dla njewotmolwi, ale dźeſche: Prjecź dyrbju, Prußak cźehnje. — Ja dźěch nuts do jſtwy a ßynych ßo ſa khachle na ławu, wón pak mi pſchinjeße kónczko drjewa a tež woklep ßkomy. Tak ſatepich w khachlach a roswalich woklep wo jſtwje, a ßo k měrej podach, mokry każ wódny muż. Dołho njetrajeſche, dha tón burik nuts pſchińdże, a rjekny ke mni, mi ruki podawajo: S Panem Bohom! A ſ jeho wocźow lijachu ßo ſylzy ſrudnoſcźe a ßobuźelniwoſcźe, a wón da mi hiſchcźe někotre krajzarje a jědźeſche potom won do ſrudneje cźěmneje nozy ſe ßwojimi dźěczatkami. Tak buch ja ſ knjeſom w jeho domje a jako běch ßo ßaßo na ßkomu lehnył, wodźech ßo ſ mojim płaſchczom (mantlom) a ſpróżnoſcźe dla ja hnydom wußnych.

Běch ßnano něhdźe pok hodźinki podrěmał, jako ßo zyła hromada mokrych Cźechow do jſtwy wali, kotſiž nětko, dokelź w khachlach woheń namakachu, hnydom po wodu dźěchu, ſo bychu něſchto warili. A hdyž bě nawarjene, kaſachu tež mi, ßo ßobu ßynycź; někotſi ſ nich mějachu tež wino a palenz ßobu, kotryż mi ranjenemu pſchipiwachu. Ja pak po dwěmaj dórtkomaj, kotrajž běch woptał, ßo wſcheho woſtajſchi ßaßo lehnych, a myßlach ßebi na tu pſchěhratu bitwu a na tajki ſtraſchny dźeń teho Knjeſa. Ja poſběžech ßwoju wutrobu k njebjeßam a dźakowach ßo Bohu, kiž běſche mje pſches ßwoju wſchehomóz w tajkim krejpſcheleczu wobarnował a porucźich ßo do jeho kraßneho ſakitowanja cźeż tutu nóz, — a tak ja w jeho ßwjatym mjenje wußnych.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Dreźdźan, 14. novembra. Wcźera, na narodnym dnju jeje majeſtoſcźe naſcheje kraloweje, mějachu pſchedßyhy wſchitkich towaŕſtwow ſerbſkeho pißmowſtwa a redaktorjo wſchitkich ſerbſkich cźaßopißow, mjenujzy kk. faraŕ Imiſch ſ Hodźija, pſchedßyda „ſerbſkeho lutherſkeho knihowneho towaŕſtwa", faraŕ Kucźank ſ Budyſchina, pſchedßyda „towaŕſtwa SS. Cyrilla a Methoda", knihikupz Ssmoleŕ, měſtopſchedßyda „maćicy serbskeje" a pſchi tym jako redaktor „Serbskich Nowinow", faraŕ Rychtaŕ ſ Kotez, redaktor „mißionſkeho poßła", progymnaſialny direktaŕ Buk w Dreźdźanach, radaktor „Časopisa", tachantſki vikar Hórnik ſ Budyſchina, redaktor „katholſkeho poßła" a ſeminarſki mucźeŕ Fiedleŕ ſ Budyſchina, redaktor „Łužiczana", woßebitu audienzu pola jeho majeſtoſcźe naſcheho lubowaneho krala, w kotrejž faraŕ Imiſch ſcźěhowazu ryczź dźerżeſche:

„Po ſtyſknoſcźow poknym dźělenju, bjes kotrymž, każ w Božich domach, tak tež domach w komorzy, ſ zyłym krajom tež naſch ſerbſki lud proſchaze ruzy k trojeniczkemu Bohu ſa waſchu majeſtoſcź, naſcheho najnutrniſcho lubowaneho krala a knjeſa, każ ſa zyły najjaßniſchi kralowſki dom wo Boże hnadne ſwarnowanje, pomoz a ſwumóżenje najnaležniſche poſběhowaſche, je ßwěrny a ßmilny Bóh, kiž wſchak ſprawne wěrjaze modlitwy tak rad wußkyſchuje, nětko ſ krajnym měrom nam ſpożczik hórzopożadanu wutroby wjeßekoſcź nad domójwróczenjom naſcheho nanajmiliſcheho krala, knjeſa a nana k jeho ſe żedźenjom cźakazych dźěczi, jejneje majeſtoſcźe kraloweje, wyßokeje, wulzyczeſcźeneje krajneje maczerje, miłoſcźe bohatych kralowſkich prynzeßynow a ryczerſkeju kralowſkeju prynzow, nad kotrymajž je na czole naſcheho wutrobiteho ſakſkeho wójſka we horzym wojowanju ſakitazu ruku ßwojeje wſchehomozy dźerżak. Jemu, temu wěczнemu měrnemu knjeżerej, kiž je naſchim nuſam a ſtyſkam mjeſy ſtajik, ßwojemu hnadny bohatemu ſbóżnikej a wumóżnikej ßmy hižom ſ pſalmami a wjeßeloßylſami ſa to ßo dźakowali. Tutón naſch dźak njedyrbi żenje wuhaßnycź. Pſched waſchej majeſtoſczu nětko pak, hdyž tež ſe ßłabymi ßłowami, naſche a naſchich redatowaŕſchow hłuboko nutrne wutrobow wyſkanje na tym wuprajamy ſ najhorzyſchimi żohnowanja pſcheczemi a ſ wonowjenymi pſchißlubjenjemi njeſkamajomniſcheje ßwěry, haj ſ najhórzyſchimi żohnowanja pſcheczemi: Bóh Knjes, kiž móże tež ſ boloſczіwych ßywow radoſczіwe żně ſhotowicź, chzył po ßwojim hnadnym ßlubjenju, kotrež je tym dał, kiž jeho lubuja, waſchej majeſtoſczi ſ pſcheczerpjeneje tyſchnoſcze najkraßniſchim wjeßelam ſa najwyſcho-waſchu wutrobu, dom a kraj ſkhadźecź dacź a najwyſcho-waß hiſchcźe wjele, wjele lět k żohnowanju němſkeho, każ tež małeho ſerbſkeho luda w najlěpſchim derjehiczu ſdźerżecź pſchi boku jejneje majeſtoſcze kraloweje, ſa najwyſcho-kotruż na najwyſcho-jejnym dźenßniſchim narodnym dnju ßwojeje wutroby najnutrniſche ſbożopſchecze na to wuprajamy, ſo chzył naſch wſchón dobroczіwy hnadny njebjeſki wócźez najwyſcho-jejnej mandźelſkej, maczernej a wowzynej wutrobje najluboſniſche wokſchewjenja ſpochi wobradźecź. Se ßwojimi ſbożopſcheczemi, kotrež chzemy we wſchědnej modlitwje we Jeſußowym ßwjatym mjenje pſched ßwojeho njebjeſkeho wótza noßycź, wonowjamy pſchißlubjenje ßwojeje najpoddaczіſcheje ßwěry, kotraž je ßo nam wot naſchich bohabojaſnych wótzow namrjeła, kotraž pſches naſche zyłe ſerbſke pißmowſtwo, ſtare a nowe, mózna a wjeßeła dycha, kotraž ßo tu nětko ſe ſynkami naſcheje maczerneje ryczje takle ſaßłyſchecź dawa: „„Našeho, z Božeje miłoſće nam dateho krala smy stajnje lubowali; ale přez styskność tuteho lěta je naša lubosć k njemu, było-li możno, hišće nutrniša, jasniša, horliwiša so sčiniła. A tak wokamy w najczoplischej

luboſczi ſ najßwĕrniſchich wutrobow: „„ſława našemu lubemu kralej, — ſława, — ſława.““*)

W ßwojim najmiliſchim wotmolwjenju na tule rycz, kaž tež w ßwojim nanowſzy pſcheczelniwym rosryczowanju ſ kóždziczkim ßobuſtawom tuteho póßelſtwa ßerbſkeho piß-mowſta wopokaſa jeho majeſtoſcz niz jenož, ſo ßu jemu ważne, ale tež połnje ſnate należnoſcze nawjedżitoſcze a duchomneho żiwenja bjes jeho ßwĕrnymi Sſerbami. Jako ßo na jeho hłubokej wuczenoſczi w ßerbſkej ryczeſpytnej nawjedżitoſczi ſpodżiwachmy, dha ju nam ſ tym wukoži, ſo je we mkodoſczi pólſku a hiſchcze na ſtary dżeń cżĕſku rycz nawuknył a kak ßo ſ pſchirunanja ßłowjanſkich ryczow bjes ßobu jena pſches druhu rosjaßnjuje. So naſcheho lubowaneho krala bjes jeho kraßnymi woßebnoſczemi a poczinkami wobſchĕrna a hluboka wuczenoſcz debi, to ßmy ſ wyßokim poczeſczenjom pſchezo wjedżeli; ale, ſo ma tež takke wuczene póſnacze naſcheje ßerbſkeje nawjedżitoſcze a naſcheho ßerbſkeho pißmowſtwa, to je naß ſ wĕrnej ſpodżiwanja połnej radoſczu pſchekhwatako. O kajke błyſchczaze ſnamjo je naſch lubowany kral kaž ſa wſchu wĕrnu wuczenoſcz a nawjedżitoſcz, tak tež ſa wſchĕ nawjedżitoſtne prózowanja we naſchej ßerbſkej maczernej ryczi! S hnuteje wutroby proßymy: Boża miłoſcz budż a woſtań ſ nim a ſ jeho zyłym domom!

Z Kulowa. Dżeń 28. okt. bĕſche pjeczadwacyte lĕto dokonjane wot toho dnja, na kotrymż bĕ naſch wyſoko-doſtojny k. farař Franc Schneider mĕſchniſku ſwjeczizny doſtał. Jeho duchowni ſobubratſja, woſadni a wſchelacy druzy pſcheczelojo z blizka a z daloko bĕchu tohodla wob-zankuyli, zo chcedża na tymle wopomnjecza hódnym dnju cżeſczenoho a wjelezaſłużbnoho k. fararja, kotryż je 25 lĕt tudy w Knjezowej winicy ſwĕru dżĕłał a pódla ſerbſke piſmowſtwo pſchiſporjał,**) woſebicze poczeſczicz. Dokelż pak wopomnjeńſki dżeń lĕtſa na njedżelu padże, hdżež cuzy duchowni njebychu woteńcz móhli, bu wón hakle póndżelu ſwjeczeny. Rano bu k. jubilar z hudżbu poſtro-wjeny a wſchelacy pſcheczelojo a znaczi pſchejachu jomu hortnje zbożo, kaž: kulowſcy kk. duchowni a wuczerjo, cyrkwinſcy a ſchulſcy wótcowje, tamniſche miłoſczjwe ſotry, k. ſchulſki direktor Schołta a redaktor Póſła z Budyſchina, k. farař Wels z Wotrowa, k. kapłan Krauſe z Noweje Cale (prjedy w Kulowje); druzy bĕchu telegrammy a liſty póſłali, kaž k. probſt Dr. Eiſelt w mjenje patronata klóſchtra Marijneje Hwĕzdy, k. probſt a wyſchſchi ſchulſki inſpektor Anter z Łubanju, k. kapitular kantor Hoffmann z Budyſchina, k. farař Wornacz z Frankfurta, knjezaj kapłanaj Braunſteinaj, ſerbſcy fararjo a kapłani w ſuſodnej Sakſkej, k. redaktor Smoleŕ z Budyſchina, pſcheczelowje z Wrótſławja, z Wojerec atd. Tež buchu k. jubilarej nĕkotre ſwjedżeńſke ſpĕwy pſchepodate, bjes kotrymiż bĕſche jedyn cżiſchczany we kaczanſkej ryczi wot k. kapłana Ro-berta Krauſe a druhi cżiſchczany we nĕmſkej ryczi wot wucżerjow kulowſkeje woſady. W 9. hodżinje zhromadżi ſo wjele woſadnych a druhich pſcheczelow w cyrkwi a k. jubilar mĕjeſche ſpĕwanu Bożu mſchu, kotraż bu z cyrk-winſkej hudżbu a njedawno doſtajanymi piſchczelemi pſche-wodżana. Hako aſſiſtentaj ſłużeſchtaj k. kapłan Krauſe z Noweje Cale a k. kapłan Wowcżerk z Kulowa. Po Bożej mſchi bu Pange lingua ſpĕwane. Na to dżerżeſche k. jubilar pſchi woktarju pſchiſprawnu nĕmſku rycz, w kotrejż ſo ſkónczjnje za wſchitku wopokazanu cżeſcz a luboſcz dżakowaſche. Daj Bóh, zo bychu ſo wſchitke zbożopſchecża, na tym rjanym ſwjedżenju wuprajene, na k. jubilaru hnadnje dopjelniłe! (Kath. P.)

S Budyſchina. S kholeru je tudy, móhł rjez, zyle ſaſtako, jenož druhdy ßo wona hiſchcze tu abo tam pokaże, ale to ßu jenož jenotliwe pady. Tak je tež na Żidowje: tam bĕchu tež tamón tydżeń pjeczo na nju wumrjeli, ale wot teho cżaßa ßo tam wjaz pokaſata njeje.

S Horneje Stróże. W nozy wot 6. k 7. novembra je ßo tudy brunizowa kólnja kublerja F. E. Rößela wotpaliła.

S Wyßokeje pola Budyſchina. Tudy wudyri w nozy wot 9. k 10. novembra woheń a wotpalichu ßo domſke kublerja Jana Sſwory. Kak je woheń wuſchoł, njeje ſnate. Mobiliar njebĕ ſawĕſczeny.

S Wulkeho Radſchowa ßmy roſprawu wo ſapokaſanju k. duchomneho Mróſaka doſtali a ju ſa tydżeń podamy. Redakzia.

*) Wſchitke ſ nowym prawopißom tu napißane ßłowa buchu ßerbſki prajane.

**) Wot njoho ſu zeſtajane: Knižki k prĕnom' Lazuwańu, z l. 1847, a Grammatik der wendiſchen Sprache katholiſcheu Dialects, z l. 1851.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Pobożni ßu wobużni.

Mots Tunka. Haj, to wóndanjo ſhonich, jako bĕch w Ssakezach pobył.

H. D. Kajke ſhonjenje ßy dha tam ſczinił?

M. T. Hlaj, pſchińdżechu nĕkotſi mużojo ſe Ssakez, kiż ßo mi rĕſnizy bycz ſdachu a czi powjedachu, ſo je tam jedyn muż, kotryż jara pobożnje czini, tak ſo druhdy zyła woßada na njeho hlada, ale ſ wutrobu wón tak njemĕni.

H. D. Czoho dla dha niz?

M. T. Nó, wón ßwoju żonu huſto doſcz pſche-ſczeha a bĕ ßo, jako bĕchu czi rĕſnizy pſches Ssakezy ſchli, tež runje ſ njej dajił.

H. D. Hm, tajka pobożna wubużnoſcz ßo mi njelubi.

M. T. Mi tež niz.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Podjanska cyrkej: Jurij Bětka, wikowař w Budyschinje, s Hanu Czechez s Plußnikez.

Křćena:

Pětrowska cyrkej: Marja Linna, Pětra Pětscha, zelesnikarja w Budyschinje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 1. novembra: Bjedrich Ernst s Walter-Jeschki, ryczník, konsistorialny aßeßor a majoratski knjes nad Běczizami, 57 l. — 3., Marja Miethez, dźowka w Nadźanezach, 49 l. 11 m., na Božu ruczku. — Jan August, Michała Warnacza, wobydlerja w Budyschinje, 5 l. 9 m., na kholeru. — Ernst Ota Richard, Bjedricha Wylema Deckerta, prjedy wětrnikarja na Židowje, ß., 4 l. 2 m. 21 d., na kholeru. — Madlena, Jurja Hellgeista, wobydlerja na Židowje, dź., 10 l. 3 m., na kholeru. — 4., Hańža, Jana Schołty, khěžerja na Židowje, dź., 3 l. 10 m., na kholeru. — Madlena, Jana Schołty, khěžerja na Židowje, dź., 5 l. 9 m., na kholeru. — Jan Schołta, khěžeř na Židowje, 46 l., na skaženje krwje. — Jan Wiczas, wobßedźeř kraloweho młyna, 72 l. 21 d., na ßłaboscz. — 5., Johanna swudowjena Illigowa, 58 l., na kholeru.

Dobrowolna subhastazia.

Na požadanje kralowskeho ßudniskeho hamta w Draždźanach maja ßo na namjet nastupazych herbow immobilije, wot dźěłaczerja Handrija Augusta Paulinusa, w Roßthalu semrjeteho, jako:

a) khěža czo. 14/10, na fol. 10 gruntskich knihi sa Brěsezy sapißana, na kotrejž je 1 tl. 5 nßl. 6 np. wotwjasowanskeje renty,

b) polo czo. 97e, na fol. 26 tych ßamych gruntskich knihi sa Brěsezy sapißane, na kotrymž je 3 tl. 12 nßl. 4 np. renty, 1 nßl. 8 np. herbskeje danje a 2 np. wajchtarskich pjenjes a

c) łuczne a pólne parzelle czo. 334b a 336a bartskich ležomnostnych knihi, na fol. 152 gruntskich knihi sa Bart sapißane, na kotrychž je 23 nßl. 2 np. lětneje renty,

20. novembra 1866

na tudomnym hamcze na pschedawanje pschedawacz, schtož ßo s pokasowanjom na wuwěschtk, na ßudniskim hamcze wupojßnjeny, kotremuž ßu wopißanje a pschedawanske wuměnjenja pschiwdate, s tym pschispomnjenjom s tutym wosjewjuje, so na tutych ležomnosczach wužitkowe prawo sa swudowenu Madlenu Paulinusowu w Brěsezach, w tu khwilu 55 lět staru na czaß jeje wudownistwa, kaž tež sa nju na tón ßamón czaß eventuellny wumjeńk w naturalijach a na khěži ad a sa tutu a jeje schtyri młódschich dźěczi hospoda, sa poßleńsche hacz k jich woženjenju, wotpoczuja.

We Wosporku, 4. oktobra 1866. Kralowski ßudniski hamt.

Käuffer. Schbt.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostsyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sažwanju, bróstowym czeřpjenju, schijowej wobczežnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, psches ßwoju spodźiwnu hojazu móz po wschěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětczischemu nasymskemu czaßu porncžam ßwój wubjernje srjadowany skład

mužskeje drasty:

jako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židźe, wołmje ꝛc. s próstwu dobroczíwje na to kedźbowacz, so ßu wschě drasczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leža. S dobrej tworu a s najtunischim płaczisnami móžu kóždu konkurrenzu pschewinycz.

C. W. Bitzka.

Skład
schpihelow,
slotychkromow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy cžo. 20
najdoſpolniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płacžiſnach ſ tutym porucža.

Skład
blidoweje,
khofejoweje
a
myjneje
nadoby.

H. Grieshammer
w Budyſchinje
porucža po najtuniſchich płacžiſnach
kalk, kamjente wuhlo, brunizu, hnójne ßrėdki, guano, cement, murjerſke zyhle, drainſke roły
na budyſkim dwórniſchczu ſ napſchecza kubłokubi.
Komptoir też tam a na ſwonknej lawſkej haßy 819.

Bėły broſtſyrop
H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,
kiž ßo we nowſchim cžaßu **najbóle wot lėkarjow pſche kaſchel, ſchijowe, bróſtowe a płuzowe bolenje** porucža, ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſtajnje na pſchedań
A. B. Pannach w Budyſchinje.

Kaſchcže,
wužłobjene, ßrėnje a ordinarne, porucža pſchi potrjebnoſczi dobroczinwemu wobkedžbowanju.
W Budyſchinje na ßerbſkej haßy cžo. 20.
Auguſt Jannaſch, tyſcherſki miſchtr.

Kaſchczowy magazin
M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucža wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jėdloweho drjewa.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy,
ſolarwolijowe latarnje, ligroinowe lampy a ligroin, prima **ſolarwolij** a najlėpſchi penſylvanſki **ſemſki wolij** a **petroleum** porucža
Herrmann Rachlitz,
klempnarſki miſchtr na žitnej haßy cžo. 50.

Młody cžłowjek, kotryž potrjebne ſchulſke wėdomnoſcže wobßėdži, móže jutry 1867 pod najſpodobniſchimi wumėnjenjemi w mojej haptyzy do wuczby ſtupicž.
W Budyſchinje 29. oktobra 1866.
Moritz Jäßing.

Dr. Whithowa wodźiczka sa wocźi

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldźi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow pocźesczena wopokasuje ßo bje wschitkimi dotalnymi wocźi hojazymi ßrědkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschědnje jako najłahodnischa a najlěpscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrědk a jako

wěsta pomoz sa ludźi na wocźomaj bědnych

kóždemu poruczecź. Wona hoji wěscźe a rucźe a be wschitkich schkódnych scźěwkow, woßebje pschi sahorjenju, scźerpnjenju, ßuchocźe, ßylsowanju a běženju wocźow, kaž tež pschi ßłaboscźi po bělmje a płaczi bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl., a dźěła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźe w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Piskaŕnje

se 4 hacž 48 kuskami, bjes nimi kraßne wudźěłki se **swónczkami, s bubonom a swónczkami, s njebjeskimi hłoßami, s mandolinami, s expreßiju** a t. d., dale:

hrajate tyski

s 2 hacž 12 kuskami, bjes kotrymiž tež tajke s **neceßairami, cigarrowymi templami, schwajzarskimi kyěžkami, fotografijowymi albumami, pißankami, cigarrowymi etuisami, schwadlczinskimi blidkami, rejwazymi kluakami,** wscho s **hudźbu.** Stajnje najnowsche porucza

J. H. Heller w **Bernje.** Franco.

☞ Tute wězy, kotrež se ßwojimi lubosnymi synkami kóždu duschu roswjeßela, njedyrbjałe w žanym salonu, pschi žanym khorym łožu pobrachowacź. Skład hotowych kruchow. — Porjedźenja.

Cassinet

cźornoschěry, jaßnoschěry, bruny a błukoseleny

k pocźehnjenjam pjelzow

porucza najtunischo

Reinhold Hartmann jun.

na ßerbskej haßy cźo. 23,
s napschecźa k. pschekupza Nieckſche.

Shawlowe rubischcźa

po nowschej módźe porucza po jara tunich płacźisnach

Reinhold Hartmann jun.

na ßerbskej haßy cźo. 23,
s napschecźa k. pschekupza Nieckſche.

Hólcźez, kotrychž chze młynstwo nawuknycź, móže we schleifmłynje we Budyschinje hnydom do wucźby stupicź.

Jurij Dróscha.

Jena ßerbska holza móže k 1. januarej w Budyschinje jako domjaza dźowka ßłužbu dostacź. Wscho dalsche we wudawaŕni Serbskich Nowinow.

S tutym dowolam ßebi najpodwolnischo wosjewjecź, so ßym ßwoje khlamy s bohateje haßy cźo. 93 na

bohatu haßu cźo. 91

do domu knjesa mydłarja Lehmanna

pschepołožił, a poruczam pschi tutej składnoscźi ßwoje

cigarrowe, kurjeńsko- a schnupowansko tobakowe khlamy

kaž tež mój skład

seltersoweje a sodawody, schtrychowancźkow a titow

po fabrikskej płacźisnje

nanajlěpje a lubju najspěschnische a najsprawnische poßłuženje. S pocźesczowanjom

Arnold Th. Sust
w Budyschinje.

Schěsez maudlow

wowßneje ßłomy je pola Kreuzigarja w Hornym Drożdźiju na pschedań.

Drjewo na pschedań.

Podpißany je wotmyßleny, dźělbu stejazeho khójnoweho drjewa s 2½ kórza ležomnoscźe hnydom pschedacź.

Schleza w Khróstu pola Minakała.

Wot nětcźischeho cźaßu móžu ja kłoßowe korby sa 12 nßl. a wysche pschedawacź a mam ja tež wulki wubjerk běrtliskich a połkórzowskich korbow stajnje na pschedań. Dźěcźaze wosycźki pschedawam nětko sa 4½ tl. atd.

A. M. Bartusch, korbaŕski mischtr na Židowje,
s napschecźa k. kollektenra Henniga.

Wutoru 6. novembra je ßo na bartskim hermanku listownja, w kotrejž běchu někotre listy a 2 lótterijow loßaj, shubiła. Tón, kotryž wscho saßo da pola pschekupza Pötschki w Budyschinje, dostanje tam dobre myto.

Na ryczeŕkubło w Ssmochcźizach ßo k 1. januarej 1867 kmana hosposa sa skót pod dobrej sdu pyta.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciśé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 47. ~ 24. novembra. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Nowsche powjesće. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Wulkeho Radschowa. S Lubija. S Ketliz. S Čzerwjenych Noßliz. S Budyschina. Se Ssmoliz. — Wojerski list. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Nowsche powjesće.

Paris, 20. novembra. S Merikanskeje pißaja wot 9. oktobra: Khěžor Max je Meriko njenadžujzy wopuschcził a ßo najskerje do Europy wróczi. Jena awstriska łódź je do pschistawa „Veracruz" pschijeła a tam na njeho czaka, so by jeho wotwjesła.

Draždžauy, 20. novembra. Tudomne nowiny powjedaja, so krajne dawki w bližschim czaßu powjetschene njebudža.

Win, 20. nov. Nětko ßu wschitke ßejmy jenotliwych awstriskich krajow wotewrjene, ale njeje hischcze sjawnje doscz widžecz, kajki pucz chce ministerstwo nastupicz k nowosrjadowanju awstriskeho khěžorstwa. Najbóle hudaja na to, so budže wone spytacz, s pomozu tak mjenowaneho madžarsko-němskeho dualisma knjejstwo wjesczi.

Ratarske towarstwo
w Małym Wjelkowje

wutoru 27. novembra wjeczor w 6 hodžinach. — Pschednoschk k. kublerja Schumanna s Jeschiz.

Tójschto kop rżaneje ßłomy

je w jenotliwym abo też w zbłym na pschedań pola tkalza **Gottfrieda Richtera** w **Sarhczu.**

Pschenajecże łukow.

Na ryczerkuble w Małym Budyschinku budže ßo 25. t. m. popołdnju w 2 hodžinomaj 22 korzow łuki pod wumĕnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na 6 lět pschenajecz.

A. Steiger.

Płaćizna žitowa produktow w Budyšinje: 17. novembra 1866.

Dowoz: 8157 kórcow.	Płaćizna w přerĕzku na wikacy, wyšša. tl.	nßl.	np.	niža. tl.	nßl.	np.	na bursy, najwyšša tl.	nßl.	np.	najniž tl.	nßl.	np.
Pschenża	6	27	5	6	20	—	7	—	—	6	27	5
Rożka	5	—	—	4	20	—	5	—	—	4	25	—
Jeczmjeń	3	27	5	3	20	—	3	27	5	3	20	—
Wowß	2	3	—	1	20	—	2	3	—	1	20	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	7	15	—	—	—	—
Jahły	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. żyna	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane żymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow 35 minutow*; dopołdnja 9 h. 11 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m.*; wjeczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wjeczor 6 h. 52 m.*; wjeczor 9 h. 22 m.; w nozy 1 h. 2 m.

NB. Djeńske billety ßaßo płacja.

*) Pschisanknjenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga
†) Pschisanknjenje do Zitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

17 tl. 20 nßl. a 17 tl. 15 nßl.

pschenża 67—86 tl., rożka 56—59 tl.,

(to je: sa 25 pruskich korzow.)

rĕpikowy wolij (njeczischczeny) 12 tl. 15 nßl. a (Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje nĕhdże 1 1/8 tl. drožschi.)

Sakska. K wuwjedženju wustawkow sakskopruskeho měra, kotrež wojerske należnosćze nastupaja, je se sakskeje strony oberst ſ Brandenstein a pruski major Leschczyński postajeny a staj wonaj hižom wjetschi dżěl ßwojeho dżěła dokonjakoj. Někotrych wězow dla, kotrež pódla do politiki ßahaja, też dotalny pruski civilny kommißar ſ Wurmb na wuradżowanju dżěl bjerje.

W druhej komorje sakskeho ßejma je 16 sapoßłanzow tón namjet stajiło, so by ßo dotalny wolbny sakon horjesběhnył a hnydom wolbny sakon wot lěta 1848 saßo sawjedł. Eisenstuck, kiž w mjenje tychle 16 sapoßłanzow ryczješche, měnjesche bjes druhim, so dotalny wolbny sakon po prawdże njewobsteji, dokelž po prawym jenož hischcze sakoń wot lěta 1848 płaczi. Tutón namjet, kotryž bě też wot sapoßłanza Fahnauera podpißany a kotremuž potom sapoßłanz Geyer (ſ Budyschina) pschihłoßowasche, bu posdżischo wot wjetschiny komory wotpokasany a to najbóle teho dla, dokelž ministerstwo bórsy ßamo nowy wolbny sakon k wuradżenju prjódkpołoži, kotryž budże po saßadach sakona ſ lěta 1848 złożeny. Dotalny sakski wolbny sakon ßo teho dla někotremužkuliž njelubi, dokelž ßmě ßo jenož tajki sa sapoßłanza wuſwolicz, kiž je samožity a mudry, po prjedawschim sakonju pak ßo na samóženje njehladasche, ale ludžo ßo po jich politiſkej mudrosczu abo ßnadž też njemudrosczu wuſwolachu.

S rospramy postajeneje deputazije, kotraž ju druhej komorje k nawjedženju da, je widżecz, so sakske statne (krajne) samóženje kónz lěta 1863 se 105 millionow 314,041 toleŕ wobstejesche. W tym bě 43 millionow 948,388 toleŕ mobilneho samóženja (t. j. hotowych pjenjes a statnych pjenjeżnych papjerow) a 92 millionow 621,013 toleŕ immobilneho samóženja (lěßow, kubłow, domow, podkopkow a t. d.). Sliczbowanje poßlenich lět hischcze hotowe njeje, tola je po prajenju ministra tak wjele wěste, sa krajne kaßy lětßa niczo wuſbytkowake njejßu.

Jendżelske knjeżerſtwo pjecza w Draždżanach żane poßłanſtwo (Gesandtschaft) njeſměje, a ßo powjedasche, so je franzowske knjeżerſtwo teho ßamßneho wotmyßlenja. Tola poßleńscha powjesć njeje wěrna; franzowske poßłanſtwo w Draždżanach hischcze dale wostanje.

Ministerſtwo je druhej komorje wolbny sakon sa parlament połnóznoněmſkeho ſwjazka prjódkpołożiło. Wón je nimale zyle tajki, kajkiž budże w druhich němſkich krajach, mjenujzy ſ njepoßrědnymi (direktnymi) wolbami. — Sa wupłody sakskeje industrije, rjemjeßka a t. d., kotrež budża na ßwětnej wuſtajeńzy 1867 w Pariſu wuſtajene, miniſterſtwo něhdże 50—60,000 tl. na thósty sa wobſtaranje, wuſtajenje a t. d. żada. Sa ßwětnu wuſtajeńzu w Londonje bě na sakske wupłody tehdom 33,000 tl. trjeba a wone ważachu 3000 centnarjow, na pariſku wuſtajeńzu je jich pak hižom 5000 centnarjow pschipowjedżenych.

Pruß. Kral a kralowſzy prynzojo běchu 22. a 23. novembra na hońtwje pola Blankenburga, na kotruž běſche jich braunſchweigſki wójwoda pſcheproßył.

Druhej komorje w Barlinje je wot krala namjet prjódkpołożeny, so by wona połdra milliona toleŕ k temu pſchiſwoliła, so móhł wón ſ tutymi pjenjesami tych mužow wobdaricz, kotſiž ßu woßebje k temu pomhali, so je ßo poßlenja wójna radżiła.

Miniſterpſchedßyda hrabja Bismark ßo po nowſchich powjeſczach w tutych dnjach ſ kupy Rügena do Barlina wrócži.

Franzowſki poßłanz Benedetti, kotryž běſche ßo do Pariſa podał, je ßo wot tam saßo do Barlina wrócził. — Nowy sakski poßłanz k. ſ Koenneritz je ßo w sańdżenych dnjach do Barlina pſcheßydlił. Dotalneho sakskeho poßłanza, hrabju Hohenthala, je sakski kral sa sapoßłanza prěnjeje komory pomjenował.

W pruſtej druhej komorje bu wóndanjo jena petizia prjódkczitana, w kotrejž wucżeŕ Pjerczonka w Mikorzynje pola Kempena tón namjet staji, so by ßo pruske kraleſtwo sa połnóznoněmſke khěżorſtwo posběhnyło.

Tón truch kraja, kotryž je Bajerska Pruskej wotſtupiła, hischcze pschezo pod bajerſkim ſarjadowanjom steji, dokelž tam hacz dotal żani pruſzy ſastojnizy pſchiſchli njejßu, kotſiž bychu jón do pruskeho wobßedżeńſtwa wſali.

Awſtria. W tychle dnjach ßu ßo wuradżowanja jenotliwych awſtriſkich krajnych ßejmow sapoczałe. Hacz tele tu ważnosczˇ dostanu, kajkuž ßebi żadaja, je njewěſte; wjele wjazy ßo ſda, so chże miniſterſtwo ſ madżarſko-němſkim dualismom knjeżicz ſpytacz, mjenujzy, so budże ßo jena połojza khěżorſtwa sa tym złożowacz dyrbjecz, ſchtož ßebi miniſterſtwo ſ madżarſkim ßejmom w Peſchcze wuczini, druha połojza pak sa tym, ſchtož ßebi miniſter-ſ němſkim ßejmom we Winje wujedna. A so by najhórſchim harowarjam, mjenujzy Polakam w Galiziji, huba ſatykana była, dha je jim miniſterſtwo jeneho Polaka, hrabju Gołuchowſkeho, sa khěżorſkeho naměſtnika dało, ſ tym wotpuſchczenjom, so ßmě ſ galiziſkimi Małorußami ſakhadżecz, kaž chże.

Na tajke waſchnje bychu Czechojo a Sſłowjenjo pod němſke knjejſtwo, Sſłowakojo, Sſerbjo, Khrowatojo a Rumunojo pod madżarſke knjejſtwo, Małorußojo pak pod polſke knjejſtwo pſchiſchli a tak by ßo miniſterſtwu, hdyż jemu tſi ludy pomhaja, jara derje w awſtriſkim khěżorſtwje knjeżicz hodżiło. To měni nowy miniſter Beuſt, ale my ßo bojimy, so ßo wón jara moli, hdyż chże na tajke waſchnje ſbożomne knjeżenje wjeſcz: to móże jenož revoluzia ſ teho nastacz.

Miniſter ſ Beuſt je też ſa miniſtra khěżorſkeho domu pomjenowany. — Prjedawſchi khěżor Ferdinand, kiž je w tu khwilu w Praſy żiwy, je tym, kiž ßu w Czechach pſches wójnu ſchkodowali, 15,000 ſcheßnakow darił.

W Awſtriji chzedża wojerſtwo też někak po pruſkim

waschnjn srjadowacz, tola s tym rosdżělom, so smĕje kóżdy wot 21. hacz do 25. lĕta we wójsku žłużicz a potom hacz do 30. lĕta w reservje wostacz. Na tajke waschnje móhła Awstria 900,000 muži pod bróń stajicz, jeli budże nusa.

General Clam-Gallas, kotremuż wino dawachu, so bu wošebje jeho njerodnosćze dla kralowejhradska bitwa shubjena, je knižku cžischczecz dał, w kotrejž dopokasacz pyta, so wón na žane waschnje na tym wina njeje, ale wójskowodzer Benedek žam, dokelž žu jeho pschikasnje a kommandirowanja njedožahaze a kołwrótne byke.

Franzowska. Wuradżowanje, kak ma žo franzowske wójsko s nowa srjadowacz, je skónczene: zyła wĕz je ta, so budże wójsko wjetsche a so wone tselby dostanje, kiž žu nimale teho waschnja, kaž pruske.

Italia. Kral je žo s Venediga, hdżež žu jeho jara pscheczelnimje powitali, do hłowneho mĕsta Florenza wróczik. — Dokelž je wĕste, so franzowske wójsko w najbliższim czażu Rom wopuschczi, dha žu mĕnjenja nĕtko wschelake, hacz bamž Pius w Romje dlĕhe wostanje, dokelž móhła tam žnadz nĕkajka hara wudyricz.

Ružowska. Jako bĕsche wóndanjo jendżelski krónprynz w Moskwje, witasche jeho tam też tamnischi metropolit (arzybiskop) Filaret a pschistaji tu próstwu, so by jendżelski krónprynz tola k lĕpschemu turkowskich kschesczijanow skutkował, (kotrychž je mjenujzy Jendżelska w nowschim czażu pschezo w hubjenstwje tczazych wostajika a radscho Turkam pomhała). Jendżelski krónprynz wotmolwi, so maja žo po jeho mĕnjenju kschesczijenjo po wschĕm žwĕcze wot Jendżelskeje podpjeracz. — Nĕkotre nowiny bĕchu wunješke, so je jendżelski krónprynz w Petersburgu s konja panył a morwy ležo wostał. Na tym pak žane žłowczko wĕrno njeje. — Pruski krónprynz je žo s Petersburga domoj wróczik. Wón bĕ prjedy s ruskim thĕžorom na jenej wulkej hontwje byk a tam bjes druhim też jeneho wjelka tselik.

Ze Serbow.

S Wulkeho Radschowa. Dołhe czaży bĕsche nascha woždada woždyroczena po žmjerczi nascheho luborwaneho duchowneho k. Mischnarja. Hižom po jutrach drje bĕ nasch k. kollator na jenohłožnu próstwu zyłeje woždady kandidata duchownstwa k. Mrósaka s Wulkich Sdżar, tehdom žobustawa prĕdarskeho seminara we Wittenbergu, kotryž bĕ k wulkemu natwarjowanju zyłeje woždady druhi dżeń jutrow w naschej zyrkwi hóstne prĕdowanje dżerżak, na nasche wuprósnjene mĕsto powołak; ale dołho hischcze trajesche, prjedy hacz mózesche powołany k nam pschincz. Wulke bĕsche teho dla nasche wjeżele, jako shonichmy, so je k. Mrósak 10. oktobra we Wrótžławju duchownsku žwjeczisnu dostał a so schtwórtk 25. oktobra k nam pschiczehnje. K temu czinjachu žo tu wschudżom pschihoty, wot schulskich dżĕczi, młodych hólzow a holzow tak derje w Radschowje a Drĕnowa, kaž we Wukranczizach buchu pjenjesy hromadżene, so by žo nowy k. duchowny s darami swjeżelik.

Gmejnszy prjódkstejerjo tutych naschich tsjoch safarowanych wožow, wukranczanska schula a wulka žyła woždadnych — czah bĕsche s wjele korhojemi debjeny, bjes kotrymiž też žerbske wuhladachmy, a wot herzow pschewodżany — chzychu k. duchownemu hacz do Duboho napscheczziwo hicz, ale hižom we Wukranczizach jeho wós setkachu. Hdyž bĕsche k. Mrosak s wosa wustupik, witasche jeho hacz nanajwutrobnischo wukranczanski wucżer k. Ssmoler, a hdyž bĕ žo k. Mrosak w krótkich, wutrobu sapschimujazych žłowach podżakował, wustupi wobydler Ball s Wukranczizu a witasche jeho na mjesach woždady w mjenje wukranczanskich evangelskich woždadnych a proschesche, so njeby k. duchowny sapomnicz chzył tych w rospróschenju we Wukranczizach bydlazych evangelskich, kotrychž żadanje po troschcze evangelija je wulke. Knjes duchowny žlubi, so chze wschitko czinicz, schtož w jeho mozy je, so by evangelskej zyrkwi we Wukranczizach stadleschko sdżerżak, so drje je jeho móz žłaba, ale so budże wón žylny psches móz teho Knjesa. Po wuspĕwanju khĕrluscha „Njech Bohu dżakuje" czehnjesche czah pod pschewodom herzow dale hacz k czežnym wrotam*) pschi wukranczanskej wucżerni, hdżež holczka w bĕłej drascze k. duchownemu na talerje jara rjenje swjasane spĕwarske s pschisprawnymi žłowami pschepoda. Knjes duchowny pschewodżeny wot rychtarjow a wulkeje žyły woždadnych ludzi dżĕsche nĕtk psches Wukranczizy hacz blisko k Brużam, hdżež bĕ wulki czah s Radschowa s wjele korhojemi — kak wjele jich bĕsche, doliczicz njemózachmy — žo sestupak. Tam bu wón witany wot k. kantora Schimjeńza, kiž nowemu k. duchownemu schulske dżĕczi s Radschowa napscheczziwo wjedżesche a je jemu prjódkstaji. Czim bóle žo nĕtk czah k Radschowej bliżesche, czim bóle pschibjerasche, a bĕ nimale njemózno, jón pschewidżecz. Na radschowskich mjesach witasche rychtar k. Mischnar, na knjezim dworje knjeni mandżelska k. kollatora a na farje k. kollator s Nostitz noweho duchowneho, kotremuż bĕ na wobleczu widżecz, kak bĕ psches tajke horjewsacze wulzy swjeżeleny. Wjedżeny wot k. kollatora stupi do fary, do žwojeho noweho wobydlenja, kotrejž bĕsche hižom sa njeho pschihotowane a hdżež bĕchu sa njeho dary nastajane, niz jeno wot hnadneje knjenje, ale też wot woždadnych; kóżdy bĕ rad žwój pschinoschk dał, so by k. duchownemu žwoju luboscz pokasał. Bjes tym, so buchu wo jstwje te krażne dary pschepodate, shromadżi žo woždada na farskim dworje a po wuspĕ-

*) My naliczichmy jich hacz na faru w Radschowje žydom.

wanju khěrluscha wunješe k. Ball ßkawu na dobyczeŕſkeho krala Wylema I., na k. kollatora, na k. duchowneho a t. d. a k. Mrósak dźakowasche ßo we wutrobnych ßkowach ſa wſchu luboſcz a wſcho dowěrjenje, kotrež bě jemu w tak bohatej měrje napſchecziwo pſchiſchło. Tak ſkónczi ßo prěni dźeń naſcheho woßadneho ßwjedźenja.

Njedźelu 28. oktobra měješche ßo nasch nowy duchowny w ßwjedźeńſkej Bożej ßkužbje do ßwojeho ſaſtojnſtwa ſapokaſacz a ſta ßo to wot k. ſuperintendenta Holſchera pod aßiſtenzu k. duchowneho Lahody ſ Khołma a k. duchowneho Bróſki ſ Kſchiſchowa najprjódzy w ßerbſkim temſchenju, jako běchu ſchulſke dźěczi w pěknym czahu ſ thorhojemi kk. duchownych do rjenje wupyſcheneje zyrkwje pſchewodźili. Najprjódzy dźerżeſche k. duchowny Lahoda mózny jadriwy ßerbſku ryczˇ, w kotrejż hiſchcze junkrócz ſpomni na njeboheho k. duchowneho Miſchnarja, kak je wón luboſczˇiwje wißał na ßwojej woßadze a kak je ſ wjetſcheho dźěla tež wona jeho pſchi jeho czeżkim czerpjenju ſ luboſczu njeßła a ßwojemu Bożemu domej ßwěrna woſtała. W ßwojej ryczˇi napominaſche wón dale woßadu k ßwěrnoſczˇi a k luboſczˇi k jejnemu nowemu duſchow-paſtyrjej, kiż ſ njej ßwěrnje měni, jenoż jeje ſbože pyta. Sapokaſanje a pſchepodacze vokazije dyrbjeſche ßo w němſkej ryczˇi ſtacz, dokelż k. ſuperintendent ßerbſki njeroſymi. Po ſapokaſanju dźerżeſche nowy k. duchowny ſ radoſczu a ſ mozu ßwoje naſtupne prědowanje a woßadnym, ßo ſakożujo na Romſk. 15, 20. 21, „ßlubjenje a próſtwu evangeliſkeho duchowneho na ßwoju nowu woßadu“ roſeſtaji, a běſche ſjawnje widźecz, ſo woßada na njeho rad poßłucha a ßwoje ſpodobanje nad nim ma. Po kollekcze a požohnowanju, kotrež k. duchowny Bróſka ſpěwaſche, ſkónczi ßo rjana ßerbſka Boża ßłużba. W němſkej měješche ßo wſchitko tak, każ prjedy w ßerbſkej.

Bóh tón knjes ſdźerż naſchemu nowemu k. duchownemu ſtrowoſcz a mozy cźěła a ducha, daj jemu prawu ßylnoſcz a mudroſcz k jeho czeżkemu ſaſtojnſtwu, ſpožcz jemu każ żyłej woßadze ßwěrnu luboſcz, ſo by tón ſwjaſk bjes nimaj dźeń wote dnja bóle ſtwjerdnył a płody njeßł k wěcznemu žiwenju.

Pſchiſpomnicz hiſchcze chzemy, ſo ßo nadźijamy, ſo budże k. Mroſak, jako woprawdźity ßyn ßerbſkeho naroda, tež w Radſchowje na mjeſach Sſerbowſtwa, tak wjele hacz w jeho mozach je, ßerbſku ryczˇ a narodnoſcz hajicz a plahowacz w ſchuli każ w Božim domje. K temu daj jemu tón Knjes ßwoje žohnowanje! * * *

S Łubija. Khóſty, kotrež je poßlenja wójna měſtam a wßam tudomneho hamtſkeho hetmanſtwa nacžiniła, ßu na 490,291 tóleŕ wobliczˇene.

S Ketliz. Tež tudy bu ßwjedźeń měra na pſchiſtojne waſchnje ſwjeczˇeny, wěża na hórkach bě ſ thorhojemi wupyſchena a wjeczˇor poßwěczˇena, tež bě towarſtwo czeſczˇomnje wußłużenych wojakow ſhromadźene a naſch czeſczˇeny knjes farař Klin ſtaraſche ßo pod wjedźenjom k. rychtarja Ungera wo ſběrku ſa ranjenych a běbnych wojakow a ſa ßwójby tajkich wojowarjow, kotſiż ßu we wójnje panyli.

S Czerwjenych Noßliz. Tudomnemu ryczˇerkublerjej knjeſej ſ Breſcius doſtachu ßo 16. novembra, jako na pjeczdźeßatym lětnym dnju, hdźež bě wón ryczˇerkubło na ßo wſał, wſchelake wopokaſma poczeſczˇowanja a luboſcze. Rano bu k. jubilar ſ hudźbu poſtrowjeny, na czoż ſbožopſchecza jeho ſaſtojnikow a czeledźe, naſcheje gmejny a wſchelakich pſchecželow ßlědowachu. Pſchipokdnju pſchijědźe ratarſka deputazia, wjedźena wot k. hrabje ſ Lippe nad Deberkezami a k. Ochernala nad Dźěchorezami, kotrajż knjeſej jubilarej ſbožopſchejaze pißmo wot budyſkeho ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa pſchepodaſchtaj a wot hodźiſkeho ratarſkeho towarſtwa diplom pſchinjeßeſchtaj, hdźež bě wón ſa czeßny ßobuſtaw tuteho poßleńſcheho pomjenowany.

S Budyſchina. Tudomny medicinalſki radźiczˇel k. Dr. Weinlig je wot Jeho majeſtoſcze krala Jana ryczˇerſki kſchiż ſaßłużbneho rjada doſtał.

Se Ssmoliz. Tudy wudyri ßrjedu wjeczˇor 21. novembra bórſy po woßmich hodźinach woheń a je ßo brožeń, kolnja a hródź kublerja Wagnera wotpaliła. Kak je woheń wuſchoł, nieje ſnate.

Wojerſki liſt.

Wot Jana Mikanje.

(Pokraczˇowanje.)

Naſajtra rano wokoło 3 hodźinow wotucźich a moja rana mje jara boleſche. My ſebrachmy ßwoje ſmachi a dźěchmy hnydom ßwoje pucze k Olomuzej, pſchetoż na žane ßnědanje ßebi nichtón myßlicz njetrjebaſche, dokelż nichtón niczˇo wjazy njemějeſche. Na dróſy doſczˇahny mje hromadka Awſtriſkich, kiż mějachu 10 jatych pſchi ßebi. Tutych ßo wopraſchach, hdźe ßo Sakſojo ſhromadźuja? a woni dźachu: czˇi ßu hiſchcze ſeſady a jow po dróſy pſchiczˇehnjeja.

Duż pſchezo po dróſy pomałku dale ßahach. Jako běch khwilku ſchoł, ßynnych ßo pſchi dróſynym pſcherowje, dokelż widźach jeneho Sakſku ßo pſchibliżecz. A ſchtó bě to? Wbohi towarſch Delny wot mojeje kompagnije. Wón běſche mjenujzy ranjeny a tſélbina-kulka bě jemu hornju ruku pſcheraſyła. Wón bě drje tež hižom wjeczˇor něſkaſ ſawjaſany, ale w nozy bě w něſkajkim pſchěrowje pola Kralowej Hradza hubjenje leżał a bjes wjeczˇerje a ßnědanja pomału dale ſchoł. Syma namaj pak běſche, ſo jenoż tak dyrkotachmoj, ale na tym běchu naju rany wina. Jako pak Boże ßłóncżko ſkhadźeſche, ſwjeßelichmoj ßo wulzy jara, kaŕ ſbožomnje ßmoj tola hiſchcze woteſchkoj bjes tejko tyßazami, kiż na bitwiſchczˇu

ſrudnje kónz wſachu a dżenßa dżeń wjaz njewidża. A mój rospomnichmoj, ſo je Bóh namaj hiſchcże hnadny cżaß żiwjenja ſpożcził, a tak a hinak powjedajo ßynychmoj ßo w lēßu pod khójnu a cżakachmoj hacż naſch bataillon pſchicżeże.

Ale tón wſchak wjele hinaſchi wonhladaſche; kommando mējeſche ſtarſchi hauptmann ſ Dżiembowſki, dokelż bē major Hamann panyk a wjele druhich bē tez panyko a druſy, kiż runje panyli njebēchu, hakle druhi, tſeczi haj ſchtwórty dżeń k kompagniji pſchińdżechu a bēchu ßo wſchelko po kerkach a lēßach prēki po wßach k Olomuzej podali.

Tola tak pola naß won njehladaſche, każ pola Awſtriſkich; pſchi tych nihdże żadyn porjad wjazy widżecz njebēſche. Cżi wſchitzy cżehnichu po dróſy a po kerkach a w lēßu, każ chżychu, a jich wyſchi ßo tez wo wojakow njeſtarachu. Wojazy pak jow pak tam w cżrjódżiczkach ßedżachu a ßebi nēſchto warjachu. Najbóle bēchu to hußy ß kury, kotrez bēchu ßebi nakojili, haj tez ſajazy, kotrez bēchu nēhdże ſatſēlili. K tajkim ſlutkam nuſa cżēri a ßebi nichtón na tajke njemyßli, kiż to ſpytak njeje. Wojak ma ßwoje żiwjenje tak wjele ßyte, ſo je jemu ſkónczńje wſcho jene, a jenemu ßo to błyſchczate wojerſtwo tak prawje pſched woczi ſtaji. W tajkej nuſy je potom nēkotrażkuliż tajka cżrjodżiczka Awſtriſtich Prußam do ruki panyka.

Pola naß Sakſow bu pſchipołdnju, jako bēchmy do jeneje wßy pſchicżahnyli, „los“ trubjene, ale tez hnydom krucże pſchikaſane, ſo ſe wßy won żadyn njeßmē. Duż kóżdy, kiż bē tſēlbu ſtajił a torniſter na ſemju cżißnył, ſaſkak k burikej cżērjeſche, ale, o ſrudnoſcż! tu niczo wjazy njebē. Tam naſchi Nēmzy ſ zykym hłoßom burikej do wuſchow wołachu: „Daj khléba, wir haben Hunger!“ ale kóżdy doſta to wotmolwjenje: „Nimam khléba; wojſko pſcheczahnyło; wſchitko prjecz!“ Mój ſ Delnym ßo njemóżachmoj ßmēcha ſdżerżecz a prajachmój żebi: „Kak cżi Nēmzy tola nētko duſchnje ßerbſzy ryczа, hdyż jich nuſa k temu cżēri; prjedy hdyż budżiſche jedyn hdy żane ßkowczko ßerbſzy rjeknył, dha by wēcznje rēkało: Ihr wendſchen Knopfhölzer! Mój prajachmoj: to ßu nētko knophelzarje!

Tola nuſa bē wulka a wojazy njedachu ßo wot burika wotpokaſacz a bu to a druhe hkodu dla wſate. Mój ſ Delnym pak mējachmoj hiſchcże ſkórczicżku komiß-khléba a kuſk ßele, ſchtoż namaj doßahaſche. — Potom dżēſche dale po dróſy pſches Duſchizy a naſch hauptmann da mje a Delneho k ßebi pſchińcz a napraſchowaſche ßo naju, na kajke waſchnje ßmoj rany doſtakoj a dyrbjachmoj ßo kóżdy dżeń wot lēkarja dacz pſchewjaſacz. Mój mózachmoj pak pola kompagnije hicz każ chżychmoj, jenoż ſo ßo ßobu dale wleczechmoj. To pak bē jara derje; pſchetoż na tajke waſchnje mózeſche pſchezo jedyn druhemu k pomozy bycz, hdżez bēſche to trjeba.

Tak cżehnjechmy ßo naſpjet pſches mēſta a wßy, hacż na tſeczi dżeń pſchińdżechmy k mjeſtu Switowej, hdżez nam naſch hłownik (Hauptmann) ſkhori a daſche ßo ſe ßwojim ßkużobnikom do Olomuza dowjeſcz. Potom tez jara wjele wojakow ſkhori a kompagnije dżeń wote dnja wotebjerachu. Wot Kralowej Hradża hacż do Olomuza ßmy 8 dnjow ſaſpochi marſchirowali a na żadyn wotpocżny dżeń (raſttag) ßebi nichtón myßlicz njetrjebaſche; pſchetoż nam bē poruczene, w runej mērje bjes ſaſtacża hacż k Olomuzej hicz. Druhdy ſa dwaj haj tſi dny niczo k jēdżi njedoſtachmy a hdyż ras doſtachmy, dha huydom 2 abo 3 pokruty khléba na jedyn krócz. Nuſy a hkodu dla dyrbjeſche kóżdy tejko khléba w torniſtrje ßobu njeſcz, hacż mucznoſcże dla napoßledku dale njemóżeſche a Prußazy ßu nēkotrehożkuliż tajkeho ſprózneho Awſtriſkeho abo Sakſu, kiż bē ßo ſkoro ßmjercz nanjeßk, doſcżahnyli a ſajeli. (Pokracżowanje.)

Wot 12. novembra 1866
je **kralowſke ſakſke wójſko** takle rospołożene.

W Draždżanach ſteji: armeekorpskommando, ſtab 1. infanteriediviſije, ſtab 2. infanteriediviſije, ſtab diviſije jēſnych, artilleriekorpskommando; leibinfanteriebrigada: ſtab, 13., 14., 15. a 16. bataillon. — Wot 1. infanteriebrigady (krónprynzoweje) ſteji ſtab w Biſkopizach, 1. bataillon w Schandawje, 2. w Nowym Mēſcże pola Stołpnja, 3. w Biſkopizach, 4. w Kamjeńzu. — Wot 2. infanteriebrigady (prynza Bjedricha Auguſta) ſteji ſtab, 5. a 6. bataillon w Annabergu, 7. bataillon w Marienbergu, 8. w Zſchopawje. — Wot 3. infanteriebrigady (prynza Jurja) ſteji ſtab w Plauenje, 9. bataillon w Oelsnitzu, 10. a 11. w Plauenje, 12. w Reichenbachu. — Wot brigady tſēlzow ſteji ſtab, 1. a 2. bataillon w Zwickawje, 3. w Roßenje a 4. w Schneebergu.

Wot jēſdneje brigady a wot gardyjēſdneho regimenta ſteji ſtab w Draždżanach, 1. ſchwadrona gardyjēſnych w Radeburgu, 2. w Dippoldiswaldże, 3. w Draždżanach, 4. Wilsdruffje, 5. w Radeburgu. — Wot 1. jēſdneho regimenta (krónprynzoweho) ſteji ſtab w Döbelnje, 1. ſchwadrona w Frankenbergu, 2. w Roßweinje, 3. w Mittweidże, 4. w Döbelnje, 5. w Hainichenje. — Wot 2. jēſdneje brigady ſteji ſtab w Grimmje, teho runja ſtab 2. jēſdneho regimenta, 1. a 2. ſchwadrona 2. jēſdneho regimenta w Rochlitzu, 3. a 5. pak w Grimmje, 4. hacż do 30. novembra w Grimmje, potom w Lauſigku. — Wot 3. jēſdneho regimenta ſteji ſtab, 1. a 4. ſchwadrona w Bornje, 2. w Gaithainje, 3. a 5. w Pegawje.

Wot pēſcheho artillerieregimenta ſteji ſtab w Freibergu, 1. a 2. artilleriebrigada w Freibergu a wokolnoſczi, 3. w Oederanje a wokolnoſczi; brigada jēſneje artillerije ſteji w Radebergu, pionnierſke a pontonierſke wotdżēlenje, kommißariatstrainbrigada w Draždżanach a wokolnoſczi.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Pětrowska cyrkej: Ernst Bjedrich Helm, měschczanski wuczeř w Budyschinje, s Herminu Berthu Nünchritzez tam.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Hana Marja, Michała Warnacza, wobydlerja w Budyschinje, dź.

Michałska cyrkej: Korla August, Madleny Krawzez s Delneje Kiny n. ß. — Klara Hana Marja, Moritza Ferdinande Günthera, formarja w želesolijeřni a wobydlerja na Židowje, dź. — Jan August, Jana Urbana, wobydlerja na Židowje, ß.

Podjanska cyrkej: Hana Franziska, Jana Bohuwěra Klingsta, schewza pod hrodom, dź. — Hana Madlena, Marje Brühlez s Hrubjelcžiz n. dź.

Zemrjeći:

Dźeń 9. novembra: Jan Jakub Ducžman, kubleř-wumjeńkař, rychtař a gmejnski prjódkstejeř, wobßedźeř ßlěborneje saßłnžbneje medaille, w Bosankezach, 69 l., na ßłaboscź. — 10., Pětr Pawoł, Michała Smija, młynka-wobßedźerja we Wutokcžizach, ß., 13 l. 5 m. — 12., Marja rodźena Laraßez, Michała Preuski, khěžkarja w Brěsowje, mandźelska, 50 l., po Božej ruczžy. — 13., Jurij Lukas, wumjeńkař w Radworju, 65 l., na ßłaboscź (wumrje w Nowych Bobolzach). — 14., Helena Augusta, Jana Augusta Rjeczki, wobydlerja we Wulkim Wjelkowje, dź., 9 m. 17 d., na kaschel.

Jenož woprawdźity ma
G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny brostsyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawoscži, sažwanju, bróstowym cžeřpjenju, schijowej wobcžežnoscži a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, psches ßwoju spodźiwnu hojazu móz po wschěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětcžischemu nasymskemu cžaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

mužskeje drasty:

jako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocže, židže, wołmje ꝛc. s próstwu dobrocžiwje na to kedžbowacź, so ßu wschě drascženja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leža. S dobrej tworu a s najtunischim płacžisnami móžu kóždu konkurrenzu pschewinycž.

C. W. Bitzka.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy,

solarwolijowe latarnje, ligroinowe lampy a ligroin, prima **solarwolij** a najlěpschi pensylvanski **semski wolij** a **petroleum** porucža

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr na žitnej haßy cžo. 50.

Młody cžlowjek, kotryž potrjebne schulske wědomnoscže wobßedźi, móže jutry 1867 pod najspodobnischimi wuměnjenjemi w mojej haptyzy do wucžby stupicž.

W Budyschinje 29. oktobra 1866.

Moritz Jäßing.

Wot nětcžischeho cžaßu móžu ja kłoßowe korby sa 12 nßl. a wysche pschedawacź a mam ja tež wulki wubjerk běrtliskich a połkórzowskich korbow stajnje na pschedań. Dźěcžaze wosyczki pschedawam nětko sa 4½ tl. atd.

A. M. Bartusch, korbařski mischtr na Židowje, s napschecza k. kollektenra Henniga.

Kaschcže,

wužłobjene, ßrěnje a ordinarne, porucža pschi potrjebnoscži dobrocžiwemu wobkedźbowanju.

W Budyschinje na ßerbskej haßy cžo. 20.

August Jannasch, tyscherski mischtr.

Kaschcžowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucža wulki wubjerk kaschcžow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Skład

schpihelow,

stotychkromow

a

kulojtych

fotografijowych

wobłukow.

Skład

schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow

Rudolpha Wilhelma

na ßerbſkej haßy čzo. 20

najdoſpolniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczijſnach ſ tutym porucza.

Skład

blidoweje,

khofejoweje

a

myjneje

nadoby.

H. Grieshammer

w Budyſchinje

porucza po najtuniſchich płaczijſnach

kalk, kamjente wuhlo, brunizu, hnójne ßrědki, guano, cement, murjerſke zyhle, drainſke roły

na budyſkim dwórniſchczu ſ napſchecza kubłokubi. Komptoir też tam a na ſwonknej lawſkej haßy 819.

Běły broſtſyrop

H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,

kiž ßo we nowſchim czaßu **najbóle wot lěkarjow pſche kaſchel, ſchijowe, bróſtowe a płuzowe bolenje** porucza, ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſtajnje na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

Caſſinet

czornoſchěry, jaßnoſchěry, bruny a błukoſeleny

k poczehnjenjam pjelzow

porucza najtuniſcho

Reinhold Hartmann jun.

na ßerbſkej haßy čzo. 23, ſ napſchecza k. pſchekupza Nieckſche.

S tutym dowolam ßebi najpodwolniſcho woſjewjecz, ſo ßym ßwoje khlamy ſ bohateje haßy čzo. 93 na

bohatu haßu čzo. 91

do domu knjeſa mydłarja Lehmanna pſchepołożił, a poruczam pſchi tutej ſkładnoſczi ßwoje

cigarrowe, kurjeńſko- a ſchnupowanſko-tobakowe khlamy

kaž też mój ſkład

ſelterſoweje a ſodawody, ſchtrychowanczkow a titow

po fabrikſkej płaczijſnje

nanajlěpje a lubju najſpěſchniſche a najſprawniſche poßłużenje. S poczeſczowanjom

Arnold Th. Suſt

w Budyſchinje.

Thawlowe rubiſchcza

po nowſchej módze porucza po jara tunich płaczijſnach

Reinhold Hartmann jun.

na ßerbſkej haßy čzo. 23, ſ napſchecza k. pſchekupza Nieckſche.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych czaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kžizomaj wſchědnje krumom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobžernoſcz, płodži wjele mloka a ſadžěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Piſkarnje

ſe 4 hacz 48 kuſkami, bjes nimi kraßne wudzełki ſe **ſwónczkami**, ſ **bubonom** a **ſwónczkami**, ſ **njebjeſkim i hloßami**, ſ **mandolinami**, ſ **expreßiju** a t. d., dale:

krajate tyſki

ſ 2 hacz 12 kuſkami, bjes kotrymiz tez tajke ſ **neceßairami, cigarrowymi templami, ſchwajzarſkimi khezkami, fotograſijowymi albumami, pißankami, cigarrowymi etuiſami, ſchwadlczinſkimi blidkami, rejwazymi klankami**, wſcho ſ **hudzbu**. Stajnje najnowſche poruczja

J. H. Heller w Bernje. Franco.

☞ Tute wezy, kotrez ſe ßwojimi lubolnymi ſynkami kozdu duſchu roswjeßela, njedyrbjake w zanym ſalonu, pſchi zanym khorym kozu pobrachowacz. Skład hotowych kruchow. — Porjedzenja.

Drjewowa aukzia.

Pondzelu 26. novembra dopołnja wot 9 hodzinow budze ßo na rychterkuble **Jaßeńzy** pola Njeßwaczidła 70 parzellow ſtejazeho liſczoweho drjewa, bjes tym wjele wojnarſkeho drjewa pod wumenjenjemi, pſched termiju woſjewjomnymi, na pſcheßadzowanje pſchedawacz.

Aukzia pjeńkow.

Pondzelu 26. novembra budze w druzkeczanſkim knjezim leßu w drjewniſchczu pſchi druzkeczanſko-bekonoßliczanſkim puczu rano wot 9 hodzinow

73 kloſtrow mjehkich pjeńkow,

wutoru 27. novembra w huſczanſkim knjezim leßu w drjewniſchczu pſchi dubowych kerkach rano wot ½9 hodzinow

29 kloſtrow mjehkich pjeńkow

a na tym ßamym dnju w demjanſkim knjezim leßu w drjewniſchczu pſchi liſchczej horje dopołdnja wot 11 hodzinow nehdze

80 kloſtrow mjehkich pjeńkow

pod wumenjenjom naßadzenja a ſa hotowe pjenjesy na pſcheßadzowanje pſchedawane.

W Huſzy, 20. novembra 1866.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſke ſarjadowanje:

Opelt.

Aukzia drjewa.

Wutoru 27. novembra budze ßo tójſchto kloſtrow khójnowych ſchczepow a teho runja kuczlanych pjeńkow na ſtrózanſkich lezomnoſczach njedaloko ſchußeja pola Kamjeneje na pſcheßadzowanje pſchedawacz.

Wumenjenja budza pſched termiju woſjewjene. — Sapoczatk dopołdnja w 10 hodzinach. — Shromadzißna w hoſczenzu w Kamjenej.

Bartrom ſ Wulkich Sdzarow.

K 1. januara 1867 moze jena pjeſtoncza (Sserbowka) wot 16—17 let a kiz trochu nemſki ryſymi w Budyſchinje na ßerbſkich hrjebjach cz. 552 ßłuzbu dostacz.

W kniharni **Smolerja** a **Pjecha** je dostacz:

Die

Königlich-Sächſiſche Armee

im

Deutſchen Feldzuge von 1866.

Erlebniſſe dem Volke erzählt von

mehreren Offizieren

Nehdze 5—8 ſeſchiwkow po 3 liſtnach, ſeſchiwk po 3 nßl.

Kak wutrobicze ßu ßo naſchi ßynojo bili, budze wſchitkim ſ nowinow ſnate — njemózeſche ßebi tola ßam njepſcheczel pſchepuſchczicz, kmanoſcz ſakſkeho wójſka pokhwalicz. Kózdy w naſchim ſakſkim wótznym kraju budze teho-dla weſcze wo to rodzicz, pſches wuſchikne pjera tajkich, kiz ßobuwojowachu, naſhonicz, kak je ßo ſakſkim wojakam we wójnje ſeſchko a ſchto ßu wjeßela a ſrudnoſcze ſnjeſcz meli.

Tuta kniha je pekńje a jaßnje czischczana a budze po potrjebnoſczi ſ wobraſami a khartami wudebjena.

Sa mandzelſku naſcheho lubeho krajana Jana Mikanje ßu pola naß dale wotedali: Schmiedel w Saryczu 2 nßl., Michał Janaſch ſ Porſchiz 5 nßl., Br. ſ Dz. 10 nßl., A. 4 nßl., M. ſ K. 2½ nßl., Marja Kubizez ſ Hrubocziz 2½ nßl., Wón a wonej ſ Bórku 15 nßl., Nechton ſ Noweje Wßy 2½ nßl., Marja Wujanzez a jeje ßotra Hana 2 nßl. (prjedy hizom 10 nßl. czo. 45 Serb. Now.), Meſcher ſ Njeßwaczidła 2 nßl., Wot jeneho kath. duchowneho 10 nßl., K. ſ Bobolz 4 nßl., R. ſ Hnaſchez 1 toler. (Porjedzenje: W czo. 45 dyrbi rekacz: we **Wětrowje** město we Wotrowje.)

Najlubolniſchi dzak ſa to prajizy, proßymy wo pokraczowanje. **Redakzia** Serb. Now.

Wutrobny dzak

praju ja wſchitkim tym ßamym, kotſiz pſchi wohnjowej nuſy, naß w nozy wot 9. k 10. novembra t. l. potrechjazej, nam dobroczinje k pomozy khwatachu, woßebje pak dzakuju ßo muzſtwam **raboczanſkeje** a **jeńkeczanſkeje** ßykawy ſa jich njeſprózniwe ſkutkowanje.

Boh lubi knjes chzył to kózdemu bohacze ſarunacz a wſchitkich pſched tajkim ſtrachom ſwarnowacz.

We Wyßokej, 17. novembra 1866.

Jan Ruſla.

Sjawny dzak.

Dokelz ßym nekto ſ Bozej pomozu do mojeho noweho domu ſaczahnył, dha praju ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dzak **Handrijej Garbarjej** a **Handrijej Albinuſej** tudy ſa to, ſo ſtaj mje ſ mojim ſkotom tak pſcheczelniwje hoſpodowałoj, tez dzakuju ßo najnaleznischo wſchitkim tym ßamym, kiz ßu mój ſkót na pizy meli, a teho runja tez wſchitkim, kotſiz bechu mi pſchi twarjenju ſ ſórami a ſ ruczným dzełom a ſe wſchelakimi darami pomozni.

Boh lubi knjes chzył to wſchitko kózdemu bohacze ſarunacz a wſchech pſchede wſchitkim njeſbozom hnadnje ſwarnowacz.

W Jenkezach, 16. novembra 1866.

Petr Wiczezk.

Nakładnikaj: Smoleń a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyſinje.

Čisło 48. ~ 1. decembra. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Nowsche powjesćże. — Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Radworja. S Boranez. S Budyschina. S Budyschina. S Zitra. S Budyschina. Se Ssokolzy. — Hanß Depla a Móts Tunka. — Cyrkwinske powjesćże. — Nawěštnik.

Nowsche powjesćże.

Draždžany, 29. novembra. Ministerstwo snutskomnych należnoscżow wossewjuje, so maja ßo sa wolby na połnóznoněmski parlament nusne sapißy wuswolerjow hacż do 15. decembra t. l. dokonjecż. Sapißacż maja ßo wschitke, ani pod formindstwom ani pod kuratelu stejaze a žane podpjeranje s gmejny njedostawaze muske woßoby, kotrež ßu 25 lět stare a w połnym wuživanju wschěch krajnych prawisnow.

Druha komora je wolbny sakon sa połnóznoněmski parlament sa dobry spósnała.

Madrid, 27. novembra. Kralowa Isabella chze ßo 1. decembra do hłowneho portugisiskeho města Lißabona na wopytanje podacż.

Konstantinopel, 27. novembra. Katholszy wobydlerjo w Albaniji ßu s turkowskim knjezerstwom jara njespokojni a sda ßo, so tam sbožk wudyri.

Newyork, 27. novembra. S Verakruza ßu wot 1. novembra powjesćże pschischłe, so je ßo khežor Max saßo do Merika wrócził. (Wón po tajkim do Europy wotjěł njeje.)

Pjenjeżna płaćizna.

W Lipsku, 29. novembra, 1 Louisd'or 5 toler 16 nßg. 5¾ np. 1 połnowažazy czerwjeny złoty abo dukat 3 tl. 5 nßl. 1 np.; winske bankowki 79½ (15 nßl. 9 np.).

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
24. novembra 1866.

Dowoz: 6945 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, na bursy,											
	wyšša.			niža.			najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl.	np.
Pschenża	7	—	—	6	20	—	7	—	—	6	25	—
Rožka	5	—	—	4	22	5	5	—	—	4	25	—
Jecżmjeń	4	—	—	3	25	—	4	—	—	3	25	—
Wowß	2	2	5	1	20	—	2	3	—	—	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	7	17	5	—	—	—
Jahły	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	27	5	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cżahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow 35 minutow*; dopołdnja 9 h. 11 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m.*; wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 22 m.; w nozy 1 h. 2 m.

NB. Djeńske billety saßo płacża.

*) Pschisanknjenje wot a je Zitawy a Liberza (Reichenberga
†) Pschisanknjenje do Zitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

17 tl. — nßl. a 16 tl. 25 nßl.

pschenża 67—86 tl., rožka 56—58 tl.,
(to je: sa 25 pruskich górzow.)

rěpikowy wolij (njecżiscżeny) 12 tl. 20 nßl. a
(Cżiscżeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Sakska. Jeho majestosć kral Jan je mĕschczanosćze Sinzej w Biskopizach rychterski kschiž saßkužbneho rjadu spožčik. — Na mĕsto generalleutnanta s Briesen je generalmajor s Rohrscheidt sa pruskeho kommandanta twjerdžisny Königsteina pomjenowany a sakski generalmajor s Hausen je sa kommandanta w Draždžanach postajeny.

Wschitzy sakszy bleßirowani wojazy, kotsiž ßo hischcze wuhojili njeßu, maja ßo nĕtko saßo do wojerskich lazarethow podacz. Tajke lazarethy ßu w tu khwilu w Augustusbadze pola Radeberga, w Annabergu, w Plauenje, w Zwickawje, Grimmje, Bornje, Freibergu a w Draždžanach (w tamnischej pionnierskej kasernje.)

Ministerialdirektar a tajny radziczel Kohlschütter je 23. novembra wumrjeł a 26. novembra generaldirektar kralowskeje musikalneje kapelle a dziwadła k. s Könneritz.

S Altenberga pißaja, so je ßo tam tejko ßuĕha naschło, kaž jeho dołho widzeli njeßu, a so ßu wschĕ pucze s nim saraczene a nĕkotrazkaliž khĕža skoro sawĕta.

Kralowszy sakszy kadettojo a artillerischy schulerjo ßu ßo ßrjedu 28. novembra s Awstrije do Prahi wróczili. — Krónprynzeßyna Karola je wóndanjo wojerski lazareth w Augustusbadze wopytała, tam s khorymi lubosnje rychała a jim wino, zigarry a t. d. dariła.

W Draždžanach bu 21. novembra sakskim wojakam (1600 mužam) w pjeczich wulkich salach wulka hosczina a pyschny bal wuhotowany. Wysche teho dosta kózdy wojak 12½ ngl. Czi wojazy, kotsiž bĕchu na straži, dostachu kózdy bleschu wina a tolerí pjenjes. Ta zyła wĕz bĕ wojakam wot draždžanskich mĕschczanow pschihotowana.

Sakski ßejm (landtag), w Draždžanach shromadzeny, nĕtko wschelake należnosćze pilnje wuradzuje. Dawki, kotrež ßebi ministerstwo żada, budża najskerje wot druheje komory bjes dalscheho wuradzowanja pschisiwolene, woßebje dokelž ßo wone jenoż po dotalnej mĕrje żadaja. Wone ßo mjenujzy nĕtko hischcze pschewidzecz njehodzi, schto budże sa krajne wudawki pjenjes trjeba. Najwjazy budże jich drje sa wójsko trjebanych, pschetoż wone ßo powjeda, so dyrbi sakske wójsko pschichodnje nĕhdże 40,000 muži ßylne bycz. Hacz je to wĕrno, to wschak my hischcze s wĕstosczu prajicz njemózemy, ale so budże sakske wójsko wjetsche, hacz je dotal było, to móże ßebi kózdy myßlicz. Na kajke waschnje pak budże srjadowane a hacz budża dotalni starschi wojazy dale ßkużicz móz abo hacz budże na nowe lĕto tak ßylnje rekrutirowane, so móhło doßahacz, wo tym hischcze niczo snate njeje. Tak wjele pak ßo sda wĕste bycz, so ßo nichtón njebudże wjazy wot wójska wukupicz móz, ale so budże kózdy ßkużicz dyrbjecz, njech je bohaty abo khudy, jenoż so je k wojerstwu kmany.

Nowy minister snutskomnych należnosczow, knjes s Nostitz-Wallwitz, je druhej komorje k nawjedzenju dał, so budże połnóżnoněmski parlament najskerje k 1. februara powołany a so budża ßo teho dla wolby sa tutón parlament hižom w sapoczatku lĕta 1867 stacz dyrbjecz. Duż smĕji sakski ßejm sakon sa tajke wolby bórsy wuradzicz.

Sapoßłanz Fahnauer ßo wóndanjo w poßedzenju druheje komory na to wobczežowasche, so wot tych pjenjes, kotrež je prjedawschi ßejm sa wschelakich sastojnikow pschiswolił, jedyn budyski gymnasialny wuczeŕ a jedyn ßudnisti sastojnik niczo dostałoj njeństaj. Sastupjeŕ ministerstwa jemu wotmolwi, so budże sa tym hladane, czeho dla ßo to stało njeje, ale so dyrbi wón hischcze pucz dalscheho wobczežowanja nastupicz.

Pruß y. Kralowske ministerstwo je wschitke hrody a druhe twarjenja, kotrež prjedawschemu hannoverskemu kralej ßkuschachu, do ßwojeho wobßedzenstwa wsało. To ßamo je ßo tez se wschĕmi konjemi stało, kotrež hannoverski kral w ßwojich konjerńjach mĕjesche a kiž ßu jara wuwołane. Wón chzyshe je mjenujzy w tychle dnjach na pscheßadzowanje pschedawacz dacz.

Ministerstwo je po kralowej poruczności w druhej komorje tón namjet stajiło, so by wona 1½ milliona toleŕ k czeßnym mytam sa tych mużow pschisiwolika, kiž ßu woßebje k dobyczu poßlenjeje wójny pomhali. Druha komora je pjecza k temu swolniwa, ale wjele sapóßłanzow je tez teho mĕnjenja, so by tez ministerpschedßyda hrabja Bismark wĕsty dżĕl tutych pjenjes dostał, dokelž je tola wón woßebje tule wójnu tak pschihotował, so je ßo wona radzicz móhła. Jako pak je to Bismark wußkyschał, je wón pjecza list na druha komoru pißał, w kotrymż je prajene, so wón skerje se ßkużby stupi, hacz ßo sa ßwoje skutkowanje na tajke waschnje sapkaczicz da. Duż drje te pjenjesy jenoż nĕkotsi generalojo dostanu.

Minister Bismark hischcze pschezo prawje strowy njeje a nochzedża jemu lĕkarjo w tu khwilu niczo dżĕkacz dacz, ale radża jemu wjele wjazy, so by ßo wón na khwilu do Italije pod tamnische mike njebjo podał. Ale wón chze w blizschim czaßu w Barlinje pschebywacz.

Awstria. Ssejmy dżewjatnaczich awstriskich jenotliwych krajow ßu nĕtko shromadżene a wuradżuja wo lĕpsche kraja. Ale wscho jich wuradżowanje, a hdy by najlĕpsche było, mało wużitka pschinjeße, jeli ßo awstriske knjeżerstwo w ßwojich nahladach njepschemĕni.

S Nĕmzow ßu Awstriju won wubili a nochzedża tam niczo wo njej wjedżecz, ale nowy awstriski minister knjes s Beust tola saßo nĕmsku politiku sapschaduje, kaž je to je wscheho widżecz. Nowiny, kotrež wot njeho wotwißuja, mjenujzy pißaja, so dyrbi politika awstriskeho knjeżerstwa nĕtko se wschej mozu na to skożena bycz, so bychu ßo Bajerska, Württembergska a Darmstadtska tak twjerdże hacz mózno, s Awstriju sjenoczike a so dyrbi ßo w Awstriji ßamej knjeżerstwo woßebje na tamischich Nĕmzow sepjeracz.

Ale Nĕmzow je w Awstriji jenoż 7 abo 8 millionow, a Awstria móże jim hołdowacz tak jara hacz chze, jich

myßle budża tola pschezo k jich druhim němskim bratram swonka Awstrije stejecz a budża awstrischy Němzy sa tym hladacz, kak bychu ßo s nimi sjenoczicz móhli. Duž polekowanje domjazeho Němzowstwa awstriskemu khěžorej niczo pomhacz njebudże, a — schto ma pomoz Bajerskeje a Württembergskeje we wójnje na ßebi, to dyrbjak knjes s Beust tola s poßlenjeho wójnskeho czaßa wjedżecz.

Jeniczka pomoz sa Awstriju móże jenoż w tym bycz, hdyż ßo wona na ßwojich Sskowjanow spuschcza, pschetoż tych je 18—19 millionow. Nochże pak wona to czinicz, dha budża ßebi tež czi na swonkownu pomoz myßlicz poczecz, prjedy hacz budża ßo s nowa wot Němzowstwa chzycz podczischczecz dawacz.

Jako běsche khěžor w Prasy, dha tam wěsteho Pusta ßadżichu, dokelž jemu jedyn Jendżelczan winu dawasche, so je wón chzył na khěżora tsělicz. Wo tej zyłej wězy niczo dale njeje ßłyschecz było, hacz so Pust hischcze ßedži, hacz runje jemu njeißu hacz dotal niczo dopokasacz móhli. Bjes tym je jeho żona wumrjeła.

Franzowska. Khěżorka Eugenia chze ßo na pucz do Roma a potom do Florenza podacz a najskerje hižom 5. decembra wotjědże. Schto wona po prawym pola bamża Piusa chze, njeje snate, woßebje dokelž franzowske wójsko ßrjedz měßaza decembra Rom wopuschczi. Najskerje ju tam Napoleon poschczele, so by wona bamża s italskim kralom Viktorom Emanuelom někak sjednała, a by to ßnadż czim skerje móżno było, dokelž bamż wě, so je Eugenia jeho wulka czeschczerka.

Ta powjesczż, so je khěżor Max Mexikansku wopuschcził, ßo s kóżdym dnjom mjenje wobtwjerdżuje. Něschto franzowskeho wójska pak tam hischcze steji a je franzowski marschal Bazaina nětko tamnische knjeżerstwo na ßo wsał.

Rußowska. Po nowschich powjesczach je mkoda mandżelska wulkowjerscha-naßlědnika Alexandra na hkowjazu khorosez schorjeła.

Turkowska. Hacz runje běchu turkowske a franzowske nowiny wudawałe, so ßu kschesczijenjo na kupje Krecze zyle sbiczi, dha je na tym tola dosez mało wěrno, pschetoż woni tam po nowschich powjesczach pschezo hischcze mużnje pscheczіwo Turkam wojuja. — Sserbski wjerch Michał je na turkowske knjeżerstwo to żadanje stajił, so dyrbi wone ßwoje wójsko s belgradskeje twjerdżiznу wsacz.

Wojerski list.

Wot Jana Mikańje.

(Pokraczowanje.)

Tydżenja ßym powjedał, kak ßmy na marschu k Olomuzej wjele wustacz dyrbjeli a kak je někotryżkuliż hkodu a mucznosczе dla ležo wostacz dyrbjał. Pschi tajkich też lěkarjo niczo wjaz czinicz njemóżachu, hacz so teßak wucżeżechu a chzychu tych rubacz, kiż dale njeńdżechu. Ale schtóż dale wjazy njemóżesche, tón wosta leżo a byrnje jemu s teßakom hrosyli. Sa wyschkow ßo pschezo hischcze někak czinjesche; pschetoż czi ßwojich ßkużobnikow prěki psches pola do wßow sczelechu, so dyrbjachu jim tam něschto nakupicz. To pak wbohi wojak czinicz njeßmjedżische, a sa tajki kruch khléba, każ jón w Budyschinje s 5 np. płaczimy, dyrbjachmy tam 15 krajzarjow (3 ngl.) dacz. To dha te 10 ngl., kotrez na 5 dnjow dostachmy, nam dołho njedoßahachu. A hdyż ßo wschitzy wjeßelachmy, so w bivouaku něschto hódne dostanjemy, dha nam tam sa 24 muzi jenoż dwě schtyripuntowskej pokrucze pschinjeßechu, — a tak bu lute mórczenje a ßwarjenje w zyłym bataillonu.

A tola bě nam prjedy w měrnym czaßu w hodżinach powjedane, schto ma wscho wojak we wójnskim czaßu prawo żadacz a dostacz. Żadacz drje mózachmy, ale dostacz bě jara czeżko, pschetoż zyrobna kolonna dyrbjesche nětke zyle druhe njesnate pucze pytacz a Prußak też bjes pschestacza wo dnjo a w nozy sa nami kraczesche, tak so pola Sswitowa (Zwittau) w nozy saßo něschto kulow do Rakustich a Saksow wutsěli. Tola k żanej bitwje tehdy njepschińdże, dokelž mějachmy pschikasnju, ßo hacz do Olomuza sczahnycz.

To ßo jenemu wjazy dżiwnje njesdasche, hdyż by jedyn widżał, so je tu abo tam jedyn panyk, kiż wjazy dale njemóżesche abo kotremuż bě ßo sezniło. Temu běsche jedyn tak pschiwuknył, dokelž wot zyłeho wójska stajnje pak tu pak tam hromadki ludżi leżachu, a jedyn ßebi ßam żenje tu khwilku wěsty njebě, hdy tam jedyn też panje. A tak pschesta wscho wojerske spěwanje a wscho żortowanje, a czi, kiż prjedy wulku hubu mějachu, nětko jara s měrom ßwoju stronu czehnjechu.

Jako pak nětko w tajkej nusy woßmy dżeń psches Rembau k Olomuzej czehnjechmy, dha s nami s lěweho boka też awstriske regimenty do Olomuza kraczachu. A běsche tón dżeń tajka horzota a proch, so jich czim dale czim wjazy padasche. Tak padże jedyn towarsch wot mojeje kompagnije runje bjes awstriske kanony, a ja mějach ßo s zyłej mozu prózowacz, so jeho sa hkowu a ramjo do drósyneho pschěrowa sczeżech, hewak budżichu jeho pschejěli.

My dżěchmy a dżěchmy, hacz do Olomuza pschińdżechmy, kotryż ßebi po móżnosczi wobhladowachmy. (Ja chzu jón mojim lubym dóbroczelam pschichodnje wopißacz.) Jedyn abo druhi wojak, kotryż hischcze krajzar mějesche, kupi ßebi wot żonow, tam stejazych, to a druhe k jědżi. Czi pak, kiż żanych pjenjes wjazy njemějachu, chzychu też żiwi bycz. A pschi drosy bě sahrodka a do teje někotre tajke njebożatka nuts skoczichu a ßebi horstku morchwje natorhachu.

Delka pak pschi drósy stejesche Żid se ßwojej żonu, kotryż zakty, kołbaßy a palenz pschedawasche. Ale jako ßo wón dohlada, so běchu Saksojo w jeho morchwjach,

dha leczeſche wón tak wjele hacz mózeſche, ſo by jich doßahnył. Tola wón jenoż jeneho jeniczkeho dohna a ſa tym dyrbjeſche daloko cźericz, prjedy hacz jemu tón jeho morchwje cźißny. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W ſandźenym tydźenju bu ſ tudyſcheho ßudniſkeho hamta k. aktuar Seehaußen do ßudniſkeho hamta w Kamjeńzu a k. rendant (pjenjeżny běrka) Hörig do wokrjeßneho ßudniſtwa w Lipſku pſcheßadzeny. Na prěnſcheho měſto pſchińdże k. aktuar ſ Polenz (bratr k. ryczńika ſ Polenz w Dreźdźanach nad Połpizami a Kißlizu), kotryż je jako lieutenant w ſakſkim wójſku poßlenju wójnu ßobu cźintk; rendant pak w tudomnym ßudniſtwje je nětko dotalny kontrolleur k. Kein. Na jeho měſto je k. kontrolleur Göbhardt ſ Noweho Měſta ßem pſchiſchoł. — Prjedawſchi aktuar k. Dracha tudy bu pſched nękotrymi měßazami ſa aſſeßora powyſcheny.

S Radworja 26. novembra. Dźenża rano po 7 hodźinach wudyri we wumjeńku tudomneho źiwnoſczerja E. Roſtoka woheń a w krótkim cźaßu ſtejachu wſchitke jeho twarjenja w płomjenjach. Wyſche ſkotu bu jara mało wóhnjej wutorhnjene. — Roſtok njeběſche doma, ale bě ßo na hermank do Woſporka podał.

Wot ßykawow běſche wyſche naſcheje hiſchcże khelnjanſka, lutobcźanſka, kuhowſka a kupjanſka na pomoz pſchijěła.

S Boranez 24. novembra. Naſch nowy ryczerkubleŕ knjes Gieſner je wczera k nam pſchiczahnył a bu wot naſcheje gmejny cźeßnje witany. Pola Czornakez ſtejachu rjane cźeßne wrota a w knjeźim dworje tež jene. Naſch gmejnſki prjódkſtejeŕ jeho pſchi cźeßnych wrotach ſ luboſnym witanjom witaſche, na cźoż ßo k. Gieſner ſ wutrobnymi ßłowami dźakowaſche; po cźimż bu jemu wulki wěnz ſ woßebitym ſbożopſcheczom pſchepodaty.

Dźenża běſche nětko naſch nowy k. ryczerkubleŕ zyku gmejnu na hoſcźinu pſcheproßył. K.

S Budyſchina. Pſchi poßlenjej klaßy 70. ſakſkeje krajneje lotterije je wulki dobytk wot 80,000 toleŕ na cźo. 52,919 do tudomneje hłownеje kollekźije panył a je k. kollekteur C. F. Jäger sen. na ſwonkomnej lawſkej haßy to ſboże měŕ, ſo je do ßwojeje kollekźije tež hódnu dźělbu tuteho dobytka dostał. Do jeho kollekźije je tež 1000toleŕſki dobytk po 2/8 panył a to na cźo. 10,010.

S Budyſchina. Dokelż ßu ßo naß ſ mnohich ſtronow napraſchowali, kak je ßo tola wóndanjo ſ tymi wſchelakimi pukami bjes ziwiliſtami a wojakami měko, dha ßmy ßo na prawym měſcze wobhonjowali a ſhonili, ſo je teho dla pjecź pſchepytowanjow ſakożenych. Wot ranjenych ſ Boha nichtón wumrjeł njeje, hacz runje běſche jedyn ziwiliſt ſtraſchnje doſcź wobſchkodzeny.

S Jitra. Tudy mějeſche 21. novembra 43lětna mandźelſka hetmana Hetmanka, Marja rodż. Roharkez to njeſboże, ſo ſ pſchatrow na huno dele pany a ßo tak wobſchkodźi, ſo dyrbjeſche bórſy wumrjecź.

S Budyſchina. Sandźenu póndźelu wudyri pod tſěchu tudomneje kaſerny, w kotrejż w tu khwilu pruſzy wojazy leża, woheń, kotryż pak bu něhdże ſa hodźinu wot tudomneje měſcheczanſkeje wóhnjoweje kompagnije poduſcheny, tak ſo je ßo jenoż kruch tſěchi ſpalicź móhł.

Kak je woheń wuſchoł, to njeje hiſchcże ſnate, tola ßo w tajkim naſtupanju krute pſchepytowanje wjedże.

Se Ssokolzy. Ssrjedu wjecźor w 7 hodźinach ſta ßo na żeleſnizy to wulke njeſboże, ſo ßo pſchi kubłoczahu (Güterzug) wot Lubija k Budyſchinej jědźazym, kruch cźaha bliſko Kubſchiz wottorhny. Prěni kruch cźaha ſ lokomotivu pſchijědże ſbożomnje na budyſke dwórniſchczo, tón wottorhnjeny kruch pak ßo poſdźiſcho ſaßo do dweju dźělow roſtorhny a poßlenje woſy njedaloko naß ſ tajkej mozu na prědne woſy praßnychu, ſo bu jich tójſchto na make kuſli roſtokkanych a twory, kiż we nich běchu, ſkażene a roszyhnowane. Dwaj ſchafnerjej ſtaj pſchi tym ſtraſchnje ranjenaj a żeleſniza bu tak ſkażena, ſo mějachu nękotre dny cźinicź, prjedy hacz je ßo wſchitko ſaßo do praweho rjadu ſtajicź hodźiło. — Něhdże 25 woſow je pak zyle ſkażenych, pak wobſchkodźenych. So je ſchkoda wulka, móże ßebi jedyn ſ teho myßlicź, ſo kóżdy tajki wós něhdże 1400 tl. płacźi. Schkoda na tworach njeje runje tak jara wulka, ale wona tola tež khětry pjenjes wunjeße.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Na puczach a dróhach je druhdy ſtraſchne a to woßebje ſa żónſke.

Mots Tunka. Njeczin mi ſtracha, pſchetoż nětkole tola wo żanych napadach niczo njeje ßłyſchecź było.

H. D. A tola buchu wóndanjo nękotre żónſke na żeleſnizy wot Lipſka do Wurzena hacz do krwje pſcheſczahane!

M. T. Ale ja cźe proſchu, ſchto dha je to było?

H. D. Haj, dha bě jedyn wurzenſki lěkaŕ w Lipſku pobył, ßebi tam tójſchto piwalzow kupił a je do jeneje bleſche ſtykał a tu potom, jako po żeleſnizy domoj jědźeſche, pod kawku ſtajił. A w tym ßamym wotdźělenju woſa bě tež tójſchto żónſkich. Něhdże na połpuczu ſajědże do tych wulki njeměr a kſchiczenje a poczachu jara wo pomoz wołacź.

M. T. Bě dha jich ſchtó nadpanył.

H. D. Ně, ale piwalzy běchu ſ bleſche won wuléſke.

M. T. Ach tak, hm — haha!

Prima raff. amerikanski Petroleum, punt po 44 np.,
pschi 5 puntach po 40 np.,
Prima běły solarwolij, punt po 36 np.,
pschi 5 puntach po 32 np.,
najlěpschu parnu pscheńczňu muku, měrzu abo hachtl po 13 nßl.,
nowe wulke turkowske ßlowki, punt po 44 np.,
= = wuherske = = = 40 =
pschi 5 puntach tunischo;
rjane wulko sornjaty **łamany rajß,** punt po 20 np.,

pschedawa **Carl Noack**
na swouknej lawskej haßy.

Wupschedań.

Na wschelake napraschowanja najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, so ßo s wupschedawanjom mojich **ßuknjanych** a **bukskinowych tworow,** tak daloko haež skład doßaha, pokraczuje a poruczam je po jara tunich ale twjerdych płaczisnach.

We Wosporku. **Hugo Schuster.**

Powschitkomna aßekuranza w Triescze

sawěsczuje pschi **rukowanskim fóndsu** wot:

21 millionow 2 sczě tyßaz schěßnakow

a) **twory, mobilije, znjeńske płody** a t. d., psche **wóhnjowu schkodu;**
b) **kubła na dróhach** psche **transportnu schkodu;**
c) poskiczuje sawěsczenja na **žiwjenje czlowjekow** na najwschelaksche waschnje sa **najtunische twjerde prämije** a wustaja policy po **pruskim kouraucze**

Tuto towarstwo je w lěcze 1865 sa 12452 schkodowanjow summu wot 4 millionow 359 tyßaz 283 schěßnakow a 22 krajzarjow wupłaczilo.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

w Budyschinje: **Julius Altmann,**
w Kamjeńzu: **Adolph Francke,**
w Lubiju: **W. Rothe,**
we Wósporku: **Bernh. Hilbenz,**
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel.**

Candis-syrop!

w ßylnej ßłódkej tworje porucza punt po 12 np.

We Wosporku. **Hugo Schuster.**

Jedyn grat!

połkryty wós kaž tež jedyn jenospschežny dzěłanski wós se želesnymi wóskami je hnydom tunjo na pschedań. Hdže? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Mukowe khlamy Schuberta a Gruhla na žitnych wikach poruczeja nowodostatu **pscheńczňu** a **ržanu muku,** ržanu **pizowu muku** a **wotruby.**

Sakski wojerski bal

budže jutsje njedzelu 2. decembra w hosczeńzu we **Wulkej Dubrawje** wotdzeržany. Wo bohaty wopyt proßy

Jakub Sahrodnik.

Dzeń 2. decembra popołdnju w 3 hodzinach budže ßo w Boschezach czo. 38 jedyn klosterski wós na pscheßadzowanje pschedawacz.

Katholski Posoł czo. 23 je wuschoł.

Pola rychtarja Alberta w Meschizach směje ßo jutsje jaka prěnju njedzelu adventa popołdnju w 2 hodzinomaj mißionska shromadzisna, na kotruž ßo wschitzy pscheczeljo mißionstwa s tutym pscheproschuja.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Pětr Guda, khěžeŕ pod hrodom, ſ Hańžu rodź. Duczmanez ſwudowjenej Schreiberowej.

Michałska cyrkej: Korla Bohuwěr Bartuſch, korbjeŕ na Židowje, ſ Marju Madlenu Mättigez tam.

Podjanska cyrkej: Mikkawſch Heina, ſahrodnik w Sſkonej Borſcheji, ſ Katharinu Lebſez ſ Konjez.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Jan Ernſt, Hany Marje Kasperez ſ Bobolz n. ß. — Hana Helena, Michaka Schmidta, murjerja ſ Horneje Hórki, dź. — Jan Bohuwěr, Jana Schmidta, wobydlerja pod hrodom, ß. — Korla August, Handrija Halmy, ſahrodnika w Natarjezach, ß.

Podjanska cyrkej: Pawoł Korla, Korle Jäkela, khěžerja pod hrodom, ß. — Jan August, Hany Domſchez ſ Boranez, ß.

Zemrjetaj:

Dźeń 18. novembra: Marja, Jana Auguſta Rjeczki, wobydlerja we Wulkim Wjelkowje, dź., 2 l., 10 m. 18 d., na widliſchcza. — 20., Jan Deutſcher, khěžkaŕ a krawz w Dobruſchi, 56 l. 6 m. 13 d.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſažwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcźežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcze G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyſchinje na hkownym torhoſchcju.

K nětcźiſchemu naſymſkemu cźaßu porucźam ßwój wubjernje ſrjadowany ſkład

muźſkeje drasty:

jako ßuknje ſ doubleſtoffa, tajke ſ jednoriſchich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židze, wołmje ꝛc. ſ próſtwu dobrocźiwje na to kedźbowacź, ſo ßu wſchě draſcźenja **mój ßamßny** niz pak **barlinſki fabrikat**, ſo ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěkaja a we wulkim wubjerku ſa kupowarjow pſchihotowane leža. S dobrej tworu a ſ najtuniſchim płaczišnami móžu kóždu konkurrenzu pſchewinycz.

C. W. Bitzka.

Skład ſchpihelow, ſtotychkromow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Skład

ſchkleńzowych, porzelanowych a ſteingutowych tworow

Rudolpha Wilhelma

na ßerbſkej haßy cźo. 20

najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczišnach ſ tutym porucźa.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

Piſkárnje

ſe 4 hacž 48 kuſkami, bjes nimi kraßne wudžełki ſe **ſwónczkami, ſ bubonom a ſwónczkami, ſ njebjeſkimi hłoßami, ſ mandolinami, ſ expreßiju** a t. d., dale:

hrajate tyſki

ſ 2 hacž 12 kuſkami, bjes kotrymiž tež tajke ſ **neceßairami, cigarrowymi templami, ſchwajzarſkimi kněžkami, fotografiſjowymi albumami, piſankami, cigarrowymi etuiſami, ſchwadlczinſkimi blidkami, rejwazhmi klaukami,** wſcho ſ **hudžbu.** Stajnje najnowſche poruczа

J. H. Heller w **Bernje.** Franco.

☞ Tute wězy, kotrež ſe ßwojimi luboſnymi ſynkami kóždu duſchu roswjeßela, njedyrbjake w žanym ſalonu, pſchi žanym khorym kožu pobrachowacž. Skład hotowych kruchow. — Porjedženja.

Bely broſtſyrop

H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,

kiž ßo we nowſchim cžaßu **najbóle wot lěkarjow pſche kaſchel, ſchijowe, bróſtowe a płuzowe bolenje** poruczа, ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſtajnje na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

H. Grieshammer

w Budyſchinje

poruczа po najtuniſchich płacžiſnach

kalk, kamjente wuhlo, brunizu, hnójne ßrědki, guano, cement, murjerſke zyhle, drainſke roły

na budyſkim dwórniſchczu ſ napſchecža kubłokubi. Komptoir tež tam a na ſwonknej lawſkej haßy 819.

Kaſchcže,

wužłobjene, ßrěnje a ordinarne, poruczа pſchi potrjebnoſczi dobroczіwemu wobkedžbowanju.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy cžo. 20.

Auguſt Jannaſch, tyſcherſki miſchtr.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, poruczа wulki wubjerk kaſchczow ſ duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

S tutym dowolam ßebi najpodwolniſcho woſjewjecž, ſo ßym ßwoje khlamy ſ bohateje haßy cžo. 93 na

bohatu haßu cžo. 91

do domu knjeſa mydlarja Lehmanna

pſchepołożił, a poruczam pſchi tutej ſkładnoſczi ßwoje

cigarrowe, kurjeńſko- a ſchnupowanſko-tobakowe khlamy

kaž tež mój ſkład

ſelterſoweje a ſodawody, ſchtrychowanczkow a titow

po fabrikſkej płacžiſnje

nanajlěpje a lubju najſpěſchniſche a najſprawniſche poßłuženje. S poczeſczowanjom

Arnold Th. Juſt

w Budyſchinje.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy,

ſolarwolijowe latarnje, ligroinowe lampy a ligroin, prima **ſolarwolij** a najlěpſchi penſylwanſki **ſemſki wolij** a **petroleum** poruczа

Herrmann Rachlitz,

klempnarſki miſchtr na žitnej haßy cžo. 50.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je nětko ſaßo dostacž:

Sahrodka kwětkojta, I. a II. po 1 nßl.
Cžorny kóß a dróſna, I., II. a III. po 1 nßl.
Cžmjeły a woßy, I., II. a III. po 1 nßl.
Bohumił, 2½ nßl.
Guſtav Adolf, 6 nßl.

W kniharni Smolerja a Pjecha w Budyſchinje móže ßo dostacž:

Die ſächſiſche Armee

im Feldzuge 1866.

1. ſeſchiwk.

Tale kniha, we kotrejž ßu někotſi ſakſzy wyſchi naſhonjenja a ſkutkowanja **ſakſkeho** wójſka w poßlenjej wójnje wopiſali, budže 5 hacž do 8 ſeſchiwkow, kóždy po 3 nßl., wopſchijecž a budže tež ſ wobraſami a khartami wudebjena.

W kniharni Smolerja a Pjecha je ſaßo ſa kroſchik k dostaczu: **Spjew wo žadkawym palenzpiczu** abo poſkała palenzowych płodow.

W kniharni Smolerja a Pjecha je dostacž:

Predigt gehalten beim Feldgottesdienſt des königl. ſächſiſchen Armeecorps auf freiem Felde bei Hetzendorf den 22. Juli 1866. — 2½ nſl.

H. Kiepert's **Karte von Deutſchland** nach den Friedensſchlüſſen von Berlin und Prag. — 5 nßl.

Ameiſenkalender 1867. — 5 nßl.

Nierik: Volkskalender 1867. — 10 nßl.

Aukzia drjewa.

Wutoru 4. decembra t. l. budże ßo na njeßwaczilskim reviru dźělba stejazych khójnowych twarskich schtomow, wužitkowych kruchow, žerdžow, schczěpowych, kuleczkowych a pjeńkowych kloftrow, kaž tež njerwy a wuležowanych hromadow pod wumĕnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadžowanje pschedawacz.

Shromadžisna je rano ½9 hodžinow w Pschkez khójnach pschi jeńscheczanskim puczu.

W Njeßwaczidle, 28. novembra 1866.

B. Unger, wyschi hajnik.

Dżeń 11. decembra t. l. dopołdnja wot 9 hodžinow budże ßo na nowschczanskim reviru

70 kloftrow dubowcho, schczěpowcho a pjeńkowcho drjewa

na pscheßadžowanje pschedawacz. Shromadžisna w **Nowej Wjesy.**

W Barcze, 28. novembra 1866.

Wiedemann, wyschi hajnik.

Aukzia drjewa.

Pjatk 7. decembra t. l. budże ßo na khaßowskim reviru 150 loßow stejazeho brĕsowcho drjewa na pscheßadžowanje pschedawacz. Kupowarjo maja ßo na pomjenowanym dnju rano w 9 hodžinach w khaßowskim wulkim hacze pschi prjedawschej zyhelniczi shromadžicz.

W Khaßowje, 29. novembra 1866. **Behrendź.**

Aukzia drjewa.

Wot palneho drjewa, w nalĕczu sbiteho, budże ßo na knježim nowschczanskim a jeńscheczanskim reviru

pondželu 10. decembra t. l. rano wot 9 hodžinow

30 kop wolschowych a brĕsowych a
40 kop khójnowych ßuchich walczkow

na pscheßadžowanje pschedawacz.

Shromadžisna pschi žonjazym hacze pola Noweje Wßy.

W Rakezach, 30. novembra 1866. **R. Pelz,** wyschi hajnik.

Jedyn ßylny dobry czehnity kóń (lischak-walach) njebudże ßo wjazy pschi czežkim czehnjenju trjebacz a je teho dla na pschedań. Wón ßo woßebje sa jeneho ratarja hodži.

Dalschu rosprawu da knjes hamtski skotolĕkař **Walter** w Budyschinje.

Fabrika harmonikow.

Physharmoniki a czahanske harmoniki dźĕła a porjedža, klawiry hłoßuje a wuczbu w hraczu harmonikow dawa

Korla Gerber w Budyschinje
na wulkej bratrowskej haßy czo. 202.

☞ Tež je tón ßamy hotowy, pschi woßebnych składnoscjach jako pschi kwaßach a t. d. s jenym nowym, wot njeho wunamakanym instrumentom hracz, kotrež 5 druhe instrumenty sastupi.

Džak.

Tudomnej czesczenej gmejnje praju ja ßwój najluboßnischi džak sa wschu pomoz a podpjeru, kotruž je mi pschi mojej nowotwarbje pschecželnimje spožczika a teho runja džakuju ßo tež najwutrobnischo wschitkim tym ßamym, kotsiž ßu mi po wóhnju a pschi twarjenju s fórami a s ruczným dźĕłom tak swolniwje k pomozy byli.

Bóh luby knjes chzyk sa to wschitkich bohacze žohnowacz a kóždeho pschede wschitkim njesbožom swarnowacz.

W Konjezach, 27. novembra 1866.

Jan Langa.

Božemje

knjezej **Michałej Pjechej,** stud. jur.
ze Zywic.

Hdyž nas wotsalhiće kóždeho w młodych lĕtach stejaceho sobučlowjeka hłuboko zrudźi, dha je tuta zrudoba hišće wjele wjetša, hdyž nas smjerć wot jeneho towarša a přećela dźĕli. Jenož krótki čas bě Tebi, luby bratře, dopuščene, w universitnym měsće srjedźa bjez Twojimi přećelemi přebywać, — njedyrbjało nas to boleć? W najrjeńšich lĕtach je Tebje Bóh k sebi powołał, njedyrbjało nas to zrudźić? Ale tón Bóh, kotryž rany nabije, wón je zaso zahoji. Duž njeradźmy so dale. Ty sy dostał, za čimž my wšitcy honimy. Wšo zemske bědźenje sy skónčił. Ty sy swĕrnje to swoje činił, Ty sy bjez pohoršenja swoje brĕmjo njesł, Přez přećelniwosć, sprawnosć, ponižnosć pak sy sebi trajace město w našich wutrobach dobył. Tutón zwjazk tež přez smjerć njeje roztorhnjeny. My so z tym troštujemy, zo so junu w njebeskim raju zaso zjenoćimy. Dnž božemje na zasowidźenje!

W Lipsku, 29. novembra 1866.

K. Kalich, stud. theol.,
w mjenje přećelow zemrjeteho.

Porjedźenje: Na tsećej stronje cž. 47 Serb. Now. dyrbi „winu dawachu" město „wino dawachu" rĕkacz.

Redakzia.

Nakładnikaj: Smoler a Pjech. Ciše **L. A. Donnerhaka** w Budyšinje.

Čisło 49. — 8. decembra. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Nowsche powjescze. — Swětne podawki. — Kak ßo žona do palenza nawuczi. — Ze Serbow: S Toroń̆z. S Budyschina. Se Serbskich Pasliz. — Cyrkwinske powjescze. — Nawěštnik.

Płacizna žitow a produktow w Budyšinje:
1. decembra 1866.

Dowoz: 6871 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	6	27	—	6	10	—	7	—	—	6	25	—
Rožka . .	4	27	—	4	20	5	4	28	—	4	22	5
Jecimjeń . .	3	25	—	3	17	—	4	—	—	3	25	—
Wowß . .	2	2	5	1	20	—	2	2	5	2	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	7	17	5	—	—	—
Jahły . .	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	19	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mukowe khlamy P. Kaplerja
w Budyschinje na kamjeńtej haßy czo. 567 poruczeja
pscheńcznu muku N. OO., N. O., N. I., N. II.,
rzanu muku N. I., N. II.,
pizowy griß a **wotruby**
po najtunischich płaczisnach.

Wotu psche wicz a **ßmołomydło** snateje dobroscze porucza
hrodowska haptyka.

H. Grieshammer
w Budyschinje
porucza po najtunischich płaczisnach
kalk, kamjente wuhlo, brunizu, hnójne ßrédki, guano, cement, murjeŕske zyhle, drainske roły
na budyskim dwórnischczu s napschecza kubłołubi.
Komptoir tež tam a na swonknej lawskej haßy 819.

Kaschczowy magazin
M. Möchela, na hrodowskej haßy, porucza wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jědloweho drjewa.

Pjeczny zokór, zyły, punt po 46 np.,
" " droby, " " 46 "
poßleńschi po 5 puntach tunschi,
wulke róśynki punt po 56 a 44 np.,
małe róśynki punt po 45 a 40 np.,
mandle, citrony, korjenje,
korjenski wolij, rajß najtunischo,
khofej punt po 70, 80, 90, 96, 100 np. a t. d.,
syrop punt po 16, 18, 20, 40 np.,
cigarry po tunjej płaczisnje
porucza **Rudolph Hölzer**
na róžku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Ssuche drozdze
wschědnje czerstwe, porucza
Rudolph Hölzer.

Najlěpschu **parnu muku (khěžor)**
woßebneje dobroscze a tež po měrzach abo hachtlach tunjo,
mlěty melis pschi wotkupjenju 5 puntow po 44, 45, 48 a 50 np.,
rjane ßłódke zokory,
róśynki, rjane wulke, punt po 54, 56 a 60 np.,
ßuche drozdze, po kotrychž ßo derje hiba, bližschi tydzeń,
petroleum najlěpschi 44 np., pschi wotkupjenju wjazy puntow 40 np.,
solarwolij najlěpschi 36 np., pschi wotkupjenju wjazy puntow 33 np.,
porucza **Carl Noack**
na swonkomnej lawskej haßy.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana spodziwnje hojaza žałba,
kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokasała, porucza ßo w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.
wot **hrodowskeje haptyki**
w Budyschinje.

Sakſka. Miniſterſtwo ſnutskomnych naležnoſczow pſchikaſuje, ſo maja ßo mjena wuſwolerjow ſa wolby k połnóznoněmſkemu parlamentej pak po alfabecze pak po domowych czißkach napißacz. — Miniſterſtwo wójny bě wóndanjo pſchikaſako, ſo maja ßo wſchitzy ſakſzy khori abo ranjeni wojazy, kotſiž ßwoje rany doma abo pola ſnatych hoja, do wojerſkich lazarethow pſcheßydlicz, nětko pak woſjewjuje wone, ſo ßmědza drje woni dale doma woſtacz, ale ſo dyrbja ßo na ßwoje ßamßne khóſty hojicz a kompagniekommandu k nawjedženju dacz, hdže pſchebywaja. — Rakeczanſki ßudniſki hamt woſjewjuje, ſo maja ßo ſapißy wuſwolerjow ſa wolby k połnóznoněmſkemu parlamentej wot gmejnſkich prjódkſtejerjow pſchi 5toleſkej ſchtrafje najpoſdźiſcho 10. decembra na ſpomnjenym hamcze wotedacz.

S Chemnitza pißaja wot 3. decembra: Wczera popołdnju w 3 hodźinach je ßo na tudomnym hrodowſkim hacze, hdžeż bě ßo tojſchto dźěczi a wotroſczenych na lód ſeſchło, 32 woßobow pſchepanyło, 19 bu jich won wucżehnjenych, 13 je pak ßo jich ſatepiło. Tepili ßu ßo mjenujzy: maſchinytwarjeŕ Guſtav Lindner, 19½ lěta ſtary; maſchinytwarjeŕ Emil Weber, 19 lět ſtary; Max Michaelis, 13 lět ſtary; 2 ßynaj cżaßnikarja Baumgärtela, 14 a 11 lět ſtaraj; 2 ßynaj lakirarſkeho miſchtra Pfeifera; 12lětny ßyn wěſteho Sturma; jedyn ßyn ſwudowjeneje rěſnikoweje Zeißoweje; dźěkacżeŕ Meißner; Wilhelm Hartmann, 12 lět ſtary. Na tym njeſbožu bě woßebje to wina, ſo bě ßo k temu měſtu, hdžeż jeneho pſchepanjeneho młodeho cżłowjeka won cżahachu, jara wjele ludźi na jenu kopizu w hromadu ſehnało a ßo teho dla lód roſkama, dokelž tejko cżłowjekow wudżerżecz njemóżeſche.

Prěnja komora je wolbny ſakon ſa połnóznoněmſki ßejm tež ſa dobry ſpoſnała, kaž je ßo to prjedy wot druheje komory ſtało. — W druhej komorje ſtaji pſchedßyda Haberkorn ton namjet, ſo bu kraj měſtam a wßam wójnſke khóſty ſarunał a miniſterſtwo żadaſche ßebi 45,000 tl. k ſakoženju jeneho noweho (dźeßateho) wucżeŕſkeho ſeminaru, dokelž hiſchcże pſchezo jara na wucżerjach pobrachnje.

Jeho majeſtoſcz kral Jan je lubijſkemu hamtſkemu hetmanej ſ Gutſchmid ryczeŕſki kſchiž ſaßłużbneho rjadu ſpożcził.

Sa Czichońzy, Nowe Czichońzy, Libochow, Makßezy, Nowe Makßezy, Něwßezy, Daliży a Kſchiwu Borſchcz je knjes kubleŕ Möſchler w Kſchiwej Borſchczi ſa wóhnjopolizajſkeho kommißara poſtajeny. — W Friedersdorfje pola Żitawy je ßo 30. novembra w nozy dwór kublerja E. T. Härtela wotpalił.

Nowy ſakſki wojerſki ſakon je w tychle dnjach ßejmej k wujednanju prjódkpołożeny. Po nim budże pſchichodnje w Sakſkej kóżdy, kotryż je k wojerſtwu kmany, we wójſku ßłużicz dyrbjecz a wukupjenje ſ wójſka ßo pſchichodnje wjazy njeſměje. Schtóż ſ dowolnoſczu wyſchnoſcze pſched 18. lětom wucżehnje, njetrjeba ßłużicz, wróczi pak ßo wón pſched 32. lětom, dha jeho wojerſka pſchißłuſchnoſcz ſaßo do Żiwjenja ſtupi. S zyła ſtupi kóżdy, kotryż ßo ſ wukraja do Sakſkeje pſcheßydli a tam poddanſtwo doſtanje, do wojerſkeje pſchißłuſchnoſcze a njehlada ßo na to, hacz je w ßwojim prjedawſchim wótznym kraju wojerſtwo wotßłużił abo niz. Pſchißłuſchnoſcz k wojerſkej ßłużbje ſapocznje ßo ſ 1. januarom teho lěta, w kotrymž tón młody cżłowjek dwazyte lěto ſkónczi.

Wojerſka ßłużba traje ſa pěſchkow 12 lět, mjenujzy 3 lěta pſchi wójſku, 4 lěta w reſerwje a 5 lět w landwehrje (krajnej woborje), pſchi kavaleriji a artilleriji pak 11 lět, mjenujzy 4 lěta pſchi wójſku; 3 lěta w reſerwje a 4 lěta w landwehrje. Schulſzy wucżerjo a kandidacži ſchulſkeho wucżerſtwa trjebaja jenoż 6 njedżel ßłużicz, pſcheſtupja potom hnydom do reſerwy a po 7lětnym ßłużbnym cżaßu do landwehry. Schtóż ßo pſched 32. lětom ſ wucżerſtwa puſchczi, móże ßo po dobroſdaczu miniſterſtwa hiſchcże k dopjelnjenju ßłużby we wójſku nuſowacz. Schtóż ßo ſa wothladowanje khorych we wojerſkich lazarethach wuſběhnje, ßłuži 1 lěto, je potom ſchěſcz lět w reſerwje a napożledku w landwehrje.

Jeli ßo wójſko na wójnſku nohu ſtaji, dha ßo nichtón ſ wójſka njepuſchczi, hdyż tež je ßwój cżaß po prawym wußłużił. Sſłużicz njetrjeba: jenicżki wyſche woſtanjeny ßyn jeneje familije, kotraż je jeneho abo wjazy bratrow we wojerſkej ßłużbje (we wójnje a w měrje) ſhubiła. Na doſadſtajenje (Zurückſtellung) maja prawo: 1) ſeżiwjerjo tajkich ßwójbow, kotrež bychu ßo bjes nich wot gmejny ſdżerżecz dyrbjałe; 2) jenicżki ßyn jeneje wudowy, kotraż ßo ßama ſeżiwicz njemóże; 3) cżi ßami, kotſiž móża dopokaſacz, ſo bychu potom, hdyż dyrbja na měſcze do wójſka ſtupicz, wulku ſchkodu cżerpili. Doſadſtajenje móże ßo tſi lěta ſa ßobu ſtacz, njejßu ßo potom wobſtejenja pſcheměnike, dha krajſka direkzia roſrěſchi, hacz maja te mużſtwa do reſerwy ſtupicz abo hiſchcże dwě lěcze we wójſku ßłużicz.

Tajzy, kotſiž ßo na wulkich ſchulach k ßwojemu pſchichodnemu powołanju pſchihotuju, ßmědza tež 1 lěto abo dwě poſdźiſcho do wojerſkeje ßłużby ſtupicz. Woßebje ßmědza to ſtudowazy na univerſitach, na hórſkej akademiji w Freibergu, na hajniſkej a ratarſkej akademiji w Tharandze a w Plagwitzu, na akademijach ſa molerjow, rěſbarjow a teho runja, na ſkotoleſarſkej ſchuli a na polytechniſkej ſchuli w Draždżanach, na gymnaſijach, na wucżerſkich ſeminarach, na pſchekupſkich ſchulach w Lipſku, Draždżanach a Chemnitzu, na realnych ſchulach a teho runja.

Njehódni wojerſtwa ßu cżi, kiž ßu na khoſtarni abo dźěkarni pſcheſtupjenjow dla pobyli, a vagabundojo. Jeli bychu pak woni hewak po ßwojej cżěłnej kmanoſczi ßo k wojerſkej ßłużbje hodźili, dha maja 300 tl. na jedyn ras abo po mjeńſchich dźělbach ſapłacżicz.

Wójsko wobsteji: ſ aktivneho wójſka, ſ reſervy a ſ landwehry. Tak dołho hacź je wójsko na měrnej nosy, njetrjebaja ani reſerviſtojo ani landwehriſtojo wojerſku ßłužbu cźinicź. Woni ßmědźa ßo ženicź. Pſchi mobiliſirowanju dostanu jich ßwójby pjenježnu podpjeru wot kraja, mandźelſka 2 tl. na měßaz a kóžde dźěcźo 15 nßl.

K pruhowanju jenołětnych dobrowolnikow (einjährigen Freiwilligen) postaji ßo kommißia, do kotrejež ßłuſcha: a) krajſki direktaŕ, b) jedyn knjeżeŕſki radźicźel, c) hamtſki hetman, d) dwaj ſtabsoffiziraj, e) jedyn direktaŕ gymnaſija abo realneje abo wyſcheje měſchcźanſkeje ſchule a f) hiſchcźe jedyn abo dwaj wucźerjej ſ tajkich ſchulow. Pſchecźiwo rosßudźenju tajkeje kommißije njehodźi ßo appellirowacź. Tajkemu pruhowanju njejßu podcźißnjeni: a) cźi na univerſitach ſtudowazy, kotſiž ßu na jenym tukrajnym gymnaſiju maturitatne wopißmo dostali; b) ſchulerjo ſakſkich gymnaſijow prěnjeje a druheje klaßy; c) młodźi ludźo, ſ prěnjeje a druheje diviſije kadettſkeje ſchule puſchcźeni; d) ſchulerjo prěnjeje klaßy realnych ſchulow; e) ſchulerjo wyſcheho wotdźělenja polytechniſkeje ſchule w Draždźanach; f) ſchulerjo na akademijach w Draždźanach, Freibergu a Tharandźe, jeli ßu tajku wucźbu dostali, kaž ßo pod a hacź e żada.

Wojazy, kotſiž po ſkónczenju ßwojeho ßłužbneho cźaßa w aktivnym wójſku dale ßłuża (pſchi infanteriji 9, pſchi kavalleriji a artilleriji ſ najmjeńſcha 7 lět) dyrbja po puſchcźenju ſ wójſka po mózhnoſcźi zivilnu ßłužbu dostacź. Tež dyrbi ßo jim měſchcźanſke prawo a ſacźehnjenje do gmejny, hdźež chcedźa bydlicź, darmo ſpożcźicź. Jeli ßu wójnu ßobu cźinili, dha dostanu pſchi puſchcźenju ſ wójſka myto wot 20 tl. abo mjenje.

Wojazy, kotſiž nětko ßłuża, maja ßwój ſchěſcźlětny wojerſki cźaß wußłużicź. Tež dyrbja wſchitzy ſaſtupjerjo tón cźaß wußłużicź, na kotryž ßu ſaſtupjenje na ßo wſali.

To by něhdźe najwažniſche ſ tuteho, 105 paragrafow wopſchijazeho ſakona było. Hdyž budźe wot ßejma wujednany, ſaßo na njón ſpomnimy.

Zyke ſakſke wójſko dostanje pjecźa běłe khornarje a běłe naramjeniki (Achſelklappen) a dotalne brigady ßo ſaßo do regimentow pſchewobrocźa, kotrež ſměja cźo. 84. 85 a t. d. na naramjenikach. Dotalna leibbrigada dóſtanje najſkerje mjena „gardygrenadierregiment krala Jana" a powjeda ßo, ſo budźe lohko doſcź też jedyn regiment hulanow ſrjadowany.

Prußy. Miniſterpſchedßyda hrabja Bismark je ßo 1. decembra ſaßo do Barlina wróćził a ſda ßo, ſo je ſaßo ſtrowy.

Kommißia druheje komory, kotraž je wuradźowała, ſchtó ma ßo ſ tych pjenjes (1½ milliona tolerjow) wobdźělicź, kiž maja ßo bjes wodźerjow poßlenjeje wójny rosdźělicź, je ſ pſchiſwolenjom miniſtrow postajiła, ſo maja to byc̀ miniſter wójny ſ Roon, generalojo ſ Moltke, Herwarth ſ Bittenfeld, ſe Steinmetz, Vogel ſ Falkenſtein a hrabja Bismark. Najſkerje druha komora to ſa dobre ſpóſnaje.

Połnóznoněmſki parlament budźe, kaž ßo ſda, 1. februara 1867 wotewrjeny.

W druhej komorje je ßo wojowanje ſ miniſterſtwom ſaßo ſapoczało a poczina njejednota bjes woběmaj ſaßo ſ nowa pſchibywacź. S najmjeńſcha je wjele ßwarjenja a doſcź hórkich ßłowow ſ wobeju ſtronow ßłyſchecź.

W tutych dnjach běſche jendźelſki krónprynz na ßwojim dompuczu ſ Petersburga na kralowſtim dworje w Barlinje na wopytanju a jako bě wón wotjěł, pſchijědźe danſki krónprynz.

Awſtria. Awſtriſzy Sſłowjenjo njejßu ſ politiku noweho miniſtra ſ Beuſta ſpokojni, dokelž je ſjawnje widźecź, ſo chze jich ſaßo pod knjejſtwo Němzow a Madźarow dowjeſcź. Jenož Polazy na jeho ſtronje ſteja, dokelž je jich ſ tym nabłaſnik, ſo ßnadź ßo jich ſtare pólſke kraleſtwo ſ nowa ſakoži. W tu khwilu je jim wón, kaž ßmy to hižom pißali, Polaka hrabju Gołuchowſkeho ſa khěžoroweho naměſtnika w Galiziji dał a Polakam dowolił, galiziſkich Rußow w jich ryczi a narodnoſcźi podcźiſchcźowacź.

Awſtriſke nowiny pißaja, ſo wjele wójſka do Galizije marſchiruje a to teho dla, dokelž ruſke knjeżeŕſtwo wulke wójſko na galiziſkich mjeſach w hromadu cźehnje. Mjenujzy ruſke knjeżeŕſtwo je pjecźa teho měnjenja, ſo chze Beuſt ſ pomozu galiziſkich Polakow něſkaju haru w ruſkej Polſkej ſapleſcź a ſ pomozu Franzowſkeje, Bajerſkeje a Württembergſkeje ſ pruſkim kralom a ßnadź też ſ ruſkim khěžorom wójnu ſapoczecź. Hacź je żane ßłowo na tym wěrno, to my njewěmy, ale awſtriſke nowiny tak pißaja.

Frawzowſka. W Pariſu je hiſchcźe pſchezo wjele ryczow wo tym, hacź khěžorka ſkónczenje do Roma pojědźe abo niz. — Jedyn regiment franzowſkeho, w Romje ſtejazeho wójſka je ßo w tychle dnjach na dompucź do Franzowſkeje podał, a poßleni franzowſzy wojazy ßrjedź tuteho měßaza Rom wopuſchcźa. Schto potom ſ bamžom budźe a hdy wójſko italſkeho krala Viktora Emanuela Rom wobßadźa, njehodźi ßo hiſchcźe prajicź.

Hacź je khěžor Max Mexikanſku wo prawdźe wopuſchcźił, njeje hiſchcźe wěſte.

Turkowſka. Kſcheſcźijenjo na kupje Krecźe ßo pſchezo hiſchcźe mużnje pſchecźiwo Turkam wobaraja a ſda ßo, ſo budźe wójna bjes woběmoj hiſchcźe dale tracź, woßebje dokelž Kretſkim ſ cźaßami cźrjódźicźki Grichow ſ grichiſkeho kraleſtwa k pomozy pſchińdu a jim na wójnſkej potrjebje njepobrachuje.

Kak ſo žona do palenza nawuczi.

Muž měješe ßmjerc̈ duſchnu a hoſpodarſku žonu. Tej njebě niczo wohidniſche a napſchecziwniſche, dyžli pjany cžlowjek. Wona njecžerpjeſche pjanu cželedž w domje a njedaſche dźěławemu a rjemjeßnemu ludej hdyž tajki w jejnym dworje pſchebywaſche, palenza ale radſcho khofeja. Palenz do domu pſchińcz njeßmjedźiſche. — Nětko pſchińdże ta žona do njedźel a jara ßłaba leżeſche. Muž wbohi jědźiſche do měſta, ſo by nuſne wězy k ßwinjo rěſanju a k kſchcziſnam nakupił. Dompſchiſchedſchi rjekny wón napóßledku k žonje: „ja ßym tebi tež něſchto ßobu pſchiwjeſł, to je dobre a njebudże czi niczo ſchkodźicz!“ S tymi ßłowami wuczahnu wón bleſchku dobreho palenza a ſtaji ju pódla njedźelſkeho koža na blidko. Na to ßo žona tak roshněwa, ſo budźiſche jej ſkoro ſeſchkodźiło a rjekny: „Nó ty hłupy mužo, ſchto da ßebi myßliſch, palenza tola nihdy njerodźu!“ Muž jej ſ dobrym ryczeſche a praji: „hlej njehněwaj jeno ßo takle! Ja chzych czi tež rady něſchto k luboſczi ßobu pſchiwjeſz a njewjedźiſch ſchto, a dokelž ßy tajka ßłaba, dha czi pſchezo kuſk tajkeho prawje dobreho palenza kupich; wſchako nětkotražkuliž žona w njedźelach ſchklenczku dobreho palenza lubuje a to ju poßylni.“ Nětko wón žonu proſcheſche, ſo by jemu k luboſczi tola jeno kuſczicžk woptaka a pſchiſtaji, ſo je jara dobry ßłódki a ju wěſcze poßylni. Wona pak nihdy njechaſche. Jako dołho doſcz trajeſche, da ßebi napóßledku tola ryczecz, wopta ſ wulkej nuſu nětkajkej pół makeje ſchklenczki a njekhwaleſche a tež njehanjeſche. Na to dźěſche muž ßwoje pucze a njeſtaraſche ßo wjazy wo to.

Jako běchu kſchcziſny nimo a wón ßo junkrócz do měſta hotowaſche, rjekny žona k njemu: „Ty, hdy by wſchak mi ty ſaßo kuſk tajkeho dobreho palenza ßobu pſchiwjeſł, tón je mje ſawěrnje tehdom tak poßylnił.“ Wón pſchiwjeſe, a tak huſto hacz potom hdy do měſta jědźeſche, doſta próſnu bleſchku ßobu, ſo by ju dał napjelnicz. Dołho njetrajeſche, dha ßebi žona ßama domoj noſcheſche, abo daſche ßebi pſches dobrych ſnatych ſkradzu muža pſchinoſchowacz, tak ſo žane donoſchenje njeběſche. S teje prjedy duſchneje a hoſpodarſkeje žony bu bórſy pjana plawza, kiž ßo wo hoſpodarſtwo njeſtaraſche, ale rósno fórmaneſche, ſchtož móżeſche dopopanycz, ſo by ßebi luby ſchczipak kupicz móhła. Žane napiminanja a ßwarjenja wot muža a pſcheczelſtwa wjazy njepomhachu, ale to dźěſche tak daloko, ſo bě wona ſ wjetſcha wſchědnje pjana a napoßledku krumom rjeczaſki wot hłowy wotczinjeſche, ſo by ßebi ſa nje tu palenzowu juſchku kupiła.

Wbohi muž njewjedźiſche ßebi wjazy radzicz a dźěſche napoßledku k lěkarjej, ſo by ßo wo dobru radu a pomoz wobhonił. Lěkař ſ hłowu ſawijeſche a rjekny ſkónczńje: „Pſchihotujcze jej zyku piczołku palenza, ja chzu wam něſchto ßobu dacz, ſo byſchcze jej do njeho nuts ſczinili. Hdyž ßo wona ſaßo wopije, da ſtajcze piczołku do komorki a ſankcze tam žonu tež nuts, tak ſo ßo wobgrawuje.“ Muž ſczini wſchitko, kaž mějeſche poruczene, a žona zychnowaſche potom w komorzy, kaž njembra a bijeſche wo ſczěny, ſo ßo jemu ſkoro ſtyſkaſche. Wón pak ju won njepuſchczi. Napoßledku bu wſchitko ſ měrom a kajke tam potom wokoło njeje wonhladaſche, hdyž wón ſa někotry czaß komorku wotczini, to nikomu wupowjedacz njemóżu. A bě dha ſchto pomhako? Nihdy niczo! Wona tutkaſche dale, kaž prjedy. Jako muž ſaßo lěkarja trjechi, ſkorżeſche wón a rjekny: „Hlaj knjeże, ja po prawym k wobżarowanju njejßym, moja žona je jara duſchna była, ale ja ßym ßebi ju cžiſcże ßam do picża nawucził! —

Ze Serbow.

S Toroń. Tudy ſta ßo ſchtwórtk 29. novembra to njeſbożo, ſo dwělětny ßyn kublerja Pjetſchki do łuże na dworje padże a ßo tam tepi. Hacz runje bu wſcha móżna lěkarſka pomoz nałożena, teho hólczeza wożiwicz, dha bě tola wſcho podarmo, a wón morwy woſta.

S Budyſchina. Tudomne měſto je knjeſej miniſtrej ſ Noſtitz-Wallwitz cžeßne měſchczańſtwo dało.

Se Serbſkich Paſliz. Tež tudy bu domwróczenje naſcheho lubowaneho krala ßwjedźeńſzy wobjeńdźene. Tudomny k. rychtař ſhotowa tutón wjeczor illuminaziju, kajkuž tu hiſchcze ženje widźeli njejßu, jako bě prjedy to wſchitkim wo wßy k nawjedźenju dał. Pſchi jeje ſapoczatku ſhromadźichu ßo wjeßni wobydlerjo w jeho domje a buchu wot njeho ſ ryczu poſtrowjeni, kotraž ßo tajkemu ßwjedźenju jara derje pſchihodźeſche. Po njej wunjeße k. herbſki rychtař Jeho majeſtoſczi kralej Janej tſikróczny ßławu, kotrejž wſchitzy pſchitomni ßylnje pſchihłoßowachu. To ßamo ſta ßo tež pſchi druhej ßławje, kotruž wón ſakſkemu wójſku wunjeße. Potom ſanjeße ßo ſpěw: „Toh' krala žohnuj Bóh“ a na to „Hiſchcze Sakſka njeſhubjena.“

Tón ßwjedźeń je wulke ſpodobanje namakał a budże ßo wěſcze dołho na njón ſpominacz.

Nawěštnik.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych cžaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kžizomaj wſchědnje krumom abo mowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobżernoſcz, płodźi wjele mloka a ſadźěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Wóskowz (Wachsstock)

žołty a běły w najlěpschej dobroscži a šo njekurjazy, pěknje molowane a wupyschene wóskowzy, make wóskowe a stearinowe šwěčki we wschěch wulkoscžach na hodowny schtom a sa dźěcži, wulke zyrkwinske šwězy we wschitkich wulkoscžach a jaßnje šwěcžaze stearinki a kojowe šwězy,

toilettowe mydła, kokoßowe mydła

pommady, wkoßowy wolij, žerdkate pommady we wulkim wubjerku,

zyle šyche mydło, žołte mydło, žiwizowe a masne mydło

kaž tež **sodu** a **schterku**, wschitko w najwoßebnischej tworje a po mózhnoscži tunjo porucža mydłowy fabrikant

Herrmann Puy na šerbskej haßy cžo. 29.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Rheinske włoske worjechi

rjany lětuschi płód dosta a porucža po centnarjach a w jenotliwym

J. G. F. Nieckſch.

Schlesynske wohenj sawěscžaze towarstwo we Wrótßławje

s rukowazym kapitalom wot 3 millionow toler pruſk. kouranta

je mi agenturu sa města a wßy šudniſkich hamtow w Budyschinje, Wósworku, Lubiju, Kamjenzu a Rakezach pschepodało a poruczam šo k wobstaranju sawěscženjow pschewóhnjowu schkodu sa twjerde, po mózhnoscži tunjo postajene prämije.

Tuto towarstwo saruna schkodowanja, kiž pšches wohenj abo s błyskom, pšches wurumowanje a haschenje nastanu a poskicža pschi wjazolětnym sawěscženju wažne dobytki.

Prospekty a sawěscženske formulary móža šo kóždy cžaß darmo pola mje dostacž a šym ja pschi sawěscženju rad hotowy, kóžde požadane wukasanje wudźělicž.

W Maleschezach pola Budyschina, 1866.

Jan Wehla.

Magdebugske wohenj sawěscžaze towarstwo

se sakładnym kapitalom wot pjecž millionow toler pruſk. kouranta

w 5000 akzijach po 1000 tl., kotrež šu dospołnje wudate,

pschijima po tunich, twjerdych prämijach sawěscženja pšche wohnjowu schkodu tak derje w městach kaž na wßach, na hibite pschedmjety.

W tunjoscži šwojich prämijowych postajenjow wone niže žaneho druheho sprawneho towarstwa njesteji, tež poskicža wone **pschi sawěscženju na dleschi caß hódny dobytk.**

Pschi ratarskich sawěscženjach šo sawěscženym tójschto k lěpschemu pschiswoli.

Schkodowanje pšches wuraženje gasa šo tak saruna, kaž wóhnjowe schkodowanje.

Sawěscženske formulary, kaž tež exemplary powschitkomnych sawěscženskich wuměnjenjow móža šo pola podpißaneho agenta kóždy cžaß darmo dostacž, kotryž budže pschi napißanju sawěscženja stajnje k pomozy hotowy a budže wschitke požadane wukoženja dawacž.

W **Budyschinje**, na hornczerskej haßy.

Heinr. Meisel, ök. inspektar,
agent magdeburgskeho wohenj sawěscžazeho towarstwa.

Dr. Whithowa wodźiczka sa woczi

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldźi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow poczescžena wopokasuje šo bje wschitkimi dotalnymi woczi hojazymi šrědkami pšches šwoje sbožomne skutkowanje wschědnje jako najkahodnischa a najlěpscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže šo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy šrědk a jako

wěsta pomoz sa ludźi na woczomaj běbnych

kóždemu poruczecž. Wona hoji wěscže a rucže a be wschitkich schkódnych scžěwkow, woßebje pschi sahorjenju, scžerpnjenju, šuchocže, šylsowanju a běženju woczow, kaž tež pschi šlaboscži po bělmje a płaczi bleschka s wukožowanjom jenož 10 nßl., a dźěła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldże w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Klara Theresia, Jana Bohuwěra Moritza Wehnerta, domownika pola k. banquiera Heydemanna, dź. — Marja Hańža, Handrija Wagnera, fahrodnika w Fischerez papjerniku, dź. — Korla Walter, Korle Wylema Jakuba, měšćeżana a pschekupza, ß.

Michałska cyrkej: Ernst Bohuwěr, Bohuwěra Gottlöbera, żiwnoscżerja w Sskonej Borschezi, ß. — Marja Amalia, njebo Ernsta Wylema Jakuba, thěżerja a polerja na Żidowje, dź. — Jan Ernst, Hany Kujawiz w Delnej Kinje n. ß.

Zemrjetaj:

Dżeń 19 novembra: Khrystiana Augusta rodż. Lehmannez, Ernsta Wylema Pöhle, piwarza-najeńka w Mnischonzu, mandżelska, 32 l. 8 m. — 24., Jan Ernst, Hany Marje Kasperez na Żidowje n. ß. 15 d. — 27., Madlena rodż. Wolfez, Handrija Schokty, fahrodnika w Małßezach, mandżelska, 55 l. 5 m. 16 d.

Skład schpihelow, stotychkromow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Skład schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbskej haßy cżo. 20
najdospołnischo wuhotowany, ßo po najtunischich płaczisnach s tutym porucża.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

Jenoż woprawdżity ma
G. A. W. Mayerowy brostsyrop
s Wrótßławja, kiż jenoż psches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostsyrop nima) spodżiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sażwanju, bróstowym czerpjenju, schijowej wobczeżnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Jenoż woprawdżity maja tutón, psches ßwoju spodżiwnu hojazu móz po wschěm ßwěcże G. A. W. Mayerowy brostsyrop s Wrótßławja w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Aukzia drjewa.

Wot palneho drjewa, w naléczu sbiteho, budże ßo na knjeżim nowschczanskim a jenschecżanskim reviru
póndżelu 10. decembra t. l. rano wot 9 hodżinow
30 kop wolschowych a brěsowych a
40 kop khójnowych ßuchich walczkow
na pscheßadżowanje pschedawacz.
Shromadżisna pschi żonjazym hacże pola Noweje Wßy.
W Rakezach, 30. novembra 1866.

R. Pelz, wyschi hajnik.

C. W. Bitzki drastowy magazin,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu.

K nětczischemu nasymskemu czaßu poruczam ßwój wubjernje srjadowany skład

mužskeje drasty:

jako ßuknje s doublestoffa, tajke s jednorischich wutkow, lětne ßuknje, kholowy, lazy w ßomocze, židźe, wołmje ꝛc. s próstwu dobroczjiwje na to kedzbowacz, so ßu wschě drasczenja **mój ßamßny** niz pak **barlinski fabrikat**, so ßo wone jenož wo dobrych tworow dźěłaja a we wulkim wubjerku sa kupowarjow pschihotowane leža. S dobrej tworu a s najtunischim płaczisnami móžu kóždu konkurrenzu pschewinycz. **C. W. Bitzka.**

Dźeń 11. decembra t. l. dopołdnja wot 9 hodźinow budźe ßo na nowschczanskim reviru

70 kloftrow duboweho, schczěpoweho a pjeńkoweho drjewa

na pscheßadzowanje pschedawacz. Shromadźisna w **Nowej Wjeszy.**

W Barcze, 28. novembra 1866.

Wiedemann, wyschi hajnik.

Powschitkomna aßekuranza (Assicuracioni Generali) w Triescze.

Rukowazy fond: 22 millionow 2 sczi tyßaz schěßnakow.

Žiwjenje sawěsczaze wotdźělenje.

Shromadna sawěsczena summa kónz 1864 Schěßnakow: 33,398,422 14 kr.
Nawdatych prämijow w lěcze 1864 . . . „ 1,279,303 70 kr.
Wosjewjenych schkodowanjow w lěcze 1864 „ 657,086 77 kr.

Powschitkomna aßekuranza w **Triescze** bjerje sawěsczenja horje na žiwjenje człowjekow na najwschelaksche waschnje sa najtunische a twjerde prämije a to:

w kapitalowych sawěsczenjach s dobytkom a bjes dobytka sa sawěsczeneho; wotdźělenje s dobytkom poskicza sawěsczenym woßebny wužitk;

potom we wschitkich drużinach rentowych, wěnowych a tantiemowych sawěsczenjow.

K wschitkemu wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

w Budyschinje: **Julius Altmann,**
we Wosporku: **Bernh. Hilbenz,**
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel.**

Bely brostsyrop

H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,

kiž ßo we nowschim czaßu **najbóle wot lěkarjow psche kaschel, schijowe, bróstowe a płuzowe bolenje** porucza, ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. stajnje na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Fabrika harmonikow.

Physharmoniki a czahanske harmoniki dźěła a porjedźa, klaviry hłoßuje a wuczbu w hraczu harmonikow dawa

Korla Gerber w Budyschinje
na wulkej bratrowskej haßy czo. 202.

☞ Tež je tón ßamy hotowy, pschi woßebnych składnosczach jako pschi kwaßach a t. d. s jenym nowym, wot njeho wunamakanym instrumentom hracz, kotrež 5 druhe instrumenty sastupi.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy,

solarwolijowe latarnje, ligroinowe lampy a ligroin, prima **solarwolij** a najlěpschi pensylvanski **semski wolij** a **petroleum** porucza

Herrmann Rachlitz,
klempnarski mischtr na žitnej haßy czo. 50.

Turkowske ßlowki,
wuherske ßlowki,
czěske ßlowki,
turkowski **ßlowkowy drejak,**
sawarjene **brußnizy**

porucza **C. A. Wehla**
mjaßowym na torhoschczu.

Kaschcze,

wužłobjene, ßrěnje a ordinarne, porucza pschi potrjebnosczi dobroczjiwemu wobkedzbowanju.

W Budyschinje na ßerbskej haßy czo. 20.

August Jannasch, tyscherski mischtr.

Wulku dźělbu **lustra** lěpscheje dobroscze a kiž ßo k hodownym daram hodźi, porucza po woßebje tunich płaczisnach

Jan Jurij Pahn.

Drjewowa aukzia.

Schtwórtk 13. decembra t. l. budźe ßo na połpiczanskim reviru 60 brěsowych a dźělba wulěßowanych hromadow pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna směje ßo rano w 9 hodźinach w kowarni w Połpizy.

W Połpizy nad Sprewju 1. decembra 1866.

Dietrich, inspektar.

Pschedawanje drjewa.

Na schczeńczanskim reviru je drjewnischczo wotewrjene a steja tam ßlědowaze drjewa na pschedań:

kloftr wolschoweho schczěpoweho drjewa 6/4 dołhoscze po 5 tl. 2½ nßl.
kloftr khójnoweho schczěpoweho drjewa 7/4 dołhoscze po 5 tl. 2½ nßl.
kloftr khójnowych hałosow po 3 tl. 2½ nßl.
kloftr khójnowych łuczlanych pjeńkow po 2 tl. 17½ nßl.
kopa khójnowych walczkow po 2 tl. 2½ nßl., a je hajniski pjenjes ßobu wopschijaty.

W Schczeńzy. **Tschacher,** hajnik.

Drjewowa aukzia.

Na ryczerkuble Wutołczizach budźe ßo schtwórtk 13. decembra t. l. dopołdnja wot 9 hodźinow

brěsowe niske drjewo

w 30 loßach na pscheßadźowanje pschedawacz.

Dospołne wupschedawanje

płatowych a bawmjanych wurěsnych tworow směje ßo wot dźenßnischeho dnja w domje podpißaneje na wulkej bratrowskej haßy czo. 188.

W Budyschinje, 6. decembra 1866.

Juliana Biesoltowa.

E. G. Leuner,

rjemjenjeř na bohatej haßy

porucza k hodownemu ßwjedźenju ßwój skład **kófrow, puczowanskich, hońtskich, pjenježnych a knjenjazych taschow, ßlow, podwjaskow,** kaž tež wschitke druhe tajke twory k dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Wutykane konje,

na kolebankach a koleßach stejaze, s wosom a bjes wosa, porucza najtunischo **E. G. Leuner** na bohatej haßy.

K prjódkstejazemu hodownemu ßwjedźenjej lubym Sserbam a Sserbowkam ßwój skład

najlěpscheje pscheńczneje muki

po najtunischej płaczisnje najpodwolnischo poruczam.

W Budyschinje, 6. decembra 1866.

Mörbitz we wulkich młynach.

Ssuche droždźe

wschědnje czerstwe a woßebneje dobroscze porucza

J. G. F. Nieckſch.

Jedyn mały stwinski pßyczk je ßo pschiwdał a móže ßo po sarunanju wułožkow pola podpißaneho saßo dostacz. **Micz** w Hunczerizach.

Dźiwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towarstwo směje jutsje — 9. decembra — popołnju w 2-hodźinomaj shromadźisnu. **Pětr Młónk.**

W kniharni Smolerja a Pjecha w Budyschinje je sa 9 nßl. dostacz:

Sswjaty advent. I. Wopominanja najwoßebnischich wjeschczenjow stareho sakonja na Khrysta, woßebje k natwarenju we adventskim czaßu. Na ßerbski pschełožił A. Ssykora, farař w Ssmilnej. II. Adventska harfa. Sserbam ßerbsku podał M. Domaschka, farař w Noßaczizach.

Sjawny dzak.

Pschi straschnym ßněhowym mjeczelu 17. novembra tuteho lěta staj, kaž ßmy posdźischo nashonili, pohoncz Jan Petzold a poßłužobnik Korla Sym, wobaj w ßłužbje swudowjeneje knjenje hrabiny a nadobneje knjenje k Lippe w Barcze, ßo nad tsjómi małymi schuleřkami na puczu bjes Hodźijom a Koblizami ßmiliłój, je k ßebi na wós wsałój, se ßamym ßwojim wodźeczom sawodźewałój a tak wschemu strachu wutorhnyłój. Sa tule ßmilnoscz tutymaj mužomaj najwutrobnischi dźak s tym wupraja

zyłe schulske prjódkstejeřstwo hodźiskeje schule,

H. Jmisch, farař, Jan Nowak s Běcziz, Korla Koch s Hodźija, Jan Warnacz s Brěsy, Jan Schrybař se Ssemchowa, Jan Mütterlein s Kobliz, Bruno Rotha s Dobranez, August Beyer se Žiczenja, Jan Falten s Debrikez, Pětr Wóschik s Debischkowa, Pětr Fiedler s Njesdaschez, Wilhelm Wehnař s Czěžkez a Jan Panach s Darina.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Ciśé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 50. — 15. decembra. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot ryncka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Dwajaßydomdżeßate ßerbßke kemßchenje w Drażdżanach. — Ze Serbow: S Hodżija. S Ralbiż. S Delno Wujeßda. — Na wßchěch Sserbow. — Cyrkwinßke powjeßeże. — Nawěštnik.

Płaćizna żitowa produktow w Budyßinje:
8. decembra 1866.

Dowoz: 7018 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach,			na bursy,					
	wyßša.			nižša.			najwyßša			najniż		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pßcheńża	6	25	—	6	15	—	7	—	—	6	10	—
Rożka	4	25	—	4	20	5	4	27	5	4	25	—
Jeczmjeń	3	22	5	3	17	—	3	22	5	3	20	—
Wowß	2	2	5	1	20	—	2	2	5	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	27	5	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Ssuche droždże

po kotrychž ßo derje hiba, wßchědnje cžerßtwe;
wulke franz. włóßke morjechi;
najrjeńßche wulke, nowe a ßtare, rózynki,
punt po 52, 54, 56 a 60 np.;
wubjerne mlěte zokory
punt po 44, 45, 46, 48 a 50 np.;
najlěpßche zyte zokory w kebelach,
punt po 45, 46, 47, 48, 50 a 52 np.;
najlěpßchu pßcheńcznu parnu muku,
měrzu abo hachtel po 13½ nßl.
poruczeja
kolonialtworowe a ßpirituoßowe khlamy
Carl Noack w Budyßchinje.

Jena khěża ße ßadowej a ßolotowej ßahrodu je ße ßwobodneje ruki na pßchedań. Wßcho dalßche je w Scheßchowje pola zhlerßkeho mißchtra Rolle ßhonicz.

Drjewowa aukzia
na delnohórczańßkim reviru.

Schtwórtk 20. decembra t. l. rano ½9 hodżinow budże po pßchi małodubrawßkich khójnach ßtejaże ßyhne khójnowe ßchtomowe drjewo a khójnowe żerdżowe drjewo, kaž tež potom ßyhne brěßowe ßymjeńzy a brěßowa walczina w dołhich hromadach,

pjatk 21. decembra t. l. rano ½9 hodżinow pßchi delnohórczańßkej zyhelniczi bjes Czelchowom a Wulkej Dubrawu teho runja brěßowa walczina w dołhich hromadach a khójnowe wulěßowane khójnowe hromady
pod wuměnjenjemi, w termiji woßjewjomnymi, na pßcheßadżowanje pßchedawacz.

Schtož je hißchcze ß prjedawßcheho lěta ßa drjewo winojty a ßwój dołh hacž do aukzije njeßapłaczi, njebudże k ßadżenju pßchipußchczeny.

We Wulkej Dubrawje 10. decembra 1866.
Schönig, hajnik.

Drjewowa aukzia.

Schtwórtk 20. decembra budże ßo na khaßowßkim reviru 50 loßow brěßoweho a wolßchoweho ßtejazeho drjewa na pßcheßadżowanje pßchedawacz.

Kupowarjow maja ßo na pomjenowanym dnju rano w 9 hodżinach we wulkim hacże pßchi Khaßowje ßhromadżicz.

W Khaßowje 13. decembra 1966.
Behrens.

SStearinowe ßwězy,
Parafinowe ßwězy
po najtunißchich płaczißnach
poruczja **Moritz Lehmann**
na bohatej haßy pódla póßta.

Czeßczenym Sserbam Budyßchina a wokolnoßcże ß tuthym najpodwolnißcho k nawjedżenju dawam, ßo ßym moje hacž dotal na Żidowje ßo namakaże
mjaßowe a kołbaßowe khlamy
na ßerbßke hrjebje ß napßchecza kaßerny pßchepołożik.
P. A. Lukas,
rěßnißki mißchtr.

W kniharni Smolerja a Pjecha je ßaßo ßa kroßchik k dostaczu: **Spjew wo żadkawym palenzpiczu** abo pokaka palenzowych płodow.

Sakſka. Jeho majeſtoſcz kral Jan je dotalneho dwórſkeho marſchala ſ Frieſen ſa wyſcheho dwórſkeho marſchala pomjenowak. — Draždžanſke nowiny powjedaja, ſo ßo kral Jan a krónprynz Albert jutſje 16. decembra do Barlina podataj. W jeju pſchewodzenſtwje ßu general-major ſ Thielau a dwaj adjutantaj. Miniſter ſ Frieſen je ßo tam dzenßa podak a miniſter wójny ſ Fabrice hižom pſched nékotrymi dnjami.

Nékotre nowiny powjedaja, ſo je Sakſka pola Rothſchilda a nékotrych druhich pjenjeznikow 4 millionow toleŕ požczika. — Wot pruſkeho wójſka ſteji nétko woßma kompagnia regimenta kraloweje Hilžbjety na twjerdžiſnje Königſteinje.

Wot prénjeje komory je nowy wojerſki ſakon ſa dobry ſpósnaty a je wona jenož nékotre maliczkoſcze na nim porjedžika.

Kral Jan wéſteho Künſchnera, kotryž béſche pſchekupza Markerta w Lipſku ſkónzowak a wobkranyk, wobhnadžik njeje, ale je jeho wotßudzenje k ßmierczi wobtwjerdžik, tak ſo budze Künſchnerej drje w bliſchim czaßu hłowa wotczata.

Sandženu ßrjedu bu narodny dzeń krala Jana po wſchém kraju mjenje bóle ßwjeczeny. W Budyſchinje ſpéwaſche ßo w katholſkej zyrkwi Tedeum a w dwanatej hodzinje mejeſche pruſke wójſko paradu, pſchi kotrejž kommandeur ßławu na ſakſkeho krala wunjeße. Na gymnaſiju, w ſeminaromaj a w ſchulach méjachu ßo aktußy a méſto ßamo bé ſ khorhojemi wupyſchene. Hewak buchu k czeſczi tuteho dnja wſchelake czeßne hoſcziny wotdžerżane a t. d.

Sakſzy Serbja ſméja w 2. a 3. wolbnym wokrjeßu pſchi wolbach ſa némſki parlament *ſkutkowacz. Do 2. wolbneho wokrjeßa ßkuſcheje wobydlerjo ßudniſkeho hamta w Lubiju, Woſporku, Schérachowje, Neuſalzu a Bjernaczizach a do 3, wolbneho wokrjeßa wobydlerja ßudn. hamta w Budyſchinje, Rakezach, Biſkopizach, Kamjenzu a Półczniży.

Prußy. Druha komora nétko jara pilnje wuradžuje, ſo by ßwoje dżéła, jeli mózno, hacz do noweho léta ſkónczika, pſchetož 1. februara 1867 ma ßo némſki parlament w Barlinje wotewricz. Wona je ſandženy tydzeń wudawki miniſterſtwa wójny a miniſterſtwa zyrkwinych a wuczenych naležnoſczow wujednaka.

Sa kralowſkeho póßłanza w Draždžanach je wéſty knjes ſ Landsberg pomjenowany a je ßo tón hižom do Draždžan podak.

Dokelž ßu w Hannoverſkej nékotſi wojerſzy wyſchi prjedawſchim hannoverſkim wojakam wotradżeli, do pruſkeho wójſka ſtupicz, dha ßu jich do pſchepytanja wſali a na twjerdžiſnu Minden wotwjedli. To ßamo je ßo tež nékotrym woßebnym ſemjanam ſtako, kotſiž ßu ludži pſcheczíwo nowemu pruſkemu knjeſſtwu ſchczuwali. Tež je tójſchto wyſchich krajnych ſaſtojnikow, kotſiž ßu ßo na tajkim ſkutkowanju wobdžélili, ſe ßkužby puſchczenych. — Prjedawſchi hannoverſki kral je, kaž je nétko ſjawnje dopokaſane, pſches 24 millionow toleŕ ſ krajnych kaßow do Londona wuwjedk, jako je Hannoverſku wopuſchczik.

Miniſter hrabja Bismark je ſaßo w Barlinje, njeje ßo pak hiſchcze po ſakaſni lékarjow tak na dżékach wobdžélicz ßmék, kaž by to ßnadž po prawym trjeba było. Wón teho dla tež do wuradžowanjow ßejma pſchiſchoł njeje.

Awſtria. Pruſki póßłanz, knjes ſ Werther, j w tychle dnjach do Wina pſchijék a budże tam nétko ſaßo bydlicz.

Awſtriſke knjeżerſtwo je ſ franzowſkim wujednanje ſczinikо, po kotrymž budże nétko pſchekupſtwo a wikowanje bjes Awſtriju a Franzowſkej jara położene.

Ssejmy jenotliwych awſtriſkich krajow ßu ßwoje adreßy kbéžorej póßłali a je w nich wjele hórkeje wérnoſcze a jéreje ſkórżby wuprajene. To je ßo hewak tež hižom ſtało, ale zola je w Awſtriji kóżdy ras na hubjene miniſterſtwo pſchezo hiſchcze hubjeńſche pſchiſchko. Nó, ßnadž ßo tam ta wéż tola ſkónczinje porjedži a tam tola nékajki porjad naſtanje, pſchetož hewak to tak wonhľada, jako by Awſtria dołho wjazy wobſtacz njemóhła.

Nékotre nowiny powjedaja, ſo miniſterſtwo wjele wójſka do Galizije ſczele, dokelž ßu tam Rußojo wulke wójſko bliſko awſtriſkiſkich mjeſow w hromadu ſczahnyli, druhe nowiny pak pißaja, ſo ani jene ani druhe wérne njeje.

Franzowſka. Khéžorka Eugenia njeje do Roma jéła, ale péknje doma woſtała, dokelž wona ßnadž bamžej tola žanu pomoz njeby poſkiczicz móhła. — Dżélba franzowſkeho, hacz dotal w Romje ſtejazeho wójſka je ßo hižom domoj wroczika a poßleni Franzowſojo Rom hacz do 15. decembra wopuſchcza. Sandženu wutoru béchu woni hižom tamniſchi bamżowy hród wopuſchczili a wojakam bamża pſchepodali. Kak ßo bamżej nétko w Romje póndże abo hacz tam wón woſtanje, je njewéſte.

Kommißia, kotraž méjeſche po khéžorowej poruczności nowoſrjadowanje franzowſkeho wójſka wuradżicz, je ßwoje dżéło ſkónczika. Wona je mjenujzy wujednała, ſo ma franzowſke wójſko néſchto wjetſche bycz, hacz dotal, a ſo dyrbi tſélby po pruſkim waſchnju doſtacz.

Nékotre nowiny pißaja, ſo chze franzowſke knjeżerſtwo turkowſkemn ſultanej nékotre wójnſke łódże k pomozy poßłacz, dokelž teho wójſko hacz dotal kſcheſczijanow na kupje Krecze njeje do cziſta porasyczi móhło. (To by tola ſi a hańba było!)

Rußowſka. Khéžor je woſjewik, ſo ma katholſka zyrkej w Rußowſkej a Polſkej pſchichodnje jenož pod wyſchnoſczi ßwojeho kraja ſtacz a ſo wona ſ bamżom žadyn ſwjaſk wjazy méczj njeßmé. Tak némſke nowiny pißaja.

Dwajaßydomdżeßate ßerbſke kemſchenje w Dreżdżanach.

Pſchi rjanym mikym wjedrje bě druhu njedżelu adventa, 9. decembra t. l. wulka ßyła kemſcherjow ßerbſkeho naroda w kſchiżnej ßwjatnizy w Dreżdżanach k ßerbſkej Bożej ßłużbje ßo ſhromadżiła. Někotſi běchu ſ khětro dalokich wßow na lube ßerbſke kemſchenje ßem khwatali.

Boża ßłużba ſapocża ßo, każ hewak, dopołdnja w jidnaczich; kemſcherjo pak ßo hižo prjedy teho cżaßa wokoło Bożeho doma ſkhadżowachu a poſtrowjachu. Spowjednych ludżi, kotrychż bě hromadże 283, roswucżowaſche dwójzy knjes duchowny Łahoda ſ Lubija. Prědowanje dżerżeſche knjes duchowny Ryncż ſ Ketliż po ßłowach ßwjateho Matthęja 4, 1—10. Rosłożk bě tajkile: My wopomnimy „ſzenníka Janowe prědowanje jako prawe adventſke prědowanje.“ To ßame je 1) prědowanje k pokucże a k wobrocżenju, a 2) prědowanje ſboża a wjeßela.

Jako ßerbſki ſpěwar běſche knjes kantor Pjekař ſ Budyſchina ßem pſchiſchoł. — Khěrluſche běchu, każ hewak, ſe „ſpěwarſkich“ wożebje wotcżiſchcżane. Spěwachu pak ßo tele: do epiſtole cżo. 45 ſcht. 1—4, do prědowanja 54 ſcht. 5—10, do texta 127 ſcht. 10, po prědowanju 79, pſchi Bożej wjeczeri 183.

Prěnja Boża ßłużba w pſchichodnym lěcże ſměje ßo, da-li Bóh, njedżelu Lätare, 31. měrza 1867. — Njech ßerbſzy knjeża duchowni, a bjes nimi tež horjeka pomjenowanaj, tež dale ſ luboſczu k nam pſchikhadżeju. — Tón Knjes pak chżył ßwoje hnadne żohnowanje na naſche kemſchenja położicz!

Ze Serbow.

II. S Hodżija, 9. decembra. Wczera rano wokoło 8 hodżinow ſhromadżichu ßo tudy pola knjeſa fararja Imiſcha k diakon. Voigt, knjeża ryczeřkublerjo hrabja ſ Lippe nad Deberkezami, ſ Zenker nad Ssemichowom, ſ Zenker nad Darinom, Lohſa nad Brěſu a Schäfer nad Njeſdaſchezami, wucżerjo a někotſi ſaſtupjerjo naſcheje wożady, każ tež deputazija wucżeřſkeho towařſtwa (łużiſkeho) ſ biſkopſkeje ſtrony, ſo bychu ßo k prěnjemu wucżerjej k. Liſchzy do wucżernje podali a jemu ſbożopſchecże a dary luboſcże pſchepodali. K. Liſchka bě mjenujzy pſched 25 lětami we Łuhu do wucżeřſkeho ſaſtojnſtwa ſtupił. Horka pomjenowani podachu ßo wokoło 9 hodżinow pod nawjedżenjom wobeju kk. duchownoju a k. hrabje ſ Lippe do wucżeřſkeje ſtwy, w kotrejż k. Lieſchka runje ſpěwanſku hodżinu měješche, a jako běchu ßo knjeni Liſchkowa a někotre knjeni wucżeřki ſawołałe, wuſtupi k. farař ſe ßerbſkej ryczu. We wutrobu hnujazych ßłowach ſpomni wón na to, ſo je njebjeſki wótz k. Liſchzy 25. ßwjedżeń wucżeřſkeho ſaſtojnſtwa doczakacz dał, a kak je wón jeho we żiwjenju pſches wjeßele a ſrudne dny hnadnje pſchewodżał a pſchejeſche jemu dale w żiwjenju, w wucżenju a jako zyrkwinſkemu ſaſtojnikej Bożu daliſchu hnadu a jeho żohnowanje. Potom dżerżeſche knjes farař tež němſku ryczż. Spomniwſchi ſkónczńje na to, ſo je ßo jubilar ſtajnje ſa ßwěrneho dżěkacżerja w Bożej winizy wopokaſał a ſo je to tež jeho prjodkſtejerſtwo ſpóſnało a ſo je jemu teho dla wyßoke miniſterſtwo kultuża a ſjawneho wucżeńſtwa hižom pſched dwěmaj njedżelomaj titul „Kantor“ ſpożczikło. Tola je k. farař dekret, k temu pſchiſchłuſchazy, hacż k ßwjedżeńſkemu dnju pola ßebje ſthował, ſo by jón mohł ßwjedżeńſzy pſchepodacż, a tak noweho kantora cżim bóle ſwjeßelicż. Na to pokaſa wón na kraßne dary, kotrez ſaſtupjerjo wożady dżerżachu a pſchejeſche jemu, ſo by ßo na nich w ſtrowoſczi a w derjehiczu dołho ßwjeſelicż móhł. (Pſchepodate dary wot ryczeřkublerjow, duchowneju a wożadnych běchu pak: woßebny a kraßny regulator (cżaßnik), runje tajki tepich, 6 cżeżkich wulkich ßlěbornych kżizow a ßerbſke każ tež němſke ſpěwarſke w kraßnymaj ſwjaſkomaj. Wot wucżerjow wożady a biſkopſkeho wucżeřſkeho towařſtwa doſta wón: dyhſacżny cylinderſki cżaßnik a ßlěborny wěnz; dale rjane knihi „Palmblätter v. Gerok“ wot k. duch. Rychtarja w Neßwacżidle, tež wot wſchelakich druhich ſpěwy, liſty, ſbożopſchecża a t. d. K. diak. Voigt dopomni k. jubilara na tón ſpěw, kotryż běchu pſched 5 lětami na jeho duchownſkim 25lětnym jubileju jemu ſanjeßli: „Tón knjes mój ßwěrny paſtyr je“ a ſo by wón tež jubilarej pſches zyke, dali Bóh, dołhe żiwjenje ſawoſtacż chżył. Knjes zyrkwinſki wucżeř Zybla ſe Ssmilnej, jako pſchedßyda biſkopſkeho wucżeřſkeho towařſtwa, kotremuż k. jubilar hižom tójſchto lět pſchiſchłuſcha, wupraji ßwoje a wucżeřjow ſacżucża a ſbożopſchecża w krótkej tola jadrniwej ryczi.

Jako bě nowy knjes kantor ßwój najwutrobniſchi dżak ſjawnje wuprajił a kóżdemu wożebje ſ ruku ßo podżakował, tež knjes hrabja ſ Lippe jemu pißmo ſbożopſchecża wot pſchedßyby budyſkeho ßudniſtwa k. dwórſkeho radżicżela Hartenſteina pſchepodał, wuſpěwachu dżěczi a pſchitomni ſchtucżku khěrluſcha: „Njech Bohu dżakuje“. Dżěczi buchu domoj puſchczene a někotſi pſchitomni woteńdżechu, druſy pak podachu ßo do domu k. kantora, hdżeż ßo wſchelke pſchipoßłane pißma, spěwy a t. d. prjódkczidżachu, a wſchelke ßławy wunjeßechu.

Bjes tymi pſchepodatymi spěwami bě tež jedyn dlěſchi wot Horiżława, kotryż poł němſzy a pół ßerbſzy w 3 wotměnjatych němſkich a 3 ßerbſkich ryncżkach na żortne waſchnje żiwjenja běh jubilara wopiża. Potom ßwjeczeſche ßo w mjeńſchej ſhromadżiſnje w domje jubilara dżeń jubileja. Bóh daj cżeſczenemu jubilarej hiſchcże dołhe żiwjenje, ſo by tež ßwój 25lětny kantorſki jubileum doczakał, a, każ hacż dotal, Bohu k cżeſczi a ßobucżlowjekam k żohnowanju ſkutkowacż móhł! —

S Ralbiz. Sandźenu ſrjedu 12. decembra je ßo nasch nowy kapłan k. Łuscźanski k nam pscheßydlił.

S Delneho Wujeſda. Schtwórtk 6. decembra wjecźor ½10 hodźinow wudyri tudy woheń a wotpalichu ßo wschitke twarjenja ſahrodnika Jeńka, krawza a khéžkarja Sserba a bróžeń bětnarja Kreibiga.

Na wschěch Sserbow.

K cźaßopißam, w lubej ßerſkej ryczi wukhadźazym ßłuſcha też „Łužičan“. W lěcze 1860 w Budyſchinje ſałożeny, je tón ßamy nětko hižom 7 lět Sserbow wužitk pytał. Schto dha Łužiczan chze? Wón chze ßerbſki lud duchownje ſběhacź a jeho nawjedźitoſcź ßobu pſchiſporjecź pomhacź. To wón cźini, hdyž Sserbam jara duſchnu ſabawu a wſchelake woßebne powucźenja podawa, jako rjane powjedancźka, pěkne ſpěwy, wopißowanja zuſych krajow a ludow, roswucźowanja ſ Bożeje pſchirody, powjeſcze ſ krajow naſchich ßłowjanſkich bratrow a druhe rjane wězy. A tajku bohatu zyrobu ſa duch a wutrobu Łužiczan hiſchcze jara tunjo poſkicźa, pſchetoż wón płacźi pokłětnje jeno 7½ nßl. Nowy prawopiß, w kotrymž Łužiczan wukhadźa, ßo ſ narożenjom ßnadneje prózy jara derje cźita, a ſchtóž jón pſchiwuknje, wotewri ßebi ſ tym wrota k wjetſchej nawjedźitoſcźi. Podpißana kniharnja je dźenßa jene Łužiczanowe cźißko jako pokaſku k Nowinam pſchipokłożiła a ſa tajkich, kotſiž chzedźa ßebi Łužiczana na nowe lěto dźerżecź, też hiſchcze papjerku pſchidała, na kotruž trjebaju jeno ßwoje mjeno napißacź a ju potom na tym póſcze wotedacź, ſ wotkal hewak ßwoje liſty doſtawaju. Schtóž ßebi teho dla hiſchcze ßerbſku ryczi jako drohe herbſtwo ßwojich wótzow waži a ju jako rjany dar miłoſcźiweho Boha wobhladuje: ſchtóž ßwěru ſa tym honi, ſo by ßo pornjo druhim na ſkhodźeńk powſchitkownje nawjedźitoſcze naſcheho cźaßa poſběhnył a tak ſa dobreho a ſdźěłaneho Sserba płacźił: tón ſkaſaj ßebi ſkerje a lěpje (pak na póſcze, pak w podpißanej kniharni) Łužiczana, kiž budze też w lěcze 1867 kóždu druhu ßobotu w měßazu tudy w Budyſchinje wukhadźecź. Bóh daj, ſo bychu tele ßłowa bjeſ płoda njewoſtałe!

Kniharnja **Smolerja a Pjecha**
w Budyſchinje.

Cyrkwinske powjeſće.

Křćenaj:

Michałska cyrkej: Jan Ernſt Wylem, Korle Benjamina Müllera, wobhdlerja w Małym Wjelkowje, ß. — Auguſta Klara n. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 28. novembra: Marja Thekla rodź. Antez, Jana Flanderki, privatiera w Neubeuernje, mandźelſka, 82 lět. (Wona wumrje w Neubeuernje a bu na budyſki Mikławſchk hrjebany.) — 29., Ernſt Hermann, Jana Pjetſchki, wulkoſahrodnika w Toroňzach, ß., 2 l. 3 m. 11 d. — 30., Jan Auguſt, Jana Běrki, wobhdlerja w Budyſchinje, ß., 3 l. 3 m. 11 d. — 1. decembra: Marja Roſina rodź. Guttez, Pětra Nowotneho, měſchcźana a kublerja w Budyſchinje, mandźelſka, 60 l. — 2., Friederika Amalia rodź. Petermannez, njebo Jana Mikle, ſchewza a khéžkarja w Dobruſchi, wudowa, 78 l. 8 m. 17 d. — 5., Marja rodź. Weiſez, Handrija Ssykory, khéžerja na Židowje, mandźelſka, 44 l. 11 m.

Pschedawanje drjewa.

Na ſchcźeńcźanſkim reviru je drjewniſchcźo wotewrjene a ſteja tam ßlědoważe drjewa na pſchedań:

kloſtr wolſchoweho ſchcźěpoweho drjewa ¾ dołhoſcze po 5 tl. 2½ nßl.
kloſtr khójnoweho ſchcźěpoweho drjewa ¾ dołhoſcze po 5 tl. 2½ nßl.
kloſtr khójnowych hałoſow po 3 tl. 2½ nßl.
kloſtr khójnowych łucźłanych pjeńkow po 2 tl. 17½ nßl.
kopa khójnowych walcźkow po 2 tl. 2½ nßl., a je hajniſki pjenjes ßobu wopſchijaty.

W Schcźeńzy. **Tſchacher,** hajnik.

Doſpołne wupſchedawanje

płatowych a bawmjanych wurěſnych tworow ſměje ßo wot dźenßniſcheho dnja w domje podpißaneje na wulkej bratrowſkej haßy cźo. 188.

W Budyſchinje, 6. decembra 1866.

Juliana Bieſoltowa.

Doſpołne wupſchedawanje.

Mojim lubodrohim Sserbam dawam ſ tutym k nawjedźenju, ſo budu tutón hodowny hermank ßwój zyły, bohacze ſrjadowany ſkład ſchtrymparſkich tworow po poniżenych płacźiſnach zyle wupſchedawacź, na cźoż tych kedźbliwych cźinju, kotſiž ßnadź tajkich tworow potrjebaja. **Handrij Nutſchank**

ſchtrymparſki miſchtr.

Ssuche droždże

ma wſchědnje cźerſtwe na pſchedań

J. T. Schulza na lawſkej haßy.

Ssuche droždże

wſchědnje cźerſtwe a woßebneje dobroſcze porucza

J. G. F. Nieckſch.

Jena kowarnja ſe wſchěm gratom je na pſchedań a móże ßo wſcho dalſche w kowarni w Hnaſchezach ſhonicź.

Se Sserbow do Sserbow.

Tež bjes Sserbami poczina ßo wjele wo němſkim parlamencze rycžecz a we wſchelakich němſkich nowinach hižom kandidatow prjódkſtajeja, kotſiž bychu ßo ſa njón jako ſapoßłanzy wuſwolicz měli. Duž tež my Sserbja budyſkeje wokolnoſcze njeßmjemy dale mjelczecz, ale dyrbimy na tajkeho muża pokaſowacz, kiž by ßo wot 3. wolbneho wokrjeßa ſa ſapoßłanza na němſki parlament wuſwolicz měł. A my chzemy teho dla na tajkeho knjeſa ſpomnicz, kotremuž budże kóždy ſ hłubokoſcze wutroby wobßwědczicz móz, kak je ßo wón w najczeßniſchich a najczežſchich czaßach ſ njeſpróznjwej ßwěrnoſczu, ſ radu a ſkutkom jako khrobły a njekhabłazy rycžeŕ wopokaſał a na tajke waſchnje pſches ßwoju wuſtojnoſcz, wutrobitoſcz a ſtarobliwoſcz, wo dnjo a w nozy žaneje prózy njelutowajo, nam wſchelke nuſy a wobczežnoſcze połožił. Kotremu Sserbej 3. wolbneho wokrjeßa dyrbjało to zuſe bycz, ſchto je ßo naſch knjes hamtſki hetman **ſe Salza a Lichtenau** w poßlenim wójnſkim czaßu ſa naß ſtaraŕ a prózowaŕ, a my ßebi myßlimy, ſo zyle po jich wutrobje czinimy, hdyž jim tuteho wjeleſaßkužbneho knjeſa jako kandidata prjódkſtajimy, kiž by ßo wot 3. wolbneho wokrjeßa jako ſapoßłanz ſa němſki parlament wuſwolił. Wón je k temu kmany, wón je teho hódny a budże na parlamencze wěſcze po žadanjach kóždeje ſakſkoßerbſkeje wutroby ſkutkowacz.

Wjele Sserbow.

Sliczbowanje a dżak.

Bóh tón knjes je naß 5. a 20. februara t. l. ſ wohenjom jara domaphtaŕ, ale nam tež ſpósnacz daŕ, ſo mamy ßmilnych a ßwěrnych bliżſchich w bliſkoſczi a dalokoſczi, kotſiž naß w czaßu naſcheho njeſboża luboſczìwje podpjerachu a ſ darami ßmilnoſeziweje luboſcze naſchu nuſu pomjeńſchachu.

Dokelž ßmy nětko ſ Božej pomozu naſche nowe domy natwarili a wobczahnyli, dżerżimy ſa ßwoju pſchißłuſchnoſcz, ſliczbowanje wotpołożicz wo doſtatych darach kſcheſczijanſkeje luboſcze. Tuto w ßlědowaznym ſapißu czinjo prajimy ſ dobom najwutrobniſchi dżak wſchitkim tym, kotſiž naß w naſchim njeſbožu tak bohacze ſ darami luboſcze na pjenjeſach, žicze, khlěbje, pizy ſa ſtót, ſ fórami a t. d. podpjerachu. Bóh chzyk ſa to wſchitkich bohacze žohnowacz ſ czaßnymi, woßebje paŕ ſ wěczńymi kubłami, a kóždeho pſched njeſbožom hnadnje ſwarnowacz.

W Jeńkezach, 12. decembra 1866. **Wotpaleni.**

Sapiß doſtatych darow:

Kubſchiſka gmejna 21 tl. 11 ngl. a 165 wakow ßłomy a 21 walczkow ßyna; kk. kublerjo Pjetſchka, Hohlfeld a Nowak w Toroňzach 1 kop 4 wakow ßłomy, 28 walczkow ßyna, 2 kórzaj wowßa a 4 pokruty; boſchiſka gmejna 41 tl. 6 ngl. 5 np., 158 woklepjow ßłomy, 50 walczkow ßyna a 28 pokrutow; konjeczanſka gmejna 32 tl. 3 ngl.; delnokinjanſka gmejna 24 tl. 24 ngl.; tſélanſka gmejna 20 tl. 12 ngl. 5 np.; bórkiczanſka gmejna 8 tl. a 10 kórzow wowßa ſ měchami; rycžerkubleŕ knjes ſ Döring nad Porſchizami 3 tl.; knjes farar Trautmann w Porſchizach 2 tl.; porſchiſka gmejna 18 tl. 18 ngl. 3 np. a 10½ kórza rożki ſ měchami a 2 pokrucze; lětonjanſka gmejna 15 tl. — ngl. 2 np.; trjebjeńczanſka gmejna 14 tl. 23 ngl. 5 np.; meſchiſka gmejna 21 tl. — ngl. 5 np.; wajiczanſka gmejna 12 tl. 22 ngl.; kk. kublerjo Handrij Lehmann, Kſchižank, rychtaŕ Auguſt Lehmann a Höfling w Sczijezach 12 tl. 10 ngl.; k. farar Wetzka w Budyſchinje wot njeho a pſches njeho 11 tl. 20 ngl.; k. diakon Mrós w Budyſchinje wot njeho a pſches njeho 9 tl. 22 ngl. 5 np.; hornokomorowſka gmejna 4 tl.; ſchekeczanſka gmejna 12 tl.; hruboczanſka gmejna 11 tl. 20 ngl. 5 np.; ßokolczanſka gmejna 2 tl. 5 ngl.; raboczanſka gmejna 7 tl. 23 ngl.; wuriczanſka gmejna 10 tl. 5 np.; brěſowſka gmejna 20 tl. 2 ngl.; hownjowſka gmejna 4 tl. 21 ngl.; kk. kublerjo Schrader, Lětaŕ a Dóka w Hornej Kinje 2 tl., 2 kórzaj wowßa, 1 kórz jeczmjenja; kk. młynk-wobßedžeŕ Rychtaŕ, Handrij Bjeńſch, Jan Bjeńſch a Jeńko w Jeńkezach 11 tl., 1 kórz wowßa; zyžeczanſka gmejna 14 tl. 15 ngl., 1 kopu ßłomy a 6 walczkow ßyna; hrěſyneczanſka gmejna 15 tl. 15 ngl.; Židow 20 tl. 7 ngl., 328 wakow ßłomy; k. pjekarſki miſchtr Frenzel na Židowje 1 měch wotrubow; wadeczanſka gmejna 18 tl.; rachlowſka gmejna 8 tl. 7 ngl. 5 np., 2 kórzaj jeczmjenja a 3½ kórza wowßa ſe 4 měchami; ßowrjeczanſka gmejna 16 tl. 6 ngl.; bukiczanſka gmejna 15 tl. 25 ngl., 2½ kórza a ¼ rożki ſ měchami, 1 kopu ßłomy a 9 walczkow ßyna; ßłonoborſcheczanſka gmejna 10 tl. 24 ngl.; bělczanſka gmejna 11 tl. 28 ngl. 5 np.; dobruſchanſka gmejna 5 tl. 18 ngl. 5 np.; krakeczanſka gmejna 9 tl. 12 ngl. 5 np.; delnohórczanſka gmejna 10 tl.; knjes kubleŕ Förſtaŕ w Něwßezach 5 tl.; kotwaſczanſka gmejna 8 tl. 22 ngl. 5 np., 1 kopu 4 waky ßłomy, 1 kórz wowßa, 1¾ kórza wowßa a ½ kórza jeczmjenja; kk. kublerjej Kmoch a Soba w Kotwaſy 11 tl.; pſchiſcheczanſka gmejna 2 kórzaj rożki a 2 kórzaj wowßa; błożanſka gmejna 8 tl.; k. kubleŕ Mjerwa w Czemjerizach 1 tl.; frěſchinſka gmejna 10 tl.; hnaſcheczanſka gmejna 12 tl.; nadżanczanſka gmejna 7 pokrutow.

Hewak ßu Handrij Albinus, Michaŕ Roſtok, Handrij Hofmann, Handrij Kalich, Auguſt Lindner, Jan Grund, Jurij Bambor, Michaŕ Ducžman, Handrij Garbaŕ — wſchitzy w Jeńkezach — wotpalenym jara ważne dary a podpjery dobroczìwje ſpožczili.

Reinſke włoſke worjechi

rjany lětuſchi płód doſta a porucża po centnarjach a w jenotliwym

J. G. F. Nieckſch.

Skład schpihelow, ſtotychkromow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Skład

ſchkleńzowych, porzelanowych a ſteingutowych tworow

Rudolpha Wilhelma

na ßerbſkej haßy cžo. 20

najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczíſnach ſ tutym porucža.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſcži, ſažwanju, bróſtowym cžerpjenju, ſchijowej wobcžežnoſcži a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenoż woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Wóſkowz (Wachsſtock)

žołty a běły w najlěpſchej dobroſcži a ßo njekurjazy, pěknje molowane a wupyſchene wóſkowzy, małe wóſkowe a ſtearinowe ßwěcžki we wſchěch wulkoſcžach na hodowny ſchtom a ſa dźěcži, wulke zyrkwinſke ßwězy we wſchitkich wulkoſcžach a jaßnje ßwěcžaze ſtearinki a kojowe ßwězy,

toilettowe mydła, kokoßowe mydła

pommady, włoßowy wolij, žerdkate pommady we wulkim wubjerku,

zyle ßyche mydło, žołte mydło, živizowe a maſne mydło

kaž tež ſodu a ſchterku, wſchitko w najwoßebniſchej tworje a po możnoſcži tunjo porucža mydłowy fabrikant

Herrmann Puy na ßerbſkej haßy cžo. 29.

Saßopſchedawarjo dóſtanu rabatt.

Wulku dźělbu **luſtra** lěpſcheje dobroſcze a kiž ßo k hodownym daram hodźi, porucža po woßebje tunich płaczíſnach

Jan Jurij Pahn.

Bely brostſyrop

H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,

kiž ßo we nowſchim cžaßu **najbóle wot lěkarjow pſche kaſchel, ſchijowe, bróſtowe a płuzowe bolenje** porucža, ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſtajnje na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

H. Grieshammer

w Budyſchinje

porucža po najtuniſchich płacžiſnach

kalk, kamjente wuhlo, brunizu, hnójne ſrědki, guano, cement, murjerſke zyhle, drainſke roły

na budyſkim dwórniſchcžu ſ napſchecža kubłokubi. Komptoir tež tam a na ſwonknej lawſkej haßy 819.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, porucža wulki wubjerk kaſchczow ſ dubowehо, khójnowehо a jědlowehо drjewa.

Kaſchcže,

wužkobjene, ſrěnje a ordinarne, porucža pſchi potrjebnoſcži dobrocžiwemu wobkedžbowanju.

W Budyſchinje na ſerbſkej haßy cžo. 20.

Auguſt Jannaſch, tyſcherſki miſchtr.

Pjecžny zokór, zyły, punt po 46 np.,
" " drobny, " " 46 "
poßleńſchi po 5 puntach tunſchi,
wulke róſynki punt po 56 a 44 np.,
małe róſynki punt po 45 a 40 np.,
mandle, citrony, korjenje,
korjenſki wolij, rajß najtuniſcho,
khojeſ punt po 70, 80, 90, 96, 100 np. a t. d.,
ſyrop punt po 16, 18, 20, 40 np.,
cigarry po tunjej płacžiſnje

porucža **Rudolph Hölzer**

na rózku ſerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Ssuche drožđže

wſchědnje cžerſtwe, porucža

Rudolph Hölzer.

Wutykane konje,

na kolebankach a koleßach ſtejaze, ſ woſom a bjes woſa, porucža najtuniſcho **E. G. Leuner**

na bohatej haßy.

E. G. Leuner,

rjemjenjeŕ na bohatej haßy

porucža k hodownemu ßwjedženju ßwój ſkład **kófrow, puczowanſkich, hońtſkich, pjenježnych a knjenjazych taſchow, ßlow, podwjaſkow,** kaž tež wſchitke druhe tajke twory k dobrocžiwemu wobkedžbowanju.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy,

ſolarwolijowe latarnje, ligroinowe lampy a ligroin, prima **ſolarwolij** a najlěpſchi penſylvanſki **ſemſki wolij** a **petroleum** porucža

Herrmann Rachlitz,

klempnarſki miſchtr na žitnej haßy cžo. 50.

Fabrika harmonikow.

Phyſharmoniki a cžahanſke harmoniki dźěła a porjedža, klawiry hłoßuje a wucžbu w hraczu harmonikow dawa

Korla Gerber w Budyſchinje
na wulkej bratrowſkej haßy cžo. 202.

☞ Tež je tón ßamy hotowy, pſchi woßebnych ſkładnoſcžach jako pſchi kwaßach a t. d. ſ jenym nowym, wot njeho wunamakanym inſtrumentom hracž, kotrež 5 druhe inſtrumenty ſaſtupi.

K prjódkſtejazemu hodownemu ßwjedženjej lubym Sserbam a Sserbowkam ßwój ſkład

najlěpſcheje pſchenčzneje muki

po najtuniſchej płacžiſnje najpodwolniſcho poruczam.

W Budyſchinje, 6. decembra 1866.

Mörbitz we wulkich młynach.

Mukowe khlamy P. Kaplerja

w Budyſchinje na kamjentej haßy cžo. 567 poruczeja **pſchenczny muku** N. OO., N. O., N. I., N. II., **ržanu muku** N. I., N. II.,
pizowy griß a **wotrubu**
po najtuniſchich płacžiſnach.

Ssorbſke lutherſke knihowne towarſtwo.

Cžeſcženi a lubi ßobuſtawy, da-li Bóh, w najbliſchim cžaßu doſtanu

a) **Domjazy woltař.** Seſtajał H. Imiſch, farař w Hodžiju.
b) **Rosprawu** wo naležnoſcžach naſcheho towarſtwa.
c) **Bibliſki pucznik** ſa wſchitke dny ljeta 1867, ſeſtajany wot K. B. Kaniga, fararja w Klukſchu.

W Hodžiju, 12. decembra 1866. **H. Imiſch.**

Powschitkomna aßekuranza w Trieſcze

ſawěſczuje pſchi **rukowanſkim fondsu** wot:

21 millionow 2 ſczě tyßaz ſchěßnakow

a) **twory, mobilije, žnjeńſke płody** a t. d., pſche **wóhnjowu ſchkodu;**
b) **kubła na dróhach** pſche **transportnu ſchkodu;**
c) poſkiczuje ſawěſczenja na **žiwjenje cžłowjekow** na najwſchelakſche waſchnje ſa **najtuniſche twjerde prämije** a wuſtaja policy po **pruſkim kourancze**

Tuto towarſtwo je w lětcze 1865 ſa 12452 ſchkodowanjow ſummu wot 4 millionow 359 tyßaz 283 ſchěßnakow a 22 krajzarjow wupłaczilo.

K kóždemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

w Budyſchinje: **Julius Altmann,**
w Lubiju: **W. Rothe,**
we Wóſporku: **Bernh. Hilbenz,**
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel.**

S tutym dowolam ßebi, moje

materialtworowe khlamy

pod ßlubjenjom najlěpſcheje twory po wſchomožno najtuniſchich płaczišnach k dobroczinwemu wobkedžbowanju nanajlěpje poruczicz.

David Berger na žitnej haßy.

Pizowy griß a rżane wotruby

poruczа a pſchedawa we wjetſchich a mjeńſchich dźělbach

R. Binner w Rakezach.

Petrolejowe lampy najlěpſcheje twarby we wulkim wubjerku, cziſty wodojaßny **petroleum, ſolarwolij** a **fotogen** pſchedawa w jenotliwym a w zyłym jara tunjo

R. Binner w Rakezach.

Prawdźiwe oberndorfſke **runklizowe ßymjo** ſnateje dobroſcze a woßebneje płódnoſcze poruczа centnar po 16 tl.

R. Binner w Rakezach.

W Klukſchu cžo. 24 je jena khěża ſ trawnej, ßadowej a ßolotowej ſahrodku, kaž tež ſ kruchom pola na pſchedań.

Mydłarnja
Moritza Lehmanna
na bohatej haßy pódla póſta

poruczа ßwój derje ſrjadowany ſkład

parfümerijow,
woſkowych a ſtearinowych tworow

dobroczinwemu wobkedžbowanju.

Hólczеj ſprawnych ſtarſchich, kotryž chze kowarſtwo nawuknycz, może hnydom do wuczby ſtupicz pola Jana Schneidera w Lipiczu.

Ssuchi torf

je na rycžerkuble w Pſowjach na pſchedań, 1000 po 1 tl. ſ wuwſaczom lodowanſkeho pjenjeſa.

Pötka.

Drjewo na pſchedań.

Na pſchedań ſteja ßylne khójnowe ſchczěpowe a pjeńkowe kloſtry, teho runja walczki w kopach w drjewnijſchczu pola Jatſjobja, teho runja w Kupoj zyle ßuche khójnowe pfoſty a deſki, wot 6 a 8 łohczi dołhoſcze.

Beyrich.

Łužičan čo. 12 je wuſchoł.

Sjawny džak.

S Božej hnadnej pomozu ßym ja ßwoje, 5. februara pſches woheń ſhubjene wobydlenje ſ wulkej prózu a ſ wjele ſtaroſczemi ſaßo tak daloko natwarił, ſo mózu je wobydliez. Pſchi nutſczehnjenju do tuteho noweho wobydlenja czuju ßo wot wutroby nuczeny, wſchitkim tym, kotſiž mi w czaßu njeſboża k pomozy běchu a mje podpjerachu ſ dobrej radu, ſ hoſpodu, ſ fórami a ßmilnymi darami wſchelakeho waſchnja, najwutrobniſchi džak ſ tutym prajicz, ſ próſtwu k njebjeſkemu wótcej, wón chzył kóždemu mojich dobroczelow ſa to bohaty ſarunar na czaßnych a wěczných kubłach byez a wſchitkich pſched kóždym njeſbożom ſwarnowacz.

W Jeńkezach 12. decembra 1866.

Jurij Redo.

Nakładnikaj: Smolerſ a Pjech. Ciſć **L. A. Donnerhaka** w Budyšinje.

Tutemu cžißłu je 12. cžo. Łužiczana t. l. pſchipołożene.

Čisło 51. ~ 22. decembra. ~ 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Klukscha. — Hans Depla a Mots Tunka.. — Cyrkwinske powjesće. — Nawěštnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
15. decembra 1866.

Dowoz: 7153 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.
Pšeńca . .	6	25	—	6	10	—	7	—	—	6	10	—
Rožka . .	4	25	—	4	20	5	4	27	5	4	20	—
Jećmjeń . .	3	22	5	3	15	—	3	26	—	3	22	5
Wowš . .	2	—	—	1	20	—	2	—	—	1	25	—
Hroch . . .	—	—	—	—	—	—	5	7	5	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	7	15	—	—	—	—
Jahły . .	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	19	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna .	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Selowe mydło, po 5 ngl.,
mandlowe mydło, po 5 ngl.
glycerinowe mydło, 3 po 7 ngl.,
schwablowe mydło, po 5 a 2½ ngl.,
toiletske mydło, po 5 a 2½ ngl.,
Königowy myjny polver, po 2½ ngl.,
balsam sa kadźenje, po 5 a 2½ ngl.,
wonjaze kišak (Duftessig), po 5 ngl.,
kralowski kadźeński polver, po 2½ ngl.,
eau de Cologne, po 4 a 6 ngl.,
odontina, po 10 ngl.,
lodopomada, po 7½ ngl.,
lěšnowokmowa pomada, po 7½ ngl.,
mydło pšche wosabjeńki, po 3 ngl.,
žołćowe mydło, po 3 ngl.,
semskoworjechowe mydło, po 3 ngl.,
bimsteinowe mydło, po 1½, 2 a 3 ngl.,
mydło sa truhanje, po 2 ngl.,
tinktura sa kadźenje, po 4 ngl.,
kwětkoeßenza, po 3 ngl.,
rózowa eßenza, po 5 ngl.,
žynowy bouquet, po 10 ngl.,
parfume royal, po 7 ngl.,
rozowa pomada, po 5 ngl.,
khojnojohline mydło, po 3 ngl.
je na pschedań pola **Heinr. Jul. Lincki.**

700 tl. w zyłym abo dźělene ma na wupožčenje poručene J. Hobraf pod hrodom čo. 14.

Dobry tórf (we wulkich kruchach), 1000 po 1 tl. 6 ngl. pschedawa na rycherfuble **Połpizy** pola Klukscha **Dietrich**, inspektaŕ.

Druhi dźeń hodow budźa
w Drožđžiju reje
wotdźerżane. — Po mojim wróćenju s wójny proschu ja porschiskich, kaž tež druhich młodych hólzow s wokolnych wšow, mje sašo pschecźelniwje wopytacź.
Ernst Kaspark.

Druhi dźeń hodow
reje w Ssowrjezach,
na čoż najpodwolnischo pscheproschuje
Handrij Kmoch.

Aukzia palneho drjewa.
Schtwórtk 27. decembra dopołdnja wot 10 hodźinow budźa šo na lěšowym reviru Zympl u 400 kloftrow khójnoweho schćěpoweho drjewa, šucheho a wot šrěnjeje tołstoscze, sa hotowe pjenjesy na pscheźadźowanje pschedawacź.
Shromadźisna sady turjowskeho forbarka w drjewnischczu.
W Zympl a w decembru 1866.
Zeutschler, hajnik.

Suche drožđze
wschědnje czerstwe, porucza **Carl Noack**
na swonkownej lawskej haßy.

Glühwein, najlěpscheje dobroscze, bleschu po 15 ngl.,
bischof, se selenymi oranžami hotowany, bl. po 9 ngl.,
ostindiski himbjerowy liqueur, bl. po 15 ngl.,
prawdźity stary jamaika-rum, bl. 20 ngl. a 1 tl.,
westindiski rum, bl. po 10 ngl.,
arac de Batavia, bl. po 20 ngl.,
schlummer-punsch-eßenz, bl. po 22 ngl.,
citronowy punsch-eßenz, bl. po 15 a 20 ngl.,
stary cognac, bl. po 20 ngl.
dosta na pschedań **Heinr. Jul. Lincka.**

Hornoschlesynski kalk
žym sašo dostał. **H. Grieshammer.**

Sakſka. Jeho majeſtoſcz kral Jan je pſches ſhromadne miniſterſtwo ßwój dżak a ßwoje pſchipósnacze wſchitkim tym ſjawnje wuprajicz dał, kotſiż ßu we wójnſkim cżaßu a po nim ranjenym a ſkhorjenym wojakam k pomozy byli a jich hladali. — Paßkarty na lěto 1867 budża jaßnomódreje barby.

Druha komora je 45,000 tl. k ſakoženju jeneho nowego wucżeŕſkeho ſeminara jenohłóßnje pſchiſwolika. — Sakſke knjeżerſtwo je wobſankнyło, ſa kraj 12 millionow toleŕ pożczicz. Na termiji, kotraż bě teho dla poſtajena, njetrajeſche żaneje pok hodżiny, ſo běchu tute pjenjeſy knjeżerſtwu wot wſchelakich pjenjeżnikow poſkiczene. — Sańdżeny tydżeń je ßo ſbytk ſakſkeje wójnſkeje kontribuzije, mjenujzy 4 millionу toleŕ do Barlina póßkał a je nětko wot Sakſkeje w tajkim naſtupanju wſcho ſapłacżene.

Měſto Kamjeńz je budyſkemu hamtſkemu hetmanej ſe Salza u. Lichtenau dżaknu adreßu ſa jeho wużitne a dobroczinwe ſkutkowanje w cżaßu wójny poßłako. — Teho runja je jemu deputazia budyſkeho ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa 13. decembra tajku adreßu pſchepodała.

Dokelż je w Czechach ſtótny mór ſ nowa wudyrił, dha ßo wot tam ani howjada, ani wowzy a koſy do Sakſkeje pſchedawacż njeßmjedża.

Měſto Budyſchin je na to, ſchtoż je wójnſkich khoſtow měko, něhdże 70,000 tl. wobliczilo, Biſkopizy 15,613 tl., Kamjeńz 2248 tl., Kinsbórk 1715 tl., Połcżniza 648 tl., wßu budyſkeho ßudniſkeho hamta pak 31,220 tl., biſkopſkeho 20,777 tl., kamjeńſkeho 12,494 tl., kinsbórkſkeho 6017 tl., rakeczanſkeho 8787 tl., nowoſalzaſkeho 8703 tl., ſchěrachowſkeho 10,590 tl. a pókeżniſkeho 4000 tl.

Kralowſke miniſterſtwo je ſakſkemu ßejmej tón namjet ſtajiło, ſo by ßo wurunanje wójnſtich thóſtow, kotreż je ſchtó měk, na to waſchnje ſtako, ſo by kóżdy doſtał: 1) ſa wojaka na dżeń 10 nßl., 2) ſa wyſchka 1 tl. 3) ſa konja 10 nßl., 4) ſa centnar wówßa 2 tl., ſa centnar ßyna 25 nßl., ſa centnar ßłomy 22 nßl. abo ſa kopu 8 tl. Shromadna ſumma tajkich khóſtow je na 3 millionу toleŕ wobliczena a ßmě ßo do prědka prajicz, ſo ſakſki ßejm tajke wurunanje a ſarunanje ſa dobre ſpósnaje.

S Lipſka pißaja: Sańdżenu póndżelu mějeſche ßo tudy wěſty Künſchner teho dla wot żiwjenja k ßmjerczi wotprawicz, dokelż bě tudomneho pſchekupza Markerta ſkónzował. Wón bě hižom na ſchafocze pſchiwjaſany a pod ßekeru ßunjeny, ale jako chżyſche kat ßekeru na njeho dele puſchczicz a jemu hłowu wotrubnycz, dha w tym ßamym wokomiknjenju poßelnik ſ telegrafiſkeho hamta, halt wołajo, pſchiběża. W tej depeſchi, kotruż wón pſchinjeße, ſtejeſche, ſo je kral Jan Künſchnera k cżaßżiwjeńſkemu jaſtwu wobhnadżił. Duż bu tutón ſaßo wotwjaſany a do jaſtwa wotwjedżeny.

Prußy. Sakſki kral Jan a ſakſki krónprynz Albert ſtaj ſańdżenu njedżelu wjecżor ½8 hodżinow do Barlina pſchijěkoj. Pruſki kral je jimaj hacż do Großbeerena napſchecżiwo jěł a jeju tam najpſchecżelniſcho powitał. Jako wonaj na barlinſke dwórniſchczo pſchijědżeſchtaj, poſtrowichu jeju tam wſchitzy pruſzy prynzojo, miniſtrjo a wjele wyßokich zivilnych a wojerſkich ſaſtojnikow a hudżba wojerſkeje cżeßneje ſtraże (wachi) hrajeſche ſakſku hymnu „Toh' krala żohnuj Bóh!“ Wonaj potom ſ pruſkim kralom do kralowſkeho hrodu jědżeſchtaj a ßylnje ſhromadżeny lud tym wyßokim knjeżim na dwórniſchczu a po haßach ßylnje ßławu wołaſche. Na kralowſkim hrodże, hdżeż mějeſchtaj taj wyßokaj hoſczej bydlicz, wonaj potom ſ pruſkej kralowſkej ßwójbu wjecżerjeſchtaj. Póndżelu poda ßo kral Jan dopołdnja ke mſchi a popołdnju běſche jemu a krónprynzej Albertej k cżeſczi pyſchna hoſczina w kralowſkim hrodże. Naſajtra pſchińdżechu wſchelazy wyßozy knjeża, bjes nimi miniſtraj Bismark a Roon, każ też wjetſchi dżěl zuſnych póßłanzow k kralej Janej, ſo bychu jemu ßwoje pocżeſczowanje wopokaſali; popołdnju běſchtaj kral Jan a krónprynz Albert pola pruſkeho krónprynza na wopytanju a potom pola ſwudowjeneje kraloweje Hilżbjety na wobjedże, k wjecżeri pak pſchi nětcziſchej kralowej. S Barlina ſtaj ßo wonaj ßrjedu dopołdnja w 11 hodżinach na dompucz podałoj a bu jimaj pſchi wotjědżenju tak derje wot pruſkeje kralowſkeje ßwójby, każ też wot wyßokich knjeżich a luda wſcho mózne pocżeſczowanje wopokaſane. — Schto je kral Jan w Barlinje wujednał, njeje hiſchcże ſnate, ale ſo je tam wěſcze k lěpſchemu ſakſkeho kraja ſkutkował a pruſkeho krala pſchepokaſał, ſo budże wón nětko ſ najwjetſchej ßwěrnoſczu k njemu ſtejecz, to móże ßebi kóżdy khroble myßlicz.

Miniſter hrabja Bismark hiſchcże pſchezo tak ſtrowy njeje, ſo by tak dżěłacz ßměł, kak by chżył a duż wón jenoż druhdy na maku khwilku do jednanjow druheje komory pſchińdże. — W tutych dnjach ßu kommißarjo wſchitkich tych němſkich wjerchow, kotſiż do połnóżnoněmſkeho ſwjaſka ßłuſcheja, w Barlinje ſhromadżeni, ſo bychu ſrjadowanje pſchichodneho połnóżnoněmſkeho parlamenta dowuradżili.

Połnóżnoněmſki palament ſměje ßwoje jednanja najſkerje w domje prěnjeje komory w Barlinje a budża ßo te najpoſdżiſcho wokoło 15. februara 1867 ſapocżecz.

Awſtria. Kak chże khěżor ßwoje khěżorſtwo po prawym ſ nowa ſrjadowacz, to hiſchcże pſchezo jaßnje widżecz njeje; pſchetoż Wuherſzy tak wjele mozy żadaja, każ to żane knjeżerſtwo żanemu ludej pſchiſwolicz njemóże, jeli ßo nochże zyle do jeho wole dacz. — W Awſtriji je wſchak nětko cżeżko knjeżicz. Prjedy mějachu tam Němzy wſchě prawa a dokelż dyrbja nětko też Sſkowjenjo ſ nimi rune prawa doſtacz, dha ßu awſtriſzy Němzy ſ tym njeſpokojni a bychu ßo najradſcho k Pruſkej pſchiſankнyli. Żadyn lud w tu khwilu w Awſtriji ſ pokojom njeje a duż je lohko wěricz, ſo ßo tam żanemu prawje njelubi,

wożebje dokelž w Awstriji hižom nětko žama khudoba knjezi a kraj ſ kóždym létom do wjetſcheho dołha léſe.

Hrabja Clam-Gallas, kotremuž winu dawaja, ſo je jeho dla wożebje kralowejhradſka bitwa ſhubjena, běſche knižku wudał, w kotrejž wſcho na generala Benedeka žuwaſche. General Benedek je jeho teho dla na duell žadał, ale ta zyła wěž je nětko někak ſahładkowana, dokelž je žo arzywójwoda Albrecht do njeje ſaměſchał a k dobremu ryczał.

Franzowſka. Khěžorka žo pjecża pſchezo hiſchcze na to hotuje, ſo by bamża w Romje a italſkeho krala Viktora Emanuela w Florenzu wopytała. Ale hacž budże jej Napoleon do Roma hicž dacž, to žo hiſchcze praſcha, dokelž je žo bamž pſchi wotkhodże franzowſkeho wójſka ſ Roma khětro njelubośnje pſcheczimo khěžorej Napoleonej wuprajił. — S Mexikanſkeje pſchezo njelubośniſche powjeſcze pſchikhadżeja. Tam je mjenujzy republikanſka ſtrona tejko mozy dobyła, ſo ma tamniſche franzowſke wójſko czinicz doſcz, žo njepſcheczelow někak wobrucz. Khěžor Max je hiſchcze w Mexikanſkej a powjeda žo, ſo jemu Franzowſojo njejžu wotjěcz dali, jako je žo na łódž žynycz a kraj wopuſchczicz chzył.

Italia. Franzowſke wójſko je hacž do poślenjeho muża Rom wopuſchczikło. Bamž je w Romje woſtał a je tam hacž dotal wſcho měrnje woſtało.

Turkowſka. Na kupje Krecze wojowanje bjes kſcheſczijanami a Turkami hiſchcze pſchezo dale traje. Kſcheſczijanam je tójſchto dobrowolnikow ſ Griechiſkeje a ſ Italije na pomoz pſchiſchło a w tutych dnjach žu jim tež tſi ſta czornohórſkich Serbow pod žwojim wójwodu Kaludżericzom k pomozy czahnyli.

Wojerſki liſt.

Wot Jana Mikanje.

(Pokracžowanje.)

Jako my pſches Olomuz (Olmütz) czehnjechmy, bě žo wjele tyžaz (tawſynt) ludži w hromadu ſeſchko, kotſiž chzychu kralowejhradſke wójſko powitacz a tež naſch Sakſow widżecz. S teho naſta žałożna cziſchczeńża, tak ſo mějeſche polizia runje ſ ludom doſcz czinicz, ſo nam tejko pucża wuprózni, po kotrymž dale Olomuza k ranju do lěhwa czehnichmy, hdżež žrjedżnonaranſchi bok doſtachmy. Naſch 15. bataillon, kotryž nětko nowy kommandant, knjes major ſ Leonhardi kommandowaſche, doſta žwoje lěhwo w rjanej pſcheńży, ale ſa někotre hodżiny bě polo na huno podobne.

Dołho njetrajeſche, dha pſchińdżechu żony ſ Olomuza k nam ſe wſchelakej tworu, ſ palenzom, piwom a t. d., tak ſo móżeſche žebi tón, kiž pjenjeſy mějeſche, něſchto kupicz, ale tež ſa tych, kiž żanych pjenjes njemějachu, naſta nětko lěpſchi czaž. Mjenujzy ſ Olomuza běchu hižom wojy tudy, kiž běchu drjewo pſchiwjeſli, a bórſy pſchiwjedżechu tež kóždemu bataillonej woka, kotrehoż naſchi rěſnizy dožahnychu a khětſje ſarěſachu. Dale pſchiwjeſechu nam wós khléba, mjezki rajża, khofeja a zokora, žele a t. d., haj tež tobaka. To dha tež my, kiž żanych pjenjes njemějachmy, ſ wjeżelom noſchachmy a njemějachmy ſkónczńje niczo druhe czinicz, hacž wodu wobſtaracz, ſo bychmy mjažo a rajž warili. My tež wodu dołho pytacz njetrjebachmy, pſchetoż njedaloko naž wuhladachmy rakuſkich pěſchkow, kak woni ſ pódlanſkich ſahrodow wodu noſchachu a kak tamniſche czěradła ſtajnje horje a dele khodżachu (wódne plumpy tam nimaja, ale wſchudżom žo ſ czěradłom [ſ bokom] woda czerpa.)

To nětko kóždy pomhaſche, ſo by ſkerje a lěpje wobjed hotowy był, a tón je mi tež derje žłodżił. Po wobjedże dżěchmy ſažo po wodu a warjachmy khofej, pſchi tym pak kurjachmy doſtaty awſtriſki tobak, a běchmy wſchitzy ſažo jara bohaczi, hdyž to mějachmy, ſchtoż trjebachmy. Haj, khléba a tobaka njemóżachmy pſchetrjebacz a móżeſche jedyn druhdy pokrutku abo pakczik wbohim Morawanam (Mährer), wokoło naž khodżazym, pſchedacz, ſo by žebi ſa to karanczk piwa kupił, pſchetoż horzota bě tehdy jara wulka.

Ja chzu nětko mojim lubym žerbſkim bratram a žotram napohlad tajkeho wulkeho lěhwa wopiżacz ſpytacz, pſchetoż nčkotryžkuliž budże wjedżecz chzycz, kak žo w tajkim lěhwje ma a ſchto žo tam czini, a hacž žmy žo ſ awſtriſkimi ludami ſrączecz móhli. — Olomuz je něſchto wjetſche měſto, dyžli naſch Budyſchin, a my na jeho naranſchim boku pſchi rězy Morawje leżachu. Wſcho ſjenoczene awſtriſko-ſakſke lehwo móżeſche nětdże 150 tyžaz wojakow wopſchijecz, wyſche teho leżeſche nutſka w Olomuzu a w tych ſcheſczoch ſchanzach do koła wokoło měſta žnano tež 50 tyžaz, tak ſo bě zyłe wójſko na 200,0000 muži žylne.

Pruſkich žo nětko wjazy bojecz njetrjebachmy a žebi myślachuy, ſo budża woni Olomuz ſchtórmowacz, ſchtoż by jich wěſcze žokožnje wjele ludži khoſchtowało. Tola Prußak jara mudrje ſczini, ſo Olomuz na lěwej ſtronje leżo woſtaji a žo pſches hłowne morawſke měſto Brünn (po jich ryczi: Brno) k rězy Donawje czehnjeſche, ſchtož my hakle poſdżiſcho ſhonichmy. Pſchetoż madżarſzy (wuherſzy) huſarojo wſchudżom ſaſtraſchnje wokoło jěchachu a nam pſchezo pak to pak tamne nowe wot Prußow pſchinjeżechu. Żani druſy, tež ani Sakſojo njemóżachu tak jěchacz, kaž czile Madżarjo, pſchetoż woni to hižom doma nawuknu. Sswoju ryczi pak tež wſchudżom ryczża a němſzy rad njerycża a Němzow woni „Schwabow" mjenuja.

(Pokracžowanje.)

Łužičan.

Sa tajkich, kotſiž bychu ßebi Łužiczana rady ſkajali, bychu-li nowy prawopiß hładzy doſcz cžitacz móhli, podamy tudy wukładowanje tych pißmikow, kotrež wot prawopißa Sserbſkich Nowin wotkhadžeju. Schtóž teho dla tele pißmiki pſchiwuknje a ßebi ßlědowaze wukładženje ſ kedžbliwoſczu pſcheńdže, tón je nowy prawopiß cžitacz nawuknył a ßebi ſ tym móžnoſcz dobył, wſche te rjane wězy, kotrež Łužiczan podawa, połnje wužiwacz a tak ſ tuteho ważneho cžaßopißa bohaty wužitk ſa duch a wutrobu cžahnycz.

Pißmiki, kotrež maſch pſchiwuknyc, ßu tele: **z, s, š, c, ć, č, ř.**

z wupraj jako „ſ“!

N. pſch. zank (kaž: ſank) zub, zemja, zahon, zornjatko; rozom (roſom), nuza, nizki, blizki, muchorizna; raz (ras), maz, wobraz, wukaz, dopokaz atd.

s wupraj kaž „ß“!

N. pſch. sam (kaž: ßam) sad, sud, syn, sak, suche, somot, sotra, smaha, sobota; rosa (roßa), wosa kosa, pismo, prosatko; nas (naß), was, kwas, wopis, dopis atd.

š wupraj kaž „ſch“!

N. pſch. šalka (kaž: ſchalka), šija, šula, šewstwo, šibak; trošt (troſcht), duša, košla, juška, liška, rubiško, kušiši; kroš (kroſch), koš, woš, kemš, kokoš, wopuš atd.

c wupraj kaž „z“!

N. pſch. cokor (kaž: zokor), cworu, cuni, centnar, citrona, cigarra, cuzoba; holca (holza), polca, kocor, ranca, wowca, lijeńca, macocha, rukajca, wopica; nic (niz), krawc, šewc, kupc, herc, sanc, hornc, zajac, palenc, pomoc, wudowc atd.

ć wupraj kaž „cź“!

N. pſch. ćaza (kaž: cźaſa), ćělc, ćěło, ćelo, ćěmny, ćeńki, ćerń, ćěsla, ćěsto, ćeta, ćeža, ćichi, ćma; swěće (ßwěcźe), lěće, pusćina, bohaće, pućnik, maćerka, haćenje, swjećenje; syć (ßycź), nić, kić, dać, honić, kupować, rjanosć, lubosć, powjesć atd.

č wupraj kaž „cž“!

N. pſch. čapor (kaž: cžapor), čas, čeledź, čert, čerwjeny, čitać, čakać, čerpać, česać, čisło, člowjek, čorny čwica, čwila; klinčenje, woči, mróčele, ryčeć, wučić, pawčina, slowčina, tučny, połojčny, hornčeř, wowčeř, škleńčany; hač, prječ, wuryč, bič, mječ, płač, kołač, drač, žołč, atd.

ř wupraj kaž „ſch“!

N. pſch. křud (kaž: kſchud), křiwy, křičeć, křida, křidła, kříž; předać, přasć, přećel, přińć, přimać, přečinić, kopřiwa, přinjesć, přemačeć, přibjerać, přepłuwać atd. Sadź „t“ ßo „ř“ woßebje wokoło Budyſchina kaž „ſ“ abo „ſi“ wupraja! N. pſch. tři (kaž: tſi), třo (tſjo), nutř (nuts), třěcha (tſěcha), bratřa (bratſja), sotře (ßotſje), kmótřić, wětřik, jutře, třihać, třeleć, butřanka atd.

Lubowani Sserbjo, pſchiwukcje hiſchcze horjejſche 7 pißmikow, a Wam ßo zyke ßerbſke pißmowſtwo ſ wulkim žahnowanjom wotewri. Daj Bóh ſboże! —

Ze Serbow.

S Klukſcha 16. decembra. Dženßa cžehnjeſche 59 wojakow, kiž běchu ßo ſ wójny wróćźili, do zyrkwje, ſo bychu tam džakny ßwjedžeń wobeſchli. Sserbſke přědowanje džerżeſche k. farař Kanig a němſke k. diakon Ebert. Potom bě wobjid, kotryž bě wojakam wuhotowany a napoßledku běchu reje.

Hans Depla a Mots Tunka.

Mots Tunka. Pſchi nětčiſchim deſchczu a mokrym wjedru hiſchcze drjewjana wójna wudyri.

Hanß Depla. Haj, to khowanje a pſchewoženje poczina lěpje hicź.

M. T. Hdy bych jenoź wjedźał, hdże ſ tajkej drjewjanej nadobu cžzedża.

H. D. Praſchej ßo tajkeho, kiž wě, hdże ſ drjewom!

M. T. Dha ßo njeßmě w tajkich dworach, hdźež pucze nimo džeja, wjazore drjewo džerżecz, a hdźež kleſkawy bydła, kiž ſ zuſymi jaſykami ryczа.

H. D. To hižom ſtare žony wjedża, ſo na hórku lěpje, dyžli ſ hórki, a duž ßu ßo ßamo też ſkhód wyſche do gagotanja dali.

M. T. Hdże budźetej ßo tamnaj rjanej ryčźniwcej holczźy khowacz?

H. D. Ssnadź tam, hdźež jeju krejnej ßo khowaſchtej, — do „Numero Sicher.“

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Karolina Marja Ernestina, Michała Janaka, kněžerja a ſchewſkeho miſchtra, dź. — Auguſt Pawoł, Jana Auguſta Tacźinka, murjerja, ß. — Hana Karolina, Hadama Piſkarja, wobydlerja, ß.

Michałska cyrkej: Emma Emilia, Korle Auguſta Wernera, wobydlerja na Židowje, dź. — Korla Auguſt, Korle Wylema Janaſcha, wobydlerja w Hownjowje, ß. — Marja Thereſia, Jana Augnſta Kudźele, žiwnoſczerja w Nowych Cžichońzach, ß. — Ota Hendrich, Bjedricha Wylema Deckerta, mkynka a wobydlerja na Židowje, ß. — Jan Julius Hermann, Jana Kalicha, knježeho hetmana w Natarjezach ß. — Ernſt Emil, Jana Bjedricha Ernſta Frömmela, wobydlerja w Dobruſchi, ß.

Zemrjetaj:

Dżeń 6. decembra: Jurij Herrmann Tacźink, ſankarſki towariſch, njebo Pětra Tacźinka, měſchczana a kněžerja, ß., 18 l. 11 m. 22 d. — 7., Ignaz Michał Theodor Heyda, doktor lěkarſtwa, 33 l. 1 m.

Cžeſcženym wuſwolerjam
3. wolbneho wokrjeża ſa połnoznoněmſki parlament.

Najważniſcha wolba ſa naſche pſchichodne ſjawne należnoſcže ma żo ſtacz. Wone żo pſchede wſchitkim wo to jedna, ſo by żo ta požadana zyłoſcz wo prawdže do ſkutka ſtajiła, ſa pak my njebychmy trjebali w tutej zyłoſczi zyle rospłunycz. Kmanſchi a doſtojniſchi ſapożłanz k tutemu parlamentej, dyžli naſch prjedawſchi krajſki direktar,

knjes ſtatny miniſter **Hermann ſ Noſtitz-Wallwitz**

budže ża cžežko namakacz dacz. Wuſwolcže jenohłóżnje k lěpſchemu naſcheho kraja, kaž tež noweho ſwajſka.

W Budyſchinje, 19. decembra 1866.

Ryčznik **Conſtantin.** Fabrikant **G. Fabian.** Agent **Franz.** Pſchekupz **Geyer.** Tkalſki miſchtr **Ed. Hartmann.** Statny ryčznik **Petri.** Murjerſki miſchtr **A. Seydler.** Knihikupz **Smoler.** Młynk-wobżedžer **Wetzlich.**

Cžeſcženym Sserbam
2. wolbneho wokrjeża ſa połnóznoněmſki parlament.

W bliżſchim cžażu budže żo w 2. wolbnym wokrjeżu, do kotrehož tež **Wy Sserbja** lubijſkeho, wóſporſkeho a ſchěrachowſkeho żudniſkeho hamta żłuſchecže, ſapożłanz ſa połnoznoněmſki parlament wuſwolecz. Kohož dyſchcže jako taikeho wuſwolicz měli, tón dyrbi wulku wuſtojnoſcz wěży, wożebnu ryčzniwoſcz a njebojaſnoſcz wobżedžecz a hewak muż bycz, kotryż wſchudżom w dobrej cžeſczi ſteji. Wyſche teho by tež to ſa njeho ryčzało, hdy by wón Sserb był. W tajkim naſtupanju możemy Wam jenoż jeneho muża poruczicz, kotryż wě wſchitke horejſche požadanja w połnej měrje dopjelnicz. Je to ryčznik knjes **Moſig Kłożopolſki** w Lubiju abo kaž ma żo němſki pišacz: **Advokat Moſig v. Uebrenfeld in Löbau.**

Teho wuſwolcže ſa ſpomnjeny parlament; lěpſcheho ſapożłanza njenadeńdžecže. Wón je żwěrny Sserb, burſki żyn a nadobny kubler. Jeho wuſtojnoſcz wjele wot Waż derje ſnaje a jeho mudroſcz je někotremużkuliż pomozna była. Wón je njebojaſneho ducha a ma dar ryčznińwoſcze, tak ſo może ſa prawdu tež prawje wuſchiknje ryčzecz. A hdyż wón teho wſchitkeho dla tež pola Němzow w dobrej cžeſczi ſteji a chzedża jeho tež czi wuſwolicz, dha by tola wulka hańba była, hdy bychu Sserbja ſa Sserba njeſkutkowali. Duż wuſwolcže na wolbnym dnju teho, kotrehož żmy Wam runje poruczili.

Wjele Sserbow 2. wolbneho wokrjeża.

Rheinſke włoſke worjechi

rjany lětuſchi płód doſta a poruczа po centnarjach a w jenotliwym

J. G. F. Nieckſch.

Najpodwolniſchi dżak.

Nadobne ſmyżlenja a ſpomożaze ſkutki ſażłuża ſjawnu khwalbu a dżakomne pſchipóſnacže; teho dla żu naſche wutroby nucżene, wyżokocześcżenemu kralowſkemu ſměrzej

knjeſej baronej ſe Schönberg-Bibran

ryczerjej wyżokich rjadow a t. d. nad Luhom a t. d. ſa mudru roshladnoſcz a njewuſtawaze próżowanja, pſches cżož Wón jenu hižom lěta dołho w ſwadże leżazu wěż niz jenoż wuruna, ale tež pſches wulke pjenjeżne woporу wotwodżenje njeżwaczilſkeho pohrjebniſchcża dokonja, naſch najhorżyſchi a najpokorniſchi dżak wuprajicz. Tak dołho hacz my to wulke ſbože mamy, Waſchu Wyżokorodżenoſcz jako żwojeho ſměrza měcz, żmy żo hižom huſto ſwjeżelili nad Waſchimi wo prawdże ſprawnymi a kſchesczijanſkimi ſmyżlenjemi, pſches kotrez buchu huſto njelubośnoſcże wotſtronjene a tež nětko należnoſcże njeżwaczilſkeho pohrjebniſchcża bórſy wucżinjene a ſbożomnje wuwjedżene.

Dowolcże, Wyżokorodżeny Knjeże, naſch najpodwolniſchi dżak ſa to a dajcże żebi ſawěſczenje wyżokeho poczeſczowanju a luboſcże wot naż wſchitkich ſpodobacz. Naſche požadanje je: Bóh njech ſdżerż Waſchu Wyżokorodżenoſcz hiſchcże dołho k lěpſchemu cżłowjeſtwa.

Wſchitzy gmejnſzy prjodkſtejerjo **njeżwaczilſkeje wożady.**

Bergmannowe ſubowe mydło a ſubowu paſtu,

kiž ſtej żwětoſnatej a wſchudżom trjebanej, poruczа po 3 a 4 nżł.

Heinr. Jul. Lincka

ſady wulkeje zyrkwje w Budyſchinje.

Časopis Maćicy Serbskeje,

I. zešiwk na 1866, je dźensa wušoł.

M. Hórnik, sekretar.

Ryčespytny wotrjad M. S.

změje pjatk 28. t. m. posedźenje.

Skład
schpihelow,
stotychkromow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy cžo. 20
najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczijſnach ſ tutym porucža.

Skład
blidoweje,
khofejoweje
a
myjneje
nadoby.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſaźwanju, bróſtowym cžerpjenju, ſchijowej wobcžežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdźity maja tutón, pſches ßwoju ſpodźiwnu hojazu móz po wſchěm ßwěcže G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Lubiju.

Wóſkowz (Wachsſtock)

žołty a běły w najlěpſchej dobroſczi a ßo njekurjazy, pěknje molowane a wupyſchene wóſkowzy, małe wóſkowe a ſtearinowe ßwěcžki we wſchěch wulkoſczach na hodowny ſchtom a ſa dźěcži, wulke zyrkwinſke ßwězy we wſchitkich wulkoſczach a jaßnje ßwěcžaze ſtearinki a łojowe ßwězy,

toilettowe mydła, kokoßowe mydła

pommady, włoßowy wolij, žerdkate pommady we wulkim wubjerku,

zyle ßyche mydło, žołte mydło, žiwizowe a maſne mydło

kaž też ſodu a ſchterku, wſchitko w najwoßebniſchej tworje a po możnoſczi tunjo porucža mydłowy fabrikant

Herrmann Puy na ßerbſkej haßy cžo. 29.

Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

Wulku dźělbu **luſtra** lěpſcheje dobroſcže a kiž ßo k hodownym daram hodźi, porucža po woßebje tunich płaczijſnach

Jan Jurij Pahn.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy,

ſolarwolijowe latarnje, ligroinowe lampy a ligroin, prima **ſolarwolij** a najlěpſchi penſylvanſki **ſemſki wolij** a **petroleum** poruczа

Herrmann Rachlitz,

klempnarſki miſchtr na žitnej haßy čžo. 50.

Bely broſtſyrop

H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,

kiž ßo we nowſchim čžaßu **najbóle wot lěkarjow pſche kaſchel, ſchijowe, bróſtowe a płuzowe bolenje** poruczа, ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſtajnje na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

H. Grieshammer

w Budyſchinje

poruczа po najtuniſchich płaczíſnach

kalk, kamjente wuhlo, brunizu, hnójne ßrědki, guano, cement, murjerſke zyhle, drainſke roły

na budyſkim dwórniſchczu ſ napſchecza kubłokubi. Komptoir tež tam a na ſwonknej lawſkej haßy 819.

Ssuche droždże

wſchědnje čzerſtwe, poruczа

Rudolph Hölzer.

Kaſchcze,

wužkobjene, ßrěnje a ordinarne, poruczа pſchi potrjebnoſczi dobroczíwemu wobkedžbowanju.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy čžo. 20.

Auguſt Jannaſch, tyſcherſki miſchtr.

Dickowa koncеßionirowana daloko wuwołana ſpodźiwnje hojaza žałba,

kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokaſała, poruczа ßo w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowſkeje haptyki** w Budyſchinje.

Pjeczny zokór, zyły, punt po 46 np.,
" " drobny, " " 46 "
poßleńſchi po 5 puntach tunſchi,
wulke róſynki punt po 56 a 44 np.,
małe róſynki punt po 45 a 40 np.,
mandle, citrony, korjenje,
korjenſki wolij, rajß najtuniſcho,
khoſej punt po 70, 80, 90, 96, 100 np. a t.d.,
ſyrop punt po 16, 18, 20, 40 np.,
cigarry po tunjej płaczíſnje

poruczа **Rudolph Hölzer**

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Mydłarnja Moritza Lehmanna

na bohatej haßy pódla póſta

poruczа ßwój derje ſrjadowany ſkład

parfümerijow,

woſkowych a ſtearinowych tworow

k dobroczíwemu wobkedžbowanju.

Jena kněža ſe ßadowej a ßolotowej ſahrodu je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je w Scheſchowje pola zyhlerſkeho miſchtra Rolle ſhoniczˇ.

Kaſchczowy magazin

M. Möchela, na hrodowſkej haßy, poruczа wulki wubjerk kaſchczow ſ dubowehо, khójnoweho a jěſłoweho drjewa.

Stearinowe ßwěžy, Paraſinowe ßwěžy

po najtuniſchich płaczíſnach

poruczа **Moritz Lehmann**

na bohatej haßy pódla póſta.

Ssuche droždże

wſchědnje čzerſtwe a woßebneje dobroſcze poruczа

J. G. F. Nieckſch.

Jena kowarnja ſe wſchěm gratom je na pſchedań a móže ßo wſcho dalſche w kowarni w Hnaſchczach ſhoniczˇ.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych čžaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kžizomaj wſchědnje krumom abo mowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobžernoſczˇ, płodži wjele mloka a ſadžčwa jeho wokißnjenje. Pakčzik płaczi 4 nßl. a je k doſtaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

K hodam

poruczam ßwój, wote mnje pſched 8 lětami wunamakany a ſ kóždym lětom bóle nałožowany, **wote mnje jenož prawdźiwy fabricirowany**

Korjenjowolij (Gewürzöl)

k pjeczenju tykanzow a ſchtryzlow.

Tutemu wolijej da jedyn kapacz na tón pjeczny zokor, kotryž chze jedyn pjeczwu pſchiměſchecz. Tutón korjenjowolij njedawa niz jenož tykanzam a ſchtryzlam najwoßebniſchu ßłódnoſcz, ale pſchiſporja tež hibanje czěſta. Schkleńczka ſa 3 nßl. doßaha ſa 3, ſchkleńczka ſa 5 nßl. ſa 6 měrzow (hachtlow) muki a maja tónle wolij na pſchedań:

knjes **David Berger** . . . w Budyſchinje
= **Friedrich Braun** . . —
= **Rudolph Hölzer** . . —
= **Emil Jäger** . . . —
= **J. G. Klingſt Nachfolger** —
= **C. A. Lehmann** . . —
= **August Lehmann** . . —
J. A. Liebuſch Witwe —
= **Heinr. Jul. Lincke** . —
= **C. A. Mickau** . . . —
= **Joh. Mießner** . . —
= **Carl Noack** . . . . —
= **August Pötſchke** . . —
= **J. T. Schulze** . . . —
= **A. Stoſch** . . . . —
= **Joh. Wannack** . . —
= **C. A. Wehle** . . . —
= **Paul Mickel** . . . w Ketlizach

a poruczam jich czeſczenym Sserbam k dobroczíwemu wobkedźbowanju nanajlěpje.

Heinrich Müller
fabrikant w Lipſku.

NB. Dokelž ßu w nowſchim czaßu mój fabrikat padźěłali, a je tutón padźěłk njekniczomny njerjad, dha proſchu ja, ßwěru na mój ſygel a na moju firmu kedźbowacz.
H. M.

Cigarry w 1/10 kistkach:

Napoleon, 100 po 12 nsl.
Juno, 100 po 16 nsl.
Garibaldi, 100 po 20 nsl.
La Palma Real, 100 po 25 nsl.
Primavera No. II., 100 po 1 tl.
Primavera „ I., „ „ 1 tl. 6 nsl.
Rio Hondo, 100 po 1 tl. 10 nsl.
Krown-Regalia, 100 po 1 tl. 12 nsl.
Rosita, 100 po 1 tl. 15 nsl.
El Tulipan, 100 po 2 tl.

pſchedawa

Heinr. Jul. Lincka.

Tak mjenowany „Daubitz-liqueur“ je pruhu **ßwojeje woßebnoſcze** hižom dawno pſchětrał a budźe drje nětko mało hoſpodarſtwow, hdźež by ßo wón **jako najlěpſchi domjazy ßrědk pſchecziwo wſchelakim khorowatoſczam** njedopokaſał.
Na pſchedań ma jón
Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje.

Sserbſke lutherſke knihowne towarſtwo.

Czeſczeni a lubi ßobuſtawy, da-li Bóh, w najbližſchim czaßu doſtanu

a) **Domjazy wołtař.** Seſtajał H. Jmiſch, farař w Hodźiju.
b) **Rosprawu** wo naležnoſczach naſcheho towarſtwa.
c) **Bibliſki pucznik** ſa wſchitke dny ljeta 1867, ſeſtajany wot K. B. Kaniga, fararja w Klukſchu.

W Hodźiju, 12. dec. 1866. **H. Jmiſch.**

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je wuſchła a je tam ſa 20 nßl. doſtacz:

Laut- und Formenlehre der oberl.-wendiſchen Sprache.

Mit beſonderer Rückſicht auf das Altſlaviſche verfaßt von Profeſſor Dr. C. T. **Pfuhl,** Tertius am Vitzthumſchen Gymnaſium in Dresden, Ritter des königl. preußiſchen Kronen-Ordens 4. Klaſſe.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je ſa 5 nßl. doſtacz:

Die Sachſen bei Königgrätz.

Ssu to wulke wobraſy, kotrež bitwu pola Kralowejhradza, Jiczina prjódkſtajeja a nam tež wſchitke te mjeńſche bitwiczki pſched woczi wjedu, na kotrychž je ßo ſakſke wójſko wobdźěliło. To je wſcho na 16 wulkich ſtronach wopſchijate a wyſche teho je kharta tych krajow, hdźež je wójna była, pſchiwdata. Hewak ſtaj kraßnaj wobraſaj krala Jana a krónprynza Alberta widźicz a je kharta Sakſkeje pſchiwdata, ſ pſchiſpomnjenjom, hdźe nětko w Sakſkej ſakſke a pruſke wójſko ſteji.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je ſa 1 nßl. doſtacz:

Bibliſki pucznik

ſa wſchitke dny lěta 1867. Seſtajane wot **K. B. Kaniga,** fararja w Klukſchu.

Dźak,

najwutrobniſchi dźak mojej lubej ſchulſkej gmejnje a wſchitkim ſhromadnje, kotſiž dźeń mojeho 25lětneho wuczerſkeho jubileja mi k tak ßwjedźeńſkemu a kraßnemu iczinichu. Tajka luboſcz a tajke poczeſczowanje poßylnjuje k ßwěrnemu daleprózowanju w lubym powołanju, tak dołho, hacz Bóh móz a žiwjenje ſdźerži. Wón žohnuj Waß wſchitkich.

W Hodźiju, 12. decembra 1866.

Liſchka.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 52. — 29. decembra. — 1866.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Nowsche powjescze. — Swětne podawki. — Wolby k parlamentej. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschiua. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjescze. — Nawěštnik.

K nawjedženju.

Cži ßami cžesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedža sa nje na prěnje schtwórtlěto 1867 do prědka płaczicž, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadža. Cži, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescž dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacž. Na pruskich postach Serbske Nowiny tež wjazy njepłacza hacž 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim postam schtwórtlětnje jenož 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
22. decembra 1866.

Dowoz: 7153 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pscheńza . .	6	25	—	6	5	—	7	—	—	6	25	—
Rožka . .	4	27	5	4	20	—	5	—	—	4	25	—
Jeczmjeń . .	3	22	5	3	17	5	3	25	—	3	20	—
Wowß . .	1	27	5	1	20	—	2	2	5	2	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow 35 minutow*; dopołdnja 9 h. 11 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m.*; wjeczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wjeczor 6 h. 52 m.*; wjeczor 9 h. 22 m.; w nozy 1 h. 2 m.

NB. Dzeńske billety saßo płacza.

*) Pschisanknjenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga)
†) Pschisanknjenje do Zitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

16 tl. — nßl. a 15 tl. 25 nßl.
pscheńza 65—84 tl., rožka 53—56 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 12 tl. 20 nßl. a
(Cžisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drôžschi.)

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 27. decembra, 1 Louisd'or 5 toler 16 nß. 5¾ np. 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 5 nßl. 1 np.; winske bankowki 77½ (15 nßl. 4 np.).

Nowsche powjescze.

S Draždžan. Knjes minister s Nostitz-Wallwitz je k nawjedženju dał, so ßo jemu ßłužby dla na žane waschnje njehodži, ßo sa sapóßłanza na połnóznoněmski parlament wuswolicž dacž.

S Wina je knjes minister s Beust do Draždžan pschijěł, so by ßwoju ßwójbu wopytał.

London, 25. decembra. Mexikanske duchownstwo je khěžorej Maxej 25 millionow pjenjes ßlubiło, jeli tam wostanje.

Sakska. Druha komora je sakon, kak maja pschichodnje wojazy, hdyž starobý abo ranow dla wjazy žkužicz njemóža, pension dostacz, 22. decembra wuradźika. Po tutym sakonje je pension wjetschi, hacz je dotal był a maja na nim niz jenoz czi wojazy dźěl, kiž buchu psches poslenju czěsku wójnu mjenje bóle k dźěku njekmani, ale tez czi, kotsiž su prjedy pschecziwo Danskim w Schleswig-holsteinje wojowali.

Sakszy wyschzy, kotsiž su s kralom Janom a s krónprynzom Albertom w Barlinje byli, su wot pruskeho krala wyzoke rjady (ordeny) dostali, mjenujzy generalleutnank s Witzleben rjad czerwjeneho hodlerja 1. klazy, generalmajor s Thielau krónski rjad 1. klazy, oberstleutnant Garten krónski rjad 2. klazy a rittmischtr Senfft s Pilsach krónski rjad 3. klazy.

My tydźenja powjedachmy, so je pruski kral sakskemu hacz do Großbeerena napschecziwo pschijěł. Jako je wón tam do wosu sakskeho krala stupił, je tón jara sdwórliwje krobuk sejmał, ale njeje runje s tym pschecznym wokom na pruskeho krala hladał, kaz hewak. Ale pruski kral njeje so wot teho molicz dał, ale je sakskeho krala wokoło schije wsał, prajizy: „Ach njeczin tola tak" a je s nim, jeho sa ruku dzerzo, dale kracził a tez krónprynza Alberta jara pschecznelniwje postrowił. Tak to němske nowiny pisaja.

W tydźenschim czisle smy na to spomnili, so je kral Jan wěsteho Künschnera w Lipsku wobhnadźił a so je tam wobhnadźenje w poslenim wokomiknjenju doschło, jako chzychu Künschnerej runje hłowu wotrubnycz. Wjele ludzi měnjesche, so je to wschitko tak pschihotowane było, ale woni su so w tym molili. Mjenujzy dokelz bě so Künschner jara hnuty wopokasał, jako běsche dźeń prjedy swjate wotkasanje dostał, a běsche wosebje swoju macz a swójbu wobzarował a teho dla hórke sylzy płakał, so dyrbi jich sawostajicz, pschi tym pak so, kaz hewak, sa njewinowateho wudawał, dha běchu to wjeczor generalnemu statnemu ryczniku Dr. Schwarzej w Draždźanach telegrafirowali a tón běsche to w nozy w 12 hodzinach dale do Barlina na krala Jana telegrafirował. Ale kral bě dźiwnje dosez tutón telegramm hakle rano w 7 hodzinach dostał a je na měsce tute słowa do Lipska telegrafirowacz dał: „Na sudnistwo w Lipsku. Künschner so wotprawicz nima. Wscho dalsche psches list s Draždźan. Jan." Tutón telegramm je pak tez sasso dźiwnje dosez hakle po wosmich do Lipska pschischoł a su so tam telegrafistojo njemało strózili, jako jeho wopschijecze spósnachu, dokelz bě snate, so budze Künschnerej bórsy po wosmich hłowa wotrzata. Duz telegrafistojo tón telegramm tez hakle do kouverta tykali njesmu, so buchu něschto czasa dobyli, ale stužobnik Vetters je tu papjeru hrabnył a s njej, ju w ruzy dzerzo, pschewscho preki tam bězał, hdzez mějesche so Künschnerej hłowa wotrubacz. Ale bjes tym su hizom se swonom swonicz poczeli, k snamjenju, so je Künschner na swojim posslenim purcu. Vetters je teho dla ludźom, psched sankjennymi wrotami sudniskeho dwora stejazym, s daloka s tej papjeru machał, tak so su czi do dworu wokacz poczeli. Duz su czi, kiž mějachu Künschnerej hłowu wotczecz, jara maku khwilku poczakli, na to wokanje posłuchajo, tak so sudnik jim pschiwoła, so dyrbja tola swoje dźěło skónczicz. Tola w tym samym wokomiknjenju bě s wonka dworu sjawnje słowo „hnada, hnada" słyschecz, duz dale czakachu a wrota khětsje wotewrichu, s kotrymiz Vetters do dwora pschiběza a sudnikej telegramm pschepoda. Tón jón sjawnje prjódkczitasche a bu Künschner hnydom wotwjasany a sasso do jastwa a wot tam do Waldheima wotwjedzeny, dokelz je jeho kral k czasziwjenskej khostarni wobhnadźił. Vetters je pak czesne pjenjezne myto dostał.

W Ponikawje pola Ortranda wóndanjo pódla fary nowu studzeń ryjachu. Jako běsche hizom něhdze 20 kohczi wurynych, dha so na jene dobo studzeń sasypny a dweju Muschterez bratrow, kotrajz delka ryjeschtaj, we sebi pohrjeba. Ludzo poczachu na měsce studzeń sasso wurywacz, ale jako běchu wosom dnjom s wulkim strachom psched dalschim sasypnjenjom ryli a sasypnjeneju bratrow tola njedoryli, rjeknychu ryjerjo, so njeje hódne dale rycz, dokelz staj wobaj bratraj tola dawno morwaj, a so by najlepje było, hdy by ta studzeń jeju row była. To bu wyschnoscži wosjewjene a ta pschiswoli, so smě tymaj bratromaj pohrjeb dzerzany a so smětaj wonaj w tej studni pohrjebanaj wostacz. Ale jeju macz, kotraz bě kózdy dzeń psched tej sasypnjenej studnju sedzała a so w swojej wulkej srudobje s tym troschtowała, so swojeju lubeju synow, hdyž tez niz ziweju, dha tola morweju wuhlada, zakoscesche jara, jako sasłyscha, so so njebudze dale rycz. To bě studnjetwarjerjej Sonntagej s Khmelena a skakarjomaj bratromaj Hofmannez s Ortranda zel a woni slubichu Muschterez maczeri, tak daloko rycz, hacz jeju synow doryja. Duz ryjachu dwaj dnjaj a na tseczim dnju, hdzez běchu po sdaczu skoro do dna, so njemało strózichu a pódla swjeselichu, jako te słowa wot spódka sasłyschachu: „Njestorkajcze tak jara!" To bě snamjo, so je tam hischcze něchtón ziwy. Duz bu se wschej wobhladnoscžu dale ryte a buschtaj wo prawdze wobaj bratraj hischcze ziwaj namakanaj. Deski, s kotrymiz bě studzeń wupazena była, běchu tak panyke, so běchu kaz tsécha wysche njeju, pod kotrejz mozeschtaj pak kleczecz pak pokhilenaj stacz. Ziwikoj běschtaj so s tym, so běschtaj wodze, kotraz dele kapasche, do tobakoweje hłojczki bězecz dakoj a ju pikoj. Wonaj běschtaj wschitko słyschakoj, schtoz běchu czi ryczeli, kotsiž sasypnjenu studzeń wurumowachu, a běschtaj so njemało srudzikoj, jako běchu ryjerjo prajili, so njeje hódne dale rycz. Dokelz běschtaj

cžaßnik měřoj, dha běschtaj na pokaſowarju wumaßacź móhłoj, hdyž je pak ſaßa jedyn dźeń nima. Se ſtudnje jeju na faru donjeßechu a jimaj tam ſe wſchej wobhladnoſcźu poßylnjaze picže a jědź dawachu, a wonaj ßo bórſy tak ſhrabaſchtaj, ſo móżeſchtaj najſajtra ſtanyć. So móhł něchtón 11 dnjow takle wutrać, to ßo k wěrje podobne njeſda, a tola je tale zyła wěź do cžiſta wěrna.

Rakeczanſki ßudniſki hamt woſſewjuje, ſo maja ßo hacź do 10. januara ſapißy wſchitkich woßobow, kiž maja rjemjeßny dawk płacźić, wot gmejniſkich prjódkſtejerjow po hewaſchim waſchnju na hamcže wotedać.

Miniſterſtwo ſnutskomnych naležnoſcźow woſſewjuje, ſo ſchwarzburgſko-ſonderhauſenſke papjerjane pjenjeſy wot 25. oktobra 1859 wjazy njepłacźa. Tola móże kóždy, komuž tajke pjenjeſy do ruki pſchińdu, ßwoje pjenjeſy dostać, hdyž je hacź do 31. auguſta 1867 abo najpoßledy hacź do 30. novembra 1867 pola „Staatshauptkaſſe zu Sondershauſen" wotměnić da. Najtuniſcho je, hdyž ßebi jedyn tajke wotměnjenje wot budyſkeho banquiera Heydemanna wobſtarać da.

Pruſſy. Druha komora je budźet (to je: poſtajenje lětnych dokhodow [nutspſchińdźenjow] a wudawkow ſa lěto 1867) w ßwojich poßedźenjach hižom dowuradźiła. Je to prěni króć, ſo je ßo to w minjenju pjeć lět ſtało, a je to też prěni króć, ſo je ßo ta wěź bjes druhej komoru a miniſterſtwom w nětkajkej pſchejenoſcźi dokonjało. To je dobre ſnamjo ſa Pruſku, pſchetož pſchejenoſcź žiwi, ſwada pak do hubjenſtwa wjedźe.

Wóndanjo je miniſter hrabja Bismark dlěſchu rycź w druhej komorje dźeržał, w kotrejž je ßwoju dotalnu politiku jaßnje roſeſtajał a woßebje dopokaſał, cžoho dla Pruſka, hacź runje bě wſchudźom dobycžerſka, tola njeje wjaz žadacź móhła, hacź je ßo to wot njeje ſtało, — dokelž by ßo hewak lohko do wójny ſ Franzowſkej ſapleſcź móhła. Druha komora bě ſ jeho wukkadowanjom jara ſpokojna.

Kommißarojo němſkich wjeŕchow, kotſiž ßu ßo w Barlinje ſhromadźili, ſo bychu te naležnoſcże poſtajili, kotrež maja ßo w połnóznoněmſkim parlamencze wuradźić, chzedźa ßwoje dźěło hacź do 8. januara ſkónczić. Kaž je ßłyſchecź, dha dyrbi w krajach połnóznoněmſkeho ſwjaſka wojerſtwo po jenym a tym ßamym waſchnju być a pruſki kral budże najwyſchi wojerſki knjes, wſchudże budźa jenajke pjenjeſy, jenajka wahu a měra, a ſchtož je najwažniſche, kóždy budże ßo ſ jeneho kraja do druheho pſcheßydlicź móz a njeſměje pſchi tym žanu wobcžežnoſcź, kaž to hacź dotal w połnej měrje běſche.

Awſtria. Ssejmy jenotliwych awſtriſkich krajow, ſ wuwſacźom wuherſkeho a khrowatſkeho ßu ſkónczene. Žadyn ſkoro byk njeje, kiž je w ßwojej adreßy ſpokojnoſcź ſ nětcźiſchim knjeżerſtwom wuprajił, wjele wjazy ßu nimale wſchitke khěžorej ßwoju wulku njeſpodobnoſcź wuprajili. Duž žadyn dźiw njeje, ſo běſche khěžor mjerſazy a deputazijam, kotrež adreßu pſchinjeßechu, jara ſ krótka wotmolwjeſche.

Miniſter ſ Beuſt je ſańdźeny tydźeń nětkotre dny we wuherſkim khownym měſcze Peſchcze pobył a tam ſ najwoßebniſchimi mužemi wuherſkeho ßejma jednał. Hacź pak je wjele dokonjał, to ßo praſcha, pſchetož Wuherſzy ßu ßwoju khowu na to ſtajili, ſo chzedźa ßwoje woßebne wuherſke miniſterſtwo měcź. A jim ßo dźe też ßnadź ta wěź radźi, dokelž je Awſtria nětkole tak ßtaba, ſo jeje knjeżerſtwo tak ßylnje wuſtupowacź njemóże, kaž by chzyło. Ake pſchi tym je też to k wopomnjenju, ſo chzedźa ßebi Czechojo też ßwoje woßebne miniſterſtwo żadacź, hdyž je Wuherjo doſtanu, prajizy, ſo ma Czěſka hiſchcże wjazy prawa na to, dyžli Wuherſka.

Franzowſka. Khěžorka pjecża do Roma njepóndźe, kaž je w najnowſchim cžaſu poſtajene. — Franzowſke wójſko, kotrež w Romje ſtejeſche, je ßo wſchitke domoj wróciło. — S Mexikanſkeje je powjeſcź pſchiſchła, ſo tam khěžor Max hiſchcże dale woſtanje, woßebje, dokelž chze jeho tamniſche duchownſtwo podpjeracź.

Italia. Rom je wot Franzowſow wopuſchczeny a ſteji tam nětko bamžowe wójſko. Prjedy wěſchczachu, ſo tam najſkerje bórſy hara wudyri, hdyž ßu Franzowſojo woteſchli, ale hacź dotal je w Romje wſcho ſ měrom woſtało.

Turkowſka. Na kupje Krecże ßo Turkam pſchezo hiſchcże tak prawje ſchlachcźicź nochze, pſchetož tak wulke wójſka, hacź też tam woni ſcźeku, dha ßu te tola hacź dotal žałoßnje mało dokonjałe. Wóndanjo mějachu woni bitwu ſ tamniſchimi kſcheſcźijanami, kotraž pſches ſchěſcź hodźinow trajeſche, a hacź ruuje běchu wjele ßylniſchi dyžli kſcheſcźijenjo, dha dyrbjachu tola napoßledku zoſacź.

Też w druhich turkowſkich krajinach počzinaja kſcheſcźijenjo njeměrni bycź, kaž w Theßaliji, w Bulgariji a t. d. a Sſerbia žada ßebi też, ſo by turkowſke wójſko twjerdźiſnu Belgrad ſkerje lěpje wopuſchcziło.

Wolby k parlamentej.

Sakon wot 7. decembra t. l., ſakſke wolby ſa parlament połnóznoněmſkeho ſwjaſka naſtupazy, pokaſuje ßaßo pokracźenje k ſamoſarjadowanju gmejnow.

Po tutym ſakonu maja gmejnſzy prjódkſtejerjo najwoßebniſchi dźěl wolbneho ſkutkowanja poručzeny a je wyſchnoſcźam wotpuſchczene, k wjedźenju wolbow we wolbnych wotdźělenjach wolbnych dirigentow poſtajicź. (To je ßo hižom ſ wjetſcha ſtało.)

Gmejnſzy prjódkſtejerjo maja po doſtacźu wolbnych liſtow po dotalnym waſchnju woſſewicź, ſo tajke liſty k pſchehladanju wuſwolerjow ſjawnje prjódkleża a ſo ma

ßo to, jele chze ſchtó jich dla nĕſchto prajicz, we 8 dnjach po woſjewjenju pola gmejnſkeho prjódkſtejerja ſtacz.

Je nĕchtón nĕſchto na ſpomnjenych liſtach wuſtajicz mĕł, dha ma ßo to wyſchnoſczi k wotſtronjenju woſjewicz.

Dżeń 9. januara 1867 maja ßo tute liſty ſ pſchiſpomnjenjom: Abgeſchloßen N. N. (mjeno wßy) 9. Januar 1867. N. N. (mjeno gmejnſkeho prjódkſtejerja), Gemeindevorſtand — wobſanknycz.

Dżeń 17. januara 1867 maja ßo ſpomnjene liſty wotewſacz a ma ßo na nich ſpomnicz: „Dieſe Liſte hat vom 19. December 1866 bis zum 17. Januar 1867 .... (w grychcze abo pola gmejnſkeho prjódkſtejerja) öffentlich ausgelegen und ſind die Stimmberechtigten von den ihnen zuſtehenden Reclamationsrechte nach § 5 der Verordnung durch öffentliche Bekanntmachung benachrichtigt worden.

Hdyż je ßo to na liſtu ſpomniło, ma ßo wona bórſy dirigentej wolbneho wotdżĕlenja pſchepodacz.

Wo ſtutkowanju wolbnych dirigentow (Wahldirigenten) budże w jenym bliżſchim cżißle Serb. Now. ryczane.

Ze Serbow.

S Budyſchina. K tym khwalbydoſtojnym ludżom, na kotrychż tydżenja ſpomnichmy, kotſiż ßu ſ luboſcziwej wutrobu ranjenym abo khorym wojakam k pomozy byli, ßłuſcha tež knjeni Simonowa w Dreżdżanach, kotruż je naſch kral njedawno pſches to wuſnamjenił, ſo je jej rjany ſkoty woponz (armband) pſchipóßłał, kotryż bĕ ſ kralowym wobraſom a ſ drohimi kamjenjemi pyſcheny. Knjeni Simonowa je, każ ßłyſchimy, rodżena Sserbowka, kotraż hiſchcze dżenßiſchi dżeń derje ßerbſki ryczi; wona pak je tež druhich ßłowjanſkich ryczow ßwĕdoma. Ta ßama poda ßo ſandżene lĕcze na cżĕſke bitwiſchcza a do tamniſchich lazarethow, hdżeż bĕ jejna pſchitomnoſcz cżim wużitniſcha, dokelż móżeſche ßo wona w dobo tež ſ tymi wbohimi ludżimi ſrycżecz, kotrymż jeje pſchecżelna ruka ranjenym abo khorym k pomozy khwataſche.

S Budyſchina. Krajne ſtawy pruſkich Hornych Łużizow ßu na poßlenim ßejmje w Shorjelzu na ßerbſko-nĕmſki ßłownik, wot Maczizy ßerbſkeje wudaty, ſ nowa 100 tl. darili.

Spĕwy.

Pacholowa nadżija.

Nadżija njedyrbi ſpanycz,
Wjeßelokoſcz ma ſaßo ſtanycz;
Hdyż dżĕlenje nimo je,
Mi fijałka rjeńſcho kcze.

Srudnoſcze wſchelke mje daja,
Myßliczki troſchtne pak hraja;
Wſchak w lubeji wutrobje
Sso ßwĕrnoſcz mi njeminje.

Holiczo wĕcznje je moje,
Prajiło ßłowczko je ßwoje:
„Wſchĕ ßlubjenja dżerżecz chzu
Ja ſ zyliczkej wutrobu!“

Kczĕwaj mi, róża ty rjana!
Wjeßelokoſcz njebudże żana
Mje ſwjeßelecz tudy ſaß',
Hacz widżu Cże ſaßo ras.

Šała.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Marja Minna, n. dż. pod hrodom. — Fany Sidonia, n. dż. na Żidowje.

Podjanska cyrkej: Jan Max, Moritza Pjecha, wureſnotworoweho pſchekupza, ß. — Hana Karolina, Jana Auguſta Wjeńka, khĕżerja w Mniſchonzu, dż.

Zemrjetaj:

Dżeń 13. decembra: Martha Marja Hilżbjeta, Jana Bohuwĕra Libſche, wucżerja w Budeſtezach, dż., 1 m. 3 d. — 14., Jan Wudowenz, khĕżeŕ na Żidowje, 50 l. — 15., Korla Wylem, Matheja Schibaka, wulkoſahrodnika w Srĕſchinje, ß., 3 m.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Se ßuchej hubu ßo derje njepſchedże.

Mots Tunka. Haj, hdyż jedyn ſ hornyczka pſchimaczecz njemóże.

H. D. — A hólzam ßo ßłuſcha, ſchiju namaczecz, hdyż na pſchaſu pſchiidu.

M. T. Nó, to drie ßo tola wſchudżom ſtanje!?

H. D. Abo tež niż.

M. T. Hdże dha je hinak?

H. D. W ſchwadeczanſkej pſchaſy; pſchetoż tam bĕ tak hubjenje, ſo dyrbjachu ßo pſcheproſcheni hólzy nad ßuchim khlĕbom a nad bĕrtlikkhanu ſchczipaka ſwjeßelicz.

M. T. To drje je ßo jim tam njemako lubiło?

H. D. Ja njewĕm, kak je ſ tym było, pſchetoż jedyn wot nich na dompuczu takle ſdychowaſche;

Do Schwadez ja na pſchaſu wjaz njeńdu,
Schwadeczanſke holzy njech ßej druhich proſcha.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je ſa 5 nßl. doſtacz:

Die Sachſen bei Königgrätz.

Ssu to wulke wobraſy, kotrez bitwu pola Kralowejhradza, Jiczina prjódkſtajeja a nam tež wſchitke te mjeńſche bitwiczki pſched woczi wjedu, na kotrychż je ßo ſakſke wójſko wobdżĕliło. To je wſcho na 16 wulkich ſtronach wopſchijate a wyſche teho je kharta tych krajow, hdżeż je wójna była, pſchiwdata. Hewak ſtaj kraßnaj wobraſaj krala Jana a krónprynza Alberta widżicz a je kharta Sakſkeje pſchiwdata, ſ pſchiſpomnjenjom, hdże nĕtko w Sakſkej ſakſke a pruſke wójſko ſteji.

Cžesczenym Sserbam

2. wolbneho wokrjeßa sa połnóznoněmski parlament.

W blišschim cžaßu budże ßo w 2. wolbnym wokrjeßu, do kotrehož też **Wy Sserbja** lubijskeho, wósporskeho a schěrachowskeho ßudniskeho hamta ßłuschecze, sapoßłanz sa połnoznoněmski parlament wuswolecz. Kohož byschcze jako taskeho wuswoliez měli, tón dyrbi wulku wustojnosczˇ wězy, woßebnu ryczniwosczˇ a njebojasnosczˇ wobßedżecz a hewak muż byczˇ, kotryż wschudżom w dobrej cžesczi steji. Wysche teho by też to sa njeho ryczako, hdy by wón Sserb byk. W taskim nastupanju możemy Wam jenoż jeneho muża poruczicz, kotryż wě wschitke horejsche požadanja w połnej měrje dopjelnicz. Je to ryczˇnik knjes **Mosig Kłoßopolski** w Lubiju abo każ ma ßo němski pißacz: **Advokat Mosig v. Aehrenfeld in Löbau.**

Teho wuswolcze sa spomnjeny parlament; lěpscheho sapoßłanza njenadeńdżecze. Wón je ßwěrny Sserb, burski ßyn a nadobny kubler. Jeho wustojnosczˇ wjele wot Waß derje snaje a jeho mudrosczˇ je někotremużkuliż pomozna byka. Wón je njebojasneho ducha a ma dar ryczniwosczˇe, tak so może sa prawdu też prawje wuschiknje ryczecz. A hdyż wón teho wschitkeho dla też pola Němzow w dobrej cžesczi steji a chzedża jeho też czi wuswolicz, dha by tola wulka hańba byka, hdy bychu Sserbja sa Sserba njeskutkowali. Duż wuswolcze na wolbnym dnju teho, kotrehož ßmy Wam runje poruczili.

Wjele Sserbow 2. wolbneho wokrjeßa.

Schlesynske wohenˇ sawěsczaze towarstwo we Wrótßławje

s rukowazym kapitalom wot 3 millionow tolerˇ pruskˇ. kouranta

je mi agenturu sa města a wßy ßudniskich hamtow w Budyschinje, Wósporku, Lubiju, Kamjenzu a Rakezach pschepodało a poruczam ßo k wobstaranju sawěsczenjow psche wóhnjowu schkodu sa twjerde, po mózˇnosczi tunjo postajene prämije.

Tuto towarstwo saruna schkodowanja, kiž psches wohenˇ abo s błyskom, psches wurumowanje a haschenje nastanu a poskicza pschi wjazolětnym sawěsczenju wažne dobytki.

Prospekty a sawěsczenske formulary móża ßo kóżdy cžaß darmo pola mje dostaczˇ a ßym ja pschi sawěsczenju rad hotowy, kóżde požadane wukasanje wudżelicz.

W Maleschezach pola Budyschina, 1866.

Jan Wehla.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych cžaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej **abo po dwěmaj** kžizomaj wschědnje krowom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernosczˇ, płodzi wjele mloka a sadżěwa jeho wokißnjenje. Pakczˇik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Wotu psche wicz a **ßmołomydło** snateje dobrosczje porucza

hrodowska haptyka.

Nawjedżity muż, kotryż je ßerbskeje a němskeje ryczˇe możny, ßo sa tudomnu wokolnosczˇ do jeneho, dobry wużitk poskiczˇazeho pschekupstwa jako pucžowar (Reisende) pyta. Derje by było, hdy by wón kauziju wot 300—500 tolerˇ pokožicz móhł. Napraschowanja njech nam ßo pod adreßu: „A. S. 5 poste restante Lommatsch“ posczˇelu.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je wuschkaˇ a je tam sa 20 nßl. dostaczˇ:

Laut- und Formenlehre der oberl.-wendischen Sprache.

Mit besonderer Rücksicht auf das Altslavische verfaßt von Professor Dr. **C. T. Pfuhl**, Tertius am Bitzthumschen Gymnasium in Dresden, Ritter des königl. preußischen Kronen-Ordens 4. Klasse.

W kniharni Smolerja a Pjecha w Budyschinje móże ßo dostaczˇ:

Die sächsische Armee im Feldzuge 1866.

1. a 2. seschiwk.

Tale kniha, we kotrejż ßu někotsi sakszy wyschi nashonjenja a skutkowanja **sakskeho** wójska w poßlenjej wójnje wopißali, budże 5 haczˇ do 8 seschiwkow, kóżdy po 3 nßl., wopschijeczˇ a budże też s wobrasami a khartami wudebjena.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je nětko saßo dostaczˇ:

Sahrodka kwětkojta, I. a II. po 1 nßl.
Cžorny kóß a drósna, I., II. a III. po 1 nßl.
Cžmjely a woßy, I., II. a III. po 1 nßl.
Bohumił, 2½ nßl.
Gustav Adolf, 6 nßl.

Sserbske lutherske knihowne towarstwo.

Cžesczeni a lubi ßobustawy, da-li Bóh, w najblišschim cžaßu dostanu

a) **Domjazy wołtař.** Sestajał H. Jmisch, farař w Hodżiju.
b) **Rosprawu** wo naležnosczˇach nascheho towarstwa.
c) **Biblisti puczˇnik** sa wschitke dny ljeta 1867, sestajany wot K. B. Kaniga, fararja w Klukschu.

W Hodżiju, 12. dec. 1866. **H. Jmisch.**

Kruch módreho płatu a jene rubischko bu sandżenu ßobotu na torhoschczu namakane a może ßo we wudawarni Serb. Now. saßo dostaczˇ.

Nuova Societa commerciale d'Assecurazioni
a
Assecurazioni Generali w Trieſcze.

W „Národnych Liſtach" cžo. 308 a 309 je rosprawa wo tym cžitacz, ſo je ſawěſcžaze towarſtwo Nuova Societa commerciale d'Assecurazioni płacžicz ſaſtaka. Tajke ſaſtacze płacženja je ßo po prawym hižom w naléczu tuteho léta ſtako a nětko jenož pſches to ſaßo k ryczam pſchiſchło, dokelž awſtriſki kreditny wuſtaw pſchi ſpomnjenym towarſtwie wjele ſchkoduje. Tale Nuova Societa commerciale d'Assecurazioni je jene zyle nowe towarſtwo a je wote wſcheho ſapocžatka hubjenje ſtutkowało, dokelž bu hubjenje wjedžene, a w Trieſcze bankerout tuteho towarſtwa nikoho pſcheßłapnył njeje. W Sakſkej a w ßwjernych Němzach njeje Nuova ženje dżełała, duž nima ſaſtacze jeje płacženja ſa poknózne Němzy žaneje waznoſcze.

Tola ma tuto bankeroutne towarſtwo po ßwojim mjenje někajku podobnoſcz na mjeno ſtareho, ßławneho a bohateho towarſtwa Assicurazioni Generali w Trieſcze, ſaſtupjene w Lipſku pſches generalagenta k. Hirſche a w Budyſchinje pſches hłowneho agenta k. Juliusa Altmanna. Pſches tutu podobnoſcz po mjenje je ßo pola někotrehožkuliž tón jara žałoßny ſmołk ſtał, jako by Assicurazioni Generali to ßamo towarſtwo było, kaž bankeroutna Nuova Societa d'Assicurazioni. Pſchi wobſchěrnym ſkutkowanju towarſtwa Assicurazioni Generali w Sakſkej pak je wot najwjetſcheje wažnoſcze, tutón hroſny ſmołk porjedžicz. Towarſtwo Assicurazioni Generali w Trieſcze, wot k. Juliusa Altmanna ſaſtupjene, je najſtarſche a najdoſtojniſche ſawěſcženſke towarſtwo w Němzach, kotrež je w dołhich létach ßwojeho wobſtacža wulžyſchny rukowazy kapital wot 23½ milliona ſchßnakow nahromadżiło, a wone je po tajkim najbohatſche towarſtwo w Němzach. To budże boßahacz, hdyž jenož na tuto wulke ſamóženje pokaſamy, ſo by ßo tuto dżiwne pſcheměnjenje porjedżiło. Wyſche teho je towarſtwo Assicurazioni Generali pſches ßwoje liberalne a ſpěſchne waſchnje pſchi regulirowanju ſchkodowanja po kraju wſchudżom tak ſnate, ſo je ſpomnjene pſcheměnjenje ſ bankeroutnym towarſtwom drje jenož pola někotrych njedohładanych město namałało.

Powſchitkomna aßekuranza (Assicuracioni Generali) w Trieſcze.

Rukowazy fond: 22 millionow 2 ſczi tyßaz ſchßnakow.

Žiwjenje ſawěſczaze wotdżělenje.

Shromadna ſawěſczena ſumma kónz 1864 Schßnakow:	33,398,422	14 kr.
Nawdatych prämijow w lěcze 1864 . . .	1,279,303	70 kr.
Woſſewjenych ſchkodowanjow w lěcze 1864	657,086	77 kr.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſcze bjerje ſawěſczenja horje na žiwjenje cžłowjekow na najwſchelakſche waſchnje ſa najtuniſche a najwerde prämije a to:

w kapitalowych ſawěſczenjach ſ dobytkom a bjes dobytka ſa ſawěſczeneho; wotdżělenje ſ dobytkom poſtkicza ſawěſczenym woßebny wužitk;

potom we wſchitkich družinach rentowych, wěnowych a tantiemowych ſawěſczenjow.

K wſchitkemu wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poručcza ßo jako agentojo:

w Budyſchinje: **Julius Altmann**,
we Woſporku: **Bernh. Hilbenz**,
we Wjeleczinje: **Moritz Wenzel**.

Jenož woprawdżity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny broſtſyrop nima) ſpodżiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſażwanju, bróſtowym cžerpjenju, ſchijowej wobcžežnoſczi a jachłokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Jenož woprawdżity maja tutón, pſches ßwoju ſpodżiwnu hojazu móz po wſchém ßwěcze G. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Reißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **J. A. Paulisch** w Rakezach,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Jul. Wehner w Łubiju.

Skład schpihelow, słotychkromow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Skład
schkleńzowych, porzelanowych a steingutowych tworow
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy czo. 20
najdoſpołniſcho wuhotowany, ßo po najtuniſchich płaczisnach ſ tutym porucza.

Skład blidoweje, khofejoweje a myjneje nadoby.

Rheinſke włoſke worjechi
rjany lětuſchi płód doſta a porucza po centnarjach a w jenotliwym **J. G. F. Nieckſch.**

Glühwein, najlěpſcheje dobroſcze, bleſchu po 15 nßl.,
biſchof, ſe ſelenymi oranžami hotowany, bl. po 9 nßl.,
oſtindiſki himbjerowy liqueur, bl. po 15 nßl.,
prawdžity ſtary jamaika-rum, bl. 20 nßl. a 1 tl.,
weſtindiſki rum, bl. po 10 nßl.,
arac de Batavia, bl. po 20 nßl.,
ſchlummer-punſch-eßenz, bl. po 22 nßl.,
citronowy punſch-eßenz, bl. po 15 a 20 nßl.,
ſtary cognac, bl. po 20 nßl.
doſta na pſchedań **Heinr. Jul. Lincka.**

Selowe mydło, po 5 nßl.,
mandlowe mydło, po 5 nßl.
glycerinowe mydło, 3 po 7 nßl.,
ſchwablowe mydło, po 5 a 2½ nßl.,
toiletſke mydło, po 5 a 2½ nßl.,
Königowy myjny polver, po 2½ nßl.,
balſam ſa kadzenje, po 5 a 2½ nßl.,
wonjaze kißało (Duftessig), po 5 nßl.,
kralowſki kadzeńſki polver, po 2½ nßl.,
eau de Cologne, po 4 a 6 nßl.,
odontina, po 10 nßl.,
lodopomada, po 7½ nßl.,
lěßnowołmowa pomada, po 7½ nßl.,
mydło pſche woſabjeńki, po 3 nßl.,
žołczowe mydło, po 3 nßl.,
ſemſkoworjechowe mydło, po 3 nßl.,
bimſteinowe mydło, po 1½, 2 a 3 nßl.,
mydło ſa truhanje, po 2 nßl.,
tinktura ſa kadzenje, po 4 nßl.,
kwětkoeßenza, po 3 nßl.,
rózowa eßenza, po 5 nßl.,
ßynowy bouquet, po 10 nßl.,
parfume royal, po 7 nßl.,
rozowa pomada, po 5 nßl.,
khójnojohline mydło, po 3 nßl.
je na pſchedań pola **Heinr. Jul. Lincki.**

Solarwolijowe a petrolejowe lampy,
ſolarwolijowe latarnje, ligroinowe lampy a ligroin, prima **ſolarwolij** a najlěpſchi penſylvanſki **ſemſki wolij** a **petroleum** porucza
Herrmann Rachlitz,
klempnarſki miſchtr na žitnej haßy czo. 50.

Bely broſtſyrop
H. Leopolda a Co. we Wrotßławju,
kiž ßo w nowſchim czaßu **najbóle wot lěkarjow pſche kaſchel, ſchijowe, bróſtowe a płuzowe bolenje** porucza, ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſtajnje na pſchedań
A. B. Pannach w Budyſchinje.

Tak mjenowany „Daubitz-liqueur" je pruhu **ßwojeje woßebnoſcze** hižom dawno pſchětrał a budze drje nětko mało hoſpodarſtwow, hdźež by ßo won **jako najlěpſchi domjazy ßrědk pſchecziwo wſchelakim khorowatoſczam** njedopokaſał.
Na pſchedań ma jon
Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje.

H. Grieshammer

w Budyschinje

porucza po najtunischich płaczisnach

kalk, kamjente wuhlo, brunizu, hnojne srědki, guano, cement, murjerske zyhle, drainske roły

na budyskim dwórnischczu s napschecza kubłokubi. Komptoir tez tam a na swonknej lawskej haszy 819.

Pschedawanje konjow.

Njedzelu 30. decembra a sledowaze dny steji transport młodych koni w hoscenizu w Njesnarowach na pschedań.

Reinhold Hircha
s Czerweneje Wody.

Kaschcze,

wuzkobjene, srěnje a ordinarne, porucza pschi potrjebnoscži dobroczinwemu wobkedzbowanju.

W Budyschinje na serbskej haszy czo. 20.

August Jannasch, tyscherski mischtr.

Kaschczowy magazin

M. Möchela, na hrodowskej haszy, porucza wulki wubjerk kaschczow s duboweho, khójnoweho a jeblowego drjewa.

100,000 tórfa steji na pschedań na hermanczanskim reviru, tawsynt po 1 tl. (s lodowanskim pjenjesom). Schtóz chze kupicz, njech so na korczmarja Kaschpera w Nowych Psowjach wobroczi.

Bergmannowe subowe mydło a subowu pastu,

kiz stej swětosnatej a wschudzom trjebanej, porucza po 3 a 4 nsl.

Heinr. Jul. Lincka
sady wulkeje zyrkwje w Budyschinje.

Cigarry w 1/10 kistkach:

Napoleon, 100 po 12 nsl.
Juno, 100 po 16 nsl.
Garibaldi, 100 po 20 nsl.
La Palma Real, 100 po 25 nsl.
Primavera No. II., 100 po 1 tl.
Primavera „ I., „ „ 1 tl. 6 nsl.
Rio Hondo, 100 po 1 tl. 10 nsl.
Krown-Regalia, 100 po 1 tl. 12 nsl.
Rosita, 100 po 1 tl. 15 nsl.
El Tulipan, 100 po 2 tl.

pschedawa

Heinr. Jul. Lincka.

Glycerin fijałkojte mydło

fabrika: **Camillo Kor**, w Drazdzjanach,

zyle czista wot kußatych, koži schkódnych wutkow, porucza wosebje k nałożowanju pschi dzěczoch kußy po 2½ nßl.

Heinr. Jul. Lincka.

(Sakomdzene.)

Wulke dziwadło w Khro—zach.

Prěni dzěl: **hrosne hladanje.**
Druhi dzěl: **mórczenje.**
Tsezi dzěl: **mjawczenje.**
Schtwórty dzěl: **hadrowanje.**
Pschichodnje jedyn skhod wyßoko:

Tsi lósy zony.

Drjewowa aukzia.

Na psowjanskim reviru budze so schtwórtk 3. januara 1867 wulka dzělba stejazeho khójnoweho drjewa po loßach na pscheßadzowanje pschedawacz. Kupowarjo chzyli so na horka spomnjenym dnju rano w 9 hodzinach w dubiczach shromadzicz.

Pschedawanske wumënjenja budza psched aukziju wosjewjene.

W Psowjoch, 27. decembra 1866. **Berger.**

Sandzenu sobotu bu pakt tak mjenowaneho Viktoria-drascenja shubjeny. Sprawny namakar chzyk jon sa dobre myto we wudawarni Serb. Now. wotedacz.

W Huaschezach je kowarnja na **pschenajecze** a niz „na pschedań", kaz je w poßlenich czißkach s pschehladanja stako, a je wscho dalsche w spomnjenej kowarni shonicz.

Jena zyle dobra sykanjowa maschina (Druckmaschine) je pschemënjenja dla czo. 26 w Mjeschizach na pschedań.

Łužičan

smeje tez w lecze 1867, a to kózdu druhu sobotu w mesazu, tudy w Budyschinje wukhadzecz a budze jara rjane wezy podawacz. Schtóz chze teho dla tónle sabawny a powuczazy czaßopiß sobu dzerzecz, ujech sebi jon skerje a lepje pak na póscze, pak w knihárni kk. Ssmolerja a Pjecha w Budyschinje skasa. Jeho poklětna płaczisna wuczinja jeno 7½ nßl.

W knihárni **Smolerja a Pjecha** je sa 1 nßl. dostacz:

Bibliski pucznik

sa wschitke dny léta 1867. Sestajane wot **K. B. Kaniga**, fararja w Klukschu.

Dzakprajenje.

Ja czuju so hnuty, wohensawěsczazemu towarstwu **Assicurazioni Generali** w Triesce swój wutrobny dzak wuprajicz, dokelz sym wot njeho swoje schkodowanje k mojej spokojnoscži sapłaczene dostał. Teho dla chzu tez tuto towarstwo s tutym kózdemu poruczecz.

Ernst Rostok
w Radworju.

Nakładnikaj: Smoler a Pjech. Ciśe **L. A. Donnerhaka** w Budyšinje.